

Bible, New Test., Konde. (1908)

Tesitamenti umpya

gwa

malafyale gwitu Jesu Kilisiti,
umpoki gwa kisu.

Neues Testament in Konde.

Berlin C.

Preußische Haupt-Bibelgesellschaft.

1908.

203 = .101,22

Missionbuchhandlung,
Korn. hut, Sapon

Added note: Translated by Carl Theodor Nauhaus (1835-1903)
of Berlin Missionary Society. Reference: Geni.com, Coldham
Published in Berlin, Germany

Bakalata bā mwa
Tesitamenti umpya,
 muno
 bakonganile musopelo.

	Indulilo	Pipala- pate
1. Ilibangeli bo apa ālisimbaga Matai	28	1
2. Ilibangeli bo apa ālisimbaga Malika	16	63
4. Ilibangeli bo apa ālisimbaga Luka	24	103
4. Ilibangeli bo apa ālisimbaga Johani	21	170
5. Kalata gwa mbombo sya bāpositili	28	220
6. Ilyepisitili ili Pauli ābasimbilaga aba-Loma .	16	286
7. Ilyepisitili 1. ili Pauli ābasimbilaga aba-Kolinti	16	315
8. Ilyepisitili 2. ili Pauli ābasimbilaga aba-Kolinti	13	342
9. Ilyepisitili ili Pauli ābasimbilaga aba-Galati	6	360
10. Ilyepisitili ili Pauli ābasimbilaga ab-Efesi .	6	370
11. Ilyepisitili ili Pauli ābasimbilaga aba-Filipi .	4	379
12. Ilyepisitili ili Pauli ābasimbilaga aba-Kolosi	4	386
13. Ilyepisitili 1. ili Pauli ābasimbilaga aba- Tesaloniki	5	392
14. Ilyepisitili 2. ili Pauli ābasimbilaga aba- Tesaloniki	3	398
15. Ilyepisitili 1. ili Pauli ānsimbilaga Timoti .	6	401
16. Ilyepisitili 2. ili Pauli ānsimbilaga Timoti .	4	408
17. Ilyepisitili ili Pauli ānsimbilaga Titi	3	413
18. Ilyepisitili ili Pauli ānsimbilaga Filemoni . .	1	416
19. Ilyepisitili lya ba-Hibuli	13	418
20. Ilyepisitili 1. lya Peteli	5	438
21. Ilyepisitili 2. lya Peteli	3	446
22. Ilyepisitili 1. lya Johani	5	450
23. Ilyepisitili 2. lya Johani	1	457
24. Ilyepisitili 3. lya Johani	1	458
25. Ilyepisitili lya Jakobu	5	459
26. Ilyepisitili lya Juta	1	466
27. Ulusetulilo lwa Johani	22	468

Ilibangeli bo apa alisimbege Matai.

1.

1-17: Luk. 3, 23-38.

1. Uju jo kalata gwa kikolo kya Jesu Kilisiti, unña-Ndabiti, unña-Abulahamu.

2. Umwene Abulahamu alimpa-
pile Isihaka, umwene Isihaka
alinkumpapa Jakobu, umwene
Jakobu alinkumpapa na-Juta
nabāmyabo,

3. umwene Juta alinkupapa
alinkuti na-Pelesi alinkuti na-
Selaka, bo alinkubapapa mū-
nkasi gwake mwa Tamali,
umwene Pelesi alinkumpapa
Heseloni, umwene Heseloni ali-
nkumpapa Alamu,

4. umwene Alamu alinkumpapa
Aminatabu, umwene Aminatabu
alinkumpapa Nahasoni, umwene
Nahasoni alinkumpapa Salimoni,

5. umwene Salimoni alinku-
mpapa Boasi, jo alinkumpapa
mūnkasi gwake mwa Lahabu,
umwene Boasi alinkumpapa
Obeti, jo alinkumpapa mūnkasi
gwake mwa Luti, umwene Obeti
alinkumpapa Isai,

6. umwene Isai alinkumpapa
Ndabiti umalafyale, umwene
Ndabiti alinkumpapa Selomoni,
jo alinkumpapa mūnka-Ulija,

7. umwene Selomoni alinku-
mpapa Lehabyamu, umwene
Lehabyamu alinkumpapa Abija,
umwene Abija alinkumpapa Asa,

8. umwene Asa alinkumpapa
Josafati, umwene Josafati ali-
nkumpapa Jolamu, umwene Jo-
lamu alinkumpapa Usija,

9. umwene Usija alinkumpapa
Jotamu, umwene Jotamu ali-
nkumpapa Ahasi, umwene Ahasi
alinkumpapa Hisikija,

10. umwene Hisikija alinku-
mpapa Manase, umwene Manase
alinkumpapa Amoni, umwene
Amoni alinkumpapa Josija,

11. umwene Josija alinkumpa-
pa na-Jekonija nabāmyabo pa-
kyinja kila basamikisigwege
mū-Babeli.

12. Ulwañuma bo basamiki-
sigwe mū-Babeli, po Jekonija
alinkumpapa Salatyeli, umwe-
ne Salatyeli alinkumpapa Selu-
babeli,

13. umwene Selubabeli alinku-
mpapa Abihuti, umwene Abihuti
alinkumpapa Elyakimu, umwene
Elyakimu alinkumpapa Asoli,

14. umwene Asoli alinkumpapa
Satoki, umwene Satoki alinku-
mpapa Jakini, umwene Jakini
alinkumpapa Elihuti,

15. umwene Elihuti alinku-
mpapa Elyasali, umwene Elya-
sali alinkumpapa Matani umwe-
ne Matani alinkumpapa Jakobu,

16. umwene Jakobu alinku-
mpapa Josefu, undume gwa
Malija uju āmpapaga Jesu, uju
bātigi jo Kilisiti ingamū jake.

17. Bosa lelo mūno bākonga-
nile mūsupelo nkikolo kyabo
ukufuma pa-Abulahamu ukwi-
sakufika pa-Ndabiti, bāli mu-
longo nabana; kangi ukufuma
pa-Ndabiti ukwisakufika pala
basamikisigwege mū-Babeli,
bāli mulongo nabana.

Luk. 1, 35.

18. Ukwene ukupapigwa Jesu Kilisiti bo atendike bunobuno. Umwene unna Malija bo ansingile Josefu, bo bakali nukwegana, po balinkwaga ali nikifuba kya Mbepo mwikemo.

19. Umwene Josefu lolij undume gwake papo nubugolofu ali ngolofu, papo nukunkosya isoni atigi nangankosyaga pawwelu, po papo alinkwinogona munda alinkuti nikundekelaga kubutitu.

20. Lelo bo ikwinogona sisisi bunobuno, po papo alinkuomoka: ugwandumi gwa Kyala uju! Ikunsetukila munjosi ikuti: Josefu gwe nna-Ndabiti, unginogonaga ugwe ukumwega Malija unkasigo, buno kako ali nako munda ka ju Mbepo mwikemo.

21. Isakumpapaga umwana undumyana, jo gwis'umpege ingamu ja Jesu, buno isakubapokaga abandu bake kunongwa syabo.

22. Syosa sisisi lelo apa sisaga, po sisaga ukuti mo simalikilege mumo sisyo umalafyale asijobelege munsololi uju ikuti:

23. „Keta undindwana isakwinogaga umwana, isakumpapaga umwana undumyana, jo bisakumpaga ingamu ja Immanueli,“ ko kuti Kyala ali nanuswe.

24. Umwene Josefu lelo bo asumwike ntulo, po papo alinkukonga sisyo andagilaga ugwandumi gwa malafyale, alinkumwega unkasigwake.

25. Alinkusita nukumana tasi. Tasi alinkumpapa umwanake ugwa kipanda, jo alinkumpap ingamu ja Jesu.

2.

Luka 2, 1-7.

1. Lelo po papo Jesu bo apapigwe nkaja mu - Betlehemu nkisu kya mu - Jutai pakyinja kya kujila ukuja malafyale Heloti, po papo balinkuboneka mu-Jelusalemu abamañando ndwa aba bafumile kubusokelo ilisuba.

2. Bo balinkulalusya balinkuti: ali kugu umalafyale gwa baJuta umpapigwa lilino? Buno tulubwene ulutondwa lwake kubusokelo ilisuba, lelo po papo twisile kukubunguluka kumyake.

3. Umwene Heloti bo apilike sisisi, po papo po alinkuomoka fijo alinkutenguka munda, bope nabā mu-Jelusalemu, akaja kosa itolo balinkuomokela lumonagwe.

4. Po papo alinkubabunganya bosa nabaputi abakulumba nabamañakalata ba ban'-Isilaeli alinkubanya alinkuti: kali mo moki muno batigi isakupapigwaga Kilisiti?

5. Abene balinkumbula balinkuti: mo mu-Betlehemu nkisu kya mu-Jutai, buno lyo asimbile unkunguluka atile:

6. „Nungwe gwe Betlehemu ugwe, gwe kisu kya mwa Juta, ungati ndi nandi jujune kukaja kosa ka banafyale ba mwa Juta. Kabuno isakufumaga mu mmyako jugugwe untwa, ugwa kwisakuntimaga Isilaeli gwesa umundu gwangu.“

7. Po papo Heloti alinkubabilikila kubutitu abamañando ndwa alinkubanya ukubalalusya ubusiku bubo lwabonekile ulutondwa.

8. Lelo bo bambulile, po papo alinkubalabikisya mu-Betilehemu alinkuti: amubukege mukandondege fijo umwanike uju. Lelo linga mujilekumwaga, po mukise kukumbula une, nanine ukuti nise mbuke kukubunguluka kumyake.

9. Abene lelo bo bapilike sisyo ababulaga umalafyale, po papo balinkubuka. Po papo balinkuñomoka ulutondwa ulu balubwene nakubusokelo ilisuba balinkuñomoka lubalongolile nkyeni ukwenda, balinkwaga lukwakwima pamwana papo alipo umwanike.

10. Lelo bo balubwene ulutondwa, po papo po balinkwenda nukusekela fijo nalohi.

11. Po papo balinkwingila nnumba mumo balinkumwaga na ju mwanike na ju Malija unna balinkufugama pasi balinkubunguluka kumyake balinkufundula ifyuma fyabo, balinkusakula ifya kumbonola balinkuti nasahabu balinkuti nalubani balinkuti nunkota unkali ugu bikuti jo mila ingamu.

12. Umwene Kyala alinkubabula munjosi alinkuti: munge ndaga ija pa-Heloti ukubuka kukaja kinu.

13. Bo babakile lelo abene, po papo Josefumu alinkuñomoka ugwandumi gwa Kyala ikunsetukila munjosi ikumbula ikuti: sumukaga umwegege na ju mwanike na ju nna, ujonge mwe-Egipiti, mo ukajege mumo bwila itolo, ukafikege pabusiku bubo nisakukubulagajujune. Buno Heloti ikuja pakundonda umwanike, namanga umwene ikuti nungoge.

14. Po papo umwene alinkusumuka, alinkuti numwanike alinkuti nunna alinkubega pakilo,

alinkujonga nabo alinkubuka nabo mw-Egipiti.

15. Alinkuja mumo bwila itolo alinkwisakufika papo afwilege Heloti. Po papo ko kwisa sisile sisyo umalafyale ajobelege munkunguluka uju atigi: „Numbilikile mw-Egipiti umwanangu.“

16. Po papo lelo umwene Heloti bo agile bansyobile abamañandondwa, po papo alinkwenda nukukalala fijo. Alinkutuma abandu abā kwakubagoga bosa abanike nabā nkaja mu-Betilehemu nabā nkisu kyosa kya mu-Betilehemu ukwakupela gi mipaka, balinkufuma nabo pabā fyinja fibili balinkwisakupela pabafyele. Balinkugelela pafyinja fifyo balindingenye Heloti abamañandondwa.

17. Ko kwisa sisile lelo sisyo asijobile Jelemija unkunguluka apa atigi:

18. „Inguto jikutilwe mu-Lama, ko kulila kutupu ko kuhihila kutupu, mfwā itolo gu nkulumba mumo. Laheli ikulilila abanake, ikusita napa bikuti tūsubisyeye, namanga bajongile itolo po papo.“

19. Lelo agelile bo afwile Heloti, po papo ugwandumi gwa malafyale alinkunsetukila munjosi Josefumu mw-Egipiti alinkumbula alinkuti:

20. sumukaga utigi numwanike utigi nunna ubegege, ubukege nabo nkisu kya ban'-Isilaeli. Buno bafwile babo batigi tungoge umwanike.

21. Umwene po papo alinkusumuka alinkuti numwanike alinkuti nunna alinkubega, alinkubuka nabo nkisu kya ban'-Isilaeli.

22. Lelo bo apilike lohī ukuti Alikilau ampyanilepo ugwise

Heloti pakuja malafyale mu-Jutai, po papo alinkuti la ukubukamo. Bo ajobile nagwe loli Kyala munjosi, po papo alinkukisanya alinkwakufika nkisu kya mu-Galilai.

23. Lelo bo ajilekufika mumo, po papo alinkujenga nkaja kamo aka bikuti mo mu-Nasaleti. Lelo po papo ko kwisa sisile papo sisyo bajobege abakunguluka aba batigi: ikujobigwaga ukuja jo gwa mu-Nasaleti.

3.

1-12: Mal. 1, 1-8. Luk. 3, 1-18.

1. Po papo lelo pakyinja kikyo po alinkuboneka Johani umosi, alinkulumbilila inongwa mmateengele ga mu-Jutai

2. alinkuti: amupindukege; buno kisile ikitangalala kya kumwana kili kifuki.

3. Uju lelo jo uju anjobege Jesaja unkunguluka apa atigi: „Iisyo lya nkoleli likukolela mmatengele likuti: amutendekesyeye nunsebo gwa ntwā, mu-gwasyege ninjila syake.“

4. Umwene Johani afwalaga unselekesye gwa lusyoja lwa ngamila, ifundikililaga umpango gwa lukoba munsana. Ifindu alyaga na ga mapalalila na lu luki lwa njuki.

5. Po papo po balinkukuluka ukubuka papo ali, bosa nabā mu-Jelusalemu, bosa nabā mu-Jutai ikisu kyosa, nabā nkisu kyosa iki kipalamene nulwisi lwa Jolitani.

6. Balinkwilata itolo inongwa syabo. Po papo umwene alinkubosya ndwisi mwa Jolitani.

7. Agile lelo umwene nabafalisai ba bingi nabasatukai bikubuka kumyake kukosigwa,

po papo alinkubabula alinkuti: mwe luko lwa njoka umwe, jwani ababulile umwe ukuti musakuponaga ingalalisi isi sikwisaga?

8. Mulipaga uluseke ulu lubagisenye nulupinduko.

9. Mwandege ukwijoba mwibene ukuti: uswe tuli natata gwitū Abalahamu. Isaga mbabule une, buno Kyala amehe ukunsumukisya gamo amabwe aga Abulahamu ukuti go gipelege ukuja banake gago.

10. Jope nindwanga jili pamisi pamipiki li itasi. Gyosa imipiki igi gitikupa iseke innunū, gyo gisakutumuligwaga, gisakusopigwaga mmoto.

11. Une ne gwaki, ne nikubokesya ga misi ulwa kuti mupindukege. Umwene loli uju ikwisaga munuma mmyangu, uju angindile namaka, uju na ku kumpimbila ifikato fyake ngabagila une, jo loli jo isakubokesyaga na-Mbepo mwikemo numoto.

12. Jo ulupetelo luli mmaboko gake umwene, isakupyagilaga ikipalo kyake, ingano jake isakubikaga nkitembe kyake kya fituba, ugwene unkupili loli go isakukosyaga numoto ugu gutikusima siku.

13-17: Mal. 1, 9-11. Luk. 3, 21-22. Joh. 1, 31-34.

13. Po papo Jesu alinkufuma mu-Galilai alinkubuka kwa Johani pa-Jolitani alinkuti jo ikunosyaga.

14. Umwene Johani alinkuti nungomole alinkuti: gwe gwatigi gwisege kumyangu ugwe? Nikuti une loli, ne fikuti unosyeye ugwe loli!

15. Umwene Jesu alinkubosya alinkuti: gwitikegina nungwe. Buno bo fikuti tumalisyeye bunobuno syosa isya mbugolofu.

Po papo alinkwenda nukwītika alinkumosya.

16. Lelo po papo bo ōsīgwe Jesu, po alinkwenda nukufyuka mmisi alinkuſita nukukābila. Po papo alinkuſomoka kumwana kwigwike, alinkwaga Mbepo gwa Kyala ikunsololokela ukuti ngunde.

17. Alinkwaga lyope niīsyu likufuma kumwana likuti: uju ju mwanangu unkundwe kumyangu, uju āngyelile une.

4.

1-11: Mal. 1, 12-13. Luk. 4, 1-13.

1. Po papo po Mbepo alinkubuka nagwe mmatengele Jesu, umbulili ukuti mo akangelege.

2. Lelo bo agonile ubusiku amalongo mana kisitakulya nafimo napamuſi napakilo, po papo po jilinkwenda nukunduma injala.

3. Po papo ungelili alinkusegelele kumyake alinkujoba nagwe alinkuti: linga naloli uli mwana gwa Kyala, po ulijobaga namabwe aga gipelege ukuja findu.

4. Umwene alinkubusya alinkuti: liſimbīgwe ilya kuti: „Umundu fitikumpa ubumi fi findu fyene. Himma ga masyu loli aga gikufuma nkanwa mwa Kyala, go loli go gikumpa ubumi umundu.“

5. Po papo po umbulili alinkubuka nagwe nkaja akikemo, mo alinkwakumbika pamwana pa-Tempeli

6. alinkujoba nagwe alinkuti: linga naloli uli mwana gwa Kyala, po nelaga paſi pala, buno liſimbīgwe ilya kuti: „Isakukulagililaga abāndumi bake,

bo biſakukupimbaga mmaboko, ukuti ungiſikomaga piſbwe ikilundi kyako.“

7. Umwene Jesu alinkumbula alinkuti: kangi lyope liſimbīgwe nilya kuti: „Utangangela-ga Kyala untwa gwako.“

8. Kangi umbulili alinkubuka nagwe pakyamba ikitali fiſo, po alinkunnangisya iſiſu fya baſafyale bosa nkisū muno nubunu bwake

9. alinkuti: fyo nikukupaga fyosa fiſiſi, linga kufugama paſi, linga kwiputa kumyangu.

10. Po alinkwenda nukujobela papo Jesu alinkuti: sōkako gwe Setano ugwe, buno liſimbīgwe ilya kuti: „Iputaga ku kwa Kyala untwa gwako, jo umbo-mbelege jujo mwene.“

11. Po papo alinkwenda nukundekeſya umbulili. Po papo abāndumi balinkwakuntwalila ifya kulya Jesu.

12-17: Mal. 1, 14-15. Luk. 4, 14-15.

12. Lelo bo Jesu apilike ukuti Johani bankolile, po papo alinkujongela mu-Galilai.

13. Alinkusama mu-Nasaleti alinkwakujenga mu-Kapeli-naumu pambali paſanja, apa fiſpakene nikya mu-Sabuloni nikya mu-Nafutali;

14. po ukuti siſilege papo siſyo ajobege Jesaja unkuſuſuka

15. apa atigi: „Nikisū kya mu-Sabuloni nikisū kya mu-Nafutali, ifi fiſpalamene niſanja, nikya mwiſilya lila lya Jolitani nikya mu-Galilai, ikya bapanja,

16. abandu bababa aba batugele mungisi balubwene ulumuſi ulukulumba, bope naba batugele nankisū kya buſwe namuſyungulu gwa bu buſwe, lubasokile ulumuſi.“

17. Po alinkwanda papo Jesu alinkulumbilila alinkuti: amū-pindukege; buno ikitangalala kya kumwana kīšile kili kifukī.

18-22: Mal. 1, 16-20. Luk. 5, 1-11.

18. **A**bwene lelo Jesu bo ikwenda mumbali muñanja ja mu-Galilai, po papo alinkubaga abanamundu babili, na-Simoni uju bikuti jo Peteli imbegwa nunnuguna gwake Andileja. Alinkwaga bikusopa ulwelo lwa-bo lwa kukolela iswi muñanja, namanga bāli balobi.

19. Alinkujoba nabo alinkuti: amūngongege muñuma, lilino po nikubapelaga balobi bā bandu.

20. Po papo abene balinkusileka papo inelo syabo mbibimbibi itolo balinkunkonga jujo.

21. Lelo bo afumile papo bo ikwenda, po papo alinkubaga abangi abanamundu babili, na-Jakobu unna-Sebetai na-Johani unnuguna gwake. Alinkwaga bikusona inelo syabo mwiboti ngwisabo Sebetai. Bope alinkubabilikila.

22. Abene mbibimbibi itolo balinkulileka papo iliboti lyabo, balinkundeka papo na ju gwisabo, balinkunkonga jujo.

23. **U**mwene Jesu alinkwenda alinkumala kyosa ikya mu-Galilai alinkubabula inongwa nūmba syabo sya kwiputilamo alinkubabula indumi innunu ja kitangalala, alinkubaga ngula nabandu syosa nindamwa fyosa nifilema.

24. Alinkufumuka mosa namu-Sili. Balinkubatwala kumyake bosa aba babinaga imbina naba batamilewe indamwa syosa naba gwababaga umbili naba syabakulile imbepo inali naba gwabakomile umwesi nabā mbungo

ja bukokoñale, bosa alinkubangula.

25. Balinkunkonga abandu ifilundilo fi fingingi itolo aba bafumile namu-Galilai namu-Ndekapoli namu-Jelusalemu namu-Jutai namwisilya lila lya Jolitani.

5.

Mat. 5-7: Luk. 6, 20-49.

1. **U**mwene lelo bo ababwene abandu muno bajilile ifilundilo itolo, po papo alinkufyuka pakyamba. Po alinkwakwitugasya. Abene abafundigwa bake balinkwakutugasanya nagwe.

2. Po papo alinkwenda nukwina imilomo alinkujoban kanwa alinkubalinganya alinkuti:

3. **B**asangalufu aba bibwene ubulondo mumbepo jabo ja nkati, buno bo kitangalala kya kumwana kyabo.

4. **B**asangalufu aba bikulila amasosi, buno bo bikusubisigwaga.

5. **B**asangalufu abatengamojo, buno bo ikisu kyosa kilingo kyabo.

6. **B**asangalufu aba batile ninjala ja bugolofu jikuluma batile nikyumlwa kya bugolofu bumilewe, buno bo bikwikutaga.

7. **B**asangalufu aba kikubaga ikibabilisimunda, buno bo bisakukyagaga ikibabilisi bope.

8. **B**asangalufu abā ndumbula inelu, buno bo bikunketaga Kyala.

9. **B**asangalufu abapela-lutenganyo, buno bo bikujobigwaga ukuja bana baju Kyala.

10. Basangalufu aba bikufwimigwa papo bagolofu, buno bo ikitangalala kya kumwana kyabo.

11. Muli basangalufu linga abandu bikubatuka, linga bikubafwima, linga bikubatangulupila ingasi syosa, papo bagile muli bandu bangu une.

12. Amusekelege mululutilege, buno ifya kubahomba fingi itolo kumwana. Buno bo batendike bunobuno ukubafwima nabasololi bosa, bo mukali nanumwe.

13. Mwe munu gwa kisu umwe. Apene lelo linga umunu gusukile, po fijepo lelo ifya kugupelela ubukali? Himma bo gukaja nakabombo nakamo, bo fikuti gutagigwege panja, bakanege itolo namalundi abandu.

14. Mwe lumuli lwa kisu umwe. Akaja aka kali pamwana pakyamba katikwibililamo.

15. Jope niñale linga umundu akoliseye, po batikukupikila nikitundu. Himma bikubika pamwana pakikolelañale, lelo po jende nukubamulika bosa ababali nnumba.

16. Bo luliakaga bunobuno lelo ulumuli lwinu bo bikuketa abandu, po bisakuntufyaga ugwisemwe kumwana, bo basibwene imbombo syinu innunu isimukubomba.

17. Munginogonaga ukuti: kingamo isile nkulimbula ningomelesyo nabasololi une. Ngisamo nkulimbula une. Himma nisile nkupelelesya itolo.

18. Naloliloli nikubabula une nikuti: kikwakufikaga papo fikwisakomokaga nikya kumwana nikya pasi ifisu, katikomokangamo nakamo nakainakamo nakanusuli akanandi,

aka mungomelesyo. Sikwisagatasi syosa.

19. Uju linga ikuti nukulimbula kamo kene akalagilo ntulagilo utunandi tututu ikuti nukubabula ukulimbula abandu, jo isakujobigwaga ukuja jo junnandi kuli bosa nkitangalala kya kumwana. Loli uju linga ikuti nukusikonga indagilo ikuti nukubabula ukusikonga abandu, jo isakujobigwaga ukuja jo nkulumba nkitangalala kya kumwana.

20. Buno nikubabula une nikuti: linga ubugolofu bwinu butikukindilila itolo ukubukinda fijo nubwa bamañakalata nubwa bafalisai, po mutisakwingilamo sikunikitangalala kya kumwana.

21. Mupilike ukuti babuligwe abambukulu ukuti: „Ungagoga.“ Uju linga ikugoga umundu, jo gwa kulongigwa.

22. Une loli nikubabula nikuti: uju linga ikunkalalila itolo ugwamyabo, jo gwa kulongi-gwa; uju linga ikunsyokela ugwamyabo ikuti gwe ikonofu ugwe, bo atulile inongwa jalalukomano lwa mafumu; uju linga ikuntuka ugwamyabo ikuti gwe lindu ugwe, jo gwa kusopigwa ndupanga lwa moto.

23. Ugwe lelo linga usumwike pakwikemesya fimo pakigemo kya kwikemelesyo, lelo po papo po gwende nukukumbuka ukuti twali nongwa nugwamyitu,

24. po ulifilekaga tasi papo fifyo utwele ifya kwikemelesya, ulifilekaga pasi pakigemo kya kwikemelesyo, ubuke tasi ugwe kukusajana nugwamyinu, na po gwisege kukwikemesya fifyo utwele ifya kwikemelesya.

25. Ulinhobokelaga mbibimbi uju muli nongwa nagwe, bo

muli mwesa munjila, ugwa nongwa jako ukuti angajakubika pandonganongwa, lelo gwage umwene undonganongwa ikukusungila kugwa nkitangalala, lelo po papo unomoke bikukwigalila nnumba ja ba nololo.

26. Naloliloli nikukubula une nikuti: utisakwakusokamo mumo bo ukahomba nakahela ka kusulo aka kumalisya fyosa.

27. Mupilike ukuti lijobigwe ilya kuti: „Ungalogwaga.“

28. Une loli nikubabula nikuti: uju linga unki kulu ikunketela nubunowe, bo alogilwe nagwe po papo mundumbula syake.

29. Linga lelo gwagile ikisige kyako kya kukililo kikuti numpesye ugwe, po fyulaga ukitage. Buno bo uli nunu itolo ugwe, linga kikufwa akambakasya kamo kene aka mumbili gwako, linga ugwene umbili gwako gosa itolo mo gukuponela mumo ukusopigwa ndupanga lwa moto.

30. Kangi linga gwagile ikiboko kyako kya kukililo kikuti numpesye ugwe, po butaga ukitage. Buno bo uli nunu itolo ugwe, linga kikufwa akambakasya kamo kene aka mumbili gwako, linga ugwene umbili gwako gosa itolo mo gukuponela mumo ukusopigwa ndupanga lwa moto.

31. Lyope lijobigwe ilya kuti: „Uju linga ikunsosya unkasijwake, jo fikuti ampepo kalata gwa kuti nunsosisye.“

32. Une loli nikubabula nikuti: uju linga ikunsosya unkasij bo akatulamo nongwa ja bulogwe, bo ampelile gwa kulogwa nabangi. Kangi uju linga ikumwega uju bansosisye abangi,

bo alogilwe nanka-bangi itolo po papo.

33. Kangi mupilike ukuti babuligwe aba mbukulu ukuti: „Ungajiganikaga ulwa butungulu, ntwalile loli umalafyale ifi linga unjiganikile, utile nikuntwalilaga.“

34. Une loli nikubabula nikuti: komma ukujiganikila muli kamo. Komma nukuti: „nabuno nakumwana.“ buno ko kukikota kya Kyala kuko;

35. komma nukuti: „nabuno napakisu kya pasi apa,“ buno ko kakota ka malundi ga Jujo; komma nukuti: „nabuno namu-Jelusalemu,“ buno ko kaja ka malafyale unkulumba kako;

36. komma nukujiganika ulwa kuti: „nabuno napa ndi nuntu“ buno nakanwili nakamo ukamaña nukwelusya, ukamaña nukwinisya ugwe.

37. Amujobege li lya kuti: „Ena“ linga mukwitika, nilya kuti „Mma“ linga mukukana po papo. Aga kongelapo pamwana pali aga go gafumile mbugasi itolo.

38. Mupilike ukuti lijobigwe ilya kuti: „Pakubusanikisya amubikepo nikisige pakisige nilino palino.“

39. Une loli nikubabula nikuti: komma ukulwa nagwe umundu ungasij. Loli uju linga ikukukoma ilipi palusaja lwa kukililo, jo umpepo nulunine lope akomege.

40. Uju linga ikuti nundonge unselekesye ugwe ikuti go nege, jo umpepo na ki kilundo.

41. Uju linga akufimbilisye injila ja pantambo gumo gwene, jo gwendege nagwe imitambo mibili.

42. Uju linga ikusuma ifya kusuma kumyako, jo umpepo. Uju

linga ikulonda ukwana fimo kumyako, jo ungansindaga inuma.

43. Mupilike ukuti lijobigwe ilya kuti: „Muganane nunnino,“ mubengane nundugu.

44. Une loli nikubabula nikuti: amugananege nabalugu binu, mubasajege aba bikubaguna, mubabombelege innunu aba babengile, mubiputilege naba bikubobela naba bikubafwima.

45. Po mukujaga bana ba ju gwisemwe kumwana. Buno umwene ilisuba lyake likubasokela nabagasi nabanunu, nifula jake ikubatikisya nabagolofu nabanyongafu.

46. Apene linga mubaganile babo babaganile nanumwe, bo mukabile fihombigwa fiki? Abeneabasongasongo batikuganana babo batupu bunobuno bope?

47. Kangi linga mukuponanya mwe babo batupu, mwe banamundu itolo, — na lelo bo mubombile fiki lelo ifya kuti tubombile kamo akakinde? Abene abapanja batikuponanya babo batupu bunobuno bope?

48. Po papo lelo amujege bapelelesye itolo, bo papo jope nugwisemwe gwa kumwana mpelelesye itolo.

6.

1. Mwandege lelo isya bugolofu bwinu mungasibombelaga muno bikuketa abandu, bo mukuti baswigege babo; namanga linga bo mukutendeka bunobuno, bo mupesisye ifya kubahomba ugwisemwe ugwa kumwana.

2. Linga lelo usumwike pakubapa ifya bususilwa abandu, komma ukwikubila ililonge lya kwifumukisya, bo apa bwila bi-

kutendeka abatungulu nanumba sya kwiputilamo mosa nandubingilo, aba bikuti batuketege abandu batufyege. Naloliloli nikubabula une nikuti: ko kuja bijegile ngani ifya kubahomba.

3. Ugwe loli linga usumwike pakubapa fimo ifya bususilwa abandu, po fikuti nikiboko kyaiko ikimama kingakabonaga kako kikubomba ikinine ikililo,

4. ifya bususilwa fyako ukuti fijege fya kubutitu. Po umwene uguso uju ikuketa nakubutitu, isakukuhombaga jujo.

5. Pope napa linga mukwiputa, komma ukwiputa bo apa bikwiputa abatungulu. Abene buno nanumba sya kwiputilamo namunaganano sya mipulo mo bikwisalila ukwima, namanga bikuti batuwigege abandu. Naloliloli nikubabula une nikuti: ko kuja bijegile ngani ifya kubahomba.

6. Ugwe loli linga usumwike pakwiputa, po gwingilege nkajumba kako ka kusofu, gwigaleko nakukifigo, na po gwiputege kuguso uju ali kubutitu, po kwisakwagaga uguso uju ikuketa na mu mbutitu ikukuhomba.

7. Loli linga mukwiputa, komma ukujwega itolo bo apa bikujwega abapanja, buno abene bikuti po ikupilikaga linga tukujwega ga mingi itolo amasyu.

8. Komma ukufwana nabo. Buno ugwisemwe afimanile ngani fifyo mukulonda, bo mukali nukufijoba kumyake.

9. Umwe loli linga mukwiputa, po mutigi: Tata gwitu gwa kumwana, ingamu jako ajikemesigwe,

10. ikitangalala kyako ki-sege, isi gwiganile ugwe syo sibombigwege napasi apa bo kumwana,

11. nifya musyugu ifindu utupepo tufwane nafyo,

12. utuswege ninongwa syitu, bo apa nanuswe tubaswile abānongwa syitu,

13. ungatubikaga ndupefyo, lolitupokenakumbibi. Buno bwako ubunafyale, namaka gako, nubukulumba bwako jjugwe bwilabwila. Amen.

14. Buno linga abandu mukubaswa inongwa syabo isi batyelemwike, po nanumwe ugwisemwe gwa kumwana jope ikubaswaga isyinu.

15. Lolilinga mutikubaswa umwe abandu isyabo isi batyelemwike, po jope nugwisemwe atikubaswaga isyinu nanumwe.

16. Apa linga mukufipika ifindu musigumo, komma ukubiganya abatungulu ababikwiluka kumaso. Buno abene bikwisambulanya kumaso papo bikuti, mo batumanilege abandu ukuti bafinikile ifindu lilino. Naloliloli nikubabula une nikuti: ko kuja bijegile ngani ifya kubahomba.

17. Ugwe lolilinga utile mfi-pikege ifindu musigumo, po ulipakalaga kuntu, gogege nakumaso,

18. abandu ukuti bangakumanaaga ukufipika ifindu ugwe, akumanege mwene ju guso uju ali kubutitu. Po uguso uju ikuketa nakubutitu, isakukuhombaga jujo.

19. Komma ukwikabila ifyuma fya kulundika nkisu muno, muno nimijenje gikulya ningami fikun-

nwa, muno nabahiji bikukumba bikuhija.

20. Amwikabilege ifya kulundika kumwana lolilinga, kuno nimijenje gitikulya ningami fitikunwa, kuno nabahiji batikukumba batikuhija.

21. Buno kuno kiliko ikyuma kyako, ko siliko syope nasindumbula syako.

22. Inale jamumbili gwakokyo ki kisige. Lelo apa linga ikisige kyakoyelu itolo, pogope numbili gwakogukujagamwelu itolo.

23. Lolilinga linga ikisige kyakokigasi, pogope numbili gwakogukujaga ningisi itolo. Apene lelo linga nalulumu ulu luli mmyako, linga lwipelile ukujanngisi lope, pojwani ajaganyege ubwingi ijene ingisi?

24. Najumo akamana ukubabombela abanafyale babili pali kimo kyene. Buno linga atigi mbabombelege bo babili, po angali ikumbenga jumo uju, angali ikungana ujungi unnine jula; mumo angali ikumumilila jumo uju, angali ikunsyokela ujungi unnine jula. Himma, mungati tukubabombela pali kimo kyene bo babili na-Kyala na-Mamoni.

25-33: Luk. 12, 22-31.

25. Ko kuno nikubabula nikuti: komma ukwikatasya ukwinogona ubumi bwinu ifya kulya nifya kunwa, numbili gwinu igya kufwala. Nubumi nifindu, bukaja bukulumba bu bumi? Numbili nigya kufwala, gukaja nkulumba gu mbili?

26. Amuketege injuni sya kumwana. Buno isyene pope napa sitile nukulima amalesi sitikulima, sitile nukutondola sitikutondola. sitile nukubunganikisya

amalesi mfituba sitikubungani-kisya, pope umwene ugwise-mwe kumwana ikusiswila ifindu. Umwe lelo mukasikinda isyene ubupala?

27. Umwe muno mujilile jwani amehe ukwijongelako nalinga kakono kamo kene ubutali ubumi bwake, napa linga inogwine ikatesye?

28. Nimyenda gya kufwala mukwinogona fikij? Amwegele amahala mbulenge bwa ndisu apa bukumela. Buno ubwene butikukubilwa butikuluka.

29. Lolij une nikubabula nikuti: jope na ju Selomoni mbukulumba bwake bosa muno bwajilile, akafwalamo sikij bo kamo akalenge aka.

30. Apene lelo linga Kyala bo alifwikile bunobuno ilisu itolo lya ndisu, ili bo umusyugu likujako bo kilabo likusopigwa nkigemo kya moto, — po at'asit'ukukindilila pakubafwika umwe lelo, mwe ba lwitiko ulupepe umwe?

31. Po apa nikuti komma ukwinogona ukuti: tukufyaga kugu nifya kulya nifya kunwa, tukugyaga kugu nigya kufwala?

32. Buno fyosa fififi fyo bikwijula ba bapanja itolo ukwinogona. Kabuno umwe ugwisemwe kumwana afimañile ngani fyosa fifyo fikuti mujege nafyo ukuti fyo ifi fyo ifi.

33. Amwijulege tasi kitangalala kya Kyala na bu bugolofu bwake, bo butalege nkyeni bubo, na po musakwagaga fyosa nafififi ikubongelaga pamwana.

34. Ko kuno nikuti komma ukwinogonela ngani isya kilabo, buno ulwa kilabo lukwijij-

nogonelaga lulo. Bosa ubusiku muno bukukyela buli nubutolwe, ubu ubwake ubu ubwake.

7.

1. Komma ukundonga najumo umundu, po nanumwe najumo atisakubalongaga.

2. Buno muno mukubalongela abangi umwe, mo nanumwe musakulongeligwaga muno. Ikigelelo kikyo mukubagelela umwe abangi, kyo musakugeleligwaga kikyo najujumwe.

3. Kuketa kaki akapatu aka kali nkisige kya gwamyinu, bo imbanda iji jili nkisige kyako ugwe utikuketa?

4. Kangi po gwati ujobege bulebule kugwamyinu ukuti: pilika ngutisye akapatu aka kali nkisige kyako, bo nungwe imbanda jili nkisige kyako jujugwe?

5. Gwe ntungulu ugwe ka ukwitisyamo tasi imbanda iji jili nkisige kyako jujugwe, na po ugesyege lelo ukuntisya jope nungwamyinu akapatu aka kali nkisige kyake.

6. Akikemo komma ukusinja imbwa. Inambo syinu komma ukusisopela ingulube. Buno isyene sikusikañangaga namalundi, kangi sikubasanukilaga pakubanafulanya jujumwe.

7. Amusumege, po musakupegwaga; amwijulege ukulonda, po musakufyagaga; amukunundege kulwigi, po musakwiguliligwaga.

8. Buno bosa naba linga bikusuma, bo bikwambililaga; bosa naba linga bikwijula ukulonda, bo bikufyagaga; boso naba linga bikukununda kulwigi, bo bikwiguliligwaga.

9. Umwe mũno mujilile aliko jwani umundu uju ikumpa ilibwe umwanake, bo asumile ikisyese?

10. Uju ikumpa injoka, bo asumile iswi?

11. Apene lelo linga umwe, mwe muli bagasi itolo, linga abaninu mukubapa ifya kubapa ifinunu nanumwe, po ugwisemwe gwa kumwana asite ukukindilila pakubapa ifinunu babo linga bikusuma kumyake?

12. Syosa isi linga mukulonda ukuti abandu bababombelege umwe, syo bope mubabombelege sisyo nanumwe. Namanga bo po papo bo mukongile namungomelesyo nambasololi itolo.

13. Amwendege pakipata ikifine pakwingila, buno kyelefu nikipata nelefu ninjila ja kubuka kubupyutigwa, bingi aba bikwenda papo.

14. Kifine ikyene nikipata fine ninjila ja kubuka kubumi, banandi abene aba bikujaga.

15. Mwandege loli abasololi ba butungulu aba baliti nosi munuma apa bikwisa kumyinu, munda loli finamana itolo ifilebabandu.

16. Mukubamañilaga paseke syabo isi bikupa. Mundu ikwapamo amafilu pandobo? Mundu ikutungulamo iseke sya nkuju pamitulatula?

17. Bo gitendike gyosa imipiki iminunu, gikupa iseke innunu. Igyene imipiki imibibi loli gyo gikupa iseke imbibi.

18. Umpiki ununu gutikupamo iseke imbibi, gope numpiki umbibi gutikupamo iseke innunu.

19. Gyosa imipiki igi gitikupa iseke innunu gikutumuligwa, gikusopigwa mmoto.

20. Po papo nikuti mukubamañilaga museke syabo.

21. Mungati bosa aba bikuti malafyale malafyale kumyangu, bo bikwingilaga kukitangalala kya kumwana. Himma, loli bosa aba bikubomba sisyo iganile ju tata kumwana pabwigane bwake, bo loli bo bikwingilaga.

22. Musi gugo po bisakujobaga ba bingi kumyangu bisakutigi: malafyale, malafyale, tukakungulukilaga mungamu jako? Imbepo innali tukasisokesyaga mungamu jako? Ifika fi fisingi itolo tukapelelaga mungamu jako?

23. Po ndisakufindaga une nisakubabulaga itolo nisakutigi: ngabameñemo siku umwe, amusokepo pamyangu mwe mukubomba isya kusila ingomelesyo.

24. Uju linga lelo ikugapilika amasyu gangu gagaga, uju linga ikugakonga, jo nikumfwanikisyaga nikutigi ali bo umundu gwa mahala uju inumba jake ajengaga palwalabwe itolo.

25. Po papo jilinkoneka nifula, silinkuteka ninisi, gilinkukula nimibelo, fyo filinkwitaga itolo fyosa panumba jijiji, ijene loli jilinkusita nukubulutuka, papo balyalile palwalabwe.

26. Loli uju linga ikupilika amasyu gangu gagaga, kangi asite ukugakonga, jo ali bo ju mundu undemafu uju inumba jake ajengaga pansanga itolo.

27. Po papo jilinkoneka nifula, silinkuteka ninisi, gilinkukula nimibelo, fyo filinkwitaga itolo

fyosa pañumba jijiji, lelo po papo ijene jilinkwenda nukubulutuka jilinkukiluka itolo.

28. Bagile lelo bo amalile Jesu ukujoba amasyu gagaga, po papo abandu bosa muno bajilile mfilundilo balinkwenda nukuswiganika itolo balinkuti: ko kujoba kuki inongwa!

29. Namanga umwene bo ikujoba, abonekaga ukuja jo ju mwenenasyo jujo, akajobaga bo abamañakalata babo.

8.

1-4: Mal. 1, 40-44. Luk. 5, 12-14.

1. Umwene lelo bo ikusuluka pakyamba, po balinkunkonga abandu ifilundilo fi fingi itolo.

2. Po papo balinkwaga unkoma ikusegelela ikubunguluka kumyake ikuti: malafyale, linga gwiganile, po umeñe ugwe ukumbumbulusya.

3. Po papo Jesu alinkugolosya ikiboko alinkumpalamasya mumbili alinkuti: niganile, bumbulukaga. Po papo alinkwenda nukubumbuluka papo itolo ubukoma.

4. Po papo Jesu alinkumbula alinkuti: ukete lelo, utangambulaga najumo umundu. Himma bukaga itolo lolu ukaboneke kumputi ukikemesyege kako alagile Mose, ko kajege ka kuku-manilamo abene.

5-13: Luk. 7, 1-10.

5. Lelo po papo bo ajilekufika mu-Kapelinaumu Jesu, po papo sausi jumo alinkusegelela kumyake alinkupylesya

6. alinkuti: malafyale, umundu gwangu ali pabulili kukaja, ali nimbungo ja bukokoñale, jinkufifye.

7. Umwene Jesu alinkuti: nikwisako nikumbumbulusyaga.

8. Umwene sausi alinkubusya alinkuti: malafyale, ngabagila une ukuti ugwe gwingilege nitembe kyangu. Jobaga ilisyu limo lyene, po ikubumbulukaga umundu gwangu.

9. Buno ndi munda itolo nanine, mbikigwe mmalundi mbakulumba, nanine ndi nabasikalimmalundi mmyangu. Lelo linga nikujoba kuli jumo nikuti: bukaga kubulibe ugwe, po ikubuka itolo; kujungi linga nikuti: isaga kuno ugwe, po ikwisa itolo; umwene unnamata gwangu linga nikumbula nikuti: bombaga akalibe, po ikubomba itolo.

10. Umwene Jesu lolu bo apilike sisisi, po papo alinkuswiga, alinkubabula aba bankongaga alinkuti: nalolu ulwitiko bo lululu, lo ngalwagamo mwa Isilaeli muno.

11. Lolu nikubabula une nikuti: bisakwakufumaga nakubusoke lo ilisuba nakubujongelo ba bingwi abā kwisakutugasanyaga nabo ba-Abulahamu na-Isihakana-Jakobu pakulya ifindu nkintangalala kya kumwana.

12. Abene lolu abana-kitangalala bo bisakupemekesigwaga mungisi ja mumbali; mo sisakujaga syo nguto ndupu, lusakujaga lo lusyebetulo lutupu lwa muno.

13. Po papo Jesu alinkumbula sausi alinkuti: ugwe bukaga, kwakwagaga abumbulwike bo sisyo gwitikaga jujukwe. Po papo umundu gwake alinkwenda nukubumbulukila pa pakabalilo kako.

14-17: Mal. 1, 29-34. Luk. 4, 38-41.

14. Po papo Jesu alinkwakwingila nnumba ja Peteli, mo ali-

nkwakwaga unko gwa Peteli unkihulu ali nakakiña.

15. Alinkunkola ikiboko, po papo kalinkwenda nukundeka akakiña. Alinkusumuuka itolo alinkuntwalila ifindu.

16. Lelo bo bwilile namajolo, po papo balinkubatwala ba bingi aba syabakulile imbepo inñali. Umwene imbepo sisisi alinkusikagila li isyu lyene. Bosa naba babinile alinkubabumbulusya.

17. Ko kwisa sisile po papo sisyo ajobege Jesaja unkunguluka, uju atigi: „Umwene nubowa bwitu itwikile, nindamwa syitu apimbile.“

18. Agile lelo Jesu abandu ikilundilo bamwimilile bambikile pakati, po papo alinkuti: amusungege iliboti, twambuke isilya lila.

19-22: Luk. 9, 57-60.

19. Po papo jumo ummañakalata alinkusegelela kumyake alinkuti: gwe mmañisi, nikukukonga mosa muno kwenda.

20. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: kunaga kugu? Buno utwene utumbwe to tuli nimina, syope ninjuni sili nififumbwa. Umwene Nnamundu lolu jo akaja napamo pabulambaliko untu.

21. Ujungi umfundigwa alinkujoba nagwe alinkuti: malafyale, nati mbuke ngansyile tasi tata.

22. Umwene Jesu alinkuti: ngongaga ugwe, ubalekege abafwe basyilane babo batupu.

23-27: Mal. 4, 36-41. Luk. 8, 23-25.

23. Po papo alinkwipaka mwiboti, abafundigwa bake balinkunkonga.

24. Po papo balinkuñomoka niñanja jikusambuka fijo naloli, namajiga gikulitimbiki-

lila itolo niiboti. Umwene bo agonile utulo.

25. Po papo balinkunsuka balinkuti: malafyale, ulitupokaga, tuli pakwibila.

26. Umwene alinkuti: muli boga fikwi mwe ba lwitiko ulupepe umwe? Po papo alinkusumuuka alinkumana nagyo nimibelo alinkumana najo niñanja. Lelo po papo kulinkwenda nukuja jonjolo itolo.

27. Abene abandu balinkuswiga balinkuti: jo mundu nkiju? Buno nimibelo gikupilika kumyake, niñanja jikupilika kumyake!

28-34: Mal. 5, 1-17. Luk. 8, 26-37.

28. Po papo lelo bo ajilekufyuka isilya lila, nkisu kya bagataleni, po papo alinkwananila nabandu babili ababali nimbepo inñali. Bo balinkufuma mu mmapumba, namanga mo bajaga bwila. Abene abandu bajilekile nukujileka injila jjo ukwenda. Namanga bali bakali fijo abā mbepo inñali bababa.

29. Bo balinkukolela balinkuti: tuli buki nanuswe nanungwe gwe Jesu gwe mwana gwa Kyala? Gwisile nkutwangelila bo pakali?

30. Gwalipo lelo pabutalipo papo palukubo untimo unkulumba gwa ngulube.

31. Po papo imbepo inñali isisilinkupyelesya kumyake silinkuti: ngimba linga kutusosya, po utupepo untimo gwa ngulube gula lelo, mo twingilege.

32. Umwene alinkwitika alinkuti: amwingilege. Isyene silinkusoka silinkwakwilingila mungulube. Po papo ingulube untimo gosa itolo silinkugulutukila palupanga, silinkwita muñanja, silinkumilwa mmisi.

33. Abene abalumyana aba bā-
tīmaga ingulube balinkubopa
balinkubuka nkaja balinkwaku-
fumusya syosa itolo na si sya
bandu bā mbepo inñali aba.

34. Po papo abandu akaja kosa
balinkusoka nkaja balinkwaku-
nketa Jesu. Lelo bo bambwene,
po papo balinkupyelesya ku-
myake balinkuti: ulisökamo
nkisü kyitü muno.

9.

1-8: Mal. 2, 1-12. Luk. 5, 17-26.

1. Po papo umwene alinkwi-
paka mwiboti alinkwambuka
ukubuka nkaja kake.

2. Po papo balinkuntwala jumo
umundu uju ali nimbungo ja
bukokoñale, balinkumpimba
palutato. Umwene Jesu bo alu-
bwene ulwitiko lwabo, po papo
alinkujoba nagwe ugwa mbungo
ja bukokoñale alinkuti: kibaga
itolo gwe mwanangu ugwe, bu-
no nguswile inongwa syako.

3. Po papo bamo abamaña-
kalata balinkwinogona munda
mmyabo balinkuti: uju ikunhe-
lula Kyala utigi!

4. Umwene Jesu bo asibwene
sisyo bali nasyo munda, po papo
alinkuti: syo mukwinogona sya-
ki imbibi isij mundumbula syinu?

5. Lyo ipepe liliku nilya kuti:
nguswile inongwa syako, nilya
kuti sumukaga gwendege itolo?

6. Lolij papo nikuti munmañege
Nñamundu ukuti ikuswa nino-
ngwa nkisü muno, po papo ni-
kukubula ugwe nikuti: sumu-
kaga, pimbaga ulutato lwako
ubukege kukaja kako. Lyo ali-
nkujoba kugwa mbungo ja bu-
kokoñale lilili.

7. Po papo umwene alinkusu-
muka alinkubuka kukaja.

8. Bo basibwene sisisi abandu
ikilundilo kyosa, po balinkute-
tema loli, balinkuntufya Kyala,
papo balyagile abapele amaka
gagaga abandu.

9-13: Mal. 2, 13-17. Luk. 5, 27-32.

9. Lelo po papo Jesu bo afu-
mile papo, bo ikwenda itolo, po
papo alinkumbona umundu uju
batigi jo Matai ingamu. Ali-
nkwaga atugele pabusongelo
isongo, alinkumbilikila ali-
nkuti: isaga ungongege ugwe.
Po papo umwene alinkusumuka
alinkunkonga.

10. Agile lelo bo atugele pa-
kulya ifindu nnumba, po papo
balinkubuka mumo ali nabaso-
ngasongo nabatulanongwa ba
bingi, balinkwaktugasanya na-
Jesu nabafundigwa bake paku-
lya ifindu.

11. Abene abafalisai bo ba-
mbwene, po balinkubalalusya
abafundigwa bake balinkuti:
ummanisi gwinu ikulya fikij ifi-
ndu nabasongasongo nabatula-
nongwa?

12. Umwene Jesu alinkupilika
isij bajobaga, po papo alinku-
babula alinkuti: abakafu bo
batikundonda unganga. Himma
ba babine loli, bo bikundonda
unganga.

13. Amubukege loli umwe mu-
kalimañe ili likuti: „Lu lupa-
kisyo lo nikulonda une, ndi-
kulonda amakemo.“ Namanga
ngisamo nkubabilikila abago-
lofu une. Himma nisile nkuba-
bilikila ba batulanongwa.

14-17: Mal. 2, 18-22. Luk. 5, 33-38.

14. Po papo balinkundalusya
abafundigwa bā Johani
balinkuti: nanuswe nabafalisai
tukufipika fikij bwila ifi-
ndu, bo abafundigwa bako ba-
tikufipikamo?

15. Umwene Jesu alinkubabula alinkuti: po bātigi balile bulebule abalyafindu fya pabwegano, bo bali nagwe umwegankikulu? Bukwisaga lolī ubusiku ubu bisakwagaga umwegankikulu ajongile. Po lolī po bisakufipikaga ifindu musī gugo.

16. Najumo atikukatikapo ikigamba kya mwenda umpya pamwenda unkūlu. Buno ikigamba ikipya iki kitikwikolela pamwenda unkūlu. Himma kikuñafuka itolo, lelo po papo ugwene umwenda po gwende nukongelapo ukufwa.

17. Gope numpiye gwa mafilu najumo atikukusyamo muñambi ingūlu sya mafilu. Buno linga bakusisyemo, po gukupulaga inambi, lelo po papo po agene amafilu gende nukoneka, syope niñambi syende nukonangika itolo. Himma umpiye gwa mafilu bikukusya muñambi imbya sya mafilu, po fyosa fikuponaga itolo.

18-26: Mal. 5, 22-43. Luk. 8, 41-56.

18. Lelo po papo bo ali pakubabula sisisi, po papo balinkwaga ikusegelela jumo ummañisi gwabo unkulumba ikubunguluka kumyake ikuti: umwanangu undindwana afwile lilino bunobuno. Isaga tubuke kumyangu lolī, ukambikepo ikoboko ugwe, po ikusuyuga.

19. Po papo Jesu alinkusumuka alinkuti mbuke nagwe. Bope nabafundigwa bake balinkwenda nagwe.

20. Lelo po papo unki kulu jumo uju ali niñibuko ja ilopa ifyinja mulongo nafibili, alinkusegelela kuñuma alinkupalamasya kukilundo kyake kumalundi.

21. Namanga umwene munda atigi: linga nikumpalamasyaga ki kilundo kyake kyene, po nikuponaga.

22. Umwene Jesu alinkusyu-tuka alinkumbona alinkuti: kibaga itolo gwe mwanangu ugwe, lukubumbulwisye lulwitiko lwa-ko. Po papo unki kulu alinkwenda nukubumbulukila pa pakabalilo kako itolo.

23. Lelo po papo Jesu bo ajilekufika nnumba ja mmañisi gwabo unkulumba, po papo alinkubaga mumo nabakubamalonge nabandu ikilundilo itolo, aba bapelaga unjwego.

24. Bo alinkubabula alinkuti: amwepukege, buno akalindwana kakafwa, himma kagonile itolo tu tulo. Abene balinkwenda nukunseka.

25. Lelo bo babasosise panja abandu mumo bajilile ikilundilo kyosa, po papo alinkwingila nnumba, alinkukakola ikiboko akalindwana, po papo kalinkwenda nukusumuka.

26. Po papo inongwa sisisi silinkufumuka ikisu kyosa kilakila.

27. Lelo po papo Jesu bo afumile papo, bo ikwenda itolo, po papo balinkunkonga abafwamaso babili, bo balinkukolela balinkuti: ulitupakisyaga gwe nna-Ndabiti!

28. Lelo bo ingile nnumba, po balinkusegelela kumyake abafwamaso bababa. Po papo Jesu alinkulalusya alinkuti: syo sikolile umwe ukuti ame ne ukubomba kako mwino gwine une? Abene balinkwitika balinkuti: ena malafyale.

29. Po papo umwene alinkubapalamasya amaso gabo alinkuti: amuketege bo sisyo mwitikaga.

30. Po papo amaso gabo galinkwenda nukwiguka. Umwene Jesu alinkūmana fijo alinkuti: mwandege lelo, syo najumo angapilikaga sīsisi.

31. Abene lolī balinkusōka panja, balinkumfumušya mosa nkīsu mūmo.

32. Bo bali pakusōka bababa, po papo balinkuntwala kumyake ujugi umundu uju āli kinūnu, papo āli nimbe-po ināli.

33. Lelo po papo umwene alinkujisōsya imbepo ināli, po papo alinkwenda nukujoba itolo umundu uju āli kinūnu. Po papo balinkuswiga abandu muno bajilile ikilundilo kyosa balinkuti: tukasibonamo siku isi sili bo sīsisi mwa Isilaeli muno.

34. Abene abafalisai lolī bo balinkuti: imbepo ināli ikusikagila munkulu gwa mbepo ināli.

35. Po papo Jesu alinkusyungutila nkisu alinkumala akaja kosa, nakakulumba nakanandi, alinkubabula inongwa nūmba syabo sya kwiputilamo, alinkubabula indumi inunu ja kitangalala, alinkubagangula nindamwa syosa nubulwafu bosa abandu.

36. Bo ikubaketa lolī abandu ifilundilo itolo, po papo ikisa kilinkumwaga munda alinkubapakisya, namanga basalwike banambanike itolo ukuti nosi isi sikaja nantimi.

37. Po papo alinkubabula abafundigwa bake alinkuti: ugwe-ne untondolo go mwingi, lolī banandi abatondoli.

38. Amupyelesyege lelo kumwenentondolo, atumenge abatondoli muntondolo gwake.

10.

1-15: Mal. 6, 7-13. Luk. 9, 1-5.

1. Po papo alinkubabunganya abafundigwa bake mulongo nababili, alinkubapa amaka nagā kukagila imbepo ināli nagā kugangulila nindamwa syosa nubulwafu bosa.

2-4: Mal. 3, 14-19. Luk. 6, 13-16. Joh. 1, 40-49.

2. Isyene ingamu sya bāpositili aba bāli mulongo nababili syo sīsisi: untasi āli jo ju Simoni uju bātigi jo Peteli imbegwa, na-Andileja ugwamyabo na-Jakobu unna-Sebetai na-Johani unūgona gwake

3. na-Filipu na-Balitolomai na-Toma na-Matai unsongasongo na-Jakobu unna-Alifai na-Lebai uju bātigi jo Tatai ijingi imbegwa

4. na-Simoni ugwa mu-Kana na-Juta ugwa mu-Kalyoti, uju nukundila āndilaga ulwanuma umalafyale.

5. Abamulongo nababili aba, bo alinkubatuma injila Jesu alinkubalagila alinkuti: mungapagukilaga kunjila iji jilabile kubapanja, komma nukwakwilingila nkaja ka ba-Samaliya.

6. Lolī kuṅosi sya nūmba ja Isilaeli isi sīsobile, ko mubukege lolī.

7. Bo mukwenda mukalumbilile li lya kuti: ikitangalala kya kumwana kisile kili kifuki,

8. mukabagangule nababine mukabasyusye nabafwe mukababumbulusye nabakoma mukasikage nimbe-po ināli. Ketamba-pele itolo une, nanumwe mukapege itolo babo linga mukubapa.

9. Komma ukukaba indalama nisya sahabu nisya fesa nisya kikuba isya kubika munambi syinu sya mumpango.

10. Komma nukwibopela nimbo-po ja munjila, nimiselekesye gyinu komma ukuja mibili, fyomma na fi fikato ukuja nafyo umwe, nunso komma ukukolela. Buno uju ikubomba akabombo, jo abagile ukuti bampepo nifindu fyake fya kulya.

11. Linga mujilekufika nkaja kamo — linga kakulumba linga kanandi —, mo mukandondege mumo uju linga abagile, lelo mukagone pamyake mukafikege lulo mukusumukila ukubuka.

12. Bo mukwingila nnumba loli, po mukabaponye abannumba.

13. Linga babagile, po ulutenganyo lwinu ulu mukubaponekesya, lukujisilaga innumba jabo. Loli linga bakabagila, po ulutenganyo lwinu lukubagomokelaga jujumwe mwe benenalo.

14. Linga batile nukubambilila basitile batile nukupilikisya isi mukujoba basitile, — po mukatigi nannumba jabo mukasokege mukatigi nankaja kabo mukasokemo, mukabakomele nakafumbi kumalundi.

15. Naloliloli nikubabula une nikuti: musij gula gwa kulongela inongwa, po isya ba mu-Sotomu nisy ba mu-Gomola sisakujaga hobofu ku sya nkaja kako.

16. Keta apa nikubatuma, po nikubatuma ukuti nosi sikwakongana nifinamana. Muli jaga namahala lelo bo si njoka, kangi mujege belu itolo bo si ngunde.

17-22: Mal. 13, 9-13. Luk. 21, 12-17.

17. Mwandege loli abandu. Buno bisakwakubabikaga kubalanganongwa, bisakubakomaga nnumba syabo sya kwiputilamo.

18. Bisakubalusilaga nakubakulumba nakubanafyale, papo muli bandu bangu une. Syo

sikujaga sya kumanilamo nababo nabapanja.

19. Apene loli linga bikubapiña bunobuno, po mungisakwinogonelaga ngani ukuti kali tukulongaga tukutubulege, kali tukujobaga liliku? Buno umalafyale isakubapelaga pa pakabalilo kako isya kujoba.

20. Namanga mutisakujobaga jujumwe. Himma ju Mbepo gwa gwisemwe loli, jo isakujobelaga mu mmyinu umwe.

21. Bope nabanamundu bisakulusanaga babo batupu ukutwalana kuko bikugogigwa, jope numundu ugwise isakuntwalaga kuko umwanake, bope nabana bisakubasambukilaga nabapapi babo bisakubagogaga.

22. Bosa abandu bisakubabengaga umwe, papo muli ningamu jangu une. Loli uju linga ikumilisya ubufindañoma ikufika nabo nakubumalikisyo, jo ikuponaga.

23. Apene loli linga mwagile bikubafwima nkaja kamo aka, po mukajongele nkangi. Namanga nikubabula naloli une nikuti: Nnamundu isakwisaga bo mukali nukumala akaja kosa mwa Isilaeli muno.

24. Najumo numfundigwa akankinda ubukulumba ummanisi gwake, najumo nunnamata akankinda ubukulumba umalafyale gwake.

25. Linga numfundigwa ali bo ju mmanisi gwake, bo po papo; linga nunnamata ali bo ju malafyale gwake, jope bo po papo. Linga umweneñumba bampele ija Belisibuli, po batigi babalekege abannumba jake?

26-33: Luk. 12, 2-9.

26. Mungabatilaga lelo umwe. Buno tosa utu linga twi-

kingile to tukwisakukinguligwaga, tosa nutwa kubutitu tukwisakumañigwaga pabwelu.

27. Isi linga nikubabulila kubutitu, syo mukasijobelege pabwelu. Nisi linga mukuheheli-gwa mumbulukutu, syo mukasikolelege itolo bo mwimile pamaña pañumba.

28. Abene aba bikugoga gu mbili gwene, aba gubatulile ukugoga umojo, bo mungabatilaga. Jo muntilege lolu uju ameñe ukupyutula ndupanga lwa moto fyosa na gu mojo na gu mbili.

29. Mundu atikula twabatundulu babili nahela jumo? Kangi pope napapo bo bali bunobuno ubupepe, pope najumo atikusatukamo pasi bo akajoba juju gwisemwe.

30. Umwe lolu na si ñwili sya kuntu abalile umwene.

31. Komma ukutetema lelo umwe. Kabuno mubakindile natwabatundulu ba bingi untengo umwe.

32. Uju linga ikwijoba kumyangu, bo bikupilika abandu, ikuti nummeñe une, jo nanine nisakwijobaga kumyake bo ikupilika tata kumwaña nisakutigi nummeñe nanine.

33. Lolu uju linga ikwika-na kumyangu bo bikupili-ka abandu ikuti ngammaña une, jo nanine nisakwikana kumyake bo ikupili-ka tata kumwaña nisakutigi ngammaña nanine.

34-36: Luk. 12, 51-53.

34. Munginogonaga ukuti kingamo isile nkubika ulutenganyo nkisu muno une. Ngisamo nkubika ulutenganyo une, hmma ndwele ji ngwego lolu.

35. Namanga nisile nkubaso-

manya abandu. Numwana undumyana ikunsambukilagaugwise, numwana undindwana ikunsambukilaga unna gwa ndume.

36. Bope nabanumba ja mundu bikwipelaga ukuja balugu bake.

37. Uju linga abaganile fijo nugwise nunna, linga akindilile namuno anganile une pakubagana abene, jo akabagila kumyangu po papo. Jope nauju linga abaganile fijo abanake, nundumyana nundindwana, linga pakubagana abene akindilile namuno anganile une, jo akabagila kumyangu po papo.

38. Jope nauju linga atikwitwika ikikohekano kyake, linga atikungonga munuma une, jo akabagila kumyangu po papo.

39. Uju linga ikuti mbuponisye une ubumi bwake, jo abupekisye ngani; lolu uju linga ubumi bwake apekisye mu mmyangu une, jo ikubuponesyaga.

40. Uju linga ikubambilila umwe, bo anambilile une, uju linga ikunambilila une, bo amwambilile juju andumile une.

41. Uju linga unkunguluka ikumwambilila itolo papo nkunguluka, jo isakuhombigwaga ifihombigwa fya nkunguluka. Jope nauju linga ungolofu ikumwambilila itolo papo ngolofu, jo isakuhombigwaga ifihombigwa fya ngolofu.

42. Jope nauju linga jumo ugwa banandi aba annwesisye ka katanana kamo ka misi amatalalifu, linga annwesisye itolo papo mfundigwa, nalolilolu nikubabula une nikuti: ifya kunhomba atisakupondwaga umwene.

11.

1. Agelile lelo Jesu bo amalile ukubalagila abafundigwa

bake mulongo nababili, po papo alinkusumuka alinkufuma papo alinkubuka mosa nkaja kabo, mo alinkwakuti nukubabula inongwa alinkwakuti nukulumbilila.

2-19: Luk. 7, 18-35.

2. Umwene Johani lelo, nnumba ja ba nololo, bo apilike sisyo abombaga Kilisiti, po papo alinkubatuma abafundigwa bake babili kumyake

3. alinkuti: amubukege mukandalusyeye mukatigi: kali jo ugwe gwe batigi ikwisaga, pamo tungulilege ujungi, aliko?

4. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: amubukege mukambule Johani nisi mukupilika nisi mukuketa.

5. Buno abafwamaso bo bikuketa, aba bikumyoŋoka ukwenda bo bikwenda itolo, abakoma bo bamesisye umbili, aba mapuli bo bikupilika, abafwe bo bikusyuka, abalondo bo bikusimaŋa inongwa sya ndumi innunu.

6. Nsangalufu uju linga atikusyaga nasimo isya kumpesya mmyangu une.

7. Agelile lelo bo bikubuka bababa, po papo alinkwanda papo Jesu alinkunjoba Johani kubandu aba bakomene papo iflundilo itolo alinkuti: mwabukaga nkuketa fikimategele? Mwabukaga nkuketa ulutete ulu lukupetanika kumbepo?

8. O lomma? Mwabukaga nkuketa fikilelo? Mwabukaga nkuketa umundu uju afwalaga imyenda imitakanifu? Kabuno aba bikufwala imyenda imitakanifu, bo bikuja nnumba sya banafyale.

9. O jomma? Mwabukaga nkuketa fikilelo? Mwabukaga nkuketa unkunguluka? Ena naloli njikubabula une njikuti: umwene

uju mwanketaga nkulumba itolo nakubakunguluka.

10. Namanga jo uju ajobigwe namwa Kalata apa ikuti: „Keta njikukutumilaga ugwandumigwangu ugwa kulongola nkyeni mmyako, jo isakute ndekesyaga injila ja kwendamogwe.“

11. Nalolili njikubabula une njikuti: muli bosa aba bapapigwe kubakikulu akabonekamo najumo unkulumba kwa Johani umosi. Loli unnandi kuli bosa aba nkitangalala kya kumwana jo ankindile ubukulumba.

12. Kyandile nkyinja kya ju Johani umosi mula kisilekufika kulilino kuno ikitangalala kya kumwana bikukifungamila namaka; lelo po papo bikukyambulanya babo linga bikukifungamila naloli.

13. Namanga nisi bakungulukaga bosa abakunguluka nisi syajobaga ingomelesyo sisilekupela pa-Johani.

14. Syope linga mukwitika ukusyambilila, po njikubabula une njikuti: umwene jo ju Elija, uju batigi ikuja pakwisa.

15. Uju linga imbulukutu alinasyo, jo alipilikaga.

16. Mbafwanikisyeye bo ifiki abandu ba lilino aba? Bali bo ba bakeke aba batugele pampulo, aba bikukolelanila bikuti:

17. tutile ulupufi tubapukifye, umwe loli mukakinapo; tutile ifwa tubapalile, umwe loli mukatomolela ukulila.

18. Namanga isile Johani, alinkusita nukulya itolo fyosa, alinkusita nukunwa itolo ubwalwa bwa mafilu, po papo bikuti: alinimbepo inali.

19. Kangi isile Nnamundu, ikulya itolo fyosa, ikunwa itolo

ubwalwa bwa mafilu, po papo bikuti: e, muswigege umundu ugwa bula uju, ugwa kinwelo kya mafilu uju, umwinabo nabasongasongo nabatulanongwa! Agene amahala ga Kyala lolij go gikubonekela mu mumbombo syake ukuja magolofu itolo.

20-24: Luk. 10, 12-15.

20. Po papo alinkwanda papo Jesu alinkukatuka kosa akaja muno akindilile ukupela fifingifika fyake, alinkukatuka papo bakapindwike abenenako

21. alinkuti: uli gwaki gwe Kolasini, uli gwaki gwe Betisaita! Buno linga ifika ifi fipelaga mmyinu umo, linga fyalipelile namu - Tili namu - Sitoni, po angali bapindwike li ijolo, po angali bafwele nisanja, po angali batugele namumfwandilo.

22. Lolij nikubabula une nikuti: musij gula gwa kulongela, po nisyamu - Tili nisyamu - Sitoni sisakujaga hobofu itolo kusyinu.

23. Nungwe gwe Kapelinaumu! Ukajakufikako nakumwana ukwimikigwa? Keta kwakufikaga nambusyuka ukwisigwa. Buno ifika ifi fipelaga mmyako umo, linga fyalipelile mu - Sotomu, po angali kilipo nalilino ikisu kikyoo.

24. Lolij nikukubula une nikuti: musij gula gwa kulongela — isya nkisu kya mu - Sotomu sisakujaga hobofu itolo kusyako ugwe.

25-27: Luk. 10, 21. 22.

25. Musij gugo po Jesu alinkujoba lyope nilya kuti: nikukutufya gwe tata gwe malafyale nakumwana napasij, papo ufindile sisij nakuba mahala nakubamagani, ubakingulile loliba bakeke.

26. Ena gwe tata, syo ulinkuti syo nnunu sisij ugwe kumaso kumyako.

27. Fyosa ambele une tata. Numwana najumo akammaña, mwene ju gwise jo ammeñe; nugwise najumo akammaña, mwene ju mwana jo ammeñe, nauju linga umwana atile numbule.

28. Isaga kumyangu mwe - sa mwe mukukubilwa mwe mubagele ifisito, isaga mbapokele une.

29. Amwegege ulwangu ulwinulilo lwa kwijinulila untwalo, mumañile mmyangu muno, buno ndintengamojo une, nijisiseye mundumbula syangu, po nindumbula syinu musakusikabilaga ulutusyo.

30. Namanga ulwangu ulwinulilo lololo, gope nuntwalo gwangu mpepe.

12.

1-8: Mal. 2, 23-28. Luk. 6, 1-5.

1. Nkyinja kikyoo musij gumo Jesu alinkwenda panjila jamfyalofya ngano pasabati. Abene abafundigwa bake lolij, bo balinkwaga injala jikuluma, po papo balinkwenda nukupulula ifisasa fya ngano balinkulya.

2. Abene lolij abafalisai bo babawene, po balinkuti: keta abafundigwa bako bikubomba kamo aka kali mwiko ukubomba pasabati.

3. Umwene alinkubusya lolij alinkuti: mukasyaga umwe mwa Kalata sila abombege Ndabiti palapala jilumege injala najujo naba bali nagwe?

4. Pala ingilaga numba ja Kyala alinkulya ifisyeye ifikemesigwa, ifi bwila fikali fya kulya najujo naba bali nagwe, ifi bwila fyali fya kulya ba baputi bene?

5. Isyene mukasyaga mwa kalata gwa ngomelesyo, isi bwila pasabati abaputi mwa-Tempeli sitikuja nongwa napa linga bikulimbula sabati.

6. Nikubabula une lolu nikuti: alipo papapa unkulumba nakwa-Tempeli.

7. Lolu linga mwalime ne muno lijilile ili likuti: „Une nikulonda ki kisa, ndikulonda ifya kwikemekesya,“ po angali mukabajoba ububibi abasitanongwa bababa.

8. Jope nasabati lolu Nnamundu malafyale gwake.

9-14: Mal. 3, 1-6. Luk. 6, 6-11.

9. Po papo Jesu alinkufuma papo alinkwakwilingila nnumba jabo ja kwiputilamo.

10. Alinkumwaga muno umundu uju ikiboko kyalalile. Po papo abene balinkundalusya balinkuti: kali kununu ukungangula umundu pasabati? Namanga batigi mo tukusyagilaga isya kusumukila pakumbulila.

11. Umwene lolu alinkubusya alinkuti: umwe muno mujilile jwani ajege najo inosi jake jimo jene, lelo po papo jende nukwibulukutula nkina pasabati, kali ajilekege nkina muno? Nikuti ikusumuka pakujifyula musi gugo itolo?

12. Umundu lelo akajikinda fijo ubupala inosi? Po papo nikuti kubagile ukubomba si nunu une pasabati.

13. Po papo alinkumbula ugwa kiboko alinkuti: golosya ikiboko kyako. Umwene alinkukigolosya. Po papo kilinkwenda nukwanduka ikiboko kyake kilinkuja kinunu itolo bo ki kinine.

14. Abene abafalisai lolu balinkusoka panja, po papo bali-

nkwakujobana balinkwitikana isya kuti tungoge.

15. Umwene Jesu lolu bo ababwene sisisi, po papo alinkujonga muno ali. Balinkunkonga abandu ifilundilo fi fingi itolo. Umwene alinkubabumbulusya bosa.

16. Alinkubakanisya fijo alinkuti: mungafumusyaga une.

17. Ko kwisa sisile papo lelo sisyo ajobege Jesaja unkunguluka apa atigi:

18. „Keta jo ju mwanangu uju, uju nunsungwile, unkundwe itolo kumyangu, uju nindumbula syangu asikyelile. Nikumbikapo imbepo jangu, isakubabulaga ukulongigwa abapanja.

19. Umwene atisakulwaga nabangi, atisakujwegaga, nisyu lyake najumo atisakupilikaga pamipulo.

20. Nulutete ulu lufyonwike atisakukoñolelaga ngani umwene, nakoto aka kalotile atisakusimikisyaga ngani. Tasi umwene ikufikaga papo ukulongigwa ikukutwalaga ukuti kuponjolege itolo kumalisyeye.

21. Abapanja bisakusubilaga ji ngamu jake.“

22-45: Mal. 3, 22-30. Luk. 11, 14-26.

22. Po papo balinkuntwala kumyake umundu gwa mbepo innali, uju atile nukufwa amaso atile nukuja kinunu. Umwene alinkumbumbulusya, po papo umundu uju ali kinunu alinkuti nukujoba alinkuti nukuketa.

23. Po papo bosa abandu muno bajilile ikilundilo kyosa balinkutenguka munda balinkuti: mwana gwa ju Ndabiti uju kingamo?

24. Abene lolu abafalisai bo balinkuti: umundu uju mungati

ikusisosya itolo imbepo inñali. Himma ikusisokesya mwa Belisibuli, mñkulu gwa mbepo inñali.

25. Umwene Jesu lolì bo asibwene sisyo binogonaga munda, po papo alinkubabula alinkuti: kyosa ikisu iki linga kilundulenyeye kikyo kitupu, kyo kikusenjeluka itolo. Fyosa itolo, nalinga ko kaja nalinga jo nũmba, ifi linga filundulenyeye fifyo fitupu, fyofyofitukujako nakumo.

26. Jope na-Setano linga ikusisosya Setano unnine, bo ilundulenyeye itolo jujo ntupu. Po ikitangalala kyake kijengeko lelo?

27. Apene lelo linga imbepo inñali une nikusisokesya mwa Belisibuli, po abene abaninu umwe bikusisokesya mwanì apa bikusisosya? Syo isi bisakubalongaga itolo ba baninu.

28. Apene lolì linga imbepo inñali nikusisokesya mwa-Mbepo gwa Kyala une, bo ngimba lelo ikitangalala kya Kyala kibafikile itolo umwe.

29. Jwanì ati ingilege bulebule nũmba ja gwa lutobe nkupupa ifyela fyake, bo akampina tasi ugwa lutobe? Lolì linga ampina tasi, po lolì po ikupupaga ifya nũmba jake.

30. Uju linga tukaja twesa nanine, jo tulabilene itolo nagwe. Uju linga atikũndula ukubunganya, jo ikubululusya itolo.

31. Ko kuno nikubabula nikuti: syosa ninongwa isi bikutula abandu, syosa nisya kuhelula, syo bikuswegigwaga; lolì isya kuhelula Mbepo, syo najumo atikubaswaga abandu.

32. Nauju linga ikuntuka limo Nnamundu, jo ikuswegigwaga; lolì uju linga ikuntuka limo

Mbepo mwikemo, jo atisakuswegigwako nakubwa kunokuno nakubwa kulakula.

33. Umpiki linga mukuti nũnu, bo syope niseke syake nũnu itolo. Linga mukuti umpiki mbibi, bo syope niseke syake mbibi itolo. Buno imipiki gyosa umundu ikugimanaña paseke syake.

34. Mwe luko lwa njoka umwe, mwe mwatigi mujobe bulebule innũnu, bo muli bagasi itolo jujumwe. Buno nkanwa mũno mo umundu ikujoba sisyo sikulefuka mundumbula.

35. Umundu unnũnu ikusakula si nũnu mũno alundike bu bũnu; umwene umundu ungasi jo ikusakula si ngasi mũno alundike bu bugasi.

36. Nikubabula une lolì nikuti gosa amasyu amakoñofu aga bikujoba abandu bisakulalusi-gwaga limolimo mũsi gula gwa kulongeligwa.

37. Namanga sisakufumaga mũ masyu gago gwajobile jujugwe gwe mũndu isya kwisakujobeligwamo ubugolofu ugwe, syope nisya kwisakujobeligwamo ububibi ugwe sisakufumaga mũ masyu gago gwajobile jujugwe.

38. Po papo bamo abamañakalata nabafalisai balinkubusya balinkuti: gwe mmañisi, twatigi kutupelelaga kimo ikika kya kukumañilamo ugwe.

39. Umwene alinkubusya alinkuti: abandu ba lilino abagasi aba abalogwe bikusuma ikika. Batikukyagaga lolì nakimo ikika, ki kika kilakila kyajaga na-Jona unkungũluka lolì, kyo bikukyagaga kyene.

40. Namanga bo palapala Jona ajege ndwanda lwa swi ingulu-

mba jila ubusiku butatu napamusu napakilo, bo jope na-Nnamundu isakutendekaga bububo, isakujaga munda nkisu ubusiku butatu napamusu napakilo.

41. Abandu ba mu-Ninibe bisakusumukilaga lumo nabandu ba lilino aba pabusiku bwa kulongela inongwa bisakubajobaga ububibi, namanga abene bapindwike pala Jona ababulege inongwa sila ababulege. Kabuno alipo papapa unkulumba nakwa Jona.

42. Umalafyale unkikulu jula afumile nkisu kya kubwa kukililo kula isakusumukilaga lumo nabandu ba lilino aba pabusiku bwa kulongela inongwa isakubajobaga ububibi, buno umwene afumile kuno kimalikile ikisu alinkwisakupilika amahala ga Selomoni. Kabuno alipo papapa unkulumba nakwa-Selomoni.

43. Lolipapa linga imbepo innali jisokilemo mmundu, po jikubeta jikumala posa pabusitamisi, jikulonda pabutusyo, lolipapa jitunga napamo.

44. Po papo jikuti: nikugomokelaga kunumba jangu mula nasokile. Lelo bo jibukilemo kangu, po jikwaga inumba jili itolo ugwa kugonamo, jikwaga bapyagile banosisyu.

45. Lelo po papo jikwenda nukubuka kukwega isingi imbepo ihano nabibili innine inginde ubugasu nakumyake. Lelo bo singile, po sikujaga mumo, lelo po papo umundu uju ulwana lumo lilino, po asambukege itolo akindililege nakulwa butasilula. Bo bisakutendekaga bunobuno abandu abagasu ba lilino aba.

46-50: Mal. 3, 31-35. Luk. 8, 19-21.

46. Lelo bo ali pakujoba nabandu aba bakomene papo ifi-

lundilo itolo, po papo balinkwaga nunna nabamyabo bimile munuma mbandu, bikuti tujobe nagwe.

47. Jumo umundu alinkumbula alinkuti: nuoko nabamyinba aliba bimile munuma mbandu mula bikuti tujobe nagwe ugwe.

48. Umwene alinkubusya alinkuti: jwanjuba, abamyitu bo bani?

49. Po papo alinkusosola kubafundigwa bake alinkuti: mubabwene bababa? Jo juba, bo bamyitu une bababa.

50. Namanga uju linga ikubomba sisyo iganile ju tata kumwana ukuti sibombigwege, jo gwamyitu une, jo ilumbu gwangu, jo juba une juju.

13.

1-23: Mal. 4, 1-20. Luk. 8, 4-16.

1. Musu gugo lolipapa po Jesu alinkusoka numba alinkwakutugala pambali pananja.

2. Po papo balinkubungana papo ali abandu ba bingi ikilundilo itolo. Po papo umwene alinkwipaka mwiboti, mo alinkwitugasya. Abene abandu ikilundilo kyosa balinkubamba pisilya.

3. Po papo umwene alinkububula si ningi inongwa alinkujobela mfifwanikisyo pakububula alinkubalilamo alinkuti: Keta, lumo unsopangano alinkubuka pakusopa imbeju jake.

4. Lelo bo ali pakusopa imbeju jake, po papo jimo jilinkwaku-gwa panjila, po papo injuni silinkwisa silinkusala silinkumala.

5. Jimo ijingi lolipapa jo jilinkwakugwa nkisu kya mabwe, muno umfu gukalimo mwingi. Jo jilinkwenda nukumela mbibimbi-

bi itolo, papo umfu gukalimo mwingi.

6. Lelo po papo ilisuba bo li-fyukile, po jilinkupya jilinkuma, papo jikali namisi.

7. Jimo ijingi loli jo jilinkwa-kongana nimitulatula apa jagwaga; lelo bo gimelile imitulatula, po papo gilinkwenda nukujikoma.

8. Jimo ijingi loli jo jilinkwa-kugwa pakisu ikinunu jilinkupa iseke. Jimo jilinkupa amalongo mulongo, jimo jilinkupa amalongo ntandatu, jimo jilinkupa amalongo matatu.

9. Uju linga imbulukutu ali nasyo, jo alipilikaga.

10. Po papo balinkusegelela kumyake abafundigwa bake balinkundalusya balinkuti: kujobela fikij mbupingamu apa kubabula? Ukugolosya itolo fikij?

11. Umwene alinkubusya alinkuti: papo umwe mupegigwe ulwa kusyaganya isya kubutitu sya kitangalala kya kumwana, abene balabala loli bo bakapegwa.

12. Namanga uju linga ali nasyo fimo, jo ikongeleligwaga ukupegwa nifingi, jo fikulefukaga itolo. Umwene loli uju linga akaja nako nakamo, jo kikupokigwaga nakako linga ali nako.

13. Ko kuno nikubalilamo mfi-fwanikisyo apa nikubabula abene, buno napa bikuketa batikusibona nasimo, napa bikupilika batikusyaganya nasimo, batikufikapo pakusimana.

14. Sikubisila sisyo asololege Jesaja apa atigi: „Ukupilika nimbulukutu ko musakupilikaga, loli mutisakusyaganyaga, ukuketa namaso ko musakuketaga, loli mutisakusimana.

15. Buno indumbula sya bandu bababa sipelile sito itolo ubutupe, imbulukutu syabo sili namapuli ukupilika, bafinile amaso, papo bikuti tungaketaga namaso, tungapilikaga nimbulukutu, inongwa tungasyaganyaga mundumbula, tungapindikaga, angisakutubumbulusyaga — une.“

16. Umwe loli muli basangalufu namaso papo gikuketa, nimbulukutu papo sikupilika.

17. Namanga nikubabula une naloliloli nikuti: nabasololi nabagolofu ba bingi banoonwaga ukuketa sisyo mukuketa umwe, balinkusita nukusimana nakumo, balinkuti tupilikege sisyo mukupilika umwe, balinkusita nukupilika nakumo.

18. Isaga lelo umwe mbabule ikifwanikisyo kya jula asopaga imbeju.

19. Uju linga ikupilika ilisyo lya kitangalala, linga atikulyaganya, jo ikwaga ikwisa Ungasi ikupoka kako kasopigwe mundumbula syake. Uju lelo, jo uju ndinkuti: jimo jilinkusopigwa panjila.

20. Ijene loli iji natigi jisopigwe pakisu kya mabwe, jo uju ikugelela apilike ilisyo, lelo po papo ikwenda nukusekela pakulyambilila mbibimbibi itolo,

21. loli imisi gyo akaja nagyo. Himma gwa kwima ubusiku bummo bwene itolo. Ikugelela ilisyo limpelile nubutolwe nubufwimigwa papo ali nalyo, po papo fitikuhabapo ukumpesya fififi.

22. Ijene loli iji natigi jisopigwe mmitulatula, jo uju ikugelela apilike ilisyo, lelo po papo kangi nubwinogone ubu kikumpelela ukwinogona ikisu iki,

nulusyobo ulu bukunsyoba ubukabi, — fyo fikulipita ilisyo, lelo po papo niseke sisitege ukwisa.

23. Ijene lolijiji natigi jisopi-gwe pakisu ikinunu, jo uju ikugelela apilike ilisyo, po papo ikwenda nukulyaganya, ikwenda nukupa niseke. Jumo ikupa amalongo mulongo, jumo amalongo ntandatu, jumo amalongo matatu.

24. Alinkubabula nikingi ikifwanikisyo kya kubalilamo alinkuti: ikitangalala kya kumwana kili bo umundu uju asopaga imbeju innunu nkyalo kyake.

25. Lelo bo bagonile utulo abandu, po papo undugu alinkwakusopa undulwe mungano mumo alinkubuka.

26. Lelo po papo bo simelile isegube, bo ingano jikusosya ifisasa, po gulinkuboneka gope nundulwe.

27. Po papo abanamata balinkwakujoba kumwenekaja balinkwakuti: malafyale, ukasopilemo jiji nnunu imbeju nkyalo kyako? Gufumile kugu lelo undulwe ugu?

28. Umwene lolij alinkubabula alinkuti: asopilemo umundu undugu utigi. Po papo abanamata balinkuti: bule ugwe, pamo tubuke tukipe?

29. Umwene alinkukana alinkuti: mma, pamo mwipilege lumo ningano, bo mukwipa undulwe.

30. Amufileke fikulanile pampene fyo fibili, fifikepo pantondolo. Apene pantondolo lelo po nisakujobaga nabatondolij une ndigi: amwipege tasi lelogu ndulwe, mupine utukose, bakosyege mmoto. Ijene ingano lolij mundwalilege nkitembe kyanngu kya fituba.

31-32: Mal. 4, 30-32. Luk. 18, 18-19.

31. Alinkubabula nikingi ikifwanikisyo kya kubalilamo alinkuti: ikitangalala kya kumwana kili bo akaseke ka mutaka, aka umundu alinkwega alinkusopa mungunda gwake.

32. Namanga akene ko kalandi kako kuseke syosa, apene lolij apa linga kakulile, po kikulikinda lyosa iliseke ubukulumba, kikwipela ukuja mpiki itolo, lelo po papo ninjuni sya kumwana syende nukutenga nififumbwa musamba syake.

33. Alinkubabula nikingi ikifwanikisyo kya kubalilamo alinkuti: ikitangala kya kumwana kili bo unkese, ugu alinkwega unlikulu alinkonganya nubufu ifisulu fitatu, po papo bulinkwenda nukukalipa bosa itolo.

34. Syosa sisisi Jesu alinkujobela mfifwanikisyo fya kubalilamo bo ikubabula abandu ababakomene ikilundilo itolo, ukwene ukujoba itolo ko akajobaga nasimo. Syosa isi ababulaga, syo alinkusijobela mfifwanikisyo itolo.

35. Po papo lelo ko kwisa sisi sile sisyo ajobege Jesaja unkunguluka apa atigi: „Linga ninwike pakujoba nkanwa, po nisakujobelaga mfifwanikisyo, nisakulataga sisyo syali sya kubutitu bwila itolo papo kyaligwege ikisu.“

36. Lelo po papo Jesu alinkubasumunya abandu muno bajilile ikilundilo kyosa, balinkubuka, umwene alinkwilingila nnumba. Po papo abafundigwa bake balinkusegelela kumyake balinkuti: ulitubulaga uswe ikifwanikisyo kila kya ndulwe mungunda.

37. Umwene alinkubāmula alinkuti: uju ikusopa imbeju innunū jo Nñamundu.

38. Ikyene ikyalo kyo kisu. Jjene imbeju innunū bo bañakitangalala, ugwene undulwe bo bañabugasi.

39. Umwene undugu uju ikubasopa, jo ju Setano. Ugwene untondolo bo bumalikilo ikisu iki. Abene abatondoli bo bāndumī bā Kyala.

40. Lelo bo apa bikubunganya undulwe bikukosya numoto, bo bisakutendekaga bububo pabumalikilo ikisu.

41. Po Nñamundu isakubatumaga abāndumī bake nkubunganya syosa nimbesho isi sikubapesya abandu bosa nabīlangomelesyo aba bikusila ingomelesyo nkisu kyake.

42. Bo bisakubasopaga mwitende lya moto. Mo sisakujaga syo ngūto ndupu, lusakujaga lo lusyegetulo lutupu lwa mīno.

43. Po abagolofu bisakulangalaga bo li isuba nkitangalala kya gwisabo. Uju linga ali nasyo imbulukutu, jo alipilikaga.

44. Kangi ikitangalala kya kumwana kili bo ikyuma iki bāfisiile mungunda, iki jumo umundu alinkukyaga, kangi alinkufisa. Po papo alinkusekela alinkubuka alinkwakūla fyosa ifi āli nafyo ifyela, alinkwisakūla ungunda gugugu.

45. Kangi ikitangalala kya kumwana kili bo umūsi uju alondaga inambo innunū sya kūla.

46. Lelo bo alwagile lumo ulwambo ulupala fijo, po alinkubuka alinkwakūla fyosa ifi āli nafyo ifyela alinkwisakūla lulo.

47. Kangi ikitangalala kya kumwana kili bo ulwelo, ulu

bikusopa mūanja bikuloba syosa iswi muno sijilile mfikolo mfikolo.

48. Lelo bikwaga siswile mumo, po papo bikonjela pisilya, bikutugala pakusala innunū. Syo bikubika mfitundu, isyene imbibi loli syo bikutaga.

49. Bo sili bunobuno nisya kumbalikilo ikisu. Po abāndumī bisakusumukaga pakubasagula ababibi nkibugutila kya bagolofu.

50. Bisakubasopaga mwitende lya moto. Mo sisakujaga syo ngūto ndupu, lusakujaga lo lusyegetulo lutupu lwa mīno.

51. Po papo Jesu alinkubalalusya alinkuti: musyagenye syosa sisisi? Abene balinkuti: ena malafyale.

52. Umwene alinkuti: bosa abamañakalata aba linga bipelile ukuja bafundigwa bā kitangalala kya kumwana, bali bo umwenekaja uju ikusakula nifipya nifikulu muno abikile ikyuma kyake.

53-58: Mat. 6, 1-6. Luk. 4, 15-30.

53. Lelo po papo Jesu bo amalile ukufijoba ififwanikisyo fififi, po alinkusumuka ukubuka.

54. Alinkwakufika nkaja muno akulile, alinkubabula inongwa nūmba jabo ja kwiputillamo. Po papo abene silinkwenda nukubāga munda balinkuti: umundu uju agagile kugu namahala gagaga namaka gā kubombela syosa?

55. Nikuti mwana gwa ju nsongolafipiki jula? Nikuti unna jo uju bikuti jo Malija ingamu? Abāmyabo nikuti bo ba-Jakobu na-Josefu na-Simoni na-Juta?

56. Abene abalumbu bake tukajako nabo papapa bosa? Asyagile kugu lelo syosa sisisi?

57. Po papo silinkwenda nukwipela sya kubapesya kangisi. Umwene Jesu alinkubabula lolı alinkuti: mosa mbungi unkunguluka bikumwimika abandu, na mu mmyabo lolı muno akulile nanumba jake, mo bikunsiyokela.

58. Alinkusita nukupela fingi ifika fya maka mumo, namanga abene ulwitiko bakali nalo nalumo.

14.

1-12: Mal. 6, 14-30. Luk. 9, 7-9.

1. Nkyinja kiky Heloti umalafyale alinkupilika isya Jesu, isya kufumuka umwene.

2. Po papo alinkujoba nabo abandu bake alinkuti: uju jo ju Johani umosi utigi. Asyukile mula afwile, ko kuno ikupela ifika fififi.

3. Namanga Heloti alinkolile Johani atile nukumpina atile nukumwigalila numba ja ba nololo panongwa sya Heloty unka-gwamyabo, ugwa Filipu.

4. Namanga Johani alimbulile atile: syo mwiko ukuja nagwe ugwe.

5. Umwene bwila atigi nungoge, kangisi alinkwenda nukutetema kubapina, namanga abene balinkuti nkunguluka.

6. Lelo musij gumo pakyaka kya kukumbukila ukupapigwa Heloti, po papo kana-Heloty alinkumoga mumo bangalaga, alinkunoga nakwa Heloti.

7. Po papo umwene Heloti alinkuti: sumaga itolo kumyangu nalinga fiki, fyosa nikukupaga. Alinkunjigila nulujigo papo.

8. Umwene alinkuti: mbapo papapa pandelema untu gwa Johani gwa mosi. Namanga unna alimpigulile ngani.

9. Po papo umalafyale alinkusulumanya, lolı papo ajiganikile ngani, papo bapilike nukupilika babo alyaga nabo ifindu, po papo alinkuti: amumpepo.

10. Alinkutuma umundu gwa kwakumbola untu Johani nnumba ja ba nololo.

11. Balinkugutwala untu pandelema balinkunnga undindwana, jo alinkwakumpa unna.

12. Po papo abafundigwa bake balinkwakugupimba umfimba gwake balinkwakunsiya. Po papo balinkwakumbula Jesu.

13-21: Mal. 6, 31-44. Luk. 9, 10-17. Joh. 6, 1-13.

13. Umwene Jesu bo apilike sisisi, po alinkwipaka mwiboti alinkujongela mmatengele, mo alinkwakwijekela mwene. Abene abandu bo bapilike, po papo balinkufuma mosa nkaja balinkwenda ija pisilya ukubuka kuko ali umwene.

14. Lelo bo asakwike Jesu, po alinkubaga abandu ba bingi ikilundilo itolo. Po papo ikisa kilinkwenda nukumwaga munda, alinkubabumbulusya abonwa babo.

15. Balinkugelela bwilile namajolo abafundigwa bake, po papo balinkwakujoba nagwe balinkuti: mo mmatengele munomuno, bope nubusiku bwilile, basumuse lelo abandu babukege mosa nkaja bakijulilege ifya kulya.

16. Umwene Jesu alinkuti: babuke baki? Amubapepo jujumwe ifya kulya.

17. Abene balinkubusya lolı balinkuti: buno nanuswe tukaja nafyo nafimo papapa. Fi fisyesye fihano, fyo tuli nafyo, na si swi ibili po papo.

18. Umwene alinkuti: amutwale kuno.

19. Alinkuti: abandu abatugale posa palisu. Po papo alinkwega na fi fisyese fihano fiyo na si swi ibili, alinkuketa kumwana alinkugwa ulupi. Po papo alinkumeñanya ifisyese alinkubanja abafundigwa bake, abene abafundigwa bo balinkubapa abandu.

20. Po papo bosa balinkulya balinkwikuta. Po papo balinkubunganya utumeña utu basyese abandu, filinkwisula ifibo mulongo nafibili.

21. Abene lolij aba balyaga, bo bajilile mbaelifu bahano (5000) ubwingi, ukubala bene ba banambala kisitakubala nabakikulu nabanjike.

22-36: Mal. 6, 45-56. Joh. 6, 15-21.

22. Po papo Jesu alinkubakujisya abafundigwa bake alinkuti: amwipakilege ngani mwibotij mutalengepo umwe ukwambuka isilya lila, nikubasumusyaga tasi une abandu aba.

23. Lelo po papo bo abasumwisyese abandu muno bajilile mungosela, po alinkufyuka pakyamba umwene, po alinkwakwijekela mwene, alinkwiputa. Po papo ubusiku bulinkumwilila, bo ali papo mwene itolo.

24. Iyene ilibotij lilino bo lili pakati pañanja, bo likulwa itolo namasongo, namanga umpungu gwafumile kuko lyalabile.

25. Pakilo itolo lolij pakabalilo ka buna, muno bikubalila aba bikulonda pakilo, po alinkubakonga umwene alinkukaña itolo pamwana pañanja ukwenda.

26. Abene abafundigwa lolij bo bambwene ukwenda itolo pamwana pañanja, po balinkutenguka munda balinkuti: ki-

ngamo nsyungulu gukwenda. Po papo balinkukuta itolo ulutende.

27. Po papo Jesu alinkwenda nukujobela ngani itolo alinkuti: amukibege itolo buno jo une, koma ukutetema.

28. Po papo alinkubusya Peteli alinkuti: malafyale linga jo ugwe, ulimbulaga une nendege pamwana pamisi nanjine, niseko kumyako kukuko.

29. Umwene alinkuti: isaga. Po papo Peteli alinkusoka mwibotij alinkwenda itolo pamisi alikubuka kwa Jesu.

30. Bo agubwene lolij umbelo, po alinkutetema. Lelo po papo po alinkwenda nukwibila. Po papo alinkukuta alinkuti: malafyale, mboka!

31. Po papo Jesu alinkugolosya ikiboko mbibimbibi itolo alinkunkola alinkuti: gwe gwa lwitiko ulupepe ugwe, gwilamwaga fikij?

32. Lelo po papo balinkwipaka bo babili mwibotij, po papo umbelo gulinkwenda nukubota.

33. Abene lolij aba bali mwibotij, bo balinkwisakubunguluka kumyake balinkuti: nalolij gwe mwana gwa Kyala ugwe.

34. Po papo balinkwambuka balinkwakufika pakisu kya mugenesaleti.

35. Abandu ba mumo lelo bo bammeñe ukuti jo jujo, po papo balinkutuma indumij mosa nkisu mumo. Po papo balinkubatwala kumyake bosa aba babinaga imbina syosa.

36. Balinkupyelesya kumyake balinkuti: tulikolaga ikilundo kyako ku kumalundi itolo. Lelo bosa aba bakolaga, bo balinkwenda nukubumbuluka nalolij.

15.

1-20: Mal. 7, 1-23.

1. Po papo balinkusegelela kwa Jesu nabafalisai nabamañakalata aba bāfūmīle mū - Jelu-salemu balinkundalusya bali-nkuti:

2. abafūndigwa bako bīku-kīlanya twakī utwīho utu batū-lekīle abañeña bitū? Namanga batīkusugūsūla mmaboko bo basūmwīke pakulya ifīndu.

3. Umwene alinkubūsyā ali-nkuti: umwe ulwa Kyala ulula-gilo mukukīlanya lwakī bo mū-kuti tukongege tu twinū utwīho?

4. Buno Kyala alagīle nilya kuti: „mwimike nuguso nuñoko,“ nilya kuti: „uju linga ikuntuka nugwīse nunna, jo fīkuti agogī-gwege ku kugogigwa.“

5. Lolī umwe mukuti: bo po papo bo ajīle umūndu linga iku-joba nakugwīse nakunna ikuti: nakupaga akandu kā kukutula aka, lolī papo kā kutaga mwa-Tempeli lelo. Bo amwimīke lelo nugwīse nunna bunobuno? — Himma napamo.

6. Bo mutēdikē umwe, ilya Kyala ilīsyu lyo mukufūfyā pa-po mukuti tukongege tu twinū utulagilo utu babalekīle abaku-lu binū.

7. Mwe batungūlū umwe, āta-lwīsyē Jesaja apa abajobelege ngani, apa atigī:

8. „Abandu aba bīkūñimikila gu ndomo gwene, indumbūla syabo bo sīli pabutalī itolo,

9. ubuñago bwabo ubu bīkū-ñagūlila une, butīkubabu-mbulila nafīmo, buno uluma-ñīsyō lwabo ulu bīkumañīsyā, twīho itolo twa bandu.“

10. Po papo alinkubabunga-nya abandu ikikose, alinkuba-

bula alinkuti: amūpilikīsyēge kumyangu mūsyaganyēge isī nīkubabula.

11. Mūngati to tukunñasyā umūndu tuto linga tukwīngila nkanwa. Himma tuto tukusoka nkanwa lolī, to tukunñasyā umūndu.

12. Po papo balinkusegelela kumyake abafūndigwa bake balinkuti: ubabwene abafalisai ukukalala bo bīkupilika ilī-syu lila?

13. Umwene alinkubūsyā ali-nkuti: gyosa imīpīkī igī aka-byala tata gwa kumwaña, gyo-gīsakukūpusigwaga.

14. Amūbaleke! Bafwīle amaso babo, kangī bīkuti tūbalongole-lege injila abafwamaso abīna-bo. Lolī linga jumo umfwamaso ikundongolela injila umfwama-so unñīne, bo bīkugwilaga kubwīna bo babili.

15. Alinkumwamula Peteli alin-kuti: ulitūbulaga ikifwanikīsyō kikiki.

16. Umwene alinkuti: ngimba mukālī tasī nanūmwe, mūsyēle amahala nanūmwe?

17. Mukālī ukusyaganya isī nī-kuti: fyosa ifī fīkwīngila nka-nwa fīkubuka mbula, kangī fī-kwakutagigwa kulīsyū?

18. Lolī isī sīkusoka nkanwa, syo sīfūmīle mūndumbūla, syo lolī syo sīkunñasyā umūndu.

19. Namanga sīkufūma mūndu-mbūla syosa inīnogono ingasī, nisya bugogī nisya kunsonga unkasī gwa mūndu nisya bulo-gwe nisya buhijī nisya butu-ngūlū nisya mahelu.

20. Syo sīkunñasyā umūndu sīsīsī. Lolī isya kulya ifī-ndu bo ukasugūsūla mmaboko gwe mūndu, syo sītīkukuña-syamo.

21-28: Mal. 7, 24-30.

21. **Po** papo Jesu alinkufuma papo, alinkujongela kukiṣu kya mu-Tili namu-Sitoni.

22. Po papo balinkuṁomoka unḱikulu jumo, unka-ba-Kanani, ikufuma mumo fipakanile ifiṣu fiḱifi, ikunkolela ikuti: mbakisyaga gwe malafyale, gwe nña-Ndabiti. Buno umwanangu undindwana imbepo inñali jinkuḱile fiyo.

23. Umwene lolḱ alinkuṣita nukumwamula nalimo iliṣyu. Po papo abafundiḱwa bake balinkusegelela kumyake, balinkuntengulila balinkuti: ulinsumuṣyaga, buno andile li itasi ikukolela muṁuma.

24. Umwene alinkubuṣya alinkuti: ndumigwe ku kuṁosi isiṣisobile sya nṁba ja Isilaeli une, ngatumigwako nakusiṅgi itolo.

25. Po papo umwene unḱikulu alinkusegelela alinkubunguluka paṣi alinkuti: malafyale ndula!

26. Umwene alinkubuṣya alinkuti: mwiko ukwega ifindu fya banike ukutusopela utubwa.

27. Umwene unḱikulu alinkuti: ko naloli mbalila, lolḱ une ndile papo nutubwa tukusala utubululukisya utu tukusatukapo bo bikulya ifindu abenenato.

28. Po papo Jesu alinkubuṣya alinkuti: gwe nkikulu, lwiṅgi ulwitiko lwako! Ngupele siṣyo gwasumaga. Po papo umwanake alinkwenda nukubumbuluka itolo pa pakabalilo kako.

29. Lelo Jesu bo afumile papo, po papo alinkubuka pañanja ja mu-Galilai, alinkufyuka pakya-amba, po alinkwakutugala.

30. Balinkusegelela kumyake abandu ifilundilo fi fiṅgi itolo, balinkubatwala naba bamyoṁo-

kaga ukwenda naba balemele imibili naba bafwile amaso naba bali kinunu naba ndamwa isiṅgi si fiṅgi itolo, balinkwakubunguluka mmalundi mmyake. Umwene alinkubabumbulunya bosa.

31. Po papo abandu ikilundilo kyosa itolo balinkuṣwiga bo bababwene nukujoba aba bali kinunu, nukwilunga aba balemele umbili, nukwenda itolo aba bamyoṁokaga, nukuketa aba bafwile amaso. Balinkuntufya Kyala gwa baña-Isilaeli.

32-39: Mal. 8, 1-10.

32. **Po** papo Jesu alinkubabilikila abafundiḱwa bake, alinkubabula alinkuti: ikisa kiṅagile une munda ikilundilo kya bandu iki. Buno balindle ubusiḱu butatu pamyangu apa kisitakulya nafimo. Ndikulonda ukubasumunya bo bakalyamo, buno nikupasya ukuti pamo bafwege ulusyu munjila bo bikwenda.

33. Abene abafundiḱwa bake balinkubuṣya balinkuti: tukufyaga kugu mmatengele muno ifindu fya kubaswila abandu ikilundilo itolo bunobuno?

34. Umwene Jesu alinkuti: muliko nafyo fiṅga ifisyesyey? Abene balinkuti: tuli nafyo fiḱhano nafibili nutuswi papo.

35. Po papo umwene alinkubabula abandu ikilundilo kyosa alinkuti: amutugale paṣi.

36. Po papo alinkwega nifisyesyey fiḱhano nafibili fiḱyo nutuswi tuto alinkugwa ulupi. Po papo alinkumeñanya alinkubanṅa abafundiḱwa bake, abene abafundiḱwa balinkubajabanya abandu ikilundilo kyosa.

37. Bo balinkulya balinkwikuta bosa. Po papo balinkubunganya utumeña utu basyesyey, fiḱlinkwisula ifibo fiḱhano nafibili.

38. Abene lolì aba balyaga bali pabaelifu bana (4000) ukubala bene ba banambala kisitakubala nabakikulu nabanike.

39. Lelo po papo bo abasumwisyeye abandu ikilundilo kyosa, po alinkwipaka mwibotì alinkubuka nkisù kya mû-Magatala.

16.

1-12: Mal. 8, 11-21.

1. Po papo balinkusegelela kumyake nabafalisai nabasatukai balinkuti tungele. Po papo balinkuti: ulitunangisyaga kimo ikika kya kumwana ikya kukumañilamo ugwe.

2. Umwene alinkubusya alinkuti: namajolo po mukuti jikile, buno kukeselile kumwana.

3. Kangi nulubunju po mukuti: njasi ndupu umusyugu, buno kumwana kutile nukukesela kutile nukubilingana. Mwe batungulu umwe, mukulingisenye muno kujilile kumwana, lolì ifimañilo fya kufimañilamo ifyinja ifikulumba, fyo mukafilingisanyamo.

4. Abandu bā lilino abagasi aba, abalogwe, bikulonda kamo akā kuswiga. Batikukyaga lolì nakimo ikiswigu, ki kilakila kyene kyajaga na-Jona unkunguluka, kyo bikukyagaga kyene. Po papo alinkubaleka papo alinkubuka.

5. Lelo abafundigwa bo basumwike kwisilya lila, po bibwa ukutwala ifindu.

6. Umwene Jesu lolì alinkujoba nabo alinkuti: amukete fijo, mwandege unkese gwa bafalisai nabasatukai.

7. Po papo abene balinkwīnōgona munda mmyabo balinkuti: papo tukatwala ifindu kingamo.

8. Umwene Jesu lolì bo ababwene, po papo alinkuti: syo mukwīnōgona syakì kangi isì mukatwalamo ifindu? Bo bupepe bukì ulwītiko umwe!

9. Mukali nalilino, amahala musyele? Mwibibwe nifisyeye fihano fila balyege abandu baelifu bahano (5000), nifibo ifi mubunganikisyeye utu bāsyesyeye ukuti fyali bulibe?

10. Mwibibwe nifisyesyeye fihano nafibili fila balyege abandu baelifu bana (4000), nifibo ifi mubunganikisyeye utu bāsyesyeye ukuti fyali bulibe?

11. Mutikusyaganya fikì ukuti ndikubala fi fisyesyeye itolo apa nikuti: mwandege unkese gwa bafalisai nabasatukai?

12. Po papo balinkwenda nukusyaganya ukuti atikubala gunkese gwa kisyesyeye, ikubala lu lumañisyo ulu bikumañisya nabafalisai nabasatukai.

13-20: Mal. 8, 27-30. Luk. 9, 18-21.

13. Umwene Jesu lolì bo ajilekufika nkisù kya mû-Kesalija Filipi, po papo alinkubalalusya abafundigwa bake alinkuti: abandu apa bikunjoba Nnamundu, po bikuti jwanì?

14. Abene balinkuti: bamo bikuti jo Johani umosì, bamo bikuti jo Elija, bamo bikuti jo Jelemija, bamo bikuti ndisi pamo jo nkunguluka itolo ujugi.

15. Umwene alinkuti: umwe lolì, umwe mukuti nyanì?

16. Po papo alinkumwamula Simoni Peteli alinkuti: gwe Kilisiti ugwe, gwe mwana gwa Kyala uju aliko.

17. Po papo Jesu alinkubusya alinkuti: uli nsangalufu gwe Simoni gwe nā-Jona, buno sisìsyì syo gukakubula umbili, li-

kakubula niŋlopa. Himma akubuliŋe ju tata gwa kumwaña.

18. Nanine nikukubula lelo nikuti: nanungwe gwe Peteli, gwe lwalabwe, lelo unepalwalabwe lululu po nisakujengaga ikipanga kyangu, fyope na fi fiŋigo fya kubusyuka fitisakukitolaga.

19. Nikukupaga nifiŋulilo fya kwifiŋulilako kukitangalala kya kumwaña. Bosa aba linga kubapiña ugwe paŋi apa, bo bikujaga bapiñigwa itolo nakumwaña. Bope naba linga kubabula ugwe paŋi apa, bo bikujaga babuliŋwa itolo nakumwaña.

20. Po papo alinkubakanisya fiŋo abafundiŋwa bake alinkuti: mungambulaga najumo umundu ukuti jo ju Kilisiti une.

21-28: Mal. 8, 31 - 9, 1. Luk. 9, 22-27.

21. Po papo alinkwanda papo Jesu alinkubalinganya abafundiŋwa bake alinkuti: fikuti mbukege mu - Jelusalemu, mo bisakwakũngalilaga fiŋo namafumu agenekikolo nabaputi abakulumba nabamañakalata, mo nisakwakugogigwaga, lolu pabusiku bwa butatu po nisakwakusyukaga kangu.

22. Po papo Peteli alinkusagukapo nagwe, alinkwinuka pakũmana nagwe alinkuti: Kyala akwimile gwe malafyale, syo ŋingakwagaga!

23. Umwene alinkunŋyutukila Peteli alinkuti: kinda kuñuma gwe Setano ugwe, kulonda itolo ukũmbesya ugwe. Buno utikwĩnogona isya kwa Kyala, kwĩnogona si sya bandu itolo ugwe.

24. Po papo Jesu alinkubabula abafundiŋwa bake alinkuti: linga jumo ikuti nunkonge muñuma une, jo fikuti ikanganyege itolo, atigi nikikohekano kyake itwike-

ge, nã po endege nukũngonga une.

25. Namanga uju linga ikuti mbonesyebumibwangu, jo apesisyepo papo. Lolulju linga ubumibwake apekiŋsyemummyangu une, jo abuponisye po papo.

26. Nãpa linga umundu akikabagakyosa ikisu, po kyambumbulilaga fiŋi linga bo apekiŋsyemumo ubumibwake? Nifya kububangila, afyagaga kugu ifya kububangila ubumibwake?

27. Namanga Nĩamundu ikuja pakwiŋa nabandumi bake mbukulumba bwa gwiŋe, po isakubahombelaga papo kajiliŋe akabombo kabo abandu, uju akake uju akake.

28. Nalolilolu nikubabula une nikuti: mwe mwimile papapa, bamo mutisakukumañaga ukufwa bo mukambona tasi Nĩamundu ukwiŋila mbuñafyale bwake.

17.

1-13: Mal. 9, 2-13. Luk. 9, 28-36.

1. Lelo bo bagonile kahano, po papo Jesu alinkubega bapeteli na - Jakubu na - Johani, unnguna gwa Jakubu, alinkufyuka nabo pakyamba ikitali, po alinkwakwijekela nabo.

2. Po papo alinkwenda nukwanduka bo bikuketa, nakumaso alinkulangala ukuti iŋuba, ninyenda gyake gilinkuñalika itolo ukuti lumuli.

3. Po papo balinkuñomoka bikuboneka naba - Mose na - Elija bikujoba nagwe.

4. Po papo Peteli alinkupingankati alinkuti: malafyale, panunũukuja papapa uswe. Linga gwiganile ugwe, po tukujengaga ihema itatu papapa, jimo jijege

jako jujukwe, jimo jijege ja ju Mose, jimo jijege ja ju Elija.

5. Bo ali pakujoba sisisi, po papo balinkuomoka ilibingu ilyelu fijo libatimbikilile, balinkwaga niisyu likufuma mwibingu mumo likuti: uju jo ju mwanangu unkundwe kumyangu uju angyelile une, jo mupilikisyege jujo.

6. Lelo po papo bo bapilike lilili abafundigwa, po balinkwenda nukubutama, balinkutetema fijo.

7. Po papo Jesu alinkubuka papo bali, alinkubapalamasya alinkuti: amusumuke mungate-temaga.

8. Lelo bo bikwinuka, bo bikukelenganya, po papo balinkwaga akajapo najumo ujungi, alipo ju Jesu mwene.

9. Lelo po papo bo bikusuluka pakyamba, po alinkusinga Jesu alinkuti: mungambulaga najumo umundu tasi akasetuka aka mukabwene, mukafikege lulo nikusyukilaga kubafwe, po mwise mujobege loli.

10. Po papo balinkundalusya abafundigwa bake balinkuti: fyo findu fiki ifi bikujoba abamañakalata apa bikuti: ikutalaga ju Elija ukwisa?

11. Umwene alinkubusya alinkuti: ko naloli, Elija jo gwa kutalapo ukwisa, jo gwa kwisakutendekesyaga fyosa.

12. Lolli une nikubabula nikuti: ukwisa ko alisile, lolli abene bakalimmeñe. Himma abene balinkumwanganalila itolo bo papo baliganile babo. Syo na ju Nnamundu bikuja pakumpelela ukukubilwa sisyo jope.

13. Po papo abafundigwa balinkusyaganya balinkuti ikumbala ju Johani umosi.

14-21: Mal. 9, 14-29. Luk. 9, 37-42.

14. Lelo bo bisilekwaganila nikilundilo kya bandu, po papo alinkumbopela mumbili umundu alinkufugama pasi

15. alinkuti: malafyale ulimpakisyaga umwangu, buno gunkomile umwesi, akubilwe ali nikisa. Ikwitaga nammoto nammisi kabilikabili.

16. Lelo ndile nuntwale kubafundigwa bako, po papo nagile abatulile ukumbubulusya.

17. Po papo Jesu alinkuti: elaju, ko kusitakwitika kuki abandubali, ko kulabila kubungi kuki! Mbele poku ukujana nanumwe, mbele poku ukuti „lya mbepa“ bwila? Amuntwale kuno.

18. Po papo Jesu alinkumana najo imbepo inñali, po papo jilinkwenda nukusoka. Po papo undumyana alinkwenda nukubumbulukila pa pakabalilo kako itolo.

19. Po papo balinkusegelela kwa Jesu bo bijekile nagwe, balinkundalusya balinkuti: uswe atutulile fiki ukunsosya?

20. Umwene alinkuti: papo ulwitiko lwinu lupepe. Namanga nikubabula une nikuti: naloliloli linga muli nalo ulwitiko, nalinga luli bo ka kaseke ka mutaka ubunandi —, po kikusumukaga itolo ikyamba kikiki linga mukukibula mukuti: samaga kuno ubuke kula. Po namimo fitikubatalaga umwe.

21. Abene bababa lolli bo batikusoka itolo, pene lolli linga utile nukwiputa utile nukufipika nifindu, po lolli po bikusoka.

22, 23: Mal. 9, 30-32. Luk. 9, 43-45.

22. Lelo po papo bo bikusyungutila mu-Galilai, po Jesu alinkubabula alinkuti: Nnamundu

ikuja pakōnigwa mmaboko gā bandu.

23. Bo bikungogaga, lolī pabusiku bwa butatu po isakusyukaga kangi. Po papo abene balinkwenda nukusulūmanya fijo.

24. Lelo bo bajilekufika mu-Kapelinaumu, po papo balinkwakujoba na-Peteli aba bikubunganya ifya kusangula ifya mwa Tempeli, balinkundalusya balinkuti: bule, ummañisi gwinu atikuhomba ifya kusangula ifya mwa Tempeli?

25. Umwene alinkuti: ikuhomba. Lelo bo ikwilingila nūmba, bo akali nukujoba nalimo, po papo Jesu alinkutalila ngani alinkuti: bule ugwe Simoni, abañafyale bā nkisu muno bikwegwa kwanj isongo nija pampaka nija nūmba? Kali bikusonga ba banabo, pamo bikusonga abandu itolo abangi?

26. Umwene alinkuti: bikusonga ba bandu itolo abangi. Po papo Jesu alinkubusya alinkuti: po ngimba lelo abene abana batikusonga isongo.

27. Lolī uswe, papo nikuti tungabapelelaga nakamo akā kubapesya, po papo bukaga lelo ugwe pañanja pala, kasope akasipulilo kako. Lelo iswi indasi iji linga gwagile usipwile, jo ukajiketetege nkanwa, mo kusakwagaga jifumbile ulutalama lumu lwa sitateli; lo ukabapege lugege lwa kutuhombela twebabili nanjine nanungwe.

18.

1-9: Mal. 9, 33-47. Luk. 9, 46-48.

-1. Papopapo itolo pakabalilo kako, po balinkusegelela kwa Jesu abafundigwa bake balinkundalusya balinkuti: unkulu-

mba nkitangalala kya kumwana kali jwani?

2. Po papo umwene alinkumbilikila umwanike alinkumbika pakati, alinkubabula

3. alinkuti: nalolilolī nikubabula une nikuti: linga mutikwi-janda, linga mutikwipela ukuja banike itolo, po mutisakwingilaga nkitangalala kya kumwana.

4. Lolī uju linga ikwijisya mwene, ikwipela ukuja bo ju mwanike jujuju, jo ikujaga nkulumba nkitangalala kya kumwana.

5. Uju linga ikumwambilila jumo umwanike, uju ali bo jujuju, linga ikumwambilila mungamu jangu une, bo añambibile itolo jujune.

6. Lolī uju linga ikumpesya jumo ugwa banandi aba bikūñitika une, jo abagile ukukungigwa ulwala kumilo ulwa kwakumwibikisya muñanja nkisiba itolo.

7. Uli gwakij gwe kisya imbesyo sya kubapesya abandu! Namanga imbesyo syo sitikubuja, himma sikujako. Lolī uli gwakij gwe mundu gwe kusitwala imbesyo! gwe kuti mbapesye abandu!

8. Po papo lelo linga gwagile linga kiboko kyako kimo linga kilundi kyako kimo kikuti numpesye ugwe, po butaga ukitage! Buno nukwakwingila mbumi bo gwibutile nukuja nago gosa namaboko gosa namalundi bo usumwike pakusopigwa mmoto gwa bwila — kununu ku kwilemasya.

9. Pope linga gwagile kimo ikisige kyako kikuti numpesye ugwe, po fyulaga ukitage. Buno nukuja gwa kisige kimo kylene bo usumwike pakwakwingila

mbuni, nukuja nafyo fyo fibili ifisige bo usumwike pakusopi-gwa ndupanga lwa moto, — kununu ku kuja gwa kisige kimo.

12-14: Luk. 15, 4-7.

10. Mwandegde mungansyoke-laga najumo ugwa banandi aba, buno nikubabula une nikuti: abandumi babo kumwana bikuketana nagwe bwila kumaso tata gwa kumwana.

11. Buno Nnamundu isile nku-poka babo basobile.

12. Bule umwe? Linga umundu akabile inosi amalongo mulongo (100), lelo po papo jimo jende nukuleganika, innine amalongo mahano namana najhano najna (99) kali angasilekaga palutananda, angabukaga nkulonda jijo jisobile?

13. Lelo linga ajilekujaga, naloli nikubabula une nikuti: po isakusekelaga fijo pañosi jijo, isakukindililaga nakunnine syosa isi sikasobile muno sijilile syosa amalongo mahano namana najhano najna.

14. Bo atendike bunobuno jope nugwisemwe kumwana, akigana ukuti aleganikege jumo ugwa banandi aba.

15. Lelo linga gwagile ugwamyinu akuligile simo, po bukaga kantobesyeye bo mwjekile mwe babili nanungwe naju. Linga akwitike, bo po papo bo unkabile ugwamyinu.

16. Uliagaga atikukwitika loli, po ubegege abangi, linga jumo linga babili, syosa inongwa ukuti sijilege mundomo gwa bingi — linga babili linga batatu — abā kusimana.

17. Uliagaga bope nabababa atikubitika, po ukasijobege bo kikomene ikipanga kyosa. Uliagaga kyope na ki kipanga ati-

kukitika, po ukatigi: ko kuja gwa panja itolo une lelo, ko kuja nsongasongo itolo.

18. Naloliloli nikubabula une nikuti: bosa naba linga mukubapina umwe pasi apa, bo bikujaga bapinigwa itolo nakumwana. Bope naba linga mukubabula umwe pasi apa, bo bikujaga babuligwa itolo nakumwana.

19. Kangi nikubabula une nikuti: linga muli babili, mwitike ne pasi apa, mutile isaga tusume kamo akandu akalibe, nalinga fiki, tata gwa kumwana isakubapaga.

20. Namanga muno linga bakomanile mungamu jangu — linga babili linga batatu —, mo nanine ndi nabo muno.

21. Po papo alinkusegelela kumyake Peteli alinkundalusya alinkuti: malafyale, ugwamyitu linga ikutula inongwa bwila kumyangu, po fikuti nunswege kalinga? Pamo nunswege kahano nakabili?

22. Umwene Jesu alinkuti: une ndikuti: nswege kahano nakabili. Himma une nikuti ukagelele pamalongo mahano nakabili ukunswa go gwandisanye kangi kahano nakabili ukubala (70 × 7).

23. Ko kuno ikitangalala kya kumwana apa nikufwanikisya une, po nikuti kili bo umundu umalafyale uju atigi mbabilege abanamata bangu tutumu-kane inongwa.

24. Lelo bo ikwanda itolo ukubala nabo, po papo balinkuntwala kumyake jumo uju alile batalenti elifu mulongo (10000).

25. Agile lelo umwene fisobile ifya kunhomba, po papo uma-

lafyale alinkulagila alinkuti: amūbūlege bosa na jujo nukasi gwake nabanake, mūlege fyosa nifi linga ali nafyo, mo mfyagilege ifya kūhomba une.

26. Po papo unāmata uju alinkubunguluka pasi alinkupyelesya kumyake alinkuti: ulingetaga tasi, ā nikukuhombaga fyosa.

27. Po papo umalafyale ikisa kilinkwenda nukumwaga munda, alinkumpakisyā unāmata jujo alinkumwabula, syope nionongwa alinkuti nsilekile.

28. Bo ikusoka papo lolī unāmata jujo, po papo alinkwaganila nunāmata ujingi unni, uju alile bandenali bake tu tulongo mulongo (100) itolo. Jo alinkumpita kumilo alinkuti: hombaga kako ulile.

29. Po papo unāmata unni ne uju alinkubunguluka pasi alinkupyelesya kumyake alinkuti: ulingetaga tasi, ā nikukuhombaga.

30. Umwene lolī alinkusita, alinkubuka nagwe alinkwaku-mwigalila nūmba ja bā nōlolo alinkuti isakusokaga bo ahombile fifyo alile.

31. Abene lolī abanamata abanine bo basibwene sisisi, po papo balinkusulumanya fijo, balinkwakumbula umalafyale gwa-bo syosa sisyo basibwene.

32. Po papo umalafyale gwake alinkumbilikila alinkuti: gwe nāmata gwe ngasi ugwe, fyosa ifi gwālile ugwe, ngulekile papo gwapyelesyaga kumyangu.

33. Pakātumbile lelo ukuti nanungwe umpakisyēge unāmata unni, bo papo ngupakisyēge nanine?

34. Po papo umalafyale gwake alinkunsungila kubenenōlolo,

namanga akalele fijo, alinkuti isakusokaga mūmo bō ahombile fyosa fifyo alile.

35. Nanumwe, tata kumwana bo isakutendekaga bunobuno, linga mutikuswana mu mundumbula inongwa syinu nanumwe nabamyinu.

19.

1-9: Mal. 10, 1-12.

1. Lelo bo amalile amasyu gagaga, po papo alinkufuma mugalilai alinkubuka nkisu kya mu-Jutai iki kili isilya lila lya Jolitani.

2. Po papo balinkunkonga abandu ifilundilo itolo fi fingi. Umwene alinkubabumbulusya bo ali papo.

3. Po papo balinkusegelela kumyake abafalisai balinkungela balinkuti: kununu umundu ukuntabulila panongwa syosa itolo unkasigwake?

4. Umwene alinkubusya alinkuti: umwe mukasyaga paka-kalata isya kuti uju abapelaga pabwandilo atile nunnambala nunkikulu?

5. Alinkongelapo alinkuti: „Ko kuno umundu ikundekaga ngwise nunna ikumūmililaga jnukasigwake, lelo po papo bo babili bababa bikujaga mbili gumo gwene.“

6. Po papo lelo balekile itolo ukuja babili. Himma bipelile ukuja mbili gumo gwene itolo. Lelo aka linga akungisenye Kyala, ko mwiko ukutatulanya gwe mundu.

6. Abene balinkuti: lelo umwene Mose alagilaga fiki ukuti mpepo kalata gwa kuti nunso-sisye, nā po undekege?

8. Umwene alinkubusya alinkuti: papo Mose ababwene

ubupala indumbula umwe, fyo bene alinkwītika ukubasosya abakasi binu umwe. Pabwandilo lolī po sīkali bunobuno.

9. Isaga mbabule une: uju linga ikunsosya unkasī gwake, uju akatulamo inongwa ja bulogwe, kangī ende nukwega ujungi, bo po papo bo alogilwe nanka-bangi.

10. Po papo abafundigwa bake balinkuti: linga bo sili bunobuno unundu nunkasī gwake, po ngimba kukaja kununu ukwega.

11. Umwene alinkubabula alinkuti: ilisya lilili likaja lya bosa ukulyaganya. Himma lya babo linga bo bapeliwe bunobuno, bo bikulyaganya.

12. Namanga baliko bamo abafule bunobuno mu munda mbannabo. Kangi baliko bamo nabafule aba babafulile ba bandu. Kangi baliko bamo nabafule aba bifulile itolo babo, aba bifulile papo bikuti tujege ba kumwana. Uju linga amene ukusyaganya sisisi, jo alisyaganyaga.

13-15: Mal. 10, 13-16. Luk. 18, 15-17.

13. Po papo balinkubatwala nabanike kumyake, balinkuti ikubabikangapo amabokogake ikubiputilaga ulwiputo. Abene abafundigwa bake lolī bo balinkūmana nabo.

14. Umwene Jesu alinkuti: amubalekege abanike bisege kumyangu, mukubakanisya fikī? Buno ikitangalala kya kumwana kya babo linga bo bali bunobuno.

15. Po papo alinkubabikapo amaboko, alinkusumuka ukubuka.

16-30: Mal. 10, 17-31. Luk. 18, 18-30.

16. Po papo jumo unundu alinkusegelela kumyake alinkuti: gwe mmanisi gwe nunu,

ulimbulaga kamo akabombo akanunu akā kubomba une, mo nikabilege ubumj bwa bwila.

17. Umwene lolī alinkubusya alinkuti: kundalusya fikī akanunu akā kubomba? Aliko njungi ununu? Nikuti ununu ali jumo jwene itolo. Lolī linga gwiganile ukwakwilingila mbumi, po kongaga si ndagilo.

18. Umwene alinkuti: siliku? Jesu alinkuti: nulwa kuti „ungagogaga“, nulwa kuti „ungalogwaga“, nulwa kuti „ungahijaga“, nulwa kuti „ungantungulupilaga unino“,

19. nulwa kuti „mwimike nuguso nuoko“, nulwa kuti „nganene nuno bo papo gwiganile gwimwene.“

20. Po papo undumyana uju alinkubusya alinkuti: syo nsikongile syosa sisisi, mfumile nasyo mu mbukeke. Ulimbulaga muno syele lelo.

21. Po papo Jesu alinkumbula alinkuti: linga gwiganile ukuja mpelelesye itolo, po bukaga kule nikyuma kyako kyosa ubajabanikisyege abalondo, bo po papo bo ukabile icyuma kumwana. Na po lelo ukisege ungongege une.

22. Bo apilike lilili undumyana uju, po alinkwenda nukusulumanya. Po papo alinkubuka itolo. Namanga ali nkabi ifyela fi fingi itolo.

23. Umwene Jesu lolī jo alinkujoba nabafundigwa bake alinkuti: naloliloli nikubabula une nikuti: abakabi bisakwagaga kupala itolo ukwilingila nkitangalala kya kumwana.

24. Nikwandisya nikubabula une nikuti: ningamila ukwenda nkapegeso ka kasonelo, nunkabi ukwilingila nkitangalala kya ku-

mwaña — kupepe ukwenda ingamila nkapegeso kā kasonelo.

25. Abene abafundigwa bo bapilike lilili, po papo balinkwenda nukutenguka fiyo munda balinkuti: po jwani ikuponaga lelo?

26. Umwene Jesu alinkubenesya alinkuti: abandu bo baki, bo sibatolile sisisi, lolī Kyala jo syosa sikantola.

27. Po papo Peteli alinkumwamula alinkuti: keta uswe tufilekile fyosa ifyela fyitu tukukongile jujukwe. Kutupaga fiki lelo?

28. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: naloliloli nikubabula une nikuti: linga siku linga fikwandigwa fyosa, bo Nnamundu atugele pakikota kyake kya bukulumba ubusisya, po umwe mwe mungongile lilino, po nanumwe musakutugalaga pakikota mulongo nafibili musakundongaga Isilaeli gwesa muno ajilile mikolo fyake mulongo nafibili.

29. Bosa aba linga bikuti niñumba bikuti nabāmya bo bikuti nabalumbu bikuti nabisabo bikuti nabannabo bikuti nabakasi bikuti nabāna bikuti nimigunda — fyosa itolo bikufilekela pangamu jangu une, bo bisakutigi nifiku pisanye bisakwambililaga bisakutigi nubumi bwa bwila bisakubwilingilanga po.

30. Bingi lolī nabatasi aba bisakujaga bā muñuma, bingi nabā muñuma aba bisakujaga batasi.

20.

1. Namanga ikitangalala kya kumwaña kili bo umwenekaja uju alabilaga nulubunju nkuba-

pala ababombi abā kumbela mungunda gwake gwa mafilu.

2. Lelo bo itikene nabo, bo atile mukulyaga ndenali jumo pabusiku bumo, po papo alinkuti amubukege kukubomba mungunda gwangu gwa mafilu.

3. Alinkubuka kangī nisaña, alinkwakwaga abangi bimile itolo pampulo.

4. Bope alinkubabula alinkuti: nanumwe amubukege mungunda gwangu gwa mafilu, ā nikubahombaga fiyo mufwene nafyo.

5. Abene balinkubuka. Kangi alinkwandisya, alinkubuka nkulonda napamusi namwilunduko, pope bo alinkwakutendeka bunobuno.

6. Lelo bo asumwike kangī namajolo itolo, po papo alinkwakubaga kangī abangi bimile itolo. Bo alinkujoba nabo alinkuti: mwimile fiki bwila itolo umwe kisitakubomba?

7. Abene balinkubusya balinkuti: buno najumo akatupalamo. Umwene alinkubabula alinkuti: nanumwe amubukege mungunda gwangu gwa mafilu mula.

8. Agelile lelo bo bwilile namajolo, po papo umwenengunda gwa mafilu alinkujoba nagwe undindilili gwake alinkuti: babilikile ababombi ubahombenge ifya kubahomba, utalege pabā muñuma gwise upele pabatasi.

9. Po papo balinkwakwega aba balingile ilya majolo balinkwambilila uju ndenali gwake uju ndenali gwake.

10. Lelo po papo bo bikubuka kukwega bope nabatasi, po balinkwino gona balinkuti kinga-

mo uswe tukubakindaga abinũ ukuhombigwa. Kangi balinkwaga bope bikwambilila uju ndenali gwake uju ndenali gwake.

11. Lelo bo bambilile, po papo balinkũmana nagwe umwene-kaja

12. balinkuti: keta abã muñũma aba, babombile ka kabalilo kamo kene itolo, kangi ugwe utufwenye nabo uswe, twe twakubilwaga akabombo akapala kã muşyugu, twe lutukufiye nulumu ulukali.

13. Umwene alinkumbula jumo alinkuti: gwe mwĩnangu ugwe buno ngakusyoba. Tukalitikanile pandenali jumo?

14. Egaga akandu kako aka ubukege itolo. Niganile itolo nĩmwene une ukumpa ugwa muñũma uju bo papo ngupele nanungwe.

15. Apene po linga ifyangu ndile nĩkutigi nĩkutigi nafyo, po jwani atubulege? Po kyati kijege nakabini ikisiye kyako papo kyagile ndi mololo une?

16. Bo bikutendekaga bunobuno abã muñũma bisakujaga bo batasi, abene abatasi bisakujaga bã muñũma. [Namanga ababilikiligwa bo bingi, lolĩ abasaligwa bo banandi.]

17-19: Mat. 10, 32-34. Luk. 18, 31-33.

17. Lelo bo bikufyuka bo bikubuka mu-Jelusalemu, po papo Jesu alinkusunguka nabo abĩlongo nababili. Lelo bo ijekile nabo mũnjila, po alinkujoba nabo alinkuti:

18. keta tukufyuka tukubuka mu-Jelusalemu, mo Nĩamũndu bisakwakubapaga nabaputi abakulumba nabamañakalata, bo bisakwakulongaga ilya kuti fi-kuti afwege.

19. Kangi bisakwakubapaga abãpanja, bo bisakwakunjewelulaga bisakwakunkomaga ningili bisakwakunkomelaga napakikohekano, pabusiku bwa butatu lolĩ po isakwakuşyukaga kangi umwene.

20-23: Mat. 10, 35-45.

20. Po papo alinkusegelela kumyake unna gwa baña-Sebetai, alinkusegelela nabana, alinkubunguluka pasi alinkuti: ngubingilile.

21. Umwene alinkuti: gwasumaga fikĩ? Alinkuti: natigi abanangu bo babili aba bakatugasanye nanungwe nkitangalala kyako, jumo uju kukiboko ikililo ujungi uju kukiboko iki-mama.

22. Umwene Jesu lolĩ jo alinkubusya alinkuti: mukasimaña isi mukusuma. Mumeñe lelo ukunwa ifinga iji nĩkuja pakunwa une? Abene balinkuti: ena tumeñe.

23. Umwene alinkuti: ifinga jangu jo jaki, jo mukunwaga, ukwene lolĩ ukutugala nakukililo nakukimama kumyangu, ko kakaja kabombo kangu une ukumpa umũdu. Himma po bisakutugalaga babo linga abatendekekĩsyeye ngani ju tata.

24. Lelo bo bapilike sisisi abinabo mulongo, po papo balinkwenda nukubakalalila abamũndu bo babili bababa.

25. Umwene Jesu lolĩ jo alinkubabilikila alinkujoba nabo alinkuti: mũbameñe nabañafyale bã bãpanja ukuti bĩkubalambikila ulwa butwa abandu babo, nabakulumba babo mũbameñe ukuti babakolile amaka abandu.

26. Umwe lolĩ bo mũngatendekaga bunobuno. Himma umwe uju linga ikuti

njege ne nkulumba jujune kubinangu, jo fikuti ipelele ukuja gwa kubabombela mwe banine;

27. nauju linga ikuti njege ne ntasi jujune kubinangu, jo fikuti ipelele ukuja nnamata gwinu mwe banine;

28. bo apa jope na-Nnamundu akisamo nkulonda abā kumbombela jujo, himma isile nkubabombela ba bandu jujo, isile nkuhomba ubumi bwake ukuti fijege fya kubabangila ba bingi.

29-34: Mal. 10, 46-52. Luk. 18, 35-43.

29. Babwene lelo bo bikusoka mu-Jeliko, po papo balinkunkonga abandu ikilundilo ki kingi itolo.

30. Po papo balinkwaga abafwamaso babili batugele panjila pambali. Lelo abene bo bapilike ukuti jo ju Jesu uju ikukinda, po papo balinkukolela balinkuti: ulitupakisyaga gwe malafyale gwe nna-Ndabiti.

31. Abene abandu lolu aba bali nagwe bo balinkumana nabo balinkuti: hi, amubatame! Abene abafwamaso lolu po papo, po balinkwenda nukongelapo fijo ukukolela balinkuti: ulitupakisyaga gwe malafyale gwe nna-Ndabiti.

32. Po papo Jesu alinkwima alinkubalikila alinkubalalisya alinkuti: mwatigi ndubule nanumwe?

33. Abene balinkubusya balinkuti: linga twaketaga amaso, ntwagwitu!

34. Po papo kilinkumwaga ikisa munda Jesu, alinkubapalamasya mmaso, po papo bali-

nkwenda nukuketa mbibimbibi itolo, po papo balinkwenda nukunkonga.

21.

1-11: Mal. 11, 1-10. Luk. 19, 29-33. Joh. 12, 12-13.

1. Babwene lelo bo bapikilile mu-Jelusalemu, bo bisilekufika mu-Betifage, bo balabile pakyamba kya misyunguti, po papo Jesu alinkubatumama abafundigwa bake babili

2. alinkuti: amubukege nkaja kala muningene nako. Mo mutisakwakuhabapo ukujaga imbunda iji bakungile, jili nimwana. Jo mukabule, mundwalile kuno.

3. Linga mwagile jumo umundu ikujoba limo, po mukatigi: buno umalafyale ikujilonda. Po atisakuhabapo ukubaninga.

4. Sisisi lolu apa sipelaga, po sipelaga ukuti mo sisilege sisyo ajobege unkunguluka uju atigi:

5. „Amumbule Syoni umwana undindwana, mutigi: keta, aluju umalafyale gwako ikwisa kumyako, untengamojo itolo, itogile pambunda, itogile pamwana ja mbi-mbamitwalo.“

6. Po papo abafundigwa balinkubuka balinkwakubomba kako alagile umwene.

7. Balinkujitwala nimbunda nimwana, balinkwalisya nifilundo fyabo pamwana pambunda. Po papo umwene alinkukwela alinkwitugasyapo.

8. Bamo lolu abandu abingi balinkwalisya ifilundo fyabo munjila, abangi balinkukoñola isamba sya mipiki, syope balinkwalisya munjila.

9. Po papo ikilundilo kyosa itolo naba balongwile nkyeni naba bakongaga munuma balinkomolelanila ukukolela bali-

nkuti: „Hosyana gwe nña-Ndabiti. Nsajigwa itolo uju ikwisila mungamu ja malafyale. Hosyana kumwana.“

10. Lelo po papo bo ajilekwingila mu-Jelusalemu, po alinkusambuka akaja kosa. Balinkulalusanya balinkuti: jwani jujuju?

11. Abene aba bendaga nawe ikilundilo kyosa balinkubabula balinkuti: jo ju Jesu unkunguluka gwa mu-Nasaleti mu-Galilai.

12-22: Mal. 11, 11-24. Luk. 19, 45-48.

12. Po papo Jesu alinkwakwingila mwa Tempeli gwa Kyala alinkubakagamo bosa naba batwalaga ifya kula naba bulaga mwa Tempeli, alinkuti nifitalati fya babo busanyaga indalama alinkuti nifitugalilo fya bulangunde alinkunambanya itolo.

13. Alinkubabula alinkuti: bu-no lisimbigwe mwa Kalata ili likuti: „Inumba jangu jikujobigwaga ukuja jo numba ja kwiputilamo,“ umwe lolijujijelile ukuti mbako ja minambuta.

14. Lelo bo ali mumo mwa Tempeli, po papo balinkusegelela kumyake nabafwamaso naba bamyonokaga ukwenda. Umwene alinkubabumbulusya bosa.

15. Abene lolij nabaputi abakulumba nabamañakalata bo bafibwene ifiswigu ifi apelaga, bo bababwene nabanike aba bakolelaga mwa Tempeli ababati: Hosyana gwe nña-Ndabiti, po papo balinkwenda nukukalala.

16. Balinkundalusya balinkuti: kupilika isi bikujoba bababa? Umwene Jesu alinkuti: ena nikupilika. Umwe mukalyaga pa-

Kalata ili likuti: „Gwitendeke kisye ulutufyo nkanwa nambafyele nambakumabele?“

17. Po papo alinkubaleka papo alinkusoka nkaja mumo, alinkubuka mu-Betanija, mo alinkwakugona.

18. Nulubunju lelo bo kangi agomwike ukubuka mu-Jelusalemu, po papo umwene alinkwaga jikuluma injala.

19. Lelo po papo alinkwaga unkuju gumo guli panjila pamballi. Po papo alinkwakuketa, alinkwaga sikajapo nasimo iseke, galipo gene ga manij. Po papo alinkuguguna alinkuti: Hiline lelo utisakupamo nasimo iseke bwila itolo. Po papo unkuju gulinkwenda nukumila papopapo itolo.

20. Lelo bo bagubwene abafundigwa, po papo balinkuti: koku kuma kuki mbibimbibi itolo unkuju ugu!

21. Umwene Jesu alinkubabula alinkuti: nalolilolij nikubabula une nikuti: linga nalolij muli nulwitiko, linga mutikwilamwa munda mmyinij, po mutisakupelega kene ka ka nkuju kakaka, himma po kyope na ki kyamba kikiki linga mukujoba nakyo mukuti: inukaga kitage munanja mula, po musakwagaga kikwinuka itolo kikwakwitaga munanja.

22. Fyosa nifij linga mukusuma bo mukwiputa, linga mwitike itolo lu lwitiko bo mukusuma, fyomu kwambililaga itolo fyosa.

23-27: Mal. 11, 27-33. Luk. 20, 1-8.

23. Lelo bo ajilekufika mwa Tempeli, bo ali pakubalinganya inongwa abandu, po papo balinkusegelela kumyake nabaputi abakulumba namafumu agene-

kikolo kya ban'-Isilaeli balinkundalusya balinkuti: isi kubomba kubombela maka makij? Jwani akupele amaka gagaga?

24. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: pilika nanine mbalalusyege limo ilisyu, linga nāgile lyo mūmbulile, po nanine nikubabulaga amaka aga nikubombela sisisi kuno gafumile.

25. Ulwa kōsya lwa Johani lwafumile kugu? Kali lwafumile kumwana, kali balyāgwile ba bandu itolo, bule? Po papo abene balinkwakubulana bo bikwabilepo balinkwakuti:

26. keta linga tukuti lwafumile kumwana, po umwene isakutigi, po mwali nafiki lelo ukumwitika? Kangi lolij linga tukuti balyāgwile ba bandu itolo, himma — papo tukubati abandu ikilundilo iki. Namanga bosa balinkolile ubusololij Johani.

27. Po papo lelo balinkwakubusya kwa Jesu balinkwakuti: himma tukaluma. Po papo jope alinkuti: po ngimba lelo nanine ndikubabulaga kuno gafumile amaka aga nikubombela sisisi.

28. Bule umwe lelo? Jumo umundu ali nabana babili abalumyana. Po papo alinkwakujoba nagwe unkulumba alinkuti: gwe mwanangu bukaga lilino ugwe kabombe mungunda gwangu gwa mafilu mūla.

29. Umwene alinkubusya alinkuti: nemma, ngigana. Pañuma kangi indumbula silinkukoma, po papo alinkwenda nukubuka kukubomba.

30. Po papo ugwisabo alinkwakujoba kunnandi alinkwakumbula lilyo. Jo alinkuti: ena

malafyale, sumwike ngwakubombaga. Kangi alinkubuja.

31. Bo babili bababa lelo, asikongaga aliku isi abatumaga ugwisabo? Balinkuti: ju ntasi. Po papo Jesu alinkubabula alinkuti: nalolilolij nikubabula une nikuti: nabasongasongo nabakikulu abalogwe bikubalekelelaga umwe pakwingila nkita-ngalala kya Kyala.

32. Buno pala isege kumyinu Johani, pala ababulege injila ja bugolofu, po mukamwitika umwe. Abene lolij nabasongasongo nabakikulu abalogwe bamwitike. Umwe lolij napa mubabwene ukwitika, po sikakinda pakukoma indumbula syinu, mukakinda pakumwitika nanumwe.

33-46: Mal. 12, 1-12. Luk. 20, 9-19.

33. Isaga mbabule nikingi ikifwanikisyo kya kubalilamo. Aliko jumo umundu umwene-kaja, jo alinkubyala ungunda gwa mafilu, alinkuti nuluso alinkupasila, alinkuti niñumba ja kukamilamo amafilu alinkukumba, alinkuti niñumba indalij ja bubinga alinkujenga, alinkubabikamo n ab and u b ā k u b o m b e l a , po papo alinkubuka kuingi ikisu.

34. Lelo bo kisile ikyinja kya mafilu, po papo alinkubatuma abanamata abā kwakumwegela iseke syake sya mafilu kuli aba bābombelaga.

35. Abene lolij ababombelamafilu bo balinkubakola abanamata bake, jumo balinkunkoma, jumo balinkungoga, jumo balinkuntika namabwe.

36. Kangi umwene alinkwandsya alinkutuma abangi abanamata abingij nakuli bala bātā-lile ulutasi. Abene lolij bope bo balinkutendeka nabo bunobuno.

37. Ulwañuma lolì po alinku-
batumila ju mwanake alinkuti:
jo bikuntìlaga umwanangu.

38. Abene lolì aba bābombe-
laga amafìlù bo bambwene u-
mwana, po papo balinkubulana
balinkuti: jo ju mwenekilingo
uju, nduko atungoge, tujege twe
bā pakilingo kyake jujuswe.

39. Po papo balinkunkola, ba-
linkunsosyamo mungunda gwa
mafìlù mumo, balinkwakungoga.

40. Linga siku lelo, linga isile
jujo ju mwenengunda gwa ma-
fìlù, po isakutubulege nabo aba-
bombelamafìlù bababa?

41. Abene balinkuti: abandu
ababiji aba isakubagogaga
atisakubapakisyaga. Ugwene
ungunda gwa mafìlù isakuba-
pyanikisyangapo abangi abā
kubombela amafìlù gake, aba
bikuntwalilaga iseke syake pa-
kyinja kyake.

42. Umwene Jesu alinkuti:
umwe mukapāgamo siku mwa
Kalata apa ikuti:

„Ilibwe ili balisyokile aba-
jengañumba, lyo kangì li-
pelile ukuja lya kwitoteka-
po inumba josa. Bo atendi-
ke ju malafyale ukulipela bun-
buno, atile lijege lya kuswi-
ga uswe bo tukuketa.“

43. Ko kuno nikuti ikitangala-
la kya Kyala kisakuñakigwaga
kumyinu, bisakupegwaga aba-
ndu aba bikupaga iseke sya
nkitangalala.

44. [Uju linga ikugwa pi-
bwe lilili, jo ikutajanikaga. Kangi
uju linga likumwikila lilyo, jo
likuntakanaga itolo.]

45. Lelo nabaputi abakulumba
nabafalisa bo bapilike ififwa-
nikisyo fyake fififi, po papo ba-
linkusyaga balinkuti: ikutubala
jujuswe.

46. Balinkuti tunkole, kangì
balinkwenda nukutetema kuba-
ndu aba bābungene ikilundilo
kyosa, namanga bo bātigi nso-
lolì umwene.

22.

2-14: Luk. 14, 16-24.

1. Alinkubāmula Jesu alinkwa-
ndisya kangì ukubalilamo mfi-
fwanikisyo alinkuti:

2. ikitangalala kya kumwaña
kili bo umalafyale uju api-
jaga ifindu, bo ikumwegela
unkikulu umwanake.

3. Jo alinkubatuma abanamata
bake alinkuti: amubukege mu-
kabēge bala twābabilikile bi-
sege kukulya ifya pabwegano.
Abene balinkwenda nukusita
ukubuka kukulya.

4. Alinkwandisya alinkubatu-
ma abangi abanamata alinkuti:
mukajobege nabo aba twaba-
bilikile mukatigi: keta nifindu
fyake apijile, ningambaku sya-
ke ningita syake akomile, fyosa
atendekisye itolo. Nduko tubu-
ke kufindu fya pabwegano.

5. Abene lolì balinkusita nu-
kusibikilako numojo, balinkuba-
lanila, uju alinkubuka kungu-
nda gwake, uju alinkubuka
kukabombo kake.

6. Abangi balinkubakola aba-
namata bake, balinkubāngalila
balinkubagoga.

7. Umwene umalafyale bo api-
like sisisi, po papo alinkukala-
la, alinkutuma ifilundilo fyake
fya bwite, alinkubagoga aba-
gogi aba, akene akaja kabo
alinkokya.

8. Po papo alinkujoba naba-
namata bake alinkuti: ifyene
ifindu fya pabwegano fyo nde-
ndekisye, lolì abandu aba nā-
babilikile bo bakābagile.

9. Amubukege lelo mosa munaganikisyo sya njila, mukabawale kufindu fya pabwegano kuno bosa aba linga mukubaga.

10. Po papo balinkubuka abanamata munjila syosa, balinkwakubabunganya bosa aba bikubaga, nababibi nabanunu. Balinkwisula nnumba ja kulilamo ifya pabwegano aba batugele pakulya.

11. Lelo umalafyale bo ingile nkubaketa aba batugele pakulya, po papo alinkumwaga mumo jumo umundu uju akafwele umwenda gwa pabwegano.

12. Alinkundalusya alinkuti: gwe mwingu ugwe, gwingile bulebu muno bo ukafwala umwenda gwa pabwegano? Umwene alinkuja myemyemye itolo.

13. Po papo umalafyale alinkubabula ababikafijabo alinkuti: amumpine namalundi namaboko muntage mungisi ja mumbali. Mo sisakujaga syo nguto ndupu, lusakujaga lo lusyegetulo lutupu lwa mino.

14. Buno ababilikiligwa bo bingi itolo, abasaligwa loli bo banandi itolo.

15-22: Mal. 12, 13-17. Luk. 20, 20-26.

15. Po papo balinkubuka abafalisai balinkwakukomana, balinkujobana balinkuti: atulondege simo isya kuntabanikisya ilisyo nkanwa.

16. Balinkuntumilila nabafundigwa babo nabaña-Heloti. Bo balinkwakujoba nagwe balinkwakuti: gwe mmanişi, twagile kujoba si sya naloli itolo apa kujoba ugwe, ninjila ja Kyala abandu kubabula ji ja naloli, nisoni nasimo kubandu ugwe, namanga najumo umundu utikunsalila mbununu kumaso ugwe.

17. Po papo tukulalusya kumyako tukuti: bule ugwe, kali kununu ukusonga isongo kwa Kesali, kali mwiko?

18. Umwene Jesu alinkubamaña ubugasi, po papo alinkubusya alinkuti: mukungela fiki mwe batungulu umwe?

19. Amunangisyege ulutalama lwa songo, ngete. Po papo balinkuninga ndenali.

20. Umwene alinkulalusya alinkuti: kali ikifwanikisyo iki kyanj? Nubusimbe ubu basimbilepo bwani?

21. Balinkumbula balinkuti: fya Kesali. Po papo umwene alinkuti: E ngimba lelo amuningege Kesali ifya pabu-Kesali bwake, jope na-Kyala muningege ifya pabwa-Kyala bwake.

22. Lelo bo bapilike lilili, po papo balinkuswiganika itolo, balinkundeka balinkubuka.

23-33: Mal. 12, 18-27. Luk. 20, 27-40.

23. Musi gugo po balinkusegelela kumyake nabasatukai aba bikukana bikuti ukusyuka ko najumo atikusyukamo siku. Bope balinkundalusya limo

24. balinkuti: gwe mmanişi, keta Mose alagile atile: „Linga umundu umwegankikulu ikufwa unsalabala itolo, po fikuti ugwamyabo amwingilengepo unikasi, ampapilege abana ugwamyabo.“

25. Ukete lelo, uswe twali nabañamundu bahano nababili papapa. Po papo unkulu gwabo alinkwega unkikulu, alinkukinda pakufwa, alinkundekela ugwamyabo unikasi, unşita mwana itolo.

26. Bunobuno lelo nugwakati, jope nugwa butatu bububo. Bosa itolo bo bahano nababili bunobuno.

27. Kuñuma kuli bosa lelo, po jope nunkikulu alinkubakonga ukufwa.

28. Linga siku lelo bo basyukile bosa abandu, kali po isakujaga nkasi gwa aliku? Buno bosa balimwegile bo bahano nababili.

29. Po papo umwene Jesu alinkubusya alinkuti: ulu mukusoba, lo ulu mutile na-Kalata mukamaña, mutile namaka ga Kyala mukagamaña.

30. Buno pakusyuka bo basyukile abandu, po nukwega batishakwegaga nukwegigwa batishakwegigwaga. Himma bisakujaga bo ba bandumi itolo ba Kyala kumwana.

31. Ukwene lolu ukusyuka abafwe bagwitu, mukalyagamo mwa Kalata ilisyu ili ababulile juo ju Kyala apa atigi:

32. „Jo une ne Kyala gwa Abulahamu, ne Kyala gwa Isihaka, ne Kyala gwa Jakobu,“ — Iyo mukalyaga? Umwene Kyala jo Kyala gwa bafwe lelo? Himma gwa ba bumu.

33. Abene abandu ikilundilo kyosa bo bapilike lilili, po papo balinkwenda nukuswiganika itolo balinkuti: ko kulinganya kuki inongwa!

34-40: Mal. 12, 28-31. Luk. 10, 25-28.

34. Abene lolu abafalisai bo bagile sibatobile abasatukai, po papo balinkubungana bope.

35. Po papo jumo umwinabo ummañandagilo alinkuti nungele, alinkundalusya alinkuti:

36. gwe mmañisi, ululagilo ulukinde ubukulumba kunnine mungomelesyo sya Mose lo luliku?

37. Umwene alinkuti: lo ulu lukuti: „Kyala untwa gwako ulinganilaga na si ndumbula

syako syosa na gu moja gwako gosa na ku kwinogona kwako kosa.“

38. Lo lulagilo ulukinde ubukulumba kunnine lululu, lo lutasi.

39. Ulungi ulunine lolu ulu lufwene nalo, lo ulu lukuti: „jope nunnino unganenge bo papo gwiganile gwimwene.“

40. Po papo sitotike ningomelesyo sya Mose syosa, po papo bitotike bope nabasololu bosa pa pandagilo syo ibili sisisi.

41-46: Mal. 12, 35-37. Luk. 20, 41-44.

41. Agile lelo Jesu babungene abafalisai, po papo alinkulalusya alinkuti:

42. umwe bule apa mukwinogona, Kilisiti nñani? Abene balinkuti: nña-Ndabiti.

43. Umwene alinkubusya alinkuti: umwene Ndabiti lelo po ikunjaba fikijuku jo malafyale gwake, apa ikujobela mwa Mbepo apa ikuti:

44. „Umalafyale ajobile kumalafyale gwangu atile: itugasya kukiboko kyangu ikililo ukafikege papo abalugu bako nikubapelaga kakota ka kubikapo amalundi gako ugwe.“

45. Apene lelo linga umwene Ndabiti ikunjaba ukuja jo malafyale gwake, po at'ajege mwana bulebu?

46. Po papo alinkusita nukujapo najumo ugwa kubusya nalimo ilisyu. Kope na ku kulalusya itolo — balinkwanda musijugo balinkutila pakundalusya simo.

23.

1-39: Mal. 12, 38-40. Luk. 20, 45-47. Luk. 11, 39-52.

1. Po papo Jesu alinkubabula nabandu ikilundilo kyosa nabafundigwa bake,

2. alinkuti: pakikota kya Mose po bitugesye nabamañakalata nabafalisai.

3. Syosa lelo isi linga bikubabula bikuti amukongege syo isi, syo syaki, syo mukongege itolo, syo mubombege itolo. Isyene lolì imbombo syabo isi bikubomba abene, syo mungabiganyaga. Namanga abene nisi bikujoba sili syene, kangi syope nisi bikubomba sili syene pasima.

4. Ukupina ko bikupina imitwalo imisito imikoñolabandu, gyo bikubatwika pafibeja abandu; ukugipalamasya lolì ko abene batikugipalamasyapo nulo lobe lwabo lumo lwene.

5. Syosa imbombo syabo apa bikubomba, po bikuti mo batuketelengemo abandu. Twabakalata twabo twa kwikumbukisya mo twelefu, syope ningope sya filundo fyabo kumalundi ndali itolo.

6. Apa bikubuka pakwitugasya pakulya ifindu, po bikwisalila pabwimikigwa abene, nanumba sya kwiputilamo mope bikuti tutagale pafikota fya bukulumba.

7. Biganile ukuti babaponye abandu ndubingilo, babajobege ji ja mmanisi ingamu.

8. Umwe lolì komma ukuti babajobege ija mmanisi ingamu umwe abandu. Buno muliko nummanisi gwinu jumo jwene, umwe lolì muli banamundu mwesa muno mujilile.

9. Munganjobaga najumo umundu ukuja jo gwise mwe nkisu muno, buno muliko nugwisemwe jumo jwene, ju gwa kumwana.

10. Nija „Ntalusi“ bangabajobaga umwe abandu, buno mu-

liko nuntalusi gwinu jumo jwene, ju Kilisiti.

11. Uju linga abakindile ubukulumba mwe banine muno mujilile, jo alijaga gwa kubabombela akabombo mwe banine.

12. Lolì uju linga ikwijimika mwene, jo ikwisigwaga; kangi uju linga ikwijisya mwene, jo ikwimikigwaga.

13. Muli bakì na mwe bamañakalata na mwe bafalisai mwe batungulu umwe, mwe mukwigalako kukitangalala kya kumwana bo bikuti twingilege abandu. Namanga mutile nanumwe mutikwingila, mutile naba bikuti twingilege mukubagomola.

14. [Muli bakì na mwe bamañakalata na mwe bafalisai, mwe batungulu umwe, mwe mukugelela mulile itolo inumba sya bakikulu abafwile, po papo kangi mukukinda pakwiputa iniputo indali isya kulabasya. Syo sisyo musakukindiligwaga ukufundigwa bo mukulongigwa.]

15. Muli bakì na mwe bamañakalata na mwe bafalisai, mwe batungulu umwe, mwe mukupulunganya mukumala nifisu fyosa niñisi syosa bo mutile tundo dege jumo ugwa kumpindula. Kangi mukugelela mwmwagile, po papo mukumpela ukuja jo mwalupangalwamoto itolo, uju abakindile nukubakinda na jujumwe.

16. Muli bakì mwe balongosi mwe bafwamaso umwe, mwe mukuti: uju linga ikujiganika ikuti nabuno nakuñumba inike mo ja Tempeli, bo ajiganike mwalo itolo, lolì uju linga ikujiganika ikuti nabuno nakwa

sahabu gwa pañumba inikemo ja Tempeli, bo ajiganike ipiñile itolo po papo.

17. Bo bukoñofu buki, bo bufwamaso buki umwe! Fiki fikulumba, nasahabu niñumba inikemo ja Tempeli iji jikumpa ubwikemo sahabu?

18. Kangi mukuti: uju linga ikujiganika ikuti nabuno nakukigemo kya kwikemekesyapo, bo ajiganike mwalo itolo, loli uju linga ikujiganika ikuti nabuno nakwikemo ili lili pamwana pakigemo, bo ajiganike ipiñile itolo po papo.

19. Bo bufwamaso buki umwe! Fiki fikulumba niikemo nikigemo kya kwikemekesyapo iki kikulipa ubwikemo ilikemo?

20. Mutikuketa, buno uju linga ikujigila kukigemo kya kwikemekesyapo, bo po papo bo ajigile nakuli kikyo nakuli fyosa ifi fili pamwana pakigemo.

21. Nauju linga ikujigila kumumba inikemo ja Tempeli, bo po papo bo ajigile nakuli jijo nakuli uju alimo nkati.

22. Nauju linga ikujigila kumwana, bo po papo bo ajigile nakukikota kya Kyala nakuli uju atugele pamwana pakikota.

23. Muli baki na mwe bamañakalata na mwe bafalisai, mwe batungulu umwe, mwe napambilipili napabununya napanungu po mukupagula ifya pilongo, isyene ingulumba loli mungomelesyo — nisy kugolosya itolo ukulonga inongwa nisy lupakisy nisy bwikili — syo musilekile itolo. Loli linga mwatigi simo isi syo tusibombege, syope ninnine sila syo tungasilekaga, — po loli.

24. Mwe milongosi mwe mfwamaso umwe! Utusasi to

mukukeleka, isyene ingamila loli syo mukumilila lumo itolo.

25. Muli baki na mwe bamañakalata na mwe bafalisai, mwe batungulu umwe, mwe munuma nifitana fyinu nindelema syinu mukusuka, nkati loli bo bulebi butupu bo bufuguja butupu, bwiswile itolo mumo.

26. Gwe mfalisai gwe mfwamaso ugwe, ka ukusuka tasi bu bwa nkati namfitana namundelema, na po ukuti bope nubwa munuma bwelukege.

27. Muli baki na mwe bamañakalata na mwe bafalisai, mwe batungulu umwe, mwe muli bo ga mapumba aga balabilepo umpaña, aga munuma gikufwana manunu, bo fiswile mumo fi fifupa, bo bwiswile mumo bu bubofu butupu nkati.

28. Bo mutendike bunobuno nanumwe, munuma mukufwana muli bagolofu itolo apa bikubaketa abandu, nkati loli mo bwiswile mumo na bu butungulu butupu na bu bwilango melesyo butupu.

29. Muli baki na mwe bamañakalata na mwe bafalisai, mwe batungulu umwe, mwe mukujengelela namapumba ga basololi, mwe mukunosya namabwe ga pamapumba ga bagolofu.

30. Kangi mukuti: linga twaliko kukyinja kila baliko batata, po angali tukajilanila nabo pakona ililopa lya basololi aba.

31. Po papo ko kuja mwilatile mwibene ukuja mwe bana ba babo babagogile abasololi.

32. Oko lelo mulimalisyaga ikigelelo kya nongwa sya bisemwe bala.

33. Mwe njoka umwe, mwe luko lwa sota umwe, po mwa-

tigi mupone bulebule kulupa-nga lwa moto muno sikwaku-tumukilaga inongwa syinu?

34. Ko kuno nikuti: keta nikubatumilaga nabasololi nabamahala nabamañakalata. Bamo musakubagogaga musakubakomelaga pafikohekano, bamo musakubakomaga ningili nnumba syinu sya kwiputilamo, musakubajusyaga akaja kosa.

35. Ililopa lya bagolofu iliyonike nkisu muno po ukuti libisilege jujumwe, lyosa itolo ukufuma pilopa lya Abeli ungolofu ukwisakufika pilopa lya Sakalija unna-Belekija uju, uju mungogelege pakati napakati niinumba inikemo ja Tempeli nikigemo kya kwikemekesyapo.

36. Naloliloli nikubabula une nikuti: syosa sisisi sikubagaga abandu ba lilino aba bo baliko.

37-39: Luk. 13, 34. 35.

37. Gwe Jelusalemu, gwe Jelusalemu, gwe kugoga nabasololi, gwe kubatika namabwe naba batumigwe kumyako, pakaja pingi lelo apa ndile mbabunganye abanako, bo papo ingolokoko jikubunganya ibanake mmapiko gake, — umwe loli mulinkusita!

38. Keta inumba jinu mukulekeligwaga iji jipelile ukuja matengele itolo.

39. Loli une nikubabula nikuti: mutisakumbonamo siku, musakwakufikaga lulo mukwisakujobelaga mukwisakutigi: „ndaga gwe kwisila mungamu ja ntwalo loli, lo musakumbonelaga lulo une.

24.

Mal. 13. Luk. 21, 5-36.

1. Po papo Jesu alinkusoka mwa Tempeli alinkubuka. Po papo abafundigwa bake bali-

nkusegelela kumyake balinkunnangisya inumba sya Tempeli.

2. Umwene loli alinkubusya alinkuti: musibwene syosa sisisi muno sijilile? Naloliloli nikubabula une nikuti, nalimo ilibwe litisakulekigwaga pibwe ilinine ilisita kubululusigwamo.

3. Lelo bo ajilekutugala pakyamba kya misyunguti, po papo abafundigwa bake balinkusegelela kumyake bo bijekile nagwe balinkuti: ulitubulaga, ubusiku bwa kwisila sisisi bo buliku? Nikimañilo kya kwisakukumañilapo ukwisa ugwe, nikya kwisakumañilapo ukumalika ikisu, kyo kiliku?

4. Po papo Jesu alinkubusya alinkuti: mwandege, mukete najumo angisakubasyobaga.

5. Buno bisakwisilaga mungamu jangu ba bingi abandu bisakutigi: jouné Kilisiti. Bisakubasofanyaga ba bingi abandu.

6. Mukwisakupilikaga nubwite ninguto ja bwite. Mwandege mungisakuñomokaga, buno syo fikuti sitalege ukuboneka sisisi, isyene loli isya kubumalikisyo bo sikali tasi.

7. Namanga nikikolo kimo kya bandu kikwisakukisambukilaga ikikolo ikinine, numalafyale gwa kisu kimo ikwisakunsambukilaga umalafyale unnine ugwa kisu ikingi. Jikwisakugwaga ninjala mfishu-mfishu, nakaseñenda kikwisakuseñendekaga mfishu-mfishu.

8. Syosa sisisi loli ko kwanda kikwanda itolo ukwigonja mbufumbwe ikisu.

9. Po bisakubasungilaga kubā kubāngalila, bisakubagogaga umwe. Musakujaga babengwe itolo kubandu bosa papo muli ningamu jangu une.

10. Po s̄isakubapesyaga ba b̄i-
ngi s̄isisi. B̄isakutigi nukule-
janila babo batupu, b̄isakutigi
nukubengana babo batupu.

11. Bope nabasolol̄i b̄a butu-
ngulu b̄isakw̄inukaga ba b̄ingi,
ab̄a kw̄isakubasofya ba b̄ingi
itol̄o abandu.

12. Lelo papo nubw̄ilangome-
lesyo buk̄wisakub̄alaga buk̄wi-
sakukwilaga mosa, po papo
ulwene ulugano lwa b̄ingi lu-
kw̄isakubotelaga papo itol̄o.

13. Lol̄i uju linga ik̄umilisya
mbuf̄indañoma ik̄ufika naku-
bumalikisyo, jo isakuponaga.

14. Inongwa innun̄u sya kita-
ngalala s̄isisi s̄isakufumukaga
mosa nk̄is̄u m̄uno bajenḡile aba-
ndu, bosa ab̄apanja ukuti basi-
mañege, lelo po papo po syende
nukwisa isya kubumalikisyo.

15. Linga s̄iku lelo linga mw̄i-
s̄ilekwaga pabwikemo bapapa-
lagenye itol̄o, bim̄ike is̄i s̄ili mw̄i-
ko, [uju linga ik̄usȳaga pakala-
ta s̄isisi, jo aliketaga bunun̄u]

16. po bakabopelegemfya-
mba bosa aba bali m̄u-Jutai.

17. Uju linga ali pamwaña
pañumba, jo atangasul̄ukaga
nkweḡa f̄imo n̄umba jake.

18. Nauju linga ali pakulima
nkyalo kyake, jo atangagomo-
kelaga kuñuma kukweḡa iki-
lundo kyake.

19. M̄uli bak̄i mwe bak̄ikulu
m̄us̄i gugo mwe m̄uli nifif̄uba,
na mwe mukongesya abana!

20. Amw̄iputege lol̄i isya ku-
bopa umwe ukuti sinḡisakubi-
silaga nammapepo napasabati.

21. Ubutolwe bwa m̄us̄i gugo
busakujaga bw̄ingi itol̄o, ubusi-
takujako nubun̄ine itol̄o m̄umo
kyand̄ile ik̄is̄u ukw̄isakufika na-
kulilino kuno, ubus̄itakw̄isaku-
jako nubun̄ine napañuma.

22. Linga ubus̄iku bubo bwasi-
taga ukutum̄ulan̄igwa, po anga-
li najumo umundu at̄ikuponamo.
Lol̄i busakutum̄ulan̄igwaga u-
bus̄iku bubo abasungul̄igwa po
ukuti b̄isebaponege.

23. M̄us̄i gugo linga mwagile
jumo ik̄ubabula ikuti: keta Ki-
lisiti uju kuno, pamo jula kula,
po mutanḡisakw̄itikaga.

24. Buno po b̄isakusumukaga
naba-Kilisiti b̄a lusyobo naba-
solol̄i b̄a lusyobo, b̄isakupelaga
nif̄isw̄igu if̄ikulumba nifika ifya
kugesya ukubasofya na ba ba-
sungul̄igwa.

25. Keta ndal̄ile kya ngani
ukubabula.

26. Linga lelo mwagile biku-
babula bikuti: keta, uju mma-
tengele m̄uno, komma ukubu-
kamo umwe. Linga bikuti: uju
nkajumba k̄a kusofu m̄uno, ko-
mma ukw̄itika umwe.

27. Buno bo apa ikimweku kya
njasi k̄ikufuma kubusokelo ili-
s̄uba k̄ikwakufika nakubujo-
ngelo ukumul̄ika, bo isakute-
ndekaga bunobuno jope na-
N̄amundu ukwisa.

28. Apa linga gul̄ipo umf̄imba,
po ḡikubungana nim̄inombo.

29. M̄bibimbibi itol̄o lol̄i bo
abandu bafum̄ile pakutolwa u-
butolwe bwa kyinja kikyoo, po
niis̄uba lisakw̄inaga, numwes̄i
gusakulekaga ukubala, nindo-
ndwa s̄isakusatukaga kumwa-
ña, bope nab̄a maka ab̄a ku-
mwaña b̄isakujunganikaga.

30. Po k̄isakubonekaga papo
ikimañilo kya N̄amundu
kumwaña. Po b̄isakulilaga
ab̄a nk̄is̄u if̄ikolo fyosa, b̄isa-
kumbonaga N̄amundu ukwisa
bo itugesye pamabingu ḡa ku-
mwaña, bo ikwisa namaka nu-
bus̄isya bu bw̄ingi.

31. Po isakubatumaga abāndumi bake abakubanganga-bwite ingulumba. bo bisakubabunganyaga abasunguligwa bake, bisakufumaga nabo kumbelo gyosa gyo mina, bosa itolo ukufuma kulubafu lumo lwa kumwela ukwakupela kulunine.

32. Amwegele munkuju iki-fwanikisyo. Apa isamba syake mukwaga sisefwike, situlwile nukutulula amanī amateta, po mukukimañila papo ikisiku ukuti kisile kili kifuki.

33. Bunobuno lelo nanumwe linga musibwene syosa sisisi ukwisa, po mwisemummañilege papo ukuti isile ali pakifigo.

34. Naloliloli nikubabula une nikuti: abandu ba lilino aba batīsakujongaga bosa bo sikipela tasi syosa sisisi.

35. Nikya kumwana nikya pasi ikisu fyo fikujongaga, amasyu gangu loli gatikujongamo siku.

36. Ubwene ubusiku bulabula loli nakabalilo kalakala, ko najumo umundu akakamaña, bope nabandumi ba kumwana bakakamaña, jope na ju mwana akakamaña, akameñe ju tata mwene.

37. Isya pabwisilo Nnamundu syope sisakujaga bo silasila sya pakyinja kya Nwaka.

38. Palapala, mbusiku bula umwelesyo gujege pakwisa, po abene abandu bwila itolo balinkuti nukulya itolo ifindu, balinkuti nukunwa itolo ubwalwa, balinkuti nukwegwa abakikulu, balinkuti nukubasumukisya nakubalume babo, balinkwisakufika pabusiku bubo Nwaka ingilege mungalaba.

39. Balinkusita nukwinogona nasimo balinkwisakufika papo

bikuñomoka umwelesyo gwisile gubāmbulenyē itolo bosa. Bo bisakutendekaga bunobuno pope napa ikwisaga Nnamundu.

40. Musi gugo po bisakulimaga babili pakyalo kimo kyene, jumo isakwegigwaga, unnine loli jo isakulekigwaga papo.

41. Po abakikulu babili bisakusyaga palwala lumo lwene, jumo isakwegigwaga, unnine loli jo isakulekigwaga papo.

42. Po papo nikuti: mulijaga maso, buno mukakamaña akabalilo ka kwisila umalafyale gwinu.

43. Syo loli syo mukumbukege sisisi: linga umweneñumba ammañaga unhiji ukuti ikwisaga pakabalilo akalibe pakilo, po anga ikuja maso, po anga ikunkaga, bo ikuti ngumbe inumba jake.

44. Po papo nikuti bo mwilinganyege bunobuno nanumwe, buno Nnamundu musakwagaga isile pakabalilo kako umwe mwisakutigi pamo akali.

45. Kali ajeko lelo unnamata umwikili ugwa mahala, uju umalafyale gwake ikumwimika ukuti ise abapepo ifya kulya aba nnumba jake, bo kisile akabalilo ka kulila?

46. Jo nsangalufu unnamata uju linga umalafyale gwake ikwisakwaga ikubomba kako alindagile bo isile.

47. Naloliloli nikubabula une nikuti: isakumwimikaga ukuti ajege gwa kwenelela ikyuma kyake kyosa.

48. Loli linga unnamata jujo mbibi, mundumbula syake linga ikuti: umalafyale gwangu akali, ikukabilaga ukwisa,

49. lelo po papo asumuke pakubakoma abanamata abanine, a-

tigi nukupafuka ifindu, atigi nukunwa ubwalwa nabā kinwelo,

50. po unāmata jujo isakuñomokaga muṣi gumo umalafyale gwake isile itolo bo umwene ikuti akāli, isakuñomokaga agelele itolo pakabalilo aka umwene akalilingenye.

51. Lelo po papo umwene po isakwendaga nukuntumuṣya ningili, ende nukunjabila lumo nabatungulu ikijabo kyake. Mo sisakujaga syo ngūto ndupu, lusakujaga lo lusyebetulo lutupu lwa mīno.

25.

1. Po ikitangalala kya kumwana kisakujaga bo abalindwana mulongo, aba begaga inale syabo sya mafuta, balinkubuka kukumwambilila umwegankikulu.

2. Lolī bahano bāli bakoñofu, bahano bāli bā mahala.

3. Abakoñofu aba inale syo balinkwega, lolī amafuta go balinkuṣita ukutwala.

4. Abene abā mahala bo balinkukolanya balinkuti niñale syabo balinkuti namafuta papo mṣisulu fyabo.

5. Bo bāgile lelo akabile umwegi, po papo balinkwenda nukusipuka balinkugona nutulo bosa.

6. Lelo pakilo napakati napakati po jilinkukutwa ija kuti: keta aluju isile umwegi, amubuke kukumwambilila.

7. Po papo balinkusumuḳa bosa abalindwana bababa balinkutendekesya inale syabo.

8. Po papo abakoñofu balinkujoba kubinabo abā mahala balinkuti: mulitupapo gamo aginu amafuta, buno inale syitu sili pakusima.

9. Abā mahala balinkubusya balinkuti: mm'ibaña. Buno pammo po tukwagilwaga twesa nanuswe nanumwe. Mulibukaga kubusi mukule.

10. Lelo bo babukile kukula, po papo umwegi alinkufika. Abene aba balilingenye, bo balinkwingila nagwe nkulya ifya pabwegano. Kukifigo kulinkwigaligwako.

11. Pañuma po balinkwisa bope nabangi abalindwana bala, balinkukuta balinkuti: malafyale, malafyale, ulitwigulilako.

12. Umwene alinkubusya alinkuti: naloliloli nikubabula une nikuti: ngabamaña umwe.

13. Po papo nikuti: mulijaga maso lelo, buno ubwene nubusiku mukabumaña nakene nakabalilo mukakamaña.

14-30: Luk. 19, 12-27.

14. Namanga sitendike bo si sya mundu uju asumwike injila, po papo alinkubabilikila abanamata bake alinkubalekela ikyuma kyake.

15. Jumo alinkunṅinga indalama ihano, jumo alinkunṅinga ibili, jumo alinkunṅinga lumo lwene. Alinkubapela mumo bajilile amahala. Po papo alinkusumukila ngani ukubuka injila jake.

16. Umwene lolī uju alyambilile indalama ihano, alinkubuka pakubisya, po papo alinkukaba isingi indalama ihano.

17. Bunobuno itolo nauju alyambilile ibili, jope alinkukaba isingi ibili.

18. Umwene lolī uju alyambilile lumo lwene, jo alinkubuka nalo alinkwakukumba ubwina pasi, alinkulusyila ulutalama lwa malafyale gwake.

19. Bo pagonile fijo lelo, po

papo alinkwakwisa umalafyale gwa banamata bababa alinkuti: amumbalilege.

20. Po papo alinkusegelela uju alyambilile indalama ihano alinkwisakubikila lumo nindalama isingi ihano innine, alinkuti: malafyale, gwalimbele indalama ihano, keta njilekubisya isingi ihano indalama innine.

21. Po papo umalafyale gwake alinkuti: ujile, gwe namata gwe nnu, gwe mwikili. Gwali mwikili pabunandi, po papo nikukubikapo pabukulumba. Ingilaga nkwangala numalafyale gwako mbununu.

22. Jope nauju alyambilile indalama ibili, alinkusegelela alinkuti: malafyale, gwalimbele indalama ibili, keta njilekubisya isingi ibili indalama innine.

23. Po papo umalafyale gwake alinkuti: ujile, gwe namata gwe nnu, gwe mwikili. Gwali mwikili pabunandi, po papo nikukubikapo pabukulumba. Ingilaga nkwangala numalafyale gwako mbununu.

24. Jope nauju alyambilile ulutalama lumo lwene, alinkwisakujoba alinkuti: malafyale, papo nakumehe ukuja gwe mundu gwe nkali, kutondola namuno ukasopilemo, kubunganikisya mfituba namuno ukapulamo,

25. po papo ndinkutetema, ndinkwakusyila ulutalama lwaako. Al'iki ikyela kyako.

26. Umwene umalafyale gwake alinkubusya alinkuti: gwe namata gwe ngasi ugwe, gwe molo! O, gwalimehe ukuti ikutondola namuno akasopilemo une, ikubunganikisya mfituba namuno akapulamo?

27. Po gwali nafiki lelo ukubanjanga ikyela kyangu aba

bikubisya? Lilino lelo bo nishile, po angali nikwegela lumo nibana.

28. Po papo alinkuti: amwegege ulutalama lwake ulu, mumpo uju ali nindalama mulongo.

29. Buno bosa aba linga bali nafyo fimo, bo bikongeligwaga ukupegwa nifingi, bo fikukelwaga itolo. Abene loli aba bakaja nako nakamo, bo kikupokigwaga nakako linga bali nako.

30. Umwene unnamata umbibi uju loli, jo muntagege mungisi ja mumbali. Mo sisakujaga syo nguto ndupu, lusakujaga lo lusegetulo lutupu lwa mino.

31. Apene loli linga siku, linga Namundu asumwike pakwisa mbukulumba bwake nabandumi bake bosa, po isakwitugasyaga pakikota kyake kya bukulumba.

32. Po abandu ifikolo fyosa bisakubunganaga nkyeni mmyake. Po umwene isakubapagulanyaga bo apa untimi ikusipagulanya ninosi nimbene.

33. Po inosi isakusibikaga kukiboko kyake ikililo, isyene imbene loli isakusibikaga kukimama.

34. Po isakujobaga umalafyale kubā kukiboko kyake ikililo atigi: amwisege kuno mwe basajigwa ba tata umwe, mukingilengepo ikitangalala ukuti kilingo, iki Kyala abatendekisye jujumwe, andile papo kyalingwege ikisu.

35. Buno pala injala jilumege une, po mulinkuswila ifindu umwe; pala numilwege amisi une, po mulinkunwesya amisi umwe; pala njege mwendanjila une, po mulinkunambilila nnumba syinu umwe;

36. pala nendege itolo imyenda une, po mulinkūfwika umwe; pala mbinege une, po mulinkwisa kukūngeta; pala njege nūmba ja bā nūololo, po mulinkwisa kumyangu.

37. Po bisakubusyaga abagolofu batigi: malafyale, twakubwene ndili uli ninjala, tukuswilile ndili ifindu? Twakubwene ndili gūmilwe amisi, tukunwesisye amisi ndili?

38. Twagile uli mwendanjila ndili, tukwambilile ndili nūmba syitu? Twagile ndili kwenda itolo imyenda, tukufwikile ndili?

39. Twagile ubinile ndili, twagile ndili uli nūmba ja bā nūololo, twisile ndili kukukuketa?

40. Po umwene umalafyale isakubusyaga atigi: naloliloli nikubabula une nikuti: kosa aka linga mumbombile jumo ugwamyitu, nalinga jo ju nandi itolo, ko mumbombile jujune.

41. Po bope nabā kukiboko ikimama isakujobaga nabo atigi: amusokepo pamyangu apa mwe bā kigune umwe, amubukege kumoto gwa bwila ugu bakokesigwe na-Setano nabandumi bake.

42. Buno pala jilumege injala une, po mulinkūnima ifya kulya umwe; pala nūmilwege amisi, po mulinkūnima amisi;

43. pala njege mwendanjila une, po mulinkusita ukūnambilila nūmba syinu; pala nendege itolo imyenda, po mulinkusita ukūfwika; pala mbinege pala njege nūmba ja bā nūololo, po mulinkusita nukwisa kukūngeta.

44. Po bope bisakubusyaga bisakutigi: malafyale, tukisa ndili

kukukubombela bo tukubwene uli ninjala, mumo gūmilwe amisi, mumo uli mwendanjila, mumo kwenda itolo imyenda, mumo ubinile, mumo uli nūmba ja bā nūololo — tukisa ndili?

45. Po umwene isakubusyaga atigi: naloliloli nikubabula une nikuti: bwila apa mulinkusita ukumbombela jumo ugwa bamyitu abanandi fijo aba, po mulinkusita ukumbombela jujune.

46. Po papo abene bababa po bisakubukaga kukufundigwa bwila, abene abagolofu loli bo bisakubukaga kubumi bwa bwila.

26.

2-5: Mal. 14, 1. 2. Luk. 22, 1. 2.

1. Lelo po papo Jesu bo amalile ukujoba gosa amasyu gagaga, po alinkubabula abafundigwa bake

2. alinkuti: nanumwe mume ne ukuti ubusiku busyele bubili itolo lilino ukwisa Pasa, po Nnamundu bikwakubapaga abā kunkomela pakikohekano.

3. Musi gugo po nabaputi abakulumba namafumu agenekikolo balinkubungana nūmba ja mputi unkulumba, uju batigi jo Kajafa ingamu.

4. Balinkujobana balinkuti: atunkole tungoge Jesu, loli amahala gajeko bo tusumwike pakunkola.

5. Balinkuti: loli tungankolaga pakyaka, buno po bikutulundukilaga abandu.

6-13: Mal. 14, 3-9. Joh. 12, 1-8.

6. Lelo Jesu bo ajilekufika mu-Betanija, bo ali nūmba ja Simoni unkoma,

7. po papo alinkusegelela kumyake un kikulu jumo uju

atwele ikipake kya nembala imbala fijo. Syo alinkumonelelapo pantu bo atugele pakulya.

8. Abene abafundigwa bake bo bambwene, po balinkwenda nukukalala balinkuti: ikutaga kyaki icyuma?

9. Bali nafiki ukula inemba isi nindalama iningi itolo, isya kubapa abalondo?

10. Umwene Jesu alinkubamaña alinkuti: mukunsiya fiki ilyojo unzikulu uju? Buno akabombo aka ambombile une bukā' bununu.

11. Buno abalondo bo muli nabo bwila, lolij une ndikuja ngamo mmyinu muno bwila.

12. Namanga apa ambakaga inemba isi mumbili, po ambakile kya ngani isya kusyilila.

13. Nalolilolij nikubabula une nikuti: mosa muno inongwa innunu sisisi sisakufumukaga ikisu kyosa, mo sisakujobeligwaga lumu syope nisi abombile unzikulu jujuju, sikujaga sya kwisakunkumbukila jujo.

14-16: Mal. 14, 10. 11. Luk. 22, 3-6.

14. Po papo jumo ugwa mwilongo nababili, uju ali jo Jutagwa mu - Kalyoti ingamu jake, alinkubuka kubaputi abakulumba

15. alinkwakuti: mukumbaga fiki umwe, linga une mbabulile pabunkolelo? Abene balinkumpimila indalama sya fesa utulongo tutatu (30).

16. Po papo alinkwanda papo alinkulonda pabununu pabubaningilo.

17-19: Mal. 14, 12-16. Luk. 22, 7-18.

17. Apene lelo pabusiku ubutasi bwa fisyesye ifisitankese, po papo abafundigwa balinkusegelela kwa Jesu balinkunda-

lusya balinkuti: gwatigi tukatendekesye pokij pabulilo ugwewe akanosij ka Pasa?

18. Umwene alinkuti: amubuke nkaja mula, mo mwisemukajobege kwa nongij ndibe mukatigi: ummanisi atile mukatigi: akabalilo kangu kisile. Pasa ndile tukulilaga pamyako nanine nabafundigwa bangu.

19. Po papo abafundigwa balinkwakubomba bo lilyo abalagile Jesu, balinkwakutendekesya Pasa.

20-30: Mal. 14, 17-26. Luk. 22, 14-23. Joh. 13, 21-30.

20. Lelo po papo bo bwilile namajolo, po alinkutugala pakulya nabafundigwa bake mulongo nababili.

21. Lelo bo bali pakulya, po alinkubabula alinkuti: nalolilolij nikubabula une nikuti: muno mujilile umwe jumo isakundilaga.

22. Po papo balinkwenda nukulumanya fijo, balinkwanda papo balinkundalusya jumojumo balinkuti: kali njege jo une, malafyale?

23. Umwene alinkubusya alinkuti: uju twapambikanaga ngwe nanine pakulya ndwanga-bya, jo ikundilaga.

24. Umwene Nnamundu jo gwaki, jo asumwike bo lilyo likunjoba mwa Kalata. Uli gwakij lolij gwe mundu gwe kundilaga Nnamundu. Pajaga panunu ukusitakupapigwamo sikij gwe mundu ugwe!

25. Alinkubusya lolij Juta, uju andilege alinkuti: kali njege jo une, mmanisi? Umwene alinkuti: utalwisye jujukwe.

26. Lelo bo bali pakulya, po Jesu alinkwega ikisyesy alinkugwa ulupij alinkumeñanya alinku-

bapa abafundigwa alinkuti: ele, amulyege go gu mbili gwangu ugu.

27. Alinkuti nifinga alinkwega alinkugwa ulupi, jope alinkubaniga alinkuti: jo munwege mwesa.

28. Namanga lya ilopa lyangu lya lwitikanano lilili ili likubonekelaga ba bingila ilya buswe bwanongwa.

29. Isaga mbabule une lolli: nikufumaga gu musyugu une ndisakwandisyamo kangi ukunwa ubwa seke sya mafilu ubu, nisakwakufikaga pabusiku bubo tusakunwelanilaga ubupya itolo twesa nanumwe kukitangalala kya tata.

30. Po papo balinkwimba ulwa kuntufya Kyala. Po papo balinkusoka panja, balinkubuka kukyamba kya misyunguti.

31-35: Mal. 14, 27-31. Luk. 22, 31-34.

31. Po papo Jesu alinkubabula alinkuti: ikilo iki mwesa musakutigi: ipelile gwa kutupesya une. Namanga lisimbigwe mwa Kalata ili likuti: „Nisakunkomaga untimi, lelo po papo inosi sya ntimo po syende nukumbanika.“

32. Lolli bo syukile, po nisakulongolangapo nkyeni ukubuka mu-Galilai.

33. Umwene Peteli lolli alinkumwamula alinkuti: pope napa linga nagaga bosa bikuti ipelile gwa kutupesya ugwe, pope une ndisakutigi, ipelile gwa kumbesya une ugwe.

34. Alinkubusya Jesu alinkuti: nalolilolli nikukubula une nikuti: ki kilo kikiki bo ningongobe jikali nukubilikila, bo po papo bo gwikanile katatu kumyangu ugwe bo utile ngammaña une.

35. Umwene Peteli alinkubusya alinkuti: pope nalinga twajaga kufwa twesa, pope ndisakwikanaga kumyako ukuti ngammaña ugwe. Bo balinkujoba bunobuno bosa nabafundigwa abanije.

36-46: Mal. 14, 32-42. Luk. 22, 40-46.

36. Po papo Jesu alinkwakufika nabo palubingilo lumo, ulu batigi mo mu-Getisemani ingamu. Po alinkwakujoba nabafundigwa bake alinkuti: amutugale papapa umwe, une tasi nikubuka pakwiputa palapala.

37. Alinkubega ba-Peteli nabaña-Sebetai bo babili, bo alinkubuka nabo. Po papo alinkwenda nukukamandanigwa ubusulumanye nukuja mmwaña itolo indumbula.

38. Po papo alinkubabula alinkuti: umojo gwangu ukusulumanya ubusulumanye bwa kosa nakosa nditi ndi pakufwa ku kufwa itolo. Amujege papapa umwe, mundule ukuja maso twesa nanije.

39. Umwene alinkukindapo panandi, alinkwakugundama pasi, alinkwiputa alinkuti: gwe tata, linga japagaga pabukindo pamyangu ifinga iji! Lolli ne gwaki une isi niganile une, ndisi jujukwe sisyo linga gwiganile ugwe.

40. Alinkwakwisa kangi papo balipo abafundigwa bake, alinkwisakwaga bagonile utulo. Po papo alinkujoba na-Peteli alinkuti: bo mutendike, pope napakabalilo kamo kene pabatolile ukuja maso twesa nanije?

41. Amujege maso mwipute, ulupefyo ukuti lungabagaga. Imbepo sya munda nkati syo syaki

syo sitike, ugwene gu mbili lolì go moñwa.

42. Alinkwandisya, kangì alinkubuka alinkwakwiputa alinkuti: gwe tata, linga ifinga ijì jìtikupaga pabungi pabwendo, fikuti nwege une — po ndisì jujugwe sisyo linga gwiganile ugwe.

43. Bo isile, po alinkwisakwaga kangì bagonile utulo, namanga utulo twabatolile.

44. Alinkubaleka, alinkubuka kangì alinkwakwiputa ulwa butatu alinkwakujoba bo gago ajobaga itasi amasyu.

45. Po papo alinkwakwisa kangì papo balipo abafundigwa bake alinkuti: pakì, amugonege pasyelepo, amutusyege. Keta akabalilo kisile. Nnamundu bikuja pakubapela mmaboko abatalanongwa.

46. Amusumukege twendege, isile ugwa kubapa une.

47-56: Mal. 14, 43-50. Luk. 22, 47-53. Joh. 13, 3-12.

47. Lelo po papo bo ali pakujoba amasyu gagaga umwene, po papo balinkuñomoka; uju isile Juta (ugwa bilongo nababili) atwele nabandu ikilundilo itolo, bakolile niñubo ningili, bafumile nakubaputi abakulumba nakumafumu agenekikolo.

48. Umwene lolì uju abapaga, ababulile nikimañilo kya kwakummañilamo ukuti jo jujo, atile: uju linga mujilekwaga nikumfipa kukanwa, bo jo jujo, jo mukankolege.

49. Po papo alinkumbopela mumbili Jesu alinkuti: nikukuponya gwe mmañisi. Po papo alinkumfipa kukanwa.

50. Umwene Jesu alinkuti: gwekaña, bombaga kako gwisilekubomba! Po papo balinkusegelela balinkunkola Jesu.

51. Abene lolì aba bali na-Jesu, jumo alinkuselesya ikiboko kyake alinkukwaba ulubo lwake alinkunsenga unnamata gwa mputi unkulumba alinkumwangula imbulukutu jimo.

52. Po papo Jesu alinkuti: gomosya ulubo lwako ulubike papo lwali. Buno bosa abalinga bikukwaba ulubo, bo bikufwaga lu lubo.

53. Ugwe kingamo kuti pandolile ukusuma aba kundula kwa tata, kuti umwene po asitaga ukundumila abandumifilundilo fya bwite ifi fikindile nakwilongo limo nafibili ubwingi?

54. Lolì papo nikuti sisege sisya Kalata uju ajobile ngani atile bo fikuti sisege bunobuno itolo syosa.

55. Po alinkujoba nabo papo abandu ikilundilo alinkuti: apa mwisile kukungola une, po muliti mutile tukwakunkola undebi, mukolile niñubo ningili? Bwila apa twangalaga twesamwa Tempeli apa nababulaga inongwa bwila, po mukangolaga fikì?

56. Syosa sisisi lolì apa sikwipela bunobuno, po sikwipela ukuti mo sisilege mumo isi bajobile ngani bakalata ba basololì. Po papo balinkwenda nukundekela bosa abafundigwa balinkujonga.

57-75: Mal. 14, 53-72. Luk. 22, 54-71.

57. Abene lolì aba balinkolile Jesu bo balinkundusa balinkubuka nagwe kwa Kajafa kumputi unkulumba. Namanga ko babungene nabamañakalata namafumu agenekikolo.

58. Umwene Peteli lolì jo alinkukonga pabutalipo alinkwakufika nabo nnumba ja mputi unkulumba. Alinkwilinga ali-

nkwakutugasanya nabañamata. Alinkuti ngete kuno sikumalikalaga.

59. Abene lolì nabaputi abakulumba namafumu agenekikolo nulukomano itolo losa lwa bajaranongwa, bo balinkulonda simo indobe sya butungulu isya kuntobesya Jesu, isya kungogelapo.

60. Kangi balinkupondwa. Pope napa batupukaga ba bingi abā kunjoba isya butungulu, pope balinkwaga bakunilwe itolo. Pañuma lolì po balinkuboneka babili,

61. bo balinkuti: umundu jujuju tulinkwaga ikuti: meñe une ukupangula inumba inikemo ja Kyala iji, kangi nende nukujenga ubusiku butatu itolo pakujisyusya.

62. Po papo alinkusumuka umputi unkulumba alinkwima papo alinkundalusya alinkuti: syosa isi bikukujoba bababa utikubusya nalimo ugwe?

63. Umwene Jesu alinkuja mye itolo. Po papo umputi unkulumba alinkumwandisya alinkuti: lilino jigaga kwa Kyala uju aliko, utubule linga gwe Kilisiti linga gwe mwana gwa Kyala jujukwe.

64. Jesu alinkuti: bo lilyo kunjoba. Isaga lolì mbabule une: mukwandaga lilino po mukwagaga Nñamundu atugele kukiboko ikililo kya ju Mwenemaka, kangi mukwisakwagaga ikwendela mmabingu gā kumwana ukwisa.

65. Po papo umputi unkulumba alinkwenda nukunafulanya imyenda gyake alinkuti: antukile amahelu Kyala. Po twatigi tubalondege bā fikì abangi abā kunjoba? Keta mwesa

mupilike bo ikuntuka amahelu Kyala lilino bunobuno.

66. Bule umwe? Po papo abene balinkubusya balinkuti: mma jo gwa kugogigwa itolo.

67. Po papo balinkunswela namata kumaso balinkumbulika nifibuli, bamo balinkunkanja namapi

68. balinkuti: oko, kungulukaga, kabuno gwe Kilisiti, kali jwani uju akukomaga?

69. Umwene Peteli lolì jo atugele panja ndupaso. Po papo alinkwaga jumo umundu gwabo unlikulu ikusegelela kumyake ikuti: nanungwe gwajaga na-Jesu gwa mu-Galilai jula.

70. Umwene Peteli alinkukana bo bikupilika bosa alinkuti: bunu ngasimaña isi kujoba.

71. Bo ikuti soke pakifigo, po papo alinkumbona ujungi unlikulu, jope alinkubabula aba bali papo alinkuti: jope uju ajaga na-Jesu gwa mu-Nasaleti jula.

72. Umwene alinkukana kangi alinkongelapo na li lya kujiganika alinkuti: ngammaña nakumo umundu uju kumbala.

73. Bo bangelepo panandi, po balinkusegelela kwa Peteli babo balyimile papo balinkuti: gwekaña nalolì nanungwe bo banino balabala, kabuno jikulatile na ji njobelo jako.

74. Po papo umwene alinkwenda nukwiguna alinkuti nuku-jiganika alinkujiganika alinkuti: une ngammaña nakumo umundu uju mukumbala. Po papo jilinkwenda nukubilikila ingongobe.

75. Po papo, po Peteli alinkwenda nukukumbuka ilisyu ili Jesu alimbulile ili atile: bo ningongobe jikali nukubilikila, bo gwikanile katatu kumyangu

bo utile ngammaña une. Po papo alinkusoka panja, alinkwakulila amasosi aga gikwagalila nakumilo.

27.

1. Bagelile lelo bo bukile nulubunju, po papo bosa nabaputi abakulumba namafumu agenekikolo balinkukomana balinkujobana isya kungoga Jesu.

2. Balinkumpiña balinkundusila pa-Pilati (pa-Ndoma) undindililakisu. Jo balinkwakumpa.

3. Lelo Juta uju alilile kumyake, bo ambwene ukuti batumwile batile tukungoga, po papo indumbula silinkwenda nukukoma, po papo alinkubusya indalama sila balimpele isya fesa amalongo matatu alinkwakubaninga nabaputi abakulumba namafumu agenekikolo

4. alinkuti: ndulile inongwa apa mbapele ililopa ilisitanongwa. Abene lolu balinkubusya balinkuti: syo tuli buki nasyo sisisi uswe? Syo syako jujukwe kukuko.

5. Po papo umwene alinkusitaga pasi nnumba inikemo mumo indalama isi balimpele alinkubuka alinkwakukinda pakwitulika.

6. Po papo abaputi abakulumba balinkusala indalama isi asitagile pasi balinkuti: mwiko lolu ukubika mwisanduku lya ndalama sya Tempeli, buno sya mwilopa sisisi.

7. Lelo bo bajobene, po papo balinkwakula nagwe umbumbandeko ikisu kyake, balinkuti kyo kikujaga kya kubasyilamo abahesya.

8. Po papo ikisu kikyoo „Kisu-kyafilopa“ ingamu jake nakulilino kuno.

9. Po papo sisile papo sisyo ajobege Jelemija, apa akungulukege apa atigi: „Begile si ndalama sya fesa sisyo, utulongo tutatu, isya kyusi kya kumula umuligwa uju bamulege kuban'-Isilaeli,

10. syo bahombile pakisu kya mbumbandeko, bo lilyo andagilege umalafyale.“

11-14: Mal. 15, 2-5. Luk. 23, 2. 3. Joh. 18, 29-32.

11. Umwene Jesu lolu jo bajilekumbika pa-Ndoma undindililakisu. Po papo undindililakisu alinkundalusya alinkuti: gwe malafyale gwa ba-Juta ugwe? Jesu alinkubusya alinkuti: bo lilyo kujoba.

12. Bo bikumohela nabaputi abakulumba namafumu agenekikolo, po umwene alinkusita nukubusya nalimo.

13. Po papo Pilati alinkundalusya alinkuti: utikupilika ugwe syosa isi bikukujoba?

14. Umwene alinkusita nukumwamula nalimo ilisyu. Po papo alinkwenda nukuswiga fijo undindililakisu.

15-26: Mal. 15, 6-15. Luk. 23, 13-25. Joh. 18, 39-19, 1.

15. Bwila pakyaka lolu po undindililakisu alinkuja nulwiholwa kubabulila jumo ugwa panololo uju linga bansalaga babo ba bandu.

16. Lelo pakyinja kikyoo po alipo jumo panololo, umfumuke ubugasi, ingamu jake ali jo Balaba.

17. Agile lelo babungene abandu, po papo alinkubalalusya alinkuti: mwatigi mbabulilege aliku? Pamo Balaba, pamo Jesu uju bikunjoba nija Kilisiti?

18. Namanga abamee ukuti ko kabini itolo apa bikundonga.

19. Agelile lelo itugesye pakikota kya kulongela, po papo

unkasi gwake alinkutuma indumi ja kuti: gwandeye ugwe ungasakaga umundu ungolofu ujo, buno angatesye bukye munjosi.

20. Abene loli nabaputi abakulumba namafumu agenekikolo balinkubapigulila ngani abandu ikilundilo kyosa balinkuti mukatigi: tupepo ju Balaba, umwene Jesu jo unkomele pakikohekano.

21. Undindililakisu alinkubalalusya alinkuti: bo babili bababa mwatigi mbabulilege aliku? Abene balinkuti: mwabule ju Balaba.

22. Pilati alinkulalusya alinkuti: ndubulege nagwe Jesu uju bikuti jo Kilisiti? Bosa balinkumbula balinkuti: nkomele pakikohekano.

23. Umwene undindililakisu alinkulalusya alinkuti: atulile nongwa ngi? Abene po balinkongelapo fijo ukujwega balinkuti: nkomele pakikohekano!

24. Loli Pilati bo agile batikumwitika, bo agile bikongelapo itolo nukusambuka, po papo alinkwega amisi alinkusugusula mmaboko bo bikuketa abandu ikilundilo kyosa alinkuti: une ndi mwelu itolo ililopa lya mundu ungolofu juju. Syinu jujumwe kukuko.

25. Po papo balinkubusya abandu ikikolo kyosa balinkuti: lileke ililopa lyake litwisilege uswe, na jujuswe na ba banitu.

26. Po papo alinkumwabula Balaba. Umwene Jesu alinkubananga aba kunkoma aba kwakunkomela napakikohekano.

27-30: Mal. 15, 16-19. Joh. 19, 2. 3.

27. Po papo abasikalibandi ndindililakisu balinkumwega Jesu balinkubuka nagwe nnumba ja mbembenuka balinku-

mpalila ikilundilo kyosa kya binabo.

28. Balinkumfula imyenda gyake, balinkumfwika unselekesye gwa basikalimwifangali.

29. Balinkuluka ningiga jamitulatula, jo balinkumbikapo pantu balinkunninga nulutetenkiboko ikililo balinkufugama pasikenyimmyake balinkunseka balinkuti: tukukuponya gwe malafyale gwa ba-Juta.

30. Balinkunswela namata, kangi balinkwega nulutete balinkunkoma pantu.

31-36: Mal. 15, 20-41. Luk. 23, 33-49. Joh. 19, 16-30.

31. Lelo bo bamalile ukumbela bunobuno, po papo balinkumfwika igyake imyenda kangi. Po papo balinkubuka nagwe kukunkomela pakikohekano.

32. Lelo bo bikusoka nagwe, po papo balinkwaganila nagwe umundu gwa mu-Kileni, uju ingamu jake ali jo Simoni. Jo balinkumwambulanya ukumfimbilisya balinkuti: mpimbile ikikohekano kyake.

33. Lelo bo bajilekufika nagwe papo bikuti po pa-Goligata, ko kuti po palupaja,

34. po papo balinkuti tunnwe-sye ubwalwa bwa mafilu ubu balyongenye niñongo. Umwene loli bo abunogelisyenkanwa, po alinkusita ukunwa.

35. Lelo bo bankomile pakikohekano, po papo balinkwenda nukulagulila pakujabana imyenda gyake.

36. Po papo balinkutugala papo balinkundindilila.

37. Kumwana kubwa kuntu balinkukomelapo nubusimbe ubu basimbile inongwa syake isibangogelaga ubwa kuti: „uju jo Jesu, jo malafyale gwa ba-Juta.“

38. Balinkubakomela lumo nage gwe pafikohekano fyabo nabagogabandu babili, jumo balinkumbika kukiboko kyake kya kukililo, jumo kukiboko kya kukimama, umwene alinkuja pakati.

39. Lolij bosa aba bakindaga papo, balinkunhelula balinkusukanya nimitu gyabo

40. balinkuti: gwe umehe ukupangula inumba inikemo, kangigwende nukujenga ubusiku butatu itolo pakujisyusya, po uli nafiki lelo lilino ukwipoka gwimwene? Ka ukwika pakikohekano, ngimba nalolij uli mwana gwa Kyala!

41. Bope nabaputi abakulumba nabamañakalata namafumu agenekikolo bububo itolo, bope balinkomolelanila pakumobela balinkuti:

42. abangi abapokaga bwila, ali nafiki ukwipoka mwene lelo? Alikaga pakikohekano ngimba nalolij malafyale gwa Isilaeli, po nanuswe tukumwitikaga!

43. Asubilaga kwa Kyala bwila, jo ali nafiki lelo ukumbanga lilino, ngimba nalolij anganile. Buno bwila atigi: ne mwana gwa Kyala.

44. Bope nabagogabandu, aba bakomeligwe lumo nagwe pafikohekano, bope balinkuntuka sisyo.

45. Po papo ingisi jilinkugwa ikisu kyosa jilinkufuma pakabalilo ka ntandatu (bo lili pantu) jilinkwakufika pakabalilo ka buhano nabuna (mwilundu).

46. Alinkugelela pakabalilo ka buhano nabuna Jesu, po alinkukuta ilisyu ilikulumba alinkuti: Eli, Eli, lama sebakantani? Ko kuti: Gwe Kyala

gwangu, gwe Kyala gwangu, undekile fiki?

47. Bamo lolij aba bali papo, bo bikupilika ilisyu ili, po balinkuti: ikumbilikila Elija!

48. Po papo jumo alinkubopa mbibimbibi alinkwega akenda alinkujubika mwa asiki, alinkufyika palutete alinkunnwesya.

49. Abene abanine lolij balinkuti: pilika tukete bo isile kukumpoka Elija!

50. Umwene Jesu lolij alinkwandisya kangi, alinkukuta ilisyu ilikulumba, po papo alinkukinda pakusililika.

51. Po papo nijbalika ili bapingike numba inikemo, po lilinkutafukana, lilinkufuma kumwana lilinkwakufika pasi, galinkwipela mabili itolo.

52. Nikisu kilinkuseñendeka niñalabwe silinkutatukana namapumba galinkwiguka nimibili gya bikemo aba bagonile utulo gilinkusyuka gi mingi itolo.

53. Balinkugelela asyukile umwene, po papo bope balinkusoka mmapumba balinkwakwilingila nkaja akikemo balinkubasetukila ba bingi.

54. Abene lolij na-sausi nabasikali abanine aba bandindililaga Jesu, bo bakabwene nakaseñenda, bo bakabwene kosa itolo nakangi aka kipelaga, po papo lulinkubaga ulutende lu lwingi fijo balinkwitika balinkuti: nalolij ali jo mwana gwa Kyala umundu jujuju!

55. Lolij balipo papo nabakikulu akabugutila, bo balinkunketa pabutalipo. Bo aba bakongesenyene nagwe Jesu ukufuma mu-Galilai, aba balinkuti tumbombelege akabombo.

56. Bali na-Maliya gwa mu-Magatala, na-Maliya unna gwa

ba-Jakobu na-Josefu, nunna gwa baña-Sebetai.

57-61: Mal. 15, 42-47. Luk. 23, 50-55. Joh. 19, 38-42.

57. Bugelile lelo bwilile namajolo, po papo alinkuboneka jumo umundu unkabi gwa mu-Alimatai, uju ali jo Josefu ingamu jake, uju alipelile mfundigwa gwa Jesu jope.

58. Jo alinkubuka kwa Pilati, alinkwakusuma umbili gwa Jesu. Po papo Pilati alinkwitunga alinkuti: amumpepo.

59. Po papo Josefu alinkugwega umbili gwake alinkugunyembetelela mmyenda imyelu imipya.

60. Alinkwakugubika mwipumba lyake jujo ilipya itolo, ili balinsongolile ndwalabwe. Alinkubungulusya ilibwe ilinwamu alinkulibika pakifigo kya ipumba. Po papo alinkubuka.

61. Abene lolu ba-Malija gwa mu-Magatala na-Malija ujungi jula bo balinkutugala papo tasi balinkuketana niipumba.

62. Bo ulwa kilabo lelo pa busiku ubu bukongile pa bwa kwitungesya, po balinkubungana bosa pa-Pilati nabaputi abakulumba nabafalisai,

63. balinkujoba nagwe alinkuti: malafyale, tukumbwike ilisyu limo lya ntungulu jula ili ajobile bo tasi alipo. Namanga atile: nisakusyukaga bo pagonile katatu.

64. Ulibalagilaga lelo bamo aba kulindilila ilipumba ubusiku butatu. Keta pamo abafundigwa bake bakamwibege, kangi kubandu bajobege li lya kuti: asyukile muno afwile. Lelo po papo isya butungulu sya munuma sisisi po sjege ngulumba nakundasila.

65. Umwene Pilati alinkwitunga

alinkuti: aliba lelo abasikalij. Amubukege lelo mukalindilile bo papo mwino gwine jujumwe.

66. Po papo balinkwakubabika abasikalij ba kulindilila ilipumba, balinkusimbapo nulusingo lwa malafyale piawe papo.

28.

1-10: Mal. 16, 1-10. Luk. 24, 1-10. Joh. 20, 1-18.

1. Lelo po papo bo amalike sabati, bo bukwanda ukukya ubutasi ubusiku bwa pamulungu, po papo ba-Malija gwa mu-Magatala na-Malija ujungi jula balinkubuka kukuketa ilipumba.

2. Po papo balinkuomoka akaseenda kikuseendeka ka kakulumba, namanga ugwandumi gwa malafyale afumile kumwana, alisilekusegula ilibwe pakifigo, lyo alinkwitungasyapo.

3. Ukuboneka umwene abonekaga ukuti kimweku kya njasi, nimyenda gyake igi afwele gilinkuja swe itolo ukuti ngala.

4. Lelo bo bambwene aba balindililaga ilipumba, po papo balinkuomoka, ulutende lulinkubaga, balinkugwa umbuta.

5. Umwene ugwandumi alinkubabula lolu abakikulu alinkuti: umwe mungatetemaga. Buno mehe une, mukundonda ju Jesu uju akomeligwe pakikohekano.

6. Akajamo muno. Namanga asyukile bo lilyo ajobile atile a nikusyukaga. Isaga mukete apa alambalele umalafyale.

7. Amubukege mbibimbibi lelo mukababule abafundigwa bake mukatigi: asyukile muno afwile, ikulongolelangapo nkyeni ukubuka mu-Galilai. Mo musakwakumbonaga. Keta mbabulile lelo.

8. Po papo balinkubopa ukusoka mwipumba, balinkonganya balinkuti nukutetema balinkuti nukusekela, balinkukuja balinkwakubabula abafundigwa bake. Munjila loli bo bikubuka kukubabula abafundigwa bake,

9. po papo balinkuñomoka bikwaganila nagwe Jesu. Jo alinkujoba nabo alinkuti: nikubaponya. Abene balinkumbopela mumbili balinkunkola amalundi balinkwiputa kumyake.

10. Po papo Jesu alinkuti: komma ukutetema. Amubuke mukababule abamyitu babukege mu-Galilai, mo bisakwakumbonaga une.

11. Abene lelo bo babukile, po papo bamo abasikalibala balindililaga ilipumba, balinkubuka nkaja mu-Jelusalemu balinkwakubabula abaputi abakulumba syosa sisyo syalipelele.

12. Bo balinkubungana namafumu agenekikolo balinkujobana. Lelo po papo balinkwenda nukubahomba fijo indalama abasikalibala

13. balinkuti: amutigi abafundigwa bake bisile nkilo bamwibile, bo utulo tututolile uswe.

14. Linga twagile apilike undi-

ndililakisya gwa Ndoma, po tukundabasyaga jujuswe, umwe mukwangalaga itolo.

15. Po papo abene balinkwambilila indalama balinkujoba sisyo bababulaga. Lyo lyengo aba-Juta ilisyu lilili nakulilino kuno, lyo bikujoba bwila.

16. Abene loli abilongo najumo balinkubuka mu-Galilai pakyamba kikyo alagile Jesu, kikyo atile po tukwakwaganilaga.

17. Lelo bo bambwene, po papo balinkwiputa kumyake. Bamo loli balinkwilamwa munda.

18. Umwene Jesu alinkusegelele alinkujoba nabo alinkuti: amaka gosa nagā kumwana nagā pasi mbegigwe jujune.

19. Po papo nikuti: amubukege lelo mukabapelege bafundigwa bangu abandu ifikolo fyosa, apa mukubokesya mungamu ja Kyala ugwise nija mwana nija mbepo mwikemo;

20. mukabamañisyeye ukukonga syosa sisyo mbalagile une. Keta, ndiko nanumwe bwila itolo ngwakufikaga nanumwe na kukubumalikilo ikisyu.

Ilibangeli, bo apa alisimbege Malika.

1.

1. Bo lyatendike bunobuno ukwanda ilibangeli ili likunjoba Jesu Kilisiti umwana gwa Kyala.

2-8: Mat. 3, 1-12. Luk. 3, 1-18. Joh. 1, 19-30.

2. Likongile mumo asimbege Jesaja unkunguluka apa atigi:

„Keta nikukutumilaga ugwandumi gwangu ugwa kulongola nkyeni mmyako, jo isakutendekesyaga injila ja kwendamo ugwe.

3. Ilisyu lya nkoleli likukolela mmatengele likuti: amutendekesyeye nunsebo gwanntwa, mugwasyeye ninjila syake.“

4. Bo alinkutendeka bunobuno Johani umosi ukuboneka mmatengele, alinkubabula abandu alinkuti: amupindukege po musakosigwaga, lelo po mukwambililaga ubuswe bwa nongwa syinu.

5. Po papo balinkukuluka ukubuka kumyake abandu ikisu kyosa kya mu-Jutai bosa nabā mu-Jelusalemu, bosa alinkubosya ndwisi mwa Jolitani. Abene balinkwilata inongwa syabo.

6. Umwene Johani loli afwalaga unselekesye gwa lusoja lwa ngamila, ifundikililaga umpango gwa lukoba munsana, alyaga namapalalila na lu luki lwa njuki.

7. Alinkulumbilila alinkuti: pafuma pamyangu po ikwisaga uju angindile namaka une, uju ngabagila nukwinama pakufundula utukoba twa mfikato fyake une.

8. Une mbosiseye namisi, umwene isakubokesyaga ju Mbepo mwikemo.

9-11: Mat. 3, 13-17. Luk. 3, 21. 22. Joh. 1, 31-34.

9. Lelo po papo mbusiku bubo, po Jesu alinkufuma mu-Nasaleti nkisu kya mu-Galilai alinkubuka kwa Johani. Jo alinkumosya mwa-Jolitani.

10. Agelile lelo bo ikufyuka mmisi, po papo alinkwaga kumwana kukwiguka, alinkwaga Mbepo ikunsololokela ukuti ngunde.

11. Alinkwaga niisyu likufuma kumwana likuti: gwe mwangu ugwe, gwe nkundwe kumyangu, gwe ungyelile jjugwe.

12-13: Mat. 4, 1-11. Luk. 4, 1-13.

12. Po papo alinkusita nukuhabapo Mbepo ukwakumbika mmatengele.

13. Mo alinkwakulinda ubusiku

amalongo mana (40) mmatengele mumo. Setano alinkungela. Alinkwangala nifnamana fya mmatengele. Abandumu ba Kyala balinkuntwalila ifindu.

14-20: Mat. 4, 12-22. Luk. 4, 14. 15; 5, 1-11.

14. Agile lelo bankolile Johani, po papo Jesu alinkubuka mu-Galilai alinkufumusa inongwa innunu sya Kyala

15. alinkuti: ikyinja kisile, ikitangalala kya Kyala kili kifuki, amupindukege musitikege inongwa innunu isi.

16. Lelo musu gumo bo ikwenda pambali pananja ja mu-Galilai, po papo alinkubaga na-Simoni na-Andileja unnunga gwa Simoni, alinkwaga bikusopa ulwelo lwabo munanja. Namanga bali balobi.

17. Po papo Jesu alinkujoba nabo alinkuti: isaga mungongege, nikubapelaga balobi ba bandu.

18. Po papo balinkwenda nukusileka papo mbibimbibi itolo inelo syabo, balinkunkonga jujo.

19. Lelo bo akindlepo panandi, po papo alinkubaga na-Jakobu unna-Sebetai nunnungu gwake Johani, alinkwaga bikusona inelo syabo mwiboti.

20. Bope alinkukinda pakubabilikila itolo. Po papo balinkwenda nukundeka mwiboti ugwisabo Sebetai nabā pakabombo. Abene balinkunkonga jujo.

21-28: Luk. 4, 31-37.

21. Balinkwenda balinkwakufika mu-Kapelinaumu. Lelo po papo pasabati po alinkwingila nnumba jabo ja kwiputi lamo alinkubabula inongwa.

22. Po papo silinkubaga itolo munda isi ababulaga, namanga

bo ikubabula inongwa abonekaga umwene ukuja ju mwene nasyo jujo, akajobaga bo abamañakalata.

23. Po papo balinkuñomoka: uju nñumba ja kwiputilamo umundu gwa mbepo inñali ikukolela

24. ikuti: juku! tuli buki nanuswe nanungwe gwe Jesu gwa mu - Nasaleti? Gwisile nkutupyuta itolo? Tukumeñe uswe, buno gwe mwikemo gwa ju Kyala ugwe.

25. Umwene Jesu alinkūmana alinkuti: batama usokemo mñundu uju!

26. Po papo imbepo inñali jilinkundusanikisya kosakosa umundu jujo jilinkusoka bo jikūtile ingūto ingulumba.

27. Po papo balinkukūba itolo bosa, balinkulalusanya balinkuti: fyo fñdu fiki fififi? Syo nongwa mbya ngi sisisi? Buno imbepo inñali ikusikemela ilya butwa, isyene po papo sikwenda nukumwitika itolo.

28. Po papo umwene alinkwenda nukufumuka mbibimbibi itolo mfisu fyosa ifi fipalamene nikya mu-Galilai.

29-34: Mat. 8, 14-17. Luk. 4, 38-41.

29. Po papo alinkwenda nukusoka nñumba ja kwiputilamo mñumo, alinkubuka nñumba ja ba-Simoni na-Andileja. Mo alinkwīngila naba - Jakubu na-Johani.

30. Umwene lelo unko gwa Simoni unki kulu balinkwaga ali pabulili, namanga akakiña kalinkinile. Syo balinkumbulila ngani Jesu.

31. Po papo umwene alinkusegelela, alinkunkola ikiboko alinkunsumusya. Po papo akakiña kalinkwenda nukundeka mbibi-

mbibi itolo. Po papo umwene alinkwenda nukubatwalila ifñndu papo.

32. Namajolo lelo bo lijongile ilisuba, po papo balinkubatwala kumyake bosa naba bakali bakafu, naba imbepo inñali syabakulile.

33. Aba nkaja mñumo bosa balinkuja pakifigo.

34. Umwene alinkubabu mbulusya aba bakali bakafu indamwa syosa, alinkusisosya nimbepo inñali si ngingi itolo. Alinkusinga bo imbepo inñali sikuti tujobe. Namanga syalimmeñe.

35-39: Luk. 4, 42-44.

35. Nulubunju alinkutemelela ukusoka Jesu bo likali niisuba ukusoka, alinkubuka mmatengele, mo alinkwakwiputa.

36. Abene loli ba-Simoni nabanine balinkwakundonda.

37. Lelo bo bamwagile, po papo balinkuti: buno bosa bali pakukulonda.

38. Umwene alinkuti: tubuke mosa nankaja akangi mbupipi mñono, mope ngababulege inongwa abandu, buno syo sisyo nisile.

39. Po papo alinkumala kyosa ikisu kya mu-Galilai, alinkuti nukubabula inongwa nñumba syabo sya kwiputilamo alinkuti nukusisosyamo imbepo inñali.

40-45: Mat. 8, 2-4. Luk. 5, 12-16.

40. Lumo po alinkusegelela kumyake umundu unkoma. Jo alinkufugama pasi alinkupelesya kumyake alinkuti: linga gwiganile, po umeñe ugwe ukumbumbulusya.

41. Umwene Jesu ikisa kilinkumwaga munda, alinkugolosya ikiboko alinkumpalamasya mumbili alinkuti: niganile, bumbulukaga.

42. Bo ajobile lilili umwene, po papo ubukoma bulinkwenda nukujonga, alinkubumbuluka.

43. Po papo Jesu alinkunsu-musya mbibimbibi itolo, alinkūmana fijo

44. alinkuti: ukete lelo ungajakumbula najumo umundu. Bukaga loli ukaboneke kumputi ukantwalile nifya kwikemesya ifya pakubumbulukila ugwe, fifyo alagile Mose. Fyo fijege fya kumañilamo abene.

45. Umwene umundu jujuju loli jo alinkubuka, alinkwakwandana itolo ukusijoba fijo, alinkwakusifumusya mosamosa inongwa sisisi. Po papo umwene Jesu alinkwenda nukubuja ukwilingila pabwelu nkaja aka linga atile nendemo — si nongwa sisisi —, himma alinkuja mu mmatengele itolo pabusitabandu. Po papo abene abandu balinkufuma mosamosa ukubuka papo alipo.

2.

1-12: Mat. 9, 1-8. Luk. 5, 17-26.

1. Lelo po papo bo pagonilepo ubusiku, po papo alinkwandisya alinkubuka mu - Kapelinaumu. Alinkufumuka ukuti ali nũmba.

2. Po papo balinkusita nukuhabapo ukubungana abandu ba bingi. Pope napakifigo palinkusoba pabwimo abandu papo bali bingi. Umwene alinkubabula inongwa.

3. Po papo balinkwaga abandu bana bampimbile jumo umwina-bo ugwa mbungo ja bukokoñale, bikuti tuntwale kumyake.

4. Bagile lelo bakapaga pabumwisingisyo bo bikuti tusegelele nagwe kumyake, papo bali bingi nono abandu, po papo balinku-kinda pakupangula pabundu, ba-

linkugelela papo alipo umwene nũmba. Babwene lelo bapan-gwile, po papo balinkunsololokesya lumo nulutato lwake, ulu alambalelepo ugwa mbungo ja bukokoñale.

5. Umwene Jesu bo alubwene ulwitiko lwabo, po papo alinkumbula ugwa bukokoñale alinkuti: gwe mwanangu ugwe, nguswile inongwa syako.

6. Loli balimo bamo nabamañakalata aba batugele mumo. Bo balinkwĩnogona munda balinkuti:

7. syo at' ajobe bulebule bunobuno? Maheli, ikunhelula Kyala. Twe bandu aliko jumo ugwa kunswa inongwa umundu unni-ne? Mwene ju Kyala loli, jo ikusiswa inongwa nikuti!

8. Umwene Jesu alinkusyagila ngani mumbepo syake ukuti syo bikwĩnogona sisisi munda mmyabo, po papo alinkubalalusya alinkuti: syo mukwĩnogona syaki sisisi mundumbula syinu?

9. Lyo ipepe liliku ilya kumbula ugwa bukokoñale uju nilya kuti: nguswile inongwa syako, nilya kuti: sumukaga pimbaga ulutato lwako ubukege?

10. Loli papo nikuti mummañege Nĩamundu ukuti ikuswa inongwa nkisu muno,

11. po papo nikukubula ugwe nikuti: sumukaga, pimbaga ulutato lwako ubuke kukaja kako. Lyo alinkujoba kugwa mbungo ja bukokoñale lilili.

12. Po papo umwene alinkwenda nukusumuka nakalinga itolo, alinkupimba ulutato lwake alinkusoka panja bo bosa bikuketa. Po papo ikitengusi kinkubaga bosa, balinkuntufya Kyala balinkuti: syo tukasibonamo siku sisisi.

12-17: Mat. 9, 9-13. Luk. 5, 27-32.

13. Alinkubuka pañanja ka-
ngi. Po papo abandu ikilundilo
kyosa balinkunkonga ukubuka
papo ali. Umwene alinkubabula
inongwa.

14. Lelo bo ikwenda itolo, po
papo alinkumbona Lēbi unña-
Alifai, alinkwaga atugele pa-
busongelo isongo. Jo alinku-
mbilikila alinkuti: isaga ungo-
ngege ugwe. Po papo umwene
alinkusumuka alinkunkonga.

15. Agile lelo bo atugele pa-
kulya ifindu nnumba ja Lēbi,
po papo nabasongasongo naba-
tulanongwa bā bingī balinkwa-
kutugasanya na-Jesu nabafun-
digwa bake pakulya ifindu.
Namanga bāli bingī aba be-
ndaga nagwe bwila.

16. Abene nabamañakalata
nabafalisai bo bambwene uku-
tugasanya nabatulanongwa na-
basongasongo pakulya ifindu,
po papo balinkujoba kubafun-
digwa bake balinkuti: O, bo
atendike, ikulya ifindu naba-
songasongo? ikunwa nabo nu-
bwalwa?

17. Umwene Jesu alinkupilika.
Po papo alinkubabula alinkuti:
abakafu bo batikundonda unga-
nga, bā babine loli bo bikundo-
nda. Ngisa kukubabiliki-
la abagolofu une, himma
nišile kukubabilikila ba
batulanongwa.

18-22: Mat. 9, 14-17. Luk. 5, 33-38.

18. Lelo nabafundigwa bā
Johani nabafalisai bāli nubū-
ñago bwa kufipika ifindu.
Po papo bamo balinkwakumbula
balinkwakuti: keta abafundi-
gwa bā Johani nabafundigwa
bā bafalisai bafipikile ifindu.
Abako batikufipika fikī?

19. Umwene Jesu alinkubusya

alinkuti: po bātigi bafipikege
bulebule ifindu abalyafindu fya
pabwegano bo tasi bali nagwe
umwegankikulu? Tasi bo bali
nagwe umwegankikulu, po ba-
kabagila abene ukufipika ifindu.

20. Bukwisaga loli ubusiku ubu
bisakwagaga umwegankikulu
ajongile, po loli po bisakufipi-
kaga ifindu musi gugo.

21. Najumo atikukatikapo iki-
gamba kya mwenda umpya pa-
mwenda unkulu. Buno linga ju-
mo akatike, po ikigamba ikipya
iki kitikwikolela pamwenda un-
kulu, himma kikuñafuka itolo,
lelo po papo ugwene umwenda
gwende nukongelapo itolo u-
kufwa.

22. Najumo atikukusyamo u-
mpipye gwa mafilu muñambi
ingulu sya mafilu. Buno linga
umundu akusisyemo, po umpi-
pye gukupufula inambi sya
mafilu, lelo po papo amafilu
gende nukoneka, syope niñambi
syende nukonangika. Himma
umpipye go fikuti umundu aku-
syeye muñambi imbya itolo.

23-28: Mat. 12, 1-8. Luk. 6, 1-5.

23. Lumo lelo pasabati bo
ikwenda panjila ja mfyalo fya
ngano, po papo abafundigwa
bake balinkwenda nukupu-
lula ifisasa bo bikwenda.

24. Po papo abafalisai bali-
nkujoba nagwe balinkuti: keta
gwe, abafundigwa bako biku-
bomba kaki aka kali mwiko
ukubomba pasabati?

25. Umwene alinkubusya ali-
nkuti: mukasyaga umwe mwa
Kalata sila abombege Ndabiti
pala fisobege ifindu, pala jilu-
mege injala najujo naba bali
nagwe?

26. Pala ingilaga nnumba ja
Kyala pakujila kya kujila

ukuja mpuṭi unkulumba Abya-tali, pala alyaga ifisyese ifi-kemesigwa, ifi bwila najumo akalyaga siku, ifi balyaga bene ba baputi, — pala umwene abapege nababo ali nabo?

27. Kangi alinkongelapo Jesu alinkuti: Kyala apa ampelaga sabati, po alinkuti ikujaga gwa mundu, mungati atile umundu ikujaga gwa ju sabati.

28. Po papo jope nasabati Nnamundu jo malafyale gwake.

3.

1-6: Mat. 12, 9-14. Luk. 6, 6-11.

1. Pa papo alinkwandisya kangi alinkwakwilingila nnumba ja kwiputilamo. Mo alinkumwaga umundu gwa kiboko ikilale.

2. Abene balinkuntegeka balinkuti tukete bo ambumbulwisye pasabati. Namanga abene balinkuti po tukusyagilaga papo isya kusumukila pakumbulila.

3. Umwene alinkujoba kumundu gwa kiboko ikilale alinkuti: sumukaga gwime pawelw apo.

4. Alinkubalalusya alinkuti: fiki fibagile pasabati? nukubomba innunu nukubomba imbibi, nukubumbulusya ubumi nukugoga? Abene balinkuja mye itolo.

5. Umwene alinkubenesya ukubaketa alinkukalala. Ubupalapala bwa ndumbula syabo bulinkumpelela ubusulumanye. Po papo alinkumbula ugwa kiboko alinkuti: golosya ikiboko kyako. Umwene alinkukigolosya. Po papo kilinkwenda nukwanduka ikiboko kyake kilinkuja bo ki kinine.

6. Po papo abafalisai balinkusokela ngani panja bali-

kwakujobana nabafamata ba Heloti balinkwitikana isya kuti tungoge.

7-12: Mat. 12, 15. 16. Luk. 6, 17-19.

7. Po papo na-Jesu nabafundigwa bake balinkusumuka balinkubuka pananja. Abene abandu ba mu-Galilai balinkunkonga ba bingi fijo.

8. Bope naba bapilike sisyo apelaga bosa balinkubuka papo alipo, balinkufuma namu-Jutai namu-Jelusalemu namu-Itumai namwisilya lila lya Jolitani namfisu fya mu-Tili namu-Sitoni, balinkwenda munsoga itologu mwingi.

9. Umwene alinkujoba nabafundigwa bake alinkuti: amundo-ndelege akaboti aka kwepukilamo. Namanga abandu bapapatene nagwe ikilundilo itolo.

10. Namanga ababumbulusyaga ba bingi. Po papo balinkumbopela namumbili bosa aba syabakufyaga indamwa syabo balinkuti tumpalamasye.

11. Syope nimbepo innali silinkugelela simbwene, po papo silinkubunguluka pasi silinkukuta silinkuti: gwe mwana gwa Kyala ugwe!

12. Umwene alinkumana fijo alinkuti: mungafumusyaga.

13-19: Mat. 10, 1-4. Luk. 6, 12-16.

13. Po papo alinkufyuka pakyamba alinkubabilikila babolinga aliganile jujo. Abene balinkubuka kumyake.

14. Alinkubimika mulongo nababili aba kuja nagwe bwila, alinkuti ba kubatuma nankujoba inongwa,

15. alinkuti bo bikujaga nama-ka ga kukagila nimbepo innali.

16. Alinkubimika alinkuti na-Simoni, jo alinkumpa ija Petelingamu,

17. na-Jakobu unña - Sebetai na-Johani unnũgũna gwa Jakobu, bo alinkubapa ija Bwaneligesi ingamu, ija kubajoba ukuja bo bañanjasi,

18. na-Andileja na-Filipu na-Balitolomai na-Matai na-Toma na-Jakobu unña-Alifai na-Tatai na-Simoni gwa mu-Kana

19. na-Juta gwa mu-Kalyoti, uju nukundila andilaga ulwanũma.

20. Po papo alinkwĩngila nũmba. Po papo balinkubungana kangi abandu ikilundilo itolo, bo balinkubapatanya napakulya ifindu.

21. Bo bapilike sisisi a bakamu bake, po papo balinkusoka panja balinkuti tũnkole, namanga balinkuti akimbile ikigili.

22-30: Mat. 12, 24-32. Luk. 11, 15-22.

22. Abene abamañakalata aba bafumile mu-Jelusalemu bo balinkuti: ali na-Belisibuli. Syope nimbepo inñali apa ikusisosya ikusisokesya mũnkulu gwa mbepo inñali.

23. Umwene Jesu alinkubabunganya alinkubabula ikifwankisyo alinkubalilamo alinkuti: setano jumo jo at'ankage bule-bule setano unnĩne.

24. Ikisũ linga kilundulenyekikyo kitupu, bo po papo bo kitikujako nakumo.

25. Jope niũmba linga jilundulenyekijjo ndupu, bo po papo bo jitikujako nakumo.

26. Jope na-Setano linga isambukile jujo, linga ilundulenyekimwene, bo po papo bo jope atikujako nakumo, himma bo po papo bo imalile mwene itolo.

27. Himma najumo atikwĩngilamo nũmba ja gwa lutobe nkupupa ifyela fyake bo akampĩnamo tasi umwenenajo.

Loli linga ampiñile ngani pololi, po apupege ifya nũmba mmyake.

28. Naloliloli nikubabula unekuti: syosa inongwa isi bikutula abandu bikuswegigwaga, syosa nisya mahelu linga bantukile amahelu Kyala syope bikuswegigwaga.

29. Loli uju linga antukile amahelu Mbepo mwikemo, jo atisakubwagamo siku nasiku ubuswe, himma inongwa jake jikumumililaga bwilabwila itolo.

30. Syo alinkubabula, papo batigi ali nimbepo inñali.

31-35: Mat. 12, 46-50. Luk. 8, 19-21.

31. Po papo nunna nabamyabo balinkusegelela balinkwima mũnũmabandu, balinkutuma ugwa kumbilikila umwene.

32. Abandu loli balimbikile pakati pakutugasanya nagwe. Bo balinkumbula balinkuti: nuñoko nabamyinũ nabalumbugo al'iba bali papapa bikuti tũnketegwe.

33. Umwene alinkubusya alinkuti: juba unejwani, abamyitu une bo baliku?

34. Po papo alinkukelenganya alinkubaketa abandu aba balinsiganile pabutugasyo alinkuti: mũbabwene bababa? Jo juba, bo bamyitu une bababa.

35. Buno uju linga ikubomba sisyo iganile Kyala, jo gwamyitu jujo, jo ilumbu gwangu, jo juba unejujo.

4.

1-20: Mat. 13, 1-23. Luk. 8, 4-15.

1. Po papo alinkwandisya kangi alinkubabula inongwa abandu bo imile pambali pananja. Po papo balinkubu-

ngana apa āli abandu ba bingi ikilundilo itolo. Po papo umwene alinkwipaka mwiboti ili lyali mmisi, mo alinkwitugasya. Abene abandu ikilundilo kyosa balinkubamba pisilya pambali paanja.

2. Po papo umwene alinkubabula si ningi inongwa, alinkujobela mfifwanikisyo pakubabula alinkubalilamo. Lelo apene pakubabula po alinkuti:

3. amupilikisyege kuno. Keta lumo unsopangano alinkubuka pakusopa imbeju jake.

4. Abwene lelo bo ikusopa, po papo jimo imbeju jilinkwakugwa panjila. Po papo injuni sya kumwana silinkusala silinkumala.

5. Jimo ijingi jilinkwakugwa pakisu kya mabwe muno umfu gukalimo mwingi. Jo jilinkwenda nukumela mbibimbibi itolo, papo umfu gukalimo mwingi.

6. Lelo po papo ilisuba bo lifyukile, po jilinkupya jilinkuma papo jikali namisi.

7. Jimo ijingi jilinkwakongana nimitulatula apa jagwaga; gyo gilinkumela imitulatula gilinkwenda nukujikoma, po papo jilinkusita nukupa iseke.

8. Jimo ijingi lolu jo jilinkwakugwa pakisu ikinunu jilinkumela jilinkubala. Jimo jilinkupa iseke amalongo matatu, jimo jilinkupa amalongo nandatu, jimo jilinkupa amalongo mulongo.

9. Po papo umwene alinkuti: uju linga imbulukutu ali nasyo, jo alipilikaga.

10. Babwene lelo ijekile, po papo aba bali nagwe balinkukomana nabamulongo nababili pakundalusya ififwanikisyo fififi balinkuti: kali fyo findu fiki?

11. Umwene alinkubabula alinkuti: umwe mwe baki, umwe mbapele ukuti musimana nisyaku butitu isya kitangalala kya Kyala, abene abapanja bala lolu, bo bikupilikaga fi fifwanikisyo,

12. „napapo linga bali nago amaso ga kuketela, pope ukuti bangasibonaga nasimo; napapo linga bali nasyo imbulukutu sya kupilikisya, pope ukuti bangasyaganyaga nasimo; nukupinduka ukuti bangisakupindukamo siku, nimbibi syabo ukuti bangisakuswegigwako siku.“

13. Kangi alinkubabula alinkuti: linga kibatolile ukukimana nakikiki ikifwanikisyo, po ifingi ifinine musakufyaganyaga bulebule?

14. Ifi ikusopa unsopi lyo isyu.

15. Aba panjila, bo aba bikwaga ilisyu lisopigwe, bikwaga bapilike, po papo atikuhabapo Setano ukwisa nkupalaganya ilisyu ili lyasopigwe mundumbula syabo.

16. Jope niji natigi jisopigwe pakisu kya mabwe, jope bububo itolo. Bo aba linga bapilike ilisyu, po papo bikwenda nukusekela pakulyambilila mbibimbibi itolo.

17. Lolu imisi gyo bakaja nogyo, himma ba kwima ubusiku bumo bwene itolo. Ulwanuma bikugelela ilisyu libapelile nubutolwe nubufwimigwa, papo bali nalyo, po papo fitikuhaba ukubapesa fififi.

18. Jjene iji natigi jisopigwe mimitulatula, jope jili pasima. Bo aba bikugelela bapilike ilisyu.

19. po papo kangi nubwinogone ubu kikubapelela ukwinogona ikisu iki, nulusyobo ulu bukubasyoba ubukabi, nifino fyosa

itololo ifi fikwĩngila munda mmyabo, fyo fikulipita ilĩsyu, lelo po papo niseke sisĩtege ukwisa.

20. Jjene lolĩ ijĩ nātigi jisopi-gwe pakĩsũ ikinũũ, bo aba bikuti nukupilika ilĩsyu bikuti nukulyambilila, lelo po papo bikwenda nukupa niseke. Bamo bikupa amalongo matatu, bamo bikupa amalongo ntandatu, bamo bikupa amalongo mulongo.

21-25: Luk. 8, 16-18.

21. **K**angi alinkujoba nabo alinkuti: inale linga bakolĩsyekali bakupikile nikitundu, kali babike kusĩ kukitala? Batikubika pamwana pakikolelanale?

22. Buno tosa utu linga twibilile tukutũpũkaga linga siku, tope nutwa kubutũ tosa tukwisakubonekaga pawelũ.

23. Uju linga ali nasyo imbuluku sya kupilikisya, jo alipilikisya.

24. **K**angi alinkubabula alinkuti: mwandegelo lelo mupilikisyege bunũũ isĩ linga mukupilika. Jkigelelo kikyo mukubagelela umwe abangi, kyo musakugeleligwaga kikyo najujumwe. Umwe lolĩ bisakubongelelapo nukubongelela papo mupilike sisyo nukujoba.

25. Namanga uju linga alinasyo fimu, jo ikongeleligwaga ukupegwa nifingĩ. Lolĩ uju linga akaja nako nakamo, jo kikupokigwaga nakako linga alinako.

26. **K**angi alinkubabula alinkuti: bo kitendike bunobuno ikitangalala kya Kyala, kili bo umundu uju ikusopa imbeju jake nkyalo kyake.

27. Po papo umwene ikuti nukugona utulo pakilo ikuti nukusũmũka pamũsi. Jjene imbeju

jikuti nukumela jikuti nukukula umwene bo akajibona.

28. Buno ikĩsũ kikubomba kyene itolo apa kikupela iseke. Tasi kikupela si segube, po papo kikupyanisvapo fi fisasa, lelo po papo kikupela ji ngano ijĩ jiswile itolo mfasasa.

29. Apene lolĩ po linga agile iseke sikomile, po papo atikuhabapo ukutuma ummage gwa kutondolela, namanga bo po papo bo gwisile untondolo.

30-34: Mat. 13, 31-34. Luk. 13, 18. 19.

30. **K**angi alinkuti: ikitangalala kya Kyala tutigi kili bo ifiki? Tũkyage kugu ikifwanikisyo kya kubalilamo?

31. Tutigi kili bo ka kaseke ka mutaka. Buno akene apa umundu ikubyala mũngunda, po kikuja kanĩĩ itolo kuseke syo sankĩsũ mũno.

32. Bo umundu abyele lolĩ, po papo kikukula, kikulikinda lyosa iliseke ilinĩne, kikupasika nisamba ingulumba, lelo po papo ninjuni sya kumwana sikwenda nukutenga nififumbwan kipepo kyake.

33. Bo alinkubabula bunobuno inongwa, alinkusijobela mfifwanikisyo fi fĩngĩ, alinkubalilamo bunobuno, alinkugelela pamahala gabo gũ kusyaganya.

34. Ukwene ukujoba itolo, ko akajobaga nasimo. Syosa isĩ ababulaga syo alinkusijobela mfifwanikisyo. Abene abafundigwa bake lolĩ bo alinkubabula itolo bo ijekile nabo.

35-41: Mat. 8, 18-27. Luk. 8, 22-25.

35. **M**ũsi gugo namajolo, po alinkubabula abafundigwa bake alinkuti: atwambũkege isilya lila.

36. Po papo balinkukileka papo ikilundilo kya bandu.

Balinkumwega itolo umwene bo papo ali mwiboti, balinkusumuka ukubuka. Gope nagangi amaboti galinkwenda nagwe.

37. Po papo gulinkwinka umbelo unkulumba fijo. Amajiga galinkubapolekela mwiboti, lilinkwisula amisi.

38. Umwene bo agonile utulo kumbingo pañambi ja kwijinulila kuntu. Po papo abene balinkusuka balinkuti: gwe mmanisi, umojo ugwe gukajako ugwa kuti pamo bikuja pakwibila uswe?

39. Po papo umwene alinkusumuka alinkumana nago umbelo alinkujoba najo niñanja alinkuti: batama, ujege mye itolo. Po papo umbelo gulinkwenda nukubota, kulinkuja jonjolo itolo.

40. Alinkujoba nabo alinkuti: bo boga buki umwe! Bo bupepe buki ulwitiko lwinu!

41. Po papo balinkutetema ulutende lu lwingi fijo, balinkulalusanya balinkuti: mwatigi jwani jujuju? Kabuno na gu mbelo gukupilika kumyake, jope niñanja jikumwitika.

5.

1-21: Mat. 8, 28-34. Luk. 8, 26-40.

1. Po papo balinkwambuka inanja balinkwakufika isilya lila, nkisu kya ba-Gelasseni.

2. Abwene lelo bo ikusoka itolo mwiboti, bo ikufyuka pisilya, po papo alinkwaganila numundu gwa mbepo inali, uju afumaga mmapumba.

3. Jo ajaga mu mmapumba mumo bwila. Abatolile bosa abandu bo bikuti tumpine, nagi minololo agitolile.

4. Namanga bwila batigi tumpine namfipingo fya mmalundi namminololo, umwene po papo

ende nukugilatulanya iminololo gyabo, ifyene ifipingo ende nukusya pibwe. Po papo alinkusita nukujako najumo ugwa kumfunga.

5. Bwila itolo napamusi napakilo po alinkuja nammapumba mumo namfyamba alinkukuta alinkwitika namabwe.

6. Agile lelo bo ambwene Jesu kubutali, po papo alinkumbo-pela alinkubunguluka kumyake alinkukuta fijo alinkuti:

7. tuli buki nanine nanungwe gwe Jesu gwe mwana gwa Kyala unkinde? Gwekana, nabuno nakwa Kyala nikupyelesya kumyako nkuti unganaganalilaga.

8. Namanga alyagile Jesu ikuti: gwe mbepo gwe nali sokamo mmundu uju.

9. Po papo Jesu alinkundalusya alinkuti: gwani ingamu? Umwene alinkubusya alinkuti: ne Filundilo ingamu jangu une, buno tuli bingi.

10. Alinkupyelesya fijo kwa Jesu alinkuti: ungatukagaga nkisu kikiki.

11. Lelo gwalipo papo nuntimo gwa ngulube, gulinkulya isisu pakyamba.

12. Po papo imbepo inali silinkupyelesya kumyake silinkuti: utupepo ingulube sila, mo twingilege uswe.

13. Umwene Jesu alinkwenda nukwitika. Po papo imbepo inali silinkusoka silinkwakwingila mungulube. Po papo ingulube untimo gosa itolo silinkugulutukila palupanga silinkwitaga munanja syosa itolo muno syajilile baelifu babil (2000), silinkumilwa munanja.

14. Abene abalumyana ababatimaga ingulube balinkubopa

balinkwakusifumushya nankaja mosi namunbali mbubinga sisi. Po papo abenekaja balinkusumuha ukubuka kukuketa sisiyo apelihe.

15. Balinkwakufika papo alipo Jesu, balinkwakwaga umundu uju syalinkulile imbepo inali atugele bununu afwele nimeyenda atengene itolo — nikumbala jujo ali na-Filundilo. Po papo balinkwenda nukutetema.

16. Abene lelo aba balimbwene, bo balinkubabula nisy gwa mbepo inali ukumbumbulunya umwene nisy ngulube balinkuti: bo atendike bunobuno atile atile.

17. Po papo abene balinkwenda nukupyelesya kumyake balinkuti: ulisokamo nkisu kyitu muno.

18. Abwene lelo bo ikwipaka mwiboti, po papo ugwa mbepo inali jula alinkupyelesya kumyake alinkuti: ndibukaga nanungwe, malafyale.

19. Umwene Jesu alinkukana alinkuti: mma bukaga kukaja kako ugwe nakubakamu bako ukababule ukatigi: bo atendike umalafyale atile ambakisyenikisa.

20. Po papo umwene alinkubuka nkisu kya mu-Ndekapoli alinkwakusifumushya syosa isi alimpelihe Jesu alinkuti atile atile. Po papo bosa abandu balinkuswiganika.

22-43: Mat. 9, 18-26. Luk. 8, 41-56.

21. Lelo Jesu bo ambwike mwiboti, bo isilekufika isilya ili, po papo balinkubungana apa alipo abandu ba bingi, bo ali paanja umwene.

22. Po papo jumo unkulu gwabo ugwa numba ja kwiputilamo, uju ali jo Jaili ingamu ali-

nkusegelela kumyake. Jo alinkugelela ambwene, po papo alinkumbungulukila mmalundi

23. alinkupyelesya fiyo alinkuti: akanangu akalindwana kali pakusililika lilino. Isaga tubuke kumyangu, ukambikepo ikiboko, asyukege ajege mumi.

24. Umwene alinkusumuha ukubuka nagwe. Balinkunkonga abandu ikilundilo ki kingi itolo, balinkukulufanya nagwe.

25. Loli alipo papo jope nunkikulu jumo, uju ali ninibuko ja ilopa ifyinja mulongo nafibili.

26. Unkikulu uju akubilwe kubaganga ba bingi akatele. Mo kyamalikile nikyuma kyake kyosa mu mbaganga, kisitakuho-bokapo napanandi umwene, himma ijene imbungo jilinkongelapo bununu ukubala kangi.

27. Lelo bo apilike isya Jesu, po papo alinkwendela nkilundilo kya bandu alinkusegelela kumu ma alinkumpalamasya ikilundo kyake.

28. Namanga umwene munda atigi: linga nikumpalamasyaga gi myenda gyake itolo po nikuponaga.

29. Lelo po papo jilinkwenda nukumila papopapo itolo inibuko jake ja ilopa. Alinkwijaga mumbili ukuti mbonile indamwajangu iji jangufyaga bwila.

30. Po papo umwene Jesu alinkwibonela papo itolo amakagake ukuti gasokile gamo mumbili gwake gabukile kumundu. Po papo alinkubasyutukila abandu alinkubalalusya alinkuti: jwan ambalamasisyenimwenda papapa?

31. Po papo abafundigwa bake balinkubusya balinkuti: utikuketa abandu aba kukulufanya

nabo, kangî kuti jwanî āmba-lamasîsyey?

32. Umwene alinkukelenganya alinkundonda uju ālîmpalamasîsyey.

33. Umwene unkîkulu ulutende lulinkumwaga alinkutetema, namanga ālîbwene ukubumbuluka. Po papo alinkwakubunguluka kumyake alinkumbula syosa alinkusîta nukusyasya nakamo.

34. Umwene Jesu alinkumbula alinkuti: gwe mwanangu ugwe, lukubumbulwisye lu lwîtikolwa-ko. Bukaga nulutengano, jope nindamwa jako ijî jākukufyaga jîtisakukwandisyamo.

35. Lelo bo alî pakujoba lilîli, po papo balinkufîka bamo aba bāfumîle pankulu gwabo gwa nūmba ja kwîpūtilamo, balinkumbula balinkuti: umwanako afwîle. Ungamūmilisyaga umafyale.

36. Umwene Jesu alinkupilika îtolo bo bikumbula, po papo alinkujoba nagwe unkulu gwabo gwa nūmba ja kwîpūtilamo alinkuti: ungatetemaga ugwe, gwîtikege îtolo.

37. Alinkubagomola bosa bo bikuti tunkonge twîngile nagwe nūmba. Alinkubega bene ba-Peteli na-Jakobu na-Johani unnuguna gwa Jakobu. Bo alinkwîngila nabo.

38. Po papo balinkwîngila nūmba ja nkulu gwabo gwa nūmba ja kwîpūtilamo. Mo Jesu alinkwaga njwego ntupugu mwîngî gwāba bālîlaga ifwa, gwāba bakūtaga fîjo.

39. Alinkwîngila alinkuti: unjwego ugu gwakî? Ifwa ijî mukulîla ja fîkî? Buno umwanîke akafwa, himma agonîle îtolo tu tulo. Abene po papo balinkwenda nukunseka.

40. Umwene alinkubakaga nūmba bosa. Po papo alinkuti nugwîse gwa mwanîke nunna alinkuti nāba ālîsîle nabo, bo alinkwîngila nabo mūmo ālî umwanîke.

41. Po papo alinkunkola ikiboko umwanîke alinkuti: Talita kumi, ko kuti: gwe kalîndwana ugwe nîkukubula nîkuti sumūka.

42. Po papo akalîndwana kalinkwenda nukusumūka mbîbîmbîbî îtolo, kalinkwenda. Namanga ifyînja fyake āmalîle mulongo nafîbîlî ukugona. Po papo bosa balinkwenda nukutenguka ikitengusî nalolî.

43. Umwene alinkubakanîsya fîjo alinkuti: mungambulaga najumo umundu. Umwene umwanîke alinkuti: jo mūmpepo ifîndu, alyege.

6.

1-6: Mat. 13, 53-58. Luk. 4, 15-30.

1. Po papo alinkufuma papo alinkubuka nkaja muno ākulîle. Abafundigwa bake balinkunkonga.

2. Lelo bo îsîle sabati, po papo umwene alinkwenda nukubula inongwa nūmba ja kwîpūtilamo. Abene aba bāpîlikaga sîlinkubāga munda balinkuti: syo asyagîle kugu sîsîsî? Go mahala makî aga alî nago? Fyo fîka fîkî ifî ikupelela mmaboko gake?

3. Nîkuti jo ju nsongolafîpîkî jula, jo ju mwana gwa Malîja, jo gwamyabo gwa ba-Jakobu na-Jose na-Juta na-Simoni? Abalumbu bake tukajako nabo bosa papapa? Po papo sîlinkwenda nukwîpela sya kubapesya kangî sîsîsî.

4. Umwene Jesu alinkubabula

lolį alinkuti: mosa mbungi unkunguluka bikumwimika abandu, na mu mmyabo lolį muno akulile, nambukamu nanumba jake mo bikunsiyokela.

5. Alinkusita nukupela nikimo nikika kya maka mumo. Kene ka ka kubabikapo amaboko bamo abalwafu aka kubabumbulusya, ko alinkupela kako kene.

6. Alinkuswiga ulufujo lwabo. Po papo alinkusyungutila nkaja kosa ka mumbali alinkubabula inongwa.

7-13: Mat. 10, 9-15. Luk. 9, 1-6.

7. Alinkubabilikila abilongo nababili alinkubasumunya ukubatuma injila kuno babili kuno babili. Alinkubapa namaka ga kukagila imbepo infali.

8. Alinkubabula alinkuti: mungakolelaga nafimo munjila. Ji ngili jene, jo mukolelege. Komma nakasaka ka mbopo, fyomma nifindu, tomma nutwabahela mumpango.

9. Ifipapa lolį fyo mufwalege ifya munjajo, imiselekesye komma ukuja mibili.

10. Alinkubabula alinkuti: niumba iji linga mukwilingilangamo, mo mukagone mumo mukafikege lulo mukusumukilaga ukubuka.

11. Aba linga batile nukubambilila umwe basitile, batile nukupilikisya isi mukujoba basitile, bo mwisemukasokege mmyabo, mukabakomelege nakafumbi kumalundi; syo sijege sya kumanilamo abene.

12. Po papo balinkubuka balinkwakulumbilila li lya kuti amupindukege.

13. Balinkusisosya nimbepo infali si ningi itolo, nabalwafu

balinkubapaka inemba, lelo po papo balinkwenda nukubumbuluka.

14-29: Mat. 14, 1-12. Luk. 9, 7-9.

14. Syo silinkwakufumuka napakitangalala pa-Heloti sisi, namanga ingamu ja Jesu jafumwike. Umwene Heloti alinkuti jo Johani umosi, asyukile mula afwile, ko kuno ikupela ifika fififi.

15. Bamo balinkuti jo ju Elija, bamo balinkuti nsololi, ali bo abasololi ba ijolo.

16. Umwene Heloti bo apilike po alinkuti: jo ju Johani uju nalimbolile untu, asyukile muno afwile.

17. Namanga Heloti alintumile abandu Johani aba kwakunkola, alimwigalile nnumba ja ba nololo panongwa sya Helotya unka-gwamyabo ugwa Filipu. Namanga abopile nagwe.

18. Namanga Johani alimbulile atile: syo mwiko ukuja nagwe unka-gwamyinu ugwe.

19. Syo sisyo Helotya alimfingile atile a nikungogaga, alinkusita lolį ukusyaga isya kungogela.

20. Umwene Heloti lolį jo antilaga Johani, namanga alimbwene ukuja ngolofu, alimbwene ukuja mundu unwikemo. Bwila alinkumpoka. Linga afumile pakupilika isi ambulaga Johani, po papo ende nukusikonga si ningi. Alinkuti manunu amasyu gake.

21. Lolį musu gumo po bulinkwisa ubusiku ubununu umwene. Namanga Heloti ababilikile namafumu gake nabalongosi ba bwite nabatwa ba mu-Galilai kukulya ifindu fya pakyaka kya kukumbukila ukupapigwa umwene.

22. Lelo po papo alinkugelela bali pakulya ifindu, po papo kana-Helotya alinkwĩngila mũmo bali, alinkumoga. Po papo alinkunoga nakwa Heloti nakuli bosa aba bātugasenye nagwe pakulya ifindu. Po papo umalafyale alinkukabula akalindwana alinkuti: sumaga kamo kumyangu. Nalinga fikĩ ifi linga gwiganĩle ukusuma, nĩkukupaga.

23. Alinkunjigila nulujigo alinkuti: nalinga fikĩ ifi linga kusuma, nĩkukupaga fyosa. Nalinga utĩle ndapulilaga napakati napakati ikĩsũ kyako ũmbege ulubafũ lumo, nĩkukupaga.

24. Umwene undindwana alinkusoka alinkwakundalusya unna alinkuti: sume fikĩ? Umwene unna alinkuti: sumaga untu gwa Johani gwa mōsĩ.

25. Alinkubopa ukubuka mũmo alĩmo umalafyale alinkwakuti: nĩkusuma nĩkuti mbapo lilino bunobuno untu gwa Johani gwa mōsĩ pandelema.

26. Po papo umalafyale alinkusulumanya fijo. Lolĩ papo ajiganikĩle ngani napapo bapĩlike babo aliyaga nabo ifindu, po papo alinkutĩla ukukana.

27. Po papo umalafyale alinkwenda nukuntuma jumo ugwa nkitangalala alinkuti: bukaga, kege untu gwa Johani.

28. Jo alinkubuka alinkwakumbola untu nũmba ja bā nũlolo. Alinkutwala untu gwake pandelema alinkunĩnga undindwana. Umwene undindwana alinkwakunĩnga unna.

29. Lelo bo bapĩlike abafundigwa bake, po papo balinkwakugupimba umbili gwake, balinkwakumbika mwĩpumba.

30. Po papo abapositili ba-

linkwakwĩsa kuno abatumĩle, balinkubungana apa alĩpo Jesu balinkumbula syosa nisĩ bābombĩle nisĩ bājobĩle.

31. Umwene alinkubabula alinkuti: nduko tubuke tukĩjekele mmatengele mũla, mo mukatusyepo panandi. Namanga balinkusĩta nukulya kapye, ba bandu, papo bali bĩngĩ aba bāgilaga bwĩla ukumbingilila umwene.

32-44: Mat. 14, 13-21. Luk. 9, 11-17. Joh. 6, 1-13.

32. Po papo balinkwāmbuka mwĩbotĩ balinkubuka mmatengele, mo balinkwakwĩjekela.

33. Abene abandu ba bĩngĩ balinkubabona bo bĩkwĩpaka, balinkubamaña kuno bĩkubuka, po papo balinkufuma nkaja kosa, balinkwenda ija pĩsilya ukubuka kuko abukaga umwene. Balinkwakutalapo bo akali nukufika umwene.

34. Lelo po papo Jesu bo ikufyuka, po alinkubabona ikilundilo ki kĩngĩ itolo. Po papo ikisa kilinkwenda nukumwaga munda, namanga bali bo sũ nosĩ isĩ sũkaja nantĩmĩ. Po papo alinkwenda nukubabula inongwa sũ nĩngĩ itolo.

35. Balinkugelela bo bwĩlĩle namajolo abafundigwa bake, po papo balinkusegelela kwa Jesu balinkuti: mo mmatengele mũnomũno, bope nubusũku bwĩlĩle,

36. basumũsye abandu babukege mbubĩnga mosa mumbalĩ mũno nankaja mosa bakĩjũlile ifya kulya, buno bakatwalamo ifindu.

37. Umwene alinkubũsya alinkuti: amũbapepo jujumwe ifya kulya. Abene balinkuti: kingamo tubuke kukubũlila ifindu fya pandalama bamia babili (200), nā po tubapepo ifya kulya?

38. Umwene alinkubalalusya alinkuti: muliko nifisyesyefilinga? Bukaga kakete. Po papo balinkwakuketa balinkuti: tuli nifisyesyefihano niswi ibili.

39. Alinkuti amubabule bosa batugale pasi mbulilo mbulilo palisu ilibisi.

40. Po papo balinkutugala balinkuja mungindi mungindi. Kuno amalongo mulongo kuno amalongo mahano.

41. Po papo Jesu alinkwega na fi fisyesyefihano fifyo na si swi ibili alinkuketa kumwana alinkugwa ulupi. Po papo alinkumeñanya ifisyesyefalinkubanja abafundigwa bake, bo balinkubapa abandu. Sype niswi ibili alinkubajabanya bosa.

42. Balinkulya balinkwikuta bosa.

43. Balinkubunganya nutumeña utu basyesyefilinkwisula ifibo mulongo nafibili, tope nutuswe utu twasyele papo.

44. Abene aba balyaga ifisyesyefbali pabaelifu bahano (5000), ukubala ba banambala bene.

45-56: Mat. 14, 22-36. Joh. 6, 15-21.

45. Po papo Jesu alinkubakujisya abafundigwa bake, alinkuti: amwipakilege ngani mwiboti, mutalengepo umwe ukwambuka ukubuka mu-Betisaita isilya lila. Nikubasumusyaga tasi une abandu aba.

46. Lelo po papo bo alagene nabo, po alinkufyuka pakyamba pakwiputa.

47. Lelo po papo bo bwilile namajolo, po iliboti lyabo lalinkuja pakati pananja. Umwene alinkuja mwene pisilya.

48. Alinkubaketa alinkwaga bi-

kulwa bikwijula ukufiga, nama nga umpungu gwafumile kuko balabile. Umwene alinkugelela pakabalilo ka buna, muno bikubalila aba bikulonda pakilo, alinkubakonga, alinkukana itolo pamwana pananja ukwenda. Alinkuti ngisanye itolo.

49. Abene bo bambwene ukwenda itolo pamwana pananja, po papo balinkuti kingamo nsyungulu gukwenda, balinkwenda nukukuta.

50. Namanga balimbwene bosa, batengwike bosa munda. Po papo umwene alinkwenda nukujobela ngani itolo alinkuti: amukibege itolo, buno jo une, komma ukutetema.

51. Alinkwipaka mwibotilyabo. Po papo umpungu gulinkwenda nukubota. Po papo balinkute nguka munda balinkuswiganika itolo naloli.

52. Namanga bakagagile amahala na mu mfisyesyefila, papo indumbula syabo syalyumile.

53. Lelo bo bambwike, po papo balinkwakufika nkisu kya mu-Genesaleti, mo balinkwakwikunda pakiloboko.

54. Lelo bo basokile mwiboti, po papo abandu balinkwenda nukummanila ngani umwene ukuti jo jujo.

55. Balinkubalanila mosa muno kisyungutile ikya muno, balinkwakubapimba pandato bosa aba bakali bakafu, balinkubatawala kuno bapilike ukuti ko aliko.

56. Mosa muno endaga nankaja, nammalinga na muno bajengile mumbali itolo, mosa balinkubabika pampulo abonwa, balinkupyelesya kumyake balinkuti: tulikolaga ikilundo

kyako ku kumalundi itolo. Lelo bosa aba bākolaga, bo bali-
nkwenda nukubumbuluka itolo.

7.

1-23: Mat. 15, 1-20.

1. Po papo balinkubuka papo ali nabafalisai nabamañakalata bamo aba bāfūmīle mu-Jerusalemu.

2. Bo balinkwaga bamo abafundigwa bake ifindu bikulila amaboko amañali. Namanga bo „mañali“ abene, linga ukasugusula mmaboko.

3. Namanga abafalisai naba-Juta bosa bo batikulyamo nafimo ifindu bo bakasugusulamo mmaboko kabili kabili tasi. Bo bikutendeka bunobuno ukonga utwiho utu babalekile abañña babo.

4. Nifi linga bafumile pakula pabulilo ifindu, fyope batikulya itolo, himma tasi bikosya. Tope nutungi utwiho twabo twingi itolo utu bikuti umundu fikuti akongege bunobuno, utwa kosya nifitana nimbale nindelema sya kikuba nifikota fya kutugasypo pakulya.

5. Po papo balinkundalusya nabafalisai nabamañakalata balinkuti: abafundigwa bako ugwe batikukonga fiki utwiho utu batulekile abakulu bitu? Ifindu bikulya fiki kisitakusugusula mmaboko?

6. Umwene alinkubusya alinkuti: atalwisye naloli Jesaja pala abajobelege ngani mwe batungulu umwe, pala ajobege isi sili pakalata isi sikuti:

„Abandu aba bikunimikilagu ndomo gwene, indumbulasyabo bo sili pabutali itolo.

7. Ubuñago bwabo ubu bikunagulila une butikubabu-

mbulila nafimo, buno ulumañisyo ulu bikumañisya twiho itolo twa bandu.“

8. Namanga isyene indagilo sya Kyala syo musilekile, loli utwene utwiho twa bandu to mukukonga.

9. Alinkubabula alinkuti: o, munosysye kingamo apa mulimbwile indagilo sya Kyala bo mukuti tukongege tu twinu utwiho?

10. Buno umwene Mose alagile ngani nilya kuti: „Mwimike nuguso nuñoko“ nilya kuti: „Uju linga ikuntuka nugwise nunna, jo fikuti agogigwege ku kugogigwa.“

11. Umwe loli mukuti: linga umundu ajobile nakugwise nakunna linga atile „Kolibani“, ko kuti: angali nikukupa kako ufumbilwe, loli papo ka kutaga mwa Tempeli lelo, — po umwe mukuti bo po papo bo ajile bunobuno.

12. Buno ko kuja musingile mutile angampaga nafimo nugwise nunna.

13. Po papo utwiho twinu utu mulekanile to tukufufya itolo isyulya Kyala. Nutungi utu bo tuli to muli nato tu twingi itolo.

14. Po papo alinkubabunganya abandu ikilundilo kyosa itolo alinkubabula alinkuti: amupilikisyeye kumyangu umwe mwesa, musyaganyege isi nikubabula.

15. Nafimo ifya panja fitikunñasyamo umundu apa fikwingila munda mmyake. Himma loli sisyo sikusoka mu mmyake, syo sikunñasya umundu loli.

16. Uju linga ali nasyo imbulukutu, jo alipilikisyaga.

17. Lelo bagile isile kuno ali nabanu, ingile nnumba, po papo

balinkundalusya abafundigwa ikifwanikisyo kikiki.

18. Umwene alinkuti: nanumwe ngimba bo mutendike, mukali amahala? Syo mukali nanumwe ukusyaganya ukuti fyosa ifya panja itolo linga fikwingila mmundu, fyo fitikunasyaga napamo?

19. Buno fitikwingila mundumbula, himma fikubuka mumbula itolo, kangi fikwakutagigwa kulisu. Bo fikwelusigwa bunobuno fyosa ifindu.

20. Alinkuti: lolijisyo sikufuma mu munda mmundu, syo sikunasya lolijisyo.

21. Buno mu mundumbula sya mundu nkati itolo, mo sikufuma ininogono imbibi syosa, nisyakubopa nunkasi gwa mundu nisyabulogwe nisyabugogi.

22. nisyabuhiji nisyabuonwatosanisyabugasi bosanisyabukomu ububibi nisyabulufu fyosananisyakabini nisyamahelunisyamatango nisyabuonofu.

23. Syosaningasi sisisi syosikufuma munda mmundu, syosikunasya umundu.

24-30: Mat. 15, 21-28.

24. Po papo alinkusumuka ukubuka nkisu kya mu-Tili namu-Sitoni. Mo alinkwakwingila nnumba, alinkuti pamo batikumbonaga abandu. Lolijisyo mope alinkufumuka.

25. Namanga jumo unyikulu umwenekalindwana aka kali nimbepo inali, apilike ukuti mo ali. Lelo po papo alinkubuka papo ali, alinkumbungulukilammalundi.

26. Umwene unyikulu ali nkaba-Giliki afumile mu-Silofeniki ikikolo. Jo alinkupyelesya kumyake alinkuti:

ulisesesyaga imbepo inali mumwanangu.

27. Umwene Jesu alinkuti: pilika tasi bikutege ba bana, buno mwiko ukwega ifindu fyananike ukutusopela utubwa.

28. Umwene unyikulu alinkubusya alinkuti: ko naloli mbalila, lolijisyo une ndile papo nutubwa tukusala utubulukisya utu tukusatukapo bo bikulya abana.

29. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: papo ujobile ilisyo lilili, po papo bukaga, kwakwagaga imbepo inali jisokile mumwanako.

30. Po papo alinkubuka kukaja, alinkwakwaga imbepo inali jisokile naloli, alinkwakwaga umwanake alambalele itolo pakitala.

31. Kangi alinkufuma nkisu kya mu-Tili alinkwenda ija mu-Sitoni alinkwakufika pananja ja mu-Galilai, pakati pakisu kya mu-Ndekapoli.

32. Po papo balinkuntwala kumyake ugwa mapuli uju ali kinunu, balinkupyelesya kumyake balinkuti: umbikepo ikiboko.

33. Umwene alinkusaguka nagwe pabandu, alinkumbika inobe mumbulukutu alinkuswa amata alinkumpalamasya ululimilwake

34. alinkuketa kumwana alinkwitangula, po papo alinkuti: efata, ko kuti iguka.

35. Po papo imbulukutu syake silinkwenda nukwiguka, ululimilwake muno lwapiingwe lulinkwenda nukwabuka, alinkujoba itolo alinkugolosya.

36. Umwene alinkusinga alinkuti: mungambulaga najumo umundu. Abene balinkugelela papo ikusinga, po papo bali-

nkongelapo bununu ukusifu-musya.

37. Po papo balinkuswiganika balinkukindilila itolo balinkuti: anosisye fyosa, abā mapulī ikubapelela ukupilika, nāba bāli kinūnu ikubapelela ukujoba itolo.

8.

1-10: Mat. 15, 32-39.

1. Mbusiku bubo bo kangi babungene abandu ba bingi ikilundilo itolo, bo nafimo ifya kulya, po papo Jesu alinkubabilikila abafundigwa bake, alinkubabula alinkuti:

2. ikisa kinagile une munda apa nikukiketa ikilundilo kya bandu iki. Buno balindile ubusiku butatu pamyangu apa kisitakulya nafimo.

3. Linga nati mbasumusye kukaja kabo kisitakubaswila ifindu, po bikufwaga ulusyu munjila. Buno bamo bafumile kubutali.

4. Abene abafundigwa bake balinkubusya balinkuti: mo jwan'at' afyage kugu mmategele muno ifindu fya kubaswila bosa bababa?

5. Umwene alinkubalalusya alinkuti: muliko nafyo filinga ifisyese? Balinkuti: tuli nafyo fihano nafibili.

6. Alinkubabula abandu ikilundilo kyosa alinkuti: amutugale pasi. Po papo alinkwega ifisyese fyo fihano nafibili fifyo alinkugwa ulupi alinkumeñanya alinkubananga abafundigwa bake alinkuti: amubategelekesye abandu balyege. Po papo balinkubategelekesya ikilundilo kyosa.

7. Tope nutuswi bali nato tumo. Tope alinkugwa ulupi kwa

Kyala alinkuti: tope amubategelekesyege balyege.

8. Po papo balinkulya balinkwikuta. Po papo balinkubunganya utumeña utu bāsyese, ifibo fihano nafibili.

9. Abene lolī aba balyaga bāli pabaelifu bana (4000). Po papo alinkubasumusya alinkuti amubukege.

10. Po papo umwene alinkwipakila ngani mwiboti nabafundigwa bake alinkwambuka ukubuka nkisu kya mu-Ndalimanuta.

11-21: Mat. 16, 1-12.

11. Po papo lelo abafalisai balinkubuka papo ali, balinkwakanikana nagwe ulukanī, balinkungela balinkuti: ulitupelelaga kimo ikika kya kumwāña ikya kukumañilamo.

12. Umwene alinkwitangula munda alinkuti: abandu bā lino aba bikulonda kyaki ikika kya kumañilamo une? Naloliloli nikubabula une nikuti: abandu bā lino aba batīsakukyāgaga nakimo ikika.

13. Po papo alinkubaleka papo alinkwipaka mwiboti kangi alinkwambuka ukubuka isilya lila.

14. Abene abafundigwa bake lelo bibwa ukwibopela ifindu, balinkuja nakyo ki kisyese kimo kyene itolo mwiboti.

15. Umwene alinkubabula alinkuti: amukete fijo mwandegē nunkeke gwa bafalisai nunkeke gwa Heloti.

16. Abene balinkwinogona balinkulalusanya nukulalusanya balinkuti: papo tukatwala ifindu kingamo?

17. Umwene Jesu lolī bo ababwene, po papo alinkuti: syo mukwinogona syaki kangi isi mukatwalamo ifindu? Mukali ukusyaganya inongwa, mukali

nalilino amahala? Indumbula syinu sikaali nalilino syumile itolo?

18. Bo muli nago amaso mutikuketa? Bo muli nasyo imbulukutu mutikupilika? Nukukumbuka mutikukumbuka?

19. Pala mbajabanyege ifisyese fihano abandu baelifu bahano (5000), po mulinkwisusya ifibo filinga utumeña utu mwabunganyaga? Abene balinkubusya balinkuti: mulongo nafibili.

20. Kangi pala mbajabanyege ifisyese fihano nafibili abandu baelifu bana (4000), po mulinkwisusya ifibo filinga utumeña utu mwabunganyaga? Abene balinkubusya balinkuti: fihano nafibili.

21. Umwene alinkuti: ka lelo po mutikusyaganya fiki inongwa?

22. Po papo balinkwakufika mu-Betisaita. Po papo balinkuntwala kumyake umfwamaso balinkupyelesya balinkuti: ulimpalamasyaga.

23. Po papo umwene alinkunkola ikiboko umfwamaso alinkutesya, alinkusoka nagwe nkaja alinkubuka kumbali, alinkunswela amata mmaso alinkumbika amaboko, alinkundalusya alinkuti: bule, lilino po kuketa fiki?

24. Umwene alinkwınuka alinkuti: nikuketa abandu, apa bikwenda po baliti mipiki.

25. Po papo alinkongelapo ukumbikapo amaboko pamaso. Lelo po papo alinkwenda nukululalila itolo ukuketa, amaso gake galinkubumbuluka, tosa tulinkuboneka bununu itolo nakubutali umwene.

26. Po papo Jesu alinkuti: goloka itolo ukubuka kukaja

kako, komma nukupagukila nkaja muno.

27-9, 1: Mat. 16, 13-28. Luk. 9, 18-27.

27. Po papo Jesu alinkubuka nabafundigwa bake nkaja kosa ka nkisu kya mu-Kesaliya Filipi. Lelo munjila po alinkubalalusya abafundigwa bake alinkuti: abandu apa bikunjoba une po bikuti nyani?

28. Abene balinkumbula balinkuti: bamo bikuti gwe Eliya, bamo bikuti gwe nsololi itolo.

29. Po papo umwene alinkubalalusya alinkuti: umwe lelo, umwe mukuti nyani? Po papo alinkumwamula Peteli alinkuti: gwe Kilisiti jujukwe.

30. Po papo umwene alinkwenda nukumana fijo alinkuti: syo mungambulaga najumo umundu.

31. Po papo alinkwanda papo alinkubalinganya alinkuti: Nnamundu ikuja pakukubilwa fijo. Namafumu agenekikolo nabaputi abakulumba nabamañakalata bisakunhenulaga bisakungogaga, loli isakusyukaga pabusiku bwa butatu.

32. Alinkulijoba itolo pabwelu ilisyu lilili. Po papo Peteli alinkusagukapo nagwe alinkwenda nukumana nagwe.

33. Umwene alinkubasyutukila abafundigwa bake, alinkubaketa alinkumana nagwe Peteli alinkuti: kindi kumuma gwe Setano ugwe, buno utikwınogona isya kwa Kyala ugwe, kwınogona si sya bandu itolo.

34. Po papo alinkubabunganya abandu ikilundilo kyosa na babafundigwa bake, alinkubabula alinkuti: uju linga ikuti nukonge munuma une, jo fikuti ikanganyege itolo, atigi nikikohekano kyake itwikege na po endege nukungonga une.

35. Namanga uju linga ikuti mbonese ubumi bwangu, jo apesise po papo. Loli uju linga ubumi bwake apekiye na mu mmyangu une namunongwa syangu papo ali nasyo, jo abuponise po papo.

36. Napa linga umundu akikabaga kyosa ikisu, po kyambumbulilaga fiki linga bo apekiye itolo mumo ubumi bwake?

37. Nifya kububangila afyagaga kugu ifya kububangila ubumi bwake?

38. Uju linga ikuja nisoni nakumyangu nakumasyu gangu mbandu ba lilino aba abalowe abatulanongwa aba, jo jope na-Nnamundu isakujaga nisoni bo endile mbukulumba ubusisa bwa gwise ukwisa nabandumi abikemo.

9.

1. Alinkubabula alinkuti: nalolili nikubabula une nikuti: mwe mwimile papapa bamo mutisakukumana ukufwa bo mukakibona tasi ikitangalala kya Kyala ukwisila mmaka.

2-13: Mat. 17, 1-13. Luk. 9, 28-36.

2. Lelo bo bagonile kahano nakamo, po papo Jesu alinkubega ba-Peteli na-Jakobu na-Johani alinkufyuka nabo pakyamba ikitali, po alinkwakwijekela nabo bababa bene. Po papo alinkwenda nukwanda duka bo bikuketa.

3. Po papo imyenda gyake gilinkwenda nukubikuka gilinkuja swe itolo ukuti ngala. Nabifyusi abelusyamyenda abankisu kyosa muno kijilile — igyabo gitikufikapo ubwelu.

4. Po papo balinkuomoka bi-

kuboneka na-Elija na-Mose bikujoba nagwe Jesu.

5. Po papo Peteli alinkupinga nkati alinkuti: gwe mmanisi, panunu ukuja papapa uswe. Tulijengaga ihema itatu papapa. jimo jijege jako jujukwe, jimo jijege ja Mose, jimo jijege ja Elija.

6. Namanga apajapajaga itolo, papo lwabagile ulutende.

7. Po papo balinkuomoka ilibingu libatimbikilile, balinkwaga niisyu likufuma mwibingu mumo likuti: uju jo ju mwangu unkundwe kumyangu, jo mumpilikisyeye jujo.

8. Lelo po papo, nakalinga itolo, bo bikuti tukelenganyepo, po papo balinkwaga akajapo najumo ujungi, himma ju Jesu mwene, jo balinkwaga bali nagwe.

9. Lelo po papo bo bikusuluka pakyamba, po alinkusinga Jesu alinkuti: mungambulaga najumo umundu tasi sisyo musibwene. Linga siku, linga mwagile Nnamundu asyukile kubafwe loli, po mwise mujobege itolo loli.

10. Po papo balinkulyumilila ilisyu lilili, balinkulalusanya balinkuti: ukusyuka kubafwe kali fyo findu fiki?

11. Balinkundalusya jujo balinkuti: fyo findu fiki ifi bikujoba abamana kalata apa bikuti ikutalaga ju Elija ukwisa?

12. Umwene alinkubusya alinkuti: ko naloli, Elija jo gwa kutalapo ukwisa, jo gwa kwisakutendekesya fyosa. Ilyene ili likunjoba Nnamundu mwa Kalata lyo mukalyaga umwe, ili likuti jo ikukubilwaga ikusyo keligwaga fijo?

13. Loli une nikubabula nikuti: ukwisa Elija ko isile jope, abene

loli bendile nukumwangalila itolo bo papo bāliganile, bo sisyo anjobile ngani Kalata.

14-29: Mat. 17, 14-21. Luk. 9, 37-42.

14. Po papo alinkwakufika papo bāliḡo abafundigwa bake, alinkwaga babimilile nabandu ikilundilo itolo nabamañakalata bikukanikana nabo ulukanj.

15. Lelo po papo bo bambwene abandu ikilundilo kyosa, po papo balinkwenda nukutenguka itolo munda, balinkumbopela balinkumponya.

16. Umwene alinkubalalusya alinkuti: ulukanj ulu mwakani-kanaga nabo lwa fikij?

17. Po papo jumo ugwa nkilundilo mumo alinkumbula alinkuti: gwe mmañisi, nālintwele kumyako umwanangu undumyana uju, ugwa mbepo ja kusitakujoba uju.

18. Jikugelela jimwambulenye, po papo ikwenda nukusilika itolo iliniki, po papo umwene ikwenda nukukolisya nuntotofula, ikwenda nukwisyegetula namino, po papo ikulala bunobuno umbili. Lelo po papo une njobile nabafundigwa bako ndjile amūsokesyege, lelo nāgile jibatolile.

19. Po papo umwene Jesu alinkubusya alinkuti: elaju, ko kusitakwitika kukij abandu bā lilino aba! Mbele pokij ukuja nanumwe, mbele pokij ukuti „lya mbepa“ bwila! Amuntwale kuno.

20. Balinkuntwala. Lelo po papo undumyana bo ambwene Jesu, po imbepo inālij jilinkwenda nukunyongotola jilinkumbiga pasij, alinkwibungulusya pasij alinkukolisya nuntotofula.

21. Umwene Jesu alinkundalusya ugwise gwa mwanike alinku-

ti: jimwandile ndili? Umwene alinkuti: jimwandile mbukeke.

22. Bwila jikuntaga nammoto nammisi bo jikuti nungoge. Loli linga umeñe ugwe, po ulitupakisyaga ulitutulaga.

23. Umwene Jesu alinkuti: ukumaña ko kwaki, lu lwitiko, linga umeñe ku kwitika, bo po papo bo umeñe fyosa, bo nafimo fikakutola.

24. Po papo alinkulata ukujoba ugwise gwa mwanike, amasosij bo gikulengeteka itolo alinkuti: nitike malafyale. Ulimbokaga ukufuja linga gwa-gile ngāli nikufuja.

25. Agile lelo Jesu bikumbopela abandu, po papo alinkūmana najo imbepo inālij alinkuti: gwe mbepo gwe nsitakujoba, gwe gwa mapulij ugwe, jo une nikukubula nikuti sokaga mmundu uju, utangisakwandisya ukwīgila mmyake kangi.

26. Po papo jilinkukuta jilinkunyongotola fijo jilinkusoka. Umwene undumyana alinkufwana afwile. Bamo alinkuti: afwile po papo.

27. Umwene Jesu alinkunkola ikiboko alinkunsumusya. Po papo alinkwima itolo.

28. Lelo bo bajilekufika kukaja, po papo balinkundalusya abafundigwa bake bo bijekile nagwe balinkuti: uswe atutolile fikij ukunsosya?

29. Umwene alinkubabula alinkuti: abene bababa bo batikusoka itolo, pene loli linga utile nukwiputa papo, po loli po bikusoka.

30-32: Mat. 17, 22-23. Luk. 9, 43-45.

30. Po papo balinkufuma papo balinkupulunganya kyosa ikya mu-Galilai. Alinkuti najumo angāmbonaga.

31. Namanga ali pakubalinganya abafundigwa bake alinkuti: Nnamundu bisakubapela mmaboko abandu, bo bisakungogaga. Loli bo bangogile, po isakusyukaga ulwa butatu.

32. Abene loli lilingubato la ukulyaganya ilisya lilili. Balinkuti la nukundalusya.

33-50: Mat. 18, 1-9. Luk. 9, 46-50.

33. Alinkwakufika mu-Kapeli naumu. Lelo bo batugele nnumba, po papo alinkubalalusya alinkuti: mwakanikanaga fiki munjila?

34. Abene balinkuja myemyemye itolo. Namanga bakanisanyaga ilya bukulumba munjila, batigi unkulumba kali jo aliku uswe?

35. Po papo umwene alinkwitugasya alinkubabilikila abilongo nababili, alinkubabula alinkuti: linga jumo ikuti njege ne ntasi jujune kubinangu, jo fikuti ipelele gwa munuma muli bosa, jo fikuti ipelele gwa kubabombela bosa abanine.

36. Po papo alinkumwega umwanike alinkumbika pakati alinkuntambila alinkubabula alinkuti:

37. uju linga ikumwambilila jumo umwanike uju ali bo jujuju, linga ikumwambilila mungamu jangu une, bo anambilile jujune. Lelo uju linga ikunambilila une, bo akanambilila jujune, himma bo amwambilile jujo andumile une.

38. Po papo Johani alinkumbula alinkuti: gwe mmanisi, twalimwagile jumo uju imbepo innali asisokesyaga mungamu jako. Po papo uswe tulinkunka-

nisya, papo twalyagile atikutukonga.

39. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: ka mwali nafiki ukundeke. Kabuno bosa aba linga bikupelela fimo ifika mungamu jangu, bo batikukinda pakunjoba imbibi kangi.

40. Namanga uju linga tukalabilana nagwe, jo tukujilana nagwe itolo.

41. Namanga uju linga ikubanwesya ka katana kamo kene ka misi, linga ikubanwekesya lulo muli bandu ba Kilisiti ingamu, naloliloli nikubabula une nikuti atisakupondwaga ifya kunhomba.

42. Loli uju linga ikumpesya jumo ugwa banandi aba, aba bikunitika une, jo une nikuti syajaga mbepe fijo si sya kungigwa ulwala pamilo isya kujwisigwa munanja umwene kuli sisyo sikumwisilaga.

43. Linga lelo gwagile kimo ikiboko kyako kikuti numpesye ugwe, po ukibutege. Buno nukwakwilingila mbumi bo gwilemakisye ngani, nukuja nago gosa amaboko bo usumwike nandupanga nammoto ugu gutikusimamo siku, — kununu ku kwilemasya.

44. Buno mo nifwilingili syabo sitikufwamo siku, numoto gwa-bo gutikusimamo siku.

45. Pope linga gwagile kimo ikilundi kyako kikuti numpesye ugwe, po ukibutege. Buno nukwakwilingila mbumi bo gwilemakisye ngani, nukuja nago gosa amalundi bo usumwike pakusopigwa ndupanga lwa moto, — kununu ku kwilemasya.

46. Buno mo nifwilingili syabo sitikufwamo siku, numoto gwa-bo gutikusimamo siku.

47. Pope linga gwagile kimo ikisige kyako kikuti numpesye ugwe, po fyulaga ukitage. Buno nukuja gwa kisige kimo kyene bo usumwike pakwilingila kukitangalala kya Kyala, nukuja nafyo fyo fibili ifisige bo usumwike pakusopigwa ndupanga lwa moto, — kununu ku kuja gwa kisige kimo kyene.

48. Buno mo nifwilingili syabo sitikufwamo siku, numoto gwa bo gutikusimamo siku.

49. Abandu bosa, jumojumo fikuti balungigwege numoto.

50. Umunu go nunu. Apene lolingalinga umunu gusukile, po mufyage kugu ifya kugupelela ubukali? Mulikolelaga umunu munda mmyinu, nukwalisanya mwalisanye ndutengano.

10.

1-12: Mat. 19, 1-9.

1. Po papo alinkusumuka ukubuka. Alinkufuma papo ali, alinkwakufika nkisu kya mu-Jutai, isilya lila lya Jolitani. Po papo abandu balinkusogola itolo ukwakubungana papo ali. Umwene alinkubabula inongwa bo papo atendekaga bwila.

2. Po papo abafalisai balinkusegelela kumyake balinkuti tungele. Balinkundalusya balinkuti: bule ugwe, kali kununu umundu ukuntabula unkasigwake?

3. Umwene jope alinkubalalusya alinkuti: Mose mundagilo isigalagile, atile bule?

4. Abene balinkuti: umwene Mose jo itike atile munsimbilege kalata gwa kuti nundekile, na po muntabulege.

5. Po papo Jesu alinkubusya alinkuti: papo ababwene ubu-

palapala indumbula umwe, po papo abasimbile ululagilo lululu.

6. Apene pabwandilo lolingalinga pala apelege fyosa Kyala, po atile nunnambala jumo nunkikulu jumo po papo ukubapela.

7. Ko kuno umundu ikundekaga nugwise nunna,

8. lelo po papo bo babili bababa po bendege nukwipela ukuja mbili gumo gwene. Po papo balekile ukuja babili, himma bipelile ukuja mbili gumo gwene itolo.

9. Lelo aka linga akungisenye Kyala, ko mwiko ukutatulanya gwe munda.

10. Kukaja kangali balinkwakundalusya abafundigwa bake inongwa sisisi.

11. Umwene alinkubabula alinkuti: uju linga ikunsosya unkasigwake, kangali ende nukwega ujungi, bo po papo bo alogilwe nanka-bangi.

12. Jope nunkikulu linga ikusoka pandume, linga ikusimilila njungi, bo po papo bo alogilwe itolo.

13-16: Mat. 19, 13-15. Luk. 18, 15-17.

13. Po papo balinkubatwala nabanike kumyake balinkuti ikubapalamasyaga mumbili. Abene abafundigwa bake lolingalinga bo balinkumana nabo babo babatwalaga.

14. Umwene Jesu lolingalinga bo ababwene, po papo alinkwenda nukukalala, alinkuti: amubalekege abanike bisege kumyangu, mukubakanisya fikisi? Buno ikitangalala kya Kyala kya babo linga bo bali bunobuno.

15. Nalolilolisi nikubabula une nikuti: uju linga ikitangalala kya Kyala atikukyambilila ukuti mwanike. jo atisakwawilingalingamo siku.

16. Po papo alinkubatambila alinkubabika amaboko alinkubasaja.

17-31: Mat. 19, 16-30. Luk. 18, 18-30.

17. Agile lelo bo ikusoka nnumba bo ikuti nendege injila, po papo jumo umundu alinkumbopela mumbili alinkubunguluka kumyake alinkundalusya alinkuti: gwe mmañisi gwe nnumu, mbombe fikiki une ifya kwakwingilila pakilingo kya bumibwa bwila?

18. Umwene Jesu alinkuti: kunjoba fikiki ubununu une? Aliko nujungi unnumu? Nikuti unnumu ali jumo jwene, jo ju Kyala mwene.

19. Indagilo usimeñe nikuti? Nulwa kuti „ungagogaga“ nulwa kuti „ungalogwaga“ nulwa kuti „ungahijaga“ nulwa kuti „ungantungulupilaga unñino“ nulwa kuti „ungansyobaga najumo umundu“ nulwa kuti „mwimike nuguso nuñoko.“

20. Po papo umwene alinkumbula alinkuti: gwe mmañisi, syo nsikongile syosa sisisi mfumile nasyo mu mbukeke.

21. Po papo Jesu alinkunketa alinkwenda nukungana alinkuti: kaliko akene aka kasyele ugwe. Bukaga kule nikyuma kyako kyosa ubajabanyege abalondo, bo po papo bo ukabile ikyuma kunwana. Na po ukisege kumyangu ungongege une.

22. Po papo umwene alinkwenda nukwiluka kumaso bo apilike lilili, alinkusulumanya alinkubuka. Namanga ali nkabi ifyela fi fingingi itolo.

23. Po papo Jesu alinkubenesya abafundigwa bake alinkubabula alinkuti: buka' bupala abenefyuma ukwingila nkitalagalala kya Kyala!

24. Po papo abene abafundigwa balinkuñomoka ilisyu lyake lilili. Po papo Jesu alinkwandiseya ukujoba alinkuti: mwe-tuna, mwe banangu, buka' bupala ukwingila nkitangalala kya Kyala aba bikusubila pabukabi bwabo.

25. Ningamila ukwenda nkapegeso ka kasonelo nunkabi ukwingila nkitangalala kya Kyala — kupepe ukwenda ingamila nkapegeso ka kasonelo.

26. Po papo abene abafundigwa balinkongelapo ukutenguka munda balinkuti: po jwani ikuponaga lelo?

27. Po papo Jesu alinkubenesya alinkuti: abandu bo baki, bo sibatolile sisisi, umwene Kyala lolu jo sikantola. Namanga Kyala jo nafimo fikantola.

28. Po papo Peteli alinkwenda nukujoba alinkuti: keta uswe tufilekile fyosa ifyitu, tukukongile jujugwe.

29. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: bosa aba linga bikuti niñumba syabo bikuti nabamya-bo bikuti nabalumbu bikuti nabannabo bikuti nabisabo bikuti nabana bikuti nimigunda, fyosa bikufilekela mu mmyangu une namunongwa syangu —,

30. bo bikubaliligwaga amalongo mulongo pali kamokamo aka bakalekile bikwambililaga namunomuno nkisu kya pasi muno: bikutigi niñumba bikutigi nabamya-bo bikutigi nabalumbu bikutigi nabannabo bikutigi nabana bikutigi nimigunda bikutigi kope nukufwimigwa papo itolo; mope nankisu kilakila kikwisaga bisakwambililaga numbumi ubusitakumalika siku.

31. Bingi lolu nabatasu aba bisakujaga ba munuma, bingi

nabā muñuma aba bisakujaga batasi.

32-34: Mat. 20, 17-19. Luk. 18, 31-34. Joh. 11, 15.

32. Lolì bāli muñjila bāfyu-kaga ukubuka mu-Jelusalemu. Umwene Jesu alinkulongola nkyeni, po papo abene balinkutenguka munda. Abene aba bākongaga muñuma bo balinkutetema. Po papo Jesu alinkubega kangi abilongo nababili alinkubabula sisyo syajaga pakumwisila alinkuti syo isi syo isi.

33. Alinkubabula alinkuti: keta tukufyuka tukubuka mu-Jelusalemu, mo Nnamundu bisakwakubapaga nabaputi abakulumba nabamañakalata. Bo bisakwakulongoga ilya kuti fikuti afwege, kangi bo bisakwakubapaga abā panja.

34. Bo bisakwakunjwelulaga bisakwakunswelaga namata bisakwakungogaga. Lolì pabusiku bwa butatu po isakusyuka-ga umwene.

35-45: Mat. 20, 20-28.

35. Po papo balinkusegelela kumyake abāna-Sebetai na-Jakobu na-Johani balinkuti: gwe mmañisi, twatigi tusume kamo kumyako akā kutupa ugwe.

36. Umwene alinkuti: fyo findu fikì ifi mukusuma kumyangu?

37. Abene balinkuti: twatigi pamo twise tutugasanyege nanungwe bo gwisile mbusisya bwako, jumo kukiboko ikililo jumo kukiboko ikimama.

38. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: mukasimaña isi mukusuma. Mumeñe ukunwa ifinga iji nikuja pakunwa une? Mumeñe ukōga amisi aga nikuja pakōsigwa une?

39. Balinkuti: ena tumeñe. U-

mwene Jesu alinkubabula alinkuti: nifinga jangu, jo jakì, jo mukunwaga, namisi gangu go gaki, go mukōsigwaga.

40. Ukwene lolì ukutugala nakukililo nakukimama kumyangu, ko kakaja kabombo kangu une ukumpa umundu; himma po bisakutugalaga babo linga abatendekekisye Jujo.

41. Abene lelo abilongo bo bapilike sisisi, po balinkwenda nukubakalalila ba-Jakobu na-Johani.

42. Po papo Jesu alinkubabilikila alinkujoba nabo alinkuti: mubameñe nāba bikujobigwa ukuja bañafyale bā bapanja ukuti bikubalambikila ulwa butwa abandu babo; nabakulumba babo mubameñe ukuti babakolile amaka abandu.

43. Umwe lolì bo mungatendekaga bunobuno. Himma umwe uju linga ikuti njege ne nkulumba jujune kubinangu, jo fikuti ipelege gwa kubabombela mwe banine.

44. Nauju linga ikuti njege ne ntasi jujune kubinangu, jo fikuti ipelege nnamata gwinu mwe banine.

45. Buno jope na-Nnamundu akisamo nkulonda abā kumbombela jujo; himma isile nkubabombela bā bandu, isile nkuhomba ubumi bwake ukuti fijege fya kubabangila bā bingi.

46-52: Mat. 20, 29-34. Luk. 18, 35-43.

46. Po papo balinkwakufika mu-Jeliko. Bāgile lelo bo bikusoka nkaja mu-Jeliko na jujo nabafundigwa bake nabandu ikilundilo ki kingi itolo, po papo balinkwaga umfwamaso Balitimai — ko kuti unā-Timai

— atugele panjila pambali iku-
suma ifya kusuma.

47. Lelo bo apilike ukuti jo ju
Jesu gwa mu-Nasaleti uju iku-
kinda, po papo alinkwenda nu-
kukolela alinkuti: Jesu, gwe
nna-Ndabiti ulimbakisyaga.

48. Balinkumana bamo abandu
balinkuti: gwe batama! Umwe-
ne lolu po alinkwenda nukonge-
lapo fijo ukukolela alinkuti: gwe
nna-Ndabiti, ulimbakisyaga.

49. Po papo Jesu alinkwima
alinkuti: amuntwale kuno. Po
papo balinkwakumwega umfwa-
maso, balinkuti: ukibege itolo
ugwe sumukaga, buno atile a-
muntwale.

50. Po papo umwene alinkutaga
ikilundo kyake pasi, alinkusu-
muka alinkubuka kwa Jesu.

51. Po papo Jesu alinkunda-
lusya alinkuti: gwatigi ndubule
nanungwe? Umwene umfwama-
so alinkuti: linga naketaga
amaso, gwe mmanisi gwangu
gwe nkulumba!

52. Umwene Jesu alinkuti: bu-
kaga, lukubumbulwisye lu lwitiko
lwako. Po papo alinkwenda
nukuketa nakalinga itolo. Po
papo alinkunkonga munjila mu-
no endaga.

11.

1-10: Mat. 21, 1-9. Luk. 19, 29-38. Joh. 12, 12-16.

1. Babwene lelo bo bapikilile
mu-Jelusalemu, bo bajile-
kufika namu-Betifage namu-
Betanija, bo balabile pakyamba
kya misyunguti, po papo Jesu
alinkubatuma abafundigwa ba-
ke babili

2. alinkuti: amubukege nkaja
kala muningene nako. Bo mujile-
kufika, po mutisakwakuhabapo
ukujaga imwana ja mbunda —
bakungile — iji najumo umundu

akitogamo siku. Jo mukabule
mundwalile kuno.

3. Linga mwagile jumo umu-
ndu ikulalusya ikuti mukwabula
jaki? po mukatigi, buno uma-
lafyale ikujilonda. Po batikwa-
kuhabapo ukubaninga.

4. Po papo balinkubuka, bali-
nkwakwaga imwana ja mbunda
bakungile pakifigo panja pa-
njila. Po papo balinkujabula.

5. Po papo bamo aba balyi-
mile papo balinkulalusya bali-
nkuti: mwe, fiki? Mukwabula
jaki imwana ja mbunda ijo?

6. Abene balinkujoba lilyo
ababulile Jesu, po papo bali-
nkubaleka.

7. Po papo imwana ja mbunda
balinkujitwala kwa Jesu. Po
papo balinkwalisya ifilundo
fyabo pamwana pambunda, po
papo umwene alinkukwela ali-
nkwitugasyapo.

8. Bamo lolu abandu abingi
balinkwalisya ifilundo fyabo
munjila. Abangi balinkukoñola
utusamba twa mipiki, tope
balinkwalisya munjila.

9. Po papo bosa naba balo-
ngwile nkyeni naba bakongaga
munuma balinkomolelanila uku-
kolela balinkuti:

„Hosyana, nsajigwa itolo
uju ikwisila mungamu ja
malafyale.

10. Kisajigwa itolo ikitangala-
la kya tata, kya Ndabiti, iki
kikwisa. Hosyana kumwana.“

11-24: Mat. 21, 12-22. Luk. 19, 45-48.

11. Po papo Jesu alinkwaku-
fika mu-Jelusalemu alinkwa-
kwingila mwa Tempeli. Lelo
bo aketile mosa, po papo ali-
nkwaga bwilile. Po papo ali-
nkusoka alinkubuka mu-Beta-
nija nabafundigwa bake mulo-
ngo nababili.

12. Nulubunju lelo bo bafumile mu-Betaniya (bo bikubuka mu-Jelusalemu), po papo umwene alinkwaga jikuluma injala.

13. Lelo bo agubwene unkuju gwa mani amingi pabutalipo, po papo alinkubuka alinkuti ngete bo gupele iseke. Lelo po papo bo afikile, po papo alinkwaga gusefwike ga mani gene. Namanga ikyinja kya bupelo iseke imipiki kyakali.

14. Po papo Jesu alinkujoba kumpiki alinkuti: po papo lelo bwila najumo atisakulyamo siku iseke pamyako. Abafundigwa bake balinkupilika bo ikujoba lilili.

15. Po papo balinkwakufika mu-Jelusalemu. Umwene Jesu alinkwakwingila mwa-Tempeli, po papo alinkwenda nukubakagamo bosa naba batwalaga ifya kula naba bulaga mwa Tempeli, alinkuti nifitalati fya babo busanyaga indalama, alinkuti nifitugalilo fya bulangunde alinkuambanya.

16. Alinkubagomola naba batigi twendege ija mwa Tempeli bo bapimbile fimo.

17. Alinkubalinganya alinkuti: nikuti lisimbigwe mwa Kalata ili likuti:

„Inumba jangu jikujobigwaga ukuja jo numba ja kwiputilamo bosa abapanja,“ umwe lolij mujipelile ukuti mbako ja mifambuta.

18. Syo balinkupilika nabaputi abakulumba nabamañakalata sisisi, po papo balinkulonda isya kungogela, balinkuti kali tutubulege nagwe. Kangi balinkutila, namanga bagaga abandu ikilundilo kyosa sikubaga munda isi ikujoba umwene.

19. Bwila alinkugelela bwilile namajolo, po papo alinkusoka nkaja mumo alinkwakugona mbungi.

20. Nulubunju bo bikukinda, po papo balinkwaga unkuju gula gumile na gi misi.

21. Po papo alinkusasanya Peteli alinkuti: gwe mmanisi, keta unkuju gula ugugunege gumile.

22. Po papo Jesu alinkubusya alinkuti: mulijaga nulwitiko lwa kumwitikila Kyala.

23. Namanga nikubabula une nikuti: naloliloli uju linga ikujoba kukyamba kikiki ikuti: sumukaga kitage munanja, lelo asite nukwilamwa napanandi bo ikujoba, himma amanege itolo ukuti sikwisaga sisyo njobile sikwipelaga, — jo isakwagaga sisile itolo naloli.

24. Po apa nikubabula nikuti: fyosa nifi linga mukusuma bo mukwiputa, amumanege itolo ukuti tukwambililaga, po musakwambililaga naloli.

25. Linga mwimile mukwiputa, po mulinswaga umundu uju linga mulinongwa nagwe, po jope nugwisemwe kumwana ukuti ise abaswege nanumwe isyinu inongwa.

26. [Linga umwe mutikubaswa inongwa abininu, po jope nugwisemwe kumwana atikubaswaga isyinu isi linga mukutyelemuka.]

27-33: Mat. 21, 23-27. Luk. 20, 1-8.

27. Po papo balinkwakufika kangi mu-Jelusalemu. Lelo bo ikusyungutila mwa Tempeli, po papo balinkusegelela kumyake nabaputi abakulumba nabamañakalata namafumu agenekikolo.

28. Balinkundalusya balinkuti: isi kubomba, kubombela maka

ma kiji? Jwani akupele amaka gagaga atile ubombe sisisi?

29. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: pilika nanine mbalalusyege limo ilisya. Linga lyo mumbulile, po nanine nikubabulaga amaka aga nikubombela sisisi kuno gafumile.

30. Ulwa kosya lwa Johani lwafumile kugu? Kali lwafumile kumwana, kali balyagwile ba bandu itolo bule? Amumbule.

31. Po papo abene balinkwakubulana bo bikwabile balinkuti: keta linga tukuti lwafumile kumwana, po umwene isakutigi: po mwali nafiki lelo ukumwitika?

32. Kali tutigi balyagwile ba bandu itolo? Himma! — Namanga babatilaga abandu, namanga bosa balinkolile ubusololi naloli Johani.

33. Po papo lelo balinkwakubusya kwa Jesu, balinkwakuti: himma tukaluma. Po papo jope Jesu alinkubusya alinkuti: po ngimba lelo nanine ndikubabulaga kuno gafumile amaka aga nikubombela sisisi.

12.

1-12: Mat. 21, 33-46. Luk. 20, 9-19.

1. Po papo alinkwenda nukubabula ififwanikisyo alinkubalilamo alinkuti: aliko jumo umundu, jo alinkubyalala ungunda gwake gwa mafilu alinkuti nulupaso alinkupasila, alinkuti niumba ja kukamilamo amafilu alinkukumba, alinkuti niumba indali ja bubinga alinkujenga, alinkubabikamo nabanu ba kubombela, po papo alinkubuka kukiingi ikisu.

2. Lelo bo kisile ikyinja kya mafilu, po papo alinkuntuma

unnamata ugwa kwakumwegela simo iseke sya mafilu kuli aba babombelaga.

3. Abeue balinkunkola balinkunkoma balinkunkaga itolo bo bakanninga nafimo.

4. Po papo alinkwandisya umwene kangi alinkuntuma ujungi unnamata. Jo balinkuntika untu namabwe, balinkunkaga bo bandemesye itolo.

5. Alinkwandisya kangi umwene alinkuntuma ujungi. Jo balinkungoga. Bo balinkutendeka nabo bunobuno nabangi ba bingi. Bamo balinkubakoma, bamo balinkubagoga.

6. Lelo po papo ajaga numwanake undumyana jumomwene ntiga, unkundwe kumyake, jo alinkuntuma panuma alinkuti: umwene umwanangu jo bikwakuntilaga.

7. Abene loli aba babombelaga amafilu, bo balinkubulana balinkuti: jo ju mwenekilingo uju, nduko atungoge, po tukujaga twe benekilingo jujuswe.

8. Po papo balinkunkola balinkungoga. Balinkunsosya mungunda gwa mafilu, balinkwakuntaga.

9. Isakutubulege nabo lelo umwenengunda gwa mafilu? Isakwisaga nkubagoga ababombelamafilu bababa. Ugwene ungunda gwa mafilu isakubapyanikisyangapo abangi.

10. Apene pa-Kalata umwe mukapagamo siku apa ikuti:

„Ilibwe ili balisyokile abajenganumba, lyo kangi lipelile ukuja lya kwitotekapo inumba josa.

11. Bo atendike ju malafyale ukulipela bunobuno, atile lijege lya kuswiga uswe bo tukuketa.“

12. Abene balinkuti tunkole, kangi balinkwenda nukutetema kubandu aba bābungene ikilundilo kyosa. Namanga bākya-genye ikifwanikisyo kikiki, balinkuti ikutubala jujuswe. Po papo balinkundeka papo balinkubuka.

13-17: Mat. 22, 15-22. Luk. 20, 20-26.

13. Po papo balinkuntumilila bamo na bafalisaina bāna-Heloti balinkuti bo bakantabanikisyege ilisyu nkanwa.

14. Bo balinkwakujoba nagwe balinkwakuti: gwe mmañisi, twagile kujoba si sya naloli itolo apa kujoba ugwe, nisoni nasimo kubandu ugwe. Namanga najumo umundu utikunsalila mbununu kumaso ugwe, himma abandu kubabula ji ja naloli injila ja Kyala. Po papo tukulalusya kumyako lelo tukuti: kali kununu ukusonga isongo kwa Kesali? Kali mwiko? Tutubulege, kali tusongege itolo, kali tusitege ukusonga, — bule?

15. Umwene loli alinkubamaña ubutungulu bwabo alinkuti: mukungela fikii? Amunangisyege ulutalama lwa songo, ngete!

16. Po papo balinkunnya lumo. Umwene alinkuti: kali ikifwanikisyo iki kyanii? Nubusimbe ubu basimbilepo bwani? Balinkuti: bwa Kesali.

17. Po papo Jesu alinkubusya alinkuti: E, ngimba lelo, amunnyegege Kesali ifya pabw-Kesali bwake, jope na-Kyala munnyegege ifya pabwa-Kyala bwake. Po papo balinkuswiganika itolo.

18-27: Mat. 22, 23-33. Luk. 20, 27-38.

18. Po papo balinkusegelela kumyake abasatukai aba

bikukana bikuti ukusyuka ko najumo umundu atikusyukamo siku. Bope balinkundalusya limo, balinkuti:

19. gwe mmañisi, keta Mose alagile mwa kalata gwake atile: „Linga ugwamyabo gwa munda afwile, andekile unkasigwake bo akapapamo namwana najumo, po fikuti ugwamyabo amwingilengepo unkasigwake, ampapilege abana ugwamyabo.“

20. Ukete lelo, baliipo papapa abanamundu bahano nababili. Po papo unkulu gwabo alinkwega unlikulu, alinkukinda pakufwa unsalabala itolo.

21. Po papo alinkwenda nukumwingilapo ugwa kati. Jope alinkukinda pakufwa unsalabala itolo. Jope nugwa butatu bububu.

22. Po papo balinkukongana pakumwingilapo bunobuno bosa itolo bo bahano nababili, bosa balinkufwa abasalabala itolo. Kunuma kuli bosa po jope unlikulu alinkubakonga ukufwa.

23. Linga siku lelo bo basyukile bosa abandu, kali po isakujaga nkasigwa aliku? Buno bosa balimwegile bo bahano nababili.

24. Po papo umwene Jesu alinkubusya alinkuti: nikuti lolulo mukusoba, lulo mutile na-Kalata mukammaña, mutile namaka ga Kyala mukagamaña.

25. Buno pakusyuka bo basyukile kubafwe, po nukwega batšakwegaga, nukwegigwa batšakwegigwaga. Himma bisakujaga bo ba bandumii itolo ba kumwana.

26. Ukwene loli ukusyuka abafwe bagwitu, — mukalyagamwa mwa kalata gwa Mose, muno ikutubala isya pakisito

pala, ili Kyala ajobege nagwe ili atigi: „Joune ne Kyala gwa Abulahamu ne Kyala gwa Isihaka ne Kyala gwa Jakabu.“ — Iyo mukalyaga?

27. Umwene Kyala jo Kyala gwa bafwe lelo? Himma gwa ba bumj. Lo lulo mukusoba itolo.

28-34: Mat. 22, 34-40. Luk. 20, 39-40. Luk. 10, 25-28.

28. Po papo alinkusegelela kumyake jumo ummañakalata, uju apilikisyaga bo bikukanikana nagwe ulukani, uju alimbwene ukubatobesya umwene, jo alinkundalusya alinkuti: ululagilo ulukinde kundagilo syosa lo luliku?

29. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: ululagilo ulukinde kundagilo syosa lo ulu lukuti: „Pilika gwe Isilaeli, buno Kyala untwa gwitū jo malafyale jujo mwene,

30. jo unganilege na si ndumbula syako syosa na gu mojo gwako gosa na ku kwınogona kwako kosa na ga maka gako gosa.“

31. Ulungi ulunje lo ulu lukuti: „Jope nunnino unganenge bo papo gwiganje gwimwene.“

32. Po papo ummañakalata alinkwitika alinkuti: nalolj gwe mmañisi, ujobile ugolwisye apa utile, aliko Jujo mwene, akajako najumo ujungi mumbali mmyake.

33. Napa utile nulugano lwa kunganila jujo na si ndumbula syako syosa na ku kwınogona kwako kosa na ga maka gako gosa, nulugano lwa kungana nunnino bo papo gwiganje gwimwene, — lo lugakindile ubununu namakemo amokye namakemo itolo gosa.

34. Umwene Jesu bo ambwene ukubusya bununu itolo isya ma-

hala, po papo alinkumbula alinkuti: ugwe ukaja patali pakitangalala kya Kyala. Po papo balinkwenda nukuti la lelo ukundalusya simo bosa itolo mumo bajilile.

35-37: Mat. 22, 41-46. Luk. 20, 41-44.

35. Umwene Jesu bo ikubalinganya inongwa mwa Tempeli mumumo, po papo alinkubalalusya alinkuti: Iyo batigi bajobege bulebule abamañakalata ili bikuti: „Kilisiti nñan dabititi?“

36. Buno umwene Ndabiti apa ikujobela mwa Mbepo mwikemo po ikuti:

„Umalafyale ajobile kumalafyale gwangu atile itugasya kukiboko kyangu ikililo, ukafikege papo abalugu bako nikubapelaga kakota ka kubikapo amalundi gako ugwe.“

37. Keta lelo, umwene Ndabiti ikunjoba ukuja jo malafyale gwake. Po at'ajenge mwanake bulebule lelo? Abene abandu ikilundilo kyosa muno bajilile, balinkuti: nñafu isi ikujoba.

38-40: Mat. 23. Luk. 20, 45-47.

38. Lelo bo ali pakubalinganya, po alinkulijoba lyope nilya kuti: mwandenge abamañakalata, ababikufwala imiselekesye imitali bo bikusyungutila nkaja, ababikuti batuponye abandu ndubingilo,

39. nanumba sya kwiputilamo mope bikuti tutugale pafikota fya bukulumba, napa bikubuka pakwitugasya pakulya ifindu pope bikwisalila pabwimikigwa abene.

40. Bikugelela balile itolo inumba sya bakikulu abafwile, po papo kangikukukinda pakwiputa iniputo indali isya kula-

basya. Bo bisakukindililigwaga ukufundigwa bo bikulongigwa.

41-44: Luk. 21, 1-4.

41. Po papo Jesu pakutugala alinkwakunjingana nimbale ja kusopamo ifya kusumbulila. Alinkubaketa abandu bo bikusopamo indalama syabo mumbale. Alinkwaga abakabi ba bingi bikusopamo si ningi indalama.

42. Po papo jope nunkikulu jumo umfwile undondo alinkusopamo twabahela-nusu babili, aba bali pahela jumo.

43. Po papo Jesu alinkubabilikila abafundigwa bake alinkubabula alinkuti: naloliloli nikubabula une nikuti unlikulu umfwile undondo uju abakindle ukusopamo bosa aba basopaga mumbale ja kusopamo ifya kusumbulila.

44. Buno bosa bababa apa bikusopamo, po bikwega bo bagile fijelile, umwene juju lolij mbulondo bwake asopile fifyo alinafyo ifya munjala.

13.

Mat. 24. Luk. 21, 5-36.

1. Agelile bo ikusoka mwa Tempeli, po papo jumo umfundigwa gwake alinkuti: gwe mmanisi, uswige namabwe aganinumba isi ubununu!

2. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: usibwene inumba ingulumba sisisi? Nalimo ilibwe litisakulekigwaga pibwe ilinje ilisita kubululusigwamo.

3. Lelo bo ajilekutugala pakymba kya misyunguti bo ikuketa pa-Tempeli, po papo balinkundalusya ba-Peteli na-Jakobu na-Johani na-Andileja bo bijkile nagwe balinkuti:

4. ulitubulaga, ubusiku bwa kwisila sisisi bo buliku? Niki-

mañilo kya kwisakumañilapo ukuti po papo sibile syosa simalike, kyo kiliku?

5. Po papo alinkwenda nukubusya alinkuti: mwandege mukete najumo angisakubasyobaga.

6. Buno bisakwisaga ba bingi bisakwendelaga mungamu jangu bisakutigi joune Kilisiti. Bisakubasofanyaga ba bingi abandu.

7. Linga siku linga mwisilekupilika nubwite ninguto sya bwite ukukutwa, po mungisakunomokaga, buno syo fikuti sitalege ukuboneka sisisi, isyene lolij isya kubumalikisyo bo sikali tasi.

8. Namanga nikikolo kimo kya bandu kikwisakukisambukilaga ikikolo ikinje, numalafyale gwa kisu kimo ikwisakunsambukilaga umalafyale unne gwa kisu ikingi, nakaseñenda ka kingi kikwisakuseñendekaga mfishu mfishu, ninjala jikwisakugwaga.

9-13: Mat. 10, 17-22. Luk. 21, 12-17.

9. Syosa sisisi lolij ko kwanda kikwanda itolo ukwigonja mbufumbwe ikisu. Po mwisemwandege lelo umwe, buno po bisakubasungilaga napabujobelo inongwa syabo nanumba syabo sya kwiputilamo, musakukomigwaga, bisakubalusilaga nakubakulumba nakubañafyale papo muli ningamu jangu. Syo sya kumañilamo abene.

10. Inongwa innunu lolij syo fikuti tasi bapilikege bosa abapanja.

11. Apene lolij po linga bikubapina bikubatwala kuba kuba longga, po mungisakwinogonela ngani ukuti kali tukulongaga tukutubulege, nukwibatiki la ngani mungisakwibatiki la ngani isya kujoba, himma sisyo linga mwagile abapele jujo pa

pakabalilo kako, syo lolì syo mwisemujobege sisyo itolo. Namanga po mutisakujobaga jumwe, himma isakujobaga juju Mbepo mwikemo.

12. Bope nabañamundu bisakulusanaga babo batupu ukutwalana kuko bikugogigwa, jope numundu ugwise isakuntwalaga kuko umwanake, bope nabana bisakubasambukilaga abapapì babo bisakubagogaga.

13. Bosa abandu bisakubabengaga umwe papo muli ningamu jangu. Lolì uju linga ikūmilisya ubufindañoma ikufika nabo nakubumalikisyo, jo ikuponaga.

14. Linga siku lelo linga mwisilekwaga pabwikemo bapapalagenye itolo, bimike isi sili mwiko muno sikabagila, — uju linga ikusyaga pakalata sisisi, jo aliketaga bununu —, po bakabopelege mfyamba bosa ababali mu-Jutai.

15. Uju linga ali pamwana pañumba, jo atangasulukangamo nñumba, atangingilangamo nkwegaga fimu nñumba jake.

16. Nauju linga ali pakulima nkyalo kyake, jo atangagomokelaga kuñuma kukwegaga ikilundo kyake.

17. Muli bakì mwe bakikulu pakyinja kikyo na mwe muli nififuba na mwe mukongesya abana!

18. Amwiputege lolì isya kubopa umwe ukuti sngisakubisilaga mmapepo.

19. Ubutolwe bwa musì gugo busakujaga bwingi itolo, ubusitakujako nubunine itolo mumo andile Kyala ukupela ikisu ukwisakufika nakulilino kuno, ubusitakwisakujako nubunine napañuma.

20. Linga Kyala asitaga ukubutumulanya ubusiku bubo, po angali najumo umundu atikuponamo. Lolì isakubutumulanyaga ubusiku bubo umwene, abasunguligwa bake aba abasungulile ngani ukuti bise baponege.

21. Musì gugo linga mwagile jumo ikubabula ikuti: keta Kilisiti uju kuno pamo jula kula, po mutangisakwikaga.

22. Buno po bisakusumukaga naba-Kilisiti ba lusyobo naba-sololì ba lusyobo, bisakupelaga nifiswigu nifika ifya kugesya ukubasofya na ba basunguligwa.

23. Mwandege umwe lolì. Keta ndalile kya ngani ukubabula.

24. Bo bafunile pakutolwa ubutolwe bwa kyinja kikyo abandu po niisuba lisakwinaga, numwesi gusakulekaga ukubala,

25. syope nindondwa sisakusatukaga kumwana, bope nabamaka aba bali kumwana bisakujunganikaga.

26. Po bisakumbonaga Nñamundu ukwisila mmabingu, bo ikwisa namaka nubusisya bu bwingi.

27. Po isakubatumaga abandumi bake, bo bisakubabunganyaga abasunguligwa bake bisakufumaga nabo kumibelo gyo-sa gyo mina, bosa itolo ukufuma kulubafu lumu lwa pasi ukwakupela kulubafu lwa kumwela.

28. Amwegele munkuju ikifwanikisyo. Apa isamba syake mukwaga sisefwike, situlwile nukutulula amani amateta, po mukukimañilaga papo ikisiku ukuti kisile kili kifuki.

29. Bunobuno lelo nanumwe linga musibwene syosa sisisi

ukwisa, po mwise mumañilege papo ukuti isile ali pakifigo.

30. Naloliloli nikubabula une nikuti abandu ba lilino aba batiskujongaga bosa bo sikipela tasi syosa sisisi.

31. Nikya kumwana nikya pasi ikisu fyo fikujongaga, amasyu gangu loli gatiskujongaga.

32. Ubwene ubusiku bulabula loli nakabalilo kalakala, ko najumo umundu akakamaña, bope nabandumu ba kumwana bakakamaña, jope na ju mwana akakamaña, akameñe ju tata mwene.

33. Mwandege lelo mujege maso. buno mukakimana ikyinja.

34. Namanga sitendike bo si sya munda uju asumwike injila, uju ikusoka nnumba jake, uju ikubabika abanamata bake ikubapa nakabombo kabo uju akake uju akake, jope nundindililakifigo ikundagila fijo ikuti ujege maso.

35. Bo mutendekege bunobuno lelo nanumwe, buno mukambona muno ikugelelaga umweneñumba ukwisa, ukuti pamo ikugelelaga na ga majolo, pamo ikugelelaga pakilo pakati, pamo ikugelelaga pangongobe bo jikutema, pamo ikugelelaga nulubunju —.

36. Nikuti amujege maso nanumwe, buno pamo munomoke akahabapo ukwisa, abambulenye itolo bo muli ntulo.

37. Isyene isi nikubabula jumwe. syo nikubabula bosa itolo nikuti: amujege maso!

14.

1-2: Mat. 26, 1-5. Luk. 22, 1-2.

1. Lolli bwasyele ubusiku bulibili ukwisa na-Pasa nikyaka

kya fisyesye ifisitankese. Po papo nabaputi abakulumba nabamañakalata balinkulonda isya kutandabukilapo pakunkola pakungoga balinkuti amahala gajeko loli.

2. Balinkuti: loli tungankolaga pakyaka, buno po bikutulundukilaga abandu.

3-9: Mat. 26, 6-13. Joh. 12, 1-8.

3. Agile lelo bo ali mu-Betanija numba ja Simoni unkoma, bo ali pakulya ifindu, po papo alinkusegelela kumyake unzikulu jumo uju atwele ikipake kya inemba imbala fijo isitakonganya nakandu akangi, alinkugoga ikipake alinkumonelela pantu.

4. Po papo bamo aba bali papo balinkukalala, balinkubulana balinkuti: ikutaga syaki inemba bunobuno?

5. Namanga linga bulaga inemba sisisi, po angali bakabile indalama, angali sikindle napabamia batatu (300) ubwingi, syo angali babajabanye abalondo. Po papo balinkunkemela unzikulu.

6. Umwene Jesu alinkuti: amundekege unzikulu uju, mukunsisya fiki ilyojo. Buno akabombo aka ambobile une buka' bununu.

7. Namanga abalondo bo muli nabo bwila. Linga mwatigi tubapepo ifinunu, bwila bakasoba. Lolli une ndikujangamo mmyinu muno bwila.

8. Abombile anosisye umwene. Atalile ngani, ambakile kya ngani inemba sya kusyilila une.

9. Naloliloli nikubabula une nikuti mosa muno inongwa innunu sisisi sisakufumukaga ikisu kyosa, mo sisakujobeligwaga lumu syope nisi abo-

mbile unĳikulu jujuju, sĳukujaga sya kwisakunkumbukila jujo.

10-11: Mat. 26, 14-16. Luk. 22, 3-6.

10. Po papo Juta gwa mu-Kalyoti, jumo ugwa mwilongo nababili, alinkubuka kubaputi abakulumba alinkwakujobana nabo isya kubanĳgilapo Jesu.

11. Abene bo bapilike sisisi, po papo balinkusekela balinkuti a tukukuhombaga indalama. Po papo umwene alinkulonda pabununu pabubanĳgilo.

12-16: Mat. 26, 17-19. Luk. 22, 7-13.

12. Apene lelo pabusiku ubutasi bwa fisyesye ifisitankese, ubu bikubolelapo nakanosi ka Pasa, po papo balinkundalusya abafundigwa bake balinkuti: gwatigi tukatendekesye poki pabulilo ugwe akanosi ka Pasa?

13. Po papo umwene alinkubatuma abafundigwa bake babili alinkuti: amubuke nkaja mula, mo mwisakwakwaganilaga numundu uju abagele indeko ja misi; jo mukankongege.

14. Mukingilege nagwe mumo linga mwagile ikwilingila umwene. Mo mukajobege nagwe umweneumba mukatigi: ummanisi atile mukatigi: inumba ja kulilamo akanosi ka Pasa nanine nabafundigwa bangu jo jiliku?

15. Po musakwagaga umwene ikubanangisya inumba ingulumba ja kwijulu, balisye nifitugalilo batendekesye. Mo mukatendekesye mumo lelo ifindu fya kulya uswe.

16. Po papo abafundigwa bake balinkubuka balinkwakufika nkaja, balinkwakwaga bo lilyo ababulile. Po papo balinkute-ndekesya ifindu fya Pasa.

17-25: Mat. 26, 20-29. Luk. 22, 14-28. Joh. 13, 21-36.

17. Lelo po papo bo bwilile namajolo, po alinkwakwilingila mumo nabafundigwa bake mulongo nababili.

18. Agile lelo bo batugele pakulya, po papo Jesu alinkubabula alinkuti: naloliloli nikubabula une nikuti, mumo mujilile umwe mwe tukulya twesa lilino papapa, jumo isakundilaga une.

19. Po papo balinkwenda nukusulumanya fijo balinkundalusya jumojumo balinkuti: kali njege joune? Kangi ujungi: njege joune?

20. Umwene alinkubabula alinkuti: mumo mujilile mulongo nababili, jo uju tukupambikana nagwe nanine ndwangabya pakulya.

21. Umwene Namundu jo gwaki jo asumwike, bo lilyo likunjoba mwa Kalata. Uli gwaki loli gwe mundu gwe kundilaga Namundu. Pajaga panunu ukusitakupapigwamo siku gwe mundu ugwe!

1. Kol. 11, 23-25.

22. Lelo bo bali pakulya, po Jesu alinkwega ikisyesye alinkugwa ulupi alinkumeanya alinkubapa alinkuti: ele, go gu mbili gwangu ugu.

23. Alinkuti nifinga alinkwega alinkugwa ulupi, jope alinkubananga bosa, balinkunwa.

24. Alinkubabula alinkuti: lyo ilopa lyangu lya lwitikano lilili, ili likubonekelaga ba bingi.

25. Naloliloli nikubabula une nikuti: nikufumaga gu musyugu ndisakwandisyamo kangi ukunwa ubwa seke sya mafilu ubu,

n̄isakwakufikaga pabusiku bu-
bo n̄isakunwaga ubupya itolo
nkitangalala kya Kyala.

26-31: Mat. 26, 30-35. Luk. 22, 31-39.

26. Po papo balinkwimba ulwa
kuntufya Kyala; po papo bali-
nkusoka panja, balinkubuka
kukyamba kya m̄isyunguti.

27. Po papo Jesu alinkubabula
alinkuti: ikilo iki mwesa musa-
kutigi ipelile gwa kutupesya
une. Namanga lisimb̄igwe mwa
Kalata ili likuti: „N̄isakunkoma-
ga untimi, lelo po papo inosi sya
ntimo syende nukuñambanika.“

28. Lol̄i bo syukile, po n̄isa-
kulongolangapo nkyeni ukubu-
ka mu-Galilai.

29. Umwene Peteli lol̄i alinku-
mwamula alinkuti: pope n̄apa
linga n̄agaga bosa bikuti ipe-
lile gwa kutupesya ugwe, —
himma pope nd̄isakutigi ipelile
gwa kumbesya une ugwe.

30. Alinkubusya Jesu alinkuti:
nalol̄ilol̄i nikukubula une nikuti
ki kilo kikiki kya musyugu, bo
ningongobe jik̄ali nukubilikila
kabili, bo po papo bo gwika-
n̄ile katu kumyangu ugwe,
bo utile ngammaña une.

31. Umwene po alinkukindilila
pakujoba fijo alinkuti: pope
n̄apa linga twaj̄a' kufwa twesa
nanungwe, pope nd̄isakwikana-
ga kumyako une ukuti nga-
mmaña ugwe. Bosa naban̄ine
balinkujoba lilili.

32-42: Mat. 26, 36-46. Luk. 22, 40-46.

32. Po papo balinkwakufika
palubingilo lumu ulu batigi mo
mu-Getisemani ingamu. Um-
mwene alinkujoba nabafundi-
gwa bake alinkuti: amutugale
papapa umwe, ngwakwiputa
kula une tasi.

33. Alinkubega ba-Peteli na-
Jakobu na-Johani, bo alinku-

buka nabo. Po papo alinkwe-
nda nukutetema nukuja mmwa-
ña itolo indumbula.

34. Po papo alinkubabula ali-
nkuti: umoyo gwangu ukusulu-
manya ubusulumanye bwa kosa
na kosa itolo po nditi ndi pa-
kufwa ku kufwa. Amujege pa-
papa umwe, mujege maso.

35. Umwene alinkukindapo pa-
nandi alinkwakugundama pasi
alinkwiputa alinkuti: linga ka-
p̄agaga pabukindo pamyangu
akabalilo kakaka!

36. Alinkuti: Abba, ko kuti gwe
tata, nafimo fikakutola ugwe,
ulijikisyaga ifinga iji pamyangu
apa. Lol̄i ne gwaki une
isi n̄iganile une, ndisi ju-
jugwe, sisiyo linga gwiga-
n̄ile ugwe.

37. Alinkwakwisa, alinkwisa-
kwaga bagonile utulo. Po papo
alinkujoba na-Peteli alinkuti:
Simoni, o, ugonile utulo? Pope
napakabalilo kamo kene paku-
tolile ukuja maso ugwe?

38. Amujege maso mwip-
ute ulupefyo ukuti lun-
gab̄agaga. Isyene imbe-
po sya munda nkati syo
sitike; ugwene gu mbili
lol̄i go moñwa.

39. Alinkwandisya kangi ali-
nkubuka alinkwakwiputa, ali-
nkwakujoba bo gago ajobaga
itas̄i amasyu.

40. Bo isile kangi, po alinkwi-
sakwaga kangi bagonile utulo,
namanga utulo twabatolile ito-
lo, syope nisi b̄amwamulaga ba-
linkulabanika itolo.

41. Po papo alinkwakwisa ka-
ngi ulwa butatu alinkujoba na-
bo alinkuti: paki, amugonege
pasyelepo, amutusyege. Ak̄a
kuja maso kako lelo. Akabalilo
kisile. Keta N̄amundu bikuja

pakubapela mmaboko abatulanongwa.

42. Amusumukege twendege, isile ugwa kubapa une.

43-54: Mat. 26, 47-58. Luk. 22, 47-55. Joh. 18, 2-18.

43. Lelo po papo, mbibimbibi itolo, bo ali pakujoba amasyu gagaga umwene, po papo balinkuñomoka: uju isile Juta gwa mu-Kalyoti ugwa bilongo nababili, atwele nabandu ikilundo itolo, bo bakolile niñubo ningili, bafumile nakubaputi abakulumba nakubamañakalata nakumafumu agenekikolo.

44. Umwene lolì uju abapaga ababulile nikimañilo kya kwakummañilamo ukuti jo jujo atile: uju linga mujilekwaga nikumfipa kukanwa, bo jo jujo, jo mukankolege mukandusege, mwandegge angajongaga.

45. Lelo bo afikile Juta, po papo alinkumbopela mumbili Jesu alinkuti: mmañisi gwangu! Po papo alinkumfipa kukanwa.

46. Po papo abene balinkwenda nukunkola Jesu.

47. Abene lolì aba balyimile papo, jumo alinkukwaba ulubo lwake alinkunsenga unñamata gwa mputi unkulumba alinkumwangula imbulukutu jimo.

48. Po papo Jesu alinkubamula alinkuti: apa mwisile kukungola une, po muliti mutile tukwakunkola undebi, mukolile niñubo ningili?

49. Bwila apa twangalaga twesa mwa Tempeli, apa nababulaga inongwa bwila, po mukangolaga fiki? Lolì papo bo sitendike bunobuno ukwisa sisyo sili mwa Kalata.

50. Po papo balinkwenda nukundekela bosa abafundigwa bake balinkujonga.

51. Lelo ajapo jumo undumyana uju ankongaga, jo afwele ki kilundo kyene kya mwenda umwelu mumbili. Po papo abalumyana balinkuti tunkole.

52. Po papo umwene alinkubalekela ikilundo alinkubopa itolo.

53. Umwene Jesu balinkundusa balinkubuka nagwe pamputi unkulumba, namanga po babungene nabaputi abakulumba namafumu agenekikolo nabamañakalata.

54. Umwene Peteli lolì jo alinkukonga pabotalipo alinkwakufika nabo nnumba ja mputi unkulumba, po alinkwakutugasanya nabañamata pakota umoto.

55-65: Mat. 26, 59-68. Luk. 22, 63-71. Joh. 18, 19-24.

55. Abene lolì nabaputi abakulumba nulukomano itolo losa lwa bajobanongwa bo balinkulonda simo indobe isya kuntobesya Jesu isya kungogelapo, kangi balinkupondwa.

56. Balinkujapo nabā kunjoba isya butungulu, kangi balinkwaga isi bikunjoba sitikwaganila bununu.

57. Po papo balinkusumuka bamo lolì balinkunjoba isya butungulu balinkuti:

58. umundu jujuju tulinkwaga ikuti: meñe une ukupangula inumba inikemo ja Kyala iji, iji bajengile namaboko, kangi nende nukubomba ubusiku butatu itolo pakujenga ijingi isitakujengigwa namaboko.

59. Lolì syope na sisisi bo bikunjoba balinkwaga sitikwaganila.

60. Po papo alinkusumuka umputi unkulumba alinkwima pabwelu alinkundalusya Jesu alinkuti: syosa isi bikukujoga.

ba bababa, utikubusya nalimo ugwe?

61. Umwene alinkuja mye itolo alinkusita nukubusya nalimo. Po papo umputi unkulumba alinkwandisya alinkundalusya alinkuti: jo ugwe gwe Kilisiti lelo, gwe mwana gwa ju Mwenelutufyo?

62. Umwene Jesu alinkuti: e, jo une. Kangi nukumbona musakumbonaga Nnamundu bo atugele kukiboko ikililo kya ju Mwenemaka, bo ikwisa mmabingu ga kumwana.

63. Po papo umputi unkulumba alinkwenda nukunafulanya imyenda gyake alinkuti: po twatigi tubalondege ba fikij abangi aba kunjoba?

64. Mupilike nanumwe bo ikuntuka amahelu Kyala. Bule umwe? Po papo bosa balinkulonga balinkuti: jo gwa kugogigwa.

65. Po papo bamo balinkwenda nukunswela namata kumaso balinkuti nukunkinga kumaso. Po papo bambulikege nifibuli kangi bende nukuti: oko, kungulukaga lelo. Bope nabanamata balinkunkanja namapi.

66-72: Mat. 26, 69-75. Luk. 22, 56-62. Joh. 18, 17-27.

66. Umwene Peteli bo atugele nnumba ja pasi ndupaso, po papo jumo umundu gwa mputi unkulumba, unkwikulu, alinkubuka papo ali

67. alinkwaga Peteli ikota umoto, po papo alinkunketa alinkuti: nanungwe gwajaga na Jesu gwa mu-Nasaleti jula.

68. Umwene Peteli alinkukana alinkuti: himma ngasimana isi kujoba nukusyaganya ngasyaganya une. Lelo bo ikuti soke panja bo ali nnumba ja paki-

figo, po papo jilinkwenda nukubilikila ingongobe.

69. Umwene unkwikulu bo ambwene, po papo alinkwandisya kangi alinkubabula babo bali papo alinkuti: umundu jujuju, bo banine balabala.

70. Umwene Peteli alinkukana kangi. Lelo bo bangelepo panningi, po papo balinkwandisya babo bali papo balinkujoba nagwe Peteli balinkuti: gwekana naloli bo banino balabala. Kabuno uli gwa mu-Galilai.

71. Po papo umwene alinkwenda nukwiguna alinkuti nukujiganika alinkujiganika alinkuti: une ngammaña nakumo umundu uju mukumbala.

72. Po papo po jilinkwenda nukubilikila ulwa bubili ingongobe. Po papo po Peteli alinkwenda nukukumbuka ilisya ili Jesu alimbulile ili atile: bo jikali nukubilikila kabili ingongobe, bo gwikanile katatu kumyangu ugwe, bo utile: ngammaña une. Po papo alinkwinozona, alinkwenda nukulila.

15.

2-19: Mat. 27, 11-30. Luk. 23, 2-25. Joh. 18, 29-19, 16.

1. Po papo balinkutemelela nulubunju balinkukomana nabaputi abakulumba namafumu agenekikolo nulukomano losa itolo lwa bajobanongwa balinkujobana lelo. Po papo balinkumpina Jesu balinkundusa balinkwakunnga Pilati.

2. Po papo Pilati alinkundalusya alinkuti: gwe malafyale gwa ba-Juta ugwe? Umwene alinkubusya alinkuti: bo lilyo kujoba.

3. Po papo abaputi abakulumba balinkumohela syosa itolo si ngingi.

4. Po papo Pilati alinkundalusya kangi alinkuti: utikubusya nalimo? Utikupilika syosa isi bikukohela?

5. Umwene Jesu alinkusita nukwamula nalimo. Po papo jope na-Pilati alinkwenda nukuswiga.

6. Bwila pakyaka loli po alinkuja nulwiho lwa kubabulila jumo ugwa panololo, uju linga bansalaga babo.

7. Lelo alipo jumo panololo papo uju batigi jo Balaba ingamu. Jo balinkolile lumona naba balundusyaga akaja, ababagogile numundu bo balundwile akaja.

8. Lelo po papo abandu ikilundilo kyosa balinkufyuka ukubuka pa-Pilati balinkwakuti: ulitwabililaga jumo umundu nalilino, bo papo kutwabilila bwila.

9. Umwene Pilati alinkubusya alinkuti: pamo mutile ikutwabililaga ju malafyale gwa ba-Juta?

10. Namanga abame ne abaputi abakulumba ukuti kabatumile ka kabini itolo apa bantwele kumyake.

11. Abene abaputi abakulumba babapigulile ngani abandu batile mukatigi: utwabililege ju Balaba.

12. Umwene Pilati alinkwandisya alinkulalusya alinkuti: ndubulege nagwe umalafyale gwa ba-Juta, amumbule?

13. Po papo abene balinkwandisya balinkujwega balinkuti: nkomele pakikohekano.

14. Umwene Pilati alinkuti: atulile nongwa ngi? Abene po balinkongelapo fijo ukujwega balinkuti: nkomele pakikohekano.

15. Umwene Pilati lelo alinkuti mbakyelege abandu, po papo alinkumwabula ju Balaba. Umwene Jesu alinkubanja abā kunkoma abā kunkomela napakikohekano.

16. Po papo abasikalij balinkubuka nagwe nnumba ja mbembenuka, balinkwakumpalila ikilundilo kyosa kya binabo.

17. Balinkumfwika unselekesye umwilangali, balinkuluka ningiga ja mitulatula, jo balinkumbikapo pantu.

18. Balinkwenda nukumponya balinkuti: tukukuponya gwe malafyale gwa ba-Juta.

19. Balinkunkoma nulutete pantu, balinkunswela namata, balinkufugama pasi, balinkubunguluka kumyake.

20. Lelo po papo bo bamobelile bunobuno, po papo balinkumfula unselekesye umwilangali gula, balinkumfwika igyake imyenda kangi.

20-41: Mat. 27, 31-56. Luk. 23, 26-49. Joh. 19, 16-30.

Po papo balinkubuka nagwe pakunkomela pakikohekano.

21. Balinkunkola jumo umundu uju ingamu jake ali jo Simoni gwa mu-Kilene, ugwise gwa ba-Alekandeli na-Lufu, uju afumile kubulime bwake atigi ngindege itolo. Jo balinkumwambulanya ukumfimbilisya balinkuti: mpimbile ikikohekano kyake.

22. Balinkwakufika nagwe papo bikuti po pa-Goligata, ko kuti po palupaja.

23. Balinkuti tunwesye amafilu aga balyongenye nunkota gwa mila. Umwene alinkusita.

24. Lelo bo bankomile pakikohekano, po papo balinkwenda nukulagulila pakujabana imyenda gyake, bulinkujoba bu bu-

lagusi ukuti nongi ndibe ikwega akandu akalibe aka.

25. Ukwene ukunkomela pakikohekano ko balinkunkomela pakabalilo ka butatu (nisaña ingome).

26. Syope ninongwa isi bāngogelaga balinkusisimba balinkusibika pamwana balinkuti: uju jo ju malafyale gwa ba-Juta.

27. Balinkubakomela lumona gwe pafikohekano fyabo nabagogabandu babili. Jumo balinkumbika kukiboko kyake kya kukililo, jumo kukiboko kya kukimama, umwene alinkuja pakati.

[28. Po papo ko kwisa sisile isya kalata uju atigi: bamongenye nabatulanongwa.]

29. Lolij bosa aba bākindaga balinkunhelula balinkusukanya nimitu gyabo balinkuti: oho! Gwe umeñe ukupangula inumba inikemo kangi gwende nukujenga imbya ubusiku butatu,

30. uli nafiki lelo ukwipoka gwimwene, uli nafiki ukwika pakikohekano?

31. Bope nabaputi abakulumba nabamañakalata bububo itolo, bope balinkomolelanila pakumobela balinkuti: abangi abapokaga bwila, ali nafiki ukwipoka mwene lelo?

32. Ali nafiki ukwika pakikohekano lelo, nanuswe tuswigege lelo, twitikege, ngimba jo Kilisiti, ngimba jo malafyale gwa ban'-Israeli nalolij. Bope naba bakomeligwe lumona gwe pafikohekano fyabo, bope balinkuntuka sisyo.

33. Po papo jilinkugelela pakabalilo ka ntandatu (bo lili pantu), po papo ingisi jilinkugwa ikisu kyosa, jilinkwi-

sakufika pakabalilo ka buhano nabuna kuno (mwilunduko).

34. Alinkugelela pakabalilo ka buhano nabuna (mwilunduko) Jesu alinkukuta ilisyu ilikulumba alinkuti: Eloi, Eloi lama sabakatani, ko kuti: Gwe Kyala gwangu, gwe Kyala gwangu; undekile fiki?

35. Bamo lolij aba bali papo bo bikupilika ilisyu lilili, po balinkuti ikumbilikila Elija.

36. Po papo jumo alinkubopa mbibimbibi, alinkwega akenda alinkujubika mbwalwa bwa mafilu, alinkufyika palutete alinkunnwesya. Alinkuti: pilika tukete bo isile kukumpoka Elija.

37. Umwene Jesu lolij alinkwandisya kangi alinkukuta ilisyu ilikulumba, po papo alinkukinda pakusililika.

38. Po papo nijbalika ili bāpingike nūmba inikemo, po lilingkutafukana lilinkufuma kumwana lilinkwakufika pasi, galinkwipela mabili itolo.

39. Umwene undongosi gwa basikalij uju alyimile papo uju anketaga, bo ambwene ukukuta bunobuno bo ikufwa, po papo alinkuti: nalolij ali jo mwana gwa Kyala umundu jujuju.

40. Lolij balipo papo nabakikulu akabugutila, bo balinkuketa pabutalipo. Bali na-Malija gwa mu-Magatala na-Malija unnabo ba-Jakobu unnandi na-Jose, na-Salome.

41. Bo aba bankongaga bo ali mu-Galilai, aba bambombelaga nakabombo, nabangi itolo ba bingi aba bafyukile nagwe bo ikubuka mu-Jelusalemu.

42-47: Mat. 27, 57-61. Luk. 23, 50-55. Joh. 19, 38-42.

42. Lelo bo bwilile namajolo pabusiku bwa kwitendekesya, pakyakubeluka kya sabati,

43. po papo Josefu gwa mu- Alimatai ulifumu umwimiki- gwa, uju jope akigulilaga iki- tangalala kya Kyala, alinkwi- tupika itolo alinkwingila pa- Pilati alinkwakusuma umbili gwa Jesu.

44. Umwene Pilati alinkuswi- ga bo ikuti afwile li itasi. Po papo alinkumbilikila undongosi gwa basikali alinkundalusya alinkuti: afwile li itasi, bati?

45. Lelo undongosi gwa basi- kali bo ambulile, po papo ali- nkumpa umbili Josefu.

46. Umwene alinkwakula u- mwenda umwelu alinkuntumbu- la pakikohekano alinkunnye- mbetelela mmwenda gugo ali- nkwakumbika mwipumba ili basongwile ndwalabwe, alinku- bungulusya ilibwe alinkulibika pakifigo kya ipumba.

47. Abene ba-Malija gwa mu- Magatala na-Malija unna gwa Jose balinkuketa muno bambi- kaga.

16.

1-8: Mat. 28, 1-8. Luk. 24, 1-12. Joh. 20, 1-10.

1. Lelo po papo bo amalike sabati, po papo ba-Malija gwa mu-Magatala na-Malija unna gwa Jakobi na-Salome bali- nkwakula imikota balinkuti tukwakumpakaga.

2. Balinkugelela pabusiku ubu- tasi bwa pamulungu balinkute- melela, bo likuti soke ilisuba.

3. Balinkulalusanya munjila balinkuti: jwani ikutusegulila- ga ilibwe pakifigo kya ipumba?

4. Lelo po papo bo bikuti tu- kete, po papo balinkwaga ili- bwe lisegwike, — namanga lyali ikulumba fijo.

5. Po papo balinkwingila mwip- pumba, balinkwaga undumyana

atugele kukiboko ikililo, afwele unselekesye untali umwelu. Po papo balinkuomoka.

6. Umwene alinkuti: komma u- kuomoka. Mukundonda ju Jesu gwa mu-Nasaleti uju akomeli- gwe pakikohekano. Buno asyu- kile akajamo muno. Keta po apa balindambalike apa.

7. Amubukege lelo, mukaba- bure nabafundigwa bake, mu- kambule na ju Peteli mukatigi: ikulongolelangapo ukubuka mu- Galilai. Mo musakwakumbona- ga bo lilyo ababulilege ngani.

8. Po papo balinkusoka mwip- pumba, balinkubopa, namanga batetemaga nulutende lwaba- gile lu lwingi fijo. Balinkusita nukumbula najumo umundu pa- po batetemaga.

Joh. 20, 11-18. 1. Kol. 15, 1-8.

[9. Umwene Jesu bo asyukile pabusiku ubutasi bwa pamulu- ngu, nulubunju itolo, po papo alinkutala ukunsetukila Ma- lija gwa mu-Magatala uju alinsosisyemo imbepo ihano najibili.

10. Po papo umwene Malija alinkubuka alinkwakubabula babo bali nagwe bwila, na- manga bo basulumenye balilaga.

11. Lelo bo ikubabula ikuti: mumi, numbwene, po papo silinkusita nukukola abene.

Luk. 24, 13-35.

12. Ulwama alinkwaga bi- kwenda injila babili bikubuka mbubinga, po papo bope alinkubasetukila. Alinku- fwana jungi itolo bo ikubase- tukila.

13. Bo balinkubuka bope ku- kubabula abinabo. Syope nisya bababa silinkusita nukukola abene.

14-18: Luk. 24, 36-49. Joh. 20, 19-23.

14. Ulwañuma kangi babwene batugele pakulya a bilongo najumo, po papo alinkubasetukila, alinkūmana ingani syabo nubupalapala indumbula, papo sikākolaga abene isi bābabulaga babo bālimbwene ukusyuka.

Mat. 28, 18-20.

15. Alinkubabula alinkuti: amubukege nkisu kyosa, mukababule bosa abapeligwa inongwa innunu.

16. Uju linga ikuti nukwitika ikuti nukosigwa, jo isakuponaga; lolu uju linga atikwitika, jo isakulongigwaga itolo po papo.

17. Ifyene lolu ifika ifi fiku-bakongaga babo linga bitike, fyo ifi: imbepo ināli bisakusi-

sokesyaga mungamu jangu une, bisakujobelaga indimi imbya.

18. Ninjoka bisakusikolaga itolo. Nāpa linga banwile fimo ifya kubatega fitisakubatulaga. Aboñwa bisakubabikapo amaboko, lelo po papo bende nukubumbuluka.

Luk. 24, 50-53. Abapos. 1, 4-11.

19. Po papo lelo umalafyale bo ajobile nabo, po papo alinkufyuka kumwana. Ko itugesye kukiboko ikililo kya Kyala.

20. Po papo abene balinkufuma papo balinkwakusifumasya mosamosa inongwa. Umalafyale alinkubajila pakabombo kabo, ilisyu alinkulipa amaka, go alinkulipela mfika ifi fyabakongaga.]

Ilibangeli, bo apa alisimbege Luka.

1.

1. Nāgile bagesisye ba bingi ukutupangila mwa kalata syosa inongwa muno syakongani le isi sibonike ukwipela mmyitu muno,

2. sisyo batulekile abanamata ba isyu babo batalile ukusibona na ga maso gabo bo sikwanda itolo.

3. Po papo nanine ndinkusyanisya syosa itolo, ndinkufuma nasyo pabwandilo itolo. Po papo ndinkuti nikukusimbilaga nanungwe gwe Tyofili gwe malafyale nalolu, ndinkuti sikukonganaga itolo musopelo,

4. papo nikuti nanungwe ugameane bununu amasyu aga upilike ukuti bo gali nalolu.

5. Namanga palapala Heloti ajege malafyale nkisu kya ba-Juta, po aliko jumo umputi

ugwa lukindi lwa baña-Abija pakabombo, ingamu jake ali jo Sakalija. Unkasi gwake ali jo mwana gwa Aloni pakikolo, ingamu jake ali jo Elisabethi.

6. Bāli bagolofu bo babili kwa Kyala balinkukonga namundagilo sya malafyale nambugolofu ubu akomelisyu jujo, lili-nkusita nukujako nalimo ilya kubajoba simo.

7. Lolū bakali namwana, namanga Elisabethi ali ngumba. Pope napabukangale bāfikilepo bo babili.

8. Lumo lelo bo ali pakumbela akā buputi Kyala, pamulungu gwa lukindi lwake,

9. po papo lulinkumwaga ululagulilo ulu abaputi bwila muno lwali ulwihō lwabo bālagulilaga ugwa kufusya. Po papo alinkwakwingila nkufusya nūmba inikemo ja malafyale.

10. Abene abandu lolì ikilundo kyosa itolo balinkuja mukwiputa panja pakabalilo kã kufukisya.

11. Po papo alinkunsetukila ugwandumì gwa malafyale, alinkwaga imile kugigemo kya kufukisyapo kukiboko ikililo.

12. Po papo alinkuñomoka fijo Sakalija bo ambwene, lulinkumwaga nulutende.

13. Umwene ugwandumì alinkuti: ungatetemaga gwe Sakalija, buno Kyala apilike sisyo gwasumaga. Elisabeti unkasigo isakumpapaga umwana undumyana. Ingamu jo gwise umpege ija Johani.

14. Isakukupelelaga nukusekela nukusanya itolo. Nabangi bisakusekelaga ba bingi bo apapigwe.

15. Namanga isakujaga nkulumba kumaso kumalafyale, nubwalwa bwa mafilu nifingi fyosa ifi fikungasya umundu linga anwile fyo atisakunwaga nafimo umwene. Umwene isakwisulaga ju Mbepo mwikemo mu munda munna.

16. Isakubagomolelaga kwa Kyala kuntwa gwabo ba bingi abandu mban'-Isilaeli muno.

17. Umwene isakwendelaga namumbepo ja Elija nammakagake bo alongwile nkyeni muli Jujo. Indumbula sya bisabo isakusisyutulilaga kubanabo; naba bikwila bope isakubasyutulaga binogone isya bugolofu; umalafyale isakuntendekeesyaga abandu aba biganile ukumwambilila.

18. Po papo Sakalija alinkundalusya ugwandumì alinkuti: syo nikusimanağa kugu sisisi? Buno ndi nkangale une, jope

nunkasi gwangu afikilepo pabukangale.

19. Po papo alinkubusya ugwandumì alinkuti: une ne Gabilieli, ne bwila nimile kumaso kwa Kyala. Lilino ndumigwe kumyako kukujoba nanungwe kukukubula inongwa innunu sisisi.

20. Keta lelo kujaga mye itolo lilino, utisakumanağa nukujoba, kwakufikaga kubusiku bubo sikubonekelaga sisisi, papo gasitile ukukola ugwe amasyugangu aga ngubulile une, aga gisakwisaga naloli pabusiku bwake.

21. Abene abandu balinkungula Sakalija. Balinkuswiga bo akabile nnumba inikemo.

22. Umwene bo ikusoka, po balinkwaga akamana nukujoba nabo nalimo ilisyu. Po papo balinkumanağa papo abene ukuti akibwene ikisetuka kinsetukile nnumba inikemo. Umwene alinkubabinga ki kiboko bwila, alinkuja kinunu itolo.

23. Lelo po papo alinkugelela bo bumalike ubusiku bwa kabombo kake, po alinkubuka kukaja kake.

24. Lelo po papo bo agonilepo, po Elisabeti unkasigwake alinkwenda nukwinoga umwana. Po papo alinkwibilila imyesi mihano alinkuti:

25. bo atendike bunobuno umalafyale pabusiku bwa kungetela, bo inwike pakumboka ukobeligwa kubandu.

26. Lelo bo gikindile imyesi mihano, mumwesi gwa ntandatu, po papo Kyala alinkuntuma ugwandumì Gabilieli nkisu kya mu-Galilai nkaja muno bikuti mo mu-Nasaleti ingamu.

27. Alinkuntuma kundindwana jumo uju alinsingile umundu uju

ali jo Josefu ingamu, umwana gwa Ndabiti pakikolo. Umwene undindwana ingamu jake ali jo Malija.

28. Po papo ugwandumi alinkwilingila mumo alimo alinkuti: nikukuponya gwe ukabile ilipyana ugwe, umalafyale ali nanungwe.

29. Umwene loli bo ambwene, po ilisyu lilili lilinkumpelela ikitengusi munda, alinkwiningona alinkuti: lo luponyo luki lululu?

30. Umwene ugwandumi alinkumbula alinkuti: ungatetemaga gwe Malija, buno ulyagile ilipyana kwa Kyala ugwe.

31. Keta kusakwiningoga umwana munda mmyako, kusakumpapaga umwana undumyana, jo kusakumpaga ingamu ja Jesu.

32. Jo isakujaga nkulumba, isakujogiwaga ukuja jo ju mwana gwa ju Nkinde. Kyope nikikota kya bunafyale kya gwise, nikubala ikya Ndabiti, isakumpaga Kyala untwa.

33. Isakujaga malafyale gwa pakikolo kya Jakubu bwilabwila. Nubunafyale bwake butisakujaga napabumalikilo napamo.

34. Po papo Malija alinkundalusya ugwandumi alinkuti: syo sikwisaga bulebule sisisi bo ngaja nanambala najumo?

35. Umwene ugwandumi alinkubusya alinkuti: Mbepo mwikemo isakukwisilaga, namaka ga ju Nkinde gisakukusyungusyaga. Po papo numwikemo uju kusakumpapaga isakujogiwaga ukuja jo ju mwana gwa Kyala.

36. Keta na ju Elisabeti unkamumu gwinu jope inogile umwana undumyana mbukangale lilino. Ugwene ugu go gu mwesi gwake gwa ntandatu bo inogile umwana, uju bikunjoba ubugumba.

37. Namanga nafimo fikantola Kyala.

38. Po papo Malija alinkuti: keta ne munda gwa malafyale une, nafipeligwege lelo kumyangu fifyo ujobile. Po papo ugwandumi alinkwenda nukubuka.

39. Lelo po papo Malija alinkwenda nukusumuka ukubuka bo akagonapo fijo, alinkubuka mfyamba mbibimbibi itolo, alinkwakufika nkaja kamo ka nkisu kya baba-Juta.

40. Alinkwakwilingila numba ja Sakalija, alinkumponya Elisabeti.

41. Agelile lelo Elisabeti bo ikupilika uluponyo lwa Malija, po papo alinkwaga umwana ikukina munda mmyake. Po papo Elisabeti alinkwisula Mbepo mwikemo,

42. alinkulata ilisyu ilikulumba alinkuti: usajigwe ugwe ubakindle bosa abakikulu abanino. Nsajigwa jope numwana uju uli nagwe munda mmyako.

43. Ndi nifiki une, ne unna gwa malafyale gwangu at' isege kumyangu?

44. Keta apa mbilike ilisyu lya kumbonya ugwe mumbulukutu syangu, po ndinkwaga umwana munda mmyangu muno ikwenda nukukina.

45. Mma nsangalufu itolo uju itike itolo ukuti sikwisaga sisyo ambulile umalafyale.

46. Po papo Malija alinkumolela alinkuti:

- umojo gwangu gūkunjumbi-
ka umalafyale,
47. nimbepe syangu sīkundulu-
tilila Kyala umpokī gwangu,
48. papo āngetīle ubupīmba ne
mūndu gwake. Keta bīkwa-
ndaga lilino, bīkūnjobaga u-
busangalufu bosa abañēña bā
bandu muno bīkukonganaga,
49. papo Ūgwamaka āmbelīle
ifīkulumba. Jope ningamu
jake buka' bwīkemo.
50. Kyope nikisa kyake kijī-
lekufīka nakubañēña bā ba-
ñēña mūli aba bīkuntīla.
51. Ulukongī lwake lupelīle
ifya maka. Abā matīngo
palwīnogono lwa mūndu-
mbula syabo ababululwīsyē.
52. Abāmaka abīsīsyē pafī-
kota fyabo fya buñafyale.
Abakwesīsyē ba bapīmba.
53. Abā njala abīsūkīsyē imbo-
to. Abakabī abakagīle ki-
sītakubapa nafīmo.
54. Ikuntula Isilaeli umwana-
ke, papo ikuti ngumbukege
ikisa,
55. bo lilyo afīngane nabo ba-
tata na-Abulahamu nikikolo
kyake bwīlabwīla.
56. Umwene Malija alinkugo-
na imyēsī mītatu pa-Elisabeti
papo. Lelo po papo alinkugo-
moka ukubuka kukāja kake.
57. Po papo Elisabeti ubu-
sīku bwake bwa kumpapa u-
mwana bulinkwīsa. Po papo
alinkwenda nukumpapa u-
mwana undumyana.
58. Po papo nabapalamanī bake
nabakanū balinkupilika ukuti
umalafyale ambākīsyē ikisa ki
kīngī itolo, po papo balinkwa-
kusekela nagwe.
59. Lelo po papo bo agonīle
ubusīku lwele, po papo bali-
nkwakumbūta kukyenī umwa-
nīke. Balinkumpa ingamu ja
gwise, ija Sakalija.
60. Umwene unna alinkukana
alinkuti: jomma, amūmpepo
ija Johani.
61. Abene balinkuti: kabuno
akajamo najumo umūndu mbu-
kamū bwinū ugwa ngamu jījījī.
62. Balinkuntīnila ju gwise,
balinkuti po ngimba ikutūbu-
laga jujo ingamu ijī linga īga-
nīle ukumpa umwanake.
63. Umwene alinkusūma aka-
bwe kā kusīmbilapo. Po papo
alinkusīmba alinkuti: jo Johani
ingamu jake. Po papo bosa
balinkwenda nukuswīga.
64. Po papo nkanwa mmyake
alinkwenda nukwīguka nakalī-
nga itolo. Nululimī lwake luli-
nkwenda nukugoloka itolo, ali-
nkwenda nukujoba alinkuntū-
fya Kyala.
65. Po papo ulutende luli-
nkwenda nukubāga bosa aba
bāpalamene nagwe ukujenga.
Inongwa isī sīlinkufumūka mosa
mfyamba mwa Juta.
66. Bosa aba bāpilikaga sīsīsī
balinkusībika mūndumbūla ba-
linkuti: kali lelo īsakwīpelaga
ukuja mfīkī umwanīke jujuju?
Namanga bālimbwene ukuja
nakyo ikiboko kya Kyala.
67. Po papo Sakalija ugwise
alinkwīsūla Mbepo mwīkemo,
alinkwenda nukukūngu-
lūka alinkuti:
68. amūntūfyēge untwa, Kyala
gwa Isilaeli, papo abaketīle
abandu bake abapelīle nu-
kubangigwa.
69. Atwimikīle ulupembe lwa
kutūpoka mū nūmba ja
Ndabiti ja mūndu gwake.
70. Lulo alujobelege ngani
nkanwa mbakūngulūka bā
mbukūlu,

71. ulwa kwisakutupoka kubalugu bitu nakukiboko kya babo batubengile bosa.
72. Papo umwene atigi mbakolelege ikisa batata bitu uswe, papo atigi ngumbu-kege ulwitikano ulu alitikenene nabo ulwikemo,
73. papo atigi ngumbu-kege ulujigo ulu alinjiganikile Abulahamu tata twesa,
74. ulu atile: bisakupokigwaga kumaboko ga balugu babo uswe,
75. po bende nukumbombela une abasitalutende itolo, abikemo, abagolofu itolo kumaso kumyangu bwila itolo fyosa ifyinja fya kujako kubumi uswe.
76. Nanungwe gwe mwanike ugwe, kusakujobigwaga ukuja gwe nkunguluka gwa ju Nkinde, namanga kusakutendekesyaga injila syake.
77. Abandu bake kusakubapaga amahala ukuti bima-nege ukuti bubabangile ubuswe bwa panongwa syabo;
78. papo kimwagile ikisa munda Kyala gwitū, iki endilemo ukwisa kumyitu ju Nsoka-kumwana,
79. ugwa kubasokela abā mungisi nabā munsyungulu gwa bufwe, ugwa kutugolokesya munjila ja lutengano amalundi gitū.
80. Umwene umwanike alinkukula alinkukaka na si mbepo sya nkati. Alinkuja mu mmatengele bwila alinkwisakufika papo ibonesyege kwa Isilaeli kuno.

2.

1. Lelo po papo pakyinja kikyoo po Kesali uju ali jo Augusti ingamu alinkulagila ulu-

lagilo lwa kuti babaligwege abandu ikisu kyake kyosa basimbigwege pakalata.

2. Ukubaligwa ukutasi uku, balinkubaligwa palapala Kileni ajege ndindilila-kisu gwa mu-Silija.

3. Po papo balinkubuka bosa kukusimbigwa uju kukaja kake uju kukaja kake.

4. Po papo jope na ju Josef alinkufuma nkisu kya mu-Galilai nkaja mu-Nasaleti alinkubuka mu-Betilehemu, nkaja mwa Ndabiti, nkisu kya mu-Jutai, namanga ali nna-Ndabiti pakikolo ali nnea gwake.

5. Alinkubuka na-Malija unkasigwake, bo ali nikifuba umwene. Balinkwakusimbigwa bo babili.

6. Lelo bo bali papo, po papo bulinkwisa ubusiku bwa kumpapa umwana.

7. Po papo alinkumpapa umwanake ugwa kipanda undumyana. Alinkunymbetelela mmyenda alinkumbika nkipondo kya kulilamo inombe, papo pakali napamo pabungi pabumbiko nnumba mumo bali.

8. Lelo balimo bope nabatimi nkisu mumo. Bo bagonaga ndisu, balinkugonela imitimo gyabo.

9. Bo balinkuomoka ugwandumi gwa malafyale abimilile, balinkwaga nubusisya bwa ju ntwabukubamulika kosa nakosa. Po papo balinkwenda nukutetema ulutende lu lwingi fijo.

10. Umwene ugwandumi alinkujoba nabo alinkuti: mungatetemaga, buno ndwele inongwa innunu isya kusekela fijo abandubosa.

11. Buno apapigwe umusyugu nkajamwa Ndabiti mula umpoki gwinu, ju Kilisiti untwa.

12. Ikyene ikimañilo kya kwakummañilapo kyo kikiki: musakwakwaga umwana anyembeleleligwe mmyenda alambalele nkipondo kya kulilamo inombe.

13. Po papo balinkuñomoka nakalinga itolo: ifi nagwe ugwandumi ifilundilo fya kumwana fi fingi itolo, fyo fikuntufya Kyala fikuti:

14. Ulwimiko lujeko kwa Kyala kumwana, nulutengano lujemo nkisu, buno bankyelile Umwene abandu.

15. Po papo lelo abandumi bo bikufyuka kumwana, po abatimi balinkubulana balinkuti: nduko tubuke lelo mu-Betilehemu tukakete inongwa isi sibonike, isi atubulile umalafyale.

16. Po papo balinkwendelela mbibimbibi itolo ukubuka, balinkwakubaga na ju Malija na ju Josefu na ju mwanike bo alambalele nkipondo kya kulilamo inombe.

17. Lelo bo bambwene, po balinkwenda nukulifumusa mosa ilisyu ili bapilike ilya pamwanike uju.

18. Po papo bosa aba bapilikaga balinkwenda nukuswiga amasyu aga bababulaga abatimi.

19. Umwene Malija lolu jo alinkugabika gosa amasyu aga, alinkuginogona mundumbula syake.

20. Po papo balinkubuka abatimi, balinkumwimika Kyala, balinkuntufya pali syosa nisi basibwene sisyo babuligwe.

21. Lelo bo bukindile ubusiku buhano nabutatu, bo bwisile ubwa kumbutula kukyeni, po papo balinkumpa ingamu ja Jesu, jijo ajijobile ugwandumi

bo akali nukujamo namunda munna.

22. Lelo bo bumalike ubusiku bwabo ubu bali mwiko, bubo akomelisyeye Mose, po papo balinkubuka nagwe mu-Jelusalemu umwana balinkwakumbone-sya kwa Kyala.

23. Bo lilyo lisimbigwe mungomelesyo sya malafyale ili likuti: tosa utwana utunambala utwigulanjila kubannabo to twikemo kwa Kyala.

24. Balinkutwala nifya kwikemelesya bo lilyo lyope lijobile mungomelesyo sya malafyale ili likuti: mumo sijeye syo ngungubija ibili, mumo sijeye syo ngunde indeta ibili.

25. Lelo alimo mu-Jelusalemu mumo jumo umundu uju ali jo Simyoni ingamu. Lelo umundu uju ali ngolofu antilaga Kyala. Bwila alinkulugulila ulusubisyo ulu Kyala atile nikunsubikisya-ga Isilaeli. Jope na-Mbepo mwikemo alinkuja pamyake.

26. Mbepo mwikemo alimbulile atile: utisakukubonaga ukufwa ugwe bo tasi ukambona ju Kilisiti gwa malafyale.

27. Jo alinkubuka mwa Tempeli bo ansukenye Mbepo mwikemo. Lelo po papo abapapi ba Jesu bo bikwingila nagwe umwanike bo bikuti tukonge nagwe muhiho sya mungomelesyo,

28. po papo umwene alinkumwambilila mmaboko, alinkuntufya Kyala alinkuti:

29. lilino gwe Mwenefyosa ne mundu gwako kusumukisya lu lutenganyo, bo lilyo gwajobile.

30. Namanga amaso gangu gambwene ugwa kubapoka abandu.

31. Uju untendekisye bo bikuketa abandu ifikolo fyosa.

32. Ulumulij lwa kubamulika abapanja. Ulwimiko lwa kukyimikila ikikolo kyako kya ju Isilaeli.

33. Nugwise nunna balinkuswiga amasyu aga anjobaga umwanike.

34. Po papo Simyoni alinkumbula Malija unna alinkuti: keta, jujuju, jo gwa kwisakubagwisyaga ba bingi mwa Isilaeli muno, jo gwa kwisakubimikaga kang'i ba bingi; jo gwa kwisakujaga kika kya kwisakukani-kigwaga.

35. Po na si ninogono sya ba bingi sisakubonekaga pawelu itolo. Ugwe loli, ulubo lusakukulasaga mu mbumi, lusakutubusanyaga itolo.

36. Alimo mumo nunsololi unki-kulu, ingamu jake ali jo Hana, umwana gwa Panweli, ugwa kikolo kya Aseli. Jo akangele fijo ubukangale. Pandume po agonile ifyinja fihano nafibili itolo, bo bafumile pakwegana, po papo alinkwenda nukufwa undume.

37. Lelo umfwile jujuju amalile ifyinja amalongo lwele nafina (84) ukugona. Bwila alinkuja mu mwa Tempeli alinkusita nukusokamo, alinkuti nukufipika ifindu alinkuti nukwiputa, — ko kumbombela Kyala napamusi napakilo.

38. Jope jujuju alinkusegelela musi gugo, alinkumomolela Simyoni pakuntufya Kyala alinkubabula isya mwanike bosa aba mu-Jelusalemu aba baku-gulilaga ukubangigwa.

39. Lelo bo bamalile syosa isi umalafyale alagile mungomelesyo syake, po papo balinkubuka

kukaja kabo mu-Nasaleti, nkisu kya mu-Galilai.

40. Umwene umwanike jo alinkukula alinkukaka itolo alinkwisula itolo amahala gosa, lyope niipyana lya Kyala lili-nkuja nagwe.

41. Abene loli abapapi bake bendaga bwila ifyinja fyosa ukubuka mu-Jelusalemu kuku-lya icyaka kya Pasa.

42. Lelo po papo umwene bo amalile ifyinja fyake mulongo nafibili, po kang'i balinkufyuka ukubuka mu-Jelusalemu pakyaka kya Pasa, bo papo babukaga bwila.

43. Lelo bo bumalike ubusiku bwa kyaka, bo basumwike ukubuka kukaja kang'i, po umwene umwanike Jesu alinkubuja mu mu-Jelusalemu. Loli abapapi bake balinkusita nukumbona ukuti abujile.

44. Abene balinkuti kingamo ali nabinitu aba bendaga nabo. Lelo bo bendile injila ja busiku, po balinkwenda nukulonda nambakamu nambinabo.

45. Po papo balinkwaga bakamwaga, po papo balinkugomoka ukubuka mu-Jelusalemu, mo balinkwakulonda.

46. Lelo po papo bo balondile ubusiku butatu, po balinkwakumwaga mwa Tempeli, balinkwakwaga atugasenye nabamañisi bambikile pakati; balinkwaga atile nukupilikisya isi bajobaga babo, atile nukubalalusya isya kubalalusya jujo.

47. Loli bosa aba balimbwene nukusyaganya inongwa nukusyamula, bo balinkuswiganika.

48. Abene bo bambwene, po balinkwenda nukujangala itolo. Unna alinkuti: fyo findu fiki bunobuno gwe mwanangu u-

gwe? Keta nuguso nanine tukulondile nikisa.

49. Umwene alinkubusya alinkuti: mwāndondelaga fikī? Mukālīmeñe ukuti mo mbagile mwa tata muno?

50. Abene lolī balinkusita nukuyaganya ilīsyu ili ājobaga.

51. Po papo alinkwenda nabo, balinkusuluka ukubuka mu-Nasaleti. Umwene alinkwilamba itolo kubapapi bake. Umwene unna lolī jo alinkugabika gosa amasyu gagaga mūdumbula syake.

52. Umwene Jesu alinkubāla na ga mahala na bu bukusi alinkukaba nubukundwe nakwa Kyala nakubandu.

3.

1. Lelo bo Tibeli ingile nkyinja kya kujila ukuja mulongo nafihano ifyinja fyake fya bukesali, bo Ponti Pilati akolile ubulindilili nkisu kya mu-Jutai, bo Heloti bampele ubufumu mu-Galilai, bo Filipu ugwamyabo bampele ubufumu namw-Ituli namu-Talakoniti, jope na-Lusani bo bampele ubufumu mu-Abilene,

2. pala ba-Hanasi na-Kajafa bajege baputi abakulumba, — po papo lilinkumwaga Johani unna-Sakalija ilīsyu lya Kyala, lilinkumwaga muno āli mmatengele.

3-18: Mat. 3, 1-12. Mal. 1, 1-8.

3. Po papo umwene alinkusumuka ukubuka nkisu kyosa iki kipalamene nulwisi lwa Jolitani. Alinkubabula abandu alinkuti: amupindukege, po musakosigwaga, lelo po mukwambililaga ubuswe bwa nongwa syinu.

4. Bo sisyo sisimbigwe mwa

kalata gwa masyu ga Jesaja unkunguluka uju atigi:

„Ilīsyu lya nkoleli likukolela mmatengele likuti: amutendekešye nunsebo gwa ntwa, mugwasyege ninjila syake.

5. Isoko syosa sisiyiligwege, nifyamba fyosa nifigima fyosa fitelamikigwege, ubunyongafu bosa bugolokege, indogomafu syosa sipelege ukuja njila indenenefu itolo.

6. Bosa nabandu bisakuswigaga ukubabanga umwene Kyala.“

7. Po papo alinkubabula bosa aba babukaga kukosigwa kumyake ikilundilo kyosa itolo alinkuti: mwe luko lwa njoka umwe, jwanj ababulile umwe ukuti musakuponaga ingalalisi isijikwisaga?

8. Mulipaga iseke isijibagisenye nulupinduko. Mwandege ukwanda ilya kwijoba mwibene ilya kuti: uswe tuli natata gwitu Abulahamu. Isaga mbabule une: buno Kyala ameñe ukunsumukisya gamo amabwe aga Abulahamu ukuti gipelege ukuja banake.

9. Jope nindwanga jili pamisi pamipiki li itasi. Gyosa imipiki igi gitikupa iseke innunu gisakutumuligwaga, gisakusopigwaga mmoto.

10. Po papo balinkundalusya abandu ikilundilo kyosa, balinkuti: lelo tutubulege?

11. Umwene alinkubabula alinkuti: uju linga ali nimiselekesye mibili, jo alimpaga gumo unine uju akaja nago nagumo. Jope nauju linga ali nifindu, jope bo alitendekaga bububo.

12. Balinkubuka bope naba-songasongo kukosigwa, bope

balinkundalusya balinkuti: gwe mmañisi, lelo uswe tutubulege?

13. Umwene alinkubabula alinkuti: pakusangula isongo komma ukukindilila pakwega nifi mundu akabalagila.

14. Balinkundalusya bope nabasikalij balinkuti: lelo uswe tutubulege? Umwene alinkubabula bope alinkuti: ifya bandu komma ukupupila ulusa, komma ukwegela nulusyobo. Amufwanege itolo na fi fihombigwa fyinu.

15. Po papo Johani alinkwaga abandu bikulwa nasyo, bosa bikumwinogona mundumbula syabo bikuti: kali ajege jo ju Kilisiti?

16. Po papo alinkubabula bosa alinkuti: une ne gwakij, ne nikubokesya ga misi. Ikwisaga lolij umwene uju angindile namaka une, uju na tu tukoba twa mfikato fyake ngabagila nukugambula une. Jo lolij jo isakubokesyaga na-Mbepo mwikemo numoto.

17. Jo ulupetelo luli mmaboko gake umwene, isakupyagilaga ikipalo kyake, amalesij gake ga ngano isakubikaga nkitembe kyake kya fituba, ugwene unkupilij lolij go isakukosyaga numoto ugu gutikusima siku.

18. Bo alinkubabula bunobuno abandu inongwa innunu, alinkubasukanya nisingi si ngingi itolo.

19. Jope na ju Heloti ulifumu Johani alinkundonga isya pahelotya unkasij gwa gwamyabo ugwa Filipu, silinkuntoba. Alinkundonga syosa nisij atulaga bwila Heloti isingi itolo, syosa silinkuntoba.

20. Po papo umwene pali syosa sisij po alinkwenda nukongelapo na sij sya kumwigalila nnumba ja ba nololo Johani.

21-22: Mat. 3, 13-17. Mal. 1, 9-11. Joh. 1, 32.

21. Lelo po papo bo bosigwe bosa abandu, bo osigwe jope na ju Jesu, po papo kulinkwiguka kumwana, bo umwene alipakwiputa.

22. Po papo Mbepo mwikemo alinkunsololokela ukuti ngunde mumbili. Lyope niisyu lilinkufuma kumwana lilinkuti: gwemwanangu ugwe, gwe nkundwe kumyangu jujukwe, gwe ungyelile.

23-38: Mat. 1, 1-17.

23. Umwene Jesu bo ikwanda akabombo kake bo amalile ifyinja amalongo matatu ukugona, po balinkunjoba ukuja jomwana gwa Josefu, unna Eli,

24. unna Matati, unna Lebi, unna Meleki, unna Jana, unna Josefu,

25. unna Matatija, unna Amosi, unna Nahumu, unna Esili, unna Nagai,

26. unna Mahati, unna Matatija, unna Simeji, unna Joseku, unna Jota,

27. unna Johanani, unna Lesa, unna Selubabeli, unna Salatyeli, unna Neli,

28. unna Meleki, unna Ati, unna Kosamu, unna Elimatamu, unna Eli,

29. unna Joswa, unna Elijeseli, unna Jolamu, unna Matati, unna Lebi,

30. unna Simyoni, unna Juta, unna Josefu, unna Jonamu, unna Elyakimu,

31. unna Meleja, unna Mena, unna Matata, unna Natani, unna Ndabiti,

32. unna Isai, unna Obeti, unna Boasi, unna Salima, unna Nahasoni,

33. unna Aminatabu, unna Atimini, unna Alini, unna Heseloni, unna Pelesi, unna Juta,

34. unña Jakobu, unña Isihaka, unña Abulahamu, unña Tala, unña Naholi,

35. unña Seluhi, unña Lagahu, unña Pelegi, unña Ebeli, unña Sala,

36. unña Kenani, unña Alipakisati, unña Semu, unña Nwaka, unña Lameki,

37. unña Metusala, unña Enoki, unña Jaleti, unña Mahalaeli, unña Kenani,

38. unña Enosi, unña Seti, unña Atamu, unña Kyala.

4.

1-13: Mat. 4, 1-11. Mal. 1, 12-13.

1. Umwene Jesu bo iswile Mbepo mwikemo, po papo alinkufuma mwa Jolitani, Mbepo alinkwakumbika mmatengele.

2. Mo alinkulinda ubusiku amalongo mana (40). Po papo umbulili alinkungela. Namanga akalyaga nafimo ubusiku bosa bububu. Lelo bo bukindile po jilinkwenda nukuluma injala.

3. Po papo alinkugelela papo umbulili alinkujoba nagwe alinkuti: linga naloli uli mwana gwa Kyala, po ulijobaga niibwe ili lipelele findu.

4. Po papo Jesu alinkubusya alinkuti: lisimbigwe ili likuti: „umundu fitikumpa ubumi fi findu fyene.“

5. Po papo umbulili alinkufyuka nagwe pakyamba ikitali alinkwakunnangisya pali kimo kyene ifisu fya banafyale bosa nkisu muno.

6. Alinkumbula umbulili alinkuti: nikukupaga ukuja gwe mwenenafyo fyosa fififi, nikukupaga na bu busisya bwake bosa, buno bwangu jujune, ni-

kunninga itolo jujo linga niganile nimwene.

7. Uliiputaga kumyangu lelo ugwe, po fikujaga fyako juju-gwe fyosa.

8. Po papo alinkubusya Jesu alinkuti: lisimbigwe ili likuti: „iputaga ku kwa Kyala untwa gwako, umbombelege jujo mwene.“

9. Po papo alinkubuka nagwe mu-Jelusalemu. Mo alinkwakumbika pamwana pa-Tempeli, alinkujoba nagwe alinkuti: linga naloli uli mwana gwa Kyala, po fumaga papapa ufelege pasi pala.

10. Buno lisimbigwe ili likuti: „isakukulagililaga abandumi bake, aba kukulindilila.“

11. nili likuti: „bisakukupimbagga mmaboko ukuti ungi komaga piibwe ikilundi kyako.“

12. Po papo alinkubusya Jesu alinkuti: kangi lyope lijobigwe nilya kuti: „utangangelaga Kyala untwa gwako.“

13. Umwene umbulili bo amalile losa ulugelo lwa kungela lululu, po papo alinkundekesya alinkuti „linga siku“.

14. 15: Mat. 4, 12-17. Mal. 1, 14. 15.

14. Po papo amaka ga Mbepo galinkunsukanya Jesu ukuti andisye ukubuka kangi mu-Galilai. Po papo alinkwakwenda nukufumuka ikisu kyosa muno kisyungutile.

15. Po papo umwene alinkubabula inongwa numba syabo sya kwiputilamo, bosa balinkuntufya.

16-30: Mat. 13, 53-58. Mal. 6, 1-6.

16. Alinkwakufika namu-Nasaleti, muno akulilaga. Alinkwilingila numba ja kwiputilamo, bo papo atendekaga bwila pabusiku bwa sabati, alinkusumu pakujoba pakalata.

17. Balinkunŋinga kalata gwa Jesaja unkuŋguluŋka. Lelo bo ikupetulanya kalata, po papo alinkupāga apa lisimbīgwe ilya kuti:

18. „Mbepo gwa malafyale ali pamyangu, papo āmbakīle ulwa kubabulila inongwa innuŋu abalondo. Andumīle nakubakoligwa ukuti mbabule ukuti babangīgwe, nakubafwamaso ukuti mbabule ukuti bikuketaga, nakubakamandanigwa ukuti mbābulege,

19. andumīle atīle kalumbilile nikiyinja kya malafyale iki-nuŋu ukuti kisīle.“

20. Po papo alinkwenda nukupinda kalata alinkunŋinga umwimilili alinkwitugasya. Po papo amaso gā bosa nūmba ja kwipūtilamo mūmo galinkundulalila jujo.

21. Lelo po papo umwene alinkwanda alinkuti: isi sīsimbīgwe papapa sīsīle itolo, bo mukupilika umusyugu.

22. Po papo bosa balinkwitika balinkuti, mma ikujoba; balinkuswiga amasyu amatengamojo aga gāsokaga nkanwammyake balinkuti: nikuti mwana gwa ju Josefu uju?

23. Alinkubabula alinkuti: umwe kingamo mukūngumbusya-aga akasyu aka kīkuti: „gwe nganga uliigangulaga gwimwene.“ Kingamo mukutigi ulitūpelelaga simo na twe bā muno gwabumbukīle, bo sīsyo tūpilike ukuti āpelile namū-Kapelinaumu.

24. Umwene alinkubabula alinkuti: naloliloli nikubabula une nikuti: najumo unkuŋguluŋka atikubakyelamo abandu mmyabo muno akulile.

25. Nikubabula isya naloli une nikuti: bāli bīngi abakikulu abafwile mwa Isilaeli muno nkyinja kila kya Elija, pala kumwana kujege kwigale itolo ifyinja fitatu nimyesi ntandatu, pala injala jigwege ji ŋingi itolo ikisu kyosa.

26. Loli umwene Kyala akantumamo kuli jumo gwa bā muno Elija, himma alinkuntuma mu-Salepita nkisu kya mu-Sitonija, alinkuti mo ubukege kunkikulu umfwile gwa mumumo.

27. Bope nabakoma bo bāli bīngi nkyinja kila aliko Elisa unkuŋguluŋka. Loli alinkusita nukubumbuluka najumo ugwa munomuno. Mwene ju Naamani loli gwa mu-Sili, jo alinkubumbuluka.

28. Po papo balinkwenda nukukimbuka papo ingalalisi bosa aba bāli nūmba ja kwipūtilamo bo bapilike sīsisi.

29. Po papo balinkusumuŋka balinkunkaga nkaja balinkwakumbika pakalulungila kā kya mba kikyo bājengilepo akaja kabo balinkuti tungutilege ndupanga.

30. Umwene loli alinkupūkwa itolo pakati pali babo alinkubuka itolo.

31-37: Mal. 1, 21-28.

31. Po papo alinkusuluŋka ukubuka mu-Kapelinaumu, nkaja kamo kā mu-Galilai, mo alinkwakubabula inongwa bwila pasabati.

32. Po papo silinkubāga itolo munda isi ābabulaga, namanga ābonekaga bo ikujoba ukuja ju mwenenasyo jujo.

33. Lelo alimo muno nūmba ja kwipūtilamo jumo umundu gwa mbepo inālija Setano.

Jo alinkukōlela ilīsyu ilīkulu-
mba alinkuti:

34. Jūku! tūli bukī nanūswe nanungwe gwe Jesu gwa mu-Nasaleti? Gwīšile nkutupyūta itolo? Ngumeñe une, buno gwe mwīkemo gwa ju Kyala ugwe.

35. Umwene Jesu alinkūmana alinkuti: batama, usokemo mmundu uju. Po papo imbepo inñali jilinkumbiga itolo pakati pakilundilo umundu jujo, jilinkusoka kisitakundemasya napamo.

36. Po papo ulutende lulinkubāga bosa muno bājilile, balinkulalusanya balinkuti: lyo isyu iki lilili? Buno imbepo inñali ikusikemela ilya butwa ilya maka, isyene po papo po sikwenda nukusōka itolo.

37. Po papo umwene alinkwenda nukufumuka ikisu kyosa kya mbupipi mumo.

38-44: Mat. 8, 14-17. Mal. 1, 29-39.

38. Po papo alinkusōka nūmba ja kwīpūtilamo mumo, alinkwakwīngila nūmba ja Simoni. Alinkwakwaga unko gwa Simoni unkikulu akakiña kankiñile ka kingi fijo. Po papo balinkundalusya balinkuti: tutubule nagwe?

39. Po papo umwene alinkwakumwīnamila alinkūmana nakakiña, po papo kalinkwenda nukundeka. Po papo umwene unkikulu alinkwenda nukusumukila ngani alinkubatwalila ifindu.

40. Lelo bo likujonga ilisuba, po papo bosa aba bali naboñwa indamwa syosa itolo, po balinkubatwala kumyake. Po papo umwene alinkubabikapo amaboko, uju mwene uju mwene, alinkubabumbulusya.

41. Syope nimbepo inñali silinkusōka mbandu abingi, syo

silinkukōlela bo sikusōka silinkuti: ugwe gwe mwana gwa Kyala. Umwene alinkūmana alinkuti: mungānjobaga ukuti mūmeñe ukuja ne Kilisiti une.

42. Bo bukukya nulubunju, po papo Jesu alinkusumuka ukubuka mmatengele. Po papo abandu ikilundilo kyosa balinkundonda, balinkwakufika papo alipo, balinkuti tungomole angajongaga mmyabo mumo.

43. Umwene lolī alinkubabula alinkuti: buno inongwa innunū sya kitangalala kya Kyala sisisi syo fikuti nsijobege nkaja mosa nambungi itolo. Buno syo sisyo ndumigwe.

44. Po papo alinkwakusijoba inongwa mosa nūmba sya kwīpūtilamo nkisu kya mu-Galilai.

5.

1-11: Mat. 4, 18-22. Mal. 1, 16-20.

1. Po papo lumo bo abandu ikilundilo itolo bapapatene nagwe bikuti tupilikege ilīsyu lya Kyala, umwene bo imile pisilya pañanja ja mu-Genesaleti,

2. po papo alinkwaga amaboti mabili bakwabile pisilya. Abene abalobi, abenenago, alinkwaga bafyukile pisilya, bikusuka inelo syabo.

3. Po papo alinkwipaka mwiboti lya Simoni alinkuti: ulisungapo butandamalepo panandi pisilya. Po papo alinkwitugasya mwiboti alinkubabula abandu inongwa.

4. Lelo bo amalile ukujoba inongwa, po papo alinkumbula Simoni alinkuti: lilino bukaga pañanja pakati, po mukasopege inelo syinu mukakolege iswi.

5. Alinkubusya Simoni alinkuti: malafyale, twijulile bukye, tukasaka najimo, lolī papo ujo-

bile jujukwe lelo, po papo ni-kusopaga ulwelo.

6. Lelo bo basopile bo lilyo ababulaga, po papo balinkwaga babungenye iswi si n̄ngi fijo, nulwelo lwabo lulinkwenda nukulatuka.

7. Po papo balinkubabilikila abinabo abā mwiboti ilingi balinkuti: amw̄isege m̄t̄utule. Abene balinkwakubatula. Po papo galinkwisula go mabili amaboti, galinkupona nukw̄ibila.

8. Lelo bo asibwene sisisi Simoni Peteli, po papo alinkungwila mm̄afundo Jesu alinkuti: sokamo mmyangu m̄no malafyale, buno ne m̄ndu ne ntulanongwa une.

9. Namanga lwab̄agile ulutende na jujo n̄ba b̄ali nagwe bosa, papo sȳali n̄ngi iswi isi b̄akolile.

10. B̄ububo itolo naba-Jakobu na-Johani ab̄ana-Sebetai ab̄anine b̄a Simoni, bope ulutende lulinkub̄aga. Jesu lol̄i alinkumbula Simoni alinkuti: komma ukutetema ugwe, buno kwandaga lilino kulobaga abandu.

11. Po papo balinkugakwabila pisilya amaboti gabo, balinkufileka papo fyosa balinkunkonjo.

12-16: Mat. 8, 1-4. Mal. 1, 40-45.

12. Lumo lelo bo ali nkaja kamo, po papo alinkumwaga jumo um̄ndu gwa bukoma umbili gosa. Jo alinkwaga ambwene Jesu, po papo alinkugundama pasi alinkupyelesya kumyake alinkuti: malafyale linga gwiganile ugwe, po umēne ukumbumbulusya.

13. Po papo umwene alinkugolosya ikiboko alinkumpalamasya mumbili alinkuti: n̄ganile bumbulukaga. Lelo po papo

ubukoma bulinkwenda nukujonga mbibimbibi itolo.

14. Umwene Jesu alinkusinga alinkuti: ungajakumbula najumo um̄ndu, bukaga lol̄i ukaboneke kumputi, ukatwale nifya kwikemesya ifya pakubumbulukila ugwe, f̄ifyo alagile Mose, fyo fijege fya kumanilamo abene.

15. Po papo inongwa syake sisisi silinkusatanila mosamosa. Po papo balinkubungana abandu ikilundilo itolo, nab̄a kupilikisya il̄isyu nab̄a kuganguligwa indamwa syabo.

16. Umwene lol̄i alinkw̄ibilila mmatengele alinkw̄iputa.

17-26: Mat. 9, 1-8. Mal. 2, 1-12.

17. Musi gumo lelo umwene bo ikubabula inongwa, bo batugele papo bope nabafalisai nabamañisyandagilo, aba b̄afumile nkaja kosa k̄a mu-Galilai nak̄a mu-Jutai namu-Jelusalemu, po papo amaka ḡa ju malafyale galinkujapo nagwe, aḡa kubabumbulusya abandu.

18. Po papo balinkuñomoka: aliba abandu bampimbile palutato umw̄inabo uju akokoñele umbili, balinkuti tumw̄ingisye tukambike nkyeni mmyake.

19. B̄agile lelo bakap̄aga pabumw̄ingisyo, papo b̄ali b̄ingi nono abandu, po papo balinkwenda nukukwela pamwana pañumba balinkupangula pabundu, balinkunsololokesya lumo nulutato lwake, balinkumbika pakati nkyeni mwa Jesu.

20. Umwene bo alubwene ulw̄itiko lwabo, po papo alinkumbula umbine alinkuti: gwe m̄ndu ugwe, nguswile inongwa syako.

21. Po papo nabamañakalata nabafalisai balinkwenda nukw̄inogona m̄nda balinkuti: jwani

uju ikunhelula Kyala? Twe bandu aliko jumo umundu ugwa kunswa inongwa umundu unni-ne? Mwene ju Kyala lolì jo ikuswa inongwa nikuti.

22. Umwene Jesu bo asibwene isi binogonaga munda, po papo alinkubāmula alinkuti: mukwino-gona fikì mundumbula syinu?

23. Lyo ipepe liliku ukujoba nilya kuti: nguswile inongwa syako, nilya kuti: sumukaga gwendege?

24. Lolì papo nikuti mumma-ñege Nñamundu ukuti ikuswa ninongwa nkisù muno, po papo nikukubula ugwe nikuti: sumukaga pimbaga ulutato lwako ubukege kukaja kako. Lyo alinkujoba kugwa mbungo ja bukokofale lilili.

25. Po papo umwene alinkwenda nukusumuka nakalinga itolo bo bosa bikuketa, alinkupimba kako alambalelepo, alinkubuka kukaja kake, alinkuntufya Kyala.

26. Po papo ikitengusi kilinkubāga bosa, balinkuntufya Kyala. Lulinkubagwila nulutende balinkuti: isi tusibwene umusyugu syo sili pasima itolo.

27-32: Mat. 9, 9-13. Mal. 2, 13-17.

27. Pañuma bo ikwenda, po papo alinkumwaga jumo unsongasongo uju batigi jo Lebi ingamu. Alinkwaga atugele pabusongelo isongo. Jo alinkumbilikila alinkuti: isaga ūngongege ugwe.

28. Po papo umwene alinkufileka papo fyosa alinkusumuka itolo alinkunkonga.

29. Po papo Lebi alinkumpijila ifindu alinkubilikila ululyo ulukulumba nñumba jake. Balinkubuka kukulya nabo nabasongasongo nabangi itolo ikilundilo itolo ki kingi fijo.

30. Abene abafalisai nabamaña-kalata bā nkipanga kyabo balinkūmana nabafundigwa bake balinkuti: mukulya fikì ifindu nabasongasongo nabatulano-gwa, mukunwa fikì nabo ubwalwa?

31. Po papo alinkubusya Jesu alinkuti: abakafu bo batikundonda unganga, ba babinelolì bo bikundonda.

32. Ngisa kukubabilikila ba bagolofu une ukuti mupindukege, himma ba batulanongwa lolì bo nikubabilikila une nikuti amupindukege.

33-39: Mat. 9, 14-17. Mal. 2, 18-22.

33. Abene balinkundalusya balinkuti: keta abafundigwa bā Johani bikuti nuku fipika kabilikabili ifindu, bikuti nukwiputa iniputo, bope nabafundigwa bā bafalisai bo bikutendeke bububo, abako lolì bo bikuti nukulya itolo ifindu bikuti nukunwa itolo ubwalwa. Fyo findu fikì?

34. Umwene alinkubusya alinkuti: abalyafindu fya pabwegano po jwanì at' abafimbili-syege ukuti mu fipikege ifindu, bo tasi bali nagwe umwegankikulu?

35. Bukwisaga lolì ubusiku bwabo ubu bisakwagaga umwegankikulu ajongile, po lolì po bisakufipikaga ifindu musì gugo.

36. Alinkubabula nikifwanikisyo kya kubalilamo alinkuti: najumo atikulenga umwenda umpya linga asumwike pakukatikapo ikigamba pamwenda unkulu. Buno linga atigi bo ndendeke bunobuno, po āgaga numpya gukufwa, āgaga gope nunkulu gutikufwana nikigamba kya mwenda umpya.

37. Kangi najumo atikukusyamo umpiye gwa mafilu muñambi ingulu sya mafilu. Buno linga umundu akusisyemo, po umpiye gukupufulaga inambi sya mafilu, lelo po papo amafilu gende nukoneka, syope niñambi syende nukonangika.

38. Himma umpiye gwa mafilu fikuti umundu akusyege muñambi imbya. Po fyosa fikuponaga.

39. Najumo atikwiganamo ukunwa umpiye linga isibile ga makulu amafilu. Buno ikuti: mma, gakindile ubununu ga makulu.

6.

1-5: Mat. 12, 1-8. Mal. 2, 23-28.

1. Lumo lelo pasabati (pantasi gwa bubili) bo ikwenda panjila ja mfyalo fya ngano, po papo abafundigwa bake balinkwenda nukupulula ifisasa balinkufigisa mmaboko balinkulya.

2. Po papo bamo abafalisai balinkuti: ko mukubomba kaki aka kali mwiko ukubomba pasabati?

3. Po papo alinkubusya umwene Jesu alinkuti: mukasyaga umwe mwa Kalata sila abombege Ndabiti pala jilumege injala na jujo naba bali nagwe?

4. Pala ingilaga nnumba ja Kyala alinkwega ifisyese ifikemesigwa alinkulya, alinkubapa naba bali nagwe, ifi bwila najumo akalyaga siku, ifi balyaga bene ba baputi?

5. Kangi alinkubabula alinkuti: buno jope nasabati Nnamundu malafyale gwake.

6-11: Mat. 12, 9-14. Mal. 3, 1-6.

6. Lelo po papo pasabati uungi po alinkwakwingila nnumba ja kwiputilamo alinku-

babula inongwa. Mo alinkumwaga mumo jumo umundu uju ikiboko kyake ikililo kyalalile.

7. Abene nabamañakalata nabafalisai balinkuntegeka balinkuti tukete bo ambumbulwisyepasabati, balinkuti po tukusyagilaga papo isya kutandabukilamo.

8. Umwene alinkusimaña lolisisyo binogonaga, po papo alinkujoba kumundu gwa kiboko ikilale alinkuti: sumukaga gwi-me pabwelu apo. Umwene alinkusumuka alinkwakwima pabwelu.

9. Po papo Jesu alinkubalalusya alinkuti: amumbule umwe, fiki fibagile pasabati, nukubomba innunu nukubomba imbibji, nukubuponesya ubumi nukubupyuta?

10. Alinkubenesya bosa ukubaketa. Po papo alinkumbula ugwa kiboko ikilale jula alinkuti: ugwe golosya ikiboko kyako. Umwene alinkukigolosya. Po papo kilinkwenda nukwanduka ikiboko kyake kilinkuja bo kinine.

11. Po papo balinkufwana bakimbile ikigili ukukalala, po papo balinkwakujobana isya kungoga Jesu balinkuti tutigi tutigi.

12-16: Mal. 3, 13-19. Mat. 10, 2-4.

12. Nkyinja kikyopo musigumo alinkusumuka ukubuka pakyamba kukwiputa. Alinkujakwiputa bukye.

13. Alinkugelela bukile nulu-bunju, po papo alinkubabilikila abafundigwa bake, alinkubasungula mulongo nababili. Bo alinkubapa nija bapositili ingamu.

14. Bo ba-Simoni, uju alimpele nija Peteli, na-Andileja unnu-

guna gwake na-Jakobu na-Johani na-Filipu na-Balitolomai

15. na-Matai na-Toma na-Jakobu unáa-Alifai na-Simoni uju bātigi jo Mwipukulani imbegwa

16. na-Juta unáa-Jakobu na-Juta gwa mu-Kalyoti uju pañuma kangi ajaga ndili.

17-19: Mat. 4, 23-5, 1. Mal. 3, 7-12.

17. Po papo alinkusuluka nabo abandu alinkwakwima nabo pabutela mu. Balinkuja papo bope nabafundigwa ikilundilo itolo, nabandu ba bingi fiyo. Bo bafumile mosa mu-Jutai namu - Jelusalemu namuno kibambeke munanja ikya mu-Tili namu-Sitoni. Bosa bālisile kukupilika inongwa isi ajobaga nakukubumbulusigwa indamwa syabo.

18. Bope nāba syabakatasyaga imbepo ināli, bosa balinkubumbuluka.

19. Lelo bosa ikilundilo kyosa itolo balinkuti tumpalamasye mumbili umwene. Namanga bālyagile amaka gikufuma mmyake gikubabumbulusya bosa.

20-23: Mat. 5, 3-12.

20. Po papo alinkubañatulila amaso abafundigwa bake alinkubaketa alinkuti: muli basangalufu mwe balondo, buno ikitangalala kya Kyala kyinu jujumwe.

21. Muli basangalufu mwe injala jikuluma lilino, buno musakwikutaga. Muli basangalufu mwe mukulila amasosi lilino, buno musakusekaga.

22. Muli basangalufu linga abandu bababengile umwe, linga bikubasosya nankipanga, linga bikubatuka, linga ingamu syinu bikupalasila panja bikuti mbi-

bi papo muli bandu ba ju Nnamundu.

23. Po mwise mukasekelege itolo musigugo, mwise mukakinege, buno po ifya kubahomba fisakujaga fingi itolo kumwana. Buno abisabo bo batendike bunobuno ukubangalila abasololi.

24. Loli muli baki mwe bakabi, buno mwijegile ngani isya kubasubisya umwe.

25. Muli baki mwe mufukilwe lilino, buno po jisakulumaga injala umwe. Muli baki mwe mukuseka lilino, buno po musakusulumanyaga musakulilaga amasosi.

26. Muli baki linga bosa abandu bikubajoba innunu, buno abisabo bo batendike bunobuno ukubajoba innunu abasololi ba butungulu.

27-36: Mat. 5, 39-48.

27. Loli umwe mwe mukupilikisya isi nikujoba une nikubabula umwe nikuti: amubaganege abalugu binu, mubabombelege innunu babo bababengile umwe,

28. mubasaje aba bikubaguna, mubimile pakwiputa aba bikubaliga.

29. Uju linga ikukukoma ilipi palusaja lumo, jo umpepo nulunine lope akomege. Uju linga ikupoka ikilundo kyako, jo ungasitilaga na gu nselekesye gwako.

30. Bosa aba linga bikusuma ifya kusuma kumyako, bo ubapepo. Uju linga ikupoka ifyako, jo ungammelelaga.

31. Syosa isi linga mukulonda ukuti abandu bababombelege umwe, syo bope mubabombelege sisyo nanumwe.

32. Apene linga mubaganile babo babaganile nanumwe, po

mwene umundu umbibi ikusakula si mbibi muno alundike bu bubibi mundumbula syake. Buno nkanwa muno mo umundu ikujoba sisyo sikulefuka mundumbula syake.

46. Po mukunjoba fikij une mukuti: malafyale, malafyale kumyangu bo mutikukonga sisyo nikubabula?

47. Uju linga lelo ikwisa kumyangu ikuti nukupilika amasyu aga nikujoba une ikuti nukugakonga — isaga mbanangisyeye uju nikuti afwene nagwe:

48. ali bo umundu uju ajengaga inumba, po papo alinkukumba ulubugu ulusolofu fijo, ulwalo alinkubika palwalabwe. Lelo po papo bo gutekile umwesyeyo, po papo ulwisi lulinkoneka panumba jijiji, lolij lulinkusita nukujijunganya napanandi, papo jaligwe palwalabwe.

49. Lolij uju linga ikusita ukukonga bo apilike, jo ali bo umundu uju ajengaga inumba pamfu itolo kisitakwala pasi. Lelo bo lonekile ulwisi, po papo jilinkwenda nukugwa mbibimbibi itolo. Po papo jilinkwenda nukubulutuka umbulutuko unkulumba itolo nalolij.

7.

1-10: Mat. 8, 5-13.

1. Lelo Jesu bo amalile ukubabula abandu syosa isij ababulaga, po papo alinkwenda nukubuka mu-Kapelinaumu.

2. Lelo alimo nkaja mumo unnamata gwa sausi, unku ndwe fijo kumalafyale gwake, jo abinile fijo alinkuti nje pakufwa.

3. Umwene sausi bo apilike isya Jesu, po papo alinkubatuma kumyake amafumu ga mbaana-

Juta alinkuti mukapyelesye kumyake mumbule isege kunokuno ambumbulusyege unnamata gwangu.

4. Lelo abene bo bajilekufika papo alipo Jesu, po balinkumumilisyu ukuntengulila balinkuti: gwe abagile ukuntula bunobuno ugwe.

5. Buno amane nikipolo kyitu, jope niumba ja kwiputillamo atujengile.

6. Po papo Jesu alinkwenda nukubuka nabo. Lelo bo pasyele panandi ukufikapo panumba ja sausi, po papo umwene alinkutuma abakamu bake alinkuti amubuke mukatigi: ungikata-syaga gwe malafyale, buno ngabagila une ukuti gwingilege nkitembe kyangu ugwe.

7. Syo sisyo ndile kukamba-gila ukwisako kumyako kukukujune. Himma jobaga li isyulyene, po ikubumbulukaga undumyana gwangu uju.

8. Buno ndi mundu itolo nanine, mbikigwe mmalundi mbakulumba, nanine ndi nabasikalij mmalundi mmyangu, lelo linga nikujoba kuli jumo nikuti: bukaga kubulibe, po ikubuka itolo; kujungi linga nikuti: isaga kuno, po ikwisa itolo; kunnamata gwangu linga nikuti: bombaga akalibe, po ikubomba itolo.

9. Umwene Jesu lolij bo apilike sisisi, po papo alinkuswiga alinkubasyutukila babo bankongaga ikilundilo kyosa itolo, alinkubabula alinkuti; mwe, nalolij ulwitiko bo lululu lo ngalwagamo mwa Isilaeli muno.

10. Lelo bo bajilekufika kukaja babo abatumile sausi, po papo balinkwakwaga unnamata abumbulwike.

11. **Bo** ulwa kilabo po papo alinkubuka nkaja kamo aka bikuti mo mu-Naini. Balinkwenda nagwe nabafundigwa bake nabandu ikilundilo ki kingi itolo.

12. Lelo bo bajilekufika pabupipi itolo pakipata kya nkaja, po papo balinkwaganila nabandu bikubuka pakunsyila undumyana uju afwile, umwana ntiga munna. Umwene unna uju jo ali mfwile. Balinkwaga nabandu ba nkaja ikilundilo ki kingi itolo bikwenda nagwe unkiulu.

13. Umwene umalafyale bo ambwene unkiulu uju, po papo ikisa kilinkumwaga munda alinkuti: komma ukulila.

14. Po papo alinkusegelela alinkulukola ulutato, po papo balinkwenda nukwima babo balimpibile. Po papo umwene alinkuti: gwe ndumyana ugwe, nikukubula nikuti sumukaga.

15. Po papo alinkwenda nukutugala uju afwile, alinkwenda nukujoba. Po papo umwene alinkunnga unna.

16. Po papo ulutende lulinkubagwila bosa, balinkuntufya Kyala balinkuti: abonike unkunguluka unkulumba mmyitu muno. Kyala atuketile twe bandu bake.

17. Po papo inongwa syake sisisi silinkusatanila mosa namu-Jutai nankisu kya mbupipi mumo mosa.

18-35: Mat. 11, 2-19.

18. **Po** papo Johani abafundigwa bake balinkwakumbula syosa sisisi.

19. Po papo umwene Johani alinkubabilikila abafundigwa bake babili alinkubatuma kumalafyale alinkuti amubuke-

ge mukandalusyeye mukatigi: kali jo ugwe gwe batigi ikwisaga, pamo tungulilege ujungi — aliko?

20. Po papo balinkwakufika papo alipo abandu bababa, balinkumbula balinkuti: atutumile Johani umosi atile mukandalusyeye ugwe mukatigi: kali jo ugwe gwe batigi ikwisaga, pamo tungulilege ujungi — aliko?

21. Lelo po papo balinkwakumwaga bo ikubabumbulusya babingi nimbungo syosa nindamwa isi syabakufyaga nimbepo inali, bo nabafwamaso babingi ikubapa ukuketa.

22. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: amubukege mukambule Johani nisi mukuketa nisi mukupilika mukatigi: abafwamaso bo bikuketa, aba bikumyooka ukwenda bo bikwenda itolo, abakoma bo bamesisye umbili, aba mapuli bo bikupilika, abafwe bo bikusyuka, abalondo bo bikusimana inongwa sya ndumi innunu.

23. Nsanganalufu uju linga atikusyaga nasimo isya kumpesya mmyangu une.

24. **Agelile** lelo bo bikubuka babo abatumile Johani, po papo alinkwanda papo Jesu alinkunjoba Johani kuli aba bakomene papo ifilundilo itolo alinkuti: mwabukaga nkuketa fikij mmatengele? Mwabukaga nkuketa ulutete ulu lukupetanika kumbepo?

25. O, lomma? Mwabukaga nkuketa fikij lelo? Mwabukaga nkuketa umundu uju afwalaga imyenda imitakañifu? Kabuno aba bikufwala imyenda imitakañifu naba bikulya ifya bulufu fyosa, bo bikujaga pafitangalala.

26. O, jomma? Mwabukaga nkuketa fikij lelo? Mwabukaga nkuketa unkunguluka? Ena nalolij, nikubabula une nikuti: umwene uju mwanketaga, nkulumba itolo nakubakunguluka.

27. Namanga jo uju ajobigwe namwa Kalata apa ikuti:

„Keta nikukutumilaga ugwandumij gwangu ugwa kulongola nkyenij mmyako, jo isakutendekesyaga injila ja kwendamo ugwe.“

28. Nikubabula une nikuti: muli bosa aba bapapigwe kubakikulu akabonekamo najumo unkulumba kwa Johani umosij. Lolij unnandi kuli bosa nkita-ngalala kya kumwana, jo ankindile ubukulumba.

29. Po papo bosa abandu aba bapilikaga sisij, na ba basongasongo, balinkumwitika ubugolofu Kyala, balinkwenda nukosigwa ukosigwa kwa Johani.

30. Abene lolij nabafalisai nabamañangomelesyo balinkulufufya ulusasanyo lwa Kyala ulu abasasenye, balinkuti twemna ukutosya uswe umwene.

31. Umwene Jesu alinkujoba alinkuti: mbafwanikisyeye bo ifikij abandu ba lilino aba, bali bo ifikij?

32. Bali bo ba bakeke aba batugele pampulo, aba bikukolelanila bikuti: tutile nulupufi tubapukifye, umwe lolij mukakinapo; tutile nifwa tubapalile, umwe lolij mukatomolela ukulila.

33. Namanga isile Johani alinkusita nukulya fyosa itolo, alinkusita nukunwa ubwalwa bwa mafilu, po papo bikuti ali nimbepo inñali.

34. Kangi isile Nñamundu ikulya itolo fyosa, ikunwa itolo ubwalwa bwa mafilu, po papo abene bikuti: e, muswige lelo, umundu ugwa bula uju, ugwa kinwelo kya mafilu uju, umwina nabo nabasongasongo nabatulanongwa.

35. Agene amahala ga Kyala lolij go gikubonekela mu mbanake bosa ukuja magolofu itolo.

36. Po papo jumo umfalisai alinkumbilikila alinkuti: tubuke tukalyege twesa ifindu pamyangu. Po papo alinkwakwingila nñumba ja mfalisai alinkwaktugala pakulya.

37. Lelo alimo nkaja mumo jumo unlikulu untulanongwa. Jo alinkupilika ukuti ikulya ifindu nñumba ja mfalisai. Po papo alinkutwala ikipake kya ñemba imbala.

38. Alinkwakwima kumalundi kuñuma alinkulila amasosij. Amasosij alinkwenda nukuntoñekesya mmalundi gake. Kangi alinkwenda nukumpyasila mmalundi niñwili syake, alinkugafipa alinkugapaka niñemba.

39. Umwene umfalisai uju alimbikile bo ambwene, po papo alinkwenda nukwinogona munda mmyake alinkuti: umundu uju linga ali nkunguluka nalolij, po angali ammeñe unlikulu uju ikumpalamasya mumbili ukuti jo nongij ndibe, ntulanongwa.

40. Po papo Jesu alinkumwamula alinkuti: Simoni ndi nutunongwa twa kukubula. Umwene alinkuti: oko jobaga gwe mmañisij.

41. Umwene alinkuti: aliko jumo umwanilandalama uju ali nabani babili. Jumo alyañile indalama bamia bahano

(500), unnine ālyāñile amalongo mahano (50) itolo.

42. Lelo bo āgile fişobile abene ifya kumbukisya, po papo alinkubabula bo babili alinkuti: nsilekile, mbapele. Oko lelo, bo babili bababa jo aliku uju iřakunganaga fijo?

43. Alinkubusya Simoni alinkuti: ñikuti uju ampele si ñingĩ indalama, jo ikunganaga fijo. Po papo umwene alinkuti: ulongile, utalwisye po papo.

44. Po papo alinkusyutuka alinkunketa unĳikulu alinkumbula Simoni alinkuti: umbwene unĳikulu uju? Papo nişile nũmba jako mũno ugwe ukāmba amisi gā kwisugusunya mmalundi, umwene lolĩ āndoñekisye amasosi mmalundi, āmbyasile niñwĩli syake.

45. Ugwe ukāfipa kukanwa une. Umwene āndile papo niñgilaga nũmba mũno, atĩkuleka ukufipa amalundi gangu.

46. Ugwe ukāmbaka untu niñemba. Umwene lolĩ āmbakile amalundi niñemba imbala.

47. Ko kuno ñikukubula ñikuti: inongwa syake aswegigwe si ñingĩ itolo, buno ānganile ulugano lu lwĩngĩ. Lolĩ uju linga aswegigwe si nñandi itolo, jo ikunganaga itolo ulugano ulunandi.

48. Po papo alinkwenda nukumbula unĳikulu alinkuti: nguswile inongwa syako.

49. Po papo abene aba bātugele nagwe pakulya balinkwĩnogona munda mmyabo balinkuti: jo mũndu nkĩ uju, ikuti na si nongwa ikusiswa?

50. Po papo umwene alinkumbula unĳikulu alinkuti: lukupokile lu lwitiko lwako. Bukaga nulutengano.

8.

1. Pañuma pali sisisi po umwene alinkwenda itolo alinkumala akāja kosa nakakulumba nakanandi, alinkufumũsya inongwa innũũ sya kitangalala kya Kyala. Abĩlongo nababili balinkuja nagwe.

2. Bope nabakĩkulu bamo balinkwenda nagwe aba ābabumulwisye nimbepo inñali nĩdamwa itolo. Ba-Maliya uju bātigi gwa mũ-Magatala, uju syāsokilemo mmyake imbepo inñali ihano najibili,

3. na-Johana unka-Kusa unkaifumu gwa Heloti, na-Susana nabangi ba bĩngĩ. Bo balinkubatula ukubaswila najujo nabafundigwa bake nikyuma kyabo.

4-15: Mat. 13, 1-23. Mal. 4, 1-20.

4. Lelo bo babungene abandu ikilundilo itolo ki ĳingĩ aba bāfũmũle nkaja nkaja, aba bānkulukilaga jujo, po papo umwene alinkubabula ikifwanikisyo alinkubalilamo alinkuti:

5. lumo unsopangano alinkubuka kukusopa imbeju jake. Lelo bo ali pakusopa, po papo jĩmo imbeju jĩlinkwakugwa panjila. Abandu balinkujĩkaña namalundi, po papo ninjuni sya kumwaña si linkusala si linkumala.

6. Jĩmo ijĩngi jĩlinkwakugwa palwalabwe. Jo jĩlinkupya bo jĩmelilepo panandi, namanga jĩkali napabubundafu.

7. Jĩmo ijĩngi jĩlinkwakongana niĩtulatula apa jāgwaga. Lelo igyene imĩtulatula bo gimelile lumo najo gilinkwenda nukujĩkoma.

8. Jĩmo ijĩngi lolĩ jo jĩlinkwakugwa pakisũ ikinũũ jĩlinku-

mela jilinkupa iseke amalongo mulongo (100). Bo ajobile sisisi po papo alinkuti: uju linga imbukutu ali nasyo, jo alipilikaga.

9. Po papo balinkundalusya abafundigwa bake balinkuti: ikifwanikisyo kikiki fyo findu fikiki?

10. Umwene alinkubabula alinkuti: umwe mupegigwe ulwa kusimana isya kubutitu sya kitangalala kya Kyala. Abangi bala lolu bo bikubuligwa fi fifwanikisyo „napa bikuketa pope ukuti bangasibonaga, napa bikupilika pope ukuti bangasyaganyaga.“

11. Ikyene ikifwanikisyo lolu kyo iki: imbeju lyo isyu lya Kyala.

12. Iji natigi jimo jilinkwakugwa panjila, bo aba bikupilika, lelo kangu umbulisi ikwisa ikwenda nukulinaka isyu mundumbula syabo, papo ikuti bangajakupona bo likolile.

13. Ijene lolu iji natigi jimo jilinkwakugwa palwalabwe, bo aba bikugelela bapilike isyu, po papo bikwenda nukusekela pakulyambilila. Abene imisi bakaja nagyo nagimo, ulwitiko lwabo lo lwa kukola ubusiku bumo bwene itolo. Bikugelela linga siku linga sisile isya kubagela, po papo bikuleja.

14. Ijene lolu iji natigi jimo jilinkwakongana nimitulatula apa jagwaga, bo aba bikugelela bapilike, po kangu bikwaga nubwinogone ubu bikwinogona bikwikatasya nubukabi ubu bikukaba ninafu isi bikulya bo bali kubumi — fyo bikwaga fikubapita itolo, lelo po papo niseke sitikukoma.

15. Ijene lolu iji natigi jimo jilinkwakugwa pakisu ikinunu,

bo aba bikugelela bapilike, po papo isyu bikuja nalyo mundumbula innunu ingolofu, bikwenda nukupa iseke abasitalyojo itolo.

16-18: Mat. 4, 21-25.

16. Inale linga umundu akolise, po najumo atikukupikila nindelema, najumo atikubika kusi kukitala. Himma pakikolelale lolu po bikubika, bosa aba bikwingila nnumba ukuti bajibone ukumulika.

17. Buno tosa utwa kubutitu tukwisakusakukaga pabwelu linga siku, tosa nutu linga twikingile tukwisakukinguligwaga tukwisakubonekaga pabwelu.

18. Mwandege lelo mupilikisyege bununu isi linga mukupilika. Buno uju linga ali nafyo fimo, jo ikongeligwaga ukupegwa nifingi. Umwene lolu uju linga akaja nako nakamo, jo kikupokigwaga na kako ikufwana ali nako.

19-21: Mat. 12, 46-50. Mat. 3, 31-35.

19. Po papo nunna nabamyabo balinkubuka papo alipo, balinkupondwa lolu bo bikuti twaganile nagwe, namanga ali pakati pakilundilo.

20. Po papo abandu balinkumbula balinkuti: nuoko nabamyinu aliba bimile munuma mbandu bikuti tunkete ugwe.

21. Umwene alinkubusya alinkuti: une najuba nabamyitu, bo aba bikuti nukupilikisya isyu lya Kyala bikuti nukulikonga.

22-25: Mat. 8, 18-27. Mat. 4, 35-41.

22. Musi gumo balinkwipaka mwiboti najujo nabafundigwa bake. Umwene alinkubabula alinkuti: atwambukege sumbi tubukege isilya lila. Po papo abene balinkusunga iliboti.

23. Lelo bo likwenda iliboti, po papo umwene alinkwenda nukugona utulo. Po papo gulinkwinka umbelo pasumbi, amajiga galinkubapolekela mwiboti. Balinkwenda nukutolwa fijo.

24. Po papo abene balinkusuka balinkuti: malafyale, malafyale, buno tuli pakwibila. Po papo umwene alinkusumuka alinkūmana nago numbelo alinkūmana nago namajiga gā misi, po papo galinkwenda nukubota, kulinkuja jonjolo itolo.

25. Alinkubalalusya alinkuti ulwitiko lwinu luli kugu? Abene balinkuti nukutetema balinkuti nukuswiga, balinkulalusanya balinkuti: mwatigi jwanj juju? Buno na gi mibelo naga misi gikumwitika isi linga ikulagila?

26-39: Mat. 8, 28-31. Mal. 5, 1-20.

26. Po papo balinkwambuka balinkwakufika pakisu kya ba-Gelaseni, iki kinigene nikya mu-Galilai pasumbi.

27. Abwene lelo bo ikufyuka pisilya, po papo alinkwaganila numundu gwa nkaja mumo, uju ali nimbepo innali. Alyandile li ijolo ukwenda itolo kishita kufwala nagumo umwenda, akāgonangamo nanumba, alinkuja mu mmapumba loli.

28. Jo alinkukuta inguto bo ambwene Jesu, alinkungwila umalundi alinkukolela alinkuti: tuli buki nanine nanungwe gwe Jesu gwe mwana gwa Kyala unkinde? Nikipyelesya kumyako nikuti: ungāngalilaga.

29. Namanga umwene ajikemile imbepo innali atile: sokamo mmundu uju. Namanga andisanyaga bwila itolo ukundusanyikisya kosakosa. Abanine bwila

balinkuti tumpine niniololo namfipingo balinkuti tundindilile. Umwene po papo ende nukufilatulanya ifya kumpinila, po papo imbepo innali jende nukunkimbisya mmatengele.

30. Po papo Jesu alinkudalusya alinkuti: gwanj ingamu? Umwene alinkuti: ne Filundilo. Namanga syalingile mmyake si ningi imbepo innali.

31. Po papo balinkupyelesya kumyake balinkuti ungatujobaga ukuti amwitage mbwina bwa ngolongo.

32. Lelo gwalipo papo nuntimo unkulumba gwa ngulube, gulinkulya ilisu pakyamba. Po papo imbepo innali isi silinkupyelesya kumyake silinkuti: utupepo ingulube sila, mo twingilege uswe. Umwene alinkwitika.

33. Po papo imbepo innali silinkusoka mmundu jujo silinkwakwilingila mungulube. Po papo ingulube untimo gosa itolo silinkugulutukila palupanga, silinkwitaga munanja, silinkumlwa itolo.

34. Abene abalumyana ababātimaga ingulube bo basibwene sisisi, po papo balinkubopa balinkwakusifumunya nankaja mosa namumbali mbubinga.

35. Po papo abenekaja balinkusumuka ukubuka kukuketa sisyo apelile. Balinkwakufika papo alipo Jesu, balinkwakwaga umundu, uju syasokilemo mmyake imbepo innali atugele bununu kumalundi kwa Jesu, afwele nimyenda atengene itolo. Po papo balinkutetema.

36. Abene lelo aba balimbwene, bo balinkubabula isya kumbubulusya ugwa mbepo innali balinkuti: atile atile.

37. Po papo abandu bā nkīsu kya mu-Gelaseni ikilundilo kyosa balinkuti: ulisokamo nkīsu kyitu muno. Namanga ulutende lwabāgīle lu lwīngī. Po papo umwene Jesu alinkwīpaka mwīboti alinkugomokela kuko āfūmīle.

38. Umwene umundu uju syasokīlemo mmyake imbepo ināli, jope alinkupyelesya kumyake alinkuti: ndibukaga nanūngwe. Umwene alinkungomola alinkuti:

39. bukaga kukāja kako, ubabulege abandu sīsyo akupelīle Kyala. Po papo alinkubuka alinkwakusīfūmusya mosa nkaja, sīsyo ālimpelīle Jesu.

40-56: Mat. 9, 18-26. Mal. 5, 21-43.

40. Lelo Jesu bo isīlekufīka kubwa kunokuno, po papo balinkumwambilila abandu ikilundilo. Namanga bosa bāngulilaga.

41. Po papo balinkwaga ikusegelela papo ālipo Jesu umundu, uju ingamu jake āli jo Jāili, ummañisi unkulumba nūmba jabo ja kwīpūtilamo. Jo alinkumbungulukila mmalundi Jesu, alinkupyelesya kumyake alinkuti: tubuke nūmba jangu.

42. Namanga āli numwana undindwana jumo mwene ntiga, uju āmalīle ifyinja mulongo nafibili, jo āli pakusīlīlika papo. Lelo umwene bo ikuti mbuke, po papo abandu balinkufyikana nagwe, namanga kyali kilundilo itolo.

43. Lolī ālipo papo jope nukīkulu jumo, uju āli niñibuko ja ilopa ifyinja mulongo nafibili. Ikyuma kyake kyosa kyamalīkīle mbaganga, kisītakungangula najumo.

44. Jo alinkusegelela kuñuma alinkumpalamasya kukilundo

kyake kumalundi. Lelo po papo po jīlinkwenda nukūmila papo-papo itolo inībukojā ilopalyake.

45. Po papo Jesu alinkuti: jwanī āmbalamasīsyē papapa? Balinkwenda nukukana bosa. Po papo ba-Peteli nāba bāli nagwe balinkuti: malafyale, utīkuketa ukupapatana nabo abandu ikilundilo itolo ukukulufanya nabo itolo?

46. Umwene Jesu alinkuti: jumo āmbalamasīsyē. Buno nībwene amaka ukusoka mumbili mmyangu muno.

47. Lelo po papo unki kulu bo ibwene ukuti bīkumwagaga, po papo alinkusegelela butetema butupu, alinkubunguluka pasi alinkumbula sīsyo syalimpelīle ukumpalamasya alinkuti syo isī, alinkusijoba itolo bo bīkupilika bosa abandu. Alinkumbula nīsyā kubumbuluka mbibimbibi itolo alinkuti ndīle ndīle.

48. Umwene alinkumbula alinkuti: gwe mwanangu ugwe, lukubumbulwīsyē lu lwītiko lwako. Bukaga nulutengano.

49. Lelo bo ali pakujoba lilili, po papo alinkuboneka jumo uju āfūmīle pankulu gwabo gwa nūmba ja kwīpūtilamo, alinkumbula alinkuti: umwanako afwīle. Ungamumilisyaga ummañisi.

50. Umwene Jesu alinkupilika, po papo alinkuti: ungatetemaga ugwe, gwītikege itolo, po ikuponaga.

51. Lelo bo ajīlekufīka nūmba, po papo alinkubagomola bosa aba bātigi twīngile nagwe. Alinkubega bene ba-Peteli na-Jakobu na-Johani nugwīse gwa mwana nunna, bo alinkwīngila nabo.

52. Alinkwaga bosa bīkulila ifwa ja mwanīke. Po papo

umwene alinkuti: mwe, komma ukulila, buno akafwa, himma agonile tu tulo.

53. Po papo abene balinkwenda nukunseka, namanga bālimbwene ukufwa umwanjike.

54. Po papo umwene alinkubasosya bosa nūmba, alinkunkola ikiboko undindwana alinkumbilikila alinkuti: gwe mwanjike ugwe sumukaga.

55. Po papo imbepo syake sya muji sīlinkwenda nukugomoka ukwisa mmyake, alinkwenda nukusumuka nakalinga itolo. Umwene alinkubabula alinkuti: amumpepo ifindu alyege.

56. Po papo abapapi bake balinkutenguka itolo munda. Umwene alinkubakanisya fijo alinkuti: mungambulaga najumo umundu isi mbelile.

9.

1-6: Mat. 10, 1-14. Mal. 6, 7-13.

1. Po papo alinkubabunganya abilongo nababili alinkubapa namaka nubutwa bwa kukagila nimbepo ināli nubwa kugangulila nindamwa syosa.

2. Alinkubasumūsyā ukubatuma injila alinkuti: amubukege mukafumūsyēge kitangalala kya Kyala, mukababumbulusye nāba linga mwagile babijile.

3. Alinkubabula alinkuti: mungakolelaga nafimo munjila. Jomma ningili jomma niambi fyomma nifindu syomma nindalama na gi miselekesye komma ukuja mibili.

4. Niūmba iji linga mukwīngilangamo, mo mukajege mumo, mo mukafumege bo musumwike ukubuka kangi.

5. Bosa aba linga mwagile bātikubāmbilila, bo mwise mukaso-

kege nkaja kabo, mukabakomelege nakafumbi kumalundi, syo sijege sya kumañilamo abene.

6. Po papo balinkusumuka ukubuka, balinkumala akāja kosa, balinkusijoba inongwa innunū mosamosa, balinkubabumbulusya nabandu ababine.

7-9: Mat. 14, 1. 2. Mal. 6, 14-16.

7. Po papo jope na-Heloti ulifumu alinkupilika syosa isi āpelaga. Po papo alinkwalingana itolo, papo āgaga bamo bikuti: jo ju Johani asyukile muno āfwile.

8. Abangi alinkwaga bikuti: jo ju Elija asetwike. Abangi alinkwaga bikuti: jo ju nsololi jumo ugwa kubukulu asyukile.

9. Umwene Heloti jo alinkuti: umwene Johani jo nālimbolile untu jujune. Umwene jujuju jwani, uju nikupilika ukuti ikupela sisisi? Alinkuti nummañe.

10-17: Mat. 14, 13-21. Mal. 6, 30-44. Joh. 6, 1-13.

10. Po papo abapositili balinkwakwisa kuno ābatumile balinkumbula syosa isi bābombile. Po papo umwene alinkujonga nabo alinkwakwījekela nabo nkaja kamo aka bikuti mo mu-Betisaita.

11. Abene loli abandu balinkumbona, po papo balinkwenda nukunkonga ikilundilo itolo. Umwene alinkubāmbilila alinkubabula isya kitangalala kya Kyala. Bope nabā kubabumbulusya alinkubabumbulusya.

12. Balinkugelela bo bukwanā ukwila namajolo ubusiku, po papo balinkusegelela kumyake abilongo nababili alinkuti: basumūsyē abandu babukege mosa nkaja kā mumbali muno nambubinga mosa, mo bakagone bakalyemo nifya

kulya. Kabuno tuli mmatengele munomuno.

13. Umwene alinkubusya alinkuti: amubapepo ifya kulya jujumwe. Abene balinkuti: tukaja nafyo fingi nanuswe. Fi fisyesyeye fihano na si swi ibili, fyo tuli nafyo po papo. Ndisi lolijinga pamo twajakubulila ifindu bosa abandu bababa.

14. Namanga bali pabaelifu bahano (5000) abanambala. Umwene alinkubabula abafundigwa bake alinkuti: amubabule batugale mungindi mungindi, ulukindi lumo amalongo mahano (50), ulukindi lumo amalongo mahano.

15. Po papo bosa balinkutugala pasi, bo papo ababulaga.

16. Lelo po papo umwene alinkwega na fi fisyesyeye fihano fifyo na si swi ibili, alinkuketa kumwana alinkugwa ulupi. Po papo alinkumeñanya alinkubaninga abafundigwa bake, bo balinkubapa abandu.

17. Po papo balinkulya balinkwikuta bosa. Balinkubunganya nutumeña utu basyesye ifibo mulongo nafibili.

18-27: Mat. 16, 13-28. Mal. 8, 27-9, 1.

18. Agelile lelo bo ijekile nabafundigwa bake bo iputile, po papo alinkubalalusya alinkuti: abandu apa bikunjoba une bikuti nyani?

19. Abene balinkumbula balinkuti: bamo bikuti gwe Johani gwe mosi, bamo bikuti gwe Elija, bamo bikuti gwe nsololijwa kubukulu usyukile.

20. Umwene alinkuti: umwe lelo, umwe mukuti nyani? Po papo alinkumwamula Peteli alinkuti: gwe Kilisiti gwa Kyala ugwe.

21. Po papo umwene alinkwenda nukūmana fijo, alinkusinga alinkuti: mungambulaga najumo umundu.

22. Alinkongelapo alinkuti: Nnamundu fikuti akubilwe fijo. Namafumu agenekikolo nabaputi abakulumba nabamañakalata bisakunhenulaga bisakungogaga, lolijisakusyukaga pabusiku bwa butatu.

23. Po papo alinkubabula bosa alinkuti: uju linga ikuti nunkongege munuma une, jo fikuti ikanganyege itolo, atigi niki-kohekano kyake itwikege bwila, na po endege nukungonga une.

24. Namanga uju linga ikuti mbonesye ubumi bwake, jo apekisye ngani. Lolij uju linga ubumi bwake apekisye mu mmyangu une, jo abuponekisye ngani.

25. Napa linga umundu akikabaga kyosa ikisi, linga bo itagile mwene mumo, linga ipesisyeye mwene mumo, po kyambu- bulilaga fiki lelo?

26. Uju linga ikuja nisoni kumyangu nakumasyu gangu, jo jope na-Nnamundu isakujaga nisoni kumyake, bo asumwike ukwisila mbusisya bwake nubwa gwise nubwa bandumi abikemo.

27. Nalolij nikubabula une nikuti: mwe mwimile papapa bamo mutisakukumana gwa ukufwa bo mukakibona tasi ikitalagalala kya Kyala ukwisa.

28-36: Mat. 17, 1-9. Mal. 9, 2-9.

28. Lelo po papo bo ajobile amasyu gagaga, bo bagonile kahano nakatatu, po papo alinkubega ba-Peteli na-Johani na-Jakobu alinkufyuka nabo pakyamba kimo pakwiputa.

29. Lelo po papo bo ali pakwiputa, po balinkuomoka na-

kumaso ikwanduka ikuja pasima itolo, numwenda gwake gukuja swe itolo kukubikuka.

30. Balinkwaga abandu babili bikujoba nagwe. Balinkwaga bo ba-Mose na-Elija.

31. Bo balinkusetukila mbusisya. Balinkujoba isya kusokankisu muno umwene isi ajaga pakusokela mu-Jelusalemu.

32. Abene loli ba-Peteli nabanine utulo twabatolile. Lelo bo bikulembuka, po balinkumbona mbukulumba bwake ubusisya itolo, balinkwaga nabandu babili bimile nagwe.

33. Lelo ba-Mose na-Elija bo basumwike apa alipo jujo bo bikubuka, po papo Peteli alinkujoba na-Jesu alinkuti: malafyale panunu ukuja papapa uswe. Tulijengaga ihema itatu papapa. Jimo jijege jako jugwe, jimo jijege ja Mose, jimo jijege ja Elija. Namanga apajapajaga itolo.

34. Lelo bo ali pakujoba sisisi, po papo balinkwaga ilibingu likubatimbikilila. Po papo balinkwenda nukutetema bo ilibingu lisilekubaga.

35. Po papo balinkwaga isysu likufuma mwibingu mumo likuti: uju jo ju mwanangu unkundwe kumyangu, jo mumpilikisyege jujo.

36. Lelo bo lili pakujoba isysu lilili, po papo balinkwaga Jesu ali mwene itolo. Abene tasi balinkuja mye itolo, balinkusita nukumbula najumu umundu sisyo basibwene.

37-45: Mat. 17, 14-23. Mat. 9, 14-32.

37. Lelo pabusiku ubukongesi bo bikusuluka pakyamba, po papo umwene alinkwaganila nabandu ikilundilo ki kingi itolo.

38. Po papo balinkuomoka umundu nkilundilo mumo iku-kuta ikuti: gwe mmanisi, nikupyelesya kumyako nikuti ulingetelaga umwanangu undumyana uju, buno ndi nagwe jujo mwene ntiga.

39. Keta imbepo jikumwambulanya, lelo po papo umwene ikwenda nukukuta, po papo ikusililika itolo iliniki ende nukukolisa nuntotofula. Jikusokamo mbolambola itolo, bo jifwene jintikenye itolo.

40. Mbyelisye nakubafundigwa bako, ndinkuti amungagilege imbepo iji, lelo po papo nagile jibatolile itolo.

41. Po papo umwene Jesu alinkubusya alinkuti: ilaju, kokusitakwitika kuki abandu balilino aba, bo bunyongafu buki! Mbele poki ukuja nanumwe, mbele poki ukuti „lya mbepa“ bwila! Ntwale kuno umwanako.

42. Lelo bo ali pakusegelela nagwe, po papo imbepo inali jilinkumbiga pasi, alinkwenda nukusililika itolo iliniki. Po papo Jesu alinkumana najo imbepo inali iji alinkumbulusya umwanike alinkunni-nga ugwise.

43. Po papo bosa balinkute-nguka munda ubukulumba bwa Kyala. Lelo po papo bo bosa bali pakuswiga syosa isi apelaga, po papo umwene alinkujoba kubafundigwa bake alinkuti:

44. amutege bununu imbuluku syinu mupilikege amasyu aga nikubabula une. Namanga Nnamundu bikuja pakubapela mmaboko abandu itolo.

45. Abene balinkusita nukusyaganya sisyo ajobaga, silinku-

fwana simatiligwe ukuti banga-sibonaga. Nukutiŵa balinkutiŵa ukundalusya sisyo ajobaga.

46-50: Mat. 18, 1-5. Mal. 9, 33-40.

46. Lulinkutupuka lope nulukani abene, ulwa kuti: kali jwani unkulumba twesa muno tujilile?

47. Po papo umwene Jesu alinkusimana sisyo binogonaga mundumbula syabo, po papo alinkumwega umwanike alinkumbika mumbali mmyake

48. alinkubabula alinkuti: uju linga umwanike uju ikumwambilila mungamu jangu, bo anambilile jujune. Lelo uju linga ikunambilila une, bo amwambilile jujo andumile une. Namanga uju linga abakindile mwesa ulwijisyo, jo abakindile itolo nubukulumba.

49. Po papo Johani alinkumbula alinkuti: gwe mmanisi, twalimwagile jumo uju imbepo inali asisokesyaga mungamu jako, po papo uswe tulinkunkanisa papo twalyagile tukaja nagwe pakukukonga.

50. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: ka mwali nafiki ukundeke. Namanga uju linga tukalabilana nagwe pakubomba jo tukujilana itolo nagwe.

51. Lelo po papo bo ubusiku bwake bwa kumwegela kumwana kangi umwene bo bu-pikilile, po papo jope alinkulabisya ikyenji mu-Jelusalemu, mo alinkuti mbuke.

52. Po papo alinkutuma aba kulongola nkyeni mmyake. Bo balinkwenda balinkwakufika nkaja kamo ka ba-Samaliya, mo balinkuti tuntendekekesye pabujo.

53. Abene abenekaja loli balinkusita nukumwambilila papo

balyagile ikyenji alabisye mu-Jelusalemu ikuti mo mbuke.

54. Bo basibwene sisisi abafundigwa bake, ba-Jakobu na-Johani, po papo balinkuti: malafyale, linga gwitikaga ugwe, po twagujobaga umoto ukuti gufumege kumwana bapyege bamalikege.

55. Po papo umwene alinkubasyutukila alinkumana nabo [alinkuti: o, mukimana? Muli bana ba mbepo ani?

56. Buno Nnamundu akisamo nkubapyuta ubumi abandu. Himma umwene isile nkubapoka ku kubapoka loli.] Po papo balinkubuka nkaja akangi.

57-60: Mat. 8, 19-22.

57. Lelo po papo bo bikwenda munjila, po jumo umundu alinkujoba nagwe alinkuti: malafyale, nikukukongaga mossa muno kwenda.

58. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: kuna kugu? Buno utwene utumbwe to tuli nimina, syope ninjuni sili nifumbwa, umwene Nnamundu loli, jo akaja napamo pabulambaliko untu.

59. Ujungi alinkumbula jujo alinkuti: loli ugwe ngongaga. Po papo umwene alinkuti: malafyale, nati mbuke ngansyile tasi tata.

60. Umwene Jesu alinkuti: baleke abafwe basyilane babo batapu. Ugwe loli bukaga kafumuye ikitangalala kya Kyala.

61. Jope nujungi alinkujoba nagwe alinkuti: malafyale, nanine nikukukongaga, pilika tasi loli ngabalage abamyitu.

62. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: uju linga ikubika

ikiboko p̄kumbulu, lelo po kangi ende nukuketa kuñuma, jo akabagila kukitangalala kya Kyala.

10.

1-12: Mat. 10, 7-16.

1. Pañuma pali s̄is̄is̄i po umalafyale alinkubasala abangi amalongo mahano namabili (70), bope alinkubasum̄sya ukubatuma injila mbubili mbubili, bo balinkwakutalamo nkaja mosa muno at̄igi n̄ikubukaga.

2. Alinkubabula alinkuti: ugwene untondolo go mw̄ngi, lol̄i banandi abatondol̄i. Am̄pyelesyege lelo kumwenentondolo, atumege abatondol̄i m̄ntondolo gwake.

3. Am̄bukege lelo. Keta apa n̄ikubatuma, po n̄ikubatuma ukuti twana twa n̄os̄i tukwakingana n̄if̄namana.

4. M̄ngakolelaga nakañambi k̄a ndalama, komma nakasaka k̄a mbopo, fyomma n̄if̄kato ukuja nafyo, nukuponya m̄ngamponyaga najumo umundu m̄njila.

5. N̄ũmba muno linga m̄kw̄ngila lol̄i, mo mukatale li lya kuti: ulutengano lujemo n̄ũmba muno.

6. Linga al̄imo m̄mo un̄a-lutengano, po ulutenganyo lwin̄i lusakutugalapo pamyake. Linga akajamo najumo, po lusakubagomokelaga itolo jujumwe.

7. N̄ũmba muno mo mukajege m̄mo bw̄la itolo. Mukalyege itolo m̄kanwege itolo f̄fyo linga bali nafyo. Buno uju ikubomba akabombo abaḡile ukuti banhombe ifya kunhomba. Mutangapul̄sanyaga in̄mba syosa.

8. Mope nankaja muno linga mukubukamo, linga bikubambilila, po mukalyege itolo f̄fyo linga bikubategelekesya if̄ndu.

9. Mukababumbul̄syege aboñwa aba linga bal̄imo m̄mo.

10. Nkaja muno linga m̄t̄ile tubukemo, kangi abenekaja bend̄ile nukus̄ita ukubambilila, — mo mukasokemo mwimege pam̄pulo m̄t̄igi:

11. na lu lufumbi lwa nkaja kinu muno, ulu lut̄umil̄ile mmalundi, lope tukubakuñundila tukubalekela. Lol̄i lyo mulimañege lilili li lya kuti: ikyene ikitangalala kya Kyala k̄is̄ile kili kifuki.

Mat. 11, 21-23.

12. Lol̄i n̄ikubabula une n̄ikuti: m̄s̄i gula po isya b̄a m̄-Sotomu s̄is̄akujaga hobofu itolo kysya nkaja kako.

13. Uli gwak̄i gwe Kolasini, uli gwak̄i gwe Betisaita. Buno ifika if̄i fipelaga mmyinu muno, linga fyal̄ipel̄ile namu-Tili namu-Sitoni, po angali b̄ap̄indw̄ike itolo li ijolo, po angali bafwele nisanja, po angali batugele namumfwan-dilo.

14. Lol̄i m̄s̄i gula gwa kulongela, po nisya mu-Tili nisya mu-Sitoni s̄is̄akujaga hobofu itolo kusyinu.

15. N̄ungwe gwe Kapelinaumu, ukajakuf̄kako nakumwaña ukwimik̄igwa? Keta lelo kwakuf̄kaga nambusyuka ukw̄is̄igwa.

16. Uju linga ikupilika is̄i mukujoba umwe, bo apil̄ike kumyangu itolo. Uju linga ikubasyokela umwe, bo as̄yok̄ile jujune. Lol̄i uju linga ik̄us̄yokela une, bo ans̄yok̄ile jujo andum̄ile une.

17. Lelo po papo a bā malo-ngo mahano namabili (70) balinkwakwisa kuno abatumile, balinkusekela balinkumbula balinkuti: malafyale, syope na si mbepo inñali syalambile kumyitu mungamu jako.

18. Umwene alinkuti: nanine numbwene Setano ukumwemwete ka itolo ukuti njasi bo ikutuñuka kumwana.

19. Keta mbapele amaka gā kukaña napanjoka napatupilili napamaka gosa gā ndugu, lolī nakamo katīsakubapelelaga nafimo umwe.

20. Lolī syo mungasekelaga sisyo mwagile imbepo inñali silambile kumyinu. Syo musekele lolī sisyo linga mwagile ingamu syinu sisimbigwe kumwana.

21. 22: Mat. 11, 25-27.

21. Pa pakabalilo kako po Mbepo mwikemo alinkumpelela ukusekela fijo Jesu, po papo alinkwenda nukuti: nikukutiya gwe tata, gwe malafyale nakumwana napasī, papo ufīndile sisīsī nakubā mahala nakubamagañi, uba kingulile lolī abakeke. Ena gwe tata, syo ulinkuti syo nunu sisīsī ugwe kumaso kumyako.

22. Fyosa ambele une tata. Numwana najumo umundu akammaña, mwene ju gwise jo ammeñe; nugwise najumo umundu akammaña, mwene ju mwana jo ammeñe, nauju linga umwana atile nunkingulile.

23. Kangi alinkubasyutukila bene ba bafundigwa bake alinkuti: masangalufu amaso aga gikuketa isi mukuketa umwe.

24. Namanga nikubabula une nikuti: nabasololi nabañafyale ba bingi bañoñwaga ukuketa

sisyo mukuketa umwe, balinkusita nukusimaña nakumo, balinkuti tupilikege sisyo mukupilika umwe, balinkusita nukupilika nakumo.

25-28: Mat. 22, 35-40. Mal. 12, 28-34.

25. Po papo jumo ummaña ndagilo alinkusumuka alinkuti nungele, alinkundalusya alinkuti: gwe mmañisi, une mbombe fikī ifya kwingilila pakilingo kya bumi bwa bwila?

26. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: mungomelesyo bule, fikī fisimbigwe? Apa kuketa pa-Kalata po kusyaga siliku?

27. Po papo umwene alinkubusya alinkuti: lisimbigwe ili likuti: Kyala untwa gwako ulinganilaga na si ndumbula syako syosa, na gu mojo gwako gosa, na ga maka gako gosa. na ku kwīnogona kwako kosa. Jope nunnino unganenege bo papo gwiganile gwimwene.

28. Po papo Jesu alinkuti: utalwisyē po papo. Bo utendekege lelo bububo, po kusakubwagaga ubumi.

29. Umwene lolī alinkuti nīnokesye, po papo alinkubusya kwa Jesu alinkuti: na lelo umwene umwīnangu jo aliku?

30. Po papo alinkubusya Jesu alinkuti: aliko jumo umundu uju alinkufuma mu-Jelusalemu alinkwikilila ukubuka mu-Jeliko. Munjila alinkwaganila niññambuta; gyo gilinkumfūla imyenda, gilinkunkoma ningilī. gilinkundeka bo asyele panandi ukufwa, gilinkubuka.

31. Lelo po papo jope numputi alinkwenda itolo injila jijo.

Alinkugelela ambwene, po papo alinkwenda nukusasa ukukinda.

32. Jope nunña-Lebi bububo, alinkwenda papo jope. Alinkugelela afikile papo alipo, alinkugelela ambwene, po papo alinkwenda nukusasa ukukinda jope.

33. Jumo un-Samaliya lolijope ajaga ninjila jake pasima, alinkwisakufika papo alipo. Po papo umwene kilinkwenda nukumwaga ikisa munda bo ambwene.

34. Po papo alinkusegelela itolo, alinkumbanda niñemba nubwalwa bwa mafilu alinkumpina ififulalo alinkunkwesya pambunda jake alinkwakumbika nnumba ja bendanjila, mo alinkwakundwasya.

35. Lelo bo asumwike nulu-bunju, po papo alinkusakula indalama ibili, alinkunnga umweneñumba ja bendanjila alinkuti ulindwakisyaga umundu gwangu uju lelo, fyosa nifi linga, ikulya fyo nisakukuhombaga jujune bo nisilekwenda papapa kangi.

36. Bule lelo ugwe apa kuketa, abandu bo batatu aba, ajaga nñine aliku jula gyalingwilile iminambuta?

37. Umwene alinkuti: ajaga nñine jula kimwagege ikisa. Po papo Jesu alinkubusya alinkuti: bukaga lelo, bo ukate-ndekege bububo nanungwe.

38. Lelo po papo bo bikwenda nagwe Jesu, po papo balinkwakufika nkaja kamo. Po papo jumo un-kikulu uju ali jo Malita ingamu alinkumwambilila nnumba jake.

39. Jo ali nunnuguna uju batigi jo Malija ingamu. Jo alinkwakwitugasya kumalundi ga

malafyale, alinkupilikisya sisyo ajobaga umwene.

40. Umwene Malita alinkupusanika itolo fyosa ifindu ifi atigi ndendekesye. Po papo alinkwakujoba kwa Jesu alinkwakuti: malafyale, syo utikusibikilako umoyo nunngwe, isi unnuguna gwangu andekile nmwene akabombo kosa? Ulimbulaga tutulane.

41. Umwene umalafyale alinkubusya alinkuti: Malita, gwe Malita, nngi ugwe isi kwionogona, isi sikukusibanya.

42. Kali kamo kene lolijakenene, aka fikuti umundu ajege nako. Umwene Malija jo isalile ka kajabo ka kanunu kako, ko najumo atikupokamo kumyake.

11.

1. Lumo lelo umwene alinkwiputa pamo, lelo bo amalile, po papo jumo umfundigwa gwake alinkujoba nagwe alinkuti: malafyale, nanuswe ulitumañisyaga ukwiputa, bo papo Johani abamañisyaga ukwiputa abake abafundigwa.

2-4: Mat. 6, 9-13.

2. Umwene alinkubabula alinkuti: linga mukwiputa po mutigi: Tata, ingamu jako ajikemesigwe, ikitangalala kyako kisege,

3. bwila utupepo ifindu fyitu tufwane nafyo,

4. utuswege ninongwa syitu, buno nanuswe tukubaswa bosa aba nongwa syitu, ungatubikaga ndupefyo.

5. Po papo Jesu alinkuti: jumo jwani umwe ajege nunnine abukege kumyake pakilo pakati atigi: gwe mwingu ulinani-laga ifisyesye fitatu.

6. keta jumo umwinangu ugwa munjila isile ali pamyangu, lelo une fisobile ifya kuntanga.

7. Umwene ugwa nũmba abũsyege atigi: gwekaña ungāngatasyaga nungwe, buno kukifigo nĩgeleko li itasi, nanĩne nabangu twesa tulambalele. Po nati sumukege ngupepo kangi?

8. Isaga mbabule lelo une: nāpa linga atikusumũka pakumpela pabunĩne, pope ikusumũkilaga papo amũmilĩsyẽ itolo, ikumpaga fifyo ikulonda.

9-18: Mat. 7, 7-11.

9. Syo nanĩne nĩkubabula lelo nĩkuti: amũsumege, po mũsakupegwaga; amwĩjulege ukulonda, po mũsakufyagaga; amũkuũũdege kulwĩgi, po mũsakwĩguliligwaga.

10. Buno bosa nāba linga bĩkusuma, bo bĩkwambililaga; bosa nāba bĩkwĩjula ukulonda, bo bĩkufyagaga; bosa nāba linga bĩkukuũũnda kulwĩgi, bo bĩkwĩguliligwaga.

11. Umwe mũno mujilĩle alĩko jwanĩ umũdu umpapamwana, uju ikumpa ilĩbwe umwanake, bo umwene asũmĩle ikisyesyẽ? Uju ikumpa injoka, bo umwene asũmĩle iswi?

12. Uju ikumpa akapĩlĩlĩ, bo asũmĩle ilĩfumbi?

13. Apene lelo linga nanũmwe, mwe mũli bagasi itolo, linga abaninũ mukubapa ifya kubapa ifinũũ, po ugwisemwe gwa kumwaña asĩte ukukindilila pakubapa Mbepo mwĩkemo babo, linga bĩkusuma kumyake?

14-26: Mat. 12, 22-45. Mal. 3, 22-27.

14. Lumo Jesu alinkujĩsosya imbepo inĩnali iji jali kinũũ. Lelo bo jĩsokĩle imbepo inĩnali, po papo umũdu ali-

nkwenda nukujoba. Po papo balinkuswĩga abandu ikilundilo kyosa.

15. Lolĩ bamo balinkuti: imbepo inĩnali ikusĩsokesya mwa Belisibuli mũnkulu gwa mbepo inĩnali.

16. Bamo abangi balinkuti tungele, po papo balinkusuma kimo ikiswĩgũ kya kumwaña kumyake.

17. Umwene lolĩ bo asĩbwene sĩsyo bĩnogonaga munda, po papo alinkubabula alinkuti: kyosa ikisũ iki linga kĩlundulenyẽ kikyo kitupu, kyo kĩkusenjeluka itolo, lelo po papo syope nĩũmba syende nukugwilanila.

18. Apene lelo linga na ju Setano ilundulenyẽ jujo ntupu, po kyati kijengeko bulebule ikitangalala kyake? Papo mũkuti: imbepo inĩnali ikusĩsokesya mwa Belisibuli une.

19. Apene lelo linga imbepo inĩnali une nĩkusĩsokesya mwa Belisibuli, po abene abaninũ umwe bĩkusĩsokesya mwanĩ apa bĩkusĩsosya? Syo isi bĩsakubalongaga ba baninũ.

20. Apene lolĩ linga imbepo inĩnali nĩkusĩsokesya lu lobe lwa Kyala une, bo ngimba lelo ikitangalala kya Kyala kibafĩkĩle itolo.

21. Ugwa lutobe linga igelĩke ingwego syake, linga ikulindilila inũmba jake, po fyosa ifyela fyake fĩkuja jonjolo itolo.

22. Apene lolĩ linga ikutwala ubwĩte kumyake ujungi uju ankindĩle ulutobe, ikwenda nukuntola, po lolĩ po ikupoka ningwego syake syosa isi itufyaga umwene, ikupupa fyosa ikujabanya.

23. Uju linga tukaja twe-sa nanine, jo tulabilene itolo. Uju linga atikū-ndula ukubunganya, jo ikubululusya.

24. Apa linga imbepo inñali jisokilemo mmundu, po jikubeta jikumala posa pabusitamisi. jikulonda pabutusyo. Lelo jikugelela jikapāga napamo, po papo jikuti: nikugomokelaga kumba jangu muno nāsokile.

25. Lelo bo jisile, po jikwaga bapyagile banosisye.

26. Lelo po papo jikwenda nukubuka kukwega isingi imbepo ihano najibili innine, inginde ubugasij nakumyake. Lelo bo sisile, po sikujaga mumo, lelo po papo umundu uju ulwanuma lilino po asambukege itolo akindililege nakulwa butasi.

27. Lelo po papo bo ali pakujoba sisisi, po papo jumo unki kulu uju ali nkilundilo mumo alinkulata ilisyu ilikulumba alinkuti: musangalufu nankifuba iki gwalimo ugwe, masangalufu namabele aga gongaga ugwe.

28. Umwene alinkubusya alinkuti: une nikuti basangalufu babo linga bikuti nukupilika ilisyu lya Kyala bikuti nukulibika mundumbula.

29-32: Mat. 12, 38-42.

29. Agile lelo bikunkulukila abandu, po papo alinkwenda nukuti: abandu ba lilino aba bukā' bugasi! Lilino bikusuma ikiswigu. Batikukuyagaga loli nakimo ikiswigu. Ki kiswigu kilakila kyajaga na-Jona loli, kyo bikukuyagaga kyene.

30. Namanga bo apa Jona kyali kiswigu kubandu ba mū-Ninibe, bo isakutendekaga bu-

bubo Nnamundu, kisakujaga kiswigu kubandu ba lilino aba.

31. Umalafyale unki kulu jula afumile kukisu kya kubwa kukililo kula isakusumukilaga lumo nabandu ba lilino aba pabusiku bwa kulongela inongwa, isakubajobaga ububibi, namanga umwene afumile kuno kimalikile ikisu alinkwisakupilika amahala ga Selomoni. Kabuno alipo papapa unkulumba nakwa Selomoni.

32. Abandu ba mū-Ninibe bisakusumukilaga lumo nabandu ba lilino aba pabusiku bwa kulongela inongwa, bisakubajobaga ububibi, namanga abene bapindwike pala Jona ababulege inongwa sila ababulege. Kabuno alipo papapa unkulumba nakwa Jona.

34-36: Mat. 6, 22, 23.

33. Jope niñale linga umundu akolisye, po atikufisa kubutitu, atikukupikila nikitundu. Himma, ikubika pamwana pakikolelañale, bosa aba bikwingila nūmba ukuti bajibonege ukwaka.

34. Inale ja mumbili gwako kyo kisige kyako. Lelo apa linga ikisige kyako kyelu itolo, po gope numbili gwako gujukujaga mwelu itolo. Loli apa linga ikisige kyako kigasi, po gope numbili gwako gujukujaga ningisi itolo.

35. Gwandega lelo ulumulū ulu uli nalo ukuti lungipelaga ukuja ngisi itolo.

36. Apa lelo linga umbili gwako gosa gukululika, gukaja nanguto najimo ja ngisi, po ugwene gosa itolo lukujaga lumulū lutupu, bo apa linga jope niñale jikukululika nu-ndangalila gwake.

39-52: Mat. 23, 1-36.

37. Lelo bo afumile pakujoba sisisi, po papo jumo umfalisai alinkumbilikila alinkuti: tubuke tukalyege twesa ifindu fya lubunju pamyangu pala. Po papo umwene alinkwakwi-ngila nũmba jake alinkwakwi-tugasya.

38. Umwene umfalisai bo ambwene, po alinkwenda nukuswiga papo agaga atikutala ukusugusula mmaboko bo asumwike pakulya.

39. Po papo umalafyale alinkumbula alinkuti: lolĩ umwe mwe bafalisai ukusuka ko mukusuka nifitana fyinũ nindelema syinũ muũma, lolĩ munda myinũ bo bulebi butupu, bo bugasi butupu, bwiswile itolo mumo.

40. Mwe bakoñofu umwe, umpeli uju apelile muũma, akāpelile mope na mu nkatĩ lelo?

41. Ifi linga filimo nkatĩ, fyongimba mulibapaga abandu fi-jege fya bususilwa, po fyosa fikujaga fyelu umwe.

42. Lolĩ muli baki mwe bafalisai mwe napambilipili napambwiga napiseke lyosa itolo po mukupagula ifya pilongo, lolĩ isyene nisyā kugolosya itolo ukulonga inongwa nisyā kungana Kyala — syo mukusikilanya itolo. Lolĩ linga mwatigi simo isi syo tusibombege, syope ninnĩne sila syo tungasilekaga — po lolĩ!

43. Muli baki mwe bafalisai mwe nanũmba syinũ sya kwiputilamo mo mukuti tutugale pafikota fya bukulumba, nandubingilo mwiganile ukuti abandu babaponyege.

44. Muli baki mwe muli bo ga mapumba aga gatikuboneka ukuja go mapumba gene, aga

abandu bikukaña itolo pamwana kisitakwibona ukuti bikukaña pamapumba.

45. Po papo alinkumwamula jumo ummañdagilo alinkuti: gwe mmañisi, amasyu aga go ga kututuka nanuswe ugwe.

46. Umwene alinkuti: muli baki nanũmwe mwe bamañandagilo, mwe mukubatwika imitwalo imikoñolabandu abandu, umwe ukugipalamasya lolĩ ko mutikugipalamasyapo nulo-be lwinũ lumo lwene.

47. Muli baki mwe mukujengelela amapunba gā basololi. Bakali bisemwe lelo aba bābagogile?

48. Ko kuja mutile nukusilata pabwelũ isi bābombile abisemwe, kangi mutile nukusitikila najujumwe. Buno abene bābagogile, umwe mukubajengelela amapumba gabo.

49. Fyobene gajobile ngani amahala gā Kyala galinkuti: nikubatumilaga nabapositili. Bamo bisakubagogaga bamo bisakubajusyaga.

50. Ililopa lya basololi bosa po ukuti nise mbamelelege abandu bā lilino aba, lyosa itolo ili lyonike bwila ukufuma papo kyaligwege ikisu,

51. ukufuma pilopa lya Abeli ukwisakufika kwilopa lya Sakaliya kuno, uju afwilaga pakati napakati nikigemo kya kwikemekesyapo niũmba inikemo. Ena naloli nikubabula une nikuti: bisakumeleligwaga abandu bā lilino bababa.

52. Muli baki mwe bamañandagilo umwe, mwe mupatile ikigulilo kya kwigulilako kubumañasyosa (isyā Kyala). Mutile nanũmwe mukingilangamo, kangi mutile bope nāba

bikuti twingilege mubakanisye itolo.

53. Abwene lelo Jesu bo ikujoba sisisi, po papo balinkwenda nukukalala fiyo munda nabamañakalata nabafalisai balinkumwanya si ñingi itolo.

54. Balinkuntegeka balinkuti tusyage simo isi ikujoba nkanwa, isya kusumukilamo pakumohela.

12.

2-9: Mat. 10, 26-33.

1. Lelo po papo po balinkubungana abandu, baelifu mulongo itolo ubwingi, balinkukañana nukukañana amalundi, po papo umwene alinkwenda nukutala ukujoba kubafundigwa bake alinkuti: mwandege unkesegwa bafalisai. Nikubala ubutungulu.

2. Tosa utu linga twikingile tukwisakukinguligwaga, tosa nutwa kubutitu tukwisakumañigwaga pabwelu.

3. Buno syosa nisi linga mukusijobela mbutitu, syo abandu bisakupilikaga pabwelu itolo; syosa nisi linga abandu mubahelile mumbulukutu nkajumba ka kusofu, syo abandu bisakusikolelaga bo bimile pamwana pañumba.

4. Umwe mwe binangu, nikubabula nikuti: bo mungabata tilaga aba bikugoga gu mbili gwene, lelo po papo ulwanuma po batikugogamo nafimo.

5. Isaga mbabule une ugwa kuntila lolu: amuntilege uju ikugelela bo agogile numbili, po papo namaka ga kubasopela ndupanga lwa moto gope alinago, gake jujo. Ena, nalolu nikubabula nikuti jo muntilege jujo.

6. Mundu atikula twabatudulu bahano nabahela babili? Kangi pope napapo bo bali bunobuno ubupepe, pope Kyala atikumwibwa najumo, ikubaketa bosa.

7. Himma syope na si nwiili syinu kuntu syosa abalile umwene. Komma ukutetema lelo. Kabuno mubakindle natwabatudulu ba bingi untengo umwe.

8. Lolli nikubabula une nikuti: uju linga ikwijoba kumyangu bo bikupilika abandu, ikuti numme ne une, jo jope na-Nnamundu isakwijobaga kumyake bo bikupilika abandumi ba Kyala isakutigi nanine numme ne umwene.

9. Lolli uju linga ikwikana kumyangu bo bikupilika abandu, ikuti ngammaña une, jo nanine nisakwikanaga kumyake bo bikupilika abandumi ba Kyala, nisakutigi nanine ngammaña.

10. Uju linga ikunjoba limo ilisya ilibibi Nnamundu, jo ikuswegigwaga; lolli uju linga ikuntuka amahelu Mbepo mwikemo, jo atisakuswegigwako.

11. Apene lolli linga bikubalusila nanñumba syabo sya kwiputilamo umwe, nakubakulu babo nakuba maka, po mungisakwinogonelaga ngani ukuti kali tukulongaga tukutubulege, kali tukujobaga liliku?

12. Buno Mbepo mwikemo isakubabulaga pakabalilo kako isya kujoba umwe ukuti mutigi mutigi.

13. Lelo po papo jumo umundu ugwa nkilundilo mumo alinkujoba nagwe alinkuti: gwe mmañisi, ulimbulaga ugwamyitu tujabane bununu ifya pakilingo.

14. Umwene Jesu alinkuti: gwekaña gwe mundu ugwe, jwani ãnimike une jwani atile ubalonganye ubalamulanye?

15. Po papo alinkubabula alinkuti: muhili, mwandege bosa ubuñonwatosi bungabasyobaga, buno pope nãpa linga fikelilewe itolo, umundu ubumi bwake butikufuma mfyuma ifi linga akabile.

16. Po papo alinkubabula nikifwanikisyo kya kubalilamo alinkuti: jumo umundu unsi to ungunda gwake gwabotwile fijo imboto.

17. Po papo alinkwĩnogona munda alinkuti: ndendeke bulule lelo? Buno pasobile pabubunganikisyo ifĩndu fyangungu ifi.

18. Kangi alinkuti: nsyagile. Nikupangulaga ifitembe fyangu ifikulu ifi, nikujengaga ifipya ifikulumba, mo nikubunganikisya fifyo fipele fyosa, nifyela fyangu fyosa,

19. nã po nisakujobaga kumojogwangu nisakutigi: gwe mojojwangu, keta uli nafyo lelo ifya kugona ifyinja fi fĩngi itolo. Jaga jonjolo lelo, uyege unwege ujege sangalu itolo.

20. Umwene Kyala lolĩ alinkuti: gwe ndemafu ugwe, buno ubumi bwako bikwegaga ki kilo kikiki. Po lelo, fijege fyanififyo gwitendekekesyaga?

21. Bo atendike lelo uju linga ikwilundikila ifyuma, bo kwa Kyala akakabila nafimo.

22-31. Mat. 6, 25-33.

22. Po papo alinkubabula abafundigwa bake alinkuti: ko kuno nikubabula umwe nikuti komma ukwikatasya ukwĩnogona nubumi bwinu ifya kulya, numbili gwĩnu igya kufwala.

23. Buno nubumi nifĩndu, bukulumba bu bumi; numbili nigya kufwala, nkulumba gu mbili.

24. Amuketege amakungulu. Buno agene pope nãpa gatile nukulima amalesi gatikulima, gatile nukutondola gatikutondola, gatile nifituba gakaja nafyo, gatile nifitembe gakaja nafyo, pope Kyala ikugaswila ifĩndu. Umwe mukasikinda fijo ubupala injuni lelo?

25. Umwe muno mujilile jwani ameñe ukwijongelako nalinga kakono kamo kene ubutali ubumi bwake, nãpa linga inogwĩne ikatesye?

26. Apene lelo linga sibatolile na si nandi sisisi, po mukwikatasya fikĩ ukwĩnogona nisĩngi?

27. Amuketege ubulenge apa bukumela. Buno ubwene butikukubilwa butikuluka. Lolĩ une nikubabula nikuti: jope na ju Selomoni mbusisya bwake bosa akafwalamo sikũ bo kamo akalenge aka.

28. Apene lelo linga Kyala bo alifwikile bunobuno ilĩsu itolo lya ndĩsu, ili bo umusyugu likujako bo kilabo likusopigwanigemo kya moto, — po at'asit' ukukindilila pakubafwika umwe lelo, mwe bã lwĩtiko ulupepe umwe?

29. Po apa nikuti: nanumwe komma ukwĩnogona ukuti tukufyaga kugu nifya kulya nifya kunwa? Indumbula syinu sĩngajaga mwaña.

30. Buno fyosa fifi fiyo bikwijula ba bãpanja itolo abankĩsu muno. Kabuno umwe ugwisemwe afimañile ngani fyosa fifyo fikuti mujege nafyo ukuti fyo ifi fyo ifi.

31. Mma, amwijulege tasi ki kitangalala kya Kyala,

kyo kitalege nkyeni, po musakwagaga fyosa na fififi ikubongelaga pamaña.

32. Komma ukutetema lelo gwe katimo kangu akanandi ugwe, buno ugwisemwe inogonile ngani ukubapa ikitangalala umwe.

33-34: Mat. 6, 20-21.

33. Amulege nifi linga muli nafyo, mubapepo ifya bususilwa abā kubapa. Amusonege niñambi isi sitikukulupa. Amukabege icyuma kumwaña iki kitikwagamo siku, iki najumo nunhiji atikufikapo, iki namajenje gatikulya.

34. Buno kuno kiliko nikyuma kyinu, ko siliko na si ndumbula syinu.

35-46: Mat. 24, 42-51.

35. Anwifundikilege umpango munsana, syope niñale syinu syakege.

36. Amujege bo abandu aba bikuketelela kumalafyale gwabo ukwisa bo afumile kukwega unki kulu, aba batikuhaba ukumwigulila bo isile bo ikukununda kulwigi.

37. Bo basangalufu abanamata aba umalafyale gwabo ikwisakwagaga bali maso bo isile. Naloliloli nikubabula une nikuti, po umwene isakwifundikililaga ikilundo, isakubalondelaga pabutugasyo ende nukubatwalila ifindu jujo.

38. Bo basangalufu abanamata aba umalafyale isilekwaga bali maso bunobuno. Nalinga isile pakabalilo kā bubili, muno bikubalila aba bikulonda pakilo, nalinga isile pakabalilo kā butatu.

39. Syo lolij syo mukumbukege sisisi: linga umweneñumba

ammañaga undebi ukuti ikwisaga pakabalilo akalibe pakilo, po anga ikuja maso po anga ikunkaga bo ikuti ngumbe inumba jake.

40. Nanumwe lelo amwilinganyege bunobuno, buno Nnamundu musakwagaga isile pakabalilo kako umwe mwisakutigi pamo akali.

41. Po papo Peteli alinkundalusya alinkuti: malafyale ikifwanikisyo iki kutubula juju-swe, pamo kubabula abandu bosa itolo?

42. Umwene umalafyale alinkuti: kali ajeko umwenelelañumba umwikili ugwa mahala, uju umalafyale gwake ikumwimika ukuti ise abagelelege ifindu fyabo abā nñumba jake bo kisile akabalilo kā kulila?

43. Jo nsangalufu unnamata uju linga umalafyale gwake ikwisakwagaga ikubomba kako alindagile bo isile.

44. Nalolij nikubabula une nikuti: isakumwimikaga ukuti ajege gwa kwenelela fyosa ifi ali nafyo.

45. Lolij linga unnamata jujo mundumbula syake ikuti: buno umalafyale gwangu akali ikukabilaga ukwisa, lelo po papo asumuke pakubakoma nabañamata abanine nabakikulu bā pakabombo atigi nukupafuka itolo nifindu atigi nukugala nubwalwa,

46. po isakuñomokaga unnamata jujo musigumo umalafyale gwake isile itolo bo umwene ikuti akali, isakuñomokaga agelile itolo pakabalilo aka umwene akalilingenye. Lelo po papo umwene isakwendaga nu-

kuntumasya ningili, ende nukunjabila lumo nabasitabwikili nabumo ikijabo kyake.

47. Unámata uju linga asimeñe sisyo alagile umalafyale gwake, lelo po papo kang'i asite nukwilinganikisya ngani, asite nukubomba kako alagile umwene, jo isakukomigwaga si ñingi ingili.

48. Lolì uju linga akāsimeñe sisyo alagile umalafyale gwake, lelo po papo jope ende nukubomba ka kā ngili, jo isakukomigwaga panandi. Uju linga ambilile fingi, jo bisakummelelaga fi fingi. Jope nauju linga batile ulindilile fingi, jo bisakukindililaga pakulalusya fi fingi kumyake.

51-53: Mat. 10, 34-36.

49. Niñile nkukosya umoto une nkisu muno. Lelo po papo ndi nasyo simo syene itolo, si sya kuti linga gwalyakile li itasi.

50. Ndi nukosigwa une, ko fikuti nosigwege. Ko kungamandenye itolo munda, nikuti linga nafikile kubumalikilo.

51. Umwe mukuti kingamo isile nkutenganya ikisu iki une? Himma ndwele lu lusomanyo lolì une.

52. Buno linga balimo nnumba jimo jene abandu bahano bo bikwandaga lilino bikusambukanilaga. Babili bikubasambukilaga abinabo batatu, kang'i bo batatu aba bikubasambukilaga abinabo babili bala.

53. Nugwise ikunsambukilaga umwanake undumyana, kang'i jope numwana undumyana ikunsambukilaga ugwise. Nunna ikunsambukilaga umwanake undindwana, kang'i jope numwana undindwana ikunsambuki-

laga unna. Jope nunna gwa ndume ikunsambukilaga unka-mwana, kang'i jope nunka-mwana ikunsambukilaga unna gwa ndume.

54. Po papo alinkubabula bope abandu ikilundilo kyosa alinkuti: apa linga mwagile ilibingu likufyuka kubwa bwingililo ilisuba, po mutikuhabapo ukuti ifula jikuja pakutima umusyugu. Ngimba nalolì.

55. Kang'i linga mwagile umbe-lo gufumile kubwa kukililo, po mukuti ulumu lukuja pakubala fijo umusyugu. Ngimba nalolì.

56. Mwe batungulu umwe, ifisu nikya pasi apa nikya kumwana kula fyo muñimeñe. Muli nafiki lelo ukukimana kyope nikyinja kya lilino iki?

57. Muli nafiki ukusimana jumwe mwibene isya bugolofu?

58. Keta linga musumwike kuitangalala mwe babili nanungwe nugwa nongwa jako, uligesyaga fijo munjila ugwe ukutumukana nagwe. Keta pamo gwage ikukulusila kundonganongwa jujo, lelo undonganongwa pamo gwage ikukusungila kugwa nkitangalala, umwene ugwa nkitangalala gwage ikukwicalila nnumba ja ba nololo.

59. Isaga ngubule une: utisakwakusokamo mumo bo ukahomba nakahela ka kusulo aka kumalisya fyosa.

13.

1. Lelo po papo — papo itolo, po bamo balinkwisakumbula isya ba mu-Galilai, aba Pilati alyongenye niilopa lyabo namakemo gabo aga bikemesyaga.

2. Po papo Jesu alinkubamula alinkuti: lelo umwe kingamo mukubinogona aba mu-Galilai

aba mukuti pamo bābakindile bosa abā mu-Galilai abinabo ubutulanongwa, papo bagogigwe bunobuno?

3. Une lolī nīkukana nīkuti: himma. Lolī umwe linga mutīkupinduka, po nanumwe musakufwaga bunobuno mwesa.

4. Abilongo nalwele bala ililinga lya mu-Siloha libamolotokelege, bala libagogege, umwe kingamo mukuti bo bakindilile ukutula inongwa kuli bosa abinabo aba bajengile mu-Jelusalemu?

5. Une nīkukana nīkuti: himma. Lolī umwe linga mutīkupinduka, po nanumwe musakufwaga bunobuno mwesa.

6. Po papo alinkubabula ikifwanikisyo alinkubalilamo alinkuti: jumo umundu āli nukuju gwake ugu ābyele mungunda gwake gwa mafīlu. Po papo alinkuti ngete bo gupele iseke, po papo alinkwaga gukapamo nasimo.

7. Po papo alinkujoba nundindililangunda gwa mafīlu alinkuti: keta lilino ngilile bwila ifyinja fitatu, nīkuti ngete bo gupele iseke unkuju ugu, kangi bwila nīkwaga himma gukapamo nasimo. Tumulaga lelo. Gukonanga gwakī ungunda?

8. Po papo umwene alinkubusya alinkuti: malafyale, guleke ikyinja kikiki kyene, ngukumbililege tasi ngutagililege nindope,

9. pamo po gwise gupege iseke. Apene po linga gwagile gusitile lolī, po ndisi po gwise ugutumulege lolī.

10. Lelo po papo lumo bo ikubabula inongwa nnumba jimo ja kwiputilamo pasabati,

11. po papo alinkujamo mumo

unkikulu, uju imbepo innali jalimpelile ubonwa, papo jalimubatile ifyinja mulongo na lwele. Umwene atungeme itolo nukutungama, unsi-ta kugolokamo siku.

12. Umwene Jesu bo ambwene, po papo alinkumbilikila alinkuti: gwe nkikulu ugwe, ngwabwile ubonwa bwako ubu.

13. Alinkumbikapo namaboko. Po papo unkikulu alinkwenda nukugoloka nakalinga itolo. Po papo alinkuntufya Kyala.

14. Umwene undindililalumba ja kwiputilamo alinkukalala bo agile Jesu ikumbubulusya pasabati unkikulu. Po papo alinkubabula abandu alinkuti: ubusiku bwa kabombo buli ntandatu, po mwisege linga mukulonda ukubumbulusigwa, pasabati lolī po mungisaga.

15. Umwene umalafyale alinkumwamula alinkuti: mwe batungulu umwe, mwesa mutikusyabula ninombe syinu nimbunda syinu mfikingi pasabati, mutikubuka nasyo kumisi?

16. Umwene lolī umwana gwa Abulahamu uju, uju Setano ampiñile ifyinja mulongo nalwele, jo mwati mutigi akabagila ukumwabula ulugoje ulu pabusiku bwa sabati?

17. Lelo po papo bo ajobile lilili, po silinkwenda nukubaga isoni bosa aba bafifanyaga nagwe. Abene lelo abandu ikilundilo kyosa bo balinkusekela, bo basibwene syosa ingulumba isi apelaga.

18-21: Mat. 13, 31-33. Mal. 4, 30-32.

18. Po papo umwene alinkulalusya alinkuti: ikitangalala kya Kyala tutigi kili bo ifiki? Tukyage kugu ikifwanikisyo kya kubalilamo?

19. Tutigi kili bo ka kaseke kā mutaka aka umundu alinkwega alinkusopa mungunda gwake muno abyele nimipiki, po papo kalinkumela, gulinkwipela mpiki itolo unkulumba, syope ninjuni sya kumwana silinkutenga ififumbwa musamba syake.

20. Kangi alinkuti: tutigi kitangalala kya Kyala kili bo ifiki?

21. Tutigi kili bo unkese ugu alinkwega unzikulu alinkonganya nubufu ifisulu fitatu, po papo bulinkwenda nukukalipa bosa itolo.

Mat. 7, 13-14.

22. Po papo umwene alinkupunganya akaja kosa nakukulumba nakanandi alinkulabila mu - Jelusalemu, alinkubabula inongwa abandu bo ikwenda.

23. Po papo jumo umundu alinkundalusya alinkuti: malafyale, kingamo banandi aba bikupokigwaga? Umwene alinkubabula alinkuti:

24. amwijulege pakwingila pakifigo ikifine. Buno nikubabula une nikuti, bingi aba bisakupondwaga itolo bo bijulile batile twingilege.

25. Linga siku linga umwene namba asumwike pakwigalako kukifigo, linga umwe mwimile panja mukukununda kulwigi mukuti: malafyale, ulitwigulilako kukifigo, po umwene isakubusyaga atigi: ngabamana kuno mufumile.

26. Po musakwinukaga pakuti: napa twalyaga twesa nanungwe ifindu napa twanwaga twesa nanungwe ifya kunwa, po ukatubwene? Napa gwatubulaga inongwa ndubingilo mmyitu, po ukatubwene?

27. Po umwene isakutigi: nikubabula une nikuti ngabamana kuno mufumile, amusokepo pamyangu apa mwesa mwe mukubomba si mbibi bwila.

28. 29: Mat. 8, 11. 12.

28. Lelo po sisakujaga syo nguto ndupu, lusakujaga lo lusugetulo lutupu lwa mino, bo mujilekwaga abene ba - Abulahamu na - Isihaka na - Jakubu nabasololi bosa bali nkitangalala kya Kyala bo umwe mutagigwe panja.

29. Bisakwakufumaga nakubusokelo ilisuba nakubujongelo nakubwa kukimama nakubwa kukihilo aba kwisakutugalaga pakulya ifindu nkitangalala kya Kyala.

30. Keta baliko nabamuuma aba bisakujaga batasi, baliko nabatasi aba bisakujaga bamuuma.

31. Po papo musi gugo po balinkwakumbula bamo abafalisai balinkuti: jongaga ubuke kubungi, buno Heloti ikuti nungoge ugwe.

32. Po papo umwene alinkuti: amubukege mukakibule ikiinama kikyomo mukatigi: atile keta nukusosya imbepo innali nukubumbulusya ababine nikumalisya na gu musyugu na ki kilabo, palubunju bo fikile itolo pabupelelesye une.

33. Lolili na gu musyugu na ki kilabo napalubunju po fikuti nendenge itolo injila jangu. Kabuno napamo pabungi pabufwilo abasololi, mu mu - Jelusalemu mwene, mo bikufwila.

34. 35: Mat. 23, 37-39.

34. Gwe Jelusalemu, gwe Jelusalemu, gwe kugoga nabasololi gwe kubatika nama bwe aba linga batumigwe ku-

myako, jwani apabalege apa ndinkuti mbabunganye abanako bo apa ingolokoko jikubunganya ibanake mmapiko gake, — umwe loli mulinkusita!

35. Keta mukulekeligwaga jumwe kukuko inumba jinu. Loli une nikubabula nikuti: mutisakumbonaga une, mukwakufikaga pabusiku bubo musakutigi: nsajigwa itolo uju ikwisa mungamu ja malafyale, — po loli.

14.

1. Po papo musu gumo pasabati po Jesu alinkwakulya ifindu nnumba ja nkulumba mbafalisai. Abene balinkuntegelela.

2. Po papo alinkwaga umundu gwa mbungo ja matelekelela bambikile pabwelu bikuti anketege.

3. Po papo Jesu alinkubalalusya nabamañandagilo nabafalisai alinkuti: bule umwe bagwitu, kali kununu ukumbubulusya umundu pasabati?

4. Abene balinkuja talale itolo. Po papo umwene alinkunkola alinkumbubulusya, alinkuti bukaga lelo.

5. Po papo alinkujoba nabo abene alinkuti: umwe muno mujile jwani ajega nimbunda jake muno ajega niñombe jake, lelo po papo jende nukwibulukutula nkina kya misi — kali asitege ukujifyula mbibimbibi itolo pa pabusiku bwa sabati?

6. Po papo silinkusoba abene isya kumbukisya pali sisisi.

7. Agile lelo abandu aba babilikiligwe kukulya ifindu bikwisalila ukwitugasya pabwimikigwa, po papo alinkubabula ikifwanikisyo alinkuti:

8. linga umundu akubilikile atile isaga ulyege ifya pabwe-

gano, komma ukwakwitugasya pabwimikigwa, buno pamo gwage abilikiligwe nujungi unkulumba nakumyako,

9. lelo po papo gwage ikwisakujoba kumyako uju ababilikile mwe babili, gwage ikuti: gwe ulimwepukilaga unnino uju, lelo po papo gwage untu gukwisula ugwe bo usumwike pakwikilila kumalundi.

10. Himma linga umundu akubilikile atile isaga tulye twesa ifindu, po ulibukaga pakwitugasya kumalundi, uju akubilikile po ukuti ise ajobege jujo bo isile atigi: gwe mwingu fyukaga utugale pabwimikigwa pala. Po bosa aba utugasenye nabo pakulya bisakutigi: jo ju nkulumba — ugwe.

11. Buno uju linga ikwijimika mwene, jo isakwisigwaga, kangu uju linga ikwijisya mwene, jo isakwimikigwaga.

12. Jope nauju alimbilikile kukulya ifindu alinkumbula alinkuti: linga abandu ubapijile linga fya kulya nulubunju linga fya kulya namajolo, po ungababilikilaga na ba banino na ba bamyni na ba bakamugo na ba bakabakyuma aba upalamene nabo pakujenga. Keta pamo gwage bope bikukupijila ifindu bikukubilikila, lelo po papo bafwane bakhombile pafindu fya-ko ugwe (ifi balile).

13. Himma loli linga upijile ifya kulya ululyo, po ulibabilikilaga na ba balondo naba balemele umbili naba bikumyoñoka ukwenda na ba bafwamašo.

14. Po kusakujaga nsangalufu naloli ugwe. Buno abene bakaja nafyo nafimo ifya kukubukisya, loli ifya kukubukisya fyo kwa-

kufyagaga bo bikusyuka abagolofu.

15. Lelo bo apilike lilili jumo uju batugasenyene nagwe pakulya, po alinkuti: ena jo nsangalufu uju linga isakulyaga ifindu nkitangalala kya Kyala.

16-24: Mat. 22, 2-10.

16. Umwene Jesu alinkumbula alinkuti: jumo umundu apijile ifindu fya kulya namajolo fi fingingi itolo, po papo alinkubabilikila ba bingingi abandu.

17. Lelo po papo pakabalilo ka kulila namajolo po alinkuntuma unnamata gwake, alinkuti bukaga kababule babo twababilikile ukatigi: amwisege lelo, buno ifindu fipile.

18. Lelo po papo bosa balinkwenda nukwikana kangi. Untasi alinkuti: buno nulile ungunda, ko kuja lelo ndi nubufumbwe bwa kwa kuketa. Gwekana, ulikanganile.

19. Ujungi unne alinkuti: buno nulile ingambaku mulongo, lelo sumwike kukusimana. Gwekana, ulikanganile.

20. Ujungi unne alinkuti: buno fumile pakwegu unlikulu lilino, fyobene ndikwisako.

21. Lelo bo isile kuno ali unnamata uju, po papo alinkumbula sisisi umalafyale gwake. Umwene po papo alinkwenda nukukalala fijo umwenekaja, alinkumbula unnamata gwake alinkuti: sumukaga mbibimbibi bukaga nammipulo nantujila tosa twa nkaja muno ukababunganikisye munomuno bosa nabalondo naba balemele umbili nabafwamaso naba bikukwema itolo ukwenda.

22. Po papo unnamata alinkuti: malafyale, mbombile bo sisyo ulagilege. Musyele lolu numba.

23. Po papo umalafyale alinkumbula unnamata gwake alinkuti: sumukaga bukaga mosa namunjila namumbaso, ukabafimbilisyeye itolo bisege munomuno, bisulege numba jangu muno.

24. Buno nikubabula une nikuti abandu balabala babilikilige — najumo atisakufimana nakanwa ifindu fyangu fya majolo.

25. Lelo balinkwendesanya nagwe abandu ikilundilo kikingi itolo, po papo umwene alinkubasyutukila alinkubabula alinkuti:

26-27: Mat. 10, 37-38.

26. linga umundu ikwisa kumyangu unsitakumbenga ngwise nunna nunkasi nabana nabamyabo nabalumbu unsitakububenga na bu bum bwake jujo, jo atikujaga mfundigwa gwangu po papo.

27. Jope nauju linga atikwitwika ikikohekano kyake, linga atikungonga munuma une, jo atikujaga mfundigwa gwangu po papo.

28. Namanga umwe muno mujilile, linga jumo ikuti njenge ililinga lya mapamba, po ikutala ukwitugasya pakubala ifya kujengela tasi, ikuti ngete tasi bo ndi nafyo ifya kujengela ifya kumalikisya nikuti?

29. Buno amene umwene ukuti bosa aba bikuketa bo ikujenga bisakumobelaga itolo, linga bage kuntolile ukumalisya inumba, bo alisye lu lwalo lwene

30. bikutigi: umundu jujuju alyandile ukujenga ililinga, kangi lilinkwenda nukuntola ukumalisya.

31. Bububo itolo jope numalafyale nikuti, uju asumwike kukulwa ubwite numalafyale uju-

ngi. Nĩkuti jope ikutala ukwi-
tugasya pakwĩnogona tasi
ikuti: abangu abandu bali bae-
lifũ mulongo itolo (10 000), abā
julajula atwele ubwite bali bae-
lifũ amalongo mabili (20 000),
kali po nimikane nagwe lelo?

32. Linga ibwene ikuti himma
bũndolile une ubwite ubu, po pa-
po ikwenda nukutuma abā ku-
batuma, bo tasi akali kubutali
unnine, ikuti mukandalusyeye ifya
kumañanila mukatigi fyo filiku.

33. Bunobuno lelo mwesa na-
jumwe mũno mujilile. Uju li-
nga atikufileka fyosa itolo ifye-
la fyake, jo atikujaga mfundi-
gwa gwangu.

34. Umuñũ go nñũũ itolo.
Apene lolĩ apa linga umuñũ
gusukile, po fijepo lelo ifya
kugulunga kangĩ?

35. Gutile namungunda guka-
bagila ukuti batagege, gutile
pope napandope gukabagila.
Himma bikutaga itolo kwijala.
Uju linga imbulukutu sya ku-
pilikila ali nasyo, jo alipilikaga.

15.

1. Po papo balinkusegelela
kumyake bosa nabasongasongo
nabatulanongwa balinkuti tupi-
likege isi ikujoba umwene.

2. Abene lolĩ nabafalisai na-
bamañakalata bo balinkusyo-
nganika balinkuti: umundu uju
mumbwene? Ikubambilila aba-
tulanongwa ikulya nabo nifĩdu.

3. Po papo umwene alinkuba-
bula ikifwanikisyo kikiki ali-
nkubalilamo alinkuti:

4-7: Mat. 18, 12-14.

4. umwe mũno mujilile, linga
umundu ali niñosi amalongo
mulongo, lelo po papo jimo
jende nukusoba, nĩkuti po iku-
sileka palukubo syosa innine

amalongo mahano namana na-
ihano najna (99), ikukonga nku-
londa jijo jisobile, ikulonda,
ikulonda ikuleka papo linga
ajagile — nĩkuti?

5. Apene lelo linga ajagile,
po ikujibagala pafibeja ikuse-
kela fijo.

6. Lelo po papo linga ajile-
kufika kukaja, po ikubabunga-
nya bosa nabanine nāba apa-
lamene nabo pakujenga, bo
ikubabula ikuti: isaga tuseke-
lege twesa, buno njagile inosi
jangu iji jasobile.

7. Isaga mbabule une: bo
bisakutendekaga bunobuno na-
bā kumwaña, batšakubaketaga
abagolofũ amalongo mahano
namana nabahano nabana (99)
aba bakafumbwamo lupinduko
nalumo, bisakusekelaga pantula-
nongwa jumo jwene uju ikupi-
nduka.

8. Jope nunkikulu linga ali
nindalama mulongo, lelo
po papo lumo ulutalama lwende
nukusoba, nĩkuti ikukolesya
ĩnale ikupyagilamo nñũmba
ikwipukulanya ukulonda, iku-
londa, ikulonda ikuleka papo
linga ajagile — nĩkuti?

9. Lelo po papo linga ajagile,
po ikubabunganya nabanine
nāba apalamene nabo pakuje-
nga, bo ikubabula ikuti: isaga
tusekelege twesa buno ndwagile
ulutalama lwangu ulu lwasobile.

10. Isaga mbabule une: bo
bisakusekelaga bunobuno abā-
ndumĩ bā Kyala pantulanongwa
jumo jwene uju ikupinduka.

11. Alinkubabula alinkuti: ju-
mo umundu ali nabāna ba-
bili abalumyana.

12. Lelo po papo unnandi ali-
nkujoba kugwise alinkuti: gwe
tata, ulitujabanyaga ikyuma,

ũmbege ikyangu ikijabo, iki fwene nakyo une. Po papo umwene alinkwenda nukubajabanya ikyuma.

13. Lelo bo bukilepo panandi, po papo umwana unnandi alikubunganya fyosa ifyake alinkusama alinkubuka kukisu kya pabutali. Ko ikyuma kyake kilinkwakwenda nukubululuka, namanga ibululusyaga itolo mwene.

14. Lelo bo amalile fyosa ifyake, po papo injala ji ningi itolo jilinkwenda nukugwa nkisu kikyoo, umwene alinkwenda nukulondoka itolo.

15. Po papo alinkubuka pakubomba akabombo pamundu jumo uju ajengile nkisu mumo. Jo alinkuntuma kulukubo lwake alinkuti: ko ukatimege ingulube syangu.

16. Umwene alinkuonwa amakande ga mbanje aga salyaga ingulube, alinkuti linga go bambaga ukuti nijisusyege itolo ndwanda muno. Gope balinkumwima.

17. Po papo alinkwinogona alinkwenda nukwijaganya alinkuti: po nati fwege injala une bo patata ababombi bingi aba bikwikuta itolo ifindu ifi fikelilwe itolo?

18. Po papo lelo sumwike nikubuka kwa tata ngwakujoba nagwe ngwakitigi: gwe tata, ndulile inongwa nakumwana nakumyako.

19. Lilino po ngabagila ukuja ne mwanako. Ulinambililaga loli njege mundu gwako itolo gwa pakabombo.

20. Po papo alinkwenda nukusumuka ukubuka kugwise. Lelo bo akali kubutali itolo, po papo ugwise alinkumbona,

po papo ikisa kilinkwenda nukumwaga munda, po papo alinkubopa ukwakumwambilila, alinkuntambila mmakosi alinkumfipa nakukanwa.

21. Umwene umwana loli jo alinkuti: gwe tata ndulile inongwa nakumwana nakumyako, lilino po ngabagila ukuja ne mwanako.

22. Umwene ugwise loli jo alinkubabula abanamata bake alinkuti: bopaga, kege unselekesye unnunu gula unkinde nakuminine, go mumfwikege. Muppege nulusambo lwa ndobe nifikato fya mmalundi.

23. Mutwale ningita jila mujikome, tulyege twangalege itolo bununu.

24. Buno umwanangu uju afwile, lilino po asyukile kangi: asobile, lilino po atupwike kangi. Po papo balinkwenda nukwangala itolo fijo.

25. Umwene umwanake unkulumba loli jo ali kukulima. Lelo bo isile bo asegelele nnumba, po papo alinkupilika akogo ka lwimbo lwa kimbimbi.

26. Po papo alinkumbilikila jumo undumyana alinkundalusya alinkuti: fyo findu fiki kukuko?

27. Jo alinkumbula alinkuti: unnuguna gwako isile, po papo uguso akomile ingita jila, papo agile amwagile kangi unkafu itolo.

28. Po papo umwene alinkwenda nukukalala alinkusita nukwilingila nannumba. Po papo ugwise alinkusoka panja alinkuntengulila.

29. Umwene alinkumwamula ugwise alinkuti: keta ifyinja fyosa fififi ngubombile akabombo kako, syope nindagilo

syako ngakilanyamo siku, loli ugwe ukambamo siku nakapene nakanandi akā kwangalila nabinangu.

30. Loli apa isile umwanako uju, uju ikyuma kyako alilike mbulogwe, po papo ugwe unkomile ningita.

31. Umwene ugwise alinkubusya alinkuti: gwe mwanangu ugwe, buno tuli twesa bwila nanine nanungwe, fyosa nifi ndi nafyo une fyako jujugwe itolo.

32. Loli kubagile itolo nukuti tupelege ubwangale nukuti tusekelege, buno unnuguna gwako uju afwile, lilino po asyukile kangi; ajongile, lilino loli po atupwike kangi.

16.

1. Po papo alinkubabula bope nabafundigwa bake alinkuti: aliko jumo umundu unkabi, uju ali numwenelela numba gwake, jo balinkumohela kumyake balinkuti: ikubululusya ikyuma kyako.

2. Po papo alinkumbilikila alinkundalusya alinkuti: syo nongwa ngi isi nikupilika? Oko, mbalilaga ifya pabweneleli bwako, buno po papo po utikujaga gwa kwenelela inumba jangu lilino.

3. Po papo umwene umwenelela numba alinkwinogona munda mmyake alinkuti: hi, ndubulege lelo? buno umalafyale gwangu ikupoka ubweneleli kumyangu. Ukulima ko ndi monwa, ukwene ukusuma ifya kusuma ko ndi nisoni.

4. Enala, nsyagile une isi nikubombaga isya kumbelela ukuti bise banambililege nnumba syabo bo ngagigwe pabweneleli bwangu.

5. Po papo alinkubabilikila jumojumo aba balyanile fimo kumalafyale gwake. Alinkundalusya untasi alinkuti: ugwe gwalyanile fikij kumalafyale gwangu?

6. Umwene alinkuti: nalyanile induli sya nemba amalongo mulongo. Umwene alinkuti: ele kalata gwako uju, tugala pasi apa usimbe amalongo mahano mbibimbibi.

7. Kangi alinkundalusya uju ngi alinkuti: ugwe gwalyanile fikij? Umwene alinkuti: une nalyanile ifitundu fya ngano amalongo mulongo. Umwene alinkuti: ele kalata gwako uju, simbaga amalongo lwele.

8. Po papo untwa alinkuntufya umweneleli unnyongafu jujuju, alinkuti abombile akā mahala. Buno abana-kisu kikiki apa bikwangala nabinabo, po babaki ndile amabala abana-lumuli.

9. Nanine isaga mbabule: amwikabilege abā kuja bininu namamoni gwa bunyongafu, po ukuti linga siku linga ikwaga mamoni, po ukuti bise babambililege mulema isi sikujako bwila.

10. Uju linga mwikili itolo napabunini, jo ikujaga mwikili pope napabukulumba. Uju linga nnyongafu napabunini, jo ikujaga nnyongafu pope napabukulumba.

11. Apene lelo linga mutikuja bikili napamamoni gwa bunyongafu, po jwani at' abaningege ifya naloli?

12. Apene lelo linga mutikuja bikili pakyuma kya bangi, po jwani at' abapege ikyinu?

13. Najumo untumwa akamaña ukubabombela abanafyale ba-

bili pali kimo kyene. Buno linga ātigi mbabombelege bo babili, po angali ikumbenga jumo uju, angali ikungana uju- ngi unnine jula, mumo angali ikumumilila jumo uju, angali ikunsyokela uju- ngi unnine jula. Himma mungati pamo tukubabombelaga pali kimo kyene bo babili na-Kyala na-Mamoni.

14. Syo balinkupilika syosa sisisi na ba bafalisai abagana- ndalama, po papo balinkwibunesya kumyake.

15. Umwene alinkubabula alinkuti: jo umwe mwe mukwipa ubugolofu bo bikupilika abandu. Umwene Kyala lolij jo asimeñe indumbula syinu. Buno isij linga basyimike abandu, syo asibwene ukuja mwiko Kyala.

16. Ningomelesyo nabasololij bisilekupela pa pa - Johani. Ukufuma papo lolij po sikujobigwa sij nongwa innunu sya kitangalala kya Kyala, lelo bosabikukifungamila ukwilingila.

17. Nukujonga ikisu nikya kumwana nikya pasij nukomoka akañusulij kamo kene ka mundagilo — kupepe ku kujonga ifisu.

18. Uju linga ikunsosya unkasij gwake ikwega uju- ngi, bo alogilwe itolo. Nauju ikumwega unlikulu uju linga ansimilile, jope bo alogilwe itolo.

19. Aliko jumo umundu unkabij uju afwalaga imyenda nimilangalij nimyelu imitakañifu, alinkwangala mbununu bwila.

20. Lelo alipo jope nundondo uju ali jo Lasali ingamu, jo balimbikile pakifigo kya numba ja ju nkabij, jo anopwike umbili gosa itolo.

21. Alinkuñowa ukwikuta tu tubululukisya utu asyasyaga unkabij bo alile. Syope na sij mbwa silinkuñoba ifilonda fyake.

22. Po papo lelo undondo alinkwenda nukufwa. Abandumij (ba Kyala) balinkumpimba balinkwakumbika ndupagato lwa Abulahamu. Jope nunkabij alinkufwa alinkusyiligwa.

23. Lelo bo ali mbusyuka bo pikumbaba, po papo alinkwinula amaso alinkumbona Abulahamu kubutali, alinkwaga ampagete na ju Lasali.

24. Alinkukolela alinkuti: gwe tata Abulahamu, ulimbakisyaga ulindumilaga Lasali, ajubikege ulobe lwake ku kusulo kutupu mmisi, isege andalali- syege pamilo, buno mukumbaba ndulapij muno.

25. Umwene Abulahamu alinkubusya alinkuti: kumbukaga gwe mwanangu, buno ugwe gwalyegile ngani ifinunu fyako bo uli maso melu, umwene Lasali alinkuja nafyo fij fibijij. Lilino lolij po umwene ikusubisigwa papapa, ugwe lolij po kukubilwa.

26. Kangi lope nulupanga ulutali lubikigwe pakati ulwa kututapulanya nanuswe nanumwe, ulwa kubagomola nabā kunokuno aba linga bikuti tukilanye twiseko kumyinu kukuko, nabā kukuko aba linga bikuti twambusanye kumyitu kuno.

27. Po papo umwene alinkuti: po ngimba lelo nikupyelesya kuli gwe tata nikuti ulintumaga nnumba ja tata lelo.

28. Buno ndi nabamyitu bahano, bo nikuti akabasokege, ukuti bangisaga bope muno- muno nikukubilwa une.

29. Po papo umwene Abulaha-
mu alinkubusya alinkuti: buno
bali nabo ba-Mose nabasololij,
balibapilikaga babo.

30. Umwene alinkukana ali-
nkuti: himma gwe tata Abulaha-
mu, lolij linga bāgaga jumo afu-
mijle kubusyuka ikubasetukila,
po lolij po angali bikupinduka.

31. Umwene Abulaha mu ali-
nkuti: linga batikupilika na-
kwa Mose nakubasololij, po si-
sakukolaga abene pope nāpa
linga jumo asyukijle kubufwe.

17.

1. Po papo alinkubabula aba-
fundigwa bake alinkuti: imbe-
syo sya kubapesya abandu
syo syaki syo sikujako sitiku-
buja. Uli gwaki lolij gwe mu-
ndu gwe kusitwala gwe kuti
mbapesye abandu.

2. Nukumpesya jumo ugwa
banandi aba, nukukungigwa
ulwala kumijlo ulwa kukwibiki-
sya muñanja — po kwajaga
kununu itolo ku kukungigwa
ulwala kumijlo ulwa kukwibiki-
sya muñanja gwe mundu.

3. Mwandege! Linga gwagijle
ugwamyinu atulijle inongwa
kumyako, po gūmane nagwe,
lelo linga gwagijle ikuti: mbe-
lijle lelo, po unswege itolo.

4. Pope nāpa linga ikutula
inongwa kumyako kahano na-
kabili mušij gumo gwene, lelo
kangi ende nukwisa kahano
nakabili kumyako mušij gugo
atigi: mbelijle lelo, pope ugwe
unswege.

5. Po papo abapositili bali-
nkujoba nagwe untwa bali-
nkuti: ulitongelapo ulwitiko,
lubālege.

6. Umwene umalafyale alinku-
babula alinkuti: linga mwajaga

nalo ulwitiko, nalinga lwajaga
bo ka kaseke kā mutaka ubuna-
ndi, pope angali mukujoba ku-
nkujugu ugu, angali mukuti: ku-
pukaga gwijbyale pasumbi pa-
kati, lelo po angali mukwaga
gwitijke itolo po papo.

7. Umwe muno mujilijle linga
jumo ali nunnamata gwake
ugwa kundimila ungunda muno
ugwa kuntimila inombe, kali li-
nga akotwike namajolo, kali po
ambule atigi: isaga apa mbibi-
mbibi ulyemo tasi?

8. Himma, nikuti ikutigi: oko
pijaga ifya kulya une namajolo
lilino, ufwale bununu umwenda
ūdegelekesye fyosa nifindu nu-
bwalwa bo ndi pakulya, nā po
gwis' utigi nukulya ifindu utigi
nukunwa ubwalwa najujukwe.

9. Lelo umwene kali agwege
ulupij kunnamata gwake atigi
ndaga gwabomba, bo abombijle
kako alindagijle? Une nikukana
nikuti atikugwamo ulupij.

10. Bo mutendijke, bunobuno
najujumwe. Pope nalinga mu-
bombijle itolo kosa kako mwa-
lagilijgwe, pope po mwijse mu-
jobege mutigi: tulij bañamata
bā kiñoka itolo, buno tubombijle
kene kako twalagilijgwe ukuti
ko mwijse mubombege.

11. Lelo po papo bo ikwenda
bo ikubuka mu-Jelusalemu, po
papo alinkupulunganya pakati
nikya mu-Samalija nikya mu-
Galilai.

12. Abwene lelo bo ikuti ni-
ngile nkaja kamo, po papo
alinkwaganila na bandu aba-
ñambala mulongo abā mbu-
ngo ja bukoma. Bo bali-
nkwiwa pabutalipo

13. balinkwinula ilijisyu bali-
nkukolela balinkuti: Jesu, gwe
malafyale, ulitupakisyaga.

14. Umwene bo ababwene, po papo alinkubabula alinkuti: amubukege mukaboneke kuba-puti. Babwene lelo bo bikubuka, po papo balinkwenda nukubumbuluka ubukoma bwabo.

15. Jumo lolij bo ibwene ukubumbuluka, po papo alinkugomoka ukubuka papo ali Jesu, alinkuntufya Kyala ilisya ilikulumba.

16. Alinkwakugundama pasi kumalundi kwa Jesu, alinkuti ndaga gwabomba. Jo ali jo n-Samaliya umwene.

17. Umwene Jesu alinkwamula alinkuti: bakali mulongo pala mbabumbulusyege? Bali kugu abanine ba uju bahano nabana lelo?

18. Bakaboneka nabamo aba kwisakuntufya Kyala, abonike ju nhesya gwa kikolo ikingi jujuju mwene?

19. Po papo alinkumbula umwene alinkuti: sumukaga ubukege, lukubumbulwisye lu lwitiko lwako.

20. Lelo po papo balinkundalusya abafalisai balinkuti: ikitangalala kya Kyala kikwisaga ndili? Po papo umwene alinkubabula alinkuti: ikitangalala kya Kyala apa kikwisa kitikuboneka mmaso.

21. Kangi batjakujobaga ukuti: keta aliki kuno! Himma kila kula! Keta mwe, ikitangalala kya Kyala muli nakyo mu mmyinu munomuno.

22. Alinkubabula abafundigwa bake alinkuti: kikwisaga ikiyinja, po musakuonwaga musakutigi: linga twabubonaga ubusiku bwa Nnamundu, nalinga bwajaga bumo bwene itolo!

23. Po bisakubabulaga batigi:

keta uju kuno! Himma jula kula! Po mungisakubukako, po mungisakubakongaga.

24. Buno bo apa ikimweku kya njasi kikumwekuka kikufuma kulubafu lumo lwa kumwana kikwakufika kulubafu ulunine ukumulika, bo isakutendekaga bunobuno jope na-Nnamundu pabusiku bwake.

25. Lolij tasi fikuti bamwangelilege fiyo, bansyokelege abandu ba lilino aba.

26. Isya pakyinja kya kwisila Nnamundu syope sisakujaga bo silasila sya pakyinja kya Nwaka.

27. Buno po abene bwila itolo balinkuti nukulya itolo ifindu balinkuti nukunwa itolo ubwalwa balinkuti nukwega abakikulu balinkuti nukubasumukisya nakubalume babo, balinkwisakufika pabusiku bubo Nwaka ingilege mungalaba, bubo gonekege numwelesyo gubapyutege bosa.

28. Bope nabā pakyinja kila kya Loti, bope bo batendike bunobuno. Bope balinkuti nukulya itolo ifindu balinkuti nukunwa itolo ubwalwa balinkuti nukula ifya kula balinkuti nukupingana ifya kula balinkuti nukulima balinkuti nukujenga inumba.

29. Apene lolij pabusiku bula Loti asokege mu-Sotomu, po numoto gulinkufuma kumwana ukuti fula jikutima, gulinkongana nikibijiti, po papo gulinkubapyuta bosa.

30. Bo sisakujaga bunobuno itolo syope nisya pakyinja kya kubonekela Nnamundu.

31. Musi gugo uju linga ali pamwana panumba, jo atangasulukaga nkwega ifyela fyake ifi fili nnumba. Jope nauju li-

nga ali pakulima nkyalo kyake, jope atangagomokelaga kuñuma (akendele jijo itolo).

32. Amukumbukilege pankaloti.

33. Uju linga ikwijula ikuti mbonesye ubumi bwake, jo apēkīsyē ngani; lolī uju linga abupēsīsyē, jo abuponekīsyē ngani.

34. Isaga mbabule une: ikilo kikyo po abalumyana linga bali babili pakitala kimo kyene, po jumo isakwambililigwaga, ujuungi unnine isakulekigwaga papo.

35. Abakikulu linga bikusye-lanila babili palwala lumolwene, po jumo isakwambililigwaga, ujuungi unnine isakulekigwaga papo.

36. Abandu linga bikulima babili mungunda gumogwene, po jumo isakwambililigwaga, ujuungi unnine isakulekigwaga papo.

37. Po papo abene balinkumwamula balinkuti: kugumalafyale? Umwene alinkuti: apalinga gulipo umfimba, po gikubungana niminombo.

18.

1. Po papo alinkubabula nikifwanikisyo kya kubalilamo ukuti umundu fikuti iputege bwila kisitakuñolokamo.

2. Alinkuti: ālīmo jumo undonganongwa nkaja kamo, uju akāntilaga na-Kyala, uju akāli nisoni nakubandu.

3. Lelo alinkujamo nkaja mumo jope nunkikulu uju undumegwake āfwile, jo alinkugila bwila kumyake alinkuti: ulindongelaga inongwa jangu kuli uju ikūmelela bwila.

4. Tasi umwene alinkusita ukundongela. Ulwanuma lolī

po alinkwijobesya mwene alinkuti: pope napene papo Kyalandikuntila une nakubandu ngaja nisoni,

5. pope unlikulu umfwile uju nikundongelaga inongwa syake papo ikūngatasya, ulwanuma po ukuti angisakūsingulaga bo ikūnumilisya itolo.

6. Po papo umalafyale alinkuti: amuswige isi ikujoba undonganongwa unnyongafu uju!

7. Umwene Kyala lelo po at'asitege ukubagolokesya inongwa syabo abasunguligwabake aba bikukuta kumyake napamusi napakilo, aba umwene batikunsiyamo siku ilyojo?

8. Isaga mbabule une: atisakuhabapo umwene ukubagolokesya inongwa syabo. Apene lolī po linga isile Nnamundu, kali po is' alwagege ulwitiko nkisu muno?

9. Bamo lolī aba bijobaga bene balinkuti tuli bagolofu jujuswe, aba balinkubasyokela nabinabo, bo alinkubabula ikifwanikisyo kikiki alinkubalilamo alinkuti:

10. lumo abandu babili balinkufyuka ukubuka mwa Tempeli kukwiputa. Jumo āli mfalisai, jumo āli nsongasongo.

11. Po papo umfalisai alinkwima papo alinkwijobesya mwene bo ikwiputa alinkuti: ugwe Kyala, nikugwa ulupi kumyako papo ngaja bo ba bangi abandu bosa, nabalebina basyobabinabo nabalogwe. Jope na ju nsongasongo jujuju ngafwana nagwe.

12. Nifindu nikufipika kabili umulungu gumo. Fyosa nifi linga nikukaba une, fyo nikupagula ifya pilongo (ifya kumpa Kyala).

13. Umwene unsongasongo jo alinkwima pabutalipo alinkutiŵa nukuketa kumwaña. Himma alinkwikoma itolo pakipambaga alinkuti: gwe Kyala ulihobokeŵa ne ntulanongwa.

14. Isaga mbabule une: uju jo ibujilaga kukāja kake ungolokesiŵa itolo inongwa syake. Umwene unnine jula lolŵ — jomma. Namanga bosa aba linga bikwijimika bene, bo bikwiŵisiŵa gwa; kangŵi bosa aba linga bikwiŵisiŵa bene, bo bikwimikiŵa gwa.

15-17: Mat. 19, 13-15. Mal. 10, 13-16.

15. Po papo balinkubatwala nabanike kumyake balinkuti ikubapalamasyaga mumbili. Abene abafundiŵa bake lolŵ bo bababwene, po balinkūmana nabo.

16. Umwene Jesu jo alinkubabilikila alinkuti: amubalekege abanike biŵege kumyangu, mukubakanisya fikŵi? Buno ikitangalala kya Kyala kya babo linga bo bali bunobuno.

17. Nalolŵlolŵ niŵubabula une niŵuti: uju linga ikitangalala kya Kyala atiŵukuyambilila ukuti mwanike, jo atiŵakwakiŵingilangamo ŵiku.

18-30: Mat. 19, 16-29. Mal. 10, 17-30.

18. Po papo jumo ulifumu alinkundalusya alinkuti: gwe mmañisiŵi gwe nnunū, mbo mbe fikŵi une ifya kwakiŵingilila pakilŵingo kya bumŵi ubuŵita kumalika ŵiku?

19. Umwene Jesu alinkuti: kŵnjoba fikŵi ubunūnu? Aliŵo nuŵungi unnūnu? Niŵuti unnūnu ali jumo jwene itolo, jo ju Kyala mwene?

20. Indagilo uŵimeŵe niŵuti?

Nulwa kuti „ungalogwaga“, nulwa kuti „ungagogaga“, nulwa kuti „ungahijaga“, nulwa kuti „ungantungulupilaga unniŵo“, nulwa kuti „mwimike nuguso nuŵoko“.

21. Umwene alinkuti: syo niŵikongŵile syosa ŵisiŵi mfumŵile nasyo mu mbukeke.

22. Lelo po papo bo apilike lilili Jesu, po alinkumbula alinkuti: kaliko akene aka kasyele ugwe. Kūlege nikyuma kyako kyosa ubajabanyege abalondo, bo po papo bo ukabiŵile ikyuma kumwaña. Nā po ukisege ŵongoŵege une.

23. Umwene bo apilike lilili, po papo alinkwenda nukusulūmanya fiŵo, namanga āli nkabi nono.

24. Umwene Jesu bo ambwene ukusulūmanya, po papo alinkuti: bukā' bupala abenefyuma ukwiŵngila kukitangalala kya Kyala!

25. Namanga ningamila ukwenda nkaŵegeso kā kasonelo nunkabi ukwiŵngila kukitangalala kya Kyala — kupepe ukwenda ingamila nkaŵegeso kā kasonelo.

26. Abene aba bāpilikaga bo ikujoba, po papo balinkwenda nukuti: po jwanŵi ikuponaga lelo?

27. Umwene alinkubabula alinkuti: niŵi ŵibatolŵile itolo abandu, umwene Kyala jo ŵikantola.

28. Po papo Peteli alinkuti: keta uswe tuŵilekiŵile fyosa ifyitu, tukukongŵile itolo jujugwe!

29. Umwene alinkubusya alinkuti: nalolŵlolŵ niŵubabula une niŵuti: bosa aba linga bikuti niñumba, bikuti nabakasi, bikuti nabāmyabo, bikuti nabapapi babo, bikuti nabāna, — fyosa

bikufilekela pakitangalala kya Kyala,

30. bo bisakutigi nifikupisanye bisakwambililaga namunomuno nkisu kya pasi muno, bisakutigi mope namulamula nkisu kilakila kikwisaga bisakwakwambililaga nubumj ubusjtakumalika siku.

31-34: Mat. 20, 17-19. Mal. 10, 33-34.

31. Po papo alinkusunguka nabo abilongo nababili alinkubabula alinkuti: keta tukufyuka tukubuka mu-Jelusalemu, mo sisakwakumalikilaga syosa sisyo balinjobile pa - Kalata Nnamundu abasololi.

32. Namanga Nnamundu bisakwakubapaga abapanja, bo bisakwakunjwelulaga bisakwawumwagalilaga bisakwawunswelaga namata,

33. bisakwakunkomaga ningili, lelo po bende nukungoga. Pabusiku bwa butatu loli po isakwakusyukaga umwene.

34. Abene loli balinkusita nukusyaganya nasimo, niisyu ili lilinkufwana limatiligwe, balinkusita nukusimana isi ajobaga.

35-43: Mat. 20, 29-34. Mal. 10, 46-52.

35. Abene lelo bo apikilile mu-Jeliko, po papo balinkwaga umundu umfwamaso atugele panjila pambali ikusuma ifya kusuma.

36. Jo alinkupilika undindo gwa bandu aba bakindaga, po papo alinkulalusya alinkuti: findu fikij?

37. Balinkumbula balinkuti: jo ju Jesu gwa mu-Nasaleti ikukinda.

38. Po papo umwene alinkwenda nukukolela alinkuti: Jesu gwe nna - Ndabiti, ulimbakisyaga.

39. Po papo abandu aba balongwile nkyeni balinkumana nagwe balinkuti: gwe batama. Umwene loli po alinkongelapo fijo ukukolela alinkuti: gwe nna-Ndabiti, ulimbakisyaga.

40. Po papo Jesu alinkwima alinkuti: amuntwale kuno. Lelo bo bisile nagwe, po papo alinkundalusya alinkuti:

41. gwatigi ndubule nanungwe? Umwene alinkuti: linga naketaga amaso, ntwawangu!

42. Po papo Jesu alinkuti: ketaga lelo. Lukubumulwisyelu lwitiko lwako.

43. Po papo alinkwenda nukuketa nakalinga itolo. Po papo alinkumpala Kyala alinkunkonga Jesu. Bosa nambu ababaketaga, balinkwenda nukumwimika Kyala bope.

19.

1. Po papo alinkwakufika mu-Jeliko, mo alinkuti nendemo.

2. Lelo alimo nkaja mumo umundu, uju ali jo Sakai ingamu, unkulu gwa basongasongo, ugwa kyuma ikingi.

3. Jo alinkuti nummahe Jesu muno ajilile. Alinkupondwa loli ukumbona, papo abandu bali bingi ikilundilo itolo, umwene namanga ali mpimba.

4. Po papo alinkubopela nkyeni alinkwakukwela munkuju alinkuti mo nganketelege bo ikukinda, namanga alimbwene ukuti mo ikwendaga.

5. Umwene Jesu lelo bo afikile papo alipo, po papo alinkuketa mmwana alinkumbona alinkujoba nagwe alinkuti: Sakai, ikaga mbibimbibi, buno nati ndugalemo nnumba jako umusyugu.

6. Po papo umwene alinkwika mbibimbibi itolo alinkusekela fijo bo ikuti „isaga malafyale“.

7. Lelo bo bambwene, po papo bosa balinkusyonganika balinkuti: ukete lelo, ikwilingila nanumba ja ntulanongwa, mo ikwitukisya.

8. Po papo umwene Sakai alinkwima pabwelu alinkumbula umalafyale alinkuti: keta malafyale, lilino po ikyuma kyangungu kyosa nikutapulanyaga napakati napakati, kimo nikubapaga abalondo. Nauju linga ifyake ndile nulusyobo, jo nikunhombaga fina pali kimokimo iki ndile.

9. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: umusyugu po ukupokigwa kwisile numba jijiji, buno jope na ju mundu jujuju nna-Abulahamu.

10. Buno Nnamundu isile nkulonda babo basobile, isile nkubapoka.

11-27: Mat. 25, 14-30.

11. Lelo bo bali pakupilika sisisi, po papo alinkwenda nukongelapo ukubabula nikifwanikisyo. Kyo alinkubabula papo alyagile asegelele mu-Jelusalemu, papo alyagile abene bikwinogona bikuti ikitangalala kya Kyala kikuja pakuboneka mbibimbibi itolo lilino.

12. Po papo alinkubalilamo alinkuti: jumo umundu ugwa munifwila abukaga kukisu kya kubutali kukwambilila ubunafyale, alinkuti ngwakwisaga kangi.

13. Lelo bo asumwike, po papo alinkubabilikila abanamata bake mulongo alinkubananga indalama mulongo alinkuti: syo mubisyege lelo bo mbukile.

14. Abene loli abandu bake

ndubingilo balimbengile, po papo balinkwenda nukutuma aba kubatuma munuma mmyake balinkuti mukatigi: tukigana uswe ukuti ajege malafyale gwitu.

15. Agelile lelo bo isile kuno ali kukwambilila ubunafyale bwake, po papo alinkuti amubabilikile abanamata bala nabapele indalama syangu, alinkuti mbamahe ukubisya jumojumo.

16. Po papo alinkusegelela untasi alinkuti: malafyale, ulutalama lwako lubikile isingi indalama innine mulongo.

17. Po papo umwene alinkuti: ujile gwe namata gwe nnuu! Gwali mwikili pabunandi, po papo lelo kukolelaga ubufumu ifisu mulongo.

18. Po papo alinkusegelela nugwa bubili alinkuti: malafyale, ulutalama lwako lubikile isingi indalama innine ihano.

19. Jope na jujuju alinkumbula alinkuti: nanungwe kukolelaga ubufumu ifisu fihano.

20. Jope nujungu umwinabo alinkusegelela alinkuti: malafyale, keta al'ulu ulutalama lwako, napihile mmwenda gwa mafuku.

21. Buno natetemaga kumyako papo uli nkali ugwe, kwegu itolo nifi ukabikamo, kutondola namuno ukasopilemo.

22. Umwene alinkubusya alinkuti: sikukutobaga si sya nkanwa mmyako gwe namata gwe mbibi ugwe. O, gwalimehe ukuja ne mundu ne nkali une, gwalimehe nukwega nifi ngabikamo, nukutondola namuno ngasopilemo?

23. Po gwali nafiki lelo ukubananga ulutalama lwangu ababikubisya? Lilino lelo bo nisile,

po angali nikwegela lumo nibana.

24. Po papo alinkubabula babo balyimile papo alinkuti: amwegege ulutalama lwake, ulu mumpepo uju ali nindalama mulongo.

25. Abene balinkupinga nkati balinkuti: malafyale, kabuno ali nasyo indalama mulongo.

26. Umwene alinkuti: isaga mbabule une: uju linga ali nafyo fimo, jo ikongeligwaga ukupegwa nifingi; umwene lolij uju linga akaja nako nakamo, jo kikupokigwaga nakako linga ali nako.

27. Abene abalugu bangu bala lolij, bala basitaga ukuja malafyale gwabo une, bo mubatwale kuno mubabole bo nikuketa.

29-38: Mat. 21, 1-9. Mal. 11, 1-10. Joh. 12, 12-16.

28. Lelo bo ajobile sisisi, po papo alinkutalula itolo ukufyuka ukubuka mu-Jelusalemu.

29. Babwene lelo bo bapikilile namu-Betifage namu-Betanija, bo balabile pakyamba iki bikuti kya masyeto ga misyunguti ingamu, po papo alinkubatuma abafundigwa bake babili

30. alinkuti: amubukege nkaja kala tuningene nako. Bo mujilekufika, po musakwakujaga imwana ja mbunda — bakungile — iji najumo umundu akitogamo siku. Jo mukabule mundwalile kuno.

31. Linga mwagile jumo umundu ikulalusya ikuti: mukwabula jaki? po mukatigi: buno umalafyale ikujilonda.

32. Po papo balinkubuka babo abatumile balinkwakusyaga bo sisyo ajobile umwene.

33. Lelo bo bikwabula imwana ja mbunda jijiji, po papo abe-

nenajo balinkulalusya balinkuti: mukwabula jaki imwana ja mbunda ijo?

34. Abene balinkuti: umalafyale ikujilonda.

35. Balinkujitwala kwa Jesu. Po papo balinkwalisya ifilundo fyabo pamwana pamwana ja mbunda balinkunkwesya Jesu.

36. Bagile lelo bo ikwenda, po papo balinkwalisya ifilundo fyabo munjila.

37. Balinkugelela bo ajilekufika pabusulufu bwa kyamba kya misyunguti, po papo abafundigwa bake ikilundilo kyosa itolo muno bajilile, balinkwenda nukusekela balinkuntufya Kyala balinkufijoba fyosa ifika fya maka ifi bafibwene balinkulata itolo ilisya ilikulumba

38. balinkuti:

Nsajigwa itolo umalafyale uju ikwisila mungamu ja ntwala, lo lutengano lutupu kumwana; lo lwimiko lutupu kwa Nkinde.

39. Po papo bamo abafalisai aba bali nkilundilo mumo balinkujoba nagwe balinkuti: gwe mmanisi uliumanaga nabo abafundigwa bako bangajwegaga.

40. Alinkubusya umwene alinkuti: isaga mbabule une, linga babatamaga bababa, po gakolelaga ga mabwe aga.

41. Lelo bo ajilekufika bo ikukaketa akaja, po papo alinkukalilila amasosi

42. alinkuti: nungwe linga gwasimana gu musyugu lelo bo tasi ulipo isya kukupelela ulutengano! Lolij lilino papo sifindile itolo mmaso mmyako!

43. Buno bukukwisilaga ubusiku, ubu abalugu bako bisakulimaga ulugomba lwa kukunyembetelela, bisakukusigani-

laga bisakukufwambililaga kosakosa,

44. bisakukubulutulaga nanungwe nabanako mu mmyako mumo, batšakulilekaga nalimo ilibwe pinine. Papo usitile ukubumaña ubusiku bwako bwa kuketigwamo ugwe.

45-48: Mat. 21, 12-16. Mal. 11, 15-18.

45. Po papo alinkwakwĩngila mwa Tempeli, po papo alinkwenda nukubakagamo bosa nāba bātwalaga ifya kūla.

46. Alinkubabula alinkuti: bunolisimbĩgwe mwa Kalata ililikuti: „Inumba jangu jo numba ja kwiputilamo.“ Umwe lolijujipelile ukuti mbako ja mĩnambuta.

47. Bwila alinkubabula inongwa mumo mwa Tempeli. Abene lolij nabaputi abakulumba nabamañakalata namafumu agenekikolo bo balinkuti tungoge,

48. silinkusoba lolij isya kwandilamo, namanga bosa abandu bamumililaga bapilikaga sisyo ajobaga.

20.

1-8: Mat. 21, 23-27. Mal. 11, 27-33.

1. Lelo po papo musij gumo bo umwene ali pakubalinganya inongwa abandu mwa Tempeli, bo ali pakubabula inongwa innunu, po papo balinkusegelela kumyake nabaputi abakulumba nabamañakalata namafumu agenekikolo

2. balinkundalusya balinkuti: tubule, isi kubomba kubombela makamaki? Jwanij akupele amaka gagaga?

3. Umwene alinkubusya alinkuti: pilika nanine mbalalusyege limo ilisyu, nanine lyo mumbulege.

4. Ulwa kosya lwa Johani lwafumile kugu? Kali lwafumile kumwana, kali balyagwile ba bandu itolo, bule?

5. Po papo abene balinkwakubulana bo bikwabile, balinkwakuti: keta, linga tukuti lwafumile kumwana, po umwene isakutigi: po mwali nafiki lelo ukumwitika?

6. Kangi lolij linga tukuti balyagwile ba bandu itolo, po bosa abandu bisakutitika itolo namabwe. Namanga bosa syabakolile abene abandu ukuti Johani ali nsololij.

7. Po papo balinkwisakubusya balinkuti: himma, tukalumaña kuno lwafumile.

8. Po papo jope Jesu alinkuti: po ngimba lelo nanine ndikubabulaga kuno gafumile amaka aga nikubombela sisisi.

9-19: Mat. 21, 33-49. Mal. 12, 1-12.

9. Po papo alinkwenda nukubabula ikifwanikisyo abandu alinkubalilamo alinkuti: aliko jumo umundu, jo alinkubyala ungunda gwake gwa mafilu alinkubabikamo nabanu ba kubombela mumo, po papo alinkubuka kukiingi ikisu alinkwakugonapo.

10. Lelo bo kisile ikyinja kya mafilu, po papo alinkuntuma unnamata ugwa kwakumwegela simo iseke sya mafilu kuli aba babombelaga. Abene ababombeli balinkunkoma balinkunkaga itolo bo bakanninga nafimo.

11. Po papo alinkwandisya kangi umwene alinkuntuma ujuungi unnamata. Jope na jujuju abene balinkunkoma balinkunjwelula balinkunkaga itolo bo bakanninga nafimo.

12. Alinkwandisya kangi umwene alinkuntuma ugwa bu-

tatu. Jope na juju abene balinkunkoma imbunusi balinkunkaga.

13. Po papo umwenengunda gwa mafilu alinkuti: ndubulege lelo? Ena, nikuntumaga ju mwanangu unkundwe kumyangu. Jo pamo bisakuntilaga bo bambwene.

14. Abene lolu aba babombelaga amafilu bo bambwene umwene, po papo balinkubulana balinkuti: jo ju mwenkilingo uju, atungogege, po tukujaga twe benekilingo jujuswe.

15. Po papo balinkusoka nagwe mungunda gwa mafilu balinkwakungoga. Isakutubulege nabo lelo umwenengunda gwa mafilu abandu bababa?

16. Isakwakubagoga ababombelamafilu bababa. Ugwene ungunda gwa mafilu isakubapyanikisyangapo abangi. Bo bapilike lilili, po balinkuti: syomm'ina!

17. Umwene alinkubaketa alinkuti: nikuti syo sisyo sisimbige gwe namwisyu ili likuti:

„Ilibwe ili balisyokile abajengaumba, lyo kangu lipelile ukuja lya kwitotekapo inumba josa.“

18. Bosa aba linga bikugwa pibwe lilili, bo bikutajanikaga itolo, kangu uju linga likumwikila lilyo, jo likuntakana.

19. Abene nabaputi abakulumba nabamañakalata balinkuti tunkole papopapo itolo, kangu balinkwenda nukutetema kubandu. Namanga bakuyagenye ikifwanikisyo kikiki balinkuti ikutubala jujuswe.

20-26: Mat. 22, 15-22. Mal. 12, 13-17.

20. Po papo balinkuntegeka balinkuntumilila nabatendesu balinkuti: mukafwane muli bagolofu

itolo, lelo po muntabanikisyenge ilisyu nkanwa, na po lelo tukwakumbikaga pandindilikisu, jo ukuti andongege ampinege.

21. Bo balinkwakundalusya lelo umwene balinkuti: gwe mmanisi, twagile uli ngolofu itolo ugwe napa kujoba itolo napa kubabula inongwa abandu, po najumo umundu utikunyalila mbununu kumaso ugwe, himma kubabula bosa abandu ija nalolu itolo injila ja Kyala.

22. Po papo tukulalusya kumyako tukuti: kali kununu ukusonga isongo kwa Kesali, kali mwiko?

23. Umwene lolu alinkubamaña ubukomu bwabo ububibi

24. alinkuti: amunangisyege ulutalama lwa songo ngete. Kali ikifwanikisyo iki kyani? Nubusimbe ubu basimbilepo bwani? Balinkuti: bwa Kesali.

25. Po papo umwene alinkubabula alinkuti: e ngimba lelo, amuningege Kesali ifya pabu-Kesali bwake, jope na-Kyala muningege ifya pabwa-Kyala bwake.

26. Po papo balinkupondwa isya kuntabanikisya ilisyu nkanwa bo bikupilika abandu. Balinkuswiga itolo ukubusya umwene, balinkwenda nukubatama.

27-40: Mat. 23, 23-46. Mal. 12, 18-38.

27. Po papo balinkusegelela kumyake bamo nabasatukai aba bikukana bikuti ukusyuka ko najumo atikusyukamo siku. Bope balinkundalusya limo balinkuti:

28. gwe mmanisi, keta Mose alagile mwa kalata gwake atile: „linga ugwamyabo gwa mu-

ndu, umwegankikulu, linga ikufwa unsalabala itolo, po fikuti ugwamyabo amwingilengepo unkasij ampapilege abana ugwamyabo.“

29. Ukete lelo, balipo papapa abanamundu bahano nababili. Po papo unkulu gwabo alinkwega unki-kulu alinkukinda pakufwa unsalabala itolo.

30. Po papo alinkwenda nukumwilingilapo ugwa kati unki-kulu. Jope alinkukinda pakufwa unsalabala itolo.

31. Po papo alinkupyanilapo nugwa batatu. Bunobuno lelo bosa itolo bo bahano nababili. Bosa balinkufwa abasalabala itolo.

32. Kuñuma kuli bosa po jope nunkikulu alinkubakonga ukufwa.

33. Linga sikũ lelo bo basyũkile bosa abandu, kali po isakujaga nkasij gwa aliku? Buno bosa balimwegile bo bahano nababili.

34. Po papo umwene Jesu alinkubusya alinkuti: abene abanambala nabakikulu ba nkisũ kikiki bo bikuti nukwega bikuti nukwegigwa.

35. Abene lolij aba babagile nukwakufikako kukisũ kilakila nukusyũka kubafwe, bo nukwega batĩsakwegaga nukwegigwa batĩsakwegigwaga.

36. Namanga batĩsakwandisyamo ukufwa. Namanga bali bo ba bāndumij bā Kyala, bāna bā ju Kyala papo bipelile ukuja benekusyũka.

37. Isyene lolij isya kusyũka abafwe, syo Mose asijobile pabwelu itolo mula ikutubula isya pakisito pala. Mula ikunjoba untwa ikuti jo ju Kyala gwa Abulahamu ikuti jo ju Kyala

gwa Isihaka ikuti jo ju Kyala gwa Jakabu.

38. Umwene Kyala jo Kyala gwa bafwe lelo? Himma gwa ba bumij. Buno umwene bosa bumij itolo, bakafwamo.

39. Po papo bamo abamañakalata balinkumwĩtikila balinkuti: gwe mmañisij al'ipa ujobile bununũ.

40. Po papo balinkwenda nukutiũ ukundalusya simo isingij.

41-44: Mat. 22, 41-45. Mal. 12, 35-37.

41. Po papo alinkubalalusya alinkuti: lyo bātigi bajobege bulebule ili bikuti: „Kilisiti nĩa - Ndabiti“?

42. Bo umwene Ndabiti mwa kalata gwa nimbo ikuti:

„Umalafyale ajobile kumalafyale gwangu atile, itugasya kukiboko kyangu ikililo.

43. ukafikege papo abalugu bako nikubapelaga kakota kã kubikapo amalundi gako ugwe.“

44. Keta lelo umwene Ndabiti ikunjoba ukuja jo malafyale gwake, po at'ajege mwanake bulebule?

45-47: Mat. 23, 1-14. Mal. 12, 38-40.

45. Po papo alinkubabula abafundigwa bake bo bikupilika bosa abandu alinkuti:

46. mwandegge abamañakalata aba bikufwala imiselekesye imitalij bo bikusyungutila nkaja, aba bikuti batũponye abandu ndubingilo, nanũmba sya kwĩpũtilamo mope bikuti tutugale pafikota fya bukulumba, nãpa bikubuka pakwĩtugasya pakulya ifĩndu pope bikwĩsalila pabwimikigwa abene.

47. Bikugelela balile itolo inũmba sya bakikulu abafwile, po papo kangij bikukinda pa-

kwiputa iniputo indali isya kulabasya. Bo bisakukindilili-gwaga ukufundigwa bo bikulongigwa.

21.

1-4: Mat. 12, 41-44.

1. Po papo Jesu alinkwinka alinkubaketa abakabi bo bikusopa fifyo batwele mumbale ja kusopamo ifya kusumbulila.

2. Alinkumbona jope nunkikulu jumo umfwile undondo, bo jope ikusopamo mumo twabahela-nusu babili.

3. Po papo alinkubabula abafundigwa bake alinkuti: naloli nikubabula une nikuti: unnikulu umfwile uju undondo abakindle bosa ukusopamo.

4. Buno bosa bababa apa bikusopamo ifya kusumbulila kwa Kyala, po bikwegwa bo bagile fijelele; umwene jujuu loli mbulondo bwake asopile fifyo ali nafyo ifya munjala.

5-24: Mat. 24, 1-21. Mat. 13, 1-19.

5. Po papo bamo balinkuswiga balinkuti: uswige inumba sya Tempeli banosisye namabwe amanunu nutundu twa kwikemekesya! Po papo umwene alinkubabula alinkuti:

6. syosa isi mukuketa lilino, — bukwisaga ubusiku po nalimo ilibwe litisakulekigwaga pibwe ilinine ilisitakubulusigwamo.

7. Po papo balinkundalusya abene balinkuti: mmanisi, syo sikwisaga ndili sisisi? Nikimañilo kyo kiliku ikya kwisakumañilapo ukuti po papo sikuja pakwisa lelo sisisi?

8. Umwene alinkuti: mwandegge, mukete najumo angisakubasyobaga. Buno bisakwisaga ba bingi, bisakwendelaga mu-

ngamu jangu bisakutigi: jo une. Kangi bisakutigi: ikyinja kisile. Bo mungisakubakongaga.

9. Linga siku lelo linga mwisilekupilika nubwite nukufwalanganika itolo abandu, po mungisakuñomokaga. Buno syo fikuti sitalege ukuboneka sisisi, isyene loli isya kubumalikisyo bo sikali tasi.

10. Po papo alinkubabula alinkuti: nikipolo kimo kya bandu kikwisakukisambukilaga ikikolo ikinine, numalafyale gwa kisusu kimo ikwisakunsambukilaga umalafyale unnine ugwa kisu ickingi.

11. Nakaseñenda kikwisakuseñendekaga ka kingi mfisu mfisu. Jikwisakugwaga ninjala ji ningi itolo; sikwisakujako nimbungo imbelafilalilali. Kumwana fisakubonekaga nifika ifipelalutende nifiswigu ifikulumba.

12. Bo sikalipo loli syosa sisisi, po bisakubakolaga umwe bisakubafwimaga bisakubatwailaga nanumba syabo sya kwiputilamo nanumba sya ba nñololo, bisakubalusilaga nakubanañafyale nakubalindililafisu papo muli ningamu jangu umwe.

13. Syo sikubisilaga loli sisisi ukuti sije sya kumañilamo umwe.

14. Amukalalege lelo mundumbula syinu mutigi po tutisakwino gonelaga ngani isya kwilongela.

15. Buno po nisakubapaga namasyu nkanwa namahala aga bosa aba bikubafifyaga gisakubatolaga itolo nukubamula nukubatobesya umwe.

16. Bisakubalusaga loli na ba bapapi binu umwe na ba bamyni na ba bakamu na ba

biniyu. Bamo umwe musakugogigwaga nukugogigwa.

17. Bosa bisakubabengaga papo muli ningamu jangu.

18. Lolij nalumo na lu luwili lwa pantu gwinu lutisakona ngikaga.

19. Lolij ubumi umwe musakukabilaga mu mbufinda noma ubu linga mukwijula.

20. Linga siku lelo linga mwisilekwaga ifilundilo fya bwite fikanyembetile akaja ka mu-Jelusalemu, po mwise mumañege ukuti kikuja pakupalanganigwa lelo.

21. Po bakabopelege mfyamba bosa aba linga bali mu-Jutai naba bali nkaja mu-Jelusalemu bakasamege babuke mbungi, naba bali mfishu fya mumbali batangisakubukamo mu-Jelusalemu.

22. Buno bo busiku bwa lubukisyo bububu, po sisakwisaga sisakumalikaga syosa isi sisimbigwe mwa Kalata.

23. Muli baki mwe bakikulu musijugugo mwe muli nififuba na mwe mukongesya abana! Buno bisakukamandanigwaga fijo aba nkisu kyosa, sisakujaga syo ngalalisi ndupu isya kukikalalila ikikolo kya bandu aba.

24. Bisakugwaga ubwembe bwa lubo. Bisakubapiñaga babalusilege mfishu fyosa fya bapanja. Akaja ka mu-Jelusalemu bisakukañangaga namalundi aba panja, bwila itolo bikwafikaga nako papo fikwisakumalikilaga ifyinja fya bapanja.

25-28: Mat. 24, 29. Mal. 13, 24-28.

25. Po fisakubonekaga nifiswigu namwisuba namumwesij namundondwa. Nkisu

muno abandu ifikolo fya bapanja lusakubafyataga ulutende, bisakwagaga kusobile kulekile itolo bo na jianja jikobela amajiga.

26. Abandu bisakusilikaga ulutende, bo amaso galabile kuli isi sikukisilaga ikisu. Namanga bope naba maka aba kumwana bisakujunganikaga itolo.

27. Po bisakumbonaga Nnamundu ukwisila mwibingu bo ikwisa namaka nubusisya bu bwingi.

28. Apene lelo linga siku linga mwagile sikwanda ukwisa sisisi, po mwise munatulege amaso mwimule nimitu gyinu, namanga bo po papo bo ukubangigwa kwinu kwisile kuli kifuki.

29-33: Mat. 24, 32-35. Mal. 13, 28-31.

29. Po papo alinkubabula nikifwanikisyo alinkubalilamo alinkuti: amuketege nunkuju nimipiki gyosa.

30. Apa linga mukwaga gisefwike, po mukuketela papo bo najumo akababula itolo, mukukimana papo ikisiku ukuti kisile kili kifuki.

31. Bunobuno lelo nanumwe linga musibwene syosa sisisi ukwisa, po mwise mumañilege papo ukuti kisile ikitangalala kya Kyala.

32. Naloliloli nikubabula une nikuti: abandu ba lilino aba batisakujongaga bosa bo sikipela tasi syosa sisisi.

33. Nikya kumwana nikya pasi ikisu fyo fikujongaga, amasyu gangu lolijoga gatikujongamo siku.

34. Mwandege lolij, mukete indumbula syinu singipelaga sito na bu bufuguja na sijya kwitekelela na ku kwimogona

ifindu fya pamwana apa, lelo po papo po mwage ubusiku bubo bubambulenye itolo ukubisila bo muli bubububi itolo.

35. Namanga busakubambulanyaga itolo ukuti lutambo lwa hululila ukubisila bosa abandu aba bajengile posa pamwana pakisu.

36. Mulijaga maso bwila lelo mwipute, nanumwe ukuti mwise mubagilege nukupona syosa isi sikuja pakwipela nukwima kumaso kwa Nnamundu.

37. Bwila pamusi po alinkubabula inongwa mwa Tempeli abandu, pakilo loli po alinkusoka nkaja alinkwakugona pakyamba iki bikuti kya masyeto ga misyunguti.

38. Bosa abandu balinkute-melela ukubuka mwa Tempeli balinkuti tupilikege isi ikujoba umwene.

22.

1-2: Mat. 26, 1-5. Mal. 14, 1-2.

1. Ikyene loli ikyaka kya fisyese ifisitankese iki bikuti jo Pasa ingamu, kyasegelile.

2. Abene nabaputi abakulumba nabamañakalata balinkujobana isya kungoga balinkuti: kali tutendeke nagwe bulebule? Namanga babatilaga abandu.

3-6: Mat. 26, 14-16. Mal. 14, 10-11.

3. Loli Setano jo alingile mwa Juta uju balimpele ija Gwa-mu-Kalyoti, uju ali gwa mwilongo nababili.

4. Jo alinkubuka kubaputi abakulumba nakubalindilila-Tempeli, alinkwakujobana nabo isya kubaningila Jesu.

5. Po papo abene balinkusekela balinkuti atukukuhombaga indalama.

6. Po papo umwene alinkwi-

tika. Po papo alinkulonda pabununu pabubaningilo pabusitabandu bingi.

7-23: Mat. 26, 17-29. Mal. 14, 12-25.

7. Po papo ubusiku bwa fisyese ifisitankese bulinkwisa ubwa kubolela nakañosi ka Pasa.

8. Po papo Jesu alinkubatu-ma ba-Peteli na-Johani alinkuti: amubukege mukatendekesyeye akañosi ka Pasa tukalyemo.

9. Abene balinkuti: gwatigi tukatendekesyeye poki?

10. Umwene alinkubabula alinkuti: keta, linga mujilekufika nkaja mula, po musakwaganilaga numundu, uju abagele indeko ja misi. Jo mukankongege mukingilege nagwe nnumba muno linga ikwingila.

11. Mo mukajobege nagwe umweneñumba mukatigi: ummañisi atile mukandalusyeye mukatigi: inumba ja kulilamo akañosi ka Pasa nanine nabafundigwa bangu jo jiliku?

12. Po musakwagaga umwene ikubanangisya inumba ingulumba ja kwijulu iji balisyemo nifitugalilo. Mo mukatendekesyeye mumo lelo akañosi.

13. Po papo balinkubuka balinkwakwaga bo lilyo ababulile. Po papo balinkutendekesyeye akañosi ka Pasa.

14. Lelo po papo bo pafikile pakabalilo ka kulila, po alinkutugala pakulya nabapositili.

15. Po papo alinkubabula alinkuti: nañonilwe bu buñonwe bwa naloli ukuti tulyege twesa Pasa uju nanine nanumwe, bo tasi ngali ukukubilwa.

16. Buno nikubabula une nikuti: nikufumaga gu musyugu ndisakwandisyamo kangu uku-

lya Pasa uju, n̄isakwakufikaga papo n̄ise nundyege umpelelesye itolo kukitangalala kya Kyala.

17. Po papo alinkwega ifinga alinkugwa ulupi alinkuti: ele ifinga iji amujabanega.

18. Buno nikubabula une nikuti: nikufumaga gu musyugu ndisakwandisyamo kangu ukunwa ubwa seke sya mafilu ubu n̄isakwakufikaga papo k̄isege ikitangalala kya Kyala.

19. Po papo alinkwega ikisyese alinkugwa ulupi alinkumeñanya alikubapa alinkuti: ugu gu gu mbili gwangu ugu gukuja pakubafwila jujumwe. Bo mutendekege bunobuno, bwila kajege k̄a k̄ungumbukila jujune.

20. Jope nifinga bububo bo balile ifya majolo, po jope alinkwega alinkuti: ifinga iji lo lwitikanano ulupya ulwa mwilopa lyangu ili libonekile jujumwe.

21. Mukete lol! Ikiboko kya uju ikundilaga kyo kili nanine papapa pakitalati kya kulilapo.

22. Umwene N̄amundu jo gwaki jo ikubuka itolo bo sisyo sikomelekesigwe ngani. Uli gwaki lol! gwe mundu gwe kundilaga!

23. Po papo abene balinkwenda nukulalusanya balinkuti: jwani papapa jo ikupelaga sisisi?

25. 26: Mat. 20, 25-27. Mal. 10, 42-44.

24. Po papo lulinkutupuka lope nulukan̄i mumo bajilile ulwa kuti: kali jwani uju ikujaga jo nkulumba twesa muno tujilile?

25. Umwene alinkubabula alinkuti: nabañafyale b̄a b̄a panja

bikubalambikila ulwa butwa abandu babo, n̄aba babakolile amaka abandu babo bo bikubapa ija „Mololo“ kangu.

26. Umwe lol! bo mungatendekega bunobuno. Himma umwe uju linga ikuti njege ne nkulumba jujune kubinangu, jo fikuti ipelege ukuja jo nnandi kuli bosa; umwene uju ikuti njege gwa kutalula nkyeni mbinangu une, jo fikuti ipelege ukuja gwa kubabombela mwe banine.

27. Nauju atugele pakulya nauju ikuntwalila ifindu — nkulumba aliku? Nikuti nkulumba uju atugele pakulya? Une lol! apa nikwangala nanumwe nipelile ukuja gwa kubabombela umwe.

28. Umwe lol! jo umwe mwe twajaga twesa nanine bwila itolo bo nikugemigwa.

29. Po papo nanine nikubalekela ikitangalala nanumwe, bo apa nanine tata alindekile ikitangalala,

30. nanumwe ukuti twisetulyege twesa nanine ifindu tunwege twesa ubwalwa bo n̄isilekwipela ukuja ne malafyale lelo, nanumwe ukuti mwisemutugale pafikota fya buñafyale mwisemulongege ifikolo fyosa mulongo nafibili fya ban'-Isilaeli.

31-34: Mat. 26, 31-35. Mal. 14, 27-31. Joh. 13, 36-38.

31. Po papo umalafyale alinkuti: gwe Simoni Simoni, keta Setano abasumile umwe atile ngabapetege, bo apa umundu ikupeta amalesi ḡa ngano.

32. Lol! une ngwiputile ugwe ulwitiko lwako ukuti lungāga. Nanungwe lelo linga siku, linga ujilekugomoka kangu, po gwise ubakasyege abamyinu.

33. Umwene Peteli alinkuti: malafyale nilinganikiye ngani une, ndiye nalinga bikukwigalila nnumba ja ba nkololo ugwe, nalinga bikukugoga, po tukubukaga twesa nanine.

34. Umwene alinkubusya alinkuti: isaga ngubule une gwe Peteli, gu musyugu bo ningongobe jikali nukubilikila, bo po papo bo gwikanile katatu kumyangu ugwe bo utile ngammaña une.

35. Po papo alinkubalalusya alinkuti: pala mbatumege injila jila, pala ndigi komma ukokolela nakañambi ka ndalama komma nakasaka ka mbopo fyomma na fi fikato ukuja nafyo, po mwapondilwemo fimo lelo? Abene balinkuti: himma nafimo.

36. Po papo alinkubabula alinkuti: lilino loli uju linga ali nakañambi ka ndalama po alikolelaga, tope nutusaka twa mbopo bububo. Loli uju linga akaja nafyo nafimo, jo aliulaga nunselekesye gwake alilondelaga ulubo.

37. Buno nikubabula une nikuti: lisele tasi ukwisa ilisyu ili likunjoba une mwa Kalata ili likuti: „Bamongenye nabilangomelesyo.“ Buno gosa amasyu aga gikunjoba une, go gikwisaga gikumalikaga.

38. Abene balinkuti: malafyale, keta al'isi inubo tuli nasyo ibili. Po papo umwene alinkuti: po papo.

39-46: Mat. 26, 30-46. Mal. 14, 26-42.

39. Po papo alinkusoka panja alinkubuka kukyamba kya misyunguti bo papo atendekaga bwila. Bope nabafundigwa bake balinkunkonga.

40. Lelo bo ajilekufika, po

papo alinkubabula alinkuti: amwiputege ulupefyo ukuti lungabagwilaga.

41. Umwene alinkwitatula kumyabo alinkubukapo alinkugelela muno kajilile akatambo ka kulasila akabwe. Po alinkwakugundama pasi alinkwiputa

42. alinkuti: gwe tata, linga gwitikaga ugwe ukuti ifinga iji jikindege pamyangu! Loli ne gwaki une isi niganile une, ndisi jujukwe sisyo linga gwiganile ugwe.

43. Po papo alinkunsetukila ugwandumu gwa kumwana alinkunkasya amaka.

44. Lelo bo indumbula sili mmwana itolo ututende, po papo alinkumilisanya fijo nukwiputa. Po papo namafuku gake galinkuja bo ga matondobya ga ilopa bo gikugwa pasi.

45. Po papo alinkusumuka muno iputaga alinkubuka papo balipo abafundigwa bake, alinkwakwaga bagonile utulo twa busulumanye.

46. Alinkujoba nabo alinkuti: po mukugona fiki utulo lilino? Amusumukege mwiputege ulupefyo ukuti lungabisilaga.

47-53: Mat. 26, 47-56. Mal. 14, 43-49. Joh. 18, 2-11.

47. Lelo po papo bo ali pakujoba amasyu gagaga umwene, po papo balinkuñomoka: al'iba abandu ikilundilo itolo, al'uju na ju Juta (ugwa bilongo nababili) alongwile nkyeni, iku-segelela kwa Jesu ikuti numfipe kukanwa.

48. Umwene Jesu po alinkuti: gwe Juta, lo lu lufipo lwa bumanani ulu utile lo bikummani-laga Nnamundu aba ubapele?

49. Abene lelo aba bali nagwe Jesu bo basibwene muno sila-

bile, po papo balinkundalusya balinkuti: malafyale, pamo tubasenge niñubo?

50. Po papo jumo umwinabo alinkunsenga unnamata gwa mputi unkulumba alinkumwangua imbulukutu ja kukiboko ikililo.

51. Po papo Jesu alinkubamula alinkuti: mwe leka po papo. Po papo alinkumpalamasya imbulukutu, po papo jilinkwenda nukumela kangi.

52. Po papo Jesu alinkujoba nabo nabaputi abakulumba nabalindilila - Tempeli namafumu agenekikolo, bosa aba bali-mwisile alinkuti: apa mwisile kukungola une, po muliti mutile tukwakunkolaga undebi, mukolile niñubo ningili?

53. Bwila apa twangalaga twesa mwa Tempeli, po mukangolaga fiki? Loli papo ko kabalilo kinu kakaka, go maka ga mungisi gagaga.

54-62: Mat. 26, 57-75. Mal. 14, 53-72. Joh. 18, 12-27.

54. Po papo balinkunkola balinkundusa balinkwakwilingila nagwe nnumba ja mputi unkulumba. Umwene Peteli loli jo alinkukonga pabutalipo.

55. Po papo balinkukosya umoto ndupaso nkati, balinkutugasanya pakota umoto. Jope na ju Peteli alinkutugasanya nabo pakota umoto.

56. Po papo jumo umundu gwabo unki kulu alinkumbona bo atugele mundangalila gwa moto, alinkundulalila pakunketa alinkuti: jope na jujuju ajaga numundu julajula.

57. Umwene Peteli alinkwikana kumyake alinkuti: gwe nki kulu nungwe, buno ngamma-na nakumo.

58. Bo bangelepo panandi, po

alinkujoba ujudi umundu alinkuti: gwe nanungwe bo bano balabala. Umwene Peteli alinkukana alinkuti: gwekana nungwe, mma.

59. Lelo bo pakindle kangi pakabalilo kamo, po alinkwinuka pakwilinga ujudi alinkuti: naloli jope na jujuju ajaga nungwe julajula. Kabuno gwa mugalilai.

60. Umwene Peteli alinkukana alinkuti: gwekana nungwe, ngasimana nisi kujoba. Lelo po papo nakalinga itolo papo, bo ali pakujoba bunobuno itolo, po papo ingongobe jilinkwenda nukubilikila.

61. Po papo umalafyale alinkusyutuka alinkunketa Peteli. Po papo po Peteli alinkwenda nukukumbuka ilisyu ili umalafyale alimbulile ili atile: bo ningongobe jikali nukubilikila, bo gwikanile katatu kumyangu bo utile ngamma-na une.

62. Po papo alinkusoka panja alinkwakulila amasosi aga gikwilingalila nakumilo.

63-65: Mat. 26, 67. 68. Mal. 14, 65.

63. Abene lelo abandu aba balinkolile Jesu, bo balinkumwanganalila itolo balinkunkoma.

64. Balinkunkinga kumaso, lelo bo bankingile kangi bende nukundalusya batigi: oko, kungulukaga lelo, jwanu uju akukomaga?

65. Kangi balinkuntuka nisingi isya mahelu si ningi itolo.

66-71: Mat. 26, 59-66. Mal. 14, 55-64.

66. Bagelile lelo bo bukile nulubunju, po papo balinkubungana namafumu agenekikolo nabaputi abakulumba nabamanna kalata, balinkundusila kulukomano lwa balonganongwa.

67. Po papo balinkuti: linga gwe Kilisiti jujukwe, po ulitubulaga. Umwene alinkubusya alinkuti: apene po linga nātigi mbabule, po syakolaga lelo umwe?

68. Linga nātigi mbalalusye simo, po mwānamulaga?

69. Ikwandaga lilino lolī Nāmundu ikutugalaga kukiboko ikililo kya Kyala, Umwene-maka.

70. Po papo bosa balinkundalusya balinkuti: kingamo lelo gwe mwana gwa Kyala jujukwe? Po papo umwene alinkuti: bo lilyo mukujoba, jo jujune.

71. Po papo abene balinkubulana balinkuti: po twatigi tūšilondege syakī isingi isya kundongela, bo twesa tupilike isi ikujoba nkanwa.

23.

1-25: Mat. 27, 2-31. Mal. 15, 1-20. Joh. 18, 28-19, 16.

1. Po papo balinkusumuka bosa itolo muno bājilile, balinkundusila kwa Pilati.

2. Ko balinkwakumohela balinkuti: umundu uju twagile ikusyutula abandu ikikolo iki kyosa, ikubakanisya ikuti mungasongaga isongo kwa Kesali. Ikuti joune Kilisiti ne malafyale jujune.

3. Umwene Pilati alinkundalusya alinkuti: gwe malafyale gwa ba-Juta ugwe? Umwene alinkubusya alinkuti: bo lilyo kujoba jujukwe.

4. Po papo Pilati alinkubabula nabaputi abakulumba nabandu itolo bosa alinkuti: une umundu uju ndikujaga najimo inongwa.

5. Abene po balinkumilisya fijo, balinkuti: ikubasambulanya abandu apa ikujoba inongwa

syake mosa mu-Jutai. Namanga andile mu-Galilai isilekupela munomuno.

6. Umwene Pilati bo apilike bo bikuti „Galilai“, po papo alinkubalalusya alinkuti: o, ngimba gwa mu-Galilai umundu uju?

7. Lelo bo bambulile ukuti afumile nkisu kya Heloti, po papo alinkuti amubuke nagwe kwa Heloti. Namanga jope agonaga mu-Jelusalemu mbusiku bubo.

8. Umwene Heloti bo ambwene Jesu, po alinkusekela fijo. Namanga atigi nummane li ijolo, papo apilike si ūngi isi bānjobaga abandu, kangī nuku-subila asubilaga ukuti pamo ikūmbelelaga kamo akā ku-swiga.

9. Alinkundalusya amasyu ga mīngi fijo, umwene lolī alinkusita nukumwamula nalimo.

10. Bope nabaputi abakulumba nabamañakalata balinkuja papo balinkumohela fijo.

11. Ba-Heloti lolī nabasikalī bake balinkunsyokela balinkunseka. Po papo balinkumfwika umfwalwa ugu gwañalikaga itolo ubwelu, balinkwenda nukumbukisya ku kwa Pilati.

12. Po papo na-Pilati na-Heloti balinkwenda nukumañana mušī gugo. Namanga bāli kilugu bwila ukwisakufika pabusiku bububu.

13. Po papo Pilati alinkubabunganya nabaputi abakulumba nabakulumba nabandu itolo.

14. Alinkubabula alinkuti: keta mūdwalile umundu uju, mulinkuti ikusyutula abandu. Keta lelo une nundongile papapa bo mulipo nanumwe, kangī nagile ngasyaga nasimo inongwa une

isi mukumohela umundu uju umwe.

15. Jope na ju Heloti ikukana, buno ambusisye. Po papo nikuti akatulamo nasimo isya kungogela.

16. Po papo lelo nikuti nikunkomaga na po nikumwambulaga.

17. [Lelo lwalipo ulwihho lwa kubabulila jumo umundu bwila pakyaka.]

18. Abene po balinkukolela pamopene itolo bosa muno babilile balinkuti: nsosyepo jujuju utwabililege ju Bala ba.

19. Umwene lolu nnumba ja banololo mo balimwigalile papo apalisye akapasyu nkaja agogile numundu.

20. Umwene Pilati alinkwandsiya kangu ukujoba nabo, namanga atigi numwabule Jesu.

21. Abene po balinkukolela balinkuti: jo unkomelege pakikohekano, jo unkomelege pakikohekano.

22. Umwene alinkwandisya ulwa butatu alinkuti: jo abombile mbibi ngi jujuju? Buno ngajaga najimo inongwa ja kungogela une. Nikunkomaga itolo lelo, na po nikumwambulaga.

23. Po papo abene balinkumfwamba itolo ukukolela fijo balinkumilisya balinkuti: nkomeme pakikohekano. Lelo po papo unjwego gwabo gulinkwenda nukuntola.

24. Po papo Pilati alinkulonga ilya kuti: oko lelo, tubitikege sisyo batubingilile.

25. Po papo alinkubabulila uju bansumaga, uju aligaliligwe nnumba ja banololo papo apalisye akapasyu nkaja, papo agogile numundu. Umwene

Jesu lolu alinkubaninga ukuti agogigwege bo lilyo bajobaga abene.

26. Lelo po papo bo bikundusa Jesu, bo bikubuka nagwe, po papo balinkunkola jumo umundu, Simoni gwa mu-Kilene, uju afumile kubulime bwake, (atigi ngindege itolo). Jo balinkuntwika ikikohekano balinkuti: mpimbile, unkonge nakyo Jesu.

27. Balinkunkonga abandu ikilundilo itolo ki kingi fijo nabakikulu, bo balinkumpalila ifwa, balinkundilila namasosi.

28. Umwene Jesu alinkubasyutukila alinkuti: mwe balindwana ba mu-Jelusalemu, komma ukundilila amasosi une, amwilililege mwibene, mubalililege nabaninu umwe.

29. Keta buno bukwisaga ubwene ubusiku, po bisakutigi: basangalufu abagumba nabamibili igi gikapapamo, nabamabele aga gakongesyamo abana.

30. Musi gugo po bisakwandaga ukujoba kufyamba bisakutigi amutugwilege, nakufigi ma bisakutigi amutusyilege.

31. Buno linga bo bikutendeka nago bunobuno umpiki umbisi, po bisakutubulege nago umumu?

32. Balinkubalusila lumona gwe nabangi abandu babili, abatulanongwa, abakwakugogeliga lumona nagwe.

33-49: Mat. 27, 33-56. Mal. 15, 22-41. Joh. 19, 17-30.

33. Lelo bo bajilekufika papo bikuti po palupaja, po balinkubakomela pafikohekano fyabo na jujo nabatulanongwa, jumo balinkumbika kukiboko kyake kya kukililo, jumo kukiboko kyake kya kukimama, umwene alinkuja pakati.

34. Po papo umwene Jesu alinkuti: baswege gwe tata, buno bakīmaña isi bikubomba. Po papo balinkwenda nukulagulila pakujabana imyenda gyake.

35. Abene abandu balinkuja papo bope balinkuketa. Bope nabakulumba balinkunseka balinkuti: abangi abapokaga bwila; ali nafiki ukwipoka mwene lelo, ngimba jo Kilisiti naloli, ngimba jo nsunguligwa gwa Kyala!

36. Bope nabasikalij balinkumobela balinkutwala nubwalwa bwa asiki balinkuti tunnwesye.

37. Kangi balinkuti: linga gwe malafyale gwa ba-Juta naloli, ka ukwipoka jujukwe!

38. Lelo bwalipo bope nubusimbe pamwana, ubwa kuti: „uju jo ju malafyale gwa ba-Juta“.

39. Lelo abatulanongwa aba batulikigwe, jumo alinkunhelula jope alinkuti: linga gwe Kilisiti naloli, po uliipokaga jujukwe na po utupoke nanuswe!

40. Alinkumwamula ujungi unne alinkūmana nagwe alinkuti: nanungwe utikuntija Kyala, napa mufwene itolo ukufundigwa?

41. Uswe loli twe baki twe tubagile, buno tukwambilila fifyo fiwene nimbombo syitu isi twabombaga, uju loli jo akabombamo nasimo imbibi.

42. Po papo alinkujoba kwa Jesu alinkuti: gwe Jesu gwise ungumbukege bo kwingila kikitangalala kyako.

43. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: naloliloli nikukubula une nikuti: tukujaga twesa mbusyuka bwa banunu gu musyugu.

44. Po papo jilinkugelela pakabalilo ka ntandatu (bo lili pantu), po papo ingisi jilinkugwa ikisu kyosa, jilinkwisakufika pakabalilo ka buhano nabuna kuno (mwilunduko).

45. Lyope niisuba lilinkwina, lyope niibalika ili bapingike nnumba inikemo, lilinkwenda nukutafukana napakati napakati.

46. Po papo Jesu alinkukuta ilisyu ilikulumba alinkuti: gwe tata, imbepo syangu nikusibika mmaboko gako. Lelo bo ajobile lilili, po papo alinkukinda pakusililika.

47. Umwene sausi bo asibwene syosa sisisi, po papo alinkuntufya Kyala alinkuti: ali ngolofu umundu jujuju.

48. Bosa nabandu aba babungene papo pakuketa, bo basibwene sisisi, po papo balinkwikoma pafipambaga balinkugomoka ukubuka kukaja.

49. Bope nabamañani bake bosa balyimile pabutalipo, na ba bakikulu aba bakongeseny nagwe ukufuma mu-Galilai, bosa balinkuketa.

50-56: Mat. 27, 57-61. Mal. 15, 42-47. Joh. 19, 38-42.

50. Po papo balinkuomoka isile jumo umundu unambala, uju ingamu jake ali jo Josefufu, ulifumu umundu ununu ngolofu.

51. Umwene akalitike nisi balitikene nisi babombaga. Afumile mu-Alimatai nkaja kamo ka ba-Juta. Jope bwila asubilaga ikitangalala kya Kyala.

52. Jo alinkubuka kwa Pilati alinkwakusuma umbili gwa Jesu.

53. Po papo alinkugutumbula pakikohekano, alinkugunyembelelela mumwenda umwelu, alinkwakugubika mwipumba ili basongwile ndwalabwe, ili na-

jumo umundu bakālimbikilemo siku.

54. Syo balinkubomba pabusiku bwa kwitendekesya, bo ikuja pakwanda sabati.

55. Abene abakikulu aba bākongesenyē nagwe ukufuma mu-Galilai, bope balinkunkonga Josefu balinkwisakuketa niipumba numbili gwake ukugubika.

56. Po papo balinkubuka kukaja, balinkwakutendekesya nimikota niñemba imbala. Pasa-bati lolī po balinkutusya itolo, bo papo silagile indagilo.

24.

1-12: Mat. 23, 1-8. Mal. 16, 1-8. Joh. 20, 1-13.

1. Apene lolī pabusiku ubutasi bwa mulungu po balinkute-melela itolo nulufunyenye ukubuka kwipumba, balinkutwala nimikota gigyo bātendekisye.

2. Balinkwakwaga ilibwe likilwike pipumba.

3. Po papo balinkwīngila mwipumba balinkwaga umbili gwa Jesu gwa malafyale gukajamo.

4. Lelo po papo, abene bo bikwalangana itolo pali sisisi, bo sisobile itolo isya kwīnogona, po papo balinkuñomoka: al'iba abandu babili bimile mbupipi bubo, bafwele imyenda igi gikumwekuka itolo ubwelu.

5. Po papo abene balinkutetema fijo balinkwīnamila pasi. Po papo abandu aba balinkujoba nabo balinkuti: umumī jo mwati' mundonde mbafwe muno?

6. Akajamo muno, himma asyukile. Mwibibwe umwe sila ababulege bo tasi ali mu-Galilai,

7. sila atigi: Nñamundu fikuti atagigwege mmaboko gā batu-

lanongwa, fikuti akomelīgwege pakikohekano, kangi pabusiku bwa butatu po isakusyukaga — syo mwibibwe?

8. Po papo abakikulu balinkwenda nukukumbuka amasyu aga ajobile Jesu.

9. Lelo bo bajilekufika kukaja, bo bafumile kwipumba, po papo balinkubabula syosa sisisi abilongo najumo nabangi bosa.

10. Abene lelo abakikulu aba bābabulaga abapositili sisisi bo ba-Maliya unna gwa Jakabu nabangi abakikulu abinabo.

11. Abene lolī abapositili amasyu gā bakikulu galinkufwana tusumo itolo utukoñofu galinku-šita nukukola.

12. Po papo umwene Peteli alinkusumuka alinkubopa itolo ukubuka kwipumba. Alinkwakwī-nangila alinkwakugyaga gyene gi myenda igi balinsyilile. Po papo alinkubuka kukaja, alinkuswīganika itolo inongwa isi syabonike.

13-35: Mal. 16, 12-13.

13. Lelo po papo mušī gugo itolo po abinabo babili balinkufuma mu-Jelusalemu balinkubuka nkaja kamo aka bikuti mo mu-Emausi ingamu. Balinkwenda akajila kā patutambo utulongo ntandatu.

14. Bo bikwenda, balinkusijoba syosa inongwa isi syabonike.

15. Babwene lelo bo bikusijoba bo bikwananya bunobuno, po papo balinkuñomoka al'uju Jesu jope asegelile ikwenda nabo.

16. Agene lolī amaso gabo galinkufwana fimo figapiñile, po papo balinkušita nukummaña umwene.

17. Umwene alinkubalalusya alinkuti: go masyu makī aga mukwambanila bo mukwenda?

Po papo balinkwima balinkwila kumaso.

18. Lelo po papo alinkubusya jumo uju ali jo Kilyopa ingamu alinkuti: gwe nhesya jujukwe gwimwene mu-Jelusalemu gwe nsitakusimana isi sipelaga mu-mo, isi tugonilepo nasyo ubusiku?

19. Umwene alinkuti: siliku? Abene balinkumbula balinkuti: isya Jesu gwa mu-Nasaleti, uju ajaga mundu unsololi, uju na-Kyala nabandu balimbwene amaka nagā kubombela imbombo nagā kujobela inongwa.

20. Isi nabaputi abakulumba nabakulu bitu balinkubanja abā kulonga ilya kuti gwa kugogigwa, abā kunkomela napakikohekano.

21. Uswe loli twasubilaga ukuti jo ikuja pakumbanga Isilaeli. Kangi lelo umusyugu alindile ubusiku butatu, apa tukubala tukufuma papo syalyandile.

22. Loli kangi batuhomwisye bamo nabakikulu abinitu. Bo babukile kwipumba nisululu

23. balinkwakwisa nukumwaga, balinkwakwisa balinkuti: tukibwene nikisetuka kya bāndumi aba bikuti mumi umwene.

24. Po papo balinkwenda nukubuka bamo nabinitu kwipumba, balinkwakwaga syosa sili bo papo bajobaga abakikulu, umwene loli balinkusita nukumwaga.

25. Po papo umwene alinkujoba nabo alinkuti: ilaju bo busitamahala buki umwe, bo busito buki indumbula pakukola syosa isi bajobile abasololi!

26. Nikuti ajobeligwe ngani Kilisiti ukuti fikuti akubilwege,

endelege jijo pakwingila mbukulumba bwake?

27. Po papo alinkufuma nabo pa - Mose napabasololi bosa alinkubalinganya syosa isi sikunjoba jujo mwa Bakalata bosa itolo.

28. Lelo bo bajilekufika nkajamumo babukaga, po papo umwene alinkufwana ikuti ngisanye.

29. Po papo abene balinkuntengulila balinkuti: uligona papapa, buno go majolo lilino, bope nubusiku bwilile. Po papo alinkwingila numba alinkwangala nabo.

30. Lelo bo atugele nabo pakulya, po papo alinkwega ikisyesy alinkugwa ulupi alinkumeñanya alinkubapa.

31. Po papo galinkwenda nukwigukila papo amaso gabo, balinkummana. Umwene loli alinkubelanika itolo bo bikuketa.

32. Po papo balinkubulana abene balinkuti: fyobene syapyaga indumbula syitu munda bo ikujoba nanuswe munjila, bo ikutwigulila bakalata ukuti tubamañe.

33. Po papo balinkusumukila ka kabalilo kako, balinkugomoka ukubuka mu-Jelusalemu. Mo balinkwakwaga babungene abilongo najumo nabinabo aba bali nabo.

34. Bo balinkwakwaga bikuti: asyukile naloli umalafyale, ansetukile na-Simoni.

35. Bope balinkubabula isya munjila, nisi bamañilaga lulo ameñanyege ikisyesy.

36-49: Mal. 16, 14-18. Joh. 20, 19-23. 1. Kol. 15, 5.

36. Lelo bo bali pakujoba sisisi, po papo balinkuñomoka isile jujo, imile pakati [ikuti: ulutenganyo lugege nanumwe.]

37. Po papo balinkuńomoka fijo, nulutende lulinkubāga. Namanga abene bātigi: kingamo nsyungulu, tugubwene.

38. Po papo umwene alinkubalalusya alinkuti: mukutenguka fikĩ munda, nińinogono sikufyuka fikĩ mundumbula?

39. Isaga mūngetege namaboko namalundi, mūmańege ukuti jo jujune nalolĩ. Isaga mūmbalamasyege mumbili, buno unsyungulu gukaja nambili gukaja nafifupa, ifi mūmbwene ukuja nafyo une.

40. [Lelo bo ajobĩle lilili, po papo alinkubanangisya namba-boko nammalundi.]

41. Lelo bo tasi abene bikufujila ndusekelo, bo bikuswiga itolo, po papo balinkwaga ikuti: pamo muli nato tumo utwa kulya munomuno?

42. Po papo balinkunńinga iki-meńa kya nswi ingasinge.

43. Po papo umwene alinkwega alinkulya bo bikuketa.

44. Po papo alinkubabula alinkuti: keta lelo, sisisi syo silasila mbabulege bo tuli twesa nanĩne, sila ndigi: fikuti sisege simalikege syosa isi sikunjoba une isi sisimbĩgwe namungomelesyo sya Mose nambasololĩ na mwa kalata gwa nimbo.

45. Po papo alinkubĩgulila

amahala agā kubamańila bakalata.

46. Alinkubabula alinkuti: bo basimbĩle ngani bunobuno, bātĩle: bo fikuti Kilisiti akubilwege bunobuno, kangi fikuti ende nukusyuka kubafwe pabusiku bwa butatu,

47. kangi fikuti abandu ifikolo fyosa bababulile mungamu jake ukuti amupindukege po musakubwagaga ubuswe bwa nongwa, — bāńdege mu-Jelusalemu muno.

48. Umwe lolĩ muli bā kusitĩkila sisisi.

49. Mukete lelo, une nikubatumilaga kako ańingĩle tata atĩle nikukatamaga, ko kikubĩsilaga umwe. Umwe lolĩ tasi mujege mu nkaja muno, mukafĩkege lulo nikubafwikilaga amaka gā kumwańa.

50-53: Mal. 16, 19. Abapos. 1, 4-14.

50. Po papo alinkusoka nabo alinkulabila nabo mu-Betanija. Alinkwĩńula amaboko gake alinkubasaja.

51. Abwene lelo bo ikubasaja, po papo alinkwenda nukutatuka kuli babo, [alinkufyuka ukubuka kumwańa.]

52. Po papo abene [balinkwĩputa kumyake]. Po papo balinkugomoka ukubuka mu-Jelusalemu, balinkusekela fijo.

53. Bwĩla balinkuja mu mwa Tempeli balinkuntufya Kyala.

Ilibangeli, bo apa alisimbege Johani.

1.

1. Kubwandilo ko aliko Isyu. Isyu uju alinkuja na-Kyala. Isyu uju alĩ jo Kyala.

2. Umwene kubwandilo alinkuja na-Kyala.

3. Fyosa ifi fipeligwe, fyo fipeleligwe mu mmyake jujo. Aso-be jujo po anga fikapelĩgwako nafimo ifipeligwa.

4. Bope nubumĩ bulinkuja mu mmyake jujo. Ubwene ubumĩ bulinkuja lumulĩ lwa bandu.

5. Ulwene ulumulij lulinkumulika mungisi. Ijene ingisi lolij jilinkusita ukulwaganya ulumulij.

6. Po papo alinkuboneka umundu, uju Kyala alintumile nindumij, jo ali jo Johani ingamu.

7. Jo alisile kukujoba isya kusisimikisya, alisile kukulusisimikisya lu lumulij, bosa abandu ukuti abatwale kulwitiko.

8. Umwene ukuja lumulij ko akali lumulij, himma umwene ali gwa kulujoba itolo ulumulij, ali gwa kulusisimikisya.

9. Umwene Lumulij gwa nalolij, uju ikubumulika bosa abandu, ali pakwisa nkisu muno.

10. Ukujamo ko alimo nkisu muno, buno kyope nkisu kyalipelile mu mmyake jujo apa kyapeligwaga, lolij ikisu kikalimene.

11. Umwene isaga mu mmyake jujo, kangij abene abandu bake balinkusita ukumwambilila.

12. Abene lolij bosa aba bamwambililaga, bo alinkubapa amaka aga kujila ukuja bana ba Kyala, — bo aba bajitika-ga ingamu jake.

13. Bo aba ukupapigwa bakapapigwamo namwilopa namuno gukwigana umbili itolo namuno ikwigana umundu unambala, himma abene abapapile ju Kyala.

14. Po papo Isyu alinkwipela ukuja mbili gwa bandu, alinkukoma ihema mmyitu muno, tulinkububona nubukulumba bwake, ubukulumba ubu bwabonekaga ukuja bwa ju mwana uju alijumo jwene ntiga ngwise, uju niipyana nubwana-

lolij fiswile itolo mu mmyake.

15. Umwene Johani alinkunjoba alinkusisimikisya, alinkukolela alinkuti: jo uju nambalaga uju natigi: uju ikungongaga munuma, jo kangij ipelile ukuja nkulumba nakumyangu, namanga umwene aliko bo ngajako une.

16. Po papo twesa tulinkwega ilipyana mbukwile bwake muno bujilile, tulinkwegela li ipyana kangij.

17. Buno isyene ingomelesyo syo Kyala atutumile na-Mose, lolij niipyana nubwanalolij fyo atupelile ju Jesu Kilisiti.

18. Najumo akambonamo mmaso Kyala. Ju mwanake jumojwene ntiga lolij, uju ugwise ampagete, jo lolij jo atubulile atile ali bulibe.

19. Apene lolij palapala abajuta ba mu-Jelusalemu babatumege kwa Johani nabaputi naba-na-Lebi, pala batigi mukandalusyeye mukatigi: gwanijugwe? po Johani alinkujoba alinkusisimikisya itolo,

20. po papo alinkwikana, alinkusita nukufinda, alinkwikana itolo alinkuti: nga' ne Kilisiti une.

21. Po papo balinkundalusya balinkuti: uli mfiki lelo? Gwe Elija? Umwene alinkukana alinkuti: mma, nga' ne Elija une. Po papo abene balinkongelapo balinkuti: gwe nkunguluka jugugwe? Umwene alinkubusya alinkuti: mma.

22. Po papo abene balinkundalusya balinkuti: gwanij lelo? Tubule ilya kwakubabula babo batutumile. Kwijoba liliku?

23. Umwene alinkubabula alinkuti: une ne „isyu lya nkoleli

uju ikukolela mmatengele ikuti: amugolose unsebo gwa mala-fyale“, bo lilyo ajobile Jesaja unkunguluka.

24. Abene lolij abandu aba batwele ilya kulalusya lilili, bo bafumile kubafalisai.

25. Po papo balinkundonga balinkuti: ka lelo po kubosya fikij abandu ngimba ukā' gwe Kilisiti, ukā' gwe Elija, ukā' gwe nkunguluka?

26. Umwene Johani alinkubusya alinkuti: une, ne nikubokesya ga misi itolo abandu. Umwene lolij jo imile pakati pamyinu apa, uju umwe mukammaña.

27. Jo uju angongile munuma une, uju une ngabagila nukufundula utukoba twa mfikato fyake.

28. Sisij syo silinkusakukila nkaja kamo aka kali isilya lila Jolitani, aka batigi mo mukubetanija, mula Johani aboke-syaga abandu.

29. Bo ulwa kilabo po Johani alinkwaga Jesu ikwisa papo alipo, umwene po papo alinkubabula abandu alinkuti: ali kala akañosi kā Kyala aka kitwikile ubutulanongwa bwa kisij kyosa.

30. Jo uju nambalaga uju nati-gi: ikungongaga munuma mundu, jo kangi ipelile ukuja nkulumba nakumyangu, namanga umwene aliko bo ngajako une.

31. Nanine ngalimmeñe, himma, apa nisile une, apa abandu nikubosya namisi, po syo nisile ukuti afumukege jujo mban'-Isi-laeli muno.

32. Po papo Johani alinkujoba alinkusisimikisya fijo alinkuti: numbwene une Mbepo bo ikunsololokela ikufuma kumwana

ukuti ngunde, ndinkwaga ikwisakutugala pamyake.

33. Nanine ngalimmeñe, himma, jujo andumile lolij, uju atile kabosye namisi abandu, jo alimbu-lile atile: uju linga gwisilekwaga Mbepo ikunsololokela, ikwisakutugala pamyake, bo jo jujo ikwisakubosyaga na-Mbepo mwikemo abandu.

34. Syo ndinkuketa nanine, po papo ndinkujoba ndinkusisimikisya ndinkuti: uju jo ju mwana gwa Kyala.

35. Kangi bo ulwa kilabo ickingi, bo imile papo Johani nabafundigwa bake babili,

36. po papo alinkwaga Jesu ikwenda, po papo alinkubabula kangi alinkuti: ali kala akañosi kā Kyala.

37. Abene abafundigwa bake babili aba balinkupilika bo ikujoba lilili, po papo balinkwenda nukunkonga Jesu.

38. Umwene Jesu alinkusyutuka alinkwaga bikunkonga, po papo alinkubalalusya alinkuti: mukutwaku? Abene balinkubusya balinkuti: Labi (ko kuti „gwe mmanisi“ linga twali jo uswe) uli pokij?

39. Umwene alinkuti: tubuke mukamañepo. Po papo balinkubuka nagwe, balinkwakunketa apa alipo. Lelo po papo balinkwangala nagwe musij gugo. Apene pali pakabalilo kā mulongo (mwilunduko) apa bamwagege.

40. Abene aba bapilikaga isij ajobaga Johani, aba bankongaga Jesu, jumo ali jo Andileja unnuguna gwa Simoni Peteli.

41. Jo alinkutala ukumwaga unkulu gwake jujo ju Simoni alinkumbula alinkuti: tumwa-

gile Mesija (ko kuti Kilisiti linga twali jo uswe).

42. Alinkuntwala kwa Jesu. Umwene Jesu alinkunketa alinkuti: gwe Simoni gwe nna-Jona ugwe, lilino kujobigwaga ija Kefa (ko kuti Peteli linga twali jo uswe).

43. Bo ulwa kilabo ikingi Jesu bo asumwike ukubuka mu-Galilai, po papo alinkwaganila na-Filipu, alinkumbula alinkuti: ngongaga.

44. Umwene Filipu lolij jo afumile mu-Betisaita. Bāli kaja kamo na-Andileja na-Peteli.

45. Umwene Filipu alinkwaganila na-Natanaeli alinkumbula alinkuti; tumwagile uju anjobaga na-Mose mungomelesyo syake, uju banjobaga nabasololij, jo ju Jesu unna-Josefu ugwa mu-Nasaleti.

46. Umwene Natanaeli alinkubusya alinkuti: mu-Nasaleti fikij fifumilemo siku ifinunu? Umwene Filipu alinkuti: tubuke ukakete.

47. Umwene Jesu bo ambwene Natanaeli ukwisa kumyake, po papo alinkunjobela ngani alinkuti: muswige, un'-Isilaeli nalolij, uju akaja nalusyobo nalumo munda mmyake.

48. Po papo Natanaeli alinkundalusya alinkuti: umehe kugu? Alinkubusya Jesu alinkuti: nakubwene une bo akali nukukubilikila Filipu, bo uli pankuju pala.

49. Po papo alinkubusya Natanaeli alinkuti: gwe mmanisi, gwe mwana gwa Kyala jujugwe, gwe malafyale jujugwe gwa ban'-Isilaeli.

50. Po papo Jesu alinkubusya alinkuti: ugwe sikukolile itolo papo ngubulile ndile: naku-

bwene pankuju. Kusakuswiga ingulumba nakuli isi.

51. Po papo alinkujoba nagwe alinkuti: nalolilolij nikubabula une nikuti: mukwandaga lilino mukwagaga kumwana kwigwike, mukwagaga nabandumi ba Kyala bikuti nukufyuka kumwana, bikuti nukunsololokela Nnamundu.

2.

1. Lelo po papo bo bukindile ubusiku bubili pabusiku bwa butatu, po bulinkujapo ubwanga li bwa kwega unzikulu mu-Kana nkisu kya mu-Galilai. Jope nunna gwa Jesu alinkuja papo.

2. Lolij jope na ju Jesu na ba bafundigwa bake bababilikile kukulya ifindu fya pabwegano.

3. Agile lelo unna gwa Jesu bo ababwene ukuti bikuja pakwagilwa ubwalwa bwa mafily, po papo alinkumbula Jesu alinkuti: ubwalwa bumalike.

4. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: tuli buki nanine nanungwe gwe nzikulu? Buno ngali nimwene.

5. Umwene unna alinkwababula abapimbafindu alinkuti: isi linga mwagile ikubabula, syo mwitikege itolo.

6. Lelo syalipo nindeko sya misi syali ntandatu, babikile papo sya kunegelela amisi gā koga, namanga bo luli ulwihō aba-Juta. Simo syali pafigelelo fibili, simo syali pafigelelo fitatu.

7. Po papo Jesu alinkwababula alinkuti: amunegelele amisi mwisusye mundeke isi. Po papo balinkunegelela, galinkwisula.

8. Po papo alinkuti: amunegege lelo mukampepo unja-

bafindu. Po papo balinkwa-kumpa.

9. Umwene unjabafindu alinkunwa alinkuganogelesya amisi aga gipelaga bwalwa bwa mafilu. Lolij akagameñe umwene kuno gafumile, bagameñe ba bapimbafindu babo banegelelaga amisi. Po papo unjabafindu alinkumbilikila umwegankikulu

10. alinkumbula alinkuti: buno bosa abandu apa bikubategelekesya ubwalwa bwa mafilu abinabo, po bukotalapo bu bununu; apene lolij po linga bagalile, po lolij po bikubapyanikisyangapo ububibipo. Ugwe lolij gwafisile ubununu, gwisilekubusakula lilino bunobuno itolo.

11. Bo alinkwanda bunobuno Jesu ukupela ifiswigu fyake, alinkwandila mu-Kana muno, nkisu kya mu-Galilai. Mo alinkwibonesya ubukulumba bwake, bope nabafundigwa bake balinkwenda nukumwitika.

12. Ulwanuma po balinkusuluka balinkubuka mu-Kapelinaumu na jujo nunna nabamyabo nabafundigwa bake balinkwakugonapo bunandi itolo.

13. Lelo jope na-Pasa gwa ba-Juta afikile ali kifuki, po papo Jesu alinkufyuka ukubuka mu-Jelusalemu.

14. Po papo alinkwakwaga bikwangala mu mwa Tempeli naba bulaga ningambaku ninosi ningunde naba busanyaga indalama.

15. Po papo alinkwega ulugoje alinkupindanya kilinkuja kiko-ti. Po papo alinkubabululusya bosa mwa Tempeli, na si nosi syabo na si ngambaku sya-

bo, nabusanyandalama alinkona indalama syabo nifitalati fyabo alinkukupusya.

16. Abene aba bulaga ingunde, bo alinkubabula alinkuti: amupimbege musoke nasyo panja. Inumba ja tata komma ukuji-pela ukuja numba ja pabililo.

17. Po papo abafundigwa bake balinkwenda nukukumbuka ilisyu ili lisimbigwe mwa Kalata ili likuti: ubukalale bwa kujikalalila inumba jako bundile bumalile.

18. Po papo aba-Juta balinkundalusya balinkuti: kutupelela kiswigu kiki ikya kuku-manilamo ukuti uli gwa kubomba kakaka?

19. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: amupangulege inumba inikemo iji umwe, po musakwagaga mbombile ubusiku butatu itolo pakujisyusya kangsi.

20. Po papo aba-Juta balinkubusya balinkuti: aba bajengaga inumba inikemo jijiji, bo baje-ngile ifyinja amalongo mana nifyinja ntandatu pamwana (46), kangsi ugwe kuti: nikubombaga ubusiku butatu itolo pakujisyusya?

21. Umwene lolij abalaga inumba inikemo ja mbili gwake.

22. Ulwanuma lelo bo asyukile muno afwile, po papo abafundigwa bake balinkwenda nukukumbuka ukuti lyo lilalila ajo-bile napalapala, po papo silinkwenda nukukola abene nisy mwa Kalata, nisi ajobile Jesu.

23. Lelo bo ali mu-Jelusalemu pakyaka kya Pasa, po balinkwenda nukujitika ba bingij ingamu jake bo bafibwene ifiswigu ifi apelaga ifya kummanilamo.

24. Umwene Jesu lolì jo alinkusita nukubitika abene, papo umwene nukubamaña ābameñe,

25. kangì nukuketa akāketaga kuli jumo ugwa kumbula abandu ukuti uju ali bulibe uju ali bulibe. Namanga āsimeñe jujo isì linga sili munda mmundu.

3.

1. Lelo ālipo jumo umundu umfalasai, ingamū jake āli jo Nikotemu, unkulumba mba-Juta.

2. Jo alinkubuka kwa Jesu pakilo alinkwakuti: mmañisì, tukumeñe ukuja gwe mmañisì gwe mfuma-kwa-Kyala, buno najumo atikupelamo ifiswigu ifi kupela ugwe linga Kyala akaja nagwe.

3. Po papo Jesu alinkubusya alinkuti: nalolìlolì ñikukubula une ñikuti: linga umundu atikwandigwa ukupapigwa, po atikukimañamo ikitangalala kya Kyala.

4. Umwene Nikotemu alinkubusya alinkuti: apapigwe bulebule umundu bo akangele? Kingamo āndisye kangì ingilege munna munda, nā po ende nukupapigwa?

5. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: nalolìlolì ñikukubula une ñikuti: linga umundu atikupapigwa nakumisi nakwa Mbepo, po atisakwīngilamo siku kitangalala kya Kyala.

6. Uju linga gumpapile gu mbili, jope mbili itolo, uju linga ampapile Mbepo jope mbepo itolo.

7. Syo ungañomokaga isì ngubulile ndile fikuti mwandigwege ukupapigwa.

8. Keta imbepo jo jikukula

mosa muno jikwīgana jene. Ilisyu lyake lyo kupilika gwe mundu, lolì ukujimaña nakuno jifumile nakuno jikubuka, himma ko ukajimaña. Keta lelo bo bali bunobuno bosa aba abapapile Mbepo.

9. Po papo Nikotemu alinkundalusya alinkuti: syo sipelege bulebule sisìsì?

10. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: gwe mmañisì jujukwe mban'-Isilaeli muno, kangì syope na sisìsì ukasimaña?

11. Nalolìlolì ñikukubula une ñikuti: uswe tukujoba sisyo tusimeñe, tukusisimikisya sisyo tupilike. Kangì umwe ulusisimikisyo lwitu mutikulwambilila.

12. Apene lelo linga na sì sya nkisù muno sitikubakola umwe apa ñikuti mbabule une, po sisakubakolaga bulebule lelo isya kumwaña linga syo ndile mbabule?

13. Najumo akafikako siku kumwaña, mwene jujo ālikilile āfumile kumwaña, ju Nñamundu, uju na lilino ali kumwaña, jo lolì jo afikileko.

14. Bo papo Mose inulege injoka ndungalangala mula, bo fikuti jope na ju Nñamundu inuligwege bunobuno,

15. bosa aba bikumwitika ukuti bangapyutigwaga, himma babwage lolì ubumì bwa bwila.

16. Namanga bo ātendike bunobuno Kyala ukukigana ikisù, ko kwenda nukukinīnga umwanake jumo jwene ntiga, bosa aba bikumwitika ukuti bangapyutigwaga babwage lolì ubumì bwa bwila.

17. Namanga apa Kyala āntumaga nkisù muno umwanake, po akālintumile ukuti aki-

longe ikisu, himma po alintumile ukuti akipoke ikisu.

18. Uju linga ikumwitika, jo atikulongigwaga; lolu uju linga atikumwitika, jo alongeligwe ngani itolo, papo asitile ukujitika ingamu ja mwana gwa Kyala uju ali jumo jwene ntiga.

19. Ko kwilonga bilongile ngani ba bandu, apa ulumulilwisaga nkisu muno, apa abene bendege nukulusyokela ulumulil, papo imbombo syabo syali mbibi.

20. Namanga bosa aba bikonanga simo, bo bakalugana ulumulil, batikubukako kulumulil, papo bikuti: himma pamo twage lukutobesya isi tubombile.

21. Abene lolu aba bikubomba isya nalolu, bo bikubuka nakulumulil papo bikuti sibonekege itolo isi babombile ukuti basibombile mu mwa Kyala.

22. Panuma pali sisisi po Jesu alinkubuka nkisu kya mu-Jutai nabafundigwa bake. Mo balinkwakugona, alinkubosya nabandu.

23. Lolu jope na-Johani abosyaga abandu mu-Enoni kifuki namu-Salimu, namanga ulwisi lwali lwingi mumo. Abandu balinkukulukila balinkosigwa.

24. Namanga akali Johani ukwigaliligwa nnumba ja banololo.

25. Po papo ulukanilulinkwanda nabafundigwa ba Johani naba-Juta, balinkukanikana ulwiholwa koga.

26. Balinkusitwala kwa Johani balinkuti jo ikusitumulaga balinkuti: gwe mmanisi, umundu jula gwali nagwe isilya lila Jolitani, jula unjobege fijo

unsisimikisyege ugwe, buno lilino jope ikubosya abandu, bosa bikukulukila itolo.

27. Alinkubusya Johani alinkuti: najumo umundu atikwijegela nafimo mwene. Lolu fifyo linga apeligwe kumwana, fyo ikuja nafyo fifyo.

28. Buno mwapilike nanumwe pala ndigi: buno nga' ne Kilisiti une, pala ndigi himma ndumigwe itolo une ukuti ndongole nkyeni mmyake jujo.

29. Uju ali nagwe unshingiligwa jo ju mwenenkasi jujo. Umwene lolu umfusa gwa mwenenkasi, uju amwepukile uju ikupilika bo ikujoba umwene, jo ikusekela fijo bo apilike ilisyu lya mwenenkasi. Ulu-sekelo lululu lo ulu sekile nanine nikwite lelo.

30. Umwene jo fikuti abalege, une fikuti ndogotelege.

31. Uju afumile kumwana, jo ali kumwana kuli bosa. Lolu uju afumile nkisu muno jo gwa nkisu itolo, syope nisi linga ikujoba sya nkisu itolo. Umwene uju afumile kumwana, jo ali, kumwana kuli bosa.

32. Umwene na sisyo asibwene na sisyo apilike syo ikujoba ikusisimikisya. Kangi najumo umundu atikusyambilila isi ikujoba.

33. Uju linga ikusyambilila isi ikujoba ikusisimikisya umwene, jo ipelile ukuja kimanilo itolo kya kumanilamo ukuti Kyala gwa nalolu.

34. Namanga uju linga antumile ju Kyala, jo ikujoba gamasyu ga ju Kyala. Buno Kyala apa ikumpa imbepo umundu atikumpela pakigelelo, himma ikumpa josa itolo.

35. Ugwise anganile umwanake, fyosa ampelile nkiboko kyake.

36. Uju linga amwitike umwana, jo ali nabo ubumi bwa bwila. Lolij uju linga ikumfuja umwana, jo atisakububonamo ubumi, himma si ngalalisi sya Kyala syo sikulinda pa pamyake.

4.

1. Agelile lelo umalafyale bo ababwene abafalisai ukuti bapilike ilya kuti: al'uju Jesu ankindile na ju Johani nukukaba abafundigwa nukubosya abandu,

2. po papo alinkujonga mu-Jutai umwene alinkubuka mu-Galilai kangi.

3. (Lolij umwene Jesu jo akabosyaga, himma babosyaga ba bafundigwa bake).

4. Umwene lelo injila jake jalyendile mu-Samaliya.

5. Po papo bo ikwenda alinkwakufika nkaja kamo ka ba-Samaliya aka batigi mo musikali ingamu, aka kapalame ne itolo nakisu aka Jakabu alimpele umwanake Josefu.

6. Lelo po jali jope niibuko ja Jakabu ja misi. Agile lelo Jesu akatele injila, po papo alinkutugala itolo paibuko papo, (ilisuba bo lili pantu), pakabalilo ka ntandatu.

7. Po papo jumo unzikulu unka-ba-Samaliya alinkwakunega amisi. Po papo Jesu alinkujoba nagwe alinkuti: mbapo nine nnwemo.

8. Namanga abafundigwa bake babukile nkaja nkula ifya kulya.

9. Po papo umwene unzikulu unka-ba-Samaliya uju alinkubusya alinkuti: gwe n-Juta kusunda bulebule amisi ga kunwa kuli ne nzikulu ne n-Samaliya? (Namanga aba-Juta batikwangala naba-Samaliya.)

10. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: linga gwafime ne ifi Kyala atile numpepo itolo ugwe lilino, linga gwalimene nauju ikujoba kumyako lilino ikuti: mbapo nine nnwemo, po angali kusunda jujukwe kumyake, umwene po angali ikukupa amisi amumi itolo jujo.

11. Po papo alinkubusya unzikulu alinkuti: malafyale, utile kyope nikinegelo ukā' nakyo ugwe, kangi kitile nikina kya misi iki kisolofu. Gikufuma kugu lelo amisi amumi aga kujoba?

12. Unkindile kingamo tata Jakabu ubukulumba ugwe, uju atukumbile ikina iki? Buno jope umwene anwaga kikiki, bope nabanake banwaga kikiki, gyope nimitimo gyake gyanwelaga kikiki.

13. Po papo alinkubusya Jesu alinkuti: bosa aba bikunwa amisi gagaga, bo bikwandisya kangi bikumilwa.

14. Lolij uju linga ikunwa amisi aga linga nikumpa une, jo atikumilwaga siku. Himma amisi aga nikumpa une lolij, go gikwipelaga ukuja niibuko ja misi mu mmyake, aga gikulimbula itolo gikwakufikaga nakubumi bwa bwila.

15. Po papo unzikulu alinkusuma alinkuti: malafyale, go ulimbaga nanine amisi gagaga, nanine ukuti nangumilwaga si-

ku ukuti nang'isangako kuno kukunega.

16. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: bukaga kambilikile undumego ukisege nagwe kunokuno.

17. Umwene un'kikulu alinkubusya alinkuti: buno ngaja nan'ambala najumo. Jesu alinkuti: utalwisye apa utile ngaja nan'ambala najumo.

18. Buno gwali nabo abalumego bahano, numundu uju uli nagwe lilino akaja ndumego. Fyobene nikuti utalwisye ujobile isya naloli.

19. Po papo un'kikulu alinkuti: malafyale, ngubwene uli n'kunguluka.

20. Batata uswe biputilaga pakyamba kikiki, mwe ba-Juta loli mukuti mo mbwiputilo mu mu-Jelusalemu.

21. Po papo Jesu alinkumbula alinkuti: gwe nkikulu isaga ngubule une: bukwisaga ubwene ubusiku, po kwa tata mutisakwiputilaga napakyamba kikiki mutisakwiputilaga namu-Jelusalemu.

22. Umwe mukammaña uju mukwiputa kumyake, uswe loli tummeñe uju tukwiputa kumyake. Buno umwene unipoki ikufumaga mba-Juta.

23. Loli ubwene ubusiku bukwisaga, nalilino po bwandile bulipo, po bosa abaputi ba naloli linga bikwiputa kwa tata bisakwiputilaga namumbepo sya munda bisakwiputaga iniputo sya naloli. Buno jope natata ikulonda ukuti bo bajege bunobuno aba linga bikwiputa kumyake.

24. Umwene Kyala Mbe-po, bosa lelo aba bikwiputa kumyake bo fikuti

biputilege namumbepo sya munda, biputege iniputo sya naloli apa bikwiputa.

25. Un'kikulu alinkuti: nime meñe ukuti ikwisaga Mesija, uju bikuti jo Kilisiti. Linga siku linga isile jujo, po umwene isakutubulaga syosa.

26. Po papo Jesu alinkumbula alinkuti: jouné ne nikujoba nanungwe.

27. Lyo balinkufikila lilyo abafundigwa bake. Balinkuswiga bo bagile ikujoba nunkikulu. Loli najumo akandalusyaga ukuti: mwakanikanaga fiki? pamo: mwajobaga fiki?

28. Po papo un'kikulu alinkujileka papo indeko jake, alinkubuka nkaja. Alinkwakubula abandu alinkuti:

29. tubuke mukankete umundu uju ambulile syosa inongwa syangu isi ndulile. Une nikuti pamo jo ju Kilisiti.

30. Po papo balinkusoka nkaja balinkubuka kuno aliko.

31. Lelo bo ali kuko un'kikulu, po papo abafundigwa balinkuntengulila (Jesu) balinkuti: mmañisi, lyangamo.

32. Umwene alinkubusya alinkuti: une ndi nifindu fya kulyamo une ifi mukafimaña umwe.

33. Abene abafundigwa balinkulalusanya balinkuti: kalijumo umundu isilekumpa ifya kulya?

34. Umwene Jesu alinkubabula alinkuti: fyo findu une linga nikubomba sisyo iganile jujo andumile une, linga nikumalisya akabombo kake.

35. Mutikugujoba nanumwe ukuti gusyele imyesi mina untodolo ukwisa? Keta lelo une

nikubabula nikuti: amwĩnule amaso ginu muketege imigunda, buno gyelukile gifikile mũntondolo lilino itolo.

36. Andile lilino untondolĩ ali pakwambilila ifya kunhomba, ali pakubunganya iseke ikwakubika kubumi bwa bwila. Bo babili ukuti basekelege lumona ju nsopi na ju ntondolĩ.

37. Buno mo mũno likubonekela ukuja lya nalolĩ ilĩsyu ili bikuti: jungi uju ikusopa, kangijungi uju ikutondola.

38. Umwe mbatumile ukuti mũntondolege kako mukabombile. Ukubomba ko bābombile ba bangi, umwe mwĩngĩlepo itolo pakabombo kabo.

39. Aba-Samaliya bā nkaja mũmo balinkumwĩtika ba bĩngĩ aba bāmwĩtikilaga li isyu lya nkikulu ili ātĩle: āmbulile syosa inongwa syangu isi ndulile.

40. Lelo aba-Samaliya bababa bo bubukile kuno āliko, po balinkuntengulila balinkuti: ugonepo. Po papo umwene alinkugona ubusĩku bubili.

41. Po papo balinkongelapo balinkukindilila itolo ubwĩngĩ aba bitikilaga pişyu lyake jujo.

42. Balinkumbula nunkikulu balinkuti: lilino po ungati tukwĩtikila pali silasila gwatubulile ugwe. Himma lilino po tupilike jujuswe, po tumbwene jujuswe ukuti nalolĩ jo ju mpoki gwa kişu jujuju.

43. Lelo bo agonile ubusĩku bubili bububu, po papo alinkusumuka ukubuka mũ-Galilai.

44. Namanga jope Jesu lyo ājobaga ātigi: unkunguluka najumo umundu atikumwimika mmyabo mũno ākulile.

45. Lelo bo ajilekufika mũ-Galilai, po papo aba-Galilai

balinkumwambilila bununu, namanga bāşibwene syosa isi āpelile mũ-Jelusalemu pakyaka. Namanga bope bābukilemo pakyaka.

46. Po papo alinkwandisya alinkubuka mũ-Kana nkĩşu kya mũ-Galilai mũno āpindwile amisi bulinkuja bwalwa bwa mafĩlu. Lelo ālĩmo mũ-Kapelinaumu ulĩfumu gwa malafyale uju umwanake undumyana ābĩnile.

47. Jo alinkupilika ukuti Jesu afumile mũ-Jutai işile mũ-Galilai mũno, po papo alinkubuka kuno āli, alinkupyelesya kumyake alinkuti: tubuke twĩkililege, ukāmbumbulukisyege umwanangu. Namanga āsyele panandi ukufwa.

48. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: umwe linga mũtikuketa nifiswişu nifika, po mũtikwĩtika.

49. Umwene ulĩfumu alinkuti: malafyale, tubuk'ĩna twĩkililege bo akali ukufwa umwanangu.

50. Po papo Jesu alinkuti: bukaga, umwanako mũmi. Po papo umundu uju lilinkukola itolo ilĩsyu ili Jesu ājobaga kumyake, alinkubuka itolo.

51. Lelo bo ali mũnjila bo ikwĩkilila, po papo alinkwaganila nabañamata bake aba bĩsākumbula ukuti umwanako mũmi.

52. Umwene alinkubanya alinkuti: asĩşipukile pakabalilo kaliku? Abene balinkumbula balinkuti: akakiña kandekile mmajolo (ndyimo) pakabalilo kā buhano nabubili.

53. Po papo ugwişe gwa mwana alinkupamaña ukuti po pakabalilo aka Jesu ājobile kumyake ātĩle: umwanako mũmi.

Po papo balinkwenda nuku-mwitika na jujo niũmba jake josa.

54. Kyope nikiswiũu kya bubili iki Jesu alinkupela bo kangi afumile mu-Jutai bo abukile mu-Galilai.

5.

1. Paũma pali sisisi po kilinkujapo ikyaka kimo kya ba-Juta. Jope na-Jesu alinkufyuka alinkubuka mu-Jelusalemu.

2. Lelo mũmo mu-Jelusalemu pakipata kya nosi, po kilipo ikisiba iki ingamu jake mũjobelo ja ba-Juta bikuti jo Betesita. Kili namatembe mahano.

3. Mo bālambalele abandu ba bingi fijo ababine nabafwamaso nāba bikukwema nāba balalile umbili, aba bāgulilaga amisi ukusukanika.

4. [Namanga ugwandumi āsulukaga mbusiku mbusiku alinkwingila nkisiba alinkugajunganya amisi. Lelo uju linga ātalilepo pakwingila mmisi bo gafumile pakujunganika, jo alinkubumbuluka indamwa josa itolo iji linga āli najo.]

5. Lelo ālipo papo umundu uju āgonile nindamwa jake ifyinja amalongo matatu nalwele (38).

6. Umwene Jesu alinkumbona bo alambalele papo, alinkupilika ukuti agonile fijo papo, po papo alinkundalusya alinkuti: gwiganile ukubumbuluka ugwe?

7. Po papo umbine alinkubusya alinkuti: malafyale, buno ngaja nagwe najumo umundu ugwa kumbika nkisiba bo amisi gafumile pakujunganika. Apene lolij apa linga nikuti mbuke ni-

mwene, po nikwakwaga ujungi atalilepo āndekelile.

8. Po papo Jesu alinkuti: sumukaga pimbaga ubulili bwako gwendege.

9. Po papo umundu uju alinkubumbulukila papo itolo, alinkupimba ubulili bwake alinkwenda. Apene lolij pali po pasabati musijugo.

10. Po papo aba-Juta balinkumbula umundu uju ābumbulwike balinkuti: buno po pasabati lilino, mwiko ukupimba ubulili bwako.

11. Umwene alinkubusya alinkuti: umundu jula āmbumbulwisyey, jo ābulile atile: pimbaga ubulili bwako gwendege.

12. Abene balinkundalusya balinkuti: jwanij ju mundu jujuju uju akubulile atile: pimbaga ubulili bwako gwendege?

13. Lolij umundu uju ābumbulwike jo akalimene, namanga Jesu ājongile palapala, papo bali bingi abandu ikilundilo itolo.

14. Ulwaũma Jesu alinkumwaga mwa Tempeli alinkumbula alinkuti: keta ubumbulwike lilino, gwandege lelo ungandisyaga ukutula inongwa, singakwisilaga ingulumba nakuli isij gwali nasyo.

15. Po papo alinkubuka umundu uju, alinkwakubabula aba-Juta alinkuti: jo Jesu uju ābumbulussyaga.

16. Po papo balinkwenda nukumfwima itolo Jesu aba-Juta balinkuti tungoge, papo ābombile sisisi pasabati.

17. Umwene Jesu alinkubabula alinkuti: tata une abombile bwila itolo isilekufika kulilino kuno. Nanine bo ndendike, nikubomba itolo.

18. Lyo lilyo balinkongelapo aba-Juta ukuti tungoge, nama-nga bātigi: akatula jene ji ja kulimbula sabati, himma onge-
lile nija kuti Kyala jo gwise, lelo po papo ko kuja ikuti fwene nagwe Kyala une.

19. Po papo Jesu alinkubusya alinkuti: naloliloli nikubabula une nikuti: umwana akamaña ukubomba nakamo akake jujo, kene loli kako linga ambwene ukubomba ugwise, ko ikubomba kako jope. Buno kosa aka linga ikubomba jujo, ko jope na ju mwana ikubomba kako.

20. Namanga ugwise amañene nagwe umwana, po papo ikunnangisya kosa aka linga ikubomba. Kangi isakunnangisya-ga nisingi imbombo ingulumba nakuli isi musibwene, isya kwisakuswiganikaga itolo umwe.

21. Buno bo apa ugwise ikubasyusya abafwe ikubapa ubumi, bo atendike jope na ju mwana ikubapa ubumi bosa aba linga iganile ukubapa.

22. Buno ugwise asilekile inongwa atikundonga najumo umundu. Himma syosa inongwa andekile ju mwana atile jo asilongege.

23. Bosa ukuti bantilege numwana bo papo bikuntila na ju gwise. Buno uju linga atikuntila umwana jo alekile ukuntila na ju gwise uju antumile umwana.

24. Naloliloli nikubabula une nikuti: uju linga atile nukupilika ilisyu lyangu une atile nukumwitika jujo andumile une, jo alinabo ubumi bwa bwila, jo atikufikapo pabulongelo apa bikulongigwa abandu. Himma, jo alo-

bwike afumile mbufwe abukile mbumi.

25. Naloliloli nikubabula une nikuti: kikwisaga akabalilo, e naloli kisiile nalilino, po abafwe bisakupilikaga ilisyu lya mwana gwa Kyala, lelo bosa aba linga bapilike bo bikujaga bumi itolo.

26. Namanga bo apa ugwise mwenenabo ubumi jujo, bo ampele bunobuno jope numwana ukuti ajege mwenebumi jope.

27. Kope nukulonga ampele, atile kwako jujukwe, papo jo ju Nnamundu umwene.

28. Syo mungañomokaga sisisi, buno kikwisaga akene akabalilo, po bosa aba bali mmapumba bisakupilikaga ilisyu lyake,

29. po papo bende nukusoka. Abene aba babombaga sinununu bo bisakusukilaga kubumi; abene loli aba babombaga si mbibi, bo bisakusukilaga kukulongigwa.

30. Une ngamaña ukubomba nakamo akangu nimwene. Apa nikulonga inongwa une, po nikulongela mumo mbilike nanine. Po papo syope nisi nikulonga ngolofu itolo, namanga ndikulonda sisyo nsiganile nimwene. Himma nikulonda sisyo iganile jujo andumaga une.

31. Linga nijobaga nimwene linga nisishimikisya, po angali ulusishimikisyo lwangu lukaja lwa naloli.

32. Aliko umwene ujungi loli uju ikunjoba ikusishimikisya une, loli une ulusishimikisyo lwake ulu ikusishimikisya une ndume ne ukuti lwa naloli.

33. Umwe mwatumile indumi kwa Johani, po papo umwene

alinkujoba alinkusisimikisya isya naloli.

34. Lolì une mungati nikwendela ndusisimikisyo lwa mundu, himma lolì apa nikubabula lilili, po nikubabula papo nikuti muponege nanumwe.

35. Umwene ali nale iji jikwaka jikumulika. Lolì umwe mwaliganile ukujinapo itolo mundangalila gwake.

36. Une lolì ndi nalo ulusisimikisyo ulukulumba naku lwa Johani. Lo lusisimikisyo une imbombo isi ambele tata isi atile usimalisyege. Si mbombo isi nikubomba une, syo sikunjoba sikusisimikisya une, sikunjoba ukuti andumile tata une.

37. Jope na ju tata uju andumile une, jo anjobile asisimikisye. Lolì umwe niisyu lyake mukapilikamo siku, nukumbona mukambonamo siku muno ajilile umwene.

38. Lyope niisyu lyake mukaja nalyo munda mmyinu, buno uju antumile umwene, jo mutikumwitika umwe.

39. Mukulonda mwa bakalata, papo mukuti mo tukubwagaga ubumi bwa bwila, kabuno bo babo kangi bikunjoba une bikusisimikisya.

40. Kangi umwe mukusita ukwisa kumyangu kukwega ubumi.

41. Une ubukulumba ndikwega ubu bikumba ba bandu.

42. Himma lolì umwe mbame ne une ukuti ulugano lwa Kyala mukaja nalo nalumo munda mmyinu.

43. Une nendile mungamu ja tata ukwisa, kangi umwe mutikunambilila. Ujungi linga isakwendelaga mungamu jake jujo ukwisa kumyinu, jo musakumwambililaga itolo.

44. Mwe mwatigi mwitikege bulebule, mwe mukupana ubukulumba mwe babo batupu, mwe ubwene ubukulumba bwa kwa Kyala uju ali jumo jwene bo mutikulonda?

45. Mungatigi pamo ne nikwakubohelaga une kwa tata. Himma aliko umwene uju ikwakubohelaga, jo ju Mose, uju mukusubilila kumyake umwe.

46. Linga mwamwitikaga Mose, po angali mukunatika nane, buno umwene isi asimbile mwa kalata gwake, syo sikunjoba jujune.

47. Apene lolì linga mutikubitika na ba bakalata bake, po mwati mugitikege bulebule amasyu aga nikujoba une?

6.

1-15: Mat. 14, 13-21. Mal. 6, 32-44. Luk. 9, 10-17.

1. Pauma pali sisisi po Jesu alinkwambuka inanja ja mu-Galilai, iji bamo bikuti ja mu-Tibelya, alinkubuka isilya lila.

2. Po papo balinkunkonga abandu ikilundilo ki kingi itolo, papo bafibwene ifiswigu ifi apelaga pababine.

3. Umwene Jesu alinkufyuka pakyaamba, po alinkwakwitugasya nabafundigwa bake.

4. Lolì ikyaka kya ba-Juta, iki bikuti jo Pasa, kyo kyasegelile.

5. Po papo umwene Jesu alinkuti ngeteko amaso, po papo alinkwaga abandu ikilundilo ki kingi itolo bikwisa papo alipo. Po papo alinkulalusya kwa Filipu alinkuti: ifisyesye fya kulya bosa abandu bababa tukulaga kugu?

6. Lolì syo ajobaga itolo sya kungela itolo, namanga umwene

alimeŋe ukuti anikubombaga syo isi nikutigi nikutigi.

7. Umwene Filipu alinkubusya alinkuti: pope napa linga twatigi tule ifisyese fya pandalama bamia babili (200), pope batikukwilaga bikwagilwaga, pope nalinga twatigi tubameŋanyege utumeŋa, uju akake uju akake.

8. Po papo alinkumbula jumo umfundigwa gwake, ju Andileja, unnuguna gwa Simoni Peteli alinkuti:

9. kalipo papapa akalumyana kamo katwele nifisyese fya malesi fihano nutuswi tubili. To tufwane nabo abandu aba lelo tututu?

10. Umwene Jesu alinkubabula alinkuti: amubabule abandu batugasye pasi. Lolij ilisu lyali lingi papo. Po papo balinkutugasya abandu. Po papo bo bikubala po balinkwaga abanambala bali pabaelifu bahano (5000).

11. Po papo Jesu alinkwega ifisyese alinkugwa ulupi kwa Kyala, alinkubajabanya babo batugesye. Syope niswi bububo, alinkubapela mumo biganaga.

12. Lelo bo bikwite, po papo Jesu alinkubabula abafundigwa bake alinkuti: amubunganyege utumeŋa utu basyese lelo, nafimo fingabululukaga.

13. Po papo abene balinkubunganya utumeŋa twa fisyese fya malesi fihano fifyo, utu basyese babo balyaga, balinkwisusya ifibo mulongo nafibili.

14. Abene abandu lelo bo bakibwene ikiswigu iki apelaga Jesu, po papo balinkuti: uju nalolij ju nkunguluka uju batigi ikwisaga nkisu muno.

15. Umwene Jesu lelo bo ababwene ukuti bikuti tunkole

tumwimikege ajege malafyale gwitu, po papo alinkujongela pakyamba kangi, po alinkwakwijekela mwene itolo.

16-21: Mat. 14, 22-33. Mal. 6, 45-52.

16. Abene abafundigwa bake balinkugelela bwilile namajolo, po papo balinkusuluka ukubuka kuŋanja.

17. Balinkwipaka mwibotij balinkuti twambuke inanja tubuke mu - Kapelinaumu. Lelo jope ningisi bo jigwile itolo, umwene Jesu lolij bo akisakwipaka mwibotij lyabo.

18. Lolij ijene inanja jilinkusambuka, papo umbelo gwakulaga gu nkulumba.

19. Lelo bagelile bo bafigile ututambo pamo utulongo tubili natuhano (25) pamo utulongo tutatu (30), po papo balinkwaga Jesu ikukaŋa itolo ukwenda pananja, balinkwaga asyele panandi itolo ukufika pibotij lyabo. Po papo balinkwenda nukutetema.

20. Umwene alinkubabula alinkuti: joune, mungatetemaga.

21. Lelo bo bikuti tumwegele mwibotij, po papo balinkuomoka ilibotij lifikile mbibimbibi itolo pisilya papo babukangako.

22. Nulubunju lelo po papo abandu ikilundilo kyosa, aba babujile isilya lila, aba balyimile pisilya pananja, po balinkwinogona balinkuti: keta likalisilepo papapa nalimo ilingi ilibotij, lyalisilepo lyene lila bipakege abafundigwa bake mmajolo; kangibalinkwinogona balinkuti: lolij umwene Jesu akalipakile nabo abafundigwa bake, himma bali bene abafundigwa bake bo bikusumuka.

23. Kangi balinkwaga agangi amabotij gafumile mu Tibelya

gisile pabupipi papo balilege ifisyesyeye fya lwiputo lwa malafyale.

24. Abandu aba lelo ikilundilo kyosa, bo bagile bakajapo papo na - Jesu nabafundigwa bake, po papo balinkwipaka babo mmaboti gago, balinkwambuka ukubuka mukapelinaumu, balinkwakundonda Jesu.

25. Lelo bo bajilekumwaga isilya lila, po papo balinkundalusya balinkuti: mmanisi, gwisile ndili?

26. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: naloliloli nikubabula une, nikuti: apa mukundonda une po mutikundondela lulo mbapelile ikiswigu, himma mukundondela lulo mulile ifindu mwikwite.

27. Mwe, komma ukwijula ifindu ifi fikujonga, himma fyo mwijulege loli ifindu ifi fikujako ifya bumi bwa bwila, ifi Nnamundu ikuti mbapepo. Umwene jo uju ugwise, Kyala, ambikile nikimanilo kya kumwitikila.

28. Abene balinkundalusya balinkuti: tutubulege lelo ukwijula akabombo aka Kyala ikuti mubombege?

29. Alinkubusya Jesu alinkubabula alinkuti: akene akabombo aka Kyala ikuti mubombege ko ka kumwitika uju antumile umwene.

30. Po papo abene balinkundalusya balinkuti: upelile kika kiki lelo ugwe ikya kukumani-lamo, ikya kukwitikilamo uswe? Ubombile kabombo kaki?

31. Keta, batata uswe bo balyaga Mana ndungalangala mula, bo lilyo lisimbigwe mwa kalata ili likuti: „alinkubapa

ikisyesyeye ikifumakumwana, balinkulya.“

32. Umwene Jesu alinkubabula alinkuti: naloliloli nikubabula une nikuti: mungati jo ju Mose uju abapaga ikisyesyeye kya kumwana kila, himma jo ju tata une uju ikubapa ikisyesyeye kya kumwana ikya naloli.

33. Namanga icyene ikisyesyeye iki ikubapa Kyala, kyo iki kifumile kumwana, kyo iki kiku- kipa ubumi ikisu.

34. Po papo abene balinkuti: malafyale, kyo utupege bwila ikisyesyeye kikiki.

35. Po papo Jesu alinkubabula alinkuti: jouné ne kisyesyeye ikipelabumi jujune. Uju linga ikwisa kumyangu, jo jitisakundumamo siku injala, uju linga anitike une, jo atisakumilwamo siku.

36. Loli bo lilyo mbabulege, — ukumbona ko mumbwene mmaso, loli mutikuinitika.

37. Bosa aba linga ikumbaga tata, bo bikwisaga kumyangu. Kangi uju linga ikwisa kumyangu, jo nanine ndisakungutilaga paaja.

38. Buno sulwike fumile kumwana, loli ngisamo nkubomba sisyo niganile nimwene, himma nisile nkubomba sisyo iganile jujo andumile.

39. Umwene uju andumile une, syo iganile ukuti bosa aba ambele umwene mumo bajilile ukuti angaleganikaga najumo, himma iganile ukuti nise mbasysyege bosa pabusiku bwa kusulo une.

40. Namanga umwene tata syo iganile ukuti bosa aba linga batile nukunketa umwana batile nukumwitika ukuti babwa-

gege ubumi bwa bwila. Lelo po nanine nisakubasyasyaga pabusiku bwa kusulo.

41. Po papo balinkwenda nukusyonganika aba -Juta papo atile: jone ne kisyeseye iki kifumile kumwana.

42. Abene balinkuti: nikuti ju Jesu unina -Josefu jujuju? Nikuti tumene nugwise nuna? Kangi po at' ajobege bulebule ukuti: sulwike fumile kumwana?

43. Alinkubamula umwene Jesu alinkuti: mungasyonganikaga mwesa.

44. Najumo atikwisamo kumyangu bo akankwabila kumyangu une ju tata uju andumile une, lelo jo nisakunasyasyaga une pabusiku bwa kusulo.

45. Bope nabakunguluka basimbile ngani batile: „bosa biskujaga bamañisigwa, aba abamañisye ju Kyala.“ Bosa aba linga bikupilika kwa tata, aba bikusimana kumyake inongwa, bo bikwisa kumyangu.

46. Lolij po mungati pamo jumo ambwene mmaso tata. Himma najumo akambonamo mmaso. Mwene jujo afumile kwa Kyala, jo lolij jo ambwene mmaso tata.

47. Nalolilolij nikubabula une nikuti: uju linga ikunitika une, jo ali nabo itolo ubumi bwa bwila.

48. Jone ne kisyeseye ikipelabumi jujune.

49. Abisemwe balinkulya Mana ndungalangala, kangi balinkwenda nukufwa.

50. Ikyene ikisyeseye iki kifumile kumwana, kyo linga umundu alile, po atikufwamo.

51. Jone ne kisyeseye ikyumi iki kifumile kumwana. Umundu uju linga alile ikisyeseye kikiki,

jo isakujangako bwila itolo. Ikyene ikisyeseye iki nisakubapaga une go gu mbili gwangu ugu nisakubapaga ukuti gwipelege bumi bwa kisu.

52. Po papo balinkukanikana aba-Juta balinkuti: ikutupaga bulebule lelo umbili gwake umundu uju, go tukulyaga bulebule?

53. Umwene Jesu alinkubabula alinkuti: nalolilolij nikubabula une nikuti: linga mutikulya umbili gwa Nnamundu linga mutikunwa ililopa lyake, bo po papo bo ubumi mukaja nabo munda mmyinu.

54. Uju linga ikuti numbili gwangu ikulya, ikuti niilopa lyangu ikunwa, jo lolij jo ali nabo ubumi bwa bwila, jo nanine nisakunasyasyaga pabusiku bwa kusulo.

55. Buno umbili gwangu fyo fi findu fya nalolij fya kulya, ililopa lyangu fyo fi findu fya nalolij fya kunwa.

56. Uju linga ikuti numbili gwangu ikulya, ikuti niilopa lyangu ikunwa, jo ikujaga mu mmyangu une po papo, jo nanine nikujaga mu mmyake jujo.

57. Bo apa mumi tata uju andumile une, bo apa kangi nanine apa ndi mumi po njilile mu mwa tata ukuja ne mumi, bo ikutendekaga jope nauju linga ikundyaga une ikujilaga mu mmyangu une ukuja mumi.

58. Bo kili ikyene ikisyeseye iki kifumile kumwana — ikyene kikaja bo ju Mana, uju balyaga abisemwe kangi balinkwenda nukufwa; — himma ikyene uju linga alile, jo ikujangako bwila-bwila itolo.

59. Syo alinkubabula bo ikubalinganya inongwa nnumba

ja kwiputlamo ja mu-Kapeli-naumu.

60. Bamo lolj abafundigwa bake abingj itolo, bo bapilike sisisi, po balinkuti: ipalapala ilisyu ili ikujoba, lyo jwanj at' apilikege?

61. Umwene Jesu bo ababwene munda mmyake abafundigwa bake ukuti bikwibunesya pali sisisi, isj ajobile, po papo alinkubalalusya alinkuti: syo sikuti mbapesye sisisi?

62. Po musakutubulege lelo, linga mwisilekwaga Nnamundu ikufyuka ikubuka kuko aliko ijolo?

63. Jo ju Mbepo uju ikumpa ubumj umundu, ugwene umbili go gutikumpa nafimo umundu. Amasyu lolj aga mbabulile une, jo ju Mbepo, bo bu bumj gago.

64. Buno balimo bamo muno mujilile muno, aba sitikubakola. Namanga Jesu abamañile ngani pa pabwandilo aba sikabakolaga, jope nugwa kwisakundilaga ulwanuma alimmeñe ukuti jo nongi jo ndibe.

65. Kangi alinkongelapo alinkuti: syo sisyo mbabulile ndile: najumo atikwisamo kumyangu bo akampa ju tata ukwisa.

66. Syo isj bamo abafundigwa bake abingj itolo balinkwenda nukujonga kumyake balinkusita nukwenda nagwe.

67. Po papo Jesu alinkubalalusya abilongo nababili alinkuti: nanumwe mwiganile ukujonga?

68. Alinkubusya Simoni Peteli alinkuti: malafyale, tujonge tutwengeku? Buno amasyu aga gikutupa ubumj bwa bwila go kutubula jujukwe.

69. Buno uswe, situkolile uswe, tukumeñe nukukumaña ukuti gwe Mwikemo gwa Kyala jujukwe.

70. Alinkubusya Jesu alinkuti: nikuti po nabasalile jujune pala mbasalege mulongo nababili umwe? Kangi jumo jo Setano itolo.

71. Ambalaga ju Juta unña Simoni gwa mu-Kalyoti. Namanga jo ali gwa kundila ulwanuma, napa ali gwa pilongo nababili.

7.

1. Pañuma pali sisisi po Jesu alinkusyungutila nkisu kya mu-Galilai. Namanga akaliganile ukusyungutila nkisu kya mu-Jutai, papo ababwene aba-Juta ukuti bikuti tungoge.

2. Ikyene lelo ikyaka kya ba-Juta ikya mmasasa kyapikilile.

3. Po papo abamyabo balingkujoba nagwe balinkuti: patumbile usamege muno ubuke nkisu kya mu-Jutai, bope nabafundigwa bako ukuti basimañege imbombo syako isj kupela.

4. Buno najumo umundu atikubombela nafimo kubutitu bo ikuti fumuke mosa. Linga syo kubomba sisisi, ka ukwibonesya nasyo kukisu kyosa.

5. Namanga na ba bamyabo bakamwitikaga.

6. Umwene Jesu alinkubabula alinkuti: ngali nimwene une. Umwe mwe baki, mukubuka itolo apa linga mwiganile.

7. Umwe ikisu kikumaña ukubabenga, lolj une kimbengile, papo nikukibula nikusisimikisya itolo nikuti imbombo syake isj kikubomba mbiji.

8. Umwe amufyukege mubuke kukyaka. Une ngali, ndikufyukako kukyaka kikiki, buno ubusiku bwangu une bukali ukufika.

9. Bo ababulile lilili, po papo umwene alinkuja mu nkisu kya mu-Galilai tasi.

10. Agelile lelo abamyabo bo babukile, po papo jope alinkufyuka ukubuka kukyaka. Umwene lolu alinkusita ukwenda pabwelu, himma alinkwileganikisya mbutitu itolo ukubuka.

11. Abene lelo aba-Juta balinkundonda pakyaka balinkuti: ali kugu julajula?

12. Silinkuja si ningi fijo isya kuhehanila abandu ikilundilo kyosa bo bikunjoba umwene. Bamo balinkuti: buno nnunu. Abangi balinkukana balinkuti: mma, kabuno ikubasofanya itolo abandu.

13. Akalipo najumo lolu ugwa kusijobela pabwelu sisisi, papo babatilaga aba-Juta.

14. Agelile lelo pamulungu gwa kyaka pakitatu, po papo Jesu alinkufyuka ukubuka mwa Tempeli, alinkwakukinda ukubabula inongwa abandu.

15. Po papo aba-Juta balinkuswiganika balinkulalusanya balinkuti: umundu uju asimehe bulebule inongwa sya mwa Kalata bo najumo akammañisiamo siku?

16. Po papo umwene Jesu alinkubamula alinkuti: inongwa isi nikubabula une sika' syangu jujune, himma sya jujo andumile une.

17. Uju linga ikuti mbombe sisyo iganile Jujo, jo ikusimana naga inongwa isi nikubabula une kuno sifumile, ukuti pamo

sifumile kwa Kyala, pamo nā-gwile syangu nimwene.

18. Uju linga ikujoba si syake isi agwile mwene, jo ikwilondela ulwimiko lwake mwene ikuti nijimikege nimwene. Lolu uju linga ikuti numwimike jujo antumile, bo jo gwa nalolu umwene, bo nubunyongafu bujamo nabumo mmyake.

19. Nikuti Mose abapele ingomelesyo? Lelo lilino bo nanumwe najumo atikusikonga ingomelesyo sisisi, po mwati mutigi tungoge lelo une?

20. Po papo balinkubusya abandu balinkuti: uli nikigili utigi. Jwani atile bikukugoga ugwe?

21. Alinkubusya Jesu alinkuti: mbombile akabombo kamo kene ko mwesa mukuswiga itolo.

22. Keta, Mose abapele ulwiholwa kubutigwa. (Lolu ukwene ukufuma ko lukafumile kwa Mose, himma lwafumile kubañena bitu). Po papo umwe lelo umundu mukumbuta napasabati.

23. Apene lelo linga umundu ikwambilila ukubutigwa napasabati, papo mukuti indagilo sya Mose tungasilimbulaga, po mwati mundonge lelo une, papo numbumbulwisye umundu gwe-sa itolo pasabati?

24. Apa mukulonga komma ukulongela mumo sijilile mmaso mmyinu. Himma pakulonga amulongege isya bugolofu.

25. Po papo bamo abā mu-Jelusalemu mumo, balinkuswiga balinkuti: nikuti jo uju batigi tungoge jujuju?

26. Kangi al'uju ikujoba itolo pabwelu, abene batikujoba nalimo kumyake. E, bammehe kingamo lilino abakulumba ukuti jo ju Kilisiti nalolu jujuju?

27. Himma lolì, papo tummeñe uju kuno afumìle. Umwene Kilisiti linga siku linga isile, po najumo atisakummañaga kuno afumìle.

28. Po papo Jesu alinkwìlanga mwa Tempeli bo ikubabula inongwa alinkuti: e, ko mumeñe fiyo une, mumeñe nakuno fumìle. Lolì mungati nisile nimwene une, himma aliko umwene ugwa nalolì uju andumìle une, uju umwe mukammaña.

29. Lolì une numeñe, namanga ko fumìle kumyake, nukūnduma andumìle jujo.

30. Po papo balinkuti tunkole. Kangi najumo alinkusita nukumpalamasyapo nikiboko mumbili, namanga akali jujo pakabalilo kake.

31. Lolì abā kumwītika mu nkilundilo mumo balinkuja bingì itolo. Bo balinkuti: apene lelo linga umwene Kilisiti isile, po isakunkindaga umundu jujuju pakupela ifiswigu ifikulumba?

32. Po papo abafalisai balinkupilika isi bībugusyaga muli jujo abandu ikilundilo kyosa. Po papo nabaputì abakulumba nabafalisai balinkubatuma abanamata babo balinkuti: amubukege mukankole.

33. Po papo Jesu alinkubabula alinkuti: lilino tasi une po tukujaga twesa panandi itolo nanumwe, nā po lolì po nikubukaga kuli jujo alindumile une.

34. Ukūndonda ko musakūndondaga, lolì mutisakūñagaga nakumo. Buno kuno nikwakujako une, ko umwe mutisakwakufikako po papo.

35. Po papo aba-Juta balinkulalusanya balinkuti: ikutwaku

jujuju, kuno ikuti mutisakūñagaga? Pamo ikuti mbuke kubinitu aba babalanile mba-Giliki? Pamo ikuti ngababule inongwa ba ba-Giliki?

36. Ikubala fikì apa ikuti: ukūndonda ko musakūndondaga, lolì mutisakūñagaga, nāpa ikuti: kuno nikwakujako une, ko umwe mutisakufikako po papo?

37. Apene pabusiku bwa kubumalikisyo ubwa kyaka, ubukulumba, po Jesu alinkwima papo, alinkwìlanga alinkuti: uju linga umilwe amisi, jo isege kumyangu anwege.

38. Uju linga añitike une, jo inisi sya misi amumi sisakwibukaga munda mmyake, bo lilyo ajobile na-Kalata.

39. Lyo āngambaga ju Mbepo, uju bajaga pakumwambilila ababamwītikaga, namanga Mbepo akali, papo Jesu akali ukwīngila mbukulumba ubusisya.

40. Po papo abandu abā nkilundilo mumo, aba bāpilikaga amasyu aga ajobaga, bamo balinkuti: nalolì jo ju Nkunguluka utigi jujuju!

41. Bamo balinkuti: jo ju Kilisiti utigi. Bamo lolì bo balinkuti: nā mo ikufumaga mugalilai lelo Kilisiti?

42. Nikuti umwene Kalata ikuti: Kilisiti ikufumaga mwilopa lya Ndabiti, ikuti: ikufumaga nkaja mu-Betilehemu muno alimo Ndabiti?

43. Po papo abandu muno bājilile balinkwenda nukutapukana ulutapukano.

44. Bamo balinkuti tunkole, lolì najumo alinkusita nukumpalamasyapo namaboko.

45. Po papo balinkubuka abanamata kubaputì abakulumba

nakubafalisai. Po papo abene balinkuti: mukantwala fikij?

46. Balinkubusya abanamata balinkuti: najumo umundu akajobamo sikuj bo ju mundu jujuju.

47. Po papo abafalisai balinkubusya balinkuti: o, nanumwe abasofenye?

48. Alipo lelo jumo nunkulumba uju amwitike? Alipo jumo numfalisai uju amwitike?

49. Himma gi mindu igi gyene, igi gikasimana nindagilo, — gyo gitojwike itolo.

50. Umwene Nikotemu uju abukile kwa Jesu pakilo, uju jope ali mwınabo mbufumu, jo alinkubalalusya alinkuti:

51. kali nindagilo syitu siku-situmulila ngani inongwa sya mundu bo mukali nukupilika isyake isi ikulonga umwene, bo mukali nukusimana isi atulile?

52. Abene balinkubusya balinkuti: kingamo nanungwe ufumile mu-Galilai? Ka ukwene-sya nanungwe ukete, buno unkunguluka atikufumamo siku mu-Galilai.

[53. Po papo balinkubalanila, balinkubuka uju kukaja kake uju kukaja kake.

8.

1. Umwene Jesu jo alinkubuka pakyamba kya misyunguti.

2. Alinkulabila nulubunju ukubuka mwa Tempeli kangi, po papo abandu ikilundilo kyosa balinkubuka papo alipo. Umwene alinkwitugasya alinkubabula inongwa.

3. Po papo nabamañakalata nabafalisai balinkuntwala unki-kulu uju balimwagenyepabulogwe, balinkumbikapapopakati.

4. Balinkumbula Jesu balinkuti: gwe mmañisi, unki-kulu uju bamwagenyepabulogwe bo ikulogwa.

5. Mundagilo lelo mo atulagile Mose atile aba linga bo bali bunobuno, bo mubagogege namabwe. Bule ugwe lelo, tutubule nagwe uju?

6. Syo bajobaga sya kungela itolo loli, papo batigi tuje nasyo isya kumohela. Umwene Jesu alinkwinama alinkusimba nulobe pasi.

7. Agile lelo bamumiliseye ukundalusya, po papo alinkwinuka alinkuti: unsitanongwa nijimo muno mujilile umwe papapa jo atalepo ukundasa niibwe.

8. Kangi umwene alinkwinama alinkusimba pasi.

9. Abene lelo bo bapilike lilili, po papo silinkubatoba munda mmyabo, balinkusoka jumojumo balinkutala ba bakulumba balinkukonga nabanandi. Balinkundeka mumo ju Jesu mwene na ju nkikulu uju alyimile pakati papo.

10. Lelo bo inwike Jesu, po alinkundalusya unki-kulu alinkuti: gwe nkikulu, bali kugu aba bakohelaga? Najumo akatumula inongwa syako?

11. Umwene alinkubusya alinkuti: mma, najumo, malafyale. Po papo Jesu alinkumbula alinkuti: po ngimba nanine ndikutumula inongwa syako. Bukaga lelo, ungajakwandisya ukutula inongwa kangi.]

12. Po papo Jesu alinkwandise ukujoba nabo alinkuti: nelumulilwa kisune. Uju linga ikungonga une, jo atisakwendaga mungisi, himma isakujaga nalo ulumulilwa bumj.

13. Po papo abafalisai bali-
nkumbula balinkuti: keta kwī-
sīsimīkisya gwīmwene, ulu-
sīsimīkisyo lwako lukaja lwa
naloli.

14. Alinkubusya Jesu alinkuti:
Pope nāpa linga nīkwīsīsimīki-
sya nīmwene une, pope po ulu-
sīsimīkisyo lwangu lwa naloli
itololo, buno nīmeñe une nakuno
fumīle nakuno nīkubuka, loli
umwe mukāmaña une nakuno
fumīle nakuno nīkubuka.

15. Umwe apa mukutūmūla
inongwa isi mukulonga, po mu-
kunketela muno ajilile mumbili
muñuma umundu. Une loli ndi-
kutūmūla nisya jumo.

16. Loli pope nāpa linga ni-
kutūmūla sīmo une, pope po
ulutūmūlilo lwangu lwa naloli
itololo une. Buno ngā' nīmwene
une, himma tūli twesa nanīne
na ju tata uju āndumīle une.

17. Buno mope namūngomele-
syo syinū jujumwe, mo lisīmbi-
gwe ilya kuti: linga ulusīsi-
mīkisyo lwa bandu babili
lwaganīle, bo lwa naloli itololo.

18. Lelo uswe tūtile nanīne
ne nīkwīsīsimīkisya nīmwene,
tūtile natata uju āndumīle une,
jope ikūsīsimīkisya.

19. Po papo balinkundalusya
balinkuti: ali kugu uguso? Ali-
nkubusya Jesu alinkuti: mutīle
nanīne mukāmaña, mutīle na-
tata mukammaña. Linga mwa-
limeñe une, po angali mūme-
ñe jope natata.

20. Agene amasyu gagaga go
ājobelaga pa pabusopelo ifya
kusūmbulila, bo ikubabula ino-
ngwa abandu mwa Tempeli.
Najumo alinkusīta nukunkola
abene, namanga ākāli jujo pa-
kabalilo kake umwene.

21. Alinkwandisya Jesu ali-

nkubabula alinkuti: une nīku-
buka, umwe musakūndondaga,
loli musakufwaga nasyo ino-
ngwa syinū isi mukutula. Kuno
nīkubuka une, ko mutīsakwaku-
fikako nasīku.

22. Po papo aba-Juta balinku-
lalusanya balinkuti: kingamo
ikwīgoga mwene, papo ikuti:
kuno nīkubuka une, ko umwe
mutīsakwakufikako?

23. Umwene alinkuti: umwe
mufumīle pasi apa, une loli
fumīle kumwaña. Umwe
mufumīle nkīsu muno, une loli
ngafumamo nkīsu muno.

24. Po papo mbabulīle ndīle
musakufwaga nasyo inongwa
syinū isi mukutula. Namanga
linga mutīkūñitika une ukuti
jo Jujo, po mukufwaga nasyo
inongwa syinū isi mukutula.

25. Po papo balinkundalusya
balinkuti: gwanī lelo ugwe?
Umwene Jesu alinkubusya ali-
nkuti: ne jujo mbabulīle bwīla
ndīle ne nongī ndibe.

26. Une nīngī nisya kubajoba
umwe nisya kubalonga. Loli
uju āndumīle une jo gwa na-
loli, nanīne isi mbilike kuli
jujo, syo nīkukibula ikīsu.

27. Abene loli balinkusīta nu-
kusyaganya ukuti ikumbala ju
gwise.

28. Po papo Jesu alinkuba-
bula alinkuti: linga sīku linga
mwisīlekumwīnūla Nāmundu,
po mukwīsakūmañaga ukuti jo
jujune, po mukwīsakūmañaga
ukuti fyosa ifi nīkubomba une
ndīkubomba nafimo nīmwene,
himmā po mukwīsakūmañaga
ukuti sīsyo linga āmbulīle tata
syo nīkujoba syene une.

29. Umwene uju āndumīle jo
ndi nagwe une. Umwene atī-
kūndeka nīmwene, buno une

bwila nikubomba kako kankye-
lile jujo.

30. Lelo bo ikusijoba sisisi, po
balinkwenda nukumwitika ba
bingi.

31. Po papo Jesu alinkuba-
bula aba-Juta aba bamwitika-
ga alinkuti: linga mukugumili-
la amasyu gangu, po mukuja-
ga bafundigwa bangu naloli.

32. Po musakubumana u-
bwanaloli, lelo po papo ubwe-
ne ubwanaloli bwende nuku-
babula.

33. Abene balinkubusya bali-
nkuti: twe mbeju ja Abu-
lahamu uswe, tukalambamo
siku kumundu najumo ulwa kuja
batumwa bake. Lyo kujoba bu-
lebule ilya kuti: po musakwi-
pelaga babuke?

34. Po papo Jesu alinkubusya
alinkuti: naloliloli nikubabula
une nikuti: bosa aba linga
bikutula inongwa, bo ba-
tumwa ba butulanongwa
itololo.

35. Umwene untumwa atikuja
nnumba bwila, umwene umwa-
na loli jo ikuja nnumba bwila.

36. Apene lelo linga ababwile
ju Mwana, bo mwabwike po
papo naloli.

37. Mehe nanine ukuti mwe
mbeju ja Abulahamu umwe,
loli mukulonda ukungoga une
papo amasyu gangu gatiku-
bakola.

38. Nanine nikujoba sisyo nsi-
ketile kwa tata, nanumwe mu-
kubomba sisyo mupilike kugwi-
semwe umwe.

39. Abene balinkubusya bali-
nkuti: uswe tata jo ju Abula-
hamu. Umwene Jesu alinkuti:
linga mwali bana ba Abula-
hamu, po angali mukubomba
sisyo abombaga Abulahamu.

40. Lilino loli po umwe mu-
kuti tungoge une, ne mundu
ne mbabulile isya naloli, isi
mbilike kwa Kyala. Syo angali
akabombamo Abulahamu sisisi.

41. Umwe mukubomba si mbo-
mbo sya gwisemwe umwe. Po
papo abene balinkukana bali-
nkuti: uswe tukaja sigwana
loli. Pakifumo apa tufumile tuli
natata jumo jwene, ju Kyala.

42. Alinkubabula Jesu alinkuti:
linga ali gwisemwe ju Kyala,
po angali munganile nanine,
buno une fumile kwa tata apa
nisile munomuno. Namanga ngi-
sumusya nimwene apa nisaga,
himma asumwisye jujo atile
bukaga.

43. Mutikujaganya fiki umwe
injobelo jangu? Nikuti muti-
kujaganya papo ilisyu lyangu
ili nikujoba libatolile ukulikola.

44. Umwe muli bana ba gwi-
semwe ba ju mohesi, po papo
mwiganile itolo ukubomba sisyo
anoilwe ugwisemwe. Umwene
ngogabandu bwila, andile pa
pabwandilo; umwene pakajapo
napamo pabwimo mu mbwana-
loli, buno ubwanaloli nabumo
mmyake. Umwene apa ikujoba
isya butungulu po ikujoba si
syake mwene, buno atile nu-
kuja ntungulu jujo atile nukuja
jo gwise gwa butungulu.

45. Une loli mutikunitika umwe
papo nikujoba si sya naloli.

46. Umwe muno mujilile
lelo, ali kngu jumo ugwa
kundobesya simo ino-
ngwa une ugwa kuti utu-
lile syo isi syo isi? Apene
lelo linga nikujoba si sya naloli,
po mutikunitika fiki?

47. Uju linga afumile kwa
Kyala, jo ikupilika amasyu ga
Kyala. Po papo mutikupilika

umwe papo mukafuma kwa Kyala.

48. Po papo balinkubusya aba-Juta balinkuti: keta lelo, tuti-kugolosya lelo apa tukuti uli n-Samaliya ugwe, apa tukuti uli nimbepo ininali?

49. Alinkubusya Jesu alinkuti: une imbepo ininali ngaja najo, himma une nikuntila mwene ju tata, lolì umwe mukusyokela une.

50. Une lolì ndikwilondela ulwimiko lwangu nimwene, aliko lolì umwene uju ikuti nukundondela ikuti nukubamaña abalinga bikunimika.

51. Nalolìlolì nikubabula une nikuti: uju linga ilisylangu ikulibika, jo ubufwe atisakububonamo siku.

52. Po papo aba-Juta balinkuti: lilino po ubonike itolo ukuti uli nimbepo ininali. Kabuno ba-Abulahamu bafwile nabakunguluka bosa bafwile kangì ugwe kuti: uju linga ilisylangu ikulibika jo atisakubunogelesyamo siku ubufwe.

53. Kingamo ugwe uli nkulumba nakwa tata Abulahamu uju afwile? Bope nabakunguluka bafwile. Gwe kwipela mfiki ugwe?

54. Alinkubusya Jesu alinkuti: linga nati nijimikege nimwene une, po angali ulwimiko lwangu lukaja lwimiko lwene. Aliko lolì ju tata jo ikunimika, uju nanumwe mukuti jo Kyala gwinu.

55. Lolì umwe mukammañamo siku umwene, lolì une nummeñe. Linga nati ndi ngammaña nanine, po najaga ntungulu bo jujumwe. Himmã une nummeñe, niisylu lyake ndibikile.

56. Umwene Abulahamu ugwisemwe jo alinkukina bo apilike ukuti isakubuketaga ubusiku bwangu. Lelo po papo alinkubuketa, alinkwenda nukusekela.

57. Po papo aba-Juta balinkuti: gwe ukamala nifyinja utulongo tuhano, kangì kuti numbwene Abulahamu?

58. Umwene Jesu alinkubabula alinkuti: nalolìlolì nikubabula une nikuti: bo akali nukupapigwa Abulahamu, bo ndiko une.

59. Po papo balinkusala ambwe balinkuti tundase. Umwene Jesu alinkubelanika, alinkusokamwa Tempeli.

9.

1. Lelo bo ikukinda, po papo alinkumwaga umundu uju asokile munna bo mfwamaso itolo.

2. Po papo balinkundalusya abafundigwa bake balinkuti: mmani, jwanì atulile inongwa nauju nabapapì bake papo asokile munna bo mfwamaso itolo?

3. Alinkubusya Jesu alinkuti: jope na jujuju akatula, bope nabapapì bake bakatula. Lolì apapigwe bunobuno ukuti ajege gwa kuketelamo ukubomba imbombo syake Kyala.

4. Uswe fikuti tubombege akabombo ka uju andumile une bo musì itolo. Buno kikwisaga ikilo, po najumo atisakubombamo.

5. Lilino bwila bo ndi nkisumuno bo ne lumulì lwa kisù.

6. Lelo bo ajobile lilili, po papo alinkuswa amata pasì alinkufuga ututope namata, po papo ututope utu alinkumpakammaso umfwamaso.

7. Po papo alinkumbula alinkuti: bukaga koge pakisiba

Siloha (ko kuti „Ntumigwa“ linga twali jo uswe). Po papo alinkubuka alinkwakoga. Kangi alinkwakwisa ikuketa itolo.

8. Abene lelo nāba bāpalamene nagwe ukujenga nāba bālimbwene bwila ukusuma ifya kusuma — bo balinkuti: nikuti jo uju atugalaga papapa bwila, uju asumaga ifya kusuma?

9. Bamo balinkuti: jo jujo. Abangi balinkuti: himma buno jungi, bafwene itolo. Umwene alinkuti: buno jo jujune.

10. Balinkundalusya balinkuti: amaso gako gigwike bulebule?

11. Umwene alinkubusya alinkuti: umundu uju bikuti jo Jesu, jo alinkufuga ututope, alinkumbaka mmaso alinkuti: bukaga pakisiba Siloha ukoge. Lelo bo mbukile bo nogile, po papo ndinkwaga nikuketa.

12. Abene balinkuti: ali kugu umwene? Umwene alinkuti: ndisi.

13. Po papo balinkuntwala kubafalisai umundu uju afwile amaso ijolo.

14. Apene lolij pali po pasabati, apa Jesu afugaga ututope apa amwigulaga amaso.

15. Po papo kangi bope nabafalisai balinkundalusya balinkuti: gandile bulebule ukwiguka amaso gako? Umwene alinkubabula alinkuti: ambikilemo ututope mmaso ndinkoga, lelo po papo ndinkuketa.

16. Po papo bamo abafalisai balinkuti: umundu uju akafuma kwa Kyala, buno atikunsungula sabati. Abangi abinabo balinkuti: linga ali ntulanongwa, po ati apelege ifika fififi lelo? Lelo po papo balinkwenda nukutapukana itolo mumo bājilile.

17. Balinkundalusya kangi ju mfwamaso balinkuti: ugwe lilino apa akwigwile amaso po kuti jwanj? Umwene alinkuti: une nikuti nkunguluka.

18. Abene aba-Juta lolij bo balinkusita nukumwitika ukuti afwile amaso kangi lilino ikuketa. Lulinkwisakumalikila papo bababilikile abapapi bā jujo aligwike amaso.

19. Bo balinkubalalusya balinkuti: uju jo ju mwaninu uju mukuti munna asokile bo mfwamaso? Ikuketa bulebule kangi lilino?

20. Po papo balinkubusya abene abapapi bake balinkuti: ukummana ko tummene ukuja jo ju mwanitu, tummene nukuti munna asokile bo mfwamaso itolo.

21. Ulu lolij ikuketa lilino, lo tukaluma. Nauju amwigwile amaso, jope tukamma uswe. Mulindalusyaga jujo, buno akulile, ikubabulaga mwene.

22. Isyene sisisi lolij syo balinkujoba abapapi bake, papo batetemaga kuba-Juta. Nama nga aba-Juta balitikene batile: linga twagile jumo umundu ikumwitika ikuti jo ju Kilisiti, jo tukunsosyaga nkipanga.

23. Syo sisyo abapapi bake balinkuti: akulile amundalusyege jujo.

24. Po papo balinkwandisya balinkumbilikila ulwa bubili umundu uju afwile amaso balinkuti: isaga umwimikege Kyala. Buno uswe tummene umundu uju ukuja ntulanongwa.

25. Umwene alinkubusya alinkuti: ndisi linga ntulanongwa. Nkame ne kamo kene une, me ne ukuti nafwile amaso, me ne ukuti lilino lolij po nikuketa — ko nkame ne kene.

26. Abene kang'i balinkw-andisya balinkuti: atile bule nanungwe? Akwigwile bule-bule amaso?

27. Alinkubusya umwene alinkuti: buno mbabulile li itasi, kang'i umwe mutikupilika. Mukwandisya fik'i ukundalusya? Kingamo nanumwe mukulonda ukwipela bafundigwa bake?

28. Balinkuntuka abene balinkuti: uli mfundigwa gwa jula-jula jujugwe, uswe tuli bafundigwa ba Mose.

29. Uswe tumene ju Mose ukuti jo ajobile nagwe Kyala, uju loli jo tukammaña kuno afumile.

30. Umwene umundu uju alinkubusya alinkuti: syo nikuswiga itolo une loli sisisi, papo mukuti tukammaña kuno afumile bo anigwile amaso.

31. Loli uswe tumene Kyala ukuti abatulanongwa atikubapilika, himma, uju linga ikuntila Kyala ikubomba sisyo iganile jujo, jo loli jo ikumpilika.

32. Papo kipeligwe ikisu tukapilikamo siku ukuti alimo umundu uju amwigwile amaso unne uju asokile bo mfwaso munna.

33. Jope numundu uju linga akafumile kwa Kyala, anga atikupela nafimo.

34. Balinkubusya abene balinkuti: gwe gwapapigwe mbutulanongwa gwesa itolo, gwe gwati utubule inongwa juju-gwe? Po papo balinkunsosya panja.

35. Umwene Jesu alinkupilika ukuti bansosise panja, po papo alinkwaganila nagwe alinkundalusya alinkuti: ugwe umwiti-ke Nnamundu?

36. Umwene alinkubusya ali-

nkuti: jo aliku lelo malafyale, numwitikege?

37. Jesu alinkumbula alinkuti: nukumbona umbwene, kang'i uju uli pakujoba nagwe lilino, jo jujo.

38. Umwene alinkuti: nikwitika malafyale. Po papo alinkwenda nukubunguluka kumyake.

39. Po papo Jesu alinkongelapo ukujoba alinkuti: nkisu muno mo nisele nkubatapulanya une abandu, aba batikuketa ukuti baketege, aba bikuketa ukuti bipelege bafwaso itolo.

40. Syo balinkupilika bamo abafalisai aba bali nagwe, bo balinkundalusya balinkuti: kali nanuswe tufwile amaso?

41. Umwene Jesu alinkuti: linga mwali bafwaso, po angali inongwa mukaja nasyo. Lilino loli papo mukuti tukuketa, po papo inongwa sikubumilila sitikujonga.

10.

1. Naloliloli nikubabula une nkuti: uju linga atikwenda pakifigo pakwingila nkibaga kya nosi, uju linga ikupuluka pambali, bo nhiji bo ndebi.

2. Loli uju linga ikwenda pakifigo pakwingila, jo loli jo ju ntimi gwa nosi jujo.

3. Jo ikumwigulila nundindilakifigo, syope ninosi sikupilika ilisyu lyake. Isyene isyake inosi syo ikusibilikila ingamu, ikusisosya nkibaga.

4. Lelo bo asisosise inosi syake nkibaga, po ikusilongolela nkyeni. Lelo po papo inosi syake sikunkonga, papo silime ne ilisyu lyake.

5. Ujungi itolo jo sitikunkongaga, himma sikumbopaga, papo sikalimana iliyu lya jungi itolo.

6. Syo alinkujobela mbupingamu Jesu sisisi bo ikubabula, abene loli balinkusita nukusyaganya muno syapyelukile.

7. Po papo Jesu alinkwandisya ukubabula alinkuti: naloli loli nikubabula une nikuti: ne kifigo kya nosi jujune.

8. Bosa aba batalile nkyeni mmyangu ukwisa bali bahiji bali balebi, loli isyene inosi, himma sikabapilikaga.

9. Ne kifigo jujune. Uju linga ikwenda mu mmyangu pakwingila, jo ikuponaga itolo. Jo ikutigi nukwingila itolo ikutigi nukusoka itolo, nulukubo ikulwaga.

10. Umwene unhiji apa ikwisa, po ikuti hijege mbolege nonangege itolo po papo. Une loli apa nisile, po nisile ukuti bagege nubumi ukuti bagege fikelilwe itolo fyosa.

11. Ne Ntimi ne nnunu jujune. Umwene untimi unnunu ikusifwila ubumi bwake inosi syake.

12. Umwene umpaligwa loli uju akaja ntimi mwene, uju ninosi sikaja syake jujo, jo ikwaga ikiinama kisile, po papo ikusitaga syene inosi ikubopa. Lelo po papo ikiinama kikwenda nukusikola inosi kikwenda nukusinambanya.

13. Umwene ikubopa papo mpaligwa itolo, papo atikusibikilako numojo inosi, ikuti itolo syaki.

14. Ne ntimi ne nnunu jujune. Nanine nsimehe inosi syangu, kangi syope ninosi syangu simenehene uwe,

15. bo papo jope natata amenehene, kangi nanine numenehene tata. Nubumi bwangu nikusifwila inosi.

16. Syope nisingi inosi ndi nasyo, syo sikaja sya nkibaga kikiki. Syope fikuti nsitwale. Syope sisakulimana iliyu lyangu, lelo po gukwipelaga ntimo gumo gwene, nuntimi jope ikujaga jumo jwene.

17. Syo sisyo anganile uwe tata, papo ubumi bwangu nikubutaga kangi ukuti nise mbwegege kangi.

18. Najumo atikubupoka kumyangu, himma nikubutaga jujune nimwene itolo. Nikwigananinwene linga nikuti mbutage, kangi nikwigananinwene linga nikuti mbwegege kangi. Syo sisyo alindagile tata sisisi.

19. Po papo aba-Juta balinkwenda nukutapukana kangi pamasyu gagaga.

20. Bamo abingi mumo bajilile balinkuti: ali nimbepo innali, akimbile ikigili. Mukumpilika fiki?

21. Abangi balinkuti: amasyu aga ikujoba, gakaja ga gwa mbepo innali. Jope nimbepo innali jimehe ukumwigula amaso umundu umfwamaso?

22. Lelo po papo kilinkwisa ikyaka kya kukumbukila ukwikemesya Tempeli mu-Jelusalemu, mapepo.

23. Umwene Jesu alinkusyunguta mwa Tempeli mwibalasa lya Selomoni.

24. Po papo balinkumbumba Jesu aba-Juta, balinkuti: kusakusilekaga ndili isi kutulabasya bwila indumbula? Linga gwe Kilisiti naloli ugwe, ka ukutubula itolo, ka ukugolosya!

25. Po papo Jesu alinkubusya alinkuti: ukubabula ko mbabulile, lolì umwe sitikubakola. Buno ifika fyosa ifi nikupelela mungamu ja tata, fyo fikunjoba fikusisimikisya.

26. Lolì umwe fitikubakola, papo mukaja bā munosi syangu.

27. Isyene inosi syangu syo silimeñe ilisyu lyan-gu, nanine nsimeñe isyene. Isyene sikungonga une.

28. Une nikusipa ubumi bwa bwila; sitisakusobamo siku; najumo atisakusipokamo siku mmaboko gangu.

29. Umwene tata uju ambele une, jo nkulumba kuli bosa, jo najumo atisakusipokamo mmaboko gake.

30. Nanine natata tuli jumo jwene.

31. Po papo aba-Juta balinkusala amabwe balinkuti tundase.

32. Po papo Jesu alinkujoba nabo alinkuti: mbapelile fi fingi ifika ifinunu bo mukuketa, ifi ndinkubapelela mmaka ga tata. Lilino po mukundasila kiliku namabwe aga?

33. Abene aba-Juta balinkubusya balinkuti: ungati tukukulasila kimo ikika ikinunu iki upelile ugwe, himma tukukulasa papo twagile kujoba nisyahelu, papo twagile nukwipela Kyala kwipela Kyala bo uli mundu itolo.

34. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: nikuti namungomelesyo syinu lisimbigwe ili likuti: mbajobile nanumwe ukuja mweba-Kyala.

35. Apene lelo linga bope nabalabala lyabisilaga ilisyu lya Kyala, linga bope abajo-

baga ukuja bo ba-Kyala (namanga lelo isi sisimbigwe syo sitikomokamo siku),

36. po une, ne tata ambele ubwikemo, ne andumile nkisu muno, — po une mukunjoba bulebule lelo mukuti: kujoba isya mahelu, papo ndile ndi mwana gwa Kyala?

37. Linga mumbwene ukuti ko nikubomba naloli une, po komma ukunitika.

38. Lolì linga mumbwene ukuti ko nikubomba naloli une, po mulikitikaga kako nikubomba linga mutikunitika une, po musakumañaga musakwitikaga ukuti tata ali mmyangu une, kangi nanine ukuti ndi mu mwa tata.

39. Kangi abene balinkwandisya balinkuti tunkole, umwene alinkupona mmaboko gabo.

40. Po papo alinkwambuka ulwisi lwa Jolitani alinkubuka isilya lila, pala Johani abokesyaga abandu ulutasi lula. Po alinkugonapo.

41. Po papo balinkubuka ba bingi abandu papo alipo, balinkuti: umwene Johani akapeli-lemo nakimo ikiswigu. Lolì syosa isi Johani anjobaga jujuju, syo syali sya naloli itolo.

42. Po papo balinkwenda nukumwitika ba bingi abā mumo.

11.

1. Lolì jumo umundu — Lasali gwa mu-Betaniya — abinile nkaja mumo bajengile nabamalija nunkulu gwake Malita.

2. Umwene Malija uju, jo uju ampakaga niñemba umalafyale uju alinkumpyasila mmalundi niñwili syake. Ali jo ilumbu gwake Lasali uju abinile.

3. Po papo abalumbu bā mbīne bababa balinkwenda nukutuma indumī kwa Jesu balinkuti: malafyale, keta unnīno uju mumañene nagwe abīñile.

4. Umwene Jesu bo apilike, po papo alinkuti: imbungo jake ijī jīkaja ja kungoga, himma ja kwībonekesyamo ubukulumba Kyala, jope na ju mwana gwa Kyala mo ukuti abonekele ubukulumba.

5. Umwene Jesu lelo jo āmañene nabo ba-Malita nunnugūna gwake Malija na-Lasali.

6. Lelo bo apilike ukuti abīñile, po tasi alinkugona ubusīku bubili, papo jālimwagīle indumī.

7. Nā po alinkubabula abafundigwa bake alinkuti: nduko kangī tūbuke mu-Jutai.

8. Po papo abafundigwa bake balinkuti: mmañisi, buno abajuta bātigi tūkugoge lilino itolo, kangī ko kubuka!

9. Alinkubusya Jesu alinkuti: utubalilo twa mušī gumo tuli mulongo natubili nīkuti? Linga umundu ikwenda pamuši, po atīkwīkoma pībwe ikilundi, papo ikuluketa ulumuļi lwa kīšu kikiki.

10. Lolī linga umundu ikwenda pakilo, po ikwīkoma pībwe ikilundi, papo ulumuļi lukajamo mmyake.

11. Bo alinkuja bunobuno. Nā po alinkubabula alinkuti: Lasali umwīnitū agonīle utulo, lolī ko tūsumwīke, papo nīkuti ngandembusye.

12. Po papo abafundigwa bake balinkuti: malafyale, linga agonīle utulo bo asīsipwīke.

13. Umwene Jesu lolī ābalaga ku kufwa, abene lolī balinkwīnogona ukuti pamo ikubala ukugona tu tulo.

14. Po papo Jesu alinkubabula itolo alinkusīta nukufīnda alinkuti: Lasali afwīle.

15. Lolī nīkusekela une kumyīnū apa ngālīko kwa Lasali, papo nīkuti po mušakwītikaga lelo. Lilino lolī po nduko tūbuke kumyake.

16. Po papo Toma uju bātigi jo mbasa, alinkujoba kubafundigwa abanīne alinkuti: nduko tūbuke nagwe tūkafwīle lumo nagwe.

17. Bo ajīlekufīka Jesu, po alinkwakwaga agonīle ubusīku buna mwīpumba.

18. Akene akaja kā mu-Betanija kāli pīpī namu-Jelusalemu, kāli patutambo mulongo natuhano.

19. Po papo balinkubuka ba bīngī aba-Juta pakaja paba-Malita na-Malija balinkuti tūlilege nabo ifwa ja pīlumbu gwabo.

20. Malita bo apilike ukuti Jesu isīle, po papo alinkwaku-mwambilila. Umwene Malija jo alinkutugala nūmba.

21. Po papo Malita alinkujoba na-Jesu alinkuti: malafyale, linga gwali papapa ugwe, po angali akafwa ulūlumbu gwangu.

22. Lolī nalilino po meñe une ukuti kosa aka linga kusuma kwa Kyala ugwe, Kyala ikukupaga.

23. Umwene Jesu alinkumbula alinkuti: ulūlumbugo ikusyūkaga.

24. Umwene Malita alinkubusya alinkuti: ko nīne meñe ukuti ikusyūkaga bo bīkusyūka bosa abandu pabusīku bwa kusulo.

25. Po papo Jesu alinkuti: ne kusyūka ne bumī jujune. Uju linga āñītīke

une, jo ikujaga mumị ito-
lo napapo linga ikufwa.

26. Kangi bosa aba linga
bikūñitika bo bali kubu-
mị, bo batīsakufwamo si-
ku. Syo sikukolile ugwe sisisi?

27. Po papo umwene Malita
alinkuti: ena malafyale. Syo
singolile une ukuti gwe Kilisiti
ugwe gwe nna-Kyala uju bātigi
ikwisaga nkisū muno.

28. Lelo bo ajobile lilili, po
alinkubuka kukumbilikila Ma-
lija unnuguna gwake kubutitū
alinkuti: ummañisi alipo ikuku-
bilikila.

29. Umwene bo apilike, po
papo alinkusumuka mbibimbibi
alinkubuka kuko aliko umwene.

30. Umwene Jesu lolī jo akali
ukwakufika nkaja, tasi ali papo
alyaganile na-Malita.

31. Abene aba-Juta lolī aba
bali nagwe nnumba aba bali-
laga nagwe ifwa, bo bagile
Malija ikusumuka mbibimbibi
ikusoka panja, po papo bali-
nkunkonga balinkuti: kingamo
ikubuka kwipumba ikuti nga-
lile kuko.

32. Umwene Malija lelo bo
ajilekufika papo alipo Jesu, bo
ambwene, po papo alinkungwila
mmalundi alinkuti: linga gwali
papapa ugwe, po angali akafwa
ulilumbu gwangu.

33. Umwene Jesu lelo bo
ambwene ukulila, bo ababwene
ukulila bope naba-Juta aba
bansindikilaga, po papo alinku-
kalala munda alinkuseñendeka.

34. Po papo alinkubalalusya
alinkuti: mumbikile moki? A-
bene balinkuti: tubuke ukakete.

35. Po papo Jesu alinkulila
amasosi.

36. Po papo aba-Juta bali-
nkuti: uswige, alinganile.

37. Bamo lolī bo balinkuti: uju
alimwigwile amaso umfwamaso
jula, ali nafiki ukupela ukuti
angafwaga jujuju?

38. Po papo Jesu kangi ali-
nkukalala munda, po papo ali-
nkwakufika pipumba. Ijene lelo
jali mbako, babikilepo ilibwe
pamwana pakifigo.

39. Po papo Jesu alinkuti:
amusegulepo ilibwe. Po papo
Malita, ulilumbu gwa jujo afwile
alinkuti: malafyale, lilino po
ikununga, buno agonile ubusiku
buna lilino.

40. Umwene Jesu alinkubu-
sya alinkuti: nikuti ngubulile
ndile: linga gwitikaga, po a-
ngali kububona ubukulumba
bwa Kyala?

41. Po papo balinkulisegulapo
ilibwe. Umwene Jesu alinkula-
bisya amaso kumwana alinkuti:
ndaga gwe tata, nikugwa ulupi
kumyako papo unitike.

42. Une ne gwaki, ne mene
ukuti kunitika bwila, lolī niku-
jobela pa pabandu bababa, aba
basyembetelile aba, papo nikuti
bope bamañege ukuti undumile
ugwe.

43. Lelo bo ajobile lilili, po
papo alinkubilikila ilisyu iliku-
lumba alinkuti: Lasali soka.

44. Po papo alinkusoka uju
afwile, alinkusoka nagyo imye-
nda igi balinnyembetelile na-
mmalundi nammaboko igya ku-
nsyilila. Kope nakumaso bali-
nyembetelile umwenda gwa
mafuku. Po papo Jesu alinku-
babula alinkuti: amumwabulege
endege itolo.

45. Aba-Juta lelo aba bali-
sile kwa Malija, balinkwenda
nukumwitika umwene ba bingi
bo bambwene ukubomba isi
abombaga.

46. Bamo lolì balinkubuka kubafalisai balinkwakubabula isi ãbombaga.

47. Po papo nabaputì abakulumba nabafalisai balinkubilikila ulukomano lwa mafumu balinkujobana balinkuti: tutubulege nagwe lelo, namanga umundu uju ikupela ifika fi fìngi itolo?

48. Linga tukundeka bunobuno, po bisakumwitikaga bosa itolo abandu, lelo po aba-Loma bisakutwisilaga bapokege nikisu nabandu.

49. Po papo jumo umwinabo, Kajafa, uju ali jo mputi unkulumba ikyinja kikyoo, jo alinkubabula alinkuti: umwe mukasimana nasimo inongwa.

50. Kope nukwinogona muti-kwinogonapo ukuti po tukujaga banunu uswe, linga umundu jumo ikubafwila abandu, linga mo bikuponela mmyake abandu ikikolo kyosa ukupyutigwa.

51. Lolì sisisi syo akagulaga mwene, himma papo ali mputi unkulumba ikyinja kikyoo, po papo alinkukunguluka itolo ukuti: Jesu ikuja pakubafwila abandu ikikolo kyosa.

52. Lolì umwene akabafwilaga ba ba kikolo kya ban'-Isilaeli bene, himma umwene apa afwaga alinkuti mbabunganikisye pamopene abana ba Kyala, aba banambanike mosamosa.

53. Po papo balinkufuma musigugo lelo ukujobana isya kuti tungoge umwene.

54. Umwene Jesu lolì jo akasyungutilaga pabwelu nkisu kya ba-Juta. Himma umwene alinkubuka pakisu iki kipalame ne nikya mmatengele, alinkubuka pakaja aka bikuti mo mu-Efulemu ingamu, po

alinkwakugona nabafundigwa bake.

55. Lelo ikyene ikyaka kya Pasa gwa ba-Juta kyasegelele. Lelo po papo abandu balinkufyuka ukubuka mu-Jerusalemu kukuagula ubunago bwa koga bo kikalipo ikyaka kya Pasa, balinkufuma mosa nkisu.

56. Bo balinkundonda Jesu. Balinkulalusanya bo bimile mwa Tempeli balinkuti: bule umwe, apa nalolì abujile pakyaka kikiki?

57. Abene lelo abaputì abakulumba nabafalisai bo balagile batile linga jumo amme ne kuno aliko, jo akibulilaga, tungokole.

12.

1-8: Mat. 26, 6-13. Mal. 14, 3-9.

1. Umwene lelo Jesu alinkugelela bo kisyelepo ubusiku ntandatu ikyaka kya Pasa, po papo alinkubuka mu-Betanija muno ajengile Lasali jula afwile, jula Jesu ansyusyaga mbafwe.

2. Mo balinkumpijila ifya kulya namajolo, Malita alinkubapimbila ifijabo aba balyaga. Umwene Lasali jo balinkulya nagwe jope.

3. Umwene Malija alinkwega ikipake kya nemba isitakonganya nakandu akangi, imbala fijo, syo alinkumpaka mmalundi Jesu, lelo bo ampakile kangi alinkumpyasila mmalundi niwili syake. Po papo uluma lwa nemba lulin kutubanya mosa numba.

4. Po papo alinkujoba jumo umfundigwa gwake, ju Juta ugwa mu-Kalyoti, uju pitasi andilaga alinkuti:

5. bāli nafikī ukūla inemba isi nindalama bamia batatu (300), syo angali babajabenye abalondo?

6. Lolī syo akājobaga papo abinogonaga abalondo, himma itolo papo āli nhiji, namanga akolile inambi, bwila alinkuhija utu bāsopaga abandu.

7. Umwene Jesu alinkumbula alinkuti: gwekaña ndeke gwe, buno āgabikile ukuti gajege gā pabusiku bwa kūsyilila une.

8. Buno abolondo bo mūli nabo bwila, lolī une ndikujangamo mmyinu muno bwila.

9. Balinkumaña aba - Juta ikilundilo ikikulumba ukuti mo ali (mū-Betanija). Po papo balinkubukamo. Lolī bakāmbingililaga ju Jesu mwene, himma papo balinkuti tukammañege na ju Lasali uju ālinsyūsīsyē mbafwe.

10. Po papo abene abakulumba balinkujobana balinkuti: jope na-Lasali uju fikuti tūngogege.

11. Namanga bāgaga aba-Juta ba bingī itolo bikwendela mū mmyake pakumwītika Jesu.

12-19: Mat. 21, 1-11. Mal. 11, 1-10. Luk. 19, 29-40.

12. Bo ulwa kilabo po abandu aba bābukile pakyaka ikilundilo itolo, bo bapilike ukuti Jesu asumwike ukubuka mū-Jelusalemu,

13. po papo balinkwega isamba sya tugindwa balinkusōka nkaja balinkwakumwambilila, balinkomolelanila ukukōlela balinkuti:

Hosyana, nsajigwa itolo uju ikwisila mungamu ja malafyale, umalafyale gwa ban'Isilaeli.

14. Po papo Jesu alinkukāga

akapunda alinkwītoga. Bo lilyo lisimbīgwe ili likuti:

15. „Ungatetemaga gwe ndindwana Syoni, keta umalafyale gwako ikwisa, itogile pamwana ja mbunda.“

16. Sīsisi lolī abafundigwa bake balinkusita ukusyaganya tasi. lolī ulwanuma, Jesu bo abukile mbukulumba, po lolī po balinkukumbuka nilya kuti syo ajobeligwe ngani sīsisi nilya kuti syo tumbombile syo isi syo isi.

17. Abene abandu ikilundilo kyosa, aba bāli nagwe bo ikumbilikila Lasali mwipumba bo ikunusyusya mbafwe, bo balinkusijoba balinkusifumūsyā.

18. Syo sīsyo bope nabandu ikilundilo kyosa bābukaga kukumwambilila, papo bāpilike ukuti kyo apelile ikika kikiki.

19. Po papo abene abafalisai balinkubulana balinkuti: keta lelo, buno abatolile umwe. Keta ikisu kyosa kisogwile muñuma mmyake.

20. Mūli aba bāfyukile kukwiputa pakyaka, bālimo lolī naba-Giliki bamo.

21. Bo balinkwakujoba na-Filipu gwa mū-Betisaita ugwanikisu kya mū-Galilai, balinkupyelesya kumyake balinkuti: malafyale twatigi tūmmañe Jesu.

22. Umwene Filipu alinkwakumbula Andileja, lelo po papo bo babili na-Andileja na-Filipu balinkwakumbula Jesu.

23. Po papo Jesu alinkububula alinkuti: kisile akabalilo akā kupeligwa ukuja nkulumba Nīamundu.

24. Nalolilolī nikubabula une nikuti: uluseke lwa ngano linga lutikusopigwa nkyalo, li-

nga lutikufwa, bo po papo bo lukujaga lwene itolo, apene lolì linga lukufwa, po lolì po lukupa iseke si ñingi itolo.

25. Uju linga ubumi bwake ikubupakisya, jo isakubupesya-ga. Lolì uju linga ubumi bwake atikubupakisya nkisu muno, jo isakububatilaga ukuti bufi-kege nakubumi bwa bwila.

26. Uju linga ikulonda ukumbombela une, jo fikuti angongege munuma. Namanga kuno ndiko une, ko fikuti ajeko jope numbombeli gwangu. Uju linga ikumbombela une, jo isakumwimikaga tata.

27. Lilino umojo gwangu po guseñendike itolo. Lelo po ndubule lelo? Kali ndigi: gwe tata ulimbokaga nkabalilo kakaka? Himma, buno syo sisyo ningile nkabalilo kakaka.

28. Gwe tata jipepo ubukulumba ingamu jako. Po papo lilinkufuma kumwana ilisyo lilinkuti: njipele ubukulumba, kangì nkwandisyaga nikujipaga ubukulumba.

29. Abene abandu aba balyimile papo ikilundilo kyosa, aba bapilikaga ilisyo ili bo balinkuti: fula, jikulunduma. Bamo balinkuti: gwandumì, ajobaga nagwe.

30. Umwene Jesu alinkubabula alinkuti: ilisyo ili apa lipelaga mungati pamo lyali lya kupilika une, himma lyali lya kupilika umwe.

31. Lilino po ikisu kikiki kikulongigwa. Lilino umwenekisu kikiki ikutagigwaga panja.

32. Nanine, linga siku linga ninuligwe nkisu muno (linga mbukile kumwana), po nisakubalusilaga kumyangu bosa itolo.

33. Syo ajobaga itolo isya kubalilamo ukuti ubufwe nisakufwilaga bulibe.

34. Po papo abene abandu ikilundilo kyosa balinkubusya balinkuti: uswe mundagilo tupilike ukuti Kilisiti ikujako bwila. Kangi syo kujoba syaki ugwe isi kuti: Nnamundu fikuti inuligwege? Jwani Nnamundu jujuju?

35. Po papo Jesu alinkubabula alinkuti: tasi pasyele panandi itolo po ulumulì lukujongaga mmyinu muno. Amwendege lilino bo tasi lumimo mmyinu muno uulumulì, ingisi jingisakubambulanyaga. Namanga uju ikwenda mungisi, jo atikwibona kuno alabile.

36. Amulwitikege ulumulì lilino, bo tasi lumimo mmyinu muno, po mukwipelaga baña-lumulì nanumwe. Lelo bo ababulile sisisi Jesu, po papo alinkwenda nukubuka alinkubelanika itolo.

37. Abene lolì balinkusita nukumwitika, pope napapo apelaga ifiswigu fififi bo bikuketa.

38. Po papo lilinkwisila papo ilisyo lya Jesaja unkunguluka ili atigi: „malafyale, po jwani aliko uju sikunkola isi tukubabula? Ulwene ulukongi lwanntwa lo jwani alubwene?“

39. Fyobene lwabatolaga nukubatola ulwitiko, namanga Jesaja pabungi ikuti:

40. „abapelile ubufwamaso maso ukuti bangaketaga namaso, nindumbula syabo asikasise ukuti bangasyaganyaga inongwa mundumbula, ukuti bangisakupindukaga, nangisakubabumbulusyaga.“

41. Sisisi syo ajobaga Jesaja palapala aketaga ubukulumba bwake ubusisya, pala anjoberge jujo.

42. Lolij pope napapo bo syali bunobuno pope abakululumba balinkumwitika ba bingi. Lolij balinkusita ukulujoba paweluwitiko lwabo, papo batilaga kubafalisai; namanga balinkuti: abikutusosyaga nkipanga.

43. Namanga ulwimiko ulwa kwimikigwa kubandu abene lwali lo lununu kulwimiko lwa kwimikigwa kwa Kyala.

44. Po papo Jesu alinkwilinga alinkuti: uju linga anitike une, bo akanitika jujune, himma bo amwitike jujo andumile une.

45. Uju linga ambwene une, bo ambwene jujo andumile une.

46. Apa nisile nkisu muno, po nisile ne lumuli itolo, bosa aba banitike ukuti bangajaga mungisi.

47. Linga jumo umundu ikupilika amasyu gangu kangi asite ukwitika, mungati jo nisakundongaga jujune; namanga ngisamo nkulonga ikisu une, himma nisile nkukipoka ikisu une.

48. Uju linga ikusyokela une, uju atikugambilila amasyu gangu, jo ali nagwe ugwa kundonga. Nkubala li isyu ili ndijobile, lyo lisakundongaga lilyo pabusiku bwa kusulo.

49. Buno isij najobaga syo ngituma nimwene. Himma ju tata uju andumile, jo andagile jujo, atile syo ujoberge syo isij syo isij, ubabulege utigi utigi.

50. Ulwene ululagilo lwake ulu andagile ndume ne une ukuti

luli nubumij bwa bwila. Isyene lelo isij linga nikujoba une, syo nikujobela mumo ambulile tata.

13.

1. Lelo ikyaka kya Pasa bo kikalipo panandi, Jesu po papo alinkwibona ukuti akabalilo kake kisile aka kusoka umwene nkisu muno, aka kubukila kuwise. Lelo papo abaganile bwila abandu bake aba ajaga pakubaleka nkisu muno, po papo alinkubagana alinkukindilila fijo.

2. Lelo apene apa bali pakulya ifindu fya majolo, bo umohesi asibikile li itasi mundumbula sya Juta unna-Simoni, ugwa mu-Kalyoti, isya kundila Jesu.

3. Jope na - Jesu alibwene ukuti uwise fyosa ampelile mmaboko, alibwene nukuti fumile kwa Kyala kangi nikubuka ku kwa Kyala.

4. Po papo alinkusumuka muno balyaga ifindu, alinkufula imyenda gyake alinkufwala umwenda umwelu munsana.

5. Po papo alinkukusya amisi nkyela kya kusugusulilamo, po papo alinkwenda nukubasugusunya mmalundi abafundigwa bake, alinkubapyasilila gu mwenda gugo afwele munsana.

6. Po papo alinkwakufika napa-Simoni Peteli. Umwene lolij alinkukana alinkuti: malafyale, gwe gwatigi usugusuyege mmalundi ugwe?

7. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: aka nikubomba lilino une, ko ukakama na ugwe tasi, akwisakukama na lolij linga siku.

8. Umwene Peteli alinkukana alinkuti: nasiku ugwe ukusugusya mmalundi une. Po papo alinkubusya Jesu alinkuti: linga ndikukusugusya, bo uli munda itolo kumyangu ugwe.

9. Po papo Simoni Peteli alinkubusya alinkuti: malafyale po ngimba lelo ungasugusya-ga mu mmalundi mwene, himma po usugusyege na mu maboko nakuntu.

10. Umwene Jesu alinkumbula alinkuti: uju linga ogile, jo ikusugusula mu mmalundi mwene, namanga bo mwelu gwesa itolo. Nanumwe muli belu, lolu mukaja belu mwesa.

11. Namanga umwene alimmene ugwa kundila, fyobene atigi: mukaja belu mwesa.

12. Lelo po papo bo abasuguswisyeye mmalundi, bo afwele kangu ninyenda gyake, po papo alinkwitugasya pabulilo ifindu alinkubalalusya alinkuti: musyagenye isi nababombelaga lilino?

13. Keta umwe mukunjuba nija mmanisi nija malafyale une; lelo syo mugolwisyeye itolo, buno bo ndi nalolu, (ndi malafyale gwinu).

14. Apene lelo linga une ne ndi malafyale gwinu, linga nikubasugusya mmalundi, po fikuti nanumwe musugusanye mmalundi nanumwe.

15. Mbapele aka kuketelamo, nanumwe ukuti mubombelanile kako nina mbabombele nanumwe.

16. Nalolilolu nikubabula une nikuti: unnamata akankinda ubukulumba umalafyale gwake, jope numwaposibili akankinda ubukulumba uju antumaga.

17. Lilino papo musimehe sisisi,

po musakujaga basangalufu itolo linga mutile nukusibomba papo.

18. Ndikubajoba mwesa lolu, buno mbamehe une aba nisingulile. Hima sisisi apa sipelaga po sipelile ukuti sisege sisyo sisimbige mwa Kalata isi sikuti: „uju nikulya nagwe ikisyesye kyangu, jo kangu aninile ilibala lyake“.

19. Nikwanda lilino nikubabulila ngani bo sikali, papo nikuti po mwise munitikege ukuti nali jo jujune nalolu linga siku linga mwisilekwaga sipelile lelo.

20. Nalolilolu nikubabula une nikuti: uju linga ikumwambilila uju nikuntuma une, bo anambilile jujune; lolu uju linga ikunambilila une, bo amwambilile uju andumaga une.

21-30: Mat. 26, 21-25. Mal. 14, 18-21. Luk. 22, 21-23.

21. Lelo bo ajobile lilili Jesu, po papo alinkusehenda mumbepo syake sya munda, alinkujoba alinkusisimikisya alinkuti: nalolilolu nikubabula une nikuti: muno mujilile jumo ikundilaga.

22. Po papo balinkuketana abafundigwa bake, balinkwalangana balinkuti: kali ikumbala aliku?

23. Lelo ajapo jumo umfundigwa gwa Jesu, uju apalamene nagwe pakulya, uju atugele kukiboko kyake ikililo, uju alinkundwe kwa Jesu.

24. Jo alinkuntinila Simoni Peteli alinkuti: umwanyege utigi: jwanu uju kumbala?

25. Po papo umwene alinkwegamika untu pakibeja kya Jesu alinkundalusya alinkuti: malafyale, jwanu uju kumbala?

26. Po papo Jesu alinkumbula alinkuti: jo uju nikuja paku-

mpa akameña kā kisyese bo fumile pakukajubika mumposi. Po papo alinkukajubika mumposi akameña kā kisyese alinkumpa Juta unña-Simoni ugwa mu-Kalyoti.

27. Lelo po papo bo alile akameña kakaka, po papo Setano alinkwilingila mmyake. Po papo umwene Jesu alinkumbula alinkuti: aka linga kubomba, bombaga mbibimbibi.

28. Bosa lolij aba balyaga nagwe ifindu, najumo akasimeñe ukuti silabile mbulibe sitile sitile isij ambulaga.

29. Bamo balinkuti pamo ikuti: gulege ifya pakyaka. Namanga Juta akolelaga inambi ja ndalama. Bamo balinkuti pamo ikuti: ubapepo fimo abalondo.

30. Umwene lolij bo alile akameña kā kisyese, po papo alinkwenda nukusoka panja mbibimbibi itolo. Papo lelo pali po pakilo.

31. Lelo bo asokile panja, po papo Jesu alinkubabula alinkuti: lilino po ipelile ukuja nkulumba Nnamundu, jope Kyala ipelile ukuja nkulumba mmyake.

32. Jope Kyala ikumpelelaga nkulumba umwene mu mmyake jujo jope. Atisakuhaba ukumpelaga nkulumba.

33. Mwe banike umwe, pakasyala pingij pakuja nanumwe une. Musakundondaga. Lolij lilyo mbabulile naba-Juta, lyo nikubabula nanumwe lilino, nikuti: kuno nikubuka une, ko umwe mutikubukako.

34. Nikubapa ululagilo ulupya ulwakuti: amugananenge. Mugananenge nanumwe mwe babo batupu, bo papo nanine mbaganile une.

35. Mo bikubamañilaga bosa abandu ukuja mwe bafundigwa bangu umwe, linga bagile muganene lu lugano lwa nalolij.

36-38: Mat. 26, 33-35. Mal. 14, 29-31. Luk. 22, 31-34.

36. Po papo Simoni Peteli alinkundalusya alinkuti: malafyale kutwaku? Alinkubusya Jesu alinkuti: kuno nikubuka utikungongaga lilino ugwe, lolij kusakungongaga linga siku.

37. Umwene Peteli alinkuti: malafyale ndikukukonga fikij lilino? Na bu bumij nikukufwilaga une!

38. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: o, kufwilaga ubumij bwako ugwe? Nalolilolij nikubula une nikuti: ningongobe bo jikali nukubilikila, bo gwikanile katatu kumyangu bo utile ngammaña une.

14.

1. Mungalalamukaga indumbula! Amumwitikege itolo Kyala, nanine munitikege itolo.

2. Nnumba ja tata pingij pabujo. Linga po pasobile, po angali mbabulile. Lilino sumwike, ngwakubatendekekesya pabujo umwe.

3. Lelo pope apa nikubuka, apa ngwakubatendekekesya pabujo, pope ngwakwisakubega, ngwisakubuka nanumwe kumyangu, nanumwe ukuti mujege papo ndipo nanine.

4. Pope napa nikubuka une mupameñe, jope ninjila mujimeñe.

5. Po papo Toma alinkumwamula alinkuti: malafyale, buno pope napa kubuka tukapamaña, po twati tujimañe kugu lelo injila?

6. Po papo Jesu alinkumbula alinkuti: jouné ne Njila jujune, ne Bwanaloli jujune, ne Bumi jujune. Najumo atikufikako kwa tata uju linga atikwendela mu mmyangu une.

7. Linga mwālimeñe bununu une, po jope natata po angali mumeñe. Lilino lelo po mumeñe, nukumbona mumbwene.

8. Po papo alinkujoba Filipu alinkuti: malafyale utunangisyege uguso tumbone mmaso, po tukutigi po papo.

9. Po papo Jesu alinkubusya alinkuti: bo ngonile ifyinja fyosa bunobuno, po kang'i ukamaña gwe Filipu? Buno uju linga ambwene une bo ambwene tata. Po kang'i kujoba bulebule ugwe kuti: utunangisyege uguso tumbone mmaso?

10. Syo sikakukola ugwe isya kuti, nanine ndi mwa tata, kang'i jope natata ali mu mmyangu une? Amasyu aga nikubabula umwe, go ndikwagula gangu nimwene. Ju tata loli uju ali mu mmyangu muno, jo ikubomba akabombo aka.

11. Silibakolaga umwe lelo apa nikubabula nikuti: nanine ndi mwa tata, kang'i jope natata ali mu mmyangu une. Apene loli linga litikubakola ilisyu ili nikujoba, po silibapelelaga ukwitika si mbombo isi nikubomba.

12. Naloliloli nikubabula une nikuti: uju linga anitike une, jo imbombo, isi nikubomba une, isakubombaga sisyo jope. Ena, syope ninginde ubukulumba isakubombaga itolo, papo sumwike kwa tata une.

13. Fyosa nifi linga mukusumila mungamu jangu, fyō

nikubapaga, tata po ukuti abonekelege mumwana ubukulu-mba.

14. Fyosa ifi linga mukusumila mungamu jangu, fyō nikubapaga une.

15. Linga munganile naloli, po mukukongaga namundagilo syangu.

16. Po nanine nikubasumilaga kwa tata, lelo po umwene isakubatumilaga unjili ujungi ugwa kwisakujaga nanumwe bwila itolo.

17. Nikumbala ju Mbepo gwa naloli, uju ikisu kikamaña ukumwambilila, namanga kitikumbona mmaso, nukummaña kikammaña. Loli umwe mumeñe, buno muli nagwe ikulinda pamyinu umwe, kang'i mukwisakujaga nagwe munda mmyinu.

18. Apa nikubuka ndikubaleka ukuti muli bapina, ngwakwisa kang'i.

19. Pasyele panandi po ikisu kitikumbonaga, loli umwe mukumbonaga papo ndi mumi une, papo nanumwe mukujaga bumi.

20. Musi gugo po musakumañaga ukuti ndi mu mwa tata une, musakwimañaga nanumwe, ukuti muli mu mmyangu une, kang'i nanine ukuti ndi mu mmyinu umwe musakumañaga.

21. Uju linga ali nasyo indagilo syangu ikusibika namundumbula syake, jo loli jo anganile une. Lelo uju linga anganile une, jo isakunganaga tata, jo nanine nisakunganaga, jo nisakwibonesyaga kumyake une.

22. Po papo alinkundalusya Juta, loli jomma ugwa mukalyoti jula, alinkuti: malafyale, fiki fitile bule apa kuti nikwibonesyaga ku kumyitu ju-

juswe twibene, bo utikwibone-sya nakukisu?

23. Po papo Jesu alinkumbula alinkuti: linga jumo umundu ānganile une, jo ikugabika namasyu gangu, po jope natata ikunganaga umwene, lelo po tukwisaga kumyake, tukupapelaga po pabujo uswe pamyake.

24. Uju linga akāngana une, jo atikugabika namasyu gangu. Iyene loli ilisyu ili muli pakupilika lilino, lyo likaja lyangu une, himma lya ju tata uju āndumile une.

25. Syosa sisisi syo mbabulile ngani, bo tasi tuli twesa nanine.

26. Loli umwene unjili, Mbepo mwikemo, uju isakwendelaga mungamu jangu une bo antumile tata, jo loli jo isakubamañisyaga syosa umwe, jo isakubakumbusyaga syosa isi mbabulile umwe.

27. Nikubalekela ulutenganyo, nikubapa ulutenganyo lwangu. Lelo apa nikubapa une, po ndikubapela mumo kikupela ikisu apa kikupa. Singalamukaga lelo indumbula syinu, singanololokaga.

28. Mupilike apa ndigi: sumwike nikubuka, kangu ngwakwisaga kumyinu. Linga munganile naloli, po mukusekelaga apa nikuti nikubuka kwa tata, namanga tata āngindile ubukulumba une.

29. Keta lelo lilino mbabulile nganila bo sikali, nanumwe po ukuti mwise mwitikege itolo bo sisilekwisa.

30. Ndikujobapo ŋingi nanumwe lilino, namanga isile umwenekisu kikiki, loli mundu itolo kumyangu une umwene.

31. Himma apa ikwisa, po ikwisa ukuti ikisu mo kimañilege une ukuti nukungana nunganile une tata, nukubomba nikubombela mumo ambulile umwene. Amusumukege tubukege lelo.

15.

1. Une ne mpiki gwa mafilu gwa naloli une. Umwene tata jo ju mbyalamafilu.

2. Tosa utusamba twangu utu tutikupamo iseke, to ikusosyapo; utwene loli tosa utu tukupa iseke, to ikupatilila ukuti tongelengepo bununu ukupa.

3. Umwe muli bapatiligwa po papo, papo muli nalyo ilisyu ili mbabulile.

4. Amujege mu mmyangu bwila umwe, po nanine nikujaga mu mmyinu umwe. Bo apa kope nakasamba katikupamo nakaseke nakamo linga katikujamo mumpiki gwa mafilu, bo mutendike nanumwe, mutikupamo nakamo linga mutikujamo mu mmyangu une.

5. Ne mpiki gwa mafilu une, mwe tusamba umwe. Uju linga atile nukuja mu mmyangu une, umwene ndile nukuja mu mmyake jujo une, jo ikupaga iseke si ŋingi; namanga linga mutikuja nanine, po fyosa fikubatola.

6. Linga jumo umundu atikuja mu mmyangu une, po ikutagigwa panja bo akasamba, ikuma itolo. Lelo utusamba utu linga bo tuli, to bikubunganya bikutaga mmoto, tukupya itolo.

7. Linga mutile nanumwe mukuja mu mmyangu une, gatile gope namasyu gangu gikuja mu

mmyinu umwe, po fyosa ifi linga mwiganile mukusumaga itolo, lelo po papo fikubisilaga.

8. Bo munjumbike tata linga mukupa iseke si ningi, linga mukwipela bafundigwa bangu.

9. Nanine umwe mbaganile itolo bo apa nanine tata anganile. Amujege mu ndugano lwangu lelo mungasokaga.

10. Linga indagilo syangu mukusibika mundumbula, po mukujaga mu ndugano lwangu, bo apa nanine ndile nukusibika mundumbula indagilo sya tata, ndile nukuja ndugano lwake jujo.

11. Apa mbabulile sisisi, po mbabulile ukuti munda mmyinu bwila musekelege lu lusekelo lulo nikusekela nanine, po ukuti ulusekelo lwinu ulu lwipelege lupelelesye itolo.

12. Ulwene ululagilo lwangu ulu nikubalagila lo ulu nikuti: amugananenege mwe babo batupu bo papo nanine mbaganile umwe.

13. Akajako najumo umundu ugwa lugano ulu lulukindile ulwa mundu uju ikubafwila ubumi bwake abakamu bake.

14. Umwe bo muli bakamu bangu, linga mukubomba sisyo nikubalagila une.

15. Lilino po ndekile ukubajoba ija butumwa, buno untumwa akakalinganya muno kajilile kosa aka ikubomba umalafyale gwake. Umwe lolu mbapele ija kuja mwe bakamu bangu, buno syosa isi mbilike kwa tata une, syo mbabulile umwe.

16. Mungati jo umwe mwe musalile une, himma jo jujune ne mbasalile umwe lolu, kang

nukubatuma mbatumile jujune ndile amubukege mupege iseke, si seke sya kujako bwila itolo, po ukuti tata ise abapege fyosa itolo ifi linga mukusumila mungamu jangu.

17. Syosa sisisi syo mbalagile papo nikuti mugananenege mwe babo batupu.

18. Linga mwagile ikisu kibabengile, po mumaengege ukuti kitalile ukumbenga une, bo kikali nukubabenga umwe.

19. Linga mwali ba nkisu muno, po angali ikisu kifiganile ifyake; lilino lelo papo mukaja ba nkisu muno, papo mbasungwile nkisu lolu une, po papo kibabengile ikisu.

20. Mukumbukege ilisyu lila mbabulege lila ndigi: unnamata akankinda ubukulumba umalafyale gwake. Linga bafwimile une batile tungoge une, po nanumwe bisakubafwimaga. Linga ilyangu ilisyu balibikile mundumbula, po lyope niliyinu bisakulibikaga.

21. Lolu syosa sisisi bisakubabombelaga papo muli ningamu jangu une, papo bakammaña uju andumile une.

22. Linga ngalishilekubabula, po angali inongwa najimo abene, lilino lolu po isya kwino-kesya nasimo abene panongwa syabo.

23. Uju linga ambengile une, jo ambengile ngani na ju tata.

24. Linga ngabapelilemo imbo mbo isi najumo akapelamo siku, po angali inongwa najimo abene; lilino lolu po batile nukutubona batile nukutubenga twe babil natata nanine.

25. Lolu mo lisile ilisyu ili lisimbigwe mungomelesyo sya-

bo ili likuti: bāmbengile itolo ne nsitanongwa.

26. Lolì linga isile ju Njilì, uju nikubatumilaga bo njilekufika kwa tata, nikumbala ju Mbepo gwa nalolì, umfuma mwa tata, jo lolì jo isakubalulaga syosa isyangu isakūsisimikisyaga itolo une.

27. Nanumwe lolì mwisakūsisimikisyaga une, namanga mufumile papo nāndilege, bwila tuli twesa nanine.

16.

1. Syo mbabulile sisisi, papo ndinkuti singajangako isya kubapesya umwe.

2. Bisakubasosyaga nankipanga kyabo. Lolì kwisaga nakabalilo, po bosa aba bikubagoga umwe bisakutigi: ko kwikemesya twikemesisye ilikemo kwa Kyala.

3. Syo bikubombaga sisisi, papo natata bakammaña nanine bakāmaña.

4. Lolì apa mbabulile sisisi, po mbabulile ukuti mwise mukumbukege bo kisile akabalilo kā kwisila sisisi, mwise mutigi syo sisyo atubulile. Pabwandilo po ngababula sisisi, papo twali twesa nanine.

5. Lolì lilino po nikubuka kuli uju alindumile une, kangì umwe najumo atikūndalusya ukuti: kutwaku?

6. Himma, lolì papo mbabulile sisisi, po papo indumbula syinu siswile ulusulumanyo.

7. Lolì nikubabula isya nalolì une nikuti: po muli banunu umwe linga nikubuka. Buno linga natigi site ukubuka, po na ju Njilì angali atikwisako kumyinu, lolì linga nikubuka,

po nikuntumaga umwene kumyinu.

8. Lelo bo isile umwene, po ikisu isakukitobesyaga nimbibi nubugolofu nukulongigwa.

9. Imbibi isakukitobesyaga, papo bakānitika une.

10. Ubugolofu isakukitobesyaga papo sumwike kwa tata une, papo nukūmbona mutisakūmbonaga.

11. Ukulongigwa isakukitobesyaga, papo umwenekisu kiki alongigwe.

12. Ndi nasyo sisyele ningi isya kubabula umwe. Lolì tasi lilino po syābatolaga ukusyaganya linga natigi mbabule.

13. Lolì linga siku, linga isile jujo, ju Mbepo gwa nalolì, po isakubalongolelaga nkyeni jujo, isakubingisyaga mbwanalolì bosa itolo. Buno umwene atisakwituma mwene pakujoba, himma umwene isakubabulaga sisyo sikwisaga.

14. Umwene isakūmbaga ukulumba jujune, namanga isakwegaga mfyangu une, fyo isakubabulaga fifyo umwe.

15. Fyosa ifi ali nafyo tata, fyangu une. Fyobene nikuti: umwene ikwega mfyangu une, fyo isakubabulaga umwe.

16. Pasyele panandi po mutikūmbonaga, kangì pasyele panandi po mukūmbonaga kangì. [Namanga sumwike nikubuka kwa tata.]

17. Po papo bamo abafundigwa bake balinkulalusanya balinkuti: fyo findu fikì apa ikuti: pasyele panandi po mutikūmbonaga, kangì pasyele panandi po mukūmbonaga kangì? napa ikuti: namanga sumwike nikubuka kwa tata?

18. Balinkuti: fyo findu fiki ifi ikuti: pasyele panandi? Tūkasyaganya uswe isi ikujoba.

19. Umwene Jesu alinkubamaña ukuti biganile ukundalusya, po papo alinkujoba nabo alinkuti: syo mukulalusanya isi ndile: pasyele panandi po mutikumbonaga, kang'i pasyele panandi po mukumbonaga kang'i?

20. Naloliloli nikubabula une nikuti: umwe mwisakulilaga mwisakukutaga, ikyene ikisu loli kyo kisakusekelaga. Umwe mwisakusulumanyaga, loli ulusulumanyo lwinu lwisakupindukaga lwisakwipelaga ukuja lusekelo.

21. Unkikulu bo ali pakugwa umwana, po ikuja nulusulumanyo, papo agile kisile akabalilo kake ka kupapila, loli linga ampapile umwana, po atikukumbukamo ulukubilo ulu akubilwaga, papo ikusekela kumundu uju apapigwe nkisu muno.

22. Nanumwe lilino bo mutendike, muli nulusulumanyo, loli amukumbonaga kang'i, po indumbula syinu sisakusekelaga, lelo ulwene ulusekelo lwinu lululu po najumo atisakupokamo mmyinu.

23. Musi gugo po mutisakundalusyaga nalimo. Naloliloli nikubabula une nikuti: fyosa ifi linga kwa tata mukusumila mungamu jangu une, fyo isakubapaga.

24. Ukwisakufika kulilino kuno po mukasumamo fimo ifya kusumila mungamu jangu une. Lilino amusumege itolo po mukwambililaga, po lope nulusekelo lwinu lwisakwipelaga luselelesye itolo.

25. Sisisi syo ndinkujobela mbupingamu bo nikubabula bwila. Loli kikwisaga akabalilo, po ndisakujobelaga mbupingamu isi linga nikubabula, himma po nisakugolosyaga itolo ukubabula isya tata.

26. Musi gugo po mwisakusumilaga mungamu jangu ifi linga mukusuma, loli une ndikuti: po nisakubajobelaga kwa tata une.

27. Buno juju ju tata jope abaganile umwe, papo umwe munganile une, papo nukwitika mwitike ukuti afumile kwa Kyala une.

28. Fumile kwa tata une, nishile nkisu muno; kang'i nikukileka ikisu nikubuka kwa tata.

29. Po papo abafundigwa bake balinkujoba nagwe balinkuti: keta, lilino po loli po kugolosya itolo ukujoba, utikujoba nasimo isya kujobela mbupingamu.

30. Tukubwene lilino ukuti ume ne fyosa itolo patikuti jumo akwanyege tasi. Po tukwitikila papo lelo ukuti ufumile kwa Kyala.

31. Po alinkubusya Jesu alinkuti: o, po mukwitika lilino?

32. Keta kikwisaga akabalilo, nukwisa ko kuja kisile po papo, po bikubabalanyaga umwe, mukubukaga jumo jumo kukaja kake, une mukundekaga nimwene. Loli ndikujaga nimwene, buno nikujaga natata.

33. Sisisi syo mbabulile ngani, papo nikuti mwise mulwagilege mu mmyangu ulutengano. Nkisu muno mukuja nulukubilo, loli amukibege itolo, buno nkitolile une ikisu.

17.

1. **B**o ajobile sisisi Jesu, po papo alinkwina amaso gake alinkuketa kumwana alinkuti: gwe tata, kisi akabalilo. Mpepo ubukulumba umwana, jope numwanako po ukuti akupepo ubukulumba nanungwe.

2. Buno umpele abandu bosa ukuti ajege mwenenabo, bosa aba umpele ukuti abapepo ubumi bwa bwila, uju ubwake uju ubwake.

3. Ubwene loli ubumi bwa bwila bo ubu linga batile nanungwe bakume ne ukuja gwe Kyala gwa naloli jujukwe gwimwene, batile nauju untumile, Jesu Kilisiti, jope bame ne.

4. Une ngupele ubukulumba nkisu muno, malile nakabombo aka umbele ugwe utile ko ubombege.

5. Lilino lelo gwe tata, nanungwe umbege nanine ubukulumba bwangu kumyako kukuko, ubu nali nabo kumyako kukuko bo kikali nukujako nkisu kyosa.

6. Mbakingulile ingamu jako abandu aba umbele nkisu muno. Bali bako, lelo umbele une; abene ilisyu lyako balibikile mundumbula syabo.

7. Lilino po bame ne ukuti fyosa ifi umbele ugwe fifumile ku kumyako.

8. Buno ninongwa isi umbele une, syo mbapele babo, abene basyambilile, basibwene naloli ukuti sifumile kumyako; lelo po papo syo sibakolile abene isya kuti undumile jujukwe.

9. **B**o nkubajobela babo une apa nikwiputa, ndikukijobela

ikisu kyosa, himma nikubajobela babo umbele ugwe, buno bako jujukwe.

10. Buno fyosa ifyangu — fyako jujukwe, fyosa nifyako — fyangu une; lelo une ngabile ubukulumba mu mmyabo.

11. Lelo une ko kuja sokilemo nkisu muno lilino, abene loli bakali bali nkisu muno, une ngwisako ku kumyako. Gwe tata, gwe mwikemo, ulibakolelaga mu mungamu jako iji umbele une, bope ukuti bipelege ukuja jumojwene bosa, bo papo tuli jumojwene twe babili, nanungwe nanine.

12. Bo ndi nabo nkisu muno, po ndinkubakolela mungamu jako jujune. Aba gwalimbele ugwe bo mbubatile; akasoba najumo muno bajilile, ju nalonangiko mwene, jo asobile ukuti sisege sisyo sisimbige mwa Kalata.

13. Lilino une ngwisako ku kumyako, lelo sisisi syo nikubajobela nkisu muno, papo nkuti ulusekelo ulu nikusekela une bajege nalo bope ulupelelesye itolo munda mmyabo.

14. Une mbabulile ilisyu lyako, po papo ikisu kilinkwenda nukubabenga, papo bakaja ba mu nkisu muno abene, bo papo nanine ngaja gwa mu nkisu muno.

15. Apa nikupyelesya kumyako, po ndikuti ubasosyemo nkisu muno, himma nkuti ububatilege kumbibi.

16. Bakaja ba nkisu muno abene, bo apa nanine ngaja gwa nkisu muno.

17. Bapelege bikemo mu mbwanaloli bwako, buno ilisyu lyako bo bu bwanaloli bubo.

18. Bo papo ūndumile nindumi jako nkisu muno ugwe, bo ndendike nanine nikubatuma nindumi jangu nkisu.

19. Nikwikemesya jujune papo nikuti njege ne ikemo lyabo babo une, bope ukuti bipelege bikemo mbwanaloli.

20. Lolì apa nikupyelesya, po ndikubasumila bababa bene, himma nikubasumila na babo linga bikwisakūñitikalaga pisyu lyabo aba,

21. bosa ukuti bipelege ukuja jumojwene itolo, bo papo nanungwe, gwe tata, uli mu mmyangu une, nanine ndi mu mmyako ugwe. Bope ukuti bajege mu mmyitu uswe, lelo po papo nikisu po kyende nukūmanila papo une ukuti ūndumile jujugwe.

22. Bope nubukulumba ubu gwalimbele ugwe bo mbapele babo une, papo ndinkuti bope bipelege ukuja jumojwene itolo bo papo nanuswe tuli jumojwene itolo twe babili nanungwe nanine.

23. Ndinkuti une nikujaga mu mmyabo babo, kangì ugwe ndinkuti kujaga mu mmyangu une, po ukuti bipelege bapelesye pakuja jumojwene itolo, kyope nikisu po ukuti kimañilege papo ukuti nukūnduma une ūndumile jujugwe, nukubagana ubaganile abene bo papo ūnganile nanine.

24. Gwe tata, abene bosa aba ūmbele ugwe, bo niganile ukuti bope bajege nanine kosa kuno ndiko une, ukuti babuketege ubukulumba bwangu, ubu ūmbele ugwe papo ūnganile li ijolo bo kikali nikisu ukwaligwa.

25. Gwe tata gwe ngolofu ukulonga, buno kyope nikisu

kikakumañamo siku, lolì une ne ngumeñe bwila, bope nabababa bakumeñe ukuti gwe ūndumile jujugwe.

26. Mbamañisye ingamu jako, kangì nikubamañisyaga, po ukuti bope bajege nalo munda mmyabo ulugano bo ulu ūnganile ugwe, nanine ukuti njege mu mmyabo itolo.

18.

2-11: Mat. 26, 47-56. Mal. 14, 43-52. Luk. 22, 47-53.

1. Lelo bo ajobile sisisi Jesu, po papo alinkusoka panja nabafundigwa bake, alinkwakuloboka umpwisi ugu bikuti jo Ketiloni ingamu, alinkubuka papo lwaliko ulubingilo, mo alinkwakwilingila nabafundigwa bake.

2. Lolì jope na-Juta, uju āndilaga, āpameñe, namanga mo bābunganaga bwila na-Jesu nabafundigwa bake.

3. Umwene lelo Juta bālimpele ikilundilo kya basikalì nabañamata bā baputi abakulumba nabā bafalisai, po papo jope alinkubuka nabo kuko. Abene balinkukolela ningoka niñale ningwego.

4. Umwene Jesu namanga āsimeñe syosa isi syajaga pakumwisila, po papo alinkusunguka alinkubalalusya alinkuti: mukundonda anì?

5. Po papo balinkubusya abene balinkuti: tukundonda ju Jesu gwa mu-Nasaleti. Po papo Jesu alinkuti: jounè. Umwene Juta uju āndilaga, jo ālyimile nabo.

6. Lelo abene bo ikuti: jounè, po papo balinkubujila kyañuma balinkugwa pasi.

7. Alinkwandisya umwene alinkubalalusya alinkuti: muku-

ndonda ani? Abene balinkuti: tukundonda ju Jesu gwa mu-Nasaleti.

8. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: kana mbabulile ndile: jone. Linga lelo mukundonda une, ka po mulibalekaga bababa, babukege.

9. Syo ajobaga ukuti lisege ilisya ili ajobaga ili atigi: aba umbele, akasoba najumo.

10. Umwene Simoni Peteli lolij alinkuja nulubo, lo alinkukwaba alinkunsenga unnamata gwa mputi unkulumba alinkumbuta imbulukutu ja kukiboko ikililo kuno. Umwene unnamata jujuju ali jo Maliki ingamu.

11. Po papo Jesu alinkujoba nagwe Peteli alinkuti: fyika ulubo ulo munambi jake. Ifinga iji ambele tata, atile jo unwege, jo nati site ukunwa?

12-27: Mat. 26, 57-75. Mal. 14, 53-72. Luk. 22, 54-71.

12. Ikyene ikilundilo kya basikalij lelo nundongosij gwabo nabanamata ba ba-Juta bo balinkumbumbanila ukunkola Jesu balinkumpina.

13. Balinkubuka nagwe balinkwakutala nagwe pa-Hanasi. Namanga jo ali jo nko gwa Kajafa, uju ali mputi unkulumba ikyinja kikyoo.

14. Jo ju Kajafa uju ababulaga aba-Juta uju atigi: kununukubafwila abandu umundu jumo.

15. Na-Simoni Peteli lolij nujungi umfundigwa bo balinkunkonga munuma Jesu. Ujungi umfundigwa uju lolij jo umputi unkulumba alimme. Jo alinkwakwilingila nagwe Jesu nnumba ja mputi unkulumba.

16. Umwene Peteli jo alinkwima pa panja pakifigo. Po papo

alinkusoka panja umfundigwa ujungi uju alimme umputi unkulumba, alinkwakujoba nundindililakifigo, alinkumwingsya Peteli.

17. Po papo undindwana undindililakifigo uju alinkujoba kwa Peteli alinkuti: uliti uli mfundigwa gwa mundu julajula nanungwe. Umwene alinkuti: himma.

18. Nabatumwa nabanamata lolij bo balyimile papo balinkota umoto gwa mababu ugu bakosise, namanga balyumile imbepo. Jope na-Peteli alinkwima nabo alinkota umoto.

19. Umwene umputi unkulumba alinkumwanya Jesu alinkuti: utubule nabafundigwa bako ninongwa syako isi gwababulaga abandu.

20. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: une ikisu kyosa nkibulile pabwelu itolo inongwa, ndinkubalinganya abandu mosamosa nannumba ja kwiputilamo na mwa Tempeli, munobosa aba-Juta bikubungana, kubutitu ko ngajobamo nasimo.

21. Kunanya fiki une? Ka ukubanya babo bapilikaga bo nikujoba, (bo bakubule isi najobaga), buno bo basime. Isi nababulaga.

22. Lelo bo ajobile lilili, po papo jumo unnamata uju apalamene nagwe pakwima, alinkunkoma ilipi Jesu alinkuti: bo utendike, bo kumwamula bunobuno umputi unkulumba?

23. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: linga njobile imbibi, ka ukundobesya utigi syo isi syo isi. Lolij linga ngolwisye itolo ukujoba, po kungomela fiki?

24. Po papo Hanasi alinkuti: amukambike kwa Kajafa kumputi unkulumba. Po papo balinkubuka nagwe umpiŋigwa bunobuno.

25. Umwene Simoni Peteli loli alyimile papo, alinkota umoto. Po papo balinkundalusya balinkuti: nikuti uli mfundiŋwa gwake nanungwe? Umwene alinkukana alinkuti: himma.

26. Po papo jumo untumwa gwa mputi unkulumba unkamu gwa julajula Peteli ansengege imbulukutu jope alinkujoba alinkuti: nditi ngwagile nagwe ndubingilo mula?

27. Po papo alinkwandisya kangi Peteli alinkukana. Po papo ingongobe jilinkwenda nukubilikila papo itolo.

28-19, 15: Mat. 27, 2-30. Mal. 15, 1-19. Luk. 23, 1-25.

28. Po papo balinkusoka nagwe Jesu mwa Kajafa mumo balinkubuka nagwe kuŋumba ja ndindililakisu. Ubwene ubusiku bo bukile lelo. Loli abene balinkusita ukwŋgila nŋumba ja ndindililakisu, papo batigi atukwipelaga mwiko, namanga batigi tulyege Pasa.

29. Po papo alinkusoka lelo Pilati alinkubalalusya alinkuti: mukundonga siliku umundu jujuju?

30. Abene balinkubusya balinkuti: linga akali ntulanongwa jujuju, po angali tukantwala kumyako.

31. Umwene Pilati alinkubusya alinkuti: ka ukumwega jujumwe lelo mundongele mumo sijilile ingomelesyo syinu jujumwe kukuko. Abene aba-Juta balinkukana balinkuti: buno musingile mutile mungangogaga najumo umundu uswe.

32. Po silinkwisa isi ajobaga Jesu apa abalaga ubufwe bwa kwisakufwilaga umwene.

33. Po papo Pilati alinkwŋngila kangi nŋumba ja ndindililakisu alinkumbilikila Jesu alinkuti: uli malafyale gwa ba-Juta ugwe bati?

34. Alinkubusya Jesu alinkuti: syo unagile gwimwene sisisi, pamo bakubulile abangi?

35. Po papo alinkubusya Pilati alinkuti: ndi n-Juta? Bakutwele ba banino nabuputi abakulumba kumyangu. Utulile nongwa ngi?

36. Alinkubusya Jesu alinkuti: ikyangu ikitangalala kika kaja kya nkisu muno. Linga kyali kya nkisu muno ikitangalala kyangu, po angali abanamata bangu bikundwila ukuti nangatagigwaga mmaboko ga ba-Juta. Lilino lelo papo ikitangalala kyangu kika kaja kya munomuno.

37. Po papo Pilati alinkuti: ukuja malafyale ko ngimba uli malafyale lelo? Alinkubusya Jesu alinkuti: bo lilyo kujoba. Ndi malafyale. Buno syo sisyo mbapigwe, syo sisyo nisile nkisu muno, si sya kuti mbujobege mbusisimikisyeye itolo ubwanaloli. Bosa aba mbwanaloli bo bikupilika ilisyu lyangu.

38. Umwene Pilati alinkulalusya alinkuti: fyo findu fiki ubwanaloli? Lelo po papo bo ajobile lilili, po alinkusoka panja alinkubuka papo balipo aba-Juta, alinkubabula alinkuti: une umundu uju, ndikujaga najimo inongwa.

39. Loli ndi nulwiho lwa kubabulila jumo umundu umpiŋigwa pa-Pasa. Bule lelo, mwi-

ganile ukuti mbābulilege umalafyale gwa ba-Juta?

40. Abene lolī balinkwandisya itolo balinkuti: jomma jujuju! Himma, ju Balaba lolī, jo atwabulilege! Umwene Balaba lolī lyali ināmbūta.

19.

1. Po papo Pilati alinkumwega Jesu alinkubaninga abā kuncoma ningili.

2. Abene abasikalī balinkunyenga ingiga ja mitulatula, jo balinkumbikapo pantu, balinkumfwika numwenda umwīlangali.

3. Balinkuti tukukuponya gwe malafyale gwa ba-Juta, kangi bende nukunkoma amapi.

4. Kangi Pilati alinkusōka panja alinkuti: keta nikunsosya panja, papo nikuti mummañe nanumwe ukuti ngajagamo najimo inongwa une mmyake.

5. Po papo Jesu alinkusōka panja bo afwele ningiga ja mitulatula numwenda umwīlangali. Umwene Pilati alinkuti: muswiḡege umundu uju!

6. Abene lolī nabapūti abakulumba nabañamata babo bo bambwene, po balinkujwega balinkuti: nkomele pakikohekano, nkomele pakikohekano! Umwene Pilati alinkubusya alinkuti: ka ukumwega jujumwe munkomelege pakikohekano jujumwe! Buno une ngajagamo najimo inongwa mmyake.

7. Abene aba-Juta balinkubusya balinkuti: uswe tuli nulukomelesyo, lelo ulukomelesyo lululu lo lukuti fikuti afwege, papo atile: „ne mwana gwa Kyala“.

8. Umwene Pilati bo apilike

ilisyu lilili, po alinkongelapo ukutetema.

9. Alinkwīngila kangi nūmba ja ndindililakisū alinkundalusya Jesu alinkuti: ufumile kugu? Umwene Jesu alinkusita nukumwamula.

10. Po papo Pilati alinkundalusya alinkuti: o, utikujoba nanine? Ukamaña une ukuti linga niganile nimwene po nikukwabulaga itolo, kangi linga niganile nimwene po nikukukomelaga pakikohekano.

11. Alinkubusya Jesu alinkuti: kumyangu angali ukaja nago nagamo amaka agā kwīgana gwimwene, linga bakākupele kukumwaña. Po apa nikuti: uju andwele kumyako, jo inongwa jake jikindile ubukulumba.

12. Fyobene atigi numwabule Pilati. Abene aba-Juta balinkujwega balinkuti: linga kumbula jujuju, bo ukaja nkamugwa Kesali. Buno uju linga ikwipela malafyale mwene itolo, bo andudukile Kesali.

13. Bo apilike ilisyu lilili Pilati, po papo alinkusōka nagwe panja Jesu, alinkwitugasya pakikota kya bulongelo, alinkuja papo bikuti po pabwalisigwa amabwe, apa aba-Hibuli bikuti po pa-Gabata.

14. Apene lolī pāli po pakya-kubeluka kya Pasa, pakabalilo kā ntandatu (ndyimo). Alinkujoba naba-Juta alinkuti: keta, aluju umalafyale gwinu.

15. Abene lolī balinkujwega balinkuti: nsosyepo, nsosyepo, unkomelege pakikohekano. Umwene Pilati alinkubalalusya alinkuti: nunkomele pakikohekano umalafyale gwinu? Po papo abapūti abakulumba balinkubusya balinkuti: tukajako

namalafyale ujungi uswe, tuli nagwe ju Kesali mwene.

16. Po papo alinkubanja ukuti bankomelege pakikohekano.

16-30: Mat. 27, 31-50. Mal. 15, 20-37. Luk. 23, 26-46.

Po papo balinkumwega Jesu balinkubuka nagwe.

17. Po papo alinkupimba iki-kohekano kyake, alinkusoka nkaja alinkubuka papo bikuti po palupaja, apa aba-Hibuli bikuti po pa-Goligata.

18. Po balinkunkomela pakikohekano. Balinkubakomela lumo nagwe pakikohekano fyabo nabangi babili, jumo kuno jumo kuno, umwene Jesu balinkumbika pakati.

19. Umwene Pilati jo asimbile nubusimbe bwa kubika pamwana pakikohekano. Asimbile atile: jo Jesu gwa mu-Nasaleti, umalafyale gwa ba-Juta.

20. Ubusimbe ubu bo balinkububona ba bingi aba-Juta, namanga pali po pabupipi itolo nakaja apa balinkomile pakikohekano. Ubwene ubusimbe asimbile nanki-Hibuli nanki-Loma nanki-Giliki.

21. Abene loli abaputi abakulumba ba ba-Juta balinkujoba na-Pilati balinkuti: komma ukusimba ilya kuti „umalafyale gwa ba-Juta“, himma utigi: jo uju atigi ndi malafyale gwa ba-Juta une.

22. Umwene Pilati alinkubusya alinkuti: isi simbile une, syo simbile ngani po papo.

23. Abene abasikali bo bankomile pakikohekano Jesu, po balinkwega imyenda gyake balinkujabana bo bana, jumo unsikali igyake jumo igyake. Gope nunselekesye gwake gwa mumbili balinkwega. Ugwene

loli unselekesye ugu gukali nabusone nabumo, gwali nduke gosa itolo ukufuma pamwana ukwisakufika kumalundi.

24. Po papo balinkubulana balinkuti: go tunganafulanyaga, himma tukungege ubulagusi loli, mo tuketelege uju bunkolile ukukaba. Po silinkwisila papo isi sisimbigwe isi sikuti: „bajabene imyenda-gyangu, loli unselekesye gwangu go bagukungile ubulagusi.“ Bo balinkutendeka bunobuno abasikali.

25. Balyimile papo loli na ju nna gwa Jesu na ju gwamyabo gwa nna na ju Malija unka-Kilyopa na ju Malija gwa mu-Magatala, balinkuningana nikikohekano kya Jesu.

26. Umwene Jesu bo ambwene unna, bo ambwene numfundigwa uju ali nkundwe kumyake, bo agile jope imile papo, po papo alinkujoba kunna alinkuti: gwe nkikulu, ujo umwanako.

27. Po alinkujoba nakumfundigwa uju alinkuti: unoko ujo. Umwene umfundigwa uju alinkufuma ka kabalilo kako alinkumwega alinkubuka nagwe kukaja kake.

28. Panuma pali sisisi lelo, bo amene Jesu ukuti simalike syosa, po papo alinkuti: „numilwe,“ papo umwene alinkuti sisilege ngani syosa isi sisimbigwe.

29. Lelo lwalipo papo ulwanabya ulu lwaliswile ubwalwa bwa asiki. Abene balinkutimisa akenda mbwalwa bwa asiki mumo, balinkufyika kuletete, balinkusegelesya nkanwa mmyake.

30. Lelo bo anwile ubwalwa bwa asiki Jesu, po alinkuti:

4. Balinkubopa bo babili, lelo ujongi umfundigwa jula jo alinkundekelela Peteli, alinkwakutala ukufika pipumba.

5. Lelo po papo bo ikwina ngila mwipumba, po alinkugibona imyenda igi bālinsyilile, alinkwaga babatike. Lolì umwene alinkusita nukwingila.

6. Po papo alinkwakufika jope na-Simoni Peteli uju ankongaga mũnũma, jo alinkwingila itolo mwipumba, alinkuketa imyenda alinkwaga babatike.

7. Ugwene umwenda gwa mafuku ugu gwali pantu pamyake, go alinkwaga bakabika paminne igi bālinsyilile, himma alinkwaga bapindenye babikile pasima itolo.

8. Po papo nujungi umfundigwa jula atalile ukufika pipumba, jope alinkwingila lelo alinkuketa, lelo po papo silinkwenda nukunkola umwene.

9. Namanga abene bākali ukummaña Kalata, uju ikuti fikuti asyukege mbafwe umwene.

10. Po papo balinkugomoka ukubuka kukaja kabo abafundigwa bababa.

11. Umwene Malija lolì jo alinkwima panja, alinkuketana niipumba alinkulila. Lelo bo ali pakulila bunobuno, po papo alinkwina ngila mwipumba.

12. Po papo alinkwaga abāndumì (bā Kyala) babili, aba bafwele imyenda imyelu, batugele jumo kuntu jumo kumalundi mũno gwalambalalile umbili gwa Jesu.

13. Po papo abene balinkundalusya balinkuti: gwe nkikulu kulila fikì? Umwene alinkuti: papo nagile bampimbile umalafyale gwangu, lelo une ngapāga apa bajilekumbika.

14. Lelo bo ali pakujoba lilili, po alinkusyutuka alinkuketa kuñuma, alinkwaga Jesu imile papo. Umwene lolì akālimmeñe ukuti jo ju Jesu.

15. Po papo Jesu alinkundalusya alinkuti: gwe nkikulu kulila fikì? Kundonda anj? Umwene papo atigi jo ndindilila-isyeto, po papo alinkuti: malafyale, linga umpimbile ugwe, po ulimbulaga kuno ujilekumbika, ngampimbe nñe.

16. Po papo Jesu alinkunjoba ingamu alinkuti: Malija! Umwene po papo alinkwenda nukusyutuka gwesa alinkujobela nki-Hibuli alinkuti: Labuni, ko kuti: mmafisi!

17. Po papo umwene Jesu alinkumbula, alinkuti: ungāngolaga mũmbili, buno ngāli ukufyuka ukubuka kwa tata. Bukaga lolì kubāmyitu, bo ukababule ukatigi: asumwike une, ikubuka kwa tata twesa nanumwe nanñe, kwa Kyala gwitu twesa nanumwe nanñe.

18. Po papo alinkubuka Malija gwa mũ-Magatala alinkwukubabula abafundigwa alinkuti: numbwene umalafyale, āmbulile lyo ili lyo ili.

19-23: Mal. 16, 14-18. Luk. 24, 36-49.

19. Mũsì gugo lelo, lu lutasì lulo ulwa pamulungu, namajolo, bo bigeleko nakufifigo mũno bābungene abafundigwa, papo bātetemaga kuba-Juta, po papo balinkuñomoka isile Jesu, imile pakati itolo ikuti: ulutenganyo lujeye nanumwe!

20. Lelo bo ajobile lilili, po papo alinkubanangisya namba-boko napalubafu. Po papo abene abafundigwa balinkwenda nukusekela bo bambwene umalafyale.

21. Umwene Jesu alinkwandi-sya kangu alinkuti: ulutenganyo lujege nanumwe! Bo apa tata alindumile nanine, bo nanine nikubatumaga bunobuno nanumwe.

22. Lelo bo ajobile lilili, po papo alinkubaputula umuji alinkuti: amwambililege Mbe-po mwikemo.

23. Aba linga mukubaswa inongwa syabo umwe, bo siswegigwe itolo po papo; abalinga mukubakolekesya inongwa syabo umwe, bo sikolekesigwe itolo po papo.

24. Toma lolijumo ugwa bilongo nababili, uju batigi jo Mbasajobakali nagwe apa abasetukilaga Jesu.

25. Po papo balinkumbula abafundigwa abanine balinkuti: tumbwene umalafyale. Umwene lolij alinkubusya alinkuti: linga ngambona ififulalo fya milunda mmaboko gake, linga niñobe syangu ngabikamo mfifulalo fya milunda, linga nikiboko kyangu ngabikamo ndubafu lwake, bo po papo bo ndisakwitikaga une.

26. Lelo po papo bo bagonile ubusiku lwele, po papo abafundigwa bake balinkuja mumo kangu, jope na ju Toma balinkuja nagwe. Lelo po papo bo bigeleko nakufiigo, po papo balinkuñomoka Jesu isile imile pakati ikuti: ulutenganyo lujege nanumwe.

27. Po papo alinkukinda pakujoba na-Toma alinkuti: twala ulobe lwako kuno, ukete mmaboko gangu muno, twala nikiboko kyako ubike ndubafu lwangu muno; ululekege ulukanij, himma po gwitikege itolo lelo.

28. Po papo Toma alinkwenda nukubusya alinkuti: malafyale gwangu! Kyala gwangu!

29. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: ugwe lilino po gwitikile lulo umbwene mmaso une, basangalufu ababiskawitikaga bobakambo namo mmaso.

30. Nifingi ifika fifingitolo Jesu alinkubapelela kumaso abafundigwa bake, ifi fikasimbigwa mwa kalata uju.

31. Ifyene fififi lolij fyo fisimbigwe ukuti mumwitikege Jesu ukuja joku Kilisiti, ukuja joku mwana gwa Kyala. Fisimbigwe ukuti ulwitiko ulu mukumwitikila lubapepo ubumibwa mungamu jake.

21.

1. Ulwanuma Jesu alinkwandisya alinkubasetukila kangu abafundigwa bake pananja Tibelya. Ukwene lelo ukubasetukila bobalinkute ndeka bunobuno.

2. Namanga na-Simoni Peteli na-Toma uju bikuti jo Mbasana-Natanaeli gwa mu-Kana mu-Galilai nabaña-Sebetai nabangi abafundigwa babili balinkwangala pamopene.

3. Po papo Simoni Peteli alinkubabula alinkuti: une sumwike kukuloba iswi. Abanine balinkuti: tukubuka twesa. Po papo balinkusumukila nganibalinkwakwipaka mwiboti. Lolij ikilo kikyobalinkusita nukukola nasimo.

4. Nulubunju itolo lelo nulufwelelema po balinkwaga Jesu imile pisilya. Abene lolij abafu-

ndigwa bo bakālimmeŋe ukuti jo ju Jesu.

5. Po papo Jesu alinkulalusya alinkuti: mwe bānike umwe, pamo tulipo tumo utwa kulya? Abene balinkukana balinkuti: mma tukajapo.

6. Umwene alinkuti: ulwelo ulo musopege kukiboko ikililo kuno kwiboti, po mukusyaga-ga. Balinkusopa. Po papo lulinwenda nukubatola ukonja, papo syali ŋingi iswi.

7. Po papo umfundigwa jula ali nkundwe kwa Jesu alinkumbula Peteli alinkuti: gwe, jo ju malafyale! Umwene Simoni Peteli bo apilike ukuti jo ju malafyale, po alinkufwala ikilundo kyake munsana, namanga ali itolo, alinkwitaga mmisi.

8. Abene abafundigwa abanine bo balinkwendela mwiboti ukubuka papo ali, namanga pakali patali pisilya, pali pamikono bamia babili (200) itolo, balinkonja ulwelo lwa nswi.

9. Lelo bo bafyukile pisilya, po papo balinkwaga umoto gwa mababu gukwaka, niswi jili pamoto nikisyesyepapo.

10. Po papo Jesu alinkububula alinkuti: amutwalege tumo utuswi utu mukolile lilino.

11. Po papo Simoni Peteli alinkwilingila mwiboti, ulwelo alinkonjela pisilya, balinkwaga lwiswile itolo iswi si ngulumba ndupu, balinkubala mia jumo namalongo mahano naitatu pamwana (153). Lelo pope napa syali ŋingi bunobuno, pope balinkwaga ulwelo lukalatuka napamo.

12. Po papo Jesu alinkububula alinkuti: isaga mulabu-kege lelo. Abene lolu abafundigwa alinkusita nukujapo na-

jumo ugwa kukiba ukundalusya ukuti: gwanu ugwe? Namanga balimmeŋe ukuti jo ju malafyale.

13. Po papo jope na-Jesu alinkusegelela alinkwega ikisyesyepo alinkubajabanya, niswi bububo.

14. Ko kuja lelo lo lwa butatu lululu ulwa kubasetukila abafundigwa bake Jesu bo asyukile mbafwe.

15. Lelo bo balile ifya lubunju fifyo, po papo Jesu alinkujoba na-Simoni Peteli alinkuti: Simoni, gwe nna-Johani ubakindle bababa ukungana une? Umwene alinkubusya alinkuti: ena malafyale, buno ūmeŋe nanungwe ukuti tumaŋene. Po papo umwene alinkumbula alinkuti: swilaga utumwana twangu twa nosi lelo.

16. Alinkwandisya ulwa bubili alinkuti: Simoni, gwe nna-Johani unganile? Umwene alinkubusya alinkuti: ena malafyale, buno ūmeŋe nanungwe ukuti tumaŋene. Po papo umwene alinkuti: timaga inosi syangu.

17. Alinkwandisya alinkujoba ulwa butatu alinkuti: Simoni, gwe nna-Johani tumaŋene nanine? Po papo Peteli alinkusulumanya ulu alalusyaga ulwa butatu ulu atigi: tumaŋene nanine, po papo alinkuti: malafyale buno ugwe ūmeŋe syosa, umbwene nanine ukuti tumaŋene nanungwe. Po papo umwene Jesu alinkuti: swilaga utunosu twangu.

18. Naloliloli nikukubula une nikuti: apa gwali ndumyana ugwe, po ulinkwifundikilila gwimwene umpango gwako

munsana ulinkwenda mosa muno gwiganaga gwimwene; linga siku loli linga gwisilekukangala, po kwisakwanjaga itolo amanja, po ende nukukufundikilila umpango ujugi itolo munsana, ende nukukulusila kuno ukigana ugwe.

19. Loli sisisi, syo ajobaga isya kubalilamo itolo ubufwe ubwa kwisakuntukifyaga Kyala umwene. Lelo bo ajobile lilili, po papo alinkuti: ngongaga.

20. Umwene Peteli bo ikuketa kuma, po alinkumbona umfundigwa uju ali nkundwe kwa Jesu, uju pope napafindu fya majolo fila apalamene nagwe Jesu pakulya, uju atugele kukiboko kyake ikililo, uju andalusyaga Jesu atigi: malafyale jwani uju ikukulilaga?

21. Bo ambwene Peteli jujuju, po papo alinkundalusya Jesu alinkuti: malafyale, uju jo ikutwaku?

22. Umwene Jesu alinkubusya alinkuti: apene po linga niganile une ukuti nise numwagege bo nisile kang, po fikij ugwe? Ngongaga itolo ugwe.

23. Po papo lilinkwenda nukutupukila papo ilisyu lilinkubuka namba-Kilisiti abinitu ilya kuti: atikufwamo umfundigwa jujuju. Loli umwene Jesu akatile: atikufwamo himma ajobile lyene li lya kuti: apene po linga niganile une ukuti nise numwagege bo nisile kang, po fikij ugwe?

24. Umfundigwa jujuju, jo uju atile nukusisimikisya sisisi atile nukusisimba. Lelo uswe tumehe ukuti ulusisimikisyo lwake lwa naloli itolo.

25. Siliko sisyele loli nisingi si ningi itolo isi abombaga Jesu. Syo linga syati sisimbigege simosimo syosa itolo, une nikuti bakalata aba basimbigwaga po pasobaga nkisu muno pabubiko.

Kalata gwa mbombo sya bāpositili.

1.

1. Mundasi sila ngusimbilege gwe Tyofili, mo nakusimbilemo syosa isi Jesu andilaga nukubomba nukubabula inongwa abandu,

2. ndinkwisakufika nasyo pabusiku ubu afyukilaga kumwana, bo afumile pakubalagilila mwa Mbepo mwikemo abafundigwa bake aba abasalile li ijolo.

3. Nikubala aba ibonesyanga mo umumij itolo bo afumile pakukubilwa, apa abasetukilaga pa pingi. Bo balinkuketana

nagwe ubusiku amalongo mana (40), alinkubabula nisya kitangalala kya Kyala.

4. Lelo bo akomene nabo, po alinkubalagila alinkuti: mungisakusokangamo mu-Jelusalemu muno. Himma mo mwise musigulilege munomuno, isi tata afingene nanumwe isi mupilike nakumyangu.

5. Buno Johani jo abosyaga namisi abandu, loli umwe pasyele panandi po mukwisakokesigwaga mwa Mbepo mwikemo.

6. Abene lelo aba babungene papo, bo balinkundalusya bali-

nkuti: malafyale, kali po kwī-sakumwimikilaga nikitangalala kyake Isilaeli pabusiku bubo?

7. Umwene alinkubusya alinkuti: mukabagila umwe nukukimana nikiyinja nukukamana nakabalilo, aka tata atile ko kā maka gangu nimwene.

8. Lolī umwe mukwisakwambililaga amaka, bo abasolokile Mbepo mwikemo, po mukwisakujaga bajobanongwa syangu namu-Jelusalemu namu-Jutai namu-Samalija mukwafikaga napapo kimalikile ikisu.

9. Lelo po papo bo afumile pakujoba lilili, po papo alinkuñakigwa bo bikuketa, ilibingu lilinkufyuka nagwe kumaso kumyabo.

10. Lelo po papo bo bandusamile abene, bo ikubuka kumwana, po papo balinkuñomoka: abandu babili bimile papo bālipō, bafwele imifwalwa imyelu itolo

11. bikuti: mwe binitu mwe ba-Galilai umwe, mwimile fikī mulusamile fikī kumwana? Jesu jujuju, uju mwagile ikuñakigwa kumyinu, uju ikufyuka kumwana lilino, jo ikwakwisilaga lulo mumbwene ukufyukila kumwana.

12. Po papo balinkusumuka papo bāli pakyamba iki bātigi kya misyunguti, balinkugomoka ukubuka mu-Jelusalemu. Ikyene ikyamba kikiki kyo kili kifukī itolo na-Jelusalemu, kili pakajila kā kwendela pasabati.

13. Lelo bo bajilekufika, po papo balinkufyuka kuñumba ja kwijulu, muno bāngalaga bwila na-Peteli na-Jakobu na-Johani na-Andileja na-Filipu na-Toma na-Balitolomai na-Matai na-

Jakobu unāa-Alifai na-Simoni umwipukulanī na-Juta unāa-Jakobu.

14. Bosa bababa lelo balinkubungana bwila, balinkuja ndumbula jimo jene pakwiputa. Bope nabakikulu balinkuja papo na ju Malija unna gwa Jesu nabāmyabo bā Jesu.

15. Lelo po papo musī gumo po alinkusumuka Peteli alinkwima pakati pabafundigwa abanine. Abene lelo abandu aba bābungene mumo bāli pamia jumo namalongo mabili pamwana (120).

16. Po papo alinkujoba nabo Peteli alinkuti: mwetūna mwe bāmyitu umwe, syope syali sya kwisa sila syasimbige sila Mbepo asijobelege nawnwa mwa Ndabiti, sila anjobege Juta uju abalongolelaga nkyeni bala bānkolaga Jesu.

17. Namanga jope āli mwinitu uswe, jope ālyambilile ikijabo kyake kya kabombo kakaka.

18. Jo lilino kangī akabile akisu nifihombigwa ifi bālinhombile pabunyongafu bwake, kangī ajilekutūnuka kumwana, alinkugwila bukupama, alinkupanduka napakati napakati umbili, bulinkoneka bosa nubula bwake.

19. Syo silinkufumuka sisisi, buno basimehe bosa aba bajengile mu-Jelusalemu muno, po papo akisu kala balinkwenda nukukapa ija Hakelitama munjobelo jabo. Ko kuti: kisu kā ilopa.

20. Namanga mwa kalata gwa nimbo lisimbige ilya kuti:

„Akaja kake fikuti kipelege ukuja matengele itolo, najumo angajengamo mumo“,

nilya kuti:

„Mope nambulindilili bwake fikuti apyanilengepo uju-
ngi itolo.“

21. Po papo lelo abandu aba twajaga nabo bwila, ifyinja fyosa ifi Jesu umalafyale āsyu-
ngutilaga mmyitu muno,

22. aba bandile papo amosyege Johani aba bisilekufika pabu-
siku ubu afyukilege kumwana bo tukuketa twesa, — bo fi-
kuti tunsalege jumo, jo ipelege ukuja mwinitu uswe, jope aje-
ge gwa kunjoba Jesu ukuti asyukile naloli.

23. Po papo balinkubasungula babili. Na-Josefu uju batigi jo Balisaba, uju ali jo Jusiti imbe-
gwa ijingi, na-Matija.

24. Po papo balinkwiputa ba-
linkuti: gwe malafyale, gwe mmañandumbula sya bosa, bo babili bababa nsösölege uju unsalile jujugwe,

25. ugwa kupyaniapo paka-
bombo kakaka napabwāpositili ubu asökilepo Juta, apa abu-
kaga pabujo bwake jujo.

26. Po papo balinkubukunga ubulagusi, po papo ubwene ubulagusi bulinkunkola ju Matija. Po papo balinkuti gwa kubaliligwa lumo nabilongo najumo lelo.

2.

1. Bo bwisile lelo ubwene ubusiku bwa Pentekositi (ko kuti ubusiku bwa kumalisya amalongo mahano (50), po papo balinkukomana pamopene bosa.

2. Po papo balinkuñomoka nakalinga itolo akogo kafumile kumwana, gulinkufwana mbelo guköbela gu nkulumba itolo.

Akogo aka kalinkwisula itolo nñumba mumo bākomene.

3. Po papo balinkwaga indimi isi siliti sya moto sikwitapu-
lanya sikwimapo pamwana pali bosa jumojumo.

4. Po papo bosa balinkwi-
sula Mbepo-mwikemo ba-
linkwanda papo balinkujobela mundimi imbya itolo, bo pa-
po Mbepo ābapaga ukusijoba syosa.

5. Lelo bālimo mu-Jelusalemu mumo aba-Juta, abandu aba bāntilaga Kyala, bo bāfumile mfikolo mfikolo muno fijilile ifya kusi kumpalanga.

6. Bāgile lelo akogo aka ki-
köbela, po papo balinkubunga-
na abandu ikilundilo ki kingi itolo. Po papo balinkufulunga-
nika itolo, namanga bāgaga bi-
kujoba munjobelo syabo uju ijake uju ijake.

7. Bosa balinkutenguka munda balinkuswiganika balinkulalu-
sanya balinkuti: keta, bosa aba bikujoba papapa, bakaja ba-Galilai batupu lelo?

8. Bulebule lelo apa tukupilika injobelo syitu uju ijake uju ija-
ke, muno twabumbukile twesa?

9. Na twe ba-Paliti na twe ba-Meti na twe b'-Elamiti na twe tujengile mu-Mesopotamija namu -Jutai namu -Kapatokija namu-Ponti namw-Asija

10. namu -Filigija namu -Pa-
mfilija namw-Egipiti namfisu fya mu-Libya ifi fipalamene nikya mu-Kilene na twe ba-Loma twe bajengano na twe ba-Juta itolo na twe twingile mbu-Juta

11. na twe ba-Keleti na twe b'-Alabu, twesa tukwaga bikusijobela munjobelo syitu ingulumba isi abombile Kyala.

12. Bosa balinkutenguka munda balinkwalangana itolo balinkulalusanya jumojumo bosa balinkuti: kali syo sikujaga bulebule sisisi?

13. Bamo loli silinkuja sya seko itolo balinkuti: bagāliḷe bu bwalwa bwa mafilu ubuñāfu utigi.

14. Po papo balinkusumuka na-Peteli nabilongo najumo. Umwene Peteli alinkwinḷa ilisyo lyake alinkubabula alinkuti: „mwe binitu na mwe ba-Juta nanumwe mwesa mwe mukugona mu-Jelusulemu muno, isaga musimañe sisisi, mupilikisyege bununu isi nikubabula.

15. Namanga po mukusoba apa mukuti abandu aba bagāliḷe ubwalwa. Namanga lilino po pakabalilo kā butatu itolo (lubunju itolo).

16. Himma, sisisi syo silasila ajobaga Joeli unkunguluka apa atigi:

17. „Bo ikujoba bunobuno Kyala ikuti: mbusiku bwa kusulo po Mbepo gwangu nisakubonelelaga bosa abandu, po nabaninu abalumyana nabaninu abalindwana bisakukungulukaga; po abalumyana binu bisakuketaga ifisetuka; po nabañambala binu bisakugogwaga injosi;

18. bope nabañamata bangu abañambala nabañamata bangu abakikulu nisakubonelelaga Mbepo gwangu mbusiku bubo, bope bende nukunguluka.

19. Po nisakupelaga nifika kumwaña kumpalanga nifiswigu pasi pakisu, niḷopa numoto nilyosi ili likufuka ukuti lubefu.

20. Niisuba likugalabukaga li-

kwipelaga ngisi itolo, numwesi gukwipelaga ilopa, bo bukuja pakwisa ubusiku bwa malafyale ubukulumba ubusisya.

21. Po bosa aba linga bikwiputa kungamu ja malafyale, bikuponaga.“

22. Mwe binitu mwe ban'-Isi laeli, amupilikege isi nikubabula. Jesu gwa mu-Nasalleti, umundu uju Kyala mmyinu muno amwingikisyaga na simbombo sya maka, nifika nifiswigu ifi Kyala afipelelaga mu mmyake jujo bo mukuketa mwesa nanumwe, nikubala fifyo mufimeñe nanumwe,

23. jo uju nikuti Kyala alinkubapa umwe, mulinkumwega bo sisyo Kyala alinogonile nganili ijolo, bo sisyo amañile nganilmwene, mulinkumela pakipiki mulinkungoga namaboko ga basitangomelesyo sya Kyala.

24. Jo uju ansyusisye Kyala amwabwile muno igonjaga mbufwe. Namanga ubufwe bukali bwa kumumilisa bwila umwene.

25. Namanga lyope nilya Nda-bitililabile kumyake ili atigi:

„Umalafyale nikunketa bwila nkyeni mmyangu, namanga ali kukiboko kyangu ikililo, (ikungasya) ukuti bangangwisya.

26. Ko kuno silinkukina indumbula syangu, lope nululimilwangu lulinkululutila. Ena gope na gu mbili gwangu gukwisakutukisyaga ndusubilo.

27. Buno ubumi bwangu utisakubulekaga mbusyuka ugwe, ne mwikemo gwako utisakwitikaga ukuti nku-mañe ukubola.

28. Ūmbulile injila sya bumi; kwisakūñisusyaga ulusekelo munda kumaso kumyako.“
29. Mwetuña mwe bāmyitu umwe, umwene umwisukulu gwitu Ndabiti, isaga nunjobege itolo nangafindaga nasimo, buno umwene afwile bansyilile, ilipumba lyake tulinalyo papapa nalilino.
30. Umwene lolipapo nukujankunguluka ali nkunguluka, papo nukumaña amene ukuti Kyala afingene nagwe ulufingo lwa kuti: lumo ulubeju lwa munsana mmyako lukwisakutugalaga pakikota kyakokya buñafyale,
31. po papo alinkuketa kuyenialinkusijobela nganila bo sikali isya kusyuka ju Kilisiti, alinkumbala jujo apa atigi: akandeka mbusyuka, numbili gwake gukakumaña ukubola.
32. Jo ju Jesu jujuju uju Kyala ansyusisye. Syo tuisibwene uswe twesa.
33. Lilino lelo apa kimfyusisye kumwaña ikiboko ikililo kya Kyala, apa ambilile Mbepomwikemo kugwise, bo papo afingene nagwe ulufingo, po papo onile aka mukuketa nanumwe aka mukupilika.
34. Buno umwene Ndabiti akafyukamo kumwaña, lolipapajujobajujokuti:
„Umalafyale ajobile kumalafyale gwangu atile: itugasya kukiboko kyangu ikililo,
35. ukafikege papo abalugubakoni kubapelaga kakotakā kubikapo amalundi gako ugwe.“
36. Lilino lelo mummañege mwesa mwe bā numba ja Isilaeli, singabaleganyaga, ukuti ju Jesu jujuju, uju umwe mwalinkomile pakikohekano, Kyala ampelile malafyale, ampelile Kilisiti.“
37. Lelo bo bapilike sisisi, po papo indumbula syabo silinkukoma, po papo balinkulalusyawa kwa ba-Peteli nakubāpositili abangi balinkuti: mwe bāmyitu umwe, tutubulege lelo?
38. Po papo alinkubabula Peteli alinkuti: „amupindukege, mwesa itolo mosigwege mungamu ja Jesu Kilisiti, mo mubwagilege ubuswe bwa nongwasyinū, po mwambililege nifikungilwa fya Mbepomwikemo.
39. Buno ulufingo ulu afingile Umwene lwinū jujumwe, nabaninū lwabo bope, bosa nabā kubutali lwabo bope, bosa abalinga ikubabilikila Kyala umalafyale gwitu.“
40. Alinkugajoba nagangi amasyu ga mingingi nagā kusisimikisya nagā kubatengulila alinkuti: isaga muponege mandu abanyongafu bā lilino aba.
41. Bosa lelo aba balyambililaga bunū ilisyu lyake, bo balinkosigwa; po papo balinkwingila nkipanga musigugo gwene abandu baelifubata tu (3000).
42. Bo balinkusyumilisya inongwa isi bābabulaga abāpositili balinkugila bwila na muno bākomanaga abakilisiti na muno biputaga ulwiputo.
43. Lelo bosa muno bājilile, bosa ulutende lulinkubāga munda. Namanga abāpositili bāpelaga nifika nifiswigu fi fingingi itolo.

44. Bosa aba bālītike balinkuja pamopene, fyosa balinkulilani.

45. Nifisu fyabo nifyuma fyabo balinkula balinkubajabanya bosa balinkugelela mbulondo bwabo uju ubwake uju ubwake pakubajabila.

46. Mope na mwa Tempeli balinkukomana bwila ubusiku bosa balinkuja ndumbula jimo jene, kyope nikisyese balinkumeñanya nnumba nnumba syabo muno syajilile, ifindu balinkulya abā ndumbula isangalufu itolo isitakuja mosamosa.

47. Bwila balinkuntufya Kyala balinkuja bakundwe nakubandu bosa. Umwene umalafyale bwila itolo alinkongelapo ukubingisya nkipanga aba bitikaga ukupokigwa.

3.

1. Muşi gumo lelo na-Peteli na-Johani balinkufyuka bo babilu ukubuka mwa Tempeli, balinkwenda pakabalilo kā kwiputula ulwiputo lwa mwilundu.

2. Po papo balinkwaganila numundu uju ālemele umbili mu munna munda uju akwemaga itolo, balinkwaga bampimbile abanine. Jo bwila balinkwisakumbika pakifigo kya Tempeli iki bātigi po pakifigo ikinunu, balinkuti po ikusumilaga ifya bususilwa kuli aba bikwilingila mwa Tempeli.

3. Jo alinkugelela ababwene ba-Peteli na-Johani bo bikuti twingile mwa Tempeli, po papo alinkuti: amumbepo kamo akā bususilwa.

4. Umwene Peteli bo banketile bamwenesise fijo na-Johani,

po papo alinkujoba nagwe alinkuti: keta kuno.

5. Po papo umwene alinkubalulalila ukubaketa alinkuti kingamo bikuja pakumba fimo.

6. Po papo Peteli alinkumbula alinkuti: nisyā fesa nisyā sahabu syo ngaja nasyo une, lolifiyene ifi ndi nafyo fyo nikukupa: sumukila mungamu ja Jesu Kilisiti gwa mu-Nasaleti gwendege itolo.

7. Po papo alinkunkola ikiboko ikililo alinkunsumusya. Lelo po papo namalundi nifitende fyake filinkwenda nukukaka papopapo itolo.

8. Alinkuñela itolo ukusumuka alinkwima alinkwenda. Alinkwilingila nabo mwa Tempeli alinkuti nukwenda alinkuti nukuñela, alinkuntufya Kyala.

9. Bosa abandu balinkumbona bo ikwenda bo ikuntufya Kyala.

10. Balinkummaña ukuti jo uju atugalilaga ifya bususilwa pakifigo ikinunu kya Tempeli, lalinkubaga nulutende, kilinkubaga nikitengusi itolo munda pali isi simwagile umwene.

11. Lelo bo bagile abumilile na-Peteli na-Johani, po papo bosa abandu balinkubabopela bo bali mwibalasa ili bātigi lya Selomoni, balinkukiba itolo.

12. Umwene Peteli bo ababwene, po papo alinkubabula abandu alinkuti: „Mwe binitu mwe ban'-Isilaeli umwe, syo mukuswiga syaki sisisi? Uswe mukutuketa fijo fiki, mukufwana mukuti tumpelile ukwenda jujuswe na ga maka gitu na bu butila-Kyala bwitu jujuswe?

13. Himma ju Kyala gwa Abulahamu na-Isihaka na-Jakobu, Kyala gwa batata twesa, jo lolifijo amwimike unnamata

gwake Jesu, uju umwe mwali-
ntwele kwa Pilati mulinkunde-
jela kumaso kumyake bo u-
mwene alongile atile mumwa-
bulege.

14. Umwe lolì mulinkundejela
umwene umwikemo ungolofu
mulinkunsuma ju ngogì lolì.

15. Umwene lolì undongolela-
njila ja kubumì jo mulinku-
ngoga. Umwene Kyala lolì jo
ansyusisye mbafwe. Syo tusi-
bwene jujuswe.

16. Jope numundu uju muku-
nketa lilino uju mummeñe
mwesa apa akakile lilino, po
jinkasisye jì ngamu jake Jujo,
jinkakisye ndwitiko ulu luku-
jitika ingamu jake. Ena, nikuti
lo lu lwitiko ulu apelile Jesu,
ulu lumpele umundu uju ubukafu
bububu bwa mbili bo mukuketa
mwesa.

17. Lolì lelo mwe bāmyitu,
nìne meñe ukuti mukalibwene
sisyo mwabombaga, muli bo ba
bakulu binu aba bakalibwene
bope.

18. Umwene Kyala lolì bo
atendike bunobuno ukusitupu-
sya syosa sisyo asijobelege
nganila mu nkanwa mbaku-
nguluka, sisyo atigi: Kilisiti
isakukubilwaga.

19. Amupindukege lelo
mugomoke itolo, po ni-
nongwa syinu sisakuswe-
gigwaga itolo,

20. po fyope nifyinja fya ku-
hobokelamo itolo fisakwisaga,
fisakufumaga kumaso kumala-
fyale; po jope na-Kilisiti Jesu
uju afigene nanumwe li ijolo
atile nikuntumaga, po isakwe-
ndaga nukuntumaga lelo.

21. Lolì ikya kumwana fikuti
kimwambilile tasi, kipelege kaja
kake tasi, kifikege nagwe pa

pafyinja fya kwandigwa, apa
fyosa fisakwandigwaga, bo lilyo
Kyala andile li ijolo ikujobela
nkanwa mbakunguluka bake
bwila.

22. Buno jope na-Mose aba-
bulile batata alinkuti: Kyala
gwitu umalafyale isakubasumu-
kisyaga unkunguluka uju ali
bo jujune mbāmyinu muno, jo
mwisakumpilikaga syosa isi li-
nga ikubabula.

23. Po bosa abandu aba linga
batikumpilika unkunguluka ju-
juju, po bisakupyutigwaga nki-
kolo kyabo muno.

24. Bosa nabakunguluka uku-
fuma napa-Samweli napabako-
ngesi kumyake, bosa itolo aba
bakungulukaga, bope babujob-
baga ubusiku bububu.

25. Mwe bāna bā bakungu-
luka jujumwe, mwe bāna bā
lwitikano, ulu Kyala alitikene
nabo abisemwe, apa ajobaga
na-Abulahamu apa atigi: fyosa
ifikolo fya nkisu fisakusajili-
gwaga mumbeju jako ugwe.

26. Kyala bo ansumwisye u-
nnamata gwake, po alinkutala
ukuntuma kumyinu umwe papo
atigi mbasajege nulugomolo ulu
abagomolaga kubugasì bwinu
ubu mwali nabo.

4.

1. Lelo bo bali pakujoba na-
bandu bunobuno, po papo bali-
nkusegelela kumyabo nabaputi
nundindilila - Tempeli nabasa-
tukai.

2. Bo bakalalile nisi bagaga
bikubabula inongwa abandu nisi
bababulaga batigi nanuswe tu-
kusyukaga mbafwe papo asyu-
kile Jesu.

3. Po papo balinkubakola ba-
linkubigalila nnumba ja

bā nólolo balinkuti tukusi-
malaga nulubunju. Namanga
bālyagile bwilile ubusiku.

4. Abene lolī aba bāpilikaga
inongwa isi bājobaga, bo bali-
nkwenda nukusitika ba bingi;
po papo ikipanga kilinkubāla
kilinkufika pabaelifu bahano
(5000) ukubala bene bā baña-
mbala.

5. Bagelile lelo bo bukile nu-
lubunju, po papo balinkuko-
mana mu-Jelusalemu mumo
na bakulumba, namafumu a-
genekikolo nabamañakalata,

6. bosa itolo na-Hanasi umpūti
unkulumba na-Kajafana-Johani
na-Alekandeli, bosa itolo na-
bakamu bā mpūti unkulumba.

7. Lelo po papo bo bababi-
kile pakati, po balinkubānya
balinkuti: syosa isi mukubo-
mba, syo mukubombela maka
maki mukubombela namunga-
mu ngi?

8. Po papo Peteli alinkwi-
sula Mbepo mwikemo alinku-
babula alinkuti: „Mwe baku-
lumba mban'-Isilaeli muno na
mwe mafumu mwe benekikolo,

9. keta mukutulonga umusu-
gu akabombo akanunu aka tu-
mbombile umoñwa uju, muku-
lalusya mukuti: fikī fimbumbu-
lwisye jujuju?

10. Po papo nikubabula lelo
mwesa nanumwe, nikubabula
bosa nabā nkikolo kya ban'-
Isilaeli kyosa nikuti: umundu
uju apa mwagile imile papapa
unkafu itolo, abumbulukile mu-
ngamu ja Jesu Kilisiti gwa
mu-Nasaleti uju umwe mwa-
linkomile pakikohekano uju
Kyala alinkwenda nukunsyu-
sya mbafwe.

11. Jesu Kilisiti jujuju, lyo
ibwe ili umwe mwe bajenga-

numba mwalisyokile, ili lipe-
lile ukuja ntu gwa nguto (ja
numba).

12. Akajako najumo uju-
ngi ugwa kutupoka; ni-
ngamu tukajagamo naji-
mo ijingi twe bandu kusi
kumpalanga kuno ija ku-
ponelamo uswe.“

13. Lelo abā lukomano bo ba-
babwene ba-Peteli na-Johani
ukujoba itolo kisitakutila, bo
bapilike ukuti nakalata bakaja
bamagañi, bandu itolo kwa ka-
lata, po papo balinkwenda nu-
kuswiganika, balinkukumbuka
ukuti bo aba bāli nagwe Jesu.

14. Lelo bo bambwene jope
numundu uju abumbulwike, po
papo silinkwenda nukusoba
itolo isya kujoba abene.

15. Po papo balinkubasosya-
mo mumo bājobelaga inongwa,
balinkulalusanya babo bo bi-
jekile

16. balinkuti: tutubulege nabo
abandu bababa? Buno bosa
aba bajengile mu-Jelusalemu
muno bababwene ukuti bapelile
ikiswigu kya pabwelu itolo, na-
nuswe najumo atikukana, buno
nanuswe tukibwene.

17. Lolī inongwa sisisi fikuti
singasataga mosa mbandu, po
papo lelo atusingege ulusingo
tutigi: ingamu jijiji po papo
lelo mungambulaga najumo u-
mundu.

18. Po papo balinkubingisya
kangi balinkubakanisya bali-
nkuti: mwandegē mungajifu-
musyaga nakumo ingamu ja
Jesu iji, nukubabula inongwa
sya ngamu iji abandu komma.

19. Abene lolī ba-Peteli
na-Johani balinkubusya ba-
linkuti: „kali sijege syo nnunu
kwa Kyala linga tukupilika

ku kumyinu, linga tukundeka umwene Kyala ukupilika kumyake? Amulongege jujumwe.

20. Buno uswe tukamaña ukufinda nisi tusibwene nisi tupilike. Tukusijoba itolo paweluwu.

21. Po papo abene balinkongelapo ukuti „mwandegge“, lelo po papo balinkubabula. Namanga balyagile sisobile isya kwimapo pakubakomela, papo babatilaga nabandu. Namanga abene bo balinkuntufya Kyala pali sisyo abapelile.

22. Namanga umwene umundu uju kyapeligwepo ikiswigu kya kubumbuluka, ifyinja fyake akindilepo napamalongo mana (40).

23. Lelo bo bababwile, po papo abene balinkwakubabula abinabo syosa isi nabaputi abakulumba namafumu agenekikolo bajobile nabo.

24. Abene bo bapilike sisisi, po papo balinkwinula ilisyu lyabo pali kimo kyene, balinkwiputa kwa Kyala balinkuti: „gwe Mwenefyosa, gwe upelile utile nikya kumwana utile nikya pasi utile niñanja utile nifi fili mumo fyosa,

25. gwe gwajobile nankanwa munnamata gwako Ndabiti tata twesa ulinkuti:

abapanja bajwegaga fikij?
Nifikolo fya bandu finogonaga fikij isi sili itolo?

26. Abanafyale ba nkisu binwike, abakulumba bakomene pamopene bansambukile numalafyale na ju Kilisiti gwake.

27. Buno naloli nkaja mumo bakomanile pa-Jesu unnamata gwako umwikemo, uju umpakile jujugwe ubupakigwa; ba-

komene bosa itolo batile naheloti na-Ponti Pilati nabapanja nifikolo fyosa fya ban'Isilaeli;

28. bisilekubomba syosa isi ikiboko kyako kyatile anikubombaga, syosa isi gwalinogonile nganila jujugwe pamahala gako isi gwatile asikwisaga.

29. Lilino lelo gwe malafyale uketege ulufingo lwabo ulu bikufinga; abanamata bako bosa ubapepo amaka ukuti ilisyu balijobege itolo kisitakutila.

30. Nikiboko kyako ugosyeye kibumbulusyeye abandu, fyope nifika nifiswigu upelelege mungamu ja Jesu umwanako umwikemo.

31. Bagelile lelo biputile bunobuno, po papo palinkwenda nukuseñendeka papo babunganile. Bosa balinkwisula Mbepo mwikemo, balinkwenda nukusijoba itolo inongwa sya Kyala kisitakutila.

32. Bosa lelo mumo bajilile aba balipelile bitiki, bo balinkuja ndumbula jimo jene, balinkuja moja gumo gwene itolo. Alinkusita nukujapo najumo ugwa kuti kyangu nimwene ikyuma kyake, himma balinkulilanila itolo fyosa.

33. Po papo abāpositili balinkusijoba namaka amakulumba balinkusisisimikisya isya kusyuka umalafyale Jesu, nubukundwe bosa balinkukundwa itolo fijo.

34. Alinkusita nukujapo najumo undondo, namanga bosa naba bali nifisu naba bali niñumba bo balinkula, indalama sya kyusi balinkusitwala

35. balinkwakubika kumalundi kubāpositili. Bo balinkubabajanya bosa balinkuketela mu-

mo bālilaga bosa uju ifyake uju ifyake, mo balinkubapēla.

36. Josefu lelo uju abāpositili bālimpele ija Balinaba, ko kuti jo Mwalusubisyo, uñna-Lebi pakikolo, uju āpapīgwe mu-Kipeli,

37. jo ajaga nikisū kyake, kyo alinkula; indalama alinkwakubika kumalundi kubāpositili.

5.

1. Lelo ālipo jumo umundu, uju āli jo Ananija ingamu; umwene unkašī gwake āli jo Sapila. Bo balinkula kimo ikisū kyabo.

2. Lolī indalama isi bulaga, syo balinkwītikana nunkašī balinkuti tūtapulanye (tūbusye šimo). Po papo šimo Ananija alinkwakubika kumalundi kubāpositili.

3. Po papo umwene Peteli alinkujoba nagwe alinkuti: „Ananija, apatīle fikī Setano mundumbūla syako atīle unsyobege Mbepo mwīkemo, atīle ubusyege šimo indalama sya kisū kila gulaga?

4. Pala gwakali ukula po kikalī kyako jujukwe? Apene apa gulaga, po indalama šikalī syako jujukwe pope? Syo gwīnogwīne fikī šisīšī mundumbūla syako? Ungati pamo utūsyobīle twe bandu twe banīno, himma unsyobīle ju Kyala lolī.“

5. Umwene Ananija bo apilike amasyu gagaga, po alinkwenda nukugwa pašī alinkušīlilika itolo. Po papo bosa aba bāpilikaga šisīšī, bo lulinkubaga ulutende lu lwīngī fijo.

6. Po papo abalumyana balinkusumūka balinkuntendekesya balinkumpimba balinkusoka nagwe balinkwakunsiya.

7. Lelo bo bāngelepo utubalilo tutatu, po papo alinkwīngila jope nunkašī mūmo bāli. Lolī umwene akāšimeñe isya ndume.

8. Po papo Peteli alinkundalusya alinkuti: mbula gwitu, ikisū kyinū bo mutendike bunobuno ukukabilamo bati? Umwene alinkuti: e gwe, bo tūtendike bunobuno.

9. Umwene Peteli alinkuti: o, ngimba mwītikene mutīle tūngelege Mbepo gwa malafyale? Utīkupilika undīndo gwa malundi gāba bāli pakunsiya undumego pakifigo papapa? Bikuja pakukupimba nanūngwe lilino.

10. Po papo umwene alinkugwila mmalundi gā Peteli papopapo itolo, jope alinkušīlilika itolo. Bo bikwīngila abalumyana balinkwīsakwaga jope afwīle. Po papo balinkumpimba balinkusoka nagwe balinkwakunsiya papo bāli pakunsiya undume.

11. Lelo po papo ulutende lu lwīngī fijo lulinkwenda nukukigwila nikipanga itolo kyosa nabandu itolo bosa aba bāpilikaga šisīšī.

12. Agene amaboko gā bāpositili galinkupela nifīswīgu nifīka fī fīngī itolo bo bikuketa abandu. Abene bwīla balinkukomana bosa mwībalasalya Selomoni balinkuja ndumbūla jīmo jene itolo.

13. Abangi lolī abandu bo balinkušīta nukujapo najumo ugwa kwītupika ugwa kwakongana nabo itolo, himma bosa abandu balinkubimika itolo.

14. Abene aba bāmwītikaga umalafyale, bo lolī bo balinkongelapo bunūnū ukubukamo ba

bingi itolo, nabañambala nabakikulu.

15. Po papo silinkwandila papo isya kubapimba nababine isya kubabika mumpulo pamilili gyabo napandato syabo, balinkuti Peteli linga ikukinda, po unyungulu gwake gukubasyungusyaga bamo.

16. Balinkukuluka ukubuka mu-Jelusalemu ba bingi itolo nabā nkaja kosa aka kāli kifuki balinkulundila mumo. Balinkubatwala nababine nāba imbepo ināli syabakimbisyaga ikigili. Po papo bosa balinkubumuluka.

17. Po papo balinkwīnuka numputi unkulumba nabanine bosa, ba bā nkapanga kā basatukai, akabini kalinkubapelele ubukalale.

18. Po papo balinkubakola abāpositili balinkwakubigalila nūmba ja bā nōlolo.

19. Umwene ugwandumi gwa malafyale loli alinkwīgulako kukifigo kya nūmba ja bā nōlolo pakilo, alinkubasosya alinkubabula alinkuti;

20. amubukege mukimege pawelu itolo mwa Tempeli, mukababule abandu syosa inongwa sya bumī bububu.

21. Abene bo bapilike lilili, po papo balinkulabila ukubuka mwa Tempeli bo bukukya itolo nulubunju, balinkwakubabula inongwa abandu. Umwene lelo numputi unkulumba nabanine bo bakomene, po papo balinkubilikila ulukomano lwa mafumu agenekikolo, bo babañambala abakulumba n kikolo kyosa kya ban'-Isilaeli. Lelo po papo balinkubatuma abā kwakubega nūmba ja bā nōlolo.

22. Abene abañamata bababa, bo bajilekufika nūmba ja bā nōlolo, po papo balinkwakwaga bakajamo. Po papo balinkwakubabula (aba bābatumile)

23. balinkuti: ijene inūmba ja bā nōlolo jo tujilekwaga bigele bunūny, bope nabalindilili tujilekwaga bimile pafifigo, loli bo twingile nūmba, po tulinkusita nukumwagamo najumo umundu.

24. Lelo bo bapilike lilili nundindilila-Tempeli nabaputi abakulumba, po silinkwenda nukusoba itolo abene balinkuti: lelo fyo findu fiki fififi nangi?

25. Po papo alinkubuka papo bāli jumo umundu alinkubabula alinkuti: keta abandu aba mwa bigalile nūmba ja bā nōlolo aliba mwa Tempeli, bimile itolo pawelu, bikubabula inongwa abandu.

26. Po papo undindilila-Tempeli alinkubuka nabañamata bake balinkwakubega. Loli balinkubatetesya, namanga bābatilaga abandu balinkuti abikututikaga namabwe.

27. Balinkwakubabika mumo lwali ulukomano lwa mafumu agenekikolo. Po papo umputi unkulumba alinkubalalusya

28. alinkuti: tukābabulile ukuti inongwa sya ngamu jijiji mungambulaga najumo umundu? Kangi umwe inongwa syinu sisisi musifumwisye mosa mu-Jelusalemu muno. Kingamo umwe ililopa lya mundu jujuju mwīnogwīne mutile lya kutumelelamo uswe?

29. Po papo ba-Peteli nabāpositili abanine balinkubusya balinkuti: „na-Kyala nabaandu, buno fikuti tumpilikege ju Kyala.

30. Umwene Kyala gwa bisu-kulu bitu ansyusisye Jesu uju umwe mwalingogile pala mukomelege pakipiki.

31. Jo amwimike Kyala niki-boko kyake ikililo, ampelile ndongolelanjila, ampelile mpoki gwa kwisakubapa nulupinduko nubuswe bwa nongwa aban'-Isilaeli.

32. Lelo nanuswe twipelile ukuja ba kumwitikila inongwa sisisi ukuti sya naloli. Jope na-Mbepo mwikemo bububo, uju Kyala abapelile ngani bosa aba bikumpilika.

33. Lelo abene bo bapilike sisisi, po papo silinkubabola itolo munda balinkuti tubagoge.

34. Po papo alinkusumuka jumo umwinabo ndukomano lwa mafumu agenekikolo mumo, umfalisai, uju ali jo Gama-lieli ingamu, ummanisya-ndagilo uju bantilaga fijo bosa abandu alinkuti: amubasosyepo panja panandi abapositili.

35. Lelo po alinkubabula abanine alinkuti: „mwe binangu, mwe ban'-Isilaeli, syo mwandenge mwinogone fijo isi abandu bababa mutile tubafundege.

36. Buno pakagona pingi apa alinkusumuka Toita, alinkubasyoba abandu alinkuti: ne nongi ne ndibe, balinkumumilila abandu abanambala ikikose kya pabamia bana (400). Jo banjosisye lelo po papo. Abene aba bankongaga bendile nukubalabila. Bapalaganike itolo.

37. Kangi ulwanuma alinkugelela Juta gwa mu-Galilai jula, alinkwinuka pala bikubaligwa abandu, pala bikusimbigwa, alinkubalusa abandu ba bingi balinkunsambukila u-Ndoma balinkunkonga jujo. Jope

afwile. Abene aba bamumililaga babalanile.

38. Ko kuno lelo une nikuti: abandu aba amubepukilege mubalekege. Buno linga nisi binogwine nisi bikubomba linga bagwile ba bandu itolo, po sikufubaga itolo;

39. lolilinga agwile ju Kyala, po mutisakufufyaga siku umwe. Mwandenge mungipelaga ukuja balwa-na-Kyala.

40. Po papo balinkuti ikujoba naloli. Po papo balinkubabilikila abapositili balinkubakoma balinkusinga fijo balinkuti: mungajijobaga ingamu ja Jesu. Balinkubabula.

41. Abene lelo balinkusoka mumo lwali ulukomano lwa mafumu agenekikolo. Balinkusekela namanga batigi ko kuja Kyala atile babagile ukujwelukila pangamu ja Jesu.

42. Balinkusita nukutusya nakamo. Bosa itolo ubusiku balinkubabula inongwa abandu namwa Tempeli nanumba syabo mumo syajilile, balinkumfumusya Jesu balinkuti jo ju Kilisiti jujo.

6.

1. Lelo po papo mbusiku bubo bo babele abafundigwa, po (abakilisiti) abafuma-kubugiliki balinkumana nabo abinabo abafuma-mba-Hibuli. Namanga balyagile abakikulu babo abafwile bikupondwa ifindu ifi babajabanyaga ubusiku bosa.

2. Po papo abilongo nababili balinkukibilikila ikilundilo kya bafundigwa mumo kyajilile balinkuti: „Mwiko ukulileka uswe

ilīsyu lya Kyala, ukusitakulijoba, papo kapatīle akā kubatwalila ifindu aba bikulya.

3. Oko lelo mwe bāmyitu, amūsalege abandu abīninu bahano nababili aba bafumwike ubununu, aba bišwile na - Mbepo mwikemo munda mmyabo, aba bišwile namahala, bo tūbabikege pakabombo kakaka.

4. Po lelo uswe tūkukumililaga nakā kwiputa nakā kujoba ilīsyu.“

5. Po papo bosa muno bājilile ilīsyu ili lilinkubakola. Lelo po papo balinkwenda nukubasala na - Sitefani umundu umwisulalwitiko na - Mbepo mwikemo na-Filipu na-Pulokoli na-Nikanoli na-Timoni na-Palimena na-Nikolai umwīngisi-gwa gwa mw-Antyokija,

6. bo balinkubatwala kubāpositili. Po papo abene balinkwiputa balinkubabikapo amaboko.

7. Po papo inongwa sya Kyala silinkwenda nukubalanila, bope nabafundigwa balinkwenda nukongelapo ukubāla mu-Jelusalemu. Bope nabaputi ikilundilo itolo silinkwenda nukubakola isya lwitiko.

8. Umwene Sitefani lolī jo alinkupela nifika nifiswigu ifikulumba bo bikuketa abandu, namanga alīswile nifikungilwa fya ipyana namaka.

9. Lelo po papo bamo nabā nkapanga aka bātigi kā balibelitini nabā nkapanga kā bā mu-Kilene nabā nkapanga kā bā mw-Alekandilija nabā nkapanga kāba bāfumile namu-Kilikija namw - Asija, balinkukanikana nagwe Sitefani ulukani.

10. Lolī silinkubatoba itolo po papo, namanga umwene ajobelaga nammahala namwa Mbepo.

11. Po papo balinkwenda nukubapāla abandu abā kuti: tūpilike uswe bo ikubatuka amahelu na-Mose na-Kyala.

12. Balinkubasambulanya abandu bosa namafumu agenekikolo nabamañakalata balinkumotokela balinkunāka balinkuntwala kulukomano lwa mafumu agenekikolo.

13. Balinkubasokola nabā kunjoba isya butungulu. Bo balinkuti: umundu uju atikulindila, bwila ikujoba nisya kupajwelula pawikemo nisya kusijwelula ingomelesyo (sya Mose).

14. Buno tūpilike uswe bo ikuti: Jesu gwa mu-Nasaleti uju niñumba inikemo iji isakupangulaga syope niñiho isi atūbulile Mose — isakutupaga isingi.

15. Lelo po papo bo bandulile bosa aba bātugele ndukomano lwa mafumu agenekikolo mumo, balinkwaga kumaso andwike itolo, ali bo ba bāndumi bā kumwaña.

7.

1. Po papo umputi unkulumba alinkundalusya alinkuti: bule ugwe, kali bo sili sisisi?

2. Umwene alinkuti: mwe-tūña, mwe bāmyitu umwe na mwe batata, amupilikege isi nikubabula: Kyala umwenebukulumba bosa alinsetukile Abulaha mu tata twesa, bo tasi ali mu-Mesopotamija. Bo akali nukwisakujenga mu-Halani,

3. alinkumbula alinkuti: sokaga nankisu kyako muno namu mbukamu bwako muno, ubu-

kege kukiṣu iki nīkukunangi-syaga jujune.

4. Lelo po papo Abulahamu alinkusoka nkīṣu kya ba-Kalitai alinkwiṣakujenga mu-Halani. Kangi bo afwiḷe ugwiṣe, po Kyala alinkunsamisya papo kangi alinkwiṣakumbika nkīṣu muno mujengiḷe umwe lilino.

5. Alinkuṣiṭa nukumpa nakimo ikya kuja kilingo kyake juo nakimo nikya kufwana nulu-jajo ubutali, alinkufingana nagwe lu lufingo alinkuti: niṣakubapaga umwe, kiṣakujaga kyinu jujumwe nanungwe nimbeju jako, iji jīkukukongaga muṇuma. Lyo alinkujoba bo umwene akali nukupapa nmwana.

6. Lyope na lilili Kyala alinkumbulila ngani alinkuti: imbeju jako jīkwīṣakuponelaga nkīṣu kimo ikingi itolo, mo biṣakutigi nukujilambika biṣakutigi nukujangalila ifyinja bamia bana (400).

7. Ikyene lolī ikikolo iki biṣakukibombelaga (abanako), kyo niṣakukilongaga jujune. Kangi ulwaṇuma, po biṣakusokaga mūmo, biṣakūmbombelaga papapa une. Bo alinkuja bunobuno Kyala.

8. Lelo po papo Kyala alinkwiṭikana nagwe palwiṭikano lwa bubuṭigwa. Lelo po papo umwene (Abulahamu) alinkumpapa Isihaka, alinkwenda nukumbuṭa pabusiḷu bwa buhano nabutatu. Umwene Isihaka alinkumpapa Jakobu, umwene Jakobu alinkubapapa abīṣukulu bitu mulongo nababili abenefikolo.

9. Abene abīṣukulu bitu abenefikolo bo bambiniḷe Josefu, po balinkwenda nukumula mw-

Egipiti. Umwene Kyala lolī jo alinkuja nagwe.

10. Alinkumpoka mbutolwe bwake bosa, alinkumpa nubukundwe namahala kwa Falao umalafyale gwa mw-Egipiti, jo alinkumpa ubufumu namw-Egipiti nanūmba jake josa.

11. Lelo po papo po jilinkugwa injala mosa nkīṣu kya mw-Egipiti namu-Kanani, jilinkupela nubutolwe bu bwiṅgi fiḷo. Abīṣukulu bitu balinkwenda nukupondwa nifya kulya.

12. Po papo umwene Jakobu alinkupilika ukuti amalesi gā ngano galimo mw-Egipiti, po papo alinkwenda nukubatuma abīṣukulu bitu ulutasi lula.

13. Bo babukiḷemo ulwa bubili, po balinkwenda nukumana Josefu abāmyabo. Po papo jope na-Falao alinkwenda nukukimana ikikolo kya Josefu kuno afumile.

14. Po papo Josefu alinkutuma abandu abā kwakumwega ugwiṣe nabanake bosa, amalongo mahano namabili nabandu bahano pamwana (75).

15. Po papo Jakobu alinkwikilila ukubuka mw-Egipiti. Mo balinkwakufwila najujo nabīṣukulu bitu.

16. Imifiṃba gyabo balinkwiṣakubika mu-Sikemu, mwipumba ili Abulahamu alyulile nindalama nabaṇa-Hemoli mu-Sikemu mūmo.

17. Lelo po papo ikyinja bo kisegelile ikya kwīsilamo siṣyo Kyala aḷfinganile ngani nagwe Abulahamu, po balinkwenda nukubala abandu balinkuja biṅgi mw-Egipiti mūmo,

18. balinkwiṣakufika papo iḷuboneka uḷungi umalafyale uju akālimmeṇe Josefu.

19. Jo alinkubatwalila ubukomu ubugasi abañeña bitu ikikolo kyosa, alinkubāngalila abisukulu bitu apa ātigi batagigwege ndišu abanabo abafyele. Namanga umwene ātigi po bisakwagaga bosa.

20. Po papo alinkupapigwa Mose pakyinja kikyo. Jope na -Kyala alinkumbona ukuja nnunū fiyo nalolī. Jo balinkunkukisya nñumba ja gwise imyese mitatu.

21. Lelo bo bantagi, po alinkuntola unsyala gwa Falao alinkunkusya alinkuti: mwanganu une umwene.

22. Po papo balinkumfunda gosa amahala gā b'-Egipiti. Nisi ājobaga nisi ābombaga — syosa alinkuboneka itolo amaka.

23. Lelo bo amalile amalongo mana ifyinja (40), po alinkwīnogona mwene mundumbula syake alinkuti: mbuke ngabakete abāmyabo aban'-Isilaeli.

24. Lelo po papo alinkwakwaga jumo unñ'-Isilaeli ikukomigwa itolo unsitanongwa. Po papo umwene alinkuntula alinkumpoka uju ākomigwaga alinkunsenga umw-Egipiti.

25. Umwene alinkuti kingamo mo bikummañilaga abāmyabo ukuti Kyala ikubapokelaga ki kiboko kyake. Abene lolī balinkusita nukusyaganya.

26. Bo ulwa kilabo lelo alinkwakubaketa kangī. Po papo alinkwakwaga bikulwa babo batupu. Po papo umwene alinkuti mbalamulanye mbamañanye alinkuti: kabuno muli bañamundwibaña, mukukomana fikī itolo mwe babo batupu mwe bañamundu?

27. Lelo po papo umwene uju ātigi nunkome itolo unnine, jo alinkunguta alinkuti: jwanī akubikile ugwe atile ujege nkulumba gwabo uswe, ujege ndonganongwa syabo?

28. Kingamo kulonda ukūngoga nanine bo papo gwalingo-gile umw-Egipiti mmajolo?

29. Po papo Mose alinkwenda nukujonga ilīsyu lilili. Alinkwakuponela mu-Mityani. Mo alinkwakupapila abāna babili abalumyana.

30. Lelo bo fikindile kangī ifyinja amalongo mana, po papo alinkwenda nukunsetukila mmatengele gā pakyamba Sinai ugwandumī gwa Kyala. Alinkunsetukila ndulapī lwa moto mumpikī.

31. Umwene Mose bo akibwene ikisetuka kikiki, po alinkuswiga. Lelo bo ikusegelela, bo ikuti nkimañilege mbupipi, po alinkwaga ilīsyu lya malafyale likumbilikila

32. likuti: Joune Kyala gwa baguso, ne Kyala gwa Abulahamu, ne Kyala gwa Isihaka, ne Kyala gwa Jakobu. Po papo alinkwenda nukutetema Mose, Alinkuti la nukwakuketako.

33. Po papo umalafyale alinkumbula alinkuti: fulaga ifipapa fya mmalundi gako, buno papo gwimilepo po pakisu ikikemo.

34. Ngetile une, mbabwene ukukubilwa abandu bangu mw-Egipiti, ninguto jabo iji bikukuta jope mbilike, po papo nikilile lilino nikuti mbapoke. Isaga lelo ngutuma mw-Egipiti jujukwe.

35. Jujo ju Mose uju balinsitile apa batigi: jwanī akubikile atile ujege nkulumba gwabo

uswe, ujege ndonganongwa syabo, jo alinkuntuma jujo Kyala alinkuti: kujaga nkulumba gwabo, kujaga mpoki gwabo. Alinkuntumila lumo nungwandumi, uju ansetukilaga mumpiki, ugwa kuntula niki-boko kyake.

36. Jo alinkubasosya bo apeli nifika nifiswigu namw-Egipiti namuñanja ifubifu ndungalangala muno bagonaga ifyinja amalongo mana (40).

37. Jo ju Mose julajula ababulaga aban'-Isilaeli jula atigi: Kyala isakubasumukisyaga unkunguluka uju ali bo jujune mbamyinu muno.

38. Jo uju atigi nukwangala nungwandumi nkipanga ndungalangala mula, uju ajobile nagwe pakyamba Sinai, atigi nukwangala nabisukulu bitu; jo uju ambulilaga ninongwa inumi isya kutubula uswe.

39. Abene loli abisukulu bitu balinkumwila, himma balinkunsiyokela itolo. Lelo po papo indumbula syabo balinkusilabisya mw-Egipiti kangi.

40. Balinkujoba na-Aloni balinkuti: isaga utubumbilege bakyalabā kutulongolela nkyeni; buno Mose uju atusosisyenki su kya mw-Egipiti, jo tukammaña kuno ajongile.

41. Po palapala babumbege ingambaku, pala lyakyala lyabo balitwalilege ifya kwikemesya, pala bapelege ubwangale ubukulumba ubwa kukakñila akandu aka bāpelile namaboko gabo.

42. Po papo umwene Kyala alinkubasinda inuma. Alinkubataga alinkuti baleke ngimba bakibcmbelege ikilundilo kya ndondwa sya kumwaña, bo li-

lyo lisimbigwe namwa Kalata gwa bakunguluka ili likuti:

Mwe bā numba ja Isilaeli umwe, apa mwali ndungalangala mula ifyinja amalongo mana, po mwalimbolilemo kamo akā kwikemesya kumyangu? Ifyene ifingi itolo ifya kwikemesya kumyangu mwalindwalilemo?

43. Himma, ji hema ja Moloka loli jo mulinkwenda najo, na lu lutondwana lwa Kyala gwinu Lomfani, fi fifwani fila mwasongwile ifya kufibungulukila, fyo loli fyo mulinkwenda nafyo. Syo sisyo nisakubasamikisyaga, ngwakubakisyaga namu-Babeli.

44. Ijene ihema ja Kyala ja kwibonekesyamo, jo bali najo abisukulu bitu ndungalangala mula. Jo bājengile bākongile muno alindagile Jujo andagilaga Mose pala atigi: jijege bo ki kifwani iki ukibwene.

45. Ihema iji, balinkugelela bo bajambilile abisukulu bitu, po papo balinkwisa najo nkisu muno pala bendege na-Joswa, pala balambikege ikisu kya bāpanja aba Kyala abasosyaga nkyeni mwa batata. Jo iji alinkwisakujaga naju-Ndabiti bo alipo.

46. Jo loli jo alinkukaba ubukundwe kumaso kwa Kyala, alinkugwa ulupi alinkuti: Kyala gwa Jakabu ndile nikundodelaga pabujo.

47. Loli ju Selomoni, jo alinkunjengela inumba.

48. Loli umwene unkinde jo atikugona munjengigwa namaboko. Bo lilyo jope nukunguluka ikujoba apa ikuti:

49. Ikya kumwaña kyo kikota kyangu kya buñafyale. Ikya pasi lolì kakota kã kubikapo amalundi une. Jo nũmba ngì ijì mukuti tunjengelege une umwe? Bo ìkuja untwa. Palipo pokì pabutusyo une?

50. Fyosa fififi kikapela ki kiboko kyangu kikiki?

51. Mwe bakafu ìtolo amakosi, mwe bāpanja ìtolo nindumbula nimbulukutu, mukumwila bwila Mbepo mwikemo. Bo bāte ndike bunobuno nabise mwe, bo mutendike bunobuno nanumwe.

52. Jo nkunguluka aliku uju bakamfwimamo abisemwe? Buno bābagogaga bosa aba bānjobelaga ngani Ungolofu, aba bātigi ikwisaga, uju nanumwe lilino mwendile nukundejela nukungoga.

53. Ukusyambilila ko musyambilile ingomelesyo isi bābambilisanyaga abāndumi, lolì ukusikonga ko mutikusikonga.“

54. Lelo bo bapilike sisisi, po papo silinkwenda nukubabola munda, balinkwenda nukwimena.

55. Umwene lolì papo āliswile Mbepo mwikemo, po papo alinkululalila kumwaña, alinkububona ubukulumba bwa Kyala, alinkumbona na ju Jesu bo imile kukiboko ikililo kya Kyala,

56. alinkuti: keta, nkubwene kwigwike kumwaña, jope na ju Nñamundu numbwene imile kukiboko ikililo kya Kyala.

57. Abene po balinkujwega fijo, balinkwisindila imbulukutu niñobe. Balinkumwalukila mumibili bosa ìtolo, balinkufwana bajobanile ngani.

58. Po papo balinkungutula kwijala, ko balinkwakunti-

ka namabwe. Abene bala bāmohelaga, bo ifilundo fyabo balinkubika mmalundi mundumyana uju bātigi jo Sauli ingamu.

59. Po papo balinkuntika namabwe Sitefani. Umwene alinkwiputa alinkuti: gwe ntwā Jesu, ambulilaga imbepo syangu isi ugwe!

60. Lelo po papo alinkufugama pasi, alinkukolela ilisyu ilikulumba alinkuti: malafyale ungabalongaga inongwa sisisi! Lelo po papo bo ajobile lilili po alinkwenda nukugona utulo (twa bufwe). Umwene Sauli jope alinkuti bajile apa bangogile.

8.

1. Lelo po papo musi gugo ìtolo po bulinkwanda ubufwimigwa ubukulumba ubwa kukifwima ikipanga kya mu-Jelusalemu. Lelo po papo abānkipanga balinkwenda nukubalanila balinkubuka mosa nkisu kya mu-Jutai nikya mu-Samaliya. Ba bāpositili bene bo balinkusita ukujonga.

2. Umwene Sitefani balinkunsiyila bamo abandu aba bāntilaga Kyala balinkundilila nifwa ingulumba.

3. Umwene Sauli jo alinkukijukula ikipanga, alinkwingila nũmba syosa muno syakonganile, alinkubalusa nabañambala nabakikulu, alinkubigalila nũmba ja bā nñololo.

4. Abene lolì aba bābalanile, bo balinkwembela balinkulifumusya ilisyu lya nongwa innunu.

5. Umwene Filipu alinkwakufika nkaja mu-Samaliya, mo alinkubabula abandu inongwa sya Kilisiti.

6. Abene abandu bā mūmo balinkutega fijo imbulukutu, bosa itolo mūmo bajilile, balinkupilikisya isi ājobaga Filipu, balinkuketa nifika ifi āpelaga.

7. Namanga aba bāli nimbepo inānāli, balinkwaga sikukuta fijo bo sikusoka mmyabo. Nāba bā-kokoŋele umbili nāba bākwe-maga balinkwaga bikubumbuluka itolo bosa.

8. Po papo balinkwenda nuksekela fijo nkaja mūmo.

9. Lelo ālīmo nkaja mūmo umundu bo akāli na-Filipu, ingamu jake āli jo Simoni. Jo āli niikwabo, ābasyobaga bwila aba-Samalija alinkuti ne nongi ndibe ne nkulumba itolo.

10. Abene bosa nabapimba nabukulumba balinkumumilila balinkuti: jo Maka gā Kyala aga bikuti go maka amakulumba.

11. Ukwene ukumumilila lelo, ko bāmumililaga papo ālyandile li ijolo ukubasyoba niikwabo lyake.

12. Apene lolī bo bitike kwa Filipu, apa ābabulaga nisya kitangalala kya Kyala nisya ngamu ja Jesu Kilisiti, po balinkosigwa nabañambala nabakikulu.

13. Po papo jope na-Simoni uju alinkwenda nukwitika. Lelo bo osigwe, po alinkumumilila Filipu alinkuwangala nagwe bwila, alinkuswiganika bo ikuketa nifiswigu nifika ifikulumba ifi āpelaga umwene.

14. Abene lolī abāpositili mū-Jelusalemu bo bapilike ukuti ikya mū-Samalija kilyambilile ilisya lya Kyala, po balinkubatuma ba-Peteli na-Johani balinkuti: amūbukege mukabakete.

15. Po papo abene balinkusuluka ukubuka. Lelo bo bajililekufika, po balinkubasumila Mbepo mwikemo, papo bātigi bope bamwambililege.

16. Namanga ākali ukunsolokela najumo mūno bājilile, kwene ku kosigwa, ko lolī ko bālyokesigwe mungamu ja Jesu umalafyale.

17. Balinkubabikapo namaboko, lelo po papo po alinkwenda nukubisila Mbepo mwikemo.

18. Umwene Simoni lolī bo ambwene Mbepo mwikemo ukwisa apa abāpositili bābabi-kaga amaboko abandu, po papo alinkubatwalila indalama

19. alinkuti: nanine mūmbege amaka gagaga, nanine uju lilinga nikumbikapo amaboko, ukuti āmbililege Mbepo mwikemo jope.

20. Po papo Peteli alinkukema alinkuti: „bukaga nindalama syako kubupyutigwa, papo gwīnongwīne utile ifikungilwa fya Kyala ifi atukungile itolo mūndu ikula nindalama.

21. Nakamo nakameña nakamo nakajabo ugwe mūnongwa sisisi, namanga indumbula syako sikagolokela kwa Kyala.

22. Utigi mbelile lelo imbibi syako sisisi, upyelesyege kwa Kyala, ndisi pamo po ikukuswaga ininogono sya mūndumbula syako imbibi, isi gwīnongwīne sisisi.

23. Buno ngubwene une, ugwilile namūnongo ingali nandugoje lwa bunyongafu ugwe.“

24. Umwene Simoni alinkubusya alinkuti: amūnjobelege jumwe kumalafyale, kangisakūnagaga nakamo isi mūsijobile syosa.

25. Abene lolī bo balijobīle ili-syu lya malafyale bo balīsisīmī-kīsyē, po papo balinkugomoka ukubuka mū-Jelusalemu kangī. Munjila bo bīkwenda, po balinkusijoba nkaja akīngī kā ba-Samalija inongwa innūnū.

26. Po papo ugwandumī gwa malafyale alinkumbula Filipu alinkuti: sumūkaga, ulabilege kulubafu lwa kukiboko ikīlilo kuno, ukafikege pansebo ugu gufumīle mū-Jelusalemu ugu gwīkīlīle gulabīle mū-Gasa. Gula gumelīle ilīsu lilino.

27. Po papo umwene alinkusumūka alinkubuka. Po papo alinkwakumwaga umundu gwa mw-Etyopi, umfūle, ulifumū gwa Kandake gwa malafyale unkīkulu gwa b'-Etyopi. Jo alindililaga inūmba ja kyuma kya malafyale gwake kyosa. Jo ābukīle mū-Jelusalemu nkwiṗuta.

28. Lilino po alabīle kukaja kake, ātugele pīgeletī lyake, alinkujoba pakalata gwa Jesaja unkungulūka.

29. Po papo Mbepo alinkumbula Filipu alinkuti: segelela kwīgeletī lilili ulikongesyēge.

30. Po papo Filipu alinkukuja, alinkwakwaga ikujoba mūnkungulūka Jesaja. Alinkundalusya alinkuti: apa usīmeṅe isī kujoba pakalata?

31. Umwene alinkuti: po nati nsjmaṅe kugu, bo najumo ugwa kūndinganya? Po papo alinkuntengulila Filipu alinkuti: kwelaga, tutugasanye papapa.

32. Isyene lolī inongwa isī āsijobaga pakalata syo isī ikuti:

„Babukīle nagwe pabubōlelo ukuti nōsī. Bo apa akaṅosī kīkumyeka itolo, bo akako-

līle unseṅalusyoja, bo atēndīke jope umwene ukusīta kwīnūla imīlomo pakujoba nkanwa.

33. Isya kumfunda sīmalikīle ndwījīsyo lwake apa ijīsyaga. Jwanī ikubalaga ifyinja fya kujako umwene? Buno ubumī bwake buṅakīgwe nkīsu mūno bufyukīle kumwāna.“

34. Po papo umfūle alinkundalusya Filipu alinkuti: mbula gwamyitū, ikumbala anī unkungulūka papapa? Kali ikwībala mwene, kali ikumbala ujungi alīko?

35. Po papo Filipu alinkwenda nukwīnūla imīlomo alinkujoba nkanwa alinkwīkunga panongwa sīsyo bājobelaga, alinkwenda nukumbula syosa inongwa sya Jesu.

36. Lelo bo bīkwenda munjila, po papo balinkwakufīka palwisi lumo. Po papo umfūle alinkumbula alinkuti: alīga amisi. Fīkī fīsyēle ifya kūngomola ukosigwa une?

37. [Po papo Filipu alinkuti: linga gwītīke nindumbula syako syosa, po nafimo. Po papo umwene alinkubūsyā alinkuti: numwītīke Jesu Kilisiti ukuja jo ju mwana gwa Kyala.]

38. Po papo alinkuti: ima. Po papo lilinkwima ilīgeletī. Lelo po papo balinkwīka bo babili na-Filipu numfūle, balinkubuka kulwisi alinkumosya.

39. Lelo po papo bo bīkufyūka ndwisi, po Mbepo gwa malafyale alinkwenda nukunnāka Filipu. Lelo po papo umfūle alinkusīta nukumwaganya nakumo, namanga umwene alinkwenda itolo injila jake alinkusekela munda.

40. Umwene Filipu lolī bali-
nkwaga ali mw-Asitoti. Ali-
nkusyungutila. Inongwa innu-
nu alinkusijoba akaja kosa,
alinkwakufika nasyo namu-
Kesalija.

9.

1-22: 22, 3-16. 26, 9-18.

1. Umwene Sauli bo akali,
bo tasi ikufuta itolo ubukalale,
bo ikubafinga ukuti mbagoge
abafundigwa bā malafyale. Ali-
nkubuka nakumputi unkulumba.

2. Alinkwakusuma bakalata bā
kwendela ukubuka kukipanga
kya ba-Juta kya mu-Nda-
masika alinkuti linga njile-
kubaga mumo bamo abā no-
ngwa sisisi nabañambala na-
bakikulu, po nikubapiñaga ni-
kwisaga nabo mu-Jelusalemu
muno.

3. Lelo bo ikwenda, bo ajile-
kusegelela mu-Ndamasika, po
papo alinkuñomoka: ulumuji lu-
kufuma kumwana lukummweku-
kila nakalinga itolo.

4. Po papo umwene alinku-
gwa pasi alinkwaga ilisyu li-
kujoba nagwe likuti: gwe Sauli
gwe Sauli, kufwima fiki?

5. Po papo umwene alinkula-
lusya alinkuti: gwani malafya-
le? Umwene umalafyale ali-
nkumbula alinkuti: joune Jesu,
ne kufwima.

6. Sumukaga ubukege nkaja
umo, mo bikukubulaga bikutigi
ubombege syo isi syo isi.

7. Abene lolī abanīne aba be-
ndaga nagwe, bo bālyimile pa-
po, bājangele itolo. Namanga
ukupilika ko bāpilikaga ilisyu,
lolī umwene uju ājobaga jo ba-
linkusita nukumbona.

8. Po papo Sauli alinkusumu-
ka pasi apa āgwile. Lelo bo

ikuti ngete, po papo alinkwaga
atikuketa. Po papo abanīne
balinkunkola ikiboko balinku-
ntesya ukubuka nagwe mu-
Ndamasika.

9. Po papo alinkugona ubusiku
butatu kisitakuketa. Nifindu
alinkusita nukulya namisi ali-
nkusita nukunwa.

10. Lelo alimo mu-Ndamasika
mumo jumo umfundigwa, uju
ali jo Ananija ingamu. Jo
alinkunsetukila umalafyale ali-
nkujoba nagwe alinkuti: gwe
Ananija! Umwene alinkwitika
alinkuti: al'une malafyale.

11. Po papo umalafyale ali-
nkumbula alinkuti: sumukaga,
ubukege mumpulo gula bikuti
go gu ngolofu, mo gwis' ulalu-
syege nnumba ja Juta utigi:
mumbonelege Sauli uju bikuti
gwa mu-Talisi. Keta, buno ali
pakwiputa.

12. Lelo agile ansetukile umu-
ndu uju bikuti jo Ananija inga-
mu, agile ikwingila mumo ali
ikumbikapo namaboko, lelo po
papo agile ikwenda nukuketa.

13. Umwene Ananija alinku-
busya alinkuti: malafyale bā-
mbulile ba bingi isya mundu
jujuju, isi abikemo bako bā
mu-Jelusalemu abangalile ka
kingi itolo.

14. Mope namunomuno aba-
puti abakulumba bampele ama-
ka agā kubapiña bosa aba
bikujijoba ingamu jako ndwi-
puto.

15. Umwene umalafyale ali-
nkubusya alinkuti: bukaga u-
gwe, buno umundu jujuju
ndeko jangu isunguligwa
ija kwisaku batwalilamo
ingamu jangu nabāpa-
nja nabañafyale naban'-
Isilaeli.

16. Namanga n̄kunnangisyaga jujune syosa ingubilo is̄ ingamu jangu jisakumpelelaga ukuti akubilwege.

17. Po papo Ananija alinkubuka alinkwakw̄ngila n̄n̄mba m̄mo āli, alinkumbikapo amaboko alinkuti: gwe Sauli, gwamyitu, Jesu jula ākusetukilaga m̄njila jila gwendege bo kwisa kuno, āndum̄ile kumyako at̄ile kambule utigi: uketege, gw̄isulege na-Mbepo mw̄ikemo ugwe.

18. Po papo tulinkwenda nukat̄uka m̄maso papopapo itolo ukuti makakala itolo, po papo alinkwenda nukuketa.

19. Lelo po papo alinkusumu-ka alinkwenda nukos̄igwa. Alinkulya nif̄indu, lelo po papo alinkwaga numbili gukubumbuluka.

20. Po papo Sauli alinkugonapo m̄-Ndamasika pabafund̄igwa. Alinkus̄ita nukuhabapo ukunjoba Jesu n̄n̄mba syabo sya kw̄ip̄tilamo alinkuti: jo mwana gwa Kyala jujo.

21. Bosa aba b̄p̄ilikaga s̄is̄is̄i balinkusw̄iganika balinkukindilila balinkuti: uju n̄kuti jo uju ābañambanyaga m̄-Jelusalemu aba b̄ip̄tilaga m̄ngam̄ j̄ij̄ij̄i? Nam̄nom̄no n̄kuti syo is̄ilaga s̄is̄yo, at̄igi n̄kubap̄ñaga n̄kubalus̄ilaga kubap̄t̄i abakulumba?

22. Umwene Sauli alinkongelapo bun̄nu ukukaka. Abene aba-Juta aba b̄jenḡile m̄-Ndamasika balinkwalangana itolo bo ikubatobesya isya kuti Jesu jujuju jo ju Kilisiti.

23. Lelo po papo bo buk̄ilepo, po papo aba-Juta balinku-

komana balinkw̄itikana isya kungoga Sauli.

24. Umwene lol̄i alinkupilika is̄i bal̄itikene. Napaf̄ipata balinkuns̄igila napam̄s̄i napakilo balinkuti: po tukungogelaga.

25. Po papo abafund̄igwa balinkumwega pakilo balinkumwesya mw̄imato balinkunso-losya pas̄i bo bambik̄ile nkitundu.

26. Lelo po papo bo aj̄ilekufika m̄-Jelusalemu, po alinkuti nongane nabo abafund̄igwa. Abene lol̄i balinkunt̄ila balinkuti: ikut̄usyoba apa ikuti ndi mfund̄igwa nan̄ine.

27. Umwene Balinaba lol̄i jo alinkumwega alinkuntwala kubāpositili alinkubabula nis̄i (Sauli) ālimbwene m̄njila umalafyale nis̄i ājob̄ile nagwe nis̄i umwene ās̄ijob̄ile itolo pabwel̄u inongwa sya ngam̄ ja Jesu m̄-Ndamasika kis̄itakut̄ila naf̄imo.

28. Po papo Sauli alinkwangala nabo, alinkusyungut̄ila pabwel̄u itolo m̄-Jelusalemu. Alinkus̄ijoba itolo inongwa sya ngam̄ ja Jesu umalafyale kis̄itakut̄ila naf̄imo.

29. Alinkujoba nabo aba-Juta abafuma kubu-Giliki, alinkukanikana nabo ulukan̄i. Abene lol̄i balinkw̄inogona ukuti tungoge.

30. Abene abakilisiti aban̄ine bo bap̄ilike s̄is̄is̄i, po papo balinkujonga nagwe balinkwakumbika m̄-Kesalija balinkuti: lilino lelo ubukege m̄-Talisi ugwe.

31. Po papo lelo po ikipanga kyosa itolo mosa nam̄-Jutai nam̄-Galilai nam̄-Smalija kilinkwenda n u k u t e n g a n a itolo. Kilinkw̄ijenga kilinkwe-

ndela ndutīlo lwa kuntīlila umalafyale kilinkubāla papo ākītulaga Mbepo mwīkemo.

32. Lelo po papo muṣi gumo Peteli bo ikwembela bo ikubaketa bosa, po papo alinkwakufika napabikemo aba bājengile mu-Lita.

33. Mo alinkwakumwaga umundu uju bātigi jo Eneja ingamu. Jo alinkwaga ali pabulili, agonile papo ifyinja fihano nafitatu bu bukokoñale bwa kukokoñala umbili.

34. Po papo Peteli alinkujoba nagwe alinkuti: Eneja, Jesu Kilisiti akubumbulwīsyē. Sumukaga gwītengele gwīmwenē ikitala. Po papo umwene alinkwenda nukusumukila papo itolo.

35. Balinkumbona bosa aba bājengile namu-Lita namu-Saloni, balinkwenda nukupindukila kumalafyale.

36. Lelo mu-Jope, mo ālīmo jumo umfundigwa unkikulu uju ingamu jake āli jo Tabita, ko kuti jo Mbabala. Jo āli nimbo-mbo innunu si nīngi isi abombaga, nīfyā bususilwa alinkubapa abandu fi fīngi itolo.

37. Jo alinkugelela pabusiku bubo, po alinkubina alinkufwa. Po papo balinkumosya umbili balinkwakumbika kuñumba ja kwijulu.

38. Lelo po papo abafundigwa bo bapilike ukuti Peteli ali mu-Lita, — namanga pipi itolo ukufuma mu-Lita ukubuka mu-Jope, — po papo balinkutuma abandu babili kwa Peteli. Bo balinkwakuntengulila balinkwakuti: ungakabilaga isaga tubuke nakumyitu.

39. Po papo Peteli alinkusumuka ukubuka nabo. Lelo bo

ajilekufika, po balinkufyuka nagwe kuñumba ja kwijulu. Po papo bosa abakikulu abafwile balinkunkonga papo āli, balinkulila amososi, balinkuunnangisya nimiselekesye nīmyenda igi ābasonile Mbabala bo tasi ali kubumi.

40. Po papo Peteli alinkubasosya panja bosa, alinkufugama pasi alinkwiputa. Lelo po papo alinkusyutukila kumfimba alinkuti: Tabita sumuka. Po papo umwene alinkwiguka amaso. Lelo bo ambwene Peteli, po alinkwenda nukwīnuka alinkwītugasya.

41. Po papo Peteli alinkunkola ikiboko, alinkunsumusya itolo. Po papo alinkubabilikila nabikemo nabakikulu abafwile alinkuti: al'uju. Po papo balinkwaga mumu itolo.

42. Syo silinkufumuka mosa mu-Jope sisisi. Lelo po papo balinkwenda nukumwitika ba bīngi umalafyale.

43. Po papo Peteli alinkugonapo mu-Jope mumo, alinkuja nñumba ja mundu jumo umfugutangubo uju āli jo Simoni ingamu.

10.

1. Lolī ālīmo jumo umundu mu-Kesalija, ingamu jake āli jo Kolineli. Āli jo efendi gwa kilundilo kya basikalī iki bātigi kya b'Itali.

2. Jo āli ngolofu. Balinkuntīla Kyala bosa, na jujo nabā nūmba jake bosa itolo, aba-Juta bwīla alinkubapa ifya bususilwa, alinkwiputa kwa Kyala bwīla.

3. Muṣi gumo mwīlunduko po alinkuñomoka akasetuka kīkunsetukila pabwelu itolo. Alinkwaga ugwandumi gwa Kyala

ikwīngila mūmo āli, ikujoba na-gwe ikuti: gwe Kolineli!

4. Umwene alinkundulalila, lulin-kumwaga ulutende, alinkuti: fikī malafyale? Umwene ugwandumī alinkuti: niñiputo syako nifya bususilwa ifi gwabapaga abandu fifyukile kumwaña, fifilekwipela fya kukumbukila Kyala.

5. Lilino lelo tumaga abandu mu-Jope, bakamwege Simoni uju bikuti jo Peteli imbegwa.

6. Umwene ikugona pa-Simoni umfugutangubo, uju inumba jake jili pambali pañanja.

7. Lelo po papo bo abukile ugwandumī uju ājobaga nagwe, po papo alinkubabilikila abanamata bake babili nunsikalī jumo uju āntilaga Kyala, alinkusala mūli aba bākindilile ukumumilila.

8. Bo alinkubabula syosa isi syabonike, po papo alinkubatumā mu-Jope.

9. Nulubunju lelo bo abandu bababa bali munjila, bo basegelile nkaja mu-Jope, po papo Peteli alinkukwela pamwaña pañumba alinkuti po nikwiputaga, ilisuba bo lili pantu.

10. Lelo po papo jilinkwenda nukunduma injala, alinkuti linga fyalipo ifya kulya! Lelo bo bali pakumpijila, po papo alinkwenda nukukomwa.

11. Alinkwaga kumwaña kwigwike, alinkwaga akandu kikusuluka, kilinkufwana kilundo ikikulumba bakolile pafipeto fyo fina, bikusololokesya pasi pakisu.

12. Mo alinkwaga filimo ifiñamana fyosa fya nkisu, nifya malundi mana nimijoka gyosa igi gikwenda pasi ninjuni sya kumwaña.

13. Po papo alinkwaga ilisyu likumbula likuti: sumukaga Peteli, ubolege ulyege.

14. Umwene Peteli alinkukana alinkuti: nemma malafyale. Buno ngalyamo siku une nifi fili mwiko nifinali.

15. Po papo lilinkwandisya ilisyu lilinkuti: ifi linga elwisyē Kyala, komma ukuti fili mwiko ugwe.

16. Sisisi lelo silinkwandisanya katatu ukuboneka. Lelo po papo po gulinkwenda nukufyuka kumwaña mbibimbibi itolo umwenda.

17. Lelo bo ali pakwalangana Peteli akasetuka aka kansetukile, bo ikwinogona ikuti kali fyo findu fikī, po balinkwaga abandu aba abatumile Kolineli babagile aba kubatalukisya nūmba ja Simoni, bimile pakifigo,

18. bikukolela ilya kwanya bikuti: mutubonelege Simoni uju bikuti jo Peteli imbegwa, pamo ikugona muno?

19. Umwene Peteli bo akali ikwinogona akasetuka kake. Po papo Mbepo alinkumbula alinkuti: al'iba abandu bikukulonda.

20. Oko lelo sumukaga, gwikege ubukege nabo, ungalwaga numojo, buno mbatumile jujune.

21. Po papo alinkwika Peteli alinkubuka kubandu aba abatumile Kolineli alinkubabula alinkuti: joune ne mukundonda. Jo nongwa ngi iji mwisile?

22. Abene balinkumbula balinkuti: Kolineli efendi umundu ungolofu uju ikuntila Kyala uju bikunjoba ubununu fyosa ifikolo fya ba-Juta, jo agile ugwandumī antwalile undomogwa Kyala ugwa kuti: ka-

ngutila alinkumala ikisu kyosa alinkubabombela innunu abandu alinkubabumbulusya bosa aba Setano abakulile; namanga Kyala ali nagwe.

39. Nanuswe tukawene kosa aka abombaga nankisu kya ba-Juta namu-Jelusalemu. Kangi abene balinkungoga apa bankomelaga pakipiki.

40. Jo uju Kyala alinkwenda nukunsyusya pabusiku bwa butatu alinkumpa nukuti ibonesyege pabwelu itolo.

41. Lolijumwene akibonesyaga kubandu bosa; himma alinkwibonesya ku kumyitu uswe, twe Kyala atusungulile nganila ukuti twise tujege ba kumwitikila inongwa syake, twe twalyaga nagwe ifindu, twe twanwaga nagwe amisi bo afumile pakusyuka kubafwe.

42. Alinkutulagila uswe alinkuti mukababulege abandu mujobege musisimikisye mutigi: jo uju Kyala amwimike jujo ukuti ajegendongi gwa bumi nabafwe.

43. Jo uju bikunjoba bosa nabakunguluka bikuti: bosa abalinga bikumwitika, bo bikubwagilaga mungamuja ke ubuswe bwa nongwa.

44. Lelo po papo bo akali Peteli, bo ali pakujoba amasyu gagaga, po papo Mbepo mwikemo alinkubatuñukilapo itolo bosa aba bāpilikaga inongwa sisisi.

45. Po papo abitiki ababutigwa, aba balisile na-Peteli, balinkuswiganika itolo bo bakibwene ikikungilwa kya Mbepo mwikemo ukubonekela itolo nabā panja.

46. Namanga bagaga bope bikujobela si ndimi imbya, bikunjumbika ju Kyala.

47. Po papo Peteli alinkusya-mula alinkuti: po jwan'at' agagomolege amisi ugwa kuti: mungabosyaga bababa, aba bafwene itolo nanuswe ukumwambilila Mbepo mwikemo?

48. Po papo alinkuti: na mubokesyege mungamuja Jesu Kilisiti. Po papo abene balinkupyelesya kumyake balinkuti: uligonaga tasi ubusiku linga bubili linga butatu.

11.

1. Po papo bope nabāpositili nabakilisiti aba bali mosa mu-Jutai balinkupilika ukuti bope nabāpanja basyambilile inongwa sya Kyala.

2. Lelo po papo bo afyukile Peteli bo abukile mu-Jelusalemu, po balinkundonga abakilisiti ababutigwa

3. balinkuti: o, ugwe gwingile nnumba ja basitakubutigwa, ulile nabo ifindu?

10, 9-48.

4. Po papo umwene Peteli alinkwenda nukubalinganya muno syakonganile alinkuti:

5. „une nali nkaja mu-Jope, lelo bo ndi pakwiputa, po papo ndinkukomwa, kalinkusetukila akasetuka, ndinkwaga akandu kikusuluka kumwana, kilinkufwana kilundo ikikulumba, bakolile pafipeto fyo fina bikusololosya, bikutalula itolo ukwisa nakyo papo nali.

6. Po papo ndinkwinangila, ndinkufimana ifi fyali mumo. Ndinkufyaga nifi fikwendela amulundi mana ifya pakisu apa nifinamana nimijoka gyosa igi gikwenda pasi ninjuni sya kumwana.

7. Po papo ndinkwaga niisyu likūmbula likuti: sumukaga Peteli, ubolege ulyege.

8. Po papo une ndinkukana ndinkuti: nemma malafyale, buno nifi fili mwiko nifinali fyo ngafimañamo siku nkanwa une.

9. Po papo lilinkwandisya ilisyu lya kumwana lilinkūmbula lilinkuti: ifi linga elwisye Kyala, komma ukuti fili mwiko ugwe.

10. Sisisi lelo silinkwandisanya katatu ukuboneka, lelo po papo fyosa balinkukwabila kumwana kangi.

11. Po papo ndinkuñomoka papopapo itolo abandu batatu bikufika pañumba jijo nalimo, bafumile mu-Kesaliya, babatumile kumyangu.

12. Po papo Mbepo alinkūmbula alinkuti: bukaga nabo ungalwaga numojo. Po papo tulinkubuka twesa nabakilisiti abinitu bo bahano najumo bababa. Tulinkwakufika pañumba ja mundu jula, tulinkwilingila.

13. Umwene alinkutubula syosa alinkuti: nagile ugwandumimile nūmba jangu muno ikūmbula ikuti: tumaga abandu mu-Jope, bakamwege Simoni, uju bikuti jo Peteli imbegwa.

14. Jo isakukubulaga inongwa isya kwisakubapokaga mwesa nanungwe nabā nūmba jako bosa.

15. Lelo po papo bo nikwanda itolo ukubabula une, po papo Mbepo mwikemo alinkwenda nukubasololokela, bo papo nanuswe atusololokile pabwandilo pala.

16. Po papo une ndinkwenda nukukumbuka ilisyu ili ajobile umalafyale ili atigi: umwene

Johani okesyaga ga misi, umwe mukwisakosigwaga na-Mbepo mwikemo.

17. Apene lelo bo Kyala abakungile fi fikungilwa fifyo atukungile nanuswe pala tumwitikege umalafyale Jesu Kilisiti, po nyanj une ne nāti nungomole Kyala?"

18. Lelo po papo bo bapilike sisisi, po balinkwenda nukuhoboka itolo balinkumwimika Kyala balinkuti: ngimba nabāpanja Kyala abapele ulupinduko lwa kupindukila kubumi.

19. Abene lelo bala bwabaleny ubukamandanigwa bulabwatumukile pa-Sitefani, bamo bapulumgenye kyosa bajilekufika namu-Fenike namu-Kipeli namw-Antyokija, balinkusita nukumbula najumo ujungi inongwa, balinkubabula bā ba-Juta bene.

20. Bamo lolij abinabo ababafumile namu-Kipeli namu-Kilene pakikolo, bo balinkwenda nukubabula naba-Giliki inongwa innunu sya Jesu umalafyale, bo bajilekufika mw-Antyokija.

21. Kyope nikiboko kya malafyale kilinkubatula. Po papo balinkwenda nukwitika ba bingij balinkugomokela kumalafyale.

22. Inongwa sisisi silinkufumu, silinkwakufika nakumbulukutu sya bā nkipanga kya mu-Jelusalemu. Bo balinkunsumusya Balinaba balinkuti: bukaga mw-Antyokija kabakete.

23. Umwene bo ajilekufika, bo akabwene aka Kyala abombile niipyana lyake, po papo alinkwenda nukusekela alinkuba-

kasya bosa alinkuti: amukalalege itolo lelo mundumbula syinu mutigi: tukumumililaga umalafyale naloli.

24. Namanga Balinaba ali nnuu, alishwile na-Mbepo mwikemo nulwitiko. Po papo balinkongelapo ukumwaga umalafyale abandu ikilundilo iki ngipo.

25. Po papo Balinaba alinkubuka mu-Talisi alinkwakundonda Sauli. Lelo bo amwagile, po alinkubuka nagwe mw-Antyokija.

26. Po papo balinkugona ikiyinja kyosa nkipanga mumo, balinkubabula inongwa abandu ikilundilo ikikulumbapo. Lope nulwa kuti abafundigwa bo „bakilisiti“ ingamu, lulinkufuma mw-Antyokija mumo.

27. Nkyinja kikyolo lole po abakunguluka bamo balinkufuma mu-Jelusalemu balinkwikilila ukubuka mw-Antyokija.

28. Po papo alinkusumuka jumomuwino uju ali jo Agabu ingamu, alinkubabulila ngani sisyo alinsukenye Mbepo alinkuti: jikuja pakugwa injala ingulumba pakisu ikijengigwa kyosa. Jo ji njala jilajila jigwege naloli bo akolile ubukesali ju Kilauti.

29. Po papo abene abafundigwa bosa balinkukomelekesya nganila, uju mwene uju mwene balinkuti: uswe tukubatapulilaga kamo aka kubatula abakilisiti abinitu ba mu-Jutai, tukugelelaga papo kijilile ikyuma kyitu uju ikyake uju ikyake.

30. Po papo balinkufibika mmaboko ga ba-Balinaba na-Sauli balinkuti fyo mukabikege kubakulu abenekipanga.

12.

1. Po papo pakyinja kikyolo po Heloti umalafyale alinkubakola bamo aba nkipanga alinkuti mbangalilege.

2. Alinkungoga nulubo Jakobu unku gwa Johani.

3. Lelo po papo bo agile bikusekela aba-Juta, po alinkongelapo alinkunkola na ju Peteli. Apene pali pabusiku bwa fisyesye ifisitankese apa ankolaga.

4. Lelo bo ankolile, po alinkwakumwigalila nnumba ja ba nololo. Alinkubika utubugutila tuna twa basikali, utwa kupokelanila pakundindilila, lilino bana pabungi kangibana. Umwene alinkuti aban'-Isilaeli nikubasokesyaga Peteli bo balile Pasa.

5. Po papo balinkundindilila fijo nnumba ja ba nololo mumo Peteli. Ikyene lole ikipanga kilinkumwiputula kwa Kyala kilinkwijumika.

6. Lelo bo Heloti ikuja pakunsosya, po papo ikilo kikyolo itolo po Peteli alinkugona utulo nabasikali babili, jumokuno jumokuno, aba balinkungisene nabo niminololo mibili. Pope napakifigo balinkujapo abalonda babili aba kulin dilila innumba ja ba nololo.

7. Po papo na-tupu ugwandumi gwa malafyale, namuli itolo lope nulumuli lukumulika nnumba mumo. Po papo ugwandumi alinkunkoma palubafu Peteli alinkunsuka alinkuti: sumuka mbibimbibi. Po papo niminololo gya mmaboko gilinkwenda nukulagala itolo.

8. Po papo ugwandumi alinkuti: fwalaga numpango gwa-

ko munsana nifipapa fyako mmalundi. Umwene alinkufwala. Po papo ugwandumĩ alinkumbula alinkuti: gwĩkingege ikilundo kyako ũngongege.

9. Po papo alinkusoka panja alinkunkonga. Umwene alinkuŝita nukuŝimaña ukuti syo abombĩle nalolĩ ŝiŝiŝi ugwandumĩ, umwene alinkuti kingamo njugogwa itolo — njosi.

10. Po papo balinkukinda pakabugutila akatasĩ kã balindililĩ, kangi balinkukinda napakabugutila kã bubili, balinkwakufika palwiĩ lwa kyela ulwa pakifiĩgo kya kusokela nkaja. Lo lulinkwenda nukwiĩguka lwene itolo. Lelo po papo balinkwenda balinkumala akapulokamo, po papo alinkwenda nukulekanila nagwe ugwandumĩ.

11. Lelo po papo po Peteli alinkwenda nukwiĩjaganya alinkuti: po lolĩ po nĩbwene nalolĩ ukuti umalafyale andumile ugwandumĩ gwake ambokile nammaboko gã Heloti na mũli ŝiŝyo bāngetelaga abandu abajuta aba.

12. Lelo bo asyagenye syosa, po alinkwaga afikiĩle panũmba ja Malija unna gwa Johani uju ali jo Malika imbegwa. Mo bākomene ba bĩngĩ abã kwĩputa.

13. Lelo po papo umwene alinkukoma palwiĩ lwa pakifiĩgo, po papo undindwana gwa pakabombo uju ali jo Lote ingamũ alinkwakupilikisya.

14. Po papo alinkulimaña ilisya lya Peteli, po alinkusekela alinkuŝita nukwiĩgula pakifiĩgo alinkubopela nũmba alinkwakubabula alinkuti: al'uju Peteli imĩle pakifiĩgo panja!

15. Abene balinkuti: akimbĩle ikigilĩ utigi. Umwene lolĩ alinkumilisya alinkuti: nalolĩ alipo. Po papo abene balinkuti: ngimba gwandumĩ gwa Peteli utigi.

16. Umwene Peteli alinkumilisya alinkukoma palwiĩ. Po papo balinkwakwiĩgulako balinkumbona jujo balinkuñomoka fiĩjo.

17. Po papo umwene alinkubabinga ikiboko alinkuti: mũbatamege. Lelo po papo alinkubabula mũmo umalafyale abombĩle bo ikunsosya nũmba ja bã nũlololo alinkuti atĩle atĩle. Alinkuti: lyo mũkababule ba-Jakobu nabakilisiti abĩnitũ. Lelo po papo umwene alinkusoka alinkubuka kukiŝu ikingi.

18. Lelo bo bukile nulubunju, po kulinkusoba kulinkuleka itolo abasiĩkali, balinkuti: kali atwiĩleku Peteli?

19. Umwene Heloti bo andondĩle akunĩlwe, po papo alinkubānisya fiĩjo abalindililĩ, lelo po papo alinkuti: mũbasosyepo mũbagoge. Lelo po papo umwene alinkwenda nukufuma mũ-Jutai mũmo, alinkusulũka ukubuka mũ-Kesaliĩja; mo alinkwakugonapo.

20. Bālindiĩgĩle fiĩjo lolĩ nabatili naba-Sitoni. Po papo abene balinkwiĩtikana bosa balinkubuka papo ali, balinkwakumañana na-Bulasiti unñamata untengafiĩtala fya malafyale, po papo balinkupyelesya kumalafyale balinkuti: uhobokeye. Namanga ifĩndu ifiĩ bālyaga mfiĩŝu fyabo fyafumaga nkĩŝu kya ju malafyale.

21. Lelo po papo alinkubalagila ubuŝikũ bumo, po alinku-

fwala unselekesye gwake gwa buñafyale alinkwītugasya pakikota kyake kya kulongela inongwa alinkubapangila isya kupanga nabo pabwelū.

22. Po papo abandu balinkukōlela balinkuti: lyo isyu lya ju Kyala lilili, likaja lya mundu.

23. Po papo ugwandumī gwa malafyale alinkwenda nukunkoma papopapo itolo, papo asitaga ukumwimika ju Kyala. Lelo po papo silinkwenda nukundya ifwīngili, alinkwenda nukufwa.

24. Nyene lolī ilīsyu lya Kyala lyo lilinkubāla lilinkumala mosamosa.

25. Na-Balinaba na-Sauli balinkwakwisa kangī ulu bābukile mū-Jelusalemu, bo bamalile akabombo kala bābatumile. Balinkwakwisa nagwe na-Johani uju bikuti jo Malika imbegwa.

13.

1. Lelo bālīmo mūmo nkipanga kya mw-Antyokija nabasololī nabamañisi. Ba-Balinaba na-Simyoni uju āli jo Ntītū imbegwa, na-Luki gwa mū-Kilene na-Manaheni umongesigwa lumō na-Heloti umalafyale, na-Sauli.

2. Babwene lelo bo bikumwimbila umulungu umalafyale, bo bafipikile nifindu, po papo Mbepo mwikemo alinkubabula alinkuti: amūsungulilege na-Balinaba na-Sauli, bābombebele akabombo aka mbabikilile ngani jujune.

3. Po papo lelo bo batile nukufipika ifindu batile nukwiputa, po balinkwenda nukuba-

bikapo amaboko balinkubasumūsyā injila.

4. Abene lelo balinkusumūka ukwenda jijo abatumaga Mbepo mwikemo, balinkusulūka ukubuka mū-Seloikija. Mo balinkwipaka mungalaba, jo jilinkwakubabika mū-Kipeli.

5. Balinkwakufika mū-Salami, mo inongwa sya Kyala balinkusijoba nūmba sya kwiputilamo aba-Juta. Balinkuja nagwe Johani, jo alinkuja mwimilili gwabo.

6. Po papo balinkupulunganya ulusungo losa balinkwakufika mū-Pafu. Mo balinkumwaga jumo umundu ugwa ikwabo, unsolola - sya - butungulū, un-Juta. Ingamū jake āli jo Bali-Joswa.

7. Jo āli pa-Seligi Pauli undindililakisū, umundu gwa mahala. Jo alinkubabilikila na-Balinaba na-Sauli alinkuti nsimañe inongwa sya Kyala.

8. Umwene Elima lolī, kōkuti ugwa ikwabo pakujigalabula ingamū jijiji, jo alinkubapinga bwila nkanwa bo bikujoba, namanga atigi nungomole undindililakisū angasitikaga inongwa syabo.

9. Umwene Sauli lolī uju ijingi imbegwa jo Pauli, umwisula-Mbepo mwikemo itolo, jo alinkunketa alinkundulalila,

10. lelo po papo alinkujoba nagwe alinkuti: gwe nna-Setano ugwe, gwiswile nubukomū ubugasī nulusyobo losa ugwe, gwe ndugu gwa bugolofu bosa ugwe, bo utendike utikulindamo ugwe, bwila kuti fufyege itolo injila sya malafyale isi sigolwike itolo?

11. Isaga ngubule une lelo, kikukwagaga ikiboko kya ma-

lafyale, kufwaga amaso lilino kugonapo tasi kisitakulibona niisuba. Lelo po papo nulufunyenye ningisi filinkwenda nukungwila papopapo itolo, alinkwenda nukupusanika itolo ukulonda ugwa kunkola iki-boko.

12. Lelo po papo bo asibwene sisisi undindililakisu isi sipe-laga papo, po papo alinkwenda nukwitika, namanga inongwa sya malafyale isi bafumusyaga silinkumwaga munda.

13. Lelo po papo ba-Pauli nabanine balinkwipaka kangi mungalaba balinkufuma mu-Pafu balinkwakufika mu-Pelige nkisu kya mu-Pamfilija. Umwene Johani loli jo alinkubaleka papo, alinkugomoka ukubuka mu-Jelusalemu.

14. Abene balinkufuma mu-Pelige balinkwakufika mw-Antyokija nkisu kya mu-Pisiti. Balinkwingila nnumba ja ba-Juta ja kwiputilamo pasabati balinkwitugasya.

15. Lelo po papo bo bamalile ukujoba napakalata gwa ngo-melesyo sya Mose napakalata gwa basololi, po papo abeneumba ja kwiputilamo balinkujoba nabo balinkuti: mwe bamyitu, pamo jumo umwe ajege nakasyu ka kubasukanya abandu aba, jo alijobaga.

16. Po papo alinkusumuka Pauli alinkubabinga ikiboko alinkuti: „bagwitu, mwe ban'-Isilaeli na mwe mukuntila Kyala mwesa amupilikisyege kuno mbabule une.

17. Keta, Kyala gwa kikolo kya ban'-Isilaeli kikiki jo abasungwile abisukulu bitu alinkukyimika ikikolo kikiki pala bajege baponi mw-Egipiti. Ka-

ngi alinkwinula ikiboko kyake alinkubasosya mumo.

18. Ifyinja fila bendege ndungalangala fyosa itolo amalongo go mana po bwila alinkuti „lya-mbepa“ iniho syabo, bwila alinkuti „lya-mbepa“.

19. Lelo po papo bo abapyutile abapanja ifikolo fihano nafibili nkisu kya mu-Kanani, po alinkubingisyapo pakisu kyabo alinkubajabanya kilinkuja kilingo kyabo babo. Mo balinkugona ifyinja bamia bana namalongo mahano (450).

20. Bo abingisye, po alinkubapa nabalonganongwa bo balinkubalonganya bwila itolo, balinkwisakufika pa-Samweli unsololi.

21. Po papo abene balinkusuma umalafyale. Po papo Kyala alinkubapa Sauli unna Kisi, umundu gwa kikolo kya Benyamini. Jo alinkugona ifyinja amalongo mana (40) (ifya kujila ukuja malafyale gwabo).

22. Lelo bo ansosisyepo jujuju, po papo alinkubimikila Ndabiti ugwa kuja malafyale gwabo. Jo alinkunjoba lilili alinkuti: numwagile Ndabiti unna-Isai, umundu uju asikyelele itolo indumbula syangu une, jo isakubombaga syosa isi linga nikundagilaga une.

23. Mumbeju ja jujuju lelo, mo Kyala alinkubatupukisya umpoki aban'-Isilaeli, ju Jesu, bo lilyo afingene nabo ulufingo.

24. Jo alinkuboneka bo Johani afumile pakubabulila ngani aban'-Isilaeli bosa bo atile: amupindukege mosigwege. Nikubala isi ajobaga bo ikuja pakubafika itolo umwene Jesu.

25. Umwene Johani bo ikuja pakumala akabombo kake, po

alinkubabula alinkuti: uju umwe mukūñinogona une, mukuti kingamo jo jujo une, mungati ne jujo une. Himma aliko umwene ikwisa munuma mmyangu. Une ngabagila nukumfūla nifikato fya mmalundi gake.

26. Mwetūña mwe bāmyitu umwe, mwe baña -kikolo kya Abulahamu na mwe mukuntīla Kyala mwesa, ilīsyu ili likujoba isya kupokigwa sisisi, lyo atutumile jujuswe.

27. Namanga bala bajengile mu-Jelusalemu mula na'ba bakulu babo bo balinkusita nukumaña umwene, lelo po papo po balinkwenda nukundonga umwene. Ngimba ko kwisa bagapelile ukwisa papo amasyu gā bakunguluka aga gikujobigwa bwila pasabati.

28. Pope nāpa bāgaga najimo itolo inongwa ija kungogelapo, pope balinkupyelesya kwa Pilati balinkuti ungoege.

29. Lelo po papo bo syosa isi sikunjoba mwa Kalata, bo basipelile ukwisa syosa, po papo balinkuntumbula pakipiki, balinkumbika mwipumba.

30. Umwene Kyala lolī, jo alinkunsiyusa muno ali mbafwe.

31. Po papo alinkwenda nukubasetukila ubusiku bu bwingi itolo bosa aba. bāfumile nagwe mu-Galilai aba bābukile nagwe mu-Jelusalemu. Bo lino bikunjoba jujo bikubabula bosa abandu.

32. Na jujuswe bo tutendike, tukubabula nanumwe ulufingo ulu Kyala āfingene nabo abisukulu bitu

33. tukuti: lo ulu Kyala atupelile uswe twe banabo apa ansyusyaga Jesu, bo lilyo lisi-

mbigwe ndwimbo lwa bubili ili likuti:

„Uli mwanangu ugwe, ngupapile gu mūsyugu.“

34. Ilyene ilya kunjoba ukuti ansyusisye kubafwe unšitkwa-ndilamo nkubola mūmo, lyo ili atigi:

„Nisakubapaga ubwikemo bwa Ndabiti ubusitkwa-ndukamo siku.“

35. Fyobene nandwimbo ulungi ikuti:

„Umwikemo gwako utisakumwitikisyaga ukuti akuma-ñege ukubola.“

36. Umwene Ndabiti lolī bo abombile sisyo alinogwine ukuntuma Kyala pakujoba kyake, po alinkukinda pakugona utulo twa bufwe. Po papo balinkwakumbika papo bagonile abagwise, lelo po papo alinkwenda nukukumaña ukubola.

37. Umwene lolī uju Kyala ansyusisye, jo akakumaña ukubola.

38. Mwetūña mwe bāmyitu umwe, amūtumañege lelo ukuti tukubabula ubuswe bwa nongwa ubu bwendile muli jujo.

39. Tukububula tukuti: bosa aba linga bikumwitika jujo, bo syosa inongwa syabo, nisi syābatolile ukugoloka bo muli mungomelesyo sya Mose, siku bwagilaga mu mmyake jujo ubugolofu.

40. Mwandege lelo umwe šingabīsilaga isi sijobigwe mbasololī isi sikuti:

41. „Amuketege mwe basyokeli mūswigege itolo, buno nikubabombelaga kamo akabombo jujune mbusiku bwinu. Nikubabombelaga akabombo aka mūsakukafujaga

nāpa linga mukupangilwa bununu.“

42. Bo bikusoka nūmba lelo, po abandu balinkupyelesya kumyabo balinkuti: mwisemutubulege kangi inongwa sisisi pamulungu ugu gulisaga.

43. Lelo po papo bo bikubalanila mumo bākomene, po ba-Pauli na-Balinaba balinkwaga bikubakonga naba-Juta ba bingi nabingisigwa aba biputaga nabo. Bo balinkubabula bope balinkubakasya balinkuti: mulyumililege ilipyana lya Kyala.

44. Lelo po papo pasabati unkongesi po balinkukwanguka kosa akaja balinkusyala itolo jumojumo nkaja balinkubuka kukupilika inongwa sya Kyala.

45. Abene lolij aba-Juta bo bababwene abandu ukukuluka bosa, po balinkukalalila akabini munda. Po papo balinkwenda nukutupusya ulukani lwa kukanikana nagwe Pauli balinkuntuka namahelu.

46. Po papo ba-Pauli na-Balinaba balinkwenda nukubabula itolo balinkusita nukufinda balinkuti: „lolij twalipinile uswe twatile tukutalaga pamyinu umwe ukusijoba inongwa sisisi. Lilino lelo papo mutile nukusitaga mwibene mutile nukwibona mwibene ukuti mukabagila pabumi bwa bwila, keta lelo po nanuswe tukulabila kubapanja itolo lelo.

47. Buno lyo atulagile lilili umalafyale atile:

Ngupelile nāle ja bapanja, ndile kujaga gwa kubapoka wakufikaga nabo nakuno kimalikile ikisu.“

48. Lelo bo bapilike sisisi abapanja, po balinkwenda nukuse-

kela balinkusijoba ubukulumba inongwa sya Kyala. Po papo balinkwenda nukwitika bosa aba linga unwene abimikile ngani ukuti bajege bā bumi bwa bwila.

49. Po papo inongwa sya malafyale silinkwenda itolo, silinkumala kyosa ikisu kila.

50. Abene lolij aba-Juta bo balinkubasambulanya nabakikulu abakulumba aba bantilaga Kyala namafumu agenekaja balinkubapalila ukukagigwa ba-Pauli na-Balinaba. Balinkubasosya mumpaka gwabo.

51. Po papo abene balinkubakomela nakafumbi ka kumalundi, balinkwenda nukubuka mw-Ikoni.

52. Abene abafundigwa lolij bo balinkwisula nulusekelo na-Mbepo mwikemo.

14.

1. Mope na mw-Ikoni lolij mo silinkuboneka sisyo kangi. Balinkwingila nūmba ja ba-Juta ja kwiputilamo, inongwa balinkusijoba fijo. Po papo balinkwenda nukwitika abandu ikilundilo ikikulumba itolo naba-Juta naba-Giliki.

2. Abene lolij aba-Juta aba bilaga, bo balinkuti nukusipalalula indumbula sya bapanja balinkuti nukusisuga, lelo po papo abene balinkwenda nukubinukila abakilisiti.

3. Po papo abene (ba-Pauli na - Balinaba) balinkugonapo mumo balinkusijobela pabwelu itolo inongwa balinkusita nukutila, papo abene bansubilaga umalafyale uju ilisyu lyake lya ipyana alitikilaga alinkubapa nifika nifiswigu ifi bape-laga namaboko gabo.

4. Lelo po papo abandu bānkaja mūmo mūno bājilile, balinkwenda nukutapukana napakatī napakatī. Bamo balinkuja naba-Juta bamo balinkuja nabāpositili.

5. Lelo po papo nabāpanja naba-Juta nabakulu babo bo bīkuti tūbālukile tūbakome tūbatike namabwe,

6. po papo balinkupilika abāpositili, balinkwenda nukujongela nkaja kā ba-Likaonija namū-Lisitila namū-Ndelibe nankīsu kyosa iki kipakanile nakaja aka.

7. Mo balinkwakusijoba inongwa innūnū (ilībangeli).

8. Lelo ālīmo mūmo mū-Lisitila jumo umūndu umōńwa amalundi uju ākwe-maga itolo, namanga ālemele mūnna mūnda, jo akālyendi-lemo sīku.

9. Jo alinkupilika isi ājobaga Pauli. Umwene Pauli alinkunketa alinkwaga imeńe itolo umwene ukuti jo ikūmbumbulusyaga uju.

10. Po papo alinkumbula ilīsyu ilikulumba alinkuti: sumūkaga ugolokege itolo gwimege namalundi gako. Po papo umwene alinkwenda nukūńela itolo alinkwenda.

11. Po papo abandu ikilundilo kyosa bo basībwene isi āpelaga Pauli, po papo balinkwīnula ilīsyu, balinkujobela iki-Likaonija balinkuti: bakyalabīpelile ukuja bandu itolo bīkilile bīšile mmyitū mūno.

12. Balinaba balinkuti jo Jupiteli. Umwene Pauli balinkuti jo Melikuli, namanga bāgaga inongwa bwīla ikusijoba jujo.

13. Lelo po papo unńago gwabogwa „Jupiteli gwa pīsyeto“,

jo alinkutwala ningambaku nubulenge ubulungisanye ukutingata, alinkubuka nafyo pakipata alinkuti twīkemesyege nabandu bosa.

14. Lelo abene ba-Balinabana-Pauli bo basyagenye sīsīsī, po papo balinkūńafulanya imiselekesye gyabo balinkūńela itolo ukwītaga pakilundilo balinkukōlela itolo

15. balinkuti: „mwetūńa fyo fīndu fīkī? Buno nanūswe tuli bandu itolo, tuli bo jujumwe, nanūswe tukufwa. Buno syo sīsīyo twīšīlekubabula, tukuti mūbalekege bakyalabababa abakaja bakyalabene, mūpīndukile ku kwa Kyala uju alīko nalolī; uju atīle nakumwańa apelīle jujo, atīle napasī apa apelīle jujo, nifī fīli mūmo fyosa apelīle jujo.

16. Umwene mfyinja fya mbukūlu ifī fīkindīle po alinkuti baleke abāpanja, bosa bendege injila syabo babo tasī.

17. Lolī pope ukwīfīnda ko akīfīndaga kumyīnū, himma ībonekesyaga mūmbombo syake sya bololo isi ābabombelaga umwe, isi alinkubatīmīkisya nīfūla kumwańa alinkubapa nīfyinja fya mboto, lelo po papo mūlinkwīkūta nīfīndu nubusangalufū mūndūmbūla syīnū.“

18. Lelo pope nāpa bājobagalilīli, pope abandu balinkuti tūbatole bo bīkuti tūbagomole abene, palinkusyala panandi itolo ukubīkemekesya ilīkemo.

19. Lelo po papo mope namū-Lisitila mūmo balinkwakufīkamo abajuta nabā mwAntyokija nabā mwIkoni balinkubasonga abandu bā mūmūmo. Lelo po papo balinkwenda nukuntīka na-

mabwe Pauli balinkundusila kwijala balinkuti afwile.

20. Lelo bo bamwimilile kosa-kosa abafundigwa abanine, bo bambikile pakati, po papo alinkwenda nukusumuka umwene alinkubuka nabo nkaja. Po papo bo ulwa kilabo po balinkubuka mu - Ndelibe na-Balinaba.

21. Lelo po papo balinkubabula inongwa innunu nabā mu-Ndelibe mumo balinkukaba abafundigwa ba bingi. Lelo po papo balinkugomoka ukubuka namu-Lisitila namw-Ikoni, namw-Antyokija

22. balinkubakasya indumbula abafundigwa balinkubasukanya fijo nilya kuti: mulumililege fijo ulwitiko nilya kuti injilaja kubuka kukitangalala kya Kyala uswe jo jendile mu mbutolwe bu bwingi fijo.

23. Balinkubimikila nabakulu abenefipanga mfi-panga fyosa, balinkuti nukwiputa balinkuti nukufipika ifindu. Po papo balinkubalagilila kumalafyale uju balimwitike.

24. Po papo balinkupulunganya nikya mu-Pisiti balinkwakufika namu-Pamfilija.

25. Balinkwakusijoba namu-Pelige inongwa, lelo po papo balinkwikilila ukubuka mw-Atalija.

26. Mo balinkwipaka mungalaba balinkubuka mw-Antyokija, muno abinabo babalagilile mwipyana lya Kyala bo bikubatuma akabombo, aka bali pakumalisya lilino.

27. Lelo bo bajilekufika, po papo balinkukibunganya ikipanga kyosa, balinkubabula

syosa isi Kyala abombile nabo. Syo balinkugindika isya kuti: keta nukubigulila nabapanja ikifigo kya lwitiko abigulile atile atile.

28. Po papo balinkugonapo fijo pabafundigwa papo.

15.

1. Lelo po papo bamo balinkufuma mu-Jelusalemu balinkwikilila ukubuka mw-Antyokija, balinkubamañisya isingi abafundigwa balinkuti: linga mutikubutigwa ububutigwa, bo papo alagile ulwihho Mose, po mutikupokigwaga.

2. Po papo syo silinkupela ukulundukana abā nkipanga mumo, lulinkutupuka nulukanilu lwingi ulwa kukanikana nabo ba-Pauli na-Balinaba. Po papo po balinkwenda nukubasumusya na-Pauli na-Balinaba nabangi bamo abinabo balinkuti amufyukege mubukege mu-Jelusalemu mukalalusye nakubāpositili nakubakulu abenekipanga ulukanilulu.

3. Po papo ikipanga kilinkubasindikila. Balinkwenda iji jendile namu-Fenike namu-Samaliya balinkubapangila abakilisiti abinabo isya lupinduko lwa bapanja balinkuti batile batile ukupinduka. Po papo syo silinkwenda nukubapelela ukusekela fijo bosa abakilisiti.

4. Lelo bo bajilekufika mu-Jelusalemu, po papo kilinkubambilila bununu ikipanga bosa nabāpositili nabakulu abenekipanga. Po papo abene balinkwenda nukubabula syosa isi Kyala abombile nabo.

5. Po papo balinkusumuka bamo abā kapanga kā bafalisai

aba bālipelile bakilisiti bope. Bo balinkuti: fikuti babuti-gwege, syosa ningomelesyo sya Mose fikuti tubabule basiko-ngege.

6. Po papo nabāpositili nabakulu abenekipanga balinkukomana ulukomano balinkuti tūsitūmule inongwa sisisi.

7. Umwene Peteli lolī bo agile bakanikene unono balindilemo, po papo alinkusumuka alinkubabula alinkuti: „mwetuña mwe bāmyitu, mwesa nanumwe mumeñe ukuti ijolo Kyala muno tujilile twesa, po alisalile ukuti abāpanja gubatwalilege gu gwangu undomo nijsyu lya nongwa innunū lilili nu-lwitiko.

8. Lelo po papo Kyala ummañandumbula alinkwenda nukubitikila bope, alinkubapa Mbepo mwikemo, bo papo atupele nanuswe.

9. Umwene bo abelukisye lu lwitiko indumbula syabo, po umwene sikajako isya kuti nanuswe tuli pasima bope balabala bali pasima, himma umwene tufwene itolo kumyake.

10. Lilino lelo po mukungela fikī Kyala, apa mukuti tubapine ikigoligoli iki pamakosi abafundigwa, bo kyabatolile ukupimba nabisukulu bitu, bo nanuswe kitutolile itolo?

11. Kabuno nanuswe tuli bo balabala, nanuswe tukusubila ukuponela mu mwipyana lya malafyale Jesu.

12. Po papo bosa itolo muno bajilile balinkuja mye itolo, balinkwenda nukutega imbulukutu bo ba-Balinaba na-Pauli bikubabula nifika nifiswigu ifi-

kulumba ifi Kyala abāpanja abapelelaga mmaboko gabo.

13. Lelo bo bamalile ukujoba abene, po papo alinkusyamula Jakobu alinkuti: „mwetuña mwe bāmyitu, isaga mbabule une:

14. Simoni atubulile sila syatalile apa Kyala abaketege nabāpanja, apa atigi bope nijegele bamo abā kuja bandu bā ngamu jangu.

15. Lelo gope namasyu gā basololi gendile papo apa bikuti:

16. „Ulwanuma po nisakwakwisaga kangī, po ngwisakujijengaga kangī inumba ja Ndabiti iji jibulutwike, namakangalila gake nisakwandisyaga ukugajenga, nisakujisyusyaga itolo.

17. Bosa abasyalila abandu po ukuti bandondege umalafyale, nikubala bosa abāpanja, buno bope bajobigwe ukuja bandu bangu.

18. Bo ikuja umalafyale, apa ikupela syosa sisisi, uju syosa asimañile ngani bwila li ijolo.“

19. Po papo lelo une apa nikwinogona po nikuti: tungongelesaŋgapo ukubapelela ifisito ifingi abinitu aba bikufuma mbwapanja aba bikupindikila kwa Kyala.

20. Himma tubasimbilege kalata itolo tutigi: mwandegemungina syaga nagyabakyala nubulogwe niñama iji bapitile pamilo nilopa.

21. Buno Mose andile li ijolo baliko bwila aba bikunjobankaja kosa, apa bwila pasabati kalata gwake ikujobigwanumba sya kwiputilamo.“

22. Po papo bosa nabāpositili nabakulu abenekipanga nikipanga kyosa itolo balinkuti isaga tutumege abandu abā kufuma mmyitu mumo abā kubuka naba-Pauli na-Balinaba mw-Antyokija. Po papo balinkubasala balinkuti na-Juta uju bātigi jo Balisaba imbegwa balinkuti na-Sila. Namanga bo bāli bakulumba nkipanga mumo.

23. Bo balinkubapa nakalata ugwa kukola mmaboko. Balinkusimba balinkuti:

„Jouswe twe bāpositili na twe bakulu twe benekipanga na twe bakilisiti twe biniṅu tukubaponya mwe bakilisiti mwe biniṅu mwe muḥumile mbāpanja, na mwe bā mw-Antyokija, na mwe bā mu-Silija na mwe bā mu-Kilikija.

24. Namanga tupilike ukuti bamo abiniṅu aba bafumile kumyitu kuno biṣileko kumyinu kukuko, babaṅomwi-sye umwe namasyu gabo babapelile nukwinoḡona muṅdumbula syinu. Lolṅ muṅgati twabatumile uswe.

25. Po papo lelo uswe twendile nukwitikana twesa papapa tutile fikuti tubasalege bamo abiniṅu tubasumusyeye bendege naba-Balinaba na-Pauli aba tumañene nabo fiḡo;

26. aba bope nubumi bwabo babutagiḡe pangamu ja malafyale gwitu Jesu Kilisiti.

27. Po papo lelo tubatumile umwe bo babili na-Juta na-Sila. Bo bikubabulaga nundoḡo siṣyo tukusimba napakalata papapa isi tukuti:

28. na-Mbepo mwikemo nanu-

swe twitikene tutile tutiku-bongelelapo nafimo ifiṣito. Tutile tukubalagilaga kene kako fikuti twesa tubombege tukutigi:

29. muḡapikege namakemo ḡa gyabakyala, muḡipikege niḡlopa, muḡipikege niṅama iḡi bapitile pamilo, muḡupikege nubulogwe. Fyo linga muḡilekiḡe fiḡifi, bo muṅosiṣye. Mugonege lelo.“

30. Po papo balinkubasumu-sya abandu bababa. Abene balinkwenda balinkwakufika mw-Antyokija. Lelo po papo balinkubabunganya bosa balinkubapa kalata uju.

31. Lelo abene bo baketile, po balinkwenda nukusekela papo bāḡaga kalata uju abasubisiye.

32. Po papo ba-Juta na-Sila balinkujoba ḡa miṅḡi amasyu nagā kubasubisya nagā kubakasya abakilisiti abinabo, namanga bope bāli basololḡ.

33. Lelo bo bagonilepo, po abakilisiti abinabo balinkulagana nabo balinkuti: muḡukege nulutengano, balinkubasumusyaya injila. Po papo abene balinkwakufika kuli babo bābatumile.

34. [Umwene Sila lolḡ jo alinkubuḡa.]

35. Abene lolḡ ba-Pauli na-Balinaba bo balinkugona mw-Antyokija. Balinkuti nukubamañisya abandu balinkuti nukubabula inongwa innuṅu sya malafyale, syo balinkubomba nabinabo abangi abinḡi.

36. Lelo bo kangi bo bagonilepo ubusiḡu, po Pauli alinkujoba na-Balinaba alinkuti: nduko twandisye kangi, tukabaketege abiniṅu bo bagonile

mosa nkaja, muno twababulile inongwa sya malafyale.

37. Umwene Balinaba alinkuti tukubuka nagwe Johani, uju bātigi jo Malika imbegwa.

38. Umwene Pauli alinkukana alinkuti: umundu uju ājongile mu-Pamfilija uju āsitiile ukubuka nanuswe kukabombo kitu, jo akabagila ukubuka nagwe uswe.

39. Po papo balinkulundukana. Lelo po papo balinkwenda nukutapukana. Balinaba alinkumwega Malika, balinkwipaka mungalaba balinkubuka mu-Kipeli.

40. Umwene Pauli alinkunsala ju Sila, alinkubuka nagwe bo abakilisiti abanine bandagile mwipyana lya Kyala.

41. Po papo alinkumala kyosa nikya mu-Silija nikya mu-Kilikija alinkufikasya ifipanga.

16.

1. Alinkwakufika namu-Ndelibe namu-Lisitila, mo alinkumwega jumo umfundigwa uju ali jo Timoti ingamu uju unna ali n-Juta ali nkilisiti, ugwise ali n-Giliki.

2. Jo abakilisiti ba mu-Lisitila nabā mw-Ikoni balinkunjoba ubununu.

3. Umwene Pauli alinkuti nikumwega nikubukaga nagwe. Lelo po papo alinkumbuta ububutigwa, papo alyagile abajuta bingi mosa muno benda-ga. Namanga bosa balimme ne ugwise ukuti ali n-Giliki.

4. Lelo bo bikusyungutila akaja kosa, po balinkubalagila ilya kuti: musikongege ingomelesyo isi bakomelisyenabāpositili nabakulu abenekipanga mu-Jelusalemu.

5. Po papo ifipanga filinkukaka ndwitiko, nukubala filinkubala ubusiku bosa.

6. Po papo balinkwenda namu-Filigija nankisu kya ba-Galati, papo Mbepo mwikemo abagomwile bo bikuti tusijobe namw-Asija inongwa.

7. Lelo bo bajilekufika mu-Misija, po balinkugesyapo balinkuti tukinde tubuke namu-Bitiniya. Po papo balinkwaga Mbepo gwa Jesu ikubagomola.

8. Po papo balinkwenda pambali pakisu kya mu-Misija balinkusuluka ukubuka mu-Tiloja.

9. Po papo Pauli akasetuka kalinkunsetukila pakilo. Alinkwaga umundu gwa mu-Maketonija imile papapa ikupyelesya kumyake ikuti: ulisulukaga gwisege na mu mmyitu mu-Maketonija ututule nanuswe inongwa.

10. Lelo po papo bo akabwe-ne akasetuka kakaka, po papo tulinkwandana itolo ukubuka mu-Maketonija, tulinkumaña ukuti atubilikile ju Kyala atile mubabulege inongwa innunu.

11. Po papo tulinkwipaka mungalaba mu-Tiloja mumo, tulinkugoloka itolo tulinkwakufika mu-Samotilake. Kangi bo ulwa kilabo tulinkwakufika mu-Nyapoli.

12. Tulinkufuma papo tulinkwakufika mu-Filipi. Ndu-bafu lululu lwa kisu kya ba-Maketonija ko kakulumba akaja kakaka. Lyo ikolonija (lya ba-Loma). Lelo po papo mo tulinkugonapo uswe.

13. Lelo po papo pabusiku bwa sabati, po tulinkusoka nkaja tulinkubuka palwisi. Namanga tulinkuti po tukwakupa-

gaga pabwiputulo abene. Po tulinkwakwangala tulinkubabula inongwa abakikulu aba bābunganaga papo.

14. Lelo po papo jumo unki-kulu, uju āntilaga Kyala, uju āli jo Litija ingamu, uju āfumuile nkaja kā ba-Tyatili, uju āli niiluka (duka) lya myenda imilangali, jo alinkupilikisya jope. Lelo po papo Kyala alinkumwigula indumbula, alinkwenda nukusinogona isi ājogaba Pauli.

15. Lelo po papo bo bosigwe bosa na jujo nabā numba jake bosa, po alinkupyelesya kumyitu alinkuti linga mumbwene naloli ukumwitika umalafyale une, po mulisaga nnumba jangu mo mukagonege. Alinkutufimbilisya itolo.

16. Musi gumo lelo bo tuku-buka pabwiputulo pala, po papo tulinkwaganila nundindwana jumo uju āli nimbepo ja malago, uju alinkubakabila ikyuma ikingi fijo abenena-gwe nubulagusi bwake.

17. Jo alinkutukonga nanuswe na-Pauli alinkukolela alinkuti: abandu aba bo banamata bā Kyala unkinde, bo bikubabula injila ja kubupokigwa.

18. Bo alinkutendeka bunobuno bwila ubusiku bu bwingi itolo. Syo alinkukalala Pauli, po papo alinkunsyutukila alinkujoba nimbepo jijiji alinkuti: nikukubulila mungamu ja Jesu Kilisiti nikuti sokaga mmyake. Lelo po papo jilinkwenda nukusokela papopapo itolo.

19. Lelo po papo abenena-gwe bo bagile kasokile aka basubilaga ukukabilamo, po balinkubakola na-Pauli na-Sila balinkubalusila pampulo unku-

lumba, apa balipo nabakulumba babo.

20. Balinkubatwala kubenekaja balinkuti: abandu aba bikupalaganya akaja kitu aka, namanga ba-Juta.

21. Bikufumusya iniho isi twe ba-Loma mwiko itolo nukusyambilila nukusikonga.

22. Po papo abandu ikilundilo kyosa balinkubinukila. Po papo abenekaja balinkubafula imyenda balinkuti: mubakome nifikoti.

23. Balinkubakoma ifikoti fi fingi itolo, lelo po papo balinkwakubigalila nnumba ja bā nñololo, balinkundagila undindilila numba ja bapinigwa balinkuti: ubaketege fijo bangajongaga.

24. Umwene bo apilike ululagilo lululu, po papo alinkubabika mu nnumba ja nkati fijo nnumba ja bā nñololo mumo, namalundi gabo alinkubafyaitila mfipindo.

25. Pakilo pakati lelo po ba-Pauli na-Sila balinkuti nukwiputa balinkuti nukwimba ulwimbo lwa kuntufya Kyala. Bosa abapinigwa balinkupilika.

26. Lelo po papo po kalinkwisila papopapo itolo akaseñenda akakulumba. Po papo lope nulwalo lwa numba ja bā nñololo lulinkusukanika, ninigi syosa silinkwenda nukwiguka nakalinga itolo, niniñololo gya bosa gilinkulagala pasi.

27. Lelo po papo jope nundindilila numba ja bapinigwa alinkulembuka. Lelo bo agile inigi sya numba ja bā nñololo sigwike, po alinkukwaba ulubo lwake alinkuti nilase. Namanga atigi abapinigwa po papo bajongile.

28. Po papo Pauli alinkubili-kila ilisya ilikulumba alinkuti: ungigogaga, buno tulimo muno twesa.

29. Po papo umwene alinkusuma inale. Po papo alinkufela itolo ukwingila alinkutetema alinkwitaga mmalundi ga ba-Pauli na-Sila.

30. Alinkubasosya panja alinkuti: mwe banafyale, mbombe fikij ifya kumbelela ukuti mbo-kigwege nanine?

31. Abene balinkuti: gwitikege kwa Jesu Kilisiti umalafyale, po mukupokigwaga mwesa nanungwe nabā numba jako bosa.

32. Po papo balinkumbula inongwa sya malafyale balinkubabula bosa naba bali nnumba jake.

33. Po papo alinkubega pa pakilo papo itolo alinkubabanda ifikoti fyabo, lelo po papo balinkwenda nukosigwa na jujo nabandu bake bosa papo.

34. Lelo po papo alinkubuka nabo nnumba jake, mo alinkubategelekesya ifindu. Po papo balinkwenda nukusekela fijo na jujo nabandu bake bosa, papo bagaga amwitike Kyala.

35. Lelo bo bukile ubusiku nulubunju, po papo abenekaja abakulumba balinkubatuma abanamata babo balinkuti: mukatigi: ubabulege abandu abo.

36. Po papo undindililannumba ja bapinigwa alinkumbula Pauli amasyu aga alinkuti: abenekaja abakulumba bandumile indumi ja kuti: ubabulege unwe. Amusokege lelo lilino mubukege nulutengano.

37. Umwene Pauli alinkukana alinkuti: bakatutula twe ba-

Loma, batukomile pabwelu itolo bo bakatulonga nukutulonga? Batwigalile nannumba ja ba nololo muno? Kangi lilino po bikulonda ukutusosya kubututu? Himma baleke bisege papapa batutosye babo.

38. Po papo abanamata babo balinkwakubabula abenekaja abakulumba amasyu gagaga. Po papo abene balinkwenda nukutetema bo bapilike ukuti ba-Loma.

39. Po papo balinkubuka papo bali, balinkwabatengulila balinkubasosya balinkupyelesya kumyabo balinkuti: amusokege nkaja muno.

40. Po papo abene balinkusoka nnumba ja ba nololo muno balinkubuka kwa Litija. Balinkubaketa abakilisiti abinabo balinkubakasya. Lelo po papo balinkwenda nukubuka.

17.

1. Lelo po papo balinkwenda ija mw-Amfipoli namw-Apolonija, balinkwakufika mu-Tesalonike, muno jalimo innumba ja kwiputilamo abajuta.

2. Lelo po papo Pauli alinkwingila, bo papo atendekaga bwila, alinkujobana nabo isya mwa bakalata alinkumala imilungu mitatu.

3. Alinkubigulila syosa, silinkutambalala itolo isij bikunjoba Kilisiti, isij bikuti fikuti afwege kangi asyukege. Lelo po papo alinkubabula alinkuti: umwene Jesu uju nikubabula une jo ju Kilisiti jujo lelo.

4. Po papo bamo silinkubakola balinkongana naba-Pauli na-Sila ba bingi itolo, bope naba-Giliki aba bantilaga Kyala

ikilundilo ikikulumba itolo, bope nabakikulu abanka-bakulumba nkaja mūmo bububo itolo ba bingī.

5. Abene aba-Juta lolī balinkukalala akabinj. Po papo balinkugipāla gimo imindu gya mūmpulo itolo, balinkugibunganya gilinkupela akalundilo, balinkupela unjwego nāgyo nkaja, balinkwakujisiganila niñumba ja Jasoni, balinkubalonda balinkuti tubalusilege kulukomano lwa bandu abapina.

6. Bagile lelo bakabaga, po papo balinkubakola ba-Jasoni nabakilisiti abanīne, balinkubalusila kubakulumba nkaja mūmo, balinkujwega balinkuti: abandu aba bikupalaganya ikisu kyosa iki bajengilemo abandu, aliba bīšile na mū mmyitu muno,

7. bikugona pa-Jasoni. Syosa isī bikubomba abene, syo bosa balasene itolo nindagilo sya Kesali. Bikuti aliko umalafyale ujungi, bikuti jo ju Jesu.

8. Syo balinkutenguka munda sīsīsī nabandu bosa nabakulumba nkaja bo bikupilika.

9. Abene ba-Jasoni nabanīne bo babapele ifya nkole (abakulumba), po papo balinkubābula.

10. Po papo abakilisiti abinabo balinkubasumukisya ngani ikilo kikyo itolo ba-Pauli na-Sila balinkwakubabika mu-Beloja. Lelo abene bo bajilekufika, po papo balinkwīngila nñumba ja ba-Juta ja kwiputilamo.

11. Abene lolī aba-Juta bā mū-Beloja bāli namahala kuli bala bā mū-Tesalonike. Ninoṅwa balinkusyambilila itolo nindumbula josa, bwila itolo

ubusiku bosa balinkumwenesya Kalata, balinkuti tušimaṅe bo sigolokile mūmo (isī bābabulaga ba-Pauli).

12. Po papo abene balinkwenda nukwītika ba bingī. Bope nabakikulu abebe bā ba-Giliki naba-Giliki abanambala balinkwītika ba bingī.

13. Abene lolī aba-Juta bā mū-Tesalonike bo bapilike ukuti Pauli inongwa sya Kyala afumwīsyē namū - Beloja, po papo bope balinkunkonga namūmūmo. Balinkwakubasambulanya abandu ikilundilo kyosa.

14. Po papo abene abakilisiti abanīne balinkunsumukisya ngani Pauli, balinkuti: gwendege ukafikege kuṅanja. Abene ba-Sila na-Timoti lolī bo balinkubuja balinkuja mū mū-Beloja tasi.

15. Abene aba bānsindikilaga Pauli, bo balinkwakumbika mw-Ateni. Umwene alinkubalagila alinkuti: mukababule ba-Sila na-Timoti bāngongege bangahabaga. Lelo po papo abene balinkugomoka ukubuka kuko bāfūmīle.

16. Lelo muno mw-Ateni bo tasi bakali ukunkonga (ba-Sila). mo indumbula umwene Pauli munda mmyake silinkwenda nukukalala itolo, bo agile gyabakyala mitupu mosa nkaja.

17. Po papo alinkujoba nabo naba-Juta nāba bikuntīla Kyala nñumba jabo ja kwiputilamo. Pope napampulo alinkujoba nabo bosa aba bābunganaga papo bwila itolo ubusiku bosa.

18. Po papo balinkwaganila nagwe abaganamahala nab-Epikuli naba-Sitoiki balinkumbumba. Bamo balinkuti: ilisogosela ili kali likutubule?

Abangi balinkuti: aliti mfumu-sya-bakyala abapya. Namanga umwene ābabulile nisyā Jesu syosa nisyā kusyuka umwene.

19. Po papo balinkumwega balinkubuka nagwe pakigima iki bātigi po pa-Alyopagi balinkuti: bule, pamo kutubulaga nanuswe inongwa imbya sisisi isī uli nasyo?

20. Buno hesya itolo isī utwele ugwe mumbulukutu syitu. Lelo uswe tūtile tūkusimañaga kuno silabīle.

21. Namanga bosa ab'-Ateni, nabahesya bosa aba bāgonaga mw-Ateni mūmo, bo bakali nako nakamo akangi akā kwīlabakisyā, kene ka kā kutujoba nakā kupilika utunongwa utupya, ko bilabakisyaga kene.

22. Po papo Pauli alinkwima pakati pa-Alyopagi alinkuti: „Mwe binangu mwe b-Ateni umwe, mosa muno ngetile une nagile mukindilile itolo ukubātīla bakyala.

23. Buno bo nīkusyungutīla nkaja muno, bo nīkuti nsīmañe inūmba syinū sya kuñagulīla ubuñago, po ndinkukyaga kimo ikigemo iki musimbīlepo mutīle: kya ju Kyala uju tūkamañā. Keta lelo, uju mwamwimikaga kisitakummañā, jo jujo nīkubabula une.

24. Namanga umwene Kyala uju apelīle kyosa nīkīsu, uju apelīle fyosa nīfī filīmo nīkīsu, jo atīkugona nūmba inīkemo injengigwa namaboko, buno mwenenakyo nīkya kumwañā nīkya pasī umwene.

25. Gope namaboko gā bandu gatīkuntendekesyā napamo umwene, buno atīkupondwamo nafīmo umwene. Himma jujo lolī jo bosa ikubapa nubumī

numuji, ikubapa fyosa itolo nīfīngi ifī filīko.

26. Kangi fyosa ifīkolo fya bandu ifī fīfūmīle mwīlopa līmo lyene, fyosa apelīle ukuti fījengege posa pamwañā pakīsu muno pajīlīle, alinkubakomelekesya ngani fyosa nīfyinja ifya kujako abene nīmīpaka gyabo igya kupelamo ukujenga.

27. Alinkuti po bīkundondaga Kyala, batigi pamo nukumpusanīkīla batigi pamo nukumwaga, namanga umwene akaja pabūtālī pali jumojumo muno tūjīlīle uswe.

28. Buno nubumī bwītū apa tūlīko kubumī uswe bo tūlī bumī mū mmyake jujo, nukusyungutīla ko tūkusyungutīla mū mmyake jujo; nukujako itolo ko tūlīko itolo papo tūlī mū mmyake jujo. Bo līlyo bajobīle bope bamo nabāgulañīmbo syinū apa bātigi: tūlī bā kīkolo kyake nanuswe.

29. Lelo bo tūlī bā kīkolo kya Kyala nanuswe, po twati tūtīgi Kyala afwene nakandu kā sahabu pamo kā fesa pamo kā ībwe aka umundu ikusongola bo amagañīke bo īnogwīne mwene itolo pamahala gake?

30. Fyo fyakī lelo ifyinja fīla abandu bakāsīmeñe nasīmo, fyo Kyala afīlekīle itolo atīkuketa. Lolī līlino, po bosa abandu mosamosa alagīle atīle mupīndukege lu lupīnduko,

31. papo abusungulīle ngani ubusīkū bumō ubwa kwīsakukīlongelapo ikīsu kyosa iki bajengīlepo abandu, po īsakugolosya-

ga itolo' ukulonga. Isa-kukilongelaga mmundu jumo uju amwimikile ngani, uju ulwitiko lwa kumwitikila bosa abandu abategelekisye itolo pala ansyusyaga mbafwe umwene."

32. Abene lelo bo bikupilika ilya kusuka abafwe, po papo bamo silinkuja sya seko, abangi lolu balinkuti: atukupilikaga pabungi sisisi.

33. Lelo po papo alinkubaleka papo alinkubuka.

34. Bamo lolu abandu balinkwenda nagwe ukubuka, bo balinkwenda nukwitika. Jumo ali jo Ndyonisi ugwa pa-Alyopagi, nunkikulu jumo uju ali jo Ndamali ingamu nabangi papo.

18.

1. Ulwanauma po Pauli alinkufuma mw-Ateni alinkubuka mu-Kolinti.

2. Mo alinkumwaga umundu un-Juta uju ali jo Akwila ingamu, uju apapigwe mu-Ponti. Jo afumile mw-Itali nunkasi gwake Pilisila, akagonilepo pingi mu-Kolinti mumo. Mw-Itali mo basamile ulu Kilauti Kesali alagilege atigi bosa aba-Juta basokege mu-Loma muno.

3. Po papo Pauli alinkwaku-baketa. Lelo po papo alinkugona pamyabo alinkubomba nabo akabombo, papo bali bwifyusi bumo bwene nagwe. Namanga bali basonahema ubwifyusi bwabo.

4. Bwila pasabati po alinkujoba nnumba sya ba-Juta sya kwiputilamo alinkuti mbatobesyege bosa naba-Juta naba-Giliki.

5. Lelo bo bankongile ba-Sila na-Timoti bo bafumile mu-Maketonija muno bali, po papo inongwa isi ajobaga Pauli silinkunkolanya itolo. Po papo alinkubabula fijo aba-Juta ukuti Jesu jo ju Kilisiti.

6. Agile lelo bikumwila bwila, bikuntuka namahelu, po papo alinkwikoma akafumbi mmyenda gyake alinkuti: „Une ndi mwelu itolo ililopa lyinu, alikubisilaga jujumwe pantu pamyinu. Une lolu nikwanda lilino nikubuka itolo ku kubapanja po papo lelo.“

7. Po papo alinkusama papo, alinkwakugona nnumba ja mundu jumo, uju ali jo Titi Jusiti ingamu, uju antilaga Kyala, uju inumba jake japalamene itolo nnumba ja kwiputilamo aba-Juta.

8. Po papo Kilisipi unkulumba nnumba ja kwiputilamo alinkwenda nukumwitika umalafyale. Bope naba nnumba jake bosa balinkwitika. Bope naba-Kolinti ba bingi balinkwenda nukwitika, bo bapilike inongwa, balinkwenda nukosigwa.

9. Musi gumo umalafyale alinkunsetukila pakilo Pauli, alinkumbula alinkuti: „ungatetemaga ugwe, himma jobaga itolo ungabatamaga ugwe,

10. buno ndi nanungwe une. Na papo linga bikukwalukila, po najumo atisakukwangalilaga, namanga ndi nbandu bangu ba bingi nkaja muno.“

11. Po papo umwene alinkugona mumo ikyinja kimo nimesi ntandatu pamwana. Alinkubabula inongwa sya Kyala.

12. Lelo bo akolile ubulindilili bwa mw-Akaja Galyoni, po

balinkumbumba pamopene bosa aba-Juta Pauli balinkundusila pabujobelo inongwa,

13. balinkwakumohela balinkuti: umundu uju abandu ikubasyoba ikuti: Kyala mumbo-mbelege ulungi ulwihho, lomma ulwa mungomelesyo (sya Mose).

14. Umwene Pauli bo ikuti ninule imilomo njobe, po papo Galyoni alinkubabula aba-Juta alinkuti: „Mwe ba-Juta umwe, linga umundu uju alyonangile simo naloli, linga atulile inongwa ingulumba naloli, po loli po angali nikuti sya kupiliki-sya une.

15. Lilino loli papo nagile lukani itolo ulu lutupukile napangwa napangamu napangomelesyo syinu jujumwe, po papo nikuti musimalege mwibene jujumwe kukuko. Buno syo ngigana une ukulonga sisi.“

16. Lelo bo ajobile lilili, po papo alinkubakaga pabulongelo.

17. Po papo aba-Giliki balinkunkola Sositeni, unkulumba nnumba ja ba-Juta ja kwiputilamo, balinkunkoma papo itolo pabulongelo inongwa. Umwene Galyoni alinkusita nukubaketa.

18. Lelo bo agonilepo fijo Pauli, po papo alinkulagana nabo abakilisiti. Lelo po papo alinkwipaka mungalaba alinkubuka mu-Silija. Balinkubuka nagwe ba-Pilisila na-Akwila. Mu-Kenkileja loli mo alinkumwa inwili syake, namanga syali sya lujiganiko.

19. Balinkwakufika mw-Efesi. Mo alinkubaleka abanine, umwene alinkwilingila nnumba ja ba-Juta ja kwiputilamo alinkubabula inongwa aba-Juta.

20. Abene balinkuntengulila balinkuti uligonapo. Umwene loli alinkukana.

21. Alinkulagana nabo alinkuti: ngwakwisaga munomuno linga nagile itike Kyala. Po papo alinkwipaka mungalaba alinkubuka.

22. Alinkwakufika mu-Kesalija, alinkufyuka alinkwakukiponya ikipanga. Lelo po papo alinkusuluka ukubuka mw-Antyokija.

23. Mo alinkwakugonapo. Po papo kangi alinkusumuka ukubuka alinkupulunganya nikya mu-Galati nikya mu-Filigija muno fikonganile. Alinkubakasya bosa abafundigwa.

24. Lelo po papo alinkubuka mw-Efesi jumo un-Juta uju ali jo Apolo ingamu, uju apapigwe mu-Alekandeli, umwengo itolo fijo ukujoba inongwa, uju alimme ne fijo Kalata gwa Kyala.

25. Lelo balimbulilepo injila ja malafyale. Lelo papo ampanga munda Mbepo, po papo alinkuti nukubabula abandu inongwa sya Jesu alinkuti nukubamañisya alinkupelelesya itolo. Ukosigwa loli, akume ne ku kosigwa kwa Johani kwene.

26. Lelo bo ikwanda ikusijoba pabwelu itolo inongwa nnumba ja ba-Juta ja kwiputilamo, po papo balinkupilika isi ajobaga ba-Pilisila na-Akwila. Po papo balinkumwega balinkubuka nagwe nnumba jabo, balinkundiganya josa itolo injila ja Kyala.

27. Lelo bo ikuti mbuke namw-Akaja, po papo abakilisiti balinkuntula, balinkubasimbila kalata abafundigwa ba mumo balinkuti: mumwambililege bu-

nunū. Lelo bo ajilekufika, po alinkubatula fijo aba ilipyana lya Kyala lyābapele ulwītiko.

28. Namanga umwene ābatobesyaga fijo aba-Juta bo bikupilika bosa, alinkwegela mwa Kalata gwa Kyala isya kubanangisya ukuti Jesu jo ju Kilisiti jujo.

19.

1. Lelo bo ali mu - Kolinti Apolo, po papo Pauli alinkwenda ija mfisu fya kululu alinkwakufika mw-Efesi. Mo alinkwakubaga bamo abafundigwa.

2. Bo alinkubalalusya alinkuti: kali Mbepo mwikemo mwambilile pala mwitikege? Abene balinkuti: tukapilika nukupilika ukuti aliko Mbepo mwikemo uswe.

3. Umwene alinkubalalusya alinkuti: mosigwe losyo luliku? Abene balinkubusya balinkuti: mma tosigwe lu lwa Johani.

4. Po papo Pauli alinkubabula alinkuti: keta, Johani jo abokesyaga ulosyo lwa palupinduko abandu, alinkubabula alinkuti: munwitikege jujo ikungongaga munuma une. Alinkumbala ju Jesu.

5. Lelo bo bapilike sisisi, po papo balinkokesigwa mungamu ja Jesu umalafyale.

6. Lelo po papo Pauli alinkubabikapo namaboko. Po papo alinkubasololokela Mbepo mwikemo, lelo po papo balinkwenda nukujobela mundimi imbya, balinkukunguluka.

7. Lelo abene abanambala bababa bali mulongo nababili.

8. Po papo umwene alinkwilingila nnumba ja ba-Juta ja kwiputlamo. Inongwa alinku-

sijoba itolo kisitakufinda. Alinkumala imyesi mitatu bo ikubabula inongwa bo ikuti mbatobesyega isya kitangalala kya Kyala.

9. Bamo lolij balinkusisimanya indumbula syabo balinkufuja balinkujobela injila iji bo bikupilika abandu. Po papo umwene alinkubaleka alinkubasungula abafundigwa bake, bwila alinkubabula inongwa nnumba ja Tilani ija kubamañisyamo inongwa abalumuana.

10. Bo alinkutendeka bunobuno ifyinja fibili. Lelo po papo bosa abandu naba-Juta naba-Giliki aba bajengile mw-Asija balinkwenda nukupilika inongwa sya malafyale.

11. Fyope nifika ifi mundu atikufyaga bwila fyo Kyala alinkupelela mmaboko ga Pauli.

12. Namanga bope nababine balinkubabikapo utwenda, utu twafumile pakupalamana numbili gwake, nutu ipyasilaga amafuku nutusepe twake, lelo po papo nimbungo syende nukujonga nimbepo innali syende nukusoka.

13. Musi gumo lelo po bamo aba-Juta abasosya-mbepo innali abembesi balinkugesyapo bope, balinkujijobela pabandu aba bali nimbepo innali ingamu ja Jesu umalafyale balinkuti: nikukukagila mungamu ja Jesu uju ikunjoba Pauli.

14. Abene lelo aba babombaga sisisi, bali bana ba Sikeba umputi unkulumba gwa ba-Juta, bali bahano nababili.

15. Ijene imbepo innali jilinkubusya jilinkuti: Jesu jo gwaki jo numme, jope na-

Pauli akāsobanya une. Umwe lolì, mwe bānì umwe?

16. Lelo po papo umundu uju āli nimbepo inñali alinkubañelele alinkusindana nabo ulusiñdano bo babili alinkubagwisya pasi alinkubafulasya nukubafulasya, po papo balinkwenda nukujonga bunobuno nñumba mumo bāli.

17. Syo balinkupilika bosa naba-Juta naba-Giliki aba bājengile mw-Efesi. Bosa lulinkubaga ulutende. Ijene ingamu ja Jesu umalafyale jilinkwenda nukukaba ubukulumba.

18. Po papo balinkwenda nukwilata ba bingi aba bālitike. Balinkusijoba syosa isi bāmbombile.

19. Abangi lolì ba bingi itolo ababomba-sya-bulosi balinkutwala bakalata babo bā bulosi balinkubakosya mmoto bo bikuketa bosa abandu. Lelo bo bikubala untengo gwa bakalata bababa, po papo balinkwaga gufikile pamalupija baelifu amalongo mahano (50 000).

20. Bo silinkutendeka bunobuno inongwa sya malafyale nukubāla nukwitoteka itolo.

21. Lelo po papo bo simalike sisisi, po papo Pauli alinkwinogona mundumbula syake alinkuti nikwendaga ija mu-Maketonija nija mw-Akaja ukubuka mu-Jelusalemu. Alinkuti bo njilekufika mumo, po fikuti ngamañemo namu-Loma.

22. Po papo alinkubatuma abanake babili aba bāmbombelaga bwila ba-Timoti na-Elasiti alinkuti: umwe amutalengepo nkyeni mu-Maketonija. Umwene tasi alinkugonapo mw-Asija.

23. Lelo po papo umwene bo akali papo, po papo kalinku-

tupuka akapasyu akakulumba akā panongwa sisisi.

24. Namanga jumo umposi uju āli jo Ndemeteli ingamu, uju āpondaga utwabatempeli twafesa twa Ndyana, uju abifyusi bākabaga fijo pamyake,

25. jo alinkubabunganya pamopene bababa alinkubabilikila bosa nabangi aba bābombaga kako alinkujoba nabo alinkuti: „Mwe binangu umwe, mwesa mumeñe ukuti ubukabi bwitu bosa ubu tukabile, bo bufumile mu nkabombo kakaka.

26. Lelo lilino po mukuketa nanumwe mukupilika nukupilika ukuti Pauli uju amalile namunomuno mw-Efesi muno pasyele panandi nukumala ikisu kyosa kya mw-Asija, mosamosa ikubapagula abandu ba bingi, sikubakola abene isi ikubabula isi ikuti: bo bakaja bakyala bene, aba abandu bikuponda namaboko gabo.

27. Lelo mungatigi kene kakabombo kitu kakaka ko nikupasya ukuti kikusyokeligwaga kene, himma jope na ju tempeli gwa Ndyana gwa Kyala gwitu unkulumba uju, jope bisakunsyokelaga bisakutigi: kakaja kandu kene. Ena bope na bu bukulumba bwake jujo ju Ndyana, bukuja paku-naganikila papo itolo, uju lilino kyosa nikya mw-Asija nakaja kosa itolo kikwiputa kumyake.“

28. Lelo bo bapilike lilili, po papo balinkwenda nukukalala fijo balinkujwega balinkuti: nkulumba Ndyana gwa b'-Efesi!

29. Lelo po papo unjwego gugugu gulinkwenda nukubalabila mosamosa nkaja. Bosa abandu balinkukuluka ukubu-

ka nūmba jabo ja kuketelamo utusūmo tosa. Balinkubańaka bwenda ba-Gaji na-Alisitaliki abanīne bā Pauli aba bālye-ndīle nagwe ukufūma mū-Ma-ke-tonija.

30. Umwene Pauli alinkuti mbuke mūmo bākomene aban-du, lolī abafūndigwa balinku-ngomola.

31. Bamo nabakulumba bā mw-Asija lolī aba bāmańene nagwe, bope balinkuntumila ilīsyu lya kuti: komma ukwītupika nū-umba ja kuketelamo utusūmo tosa. Ungasulwa.

32. Lelo bamo balinkujwega isīngi bamo isīngi kangī. Namanga ikipanga kyosa kyafū-lunganīke. Abīngī balinkusīta nukusīmańa nisī bābunganīle ukuti syo isī syo isī.

33. Po papo bamo balinku-nkwaba nkilundilo mūmo Ale-kandeli balinkumbika pa-bwelū, papo bāgaga bansungī-kīsyē kuko aba-Juta. Po papo umwene Alekandeli alinkuba-binga ikiboko alinkuti njobe nabo abandu nikanilege.

34. Abene lolī bo bambwene ukuja n-Juta, po papo bali-nkujwega bosa, ilīsyu lilinku-fwana lili limo lyene ītolo. Balinkujwega utubalilo tubili kisītakutusya balinkuti: nku-lumba Ndyana gwa b-Efesi.

35. Umwene unšimbangomelesyo sya Kesali nkaja mūmo lolī, jo alinkubabatami-sya abandu alinkuti: „Mwe bīnangu mwe b-Efesi umwe, alīko jwanī uju akakamańa akaja kā mw-Efesi aka ukuti ko kīkulindila natempeli gwa Ndyana unkulumba nikifwanī kyake iki āsatwīsyē Jupiteli kumwańa?

36. Lelo papo syo najumo atī-kukana sīsīsī. po fīkuti mūjege jonjolo ītolo lelo, nasīmo sīngabāmbulanyaga ītolo bo mūkīlīnganya.

37. Buno abandu aba mūbatwele papapa, bo bakalebamo tempeli; jope na-Kyala gwītū bakantukamo amahelū.

38. Apene lolī linga ba-Ndemeteli nabīfyusī bake bali nongwa numundu, — palīpo pabulongelo, balīpo nabalindilīlakīsu — po balitwalanaga abānongwa.

39. Lolī linga muli nasyo nisīngi isī mūbingilīle, bo syope sīkulongīgwwaga ndukomano ulwimikīgwa.

40. Isaga mbabule une bagwītū, buno inongwa sya lilino isī pamo twage sīkwīpela sya kutōhela ikīlo uswe kukitangalala. Nā po tūkusyagaga kugu lelo isya kwīnokesyā unjwego gugugu?“ Lelo po papo bo ajo-bīle lilili po alinkulubalanya ulukomano.

20.

1. Lelo bo mūtengene nkaja akapasyu aka, po papo Pauli alinkubabunganya abafūndigwa alinkulagana nabo. Po papo alinkusūmūka ukubuka mū-Ma-ke-tonija.

2. Lelo po papo alinkwenda alinkumala mosa mfīsū fya mūmo, alinkujoba ga mīngī amasyu agā kubakasya. Lelo po papo alinkwakufīka nankīsū kya ba-Giliki, mo alinkugona imyesī mītatu.

3. Lelo bo īkuti nīpakege mūngalaba mbuke mū-Silija, po papo aba-Juta balinkuti tūkusīgilaga mūnjila, po papo umwene alinkwīnogona, alinku-

gomoka alinkwenda ija mu-Maketonija kang'i ukubuka.

4. Po papo balinkunsindikila balinkwakumbika mw-Asija ba-Sopатели unúa - Pili gwa mu-Beloja, naba - Alisitaliki na-Sekundi bā mu-Tesalonike, na-Gaji gwa mu-Ndelibe, na-Timoti, naba-Tikika na-Tilofimu bā mw-Asija.

5. Bo balinkulongola nkyeni balinkwakutugulila mu-Tiloja.

6. Uswe tulinkwipaka mungalaba bo tulile ikyaka kya fisyesye ifisitankese mu-Filipi, tulinkwakubaga mu-Tiloja bo twendile ubusiku buhano. Mo tulinkugona ubusiku buhano nabubili.

7. Lelo pabusiku ubutasi bwa mulungu po tulinkukomana pakumeñanya ikisyesye. Po papo Pauli, uju atigi nikulabilaga kilabo, alinkubabula inongwa. Alinkutalika fiyo ilisya ukujoba alinkufika nalyo pakilo pakati.

8. Lelo nūmba ja kwijulu muno twakomene, mo inale syali ngingi.

9. Lelo alipo papo undumyana jumo, uju ali jo Itika ingamu, jo atugele pakifigo kya mangalasi. Po papo tulinkuntola utulo utusito, papo Pauli akabisyaga fiyo ukujoba, Po papo utulo tulinkuntola itolo, lelo po papo alinkwenda nukutuñuka kumwana kwijulu lya butatu alinkugwa pasi. Po papo balinkumpimba balinkuti afwile po papo.

10. Po papo Pauli alinkwika jope alinkungwilila alinkuntambila alinkuti: mungajwegaga ubumi bwake bulimo mmyake.

11. Lelo po papo alinkukwela kumwana kang'i, alinkumeñanya

ikisyesye alinkulya. Lelo po papo alinkubabula si ngingi inonywa alinkupela nasyo ku kubukye, lelo po alinkusumuka ukubuka bububo itolo.

12. Jope nundumyana balinkwisa nagwe papo twali umumi itolo. Balinkuhoboka fiyo.

13. Po papo uswe tulinkutala nkyeni tulinkwakwipaka mungalaba tulinkubuka mw-Aso, namanga mo tulinkuti tukwakumpakilaga Pauli. Syo alagile jujo, papo atigi nikwendaga ija pisilya umwene.

14. Lelo po papo tulinkwakwanila nagwe mw-Aso, umwene alinkwipaka, po papo tulinkwakufika nagwe mu-Mitilene.

15. Po papo tulinkusumuka papo, tulinkwakuningana nikya mu-Kiu bo ulwa kilabo. Bo ulwa kilabo ikingi po tulinkukisanya itolo mu-Samu, tulinkwakufika mu-Mileti pabusiku ubukongesi.

16. Namanga Pauli atile tukukindaga itolo pa-Efesi, namanga akaliganile ukukabila mw-Asija. Akujaga papo atigi linga animile Kyala, po nikulilaga mu-Jelusalemu ikyaka kya Pentekositi.

17. Bo tujilekufika mu-Mileti loli, po alinkutuma indumi ija kwakubega abakulu abenekipanga kya mw-Efesi.

18. Lelo bo bisile, po papo alinkubabula alinkuti: „Mufumile papo nisilege mw-Asija muno mumeñe muno njilile bwila itolo une bo tuli twesananine.

19. Mulubwene nulwijisyo lwanngu ulu nijisya bo nikumbombela umalafyale, mugabwene namasosi gangu, mulibwene ni-

lyojo ili bāsīsyaga aba-Juta bo bikūfwima.

20. Mūmbwene ukuti ngafinda nasimo isya kubatula panjila ja bumi, isi ndinkuti nukubamañisya napakilundilo bo mukomene pabwelu nanūmba syinu bo twijekile itolo nanumwe nanjine.

21. Apa ndinkubabula naba-Juta naba-Giliki ndinkusisimikisya itolo ndinkubabula nulupinduko lwa kupindikila kwa Kyala nulwitiko lwa kumwitikila Jesu Kilisiti umalafyale gwitu.

22. Keta lelo, ne nibwene mumbepo syangu ukupiniga wikubuka mu-Jelusalemu; ngasimaña nukusimaña nisi sikwakūnsilaga mumo.

23. Nsimeñe syene sisyo ikujoba ju Mbepo mwikemo mosa nkaja muno nikwenda, isi ikuti: ngoje ndupu ugwe, butolwe butupu ugwe muno kubuka.

24. Lolī syo ndikubikako umojo une, bope nubumi bwangu ndikwipimila ukuti buli ntengo bulibe. Himma une nikuti itolo: ninjila jangu iji atile jo gwendege nakabombo kangu aka ambele umalafyale Jesu aka kusisimikisya inongwa innunu sya ipyana lya Kyala, — fyo linga nāmalisyaga ne nsangalufu itolo.

25. Keta lelo meñe une: mwesa mwe nendilemo bo nikufumūsyā ikitangalala, mwesa mutisakwandisyamo ukūmbona mmaso.

26. Po papo nikwikanila ngangu musyugu nikuti: ndi mwelū itolo une ililopa lynu mwesa.

27. Buno ngafinda nasimo une, mbabulile syosa isi Kyala abinogonile ngani umwe.

28. Po papo nikuti mwa-

ndege mwiketege bununu jujumwe, muguketege bununu gope nuntimo gosa ugu Mbepo mwikemo ababikilemo mwe balindilili, atile mutimege ikipanga kya Kyala, iki ulile jujo nilopa lyake jujo.

29. Buno syo meñe une: bo mbukile une, po fikubisilaga ifinamana ifikali, fyo fitisakugupakisyaga untimo.

30. Ena na mu mmyinu muno bisakutupukaga aba bisakujobaga inyongafu isya kubasofya umwe, isya kubasonga abafundigwa ukuti babakongege babo.

31. Ko kuno nikuti: amujege maso, mukumbukege ulu une ngalindamo siku ifyinja fyo fitatu fila napamusi napakilo, mbasokile bwila namasosi mwe-sa muno mujilile jumojumo.

32. Lilino lelo mwe bamyitu, po nikubalagilila na mwa Kyala namwisyu lya ipyana lyake, uju umwene amaka galiko naga kubapela lumo nabikemo bosa ikilingo kyinu.

33. Ngañonwamo siku nafesa nasahabu gwa jumo nimyenda gya jumo.

34. Nanumwe mumeñe ukuti nifyangu ifindu nifyaba nali nabo gakabaga ga maboko gangu gagaga.

35. Syosa sisisi silinkuja sya kubanangisya umwe ukuti bo fikuti mubombege bunobuno aka kubatula abonwa, bwila mukumbukege niisyu ili ajobaga umalafyale Jesu ili atigi: nukupa nukwambilila, — kununu ku kupa.“

36. Lelo po papo bo ajobile sisisi, po alinkwenda nukufugama pasi alinkwiputa nabo bosa.

37. Po papo bosa itolo gali-nkupyoleka itolo amasosi. Balinkuntambila mmakosi Pauli balinkumfipa nakukanwa.

38. Balinkukindilila ukusulumanya ilisyu ili ājobaga ili ātigi mutisakwandisyamo ukūmbona mmaso. Po papo balinkwakumbika pangalaba.

21.

1. Lelo po papo bo twiñu-kwiſe kumyabo, po papo tulinkufyusya imyenda gya kwendesya ingalaba pamilongoti, tulinkugoloka itolo tulinkwakufika mu-Ko. Bo ulwa kilabo tulinkwakufika mu-Loto. Ukufuma papo tulinkwakufika mu-Patala.

2. Mo tulinkujaga ingalaba iji jālobokaga ukubuka mu-Fenike. Po papo tulinkwipaka, jilinkwenda.

3. Lelo bo lutupwike ulusungolwa Kipeli, po papo tulinkulekela kukiboko ikimama kuno tulinkwendesya tulinkulabila nkisu kya mu-Silija, mo tulinkwakwikunda nkaja mu-Tili, namanga mo bāfyulilaga ifitwalo fya mungalaba.

4. Lelo bo tubagile abafundigwa bā mumo, po tulinkwangala nabo ubusiku buhano nabubili. Bo balinkujobela mwa Mbepo balinkumbula Pauli balinkuti: komma ukubuka mu-Jelusalemu.

5. Lelo po papo bo bumalike ubusiku bwa kulinda mumo, po papo tulinkusumuka ukubuka. Abene balinkutusindikila bosa itolo na ba bakikulu na ba bana, balinkutusosya nkaja balinkwakutubika kumisi, po papo tulinkufugama pasi pisilya papo tulinkwiputa.

6. Lelo po papo tulinkulagana nabo. Uswe tulinkwipaka mungalaba, abene balinkubuka kukaja kabo.

7. Po papo tulinkumalisya ukwendela mungalaba tulinkufuma mu-Tili mumo tulinkwakufika mu-Putolemai. Tulinkwakubaponya abakilisiti abinitu, tulinkulinda nabo ubusikubumo.

8. Bo ulwa kilabo tulinkusumuka ukubuka tulinkwakufika mu-Kesalija, mo tulinkwakwingila nūmba ja Filipu, unjobanongwa innunu, umwinabo bala bāli bahano nababili balabala. Tulinkugonammyake.

9. Jo āli nabana abalindwana bana abasitakwegigwa. Bo bākungulukaga.

10. Lelo bo tuli papo, bo tūgonilepo ubusiku, po papo alinkusuluka ukwisako unkunguluka jumo uju āli jo Agabu ingamu, alinkufuma mu-Jutai.

11. Alinkwakutuketa. Lelo po papo alinkwega umpango gwa Pauli alinkwipiña namaboko namalundi alinkuti: „Bo ikuja bunobuno Mbepo mwikemo iku-ti: umwenempango gugugu bo bisakutendekaga nagwe bunobuno, aba-Juta bisakumpiñaga mu-Jelusalemu, lelo po papo ben-de nukubanīnga abāpanja.“

12. Lelo bo tupilike sisisi uswe, po tulinkwenda nukutengulila fijo nanuswe nabā mumo tulinkuti: bujaga mu-Jelusalemu.

13. Umwene Pauli alinkubusya alinkuti: „Mukulila fikī? Mukūngoñola fikī indumbula? Buno une mungati nitikile ngani ku kupiñigwa kwene mu-Jelusalemu mūla, himma kope na ku

kufwila pangamu ja malafyale Jesu nitikile ngani une.“

14. Lelo bo twagile nkafu itolo, po papo tulinkundeka tulinkuti: ndisi ju malafyale, si-syo linga iganile jujo.

15. Ulwanuma lelo po tulinkwitendekesya tulinkufyuka ukubuka mu-Jelusalemu.

16. Tulinkuja nabo bamo nabafundigwa ba mu - Kesalija mumo tulinkwenda nabo. Bo balinkwakutubika pa-Munasoni gwa mu-Kipeli, uju ali mfundigwa jope, alyandile patali itolo. Balinkuti mo tukugonaga mmyake.

17. Lelo bo tujilekufika mu-Jelusalemu, po abakilisiti abinitu balinkutwambilila bununu balinkutusangalusya.

18. Bo ulwa kilabo po Pauli tulinkubuka nagwe kukunketa Jakobu. Po papo balinkubungana papo bosa nabakulu abenekipanga.

19. Lelo po papo bo abaponisye Pauli, po alinkwenda nukubapangila syosa isi Kyala mbapanja mula abombelaga nkabombo kake jujo, alinkubabula syosa muno syakonganile musopelo.

20. Abene lelo bo bapilike syosa, po balinkuntufya Kyala. Lelo po papo balinkumbula Pauli balinkuti: „Ubabwene nanungwe gwamyitu, aba-Juta aba bitike ukuti bingi itolo fijo. Lelo bosa bakalele itolo bikuti fikuti tusyimikege ningomelesyo sya Mose.

21. Lelo bapilike nilya kuti: bosa aba-Juta aba bajengile mbapanja mula, kubabula ugwe kuti mundekege Mose nabaninu mungababutangako, niñiho sya ba-Juta mungasikongaga.

22. Tutendekege bulubule lelo gwe? Batısakuhaba, bisakubunganaga ba bingi itolo, buno bikupilikaga ukuti gwisile ugwe.

23. Isaga lelo ubombege kako tukukubula uswe. Keta tuliko nabandu bana papapa, aba bali nubunago ubu bajiganike.

24. Bo ubegege lelo ugwe gogege nabo, ubahombegege juugwe ifya kumwela inwili. Po bosa abandu bikumafaga nukuti syali sya butungulu isi bakohile nukuti akongile mungomelesyo ugwe mo ikwendela nalilino.

25. Abene lolı abitiki aba bafumile mbapanja bo baki, bo twasimbile twamalile jujuswe tulinkuti: abene (bo batikusikongaga nasimo sisisi), jene ji nama ja makemo ga gyabakyala na li ilopa niñi bapitile itolo pamilo na bu bulogwe, fyo lolı fyo twasingile tulinkuti fyo bikufilekaga.

26. Lelo po papo Pauli alinkubega abandu bala bo ulwa kilabo, alinkoga nabo alinkwingila mwa Tempeli alinkwakubabula abaputi alinkuti: ubusiku bwa koga nikumalisyaga pabulibe. Alinkubalila papo bikutwalaga amakemo uju ilyake uju ilyake.

27. Lelo po papo ubusiku bububu bo buhano nabubili bo bukuja pakumalika, po aba-Juta aba bafumile mw-Asija balinkumbona mwa Tempeli. Po papo balinkubafulunganya abandu bosa aba bali mumo, balinkunkola umwene balinkujwega balinkuti:

28. „Mwetuna mwe ban'-Isilaeli umwe, isaga mututule. Aluju umundu uju abandu bosa mosamosa itolo ikubabula ikuti: mu-

basyokelege aban'-Isilaeli, ikuti musisyokelege ningomelesyo sya Mose, ikuti munsyokelege na-Tempeli uju. Lilino lelo ongi-lepo nisya kubingisya aba-Giliki mwa Tempeli muno, lelo po papo endile nukupańasya pabwikemo apa."

29. Namanga pabungi bālimbwene nagwe Tilofimu gwa mw-Efesi bo ikwenda nagwe nkaja. Jo balinkuti kingamo ingile nagwe mwa Tempeli.

30. Po papo akaja kosa kalinkwenda nukusambuka. Balinkubungana abandu bosa, balinkunkola Pauli balinkundusila panja balinkunsosya mwa Tempeli. Balinkwenda nukwigalapo papopapo itolo pafifigo.

31. Lelo abene bo bikuti tungoge, po papo alinkupilika efendi gwa kilundilo kya basikalij ukuti akaja kā mu-Jerusalemu kosa kafulunganike itolo.

32. Umwene alinkubańaka itolo ukubabunganya nabasikalij nabasausi bake, alinkubopa itolo ukubuka papo bāli. Abene lelo bo bambwene efendi nabasikalij bake, po papo balinkundelesya Pauli balinkundeke nukunkoma.

33. Po papo efendi alinkufika papo bāli alinkunkola alinkuti: amumpińe nimińololo mibili. Lelo po papo alinkubalalusya abandu alinkuti: kali jwanj juju? Atulile nongwa ngi?

34. Po papo abene balinkukindana itolo ukujwega. Bamo balinkujwega simo, bamo balinkujwega isingi muno bājilile mungosela. Umwene lelo alinkwaga atikusyaganya bununu, papo bājwegaga fijo. Po papo alinkuti: mwe basikalij, amu-

bukege nagwe mwińinga mula.

35. Lelo po papo bo Pauli afikile pafipobo fya mabwe gā kufyukila, po papo abasikalij balinkwenda nukumpimba itolo, papo abandu bātigi tunńake.

36. Namanga bābakongaga abandu bosa itolo muno bājilile, balinkujwega balinkuti: oko tungoge!

37. Lelo bo bikuti twingile nagwe mwińinga, po papo Pauli alinkujoba nagwe efendi alinkuti: nāti njobe nanungwe. Umwene alinkuti: o, umeńe ukujoba iki-Giliki?

38. Ngimba uli jungi? Une ndinkuti gwe mw-Egipiti jula abilikilege ubwite ijolo, jula abukege mmatengele nabandu bake baelifu bana (4000) imińambuta mĩtupu?

39. Umwene Pauli alinkukana alinkuti: mma une ndi n-Juta, fumile mu-Talisi nkisũ kya mu-Kilikija. Ko kaja akafumuke itolo aka tujengilemo uswe. Nĩkupyeesya lelo kumyako nĩkuti nāti njobe kamo nabo abandu aba.

40. Umwene alinkwitika. Lelo po papo Pauli alinkwima pamwańa pafipobo fya mabwe gā kufyukila alinkubabinga ikiboko abandu. Po papo balinkwenda nukuja mye itolo. Lelo po papo umwene alinkwenda nukujobela munjobelo jabo ja ki-Hibuli

22.

1. alinkuti: mwe bamyitu na mwe batata amupilikisyege isi nĩkulonga nĩkwĩnokesya nanĩne lilino.

2. Lelo abene bo bikwaga ikujobela iki-Hibuli, po papo

balinkongelapo bununu ukuja myemyemye itolo. Po papo umwene alinkuti:

3-21: 9, 1-29. 26, 9-20.

3. „Une ndi n-Juta pakikolo, nāpapigwe mu-Talisi nkisu kya mu-Kilikija. Amahala lolij go bisilekūfundila nkaja muno-muno mu mmalundi mwa Gamalyeli. Pakūmañisa inongwa po balinkukonga muno sijilile ukuja ngali itolo ingomelesyo sya bisukulu bitu. Nanine akabombo kā Kyala ndinkukakalalila itolo bo papo nanumwe lilino mukakalalile itolo umusyugu.

4. Aba bendaga injila jijiji, bo ndinkubafwima ndinkubagoga nukubagoga. Ndinkubakola nabañambala nabakikulu ndinkwakubigalila nanñumba ja bā nñololo.

5. Syo āmeñe numputi unkulumba, bāmeñe nabakulu abenekikolo. Namanga bo bālimbele nabakalata abā kwakūñingisya paba-Juta abinitu. Po papo ndinkubuka namu-Ndamasika ndinkuti mo ngwakubapiñaga bosa aba linga njilekubaga, ngwakwisaga nabo mu-Jelusalemu muno, ndinkuti mo bisakufundigwaga.

6. Lelo po papo bo nikwenda bo mbikilile mu-Ndamasika, po papo ndinkwaga, pa pamusi bo lili pantu itolo, po nakalinga itolo: „mwekumweku“ mosamosa muno nendaga ulumuli ulukulumba lwa kumwana.

7. Lelo une ndinkuti naligiti pasij. Lelo po papo ndinkwaga ilisyu likujoba nanine likuti: gwe Sauli gwe Sauli, kufwima fikij?

8. Po papo une ndinkundalusya ndinkuti: gwanij malafyale?

Umwene alinkubusya alinkuti: jouné Jesu gwa mu-Nasaleti ne kufwima.

9. Abene lolij aba nāli nabo, balinkulubona ulwene ulumuli, ilyene ilisyu lolij ili lyajobaga nanine, lyo balinkusita nukulyaganya.

10. Po papo une ndinkundalusya ndinkuti: ndubulege lelo malafyale? Umwene umalafyale alinkūmbula alinkuti: sumukaga bukaga mu-Ndamasika, mo bisakukubulaga kosa aka Kyala inogonile ngani ukuti isakubombaga ugwe.

11. Lelo une ndinkusita nukuketa, papo ubusisya bwa lumuli ulu bwalindasile mmaso. Po papo balinkūngola ikiboko aba nāli nabo. Po papo ndinkwakufika mu-Ndamasika.

12. Lelo po papo alimo nkaja mumo umundu ungolofu mungomelesyo. Ali jo Ananija ingamu. Jo bālimmeñe ubugolofu bosa naba-Juta aba bājengile mumo.

13. Jo alinkwakūngeta papo nāli, alinkusegelela mumbili mmyangu alinkuti: Sauli gwayitu, inuka uketege! Lelo po papo une ndinkwinuka papo-papo itolo ndinkunketa.

14. Po papo umwene alinkūmbula alinkuti: Kyala gwa bisukulu bitu akusungulile ngani atile: jo ikwisakusimañaga isi niganile une, ikwisakummañaga na ju Ngolofu ikwisakupilikaga niisyu lya nkanwa mmyake.

15. Namanga kwisakujaga gwa kumwitikila jujo syosa nisi usibwene nisi upilike; kwisakubulaga bosa abandu.

16. Oko lelo, ukābile fikij? Sumukaga gosigwege, gogege

syosa inongwa syako, gwipūtege ingamū jake.

17. Lelo po papo bo nīšilekufika mū-Jelusalemu mūno kangī, bo ndi pakwipūta mwa Tempeli mūno, po papo ndinkwenda nukukomwa.

18. Po papo ndinkumbona umwene. Alinkujoba nanīne alinkuti: ndelaga, sokaga mū-Jelusalemu mūno, unghābaga. Ungati bīkusyambililaga isī linga kūnjoba une ugwe.

19. Po papo une ndinkuti: malafyale, buno bope bāmeñe une ukuti jo uju endaga mfi-panga fyosa alinkubakola bosa aba bākwītikaga ugwe, alinkubakoma.

20. Pope napalapala bonege ililopa lya Sitefani uju ākujobelaga bwīla ugwe, pope bāmeñe ukuti nalyimīle papo une ndinkusekela, ndinkulindilila nifilundo fya babo bāngogaga umwene.

21. Umwene lolī alinkūmbula alinkuti: bukaga ugwe, buno nīkukutuma kubutalī kubāpanja.“

22. Abene lolī balinkupilikisya isī ājobaga, balinkwīsakufika pa pīsyu lilili, lelo po papo balinkwenda nukwīnula ilīsyu lyabo balinkuti: lilifwaga ilindu ili pamwāña apa. Likabagila ukujako kubumī.

23. Po papo balinkujwega gu njwego, balinkuñāfulanya nīmyenda gyabo, balinkusopa nulufumbi kumwāña.

24. Po papo efendi alinkuti: amūmwīngisyeye mwīlinga. Kangī alinkuti: mūmwānikisyege nifīkoti ilatege atubule isī bānjwegelaga bunobuno.

25. Abene lelo bo bangolwīle bankungīle bo bīkuja pakunko-

ma ifīkoti, po papo umwene Pauli alinkundalusya sausi uju ālyimīle papo alinkuti: kali umwe kunūnū ukunkoma itolo nīkīkoti umūndu u-Ndoma bo mukandongā nukundongā?

26. Umwene sausi bo apilīke lilili, po papo alinkubuka alinkwakumbula efendi alinkuti: po kutubulege lelo lilino? Buno umūndu uju Ndoma.

27. Jope na efendi alinkubuka papo ālīpo, alinkundalusya alinkuti: ūmbule bunūnū. Ngimba uli Ndoma? Umwene alinkuti: E, ndi Ndoma.

28. Po papo efendi alinkubusya alinkuti: une ubu-Loma ubu nulīle nīkyuma ikīngī fījo. Umwene Pauli alinkuti: na ku kupapīgwa une ndi Ndoma itolo.

29. Lelo po papo balinkwenda nukundekesya mbibimbibi itolo aba bājaga pakumwanikisya nifīkoti. Umwene efendi bo ambwene ukuja Ndoma, po papo alinkutetema, papo ālimpīñīle nunūlololo.

30. Lelo nulubunju po efendi alinkuti nsīmañe bunūnū isī bīkundongā aba-Juta. Po papo alinkumwabula alinkubabilikila nabapūṭī abakulumba nulukomāno lwa mafumū agenekikolo. Po papo alinkusūluka ukubuka nagwe papo bāli, alinkumwaganya nabo Pauli.

23.

1. Po papo Pauli alinkuluketa alinkulwenesya ulukomāno lwa mafumū agenekikolo, po papo alinkujoba nabo alinkuti: mwe-tūña mwe bamyitū, nīšilekufika kulilino kuno syosa isī nīkumbombela Kyala, apa nīkwīketa mūñībonelo syangu po ngībonamo ukumbombela imbībī une.

2. Lelo bo ajobile lilili, po papo umputi unkulumba Ananija alinkubabula aba bāpalamene nagwe pakwima alinkuti: mūnkomege ilipi kukanwa.

3. Po papo Pauli alinkuti: nanungwe Kyala ikukukomaga gwe mpakalampaña ukuti imato ugwe. Utugele papapa uliti kungonga mungomelesyo pakūndonga une, lolī po kangi komola sisiyo si ngomelesyo kuti: amūnkomege?

4. Po papo abene aba bāpalamene nagwe balinkuti: nunungwe kuntuka umputi unkulumba gwa Kyala?

5. Umwene Pauli alinkuti: ngalimmeñe bagwitu, ukuti jo mputi unkulumba. Buno meñe niñe ukuti lisimbigwe mwa Kalata ili likuti: unkulumba gwa kikolo kyako unganjobaga imbiñi.

6. Lelo po papo Pauli bo ababwene ndukomano muno bamo ukuja basatukai bamo ukuja bafalisai, po papo alinkujoba fiyo alinkuti: bagwitu, ndi mfalisai nanine, ndi mwana gwa bafalisai. Isi bikūndonga une, bikūndonga ulusubilo lwitu ulu tukusubila ukuti abafwe bikusyakaga.

7. Lelo po papo bo ajobile lilili, po papo balinkwenda nukuludukana nabafalisai nabasatukai, balinkwenda nukutapukana pabili muno bajilile.

8. Namanga abasatukai bikukana bikuti tutikusyakaga, bikuti akajako najumo nugwandumi gwa Kyala najumo nambepo. Abene abafalisai lolī bo basikolile syosa bikuti siliko.

9. Po papo unjwego gulinkuja gu mwingi fiyo. Po papo bali-

nkusumuika bamo abamañakalata abā kulubafu lwa bafalisai balinkukema fiyo balinkuti: uswe tukajaga najimo inongwa umundu uju. Apene lelo linga Mbepo ajobile nagwe, linga pamo gwandumi, — po fiyi?

10. Umwene efendi lelo, bo agile basambwike fiyo, po alinkupasya ukuti pamo bikundengaga napakati-napakati. Po papo alinkubabilikila abasikali alinkuti: mumpokege, mubuke nagwe mwilinga mula.

11. Lelo po papo ikilo kikyo po umalafyale alinkunsetukila alinkuti: kibaga itolo ugwe, buno kwakusijobaga namu-Loma inongwa syangu, bo papo usijobile namu-Jelusalemu muno.

12. Nulubunju lelo po bamo ababwene balinkwitikana balinkujiganika nukujiganika balinkuti: tutikulyaga nifindu tutikunwaga namisi, tasi tukungogaga Pauli.

13. Abene lelo aba bajiganile sisiyi, bo bakindilepo pamalongo mana ubwingi.

14. Bo balinkubuka nakubaputi abakulumba nakubakulu abenekikolo balinkuti: tujiganike ulujigo ulukulumba uswe tutile tutikufiñaga nifindu nkanwa, tasi tukungogaga ju Pauli.

15. Lilino lelo nanumwe nukukomano lwa mafumu agenekikolo amumbule efendi antwale kumyinu kuno, mufwane mukulonda ukusyandisya ukusipilikisya bununu inongwa syake. Lelo uswe tukunsigilaga panjila tukungogaga bo akali nukwisakufika pamyinu apa.

16. Syo alinkupilika lolī umwana gwa ilumbu gwa

Pauli isi bājabanaga. Po papo alinkubuka mwilinga alinkwakumbula Pauli.

17. Lelo po papo Pauli alinkumbilikila sausi jumo, alinkuti: undumyana uju bukaga nagwe kambike pa-efendi namanga ali nasyo simo isya kumbula.

18. Jo alinkumwambilila alinkubuka nagwe kwa efendi, alinkwakuti: nagile Pauli jula umpinigwa ikumbilikila ikuti: undumyana uju kambike kumyako ugwe. Alinkuti ali nasyo isi ikukubula.

19. Po papo efendi alinkunkola ikiboko alinkwepuka nagwe. Lelo bo ijekile nagwe, po alinkundalusya alinkuti: syo nongwa ngi isi kumbula?

20. Umwene alinkuti: aba-Juta bitikene batile: tukugwaga ulupi kumyako ugwe, tukutigi Pauli usulukege nagwe kilabo ubuke nagwe kulukomano lwa mafumu agenekikolo kula. Po tukufwanaga tukuti tusyandisyege ukusipilikisya bununu inongwa syake.

21. Lolij ungisakubitikaga ugwe. Namanga bansigile aba bakindilepo pamalongo mana, bajiganike batile nifindu tutikulyaga namisi tutikunwaga, tasi tukungogaga Pauli. Lilino po bilingenye, papo bikuti a ikutwitikaga ugwe.

22. Po papo efendi alinkumbula undumyana uju alinkuti: bukaga ugwe. Ungajakumbula najumo umundu ukuti umbulile sisisi une.

23. Po papo alinkubabilikila basausi bake babili, alinkuti amubasungulege abasikalij abendapasij bajege bamia babili (200) abā kubuka mu-Kesalija

nabā pafalasi bajege malongo mahano namabili (70), nabakolelangwego bajege bamia babili (200) bope. Mubabule bitendekesyege bise basumukege pakabalilo kā butatu kā pakilo.

24. Syope nifalasi sya kunkwesyapo Pauli mutendekesyenge ganila. Mwise mubuke nagwe mukambike ununu itolo kwa Feliki, undindilij gwa kisu kikiki.

25. Jo alinkunsimbila nakalata alinkuti:

26. „Joune Kilauti Lisija nikukuponya gwe ndindilakisu gwe Feliki gwe malafyale nalolij.

27. Umundu jujuju balinkolile aba-Juta balinkuti tungoge. Po papo ndinkubambulanya nikulundilo kya basikalij ndinkumpoka. Po papo ndinkupilika ukuti Ndoma.

28. Lelo po papo ndinkuti nsimaane isi bandongaga, po papo ndinkubuka nagwe ndukomano lwabo lwa mafumu agenekikolo.

29. Mo ndinkwakwaga bikundonga lu lukanij lwa mungomelesyo syabo babo. Isyene nisya kungogela nisya kumpinila syo ndinkwaga nasimo itolo.

30. Lelo papo lilino mbilike ukuti aba-Juta bikulonda ukunsigila, po papo ndinkuntumila kumyako papopapo itolo. Bope nabā nongwa jake mbalagile ndile: amubukege mukasijobege kwa Feliki isi linga muli nasyo.“

31. Abene lelo abasikalij bolilyo abalagile, po papo balinkumwega Pauli balinkwenda nagwe bukye balinkwakufika nagwe mw-Antipateli.

32. Nulubunju balinkubalekela abā pafalasi. Bo balinkubuka nagwe. Abene balinkugomoka ukubuka mwilinga lyabo kangi.

33. Abene bala bo balinkwakufika nagwe mu - Kesalija. Balinkumpa kalata undindilakisu. Jope na - Pauli balinkuti: al'uju.

34. Umwene bo aketile pakalata, po alinkundalusya kukisu kuno afumile. Lelo bo ambulile atile: mu-Kilikija,

35. po alinkuti: nikukupiliki-syaga bo bisile abā nongwa jako. Po papo alinkuti: mukambike mungubili ja Heloti, mo mukandindililege.

24.

1. Lelo bo bagonile ubusiku buhano, po balinkusuluka ukubuka mu - Kesalija numputi unkulumba, ju Ananija, nabakulu abenekikolo nunjobanongwa jumo uju ali jo Telitulingamu. Bo balinkumbula undindilakisu isi bandongaga Pauli.

2. Lelo po papo bo batile utalege ugwe, po papo Telituli alinkwenda nukulonga alinkuti:

3. „Nisi twagile utengenye ikisu kytu iki kyosa, nisi amahala gako aga gikuketela nganila fyosa twagile gikutendekesya nabwila namosamosa nkikolo kytu kikiki, — syo tusimehe itolo gwe Feliki, gwe malafyale naloli, syo tukugwa ulupi losa itolo kumyako.

4. Papo loli nikuti nangakukabisyaga, po papo nikupylesya kuli gwe mololo siku nikuti utupilikisyege bo tukusina itolo inongwa sisisi.

5. Namanga umundu jujuju twagile ipelile ukuja ndubi itolo mosamosa. Ikupalisya akapasyu mosa mba-Juta muno bajilile akaja kosa. Nkulu gwabo aba-Nasaleti aba basokile nkipanga.

6. Jope na-Tempeli agesyaga alinkuti njwelulege itolo. Po papo tulinkwenda nukunkola. [Tulinkuti tukukongaga mungomelesyo syitu uswe pakundonga.

7. Syo alinkufufya loli Lisija, efendi jula, alinkumpoka maboko gitu namaka amakulu-mba.

8. Alinkulagila alinkuti abā nongwa jake bakabukege kumyako ugwe.] Nanungwe lelo linga kumwanya jujo, po kusakusyagaga sisyo tukundonga nanuswe.“

9. Po papo bosa naba-Juta balinkusyonganya papo bope balinkuti: bo sitendike naloli bunobuno.

10. Po papo undindilakisu alinkumbinga ikiboko Pauli alinkuti: jobaga nanungwe. Po papo umwene alinkusyamura alinkuti: „Papo ngumehe ukuti ugonile ifyinja fi fingi itolo nkikolo kya kisu kikiki, uli ndonganongwa syabo bwila itolo, po papo nanine isyangu isi ndi nasyo nikujobaga itolo kisitalutende nalumo.

11. Nanungwe linga utile nanyege, po kubwagaga ubusiku bwangu ukuti bukakindapo pilongo limo nabubili pamwana papo mbukilemo mu-Jelusalemu mula nkwipta.

12. Na mwa Tempeli nanumba syabo sya kwiputilamo nankaja itolo kuti banagilemo nikujoba numundu, pamo niku-

palisya nakapasyu nkilundilo? Himma!

13. Syope nisi bikūdonga lilino papapa, syope sitikūndobaga nasimo une.

14. Lolī syo nikwitika kumyako, isya njila iji bikuti ja basokankipanga nikuti: mo nikumbombela bunobuno Kyalagwa bisukulu bitu une, nikusitika syosa isi sisimbigwe namungomelesyo nambasololī.

15. Nukusubila kwa Kyala nikusubila sisyo bikusubila bope bababa isya kwisakusyukaga bosa abandu nabagolofu nabyongafu.

16. Po papo nanine nikwijula nikuti munibonelo syangu bwila nangibonangamo nasimo imbibi na kwa Kyala nakubandu.

17. Nājongile ifyinja fi fingi. Lelo po papo lilino apa nisile kangi, po abandu abā kikolo kyitu aba mbatwalile ifya kubapa ifya bususilwa ndwele nifya kwikemesya.

18. Fyo ifi balinkūnaga mu mwa Tempeli bo nogile ne nsitakilundilo ne nsitanjwego itolo.

19. Abene lelo aba bānagaga mumo, bo ba-Juta bā mw-Asija, bo pātumbile bajege papapa bāndongege babo, linga bali nasyo isya kūdonga.

20. Nabababa balijobaga isi linga basibwene inyongafu, bo nimile ndukomano lwa mafumu agenekikolo mula.

21. Ndisi linga pamo ko kasyu kala kene, kala ndatege bo nimile mumo ndukomano kala ndigi: mukūdonga si sya kusyuka abafwe umusyugu?"

22. Lelo po papo Feliki alinkubabula alinkuti: atukutumulaga linga siku. Syo alinkujoba itolo bo asimehe bununu itolo inongwa sya njila jijiji. Po papo alinkuti: linga siku, linga asulwike isile muno Lisija, efendi jula, po nisakutumulaga inongwa syinu sisisi.

23. Po papo alinkundagila sausi alinkuti: mundindililege Pauli, lolī munhobolengepo, bope nabakamu bake mungabagomolaga, linga bikwisa kukunketa.

24. Lelo po papo musu gumo bo pagonilepo panandi, po ba-Feliki nunkasi gwake Ndulusila uju ali n-Juta pakikolo, balinkumwega Pauli balinkumwanya isya lwitiko lwa kumwitikila Kilisiti Jesu.

25. Agile lelo ikubabula nisya bugolofu nisya kwifimbilisya gwe mundu nisya busiku bwa kulongigwa ubu bukwisaga, po papo Feliki alinkwenda nukutetema alinkuti: lilino bukagatasi, anikukubilikilaga kangi bo nilingenye bununu.

26. Nukusubila umwene asubilaga ukuti pamo Pauli ikunhombaga indalama sya kwibangila. Syo sisyo andisanyaga nukumwanya kabili-kabili.

27. Lelo po papo bo fikindile ifyinja fibili, po alinkupyanilapo Poliki Fesiti pa - Feliki. Umwene Feliki alinkuti mapelelege kamo akā kusekela aba-Juta, po papo alinkundeke mungoje Pauli.

25.

1. Umwene Fesiti bo ingilepo pabulindililakisu, bo agonile katatu, po papo alinkusyuka ukubuka mu - Jelusa -

le mu alinkufuma mu-Kesalija mumo.

2. Lelo po papo nabaputi abakulumba nabañambala bā ba-Juta balinkusitwala kumyake inongwa sya Pauli balinkunte-ngulila

3. balinkupyelesya balinkuti: mo angali tukwibonela ukuja twe bakundwe kumyako uswe, linga gwabatumaga abā kwakumwegela mu-Jelusalemu muno. Abene lolī balinkuti po tukunsigilaga munjila.

4. Umwene Fesiti lolī alinkukana alinkuti: mma, Pauli apinīgwe mu mu-Kesalija po papo. Lolī ko sumwike nanine lilino, pasyele itolo panandi ukubuka une.

5. Kangi alinkuti: lelo umwe, aba linga benenasyo bo tukubukaga twesa. Bo bikwakundongaga lelo umundu uju isi linga ali nasyo.

6. Lelo po papo umwene bo agonilemo panandi mmyabo mumo ubusiku kali lwele kali mulongo, po alinkusuluka ukubuka mu-Kesalija. Lelo po papo ulwa kilabo po alinkwitugasya pabulongelo alinkuti: amwise nagwe Pauli.

7. Lelo po papo bo bamwingsyemo Pauli, po balinkumbumbanila kosakosa aba-Juta aba basulwikemo balinkunjoba inongwa si ningi si sito itolo. Umwene silinkusita nukuntoba nasimo lolī.

8. Namanga silinkunoga si syake umwene bo ikulonga bo ikuti: ngatulamo nongwa najimo nakungomelesyo sya ba-Juta na kwa Tempeli na kwa Kesali une.

9. Umwene Fesiti alinkuti banjobege ubununu aba-Juta, po

papo alinkundalusya Pauli alinkuti: bule ugwe, pamo tubuke mu-Jelusalemu mo ngasitumuli-lege inongwa syako sisisi? Pamo gwiganile?

10. Po papo alinkukana Pauli alinkuti: „Une nimile pabulongelo bwa ju Kesali, po fikuti silongigwege inongwa syangu. Abene aba-Juta bo ngabaligamo nasimo. Nanungwe ūmeñe bununu.

11. Apene lolī linga ndulile inongwa nalolī, mumo linga mbombile simo isi simbagile ukufwa, po ndikukana po ūngogege itolo jujukwe. Apene lolī linga sili mwalo itolo isi bikūndonga bababa, po jwanī at'abakungilege itolo umbili gwangu? Une ngimba ikutumulaga ju Kesali isyangu.“

12. Po papo Fesiti alinkujobana namafumu gake. Lelo po papo alinkumbula alinkuti: ujobile jujukwe utile ikutumulaga ju Kesali, po papo ko kubukaga lelo kwa Kesali.

13. Lelo bo pagonilepo kangi po ba-Agilipa umalafyale na-Belenike balinkusuluka ukubuka mu-Kesalija balinkuti tumponye Fesiti (tutigi: ndaga gwisile).

14. Lelo bo bagonilepo pingipo mumo, po papo Fesiti alinkumbula umalafyale isya Pauli alinkuti: „Feliki andekile munomuno umundu umpinigwa.

15. Jo balinkunjoba kumyangu bo mbukile mu-Jelusalemu nabaputi abakulumba nabakulu abenekikolo kya ba-Juta balinkuti: utulongegelege umundu jujuju.

16. Bo ndinkubabula ndinkuti: mwiko uswe twe ba-Loma uku-

situmulila nganila inongwa sya mundu uju bikundonga simo.bo akaganila nabo mmaso aba banjobile inongwa, bo akapaga pabwinokesyo jope isyake muno bikundongela.

17. Lelo bo bisile munomuno, po ndinkusita nukubakabisyapo napanandi. Bo ulwa kilabo itolo ndinkwitugasya pabulongelo inongwa, ndinkuti: amwise nagwe umundu jula.

18. Po papo balinkumwinukila abā nongwa. Lolij une po ndinkwaga inongwa isij une ndinkuti pamo siliko, — syo ndinkwaga batikunjoba najimo.

19. Ndinkwaga lukani itolo bikukanikana simo nisya lwiho ulwa kwiputa kwa Kyala gwabo nisya mundu jumo uju afwile uju ali jo Jesu, uju Pauli alinkuti: aliko, mumij.

20. Po papo lelo une bo nagile sindolile ukusyaganya inongwa sisisi, po papo ndinkundalusya umwene ndinkuti: pamo tubuke mu-Jelusalemu, mo sikatumukilege inongwa sisisi? Pamo gwiganjile?

21. Po papo umwene Pauli alinkukana alinkuti: ngimba njege mu munololo tasi, is'atumulege ju Augusti. Po papo une ndinkulagila ndinkuti: po ngimba mumbikege munololo tasi. Anikuntumaga kwa Kesali."

22. Po papo Agilipa alinkumbula Fesiti alinkuti: gwekana nanine niganile ukupilika isijukujoba umundu jujuju. Umwene alinkuti: kupilikaga kilabo.

23. Po papo lelo nulubunju po balinkuboneka lelo na-Agilipa na-Belenike balinkuja busisya butupu imyenda igi bafwalaga, balinkwakwingila mbulo-

ngelo inongwa. Bope nabalongo ngosij ba filundilo papo. Bope namafumu agenekaja papo. Po papo Fesiti alinkulagila alinkuti: amumwegege Pauli.

24. Po papo Fesiti alinkwenda nukujoba alinkuti: „Gwe malafyale Agilipa, mwesa nanumwe mwe banambala mwe tuli twesa munomuno, al'uju umundu uju aba-Juta bosa muno bajilile bangililaga bwila namu-Jelusalemu namunomuno balinkuti: po papo lilino akabagila ukujako kubumij.

25. Lelo une numbwene ukuti akatulamo nongwa ja kungogela. Umwene lolij antambwile ju Augusti atile jo ikusitumulaga, po papo nanine ndinkuti: ko ngimba kubukaga lelo.

26. Lelo nagile ngaja nasyo isya kunsimbila untwa isya kuti syo isij syo isij. Ko kuno nuntwele kumyinu umwe. Kumyako jujukwe ndigi gwe malafyale Agilipa, papo ndinkuti kunkindililaga ukusimana jujukwe kumbulaga jujukwe une isya kunsimbila bo umwanisye ugwe.

27. Namanga une nikuti sikujaga sya bukonofu itolo linga ndile nuntume umundu umpinjgwa, bo ngasimba ninongwa iji nunkolile."

26.

1. Po papo Agilipa alinkumbula Pauli alinkuti: oko gwijobelege lelo. Po papo umwene Pauli alinkugolola ikiboko alinkujoba alinkuti:

2. „Po nikuti enala, po ndi nulusako gwe malafyale Agilipa: apa umusyugu nikuja pakwulongela pa pamyako ugwe syosa isij bikunjoba abajuta.

3. Buno ukindilile ugwe ukusimana syosa niñho ningani sya ba-Juta. Ko kuno nikupylesya kumyako nikuti: umbilikisyege singakutingaga mbibimbibi isi nikukubula une.

4. Bosa aba-Juta bame ne une bafumile nanine mu mbukeke, buno nandile pabwandilo itolo ngulile nkikolo kiyitu mu mu-Jelusalemu muno.

5. Buno bame ne bwila itoli ijolo — linga batigi tujobege isya naloli. Bame ne ukuti mbunago bwitu ubu tukunagulila Kyala mo nali mfalisai, nali gwa nkapanga kaba bakindilile itolo ukwijumika pakukonga isya bunago.

6. Lelo lilino apa nimile papapa, po bikundonga papo nikusubila sisyo Kyala afigene nabo abisukulu bitu.

7. Nikubala ulusubilo ulu nifikolo fya kumyitu fyosa mulongo nafibili fikusubila ukulwaga apa fijumike fikumbombela Kyala napamusu napakilo. Apa bikundonga aba-Juta, gwe malafyale Agilipa, ungate bikundonga singi, himma bikundonga lusubilo lululu lwene.

8. Syo mukukana bulebule isi linga Kyala jumo umundu ansyusisye mbafwe?

9-20: 9, 1-29. 22, 3-21.

9. Ko nanine — nine natigi fikuti mbombe ka kingi aka kulwa najo ingamu ja Jesu gwa mu-Nasaleti jujuju.

10. Lelo po papo ko ndinkubomba mu-Jelusalemu mula. Ndinkubigalila jujune abikemo ba bingi numba sya ba nololo, bo abaputi abakulumba bambele akabombo kakaka batile kako jugwe une. Lelo po bikuja pakugogigwa po na-

nine ndinkutula ilya kwitikila (ukuti bagogigwege).

11. Nanumba syabo sya kwiputilamo syosa ndinkubukamo kabili - kabili ndinkubafunda. Bamo balinkwenda nukuntuka namahelu Jesu bo mbafimbisye une. Ndinkufwana mbakimbilile ikigili itolo ukubafwima. Ndinkwakufika nakunja.

12. Lelo po papo musu gumo bo nikubomba sisisi, bo nikubuka namu-Ndamasika, bo ngolile nakalata gwa baputi abakulumba ugwa kumbela akabombo kakaka ugwa kunitikila,

13. po papo pa pamusi itolo bo lili pantu bo nikwenda panjila, po ndinkuomoka gwe malafyale, po ndinkuomoka ulumu lu fume kumwana lulikindile niisuba ukumulika. Ndinkwaga lukutumulika kosa-nakosa nanine naba nendaga nabo.

14. Po papo naligiti, tulinkugwa pasi twesa. Po papo une ndinkwaga ilisyu likujoba nanine likujoba iki-Hibuli likuti: gwe Sauli gwe Sauli, kwfima fiki? Po kwijula itolo apa kubaja bwila undunda.

15. Po papo une ndinkundalusya ndinkuti: gwani ugwe malafyale? Umwene alinkuti: jone Jesu ne kwfima bwila.

16. Sumukaga gwimege namalundi gako, buno apa ngusetukile lilino, po ngusetukile lu lwa kukupela mbombi gwangu gwa kwisakungānilaga une nisi usibwene nisi sisakukusetukilaga isingi.

17. Buno nisakukupokaga nakuban' - Isilaeli nakubapanja kuno nikukutuma lilino une

18. nikuti: bukaga kabigulege amaso bagomokege namungisi

bisege ndumuļi muno; bagomo-kege na kwa Setano bisege kwa Kyala kuno; po ukuti bise bambililege nubuswe bwa nongwa nikilingo ukuti kyo bise bakabile lumo nāba ulwītiko lwa kūñtikila une lubapelile bikemo.

19. Po papo lelo gwe malafyale Agilipa, po ndinkušta nukukila akasetuka kā kumwāna kakaka.

20. Himma ndinkutala namu-Ndamasika mumo namu-Jelusalemu ndinkukinda mosa nankišu kya ba-Juta ndinkubuka nakubāpanja bosa ndinkubabula ndinkuti: amupindukege muḡomokele ku kwa Kyala muḡombege imbombo isi sibagisenye nulupinduko.

21. Syo isi aba-Juta bāgesyaga balinkuti tungoge une pala bāngolege mwa Tempeli.

22. Lolī papo Kyala ikūmboka bwila, po papo nišilekufika kulilino kuno nimile itolo nikubabula nabapimba nabakulumba inongwa. Ndikujobamo nasimo isingi, himma si silasila syene sila bājobaga nabasololī na-Mose isi bātigi āsikwisaga, — syo nikujoba syene nanine.

23. Si sya kuti: Kilisiti jo āli gwa kukubilwa, āli gwa kuja jo ntasi pakusyuka kubafwe, āli gwa kubabula ulumuļi naban'-Isilaeli nabāpanja.“

24. Lelo po papo bo ajobile sisisi, bo inokisye bunobuno, po alinkulata ilisyu ilikulumba Fesiti alinkuti: gwe, ukimbile ikigili nungwe Pauli! Bakalata aba ubameñe bosa bakukimbisye ikigili.

25. Umwene Pauli alinkukana alinkuti: „Ngakimbila ki-

gili gwe Fesiti, gwe malafyale naloli. Himma ngolwisye itolo ukujoba une amasyu gā naloli gā mahala amumi.

26. Buno umalafyale uju asimeñe syosa sisisi. Fyobene nikujoba itolo kumyake ndikusyasya nasimo. Buno meñe une ukuti umwene sikandeganya nasimo isi njobile, buno syosa sikipela kusofu apa sipelaga.

27. Bule gwe malafyale Agilipa, sikukolile ugwe isya basololi? Meñe une ukuti sikukolile.“

28. Umwene Agilipa alinkubusya kwa Pauli alinkuti: pasyele panini itolo po kundobesya kumbela nkilisiti nanine.

29. Po papo umwene Pauli alinkubusya alinkuti: „Nikuti mbyelesye kwa Kyala ndigi: nalinga pali po panini nalinga pali po panwamu, — pene linga bosa bababa aba bapilike isi njobile lilino, — ungati ngukolile jujukwe gwimwene, himma linga bosa itolo bababa bajaga bakilisiti bo jujune. Si ngoje sisisi syene syo banga-fwanaga nanine.“

30. Po papo po balinkwenda nukusumuka bosa, numalafyale nundindililakisya na-Belenike naba batugasenye nabo bosa.

31. Po papo balinkwikwabapo balinkwakubulana balinkuti: umundu jujuju akatulamo nongwa nija kungogela nija kumpinila.

32. Umwene Agilipa alinkumbula Fesiti alinkuti: asobe ukuntambula Kesali umundu jujuju angali nikuti umwabu-lege itolo.

27.

1. Lelo po papo bo bamalle batile po papo bikubukaga mw-Italija uswe, po papo ba-Pauli

nabangi abapiñigwa balinkun-ninga sausi jumo uju ali jo Juli ingamu, ugwa kilundilo kya Augusti.

2. Po papo tulinkwipaka mungalaba ja mu-Atilamiti iji jásuwike ukubuka kukaja kosa ká mumbali mw-Asija. Po papo tulinkubuka. Tulinkuja nagwe na-Alisitaliki gwa mu-Tesalonike nkisu kya mu-Make-tonija.

3. Bo ulwa kilabo tulinkwaku-fika mu-Sitoni. Lelo umwene Juli papo ajaga mololo kwa Pauli, po papo alinkwitika itolo bo ikuti fyukege ngabaketege abinangu bándangege ifindu.

4. Kangi tulinkusumuka ningalaba papo tulinkwendela mbwitongo ndusungo lwa mu-Kipeli lulinkutusiga umbelo. Namanga twagaga gufumile nkyeni.

5. Po papo tulinkutumusanya itolo muñanja ja mu-Kilikija namu-Pamfilija tulinkwakufika mu-Mila nkisu kya mu-Likija.

6. Mo alinkujaga sausi ingalaba ja mu-Alekandeli iji jásuwike ukubuka mw-Italija, po papo alinkutupaka mumo.

7. Po papo ingalaba jilinkwenda mbolambola itolo ubusiku bu bwingi, tulinkwijula itolo ukwakuningana namu-Kiniti. Mo umbelo gulinkufufanya bo tukuti tufyukege pisilya. Po papo tulinkwendela mbwitongo ndusungo lwa mu-Kileti lulin-kutusiga umbelo, tulinkwaku-ningana nulusungo ulu lusomile ulu bikuti jo Salimoni ingamu.

8. Lo tulinkwijula fijo ukugoba pakukinda, tulinkwakufika pamo apa bikuti po pa-Mikunda iminunu. Po pali

pipi itolo ukufuma papo ukubuka nkaja mu-Laseja.

9. Agile lelo Pauli nikyinja kikindle bununu, po papo alinkupasya ukuti pamo jikupu-kege ingalaba, namanga gwakindle gope numwesi gwa kupikila ifindu. Po papo umwene Pauli alinkubatengulila

10. alinkuti: bagwitu njibwene une injila jitu iji jili nulupesyo jili nulonangiko lu lwingi naloli. Mungati nikubala jene jingalaba na fi findu ifi bapaki-lemo, himma nikubala na bu bumibwitu uswe.

11. Umwene sausi loli jo alinkupilika isi bajobaga numwendesyangalaba numwenenajo, alinkuti syo nunu kuli isi ajobaga Pauli.

12. Lelo bo bagile unkunda gugo mbibi itolo ukugona mumo mapepo, po papo balinkuja bingipo aba batigi atukisanyege tukafikege mu-Feniki, mo pamo tukagonege gakinde tasi amapepo. Namanga go nkunda gwa mu-Kileti ugu gukusiga imibelo gyo mbibili naugu bikuti jo Lipisi ingamu naugu bikuti jo Koli.

13. Bagile lelo jinwike mbolambola imbepo iji bikuti jo Noti ingamu, po papo balinkuti: enala, syo sisyo twalondaga nanuswe. Po papo balinkuwaba inangula balinkugoba itolo mumbali mu-Kileti ukwendesya.

14. Lelo po papo bo twendi-lepo panandi itolo, po papo gulinkutonekela umbelo umfulafumbi itolo ugu bikuti jo Elakiloni ingamu.

15. Po papo gulinkujinaka itolo ingalaba, jilinkutolwa ukulabiasya ikilomo mumbelo, po papo

uswe tulinkujilekesya, jilinkwelela itolo.

16. Tulinkwenda tulinkwaku-kinda mbwītongo nkasungo aka bikuti jo Kauta ingamu, kalinkutusigapo umbelo. Po tulinkwijula itolo bo tukuti tufyusyege akaboti (kā kumbingo), kalinkupon' ukututola.

17. Lelo po papo bo tukafyusisye, po balinkuti tujitulile nganila ingalaba. Po papo balinkujipiña ingwamba. Gope numwenda gwa pamilongoti balinkutumbula, namanga bāpasyaga ukuti pamo umbelo guktukwesyaga pansanga gwa mu-Siliti. Po papo tulinkwelela itolo bunobuno.

18. Bagile lelo tukukubilwa fijo umbelo, po papo balinkwenda nukunenulapo ifitwalo fya mungalaba, balinkufisopa mmisi bo ulwa kilabo.

19. Pabusiku bwa butatu po nutumbakasya twa mungalaba balinkwega namaboko gabo balinkwenda nukutaga muñanja.

20. Lelo bo twagile twangelapo ubusiku bu bwingipo kisitakuboneka ukubala niisuba nindondwa, bo twagile numbelo unkulumba gwa ngala gutumilisye, po papo losa nulubilo lwa kuti ndisi pamo tukuponaga lulinkwenda nukujonga uswe.

21. Agile lelo Pauli bagonilepo ka kingi najo injala, po papo alinkusumuka alinkwima apa bali, alinkujoba nabo alinkuti: „Mwe bagwitu, linga mwapilikaga isi nababulaga isi ndinkuti komma ukusoka mukileti mula, po angali muponile nulupesyo nulonangiko lululu.

22. Nalilino lelo po nikubabula nikuti amujege basangalufu

itolo indumbula, buno twesa muno tujilile najumo atisakufwaga. Ji ngalaba jene jo jikufwaga.

23. Namanga asetukile une nkilo ugwandumi gwa Kyala uju ndi mundu gwake, uju nikumbombela.

24. Jo alinkumbula alinkuti: ungatetemaga ugwe gwe Pauli, buno fikuti ubonekege kwa Kesali ugwe. Keta lelo bope naba kwenda nabo bosa Kyala akupele jujukwe.

25. Ko kuno une nikubabula nikuti: amujege basangalufu indumbula bagwitu, buno numme ne une Kyala, sikwisaga syosa sikwendelaga mumo ajobile umwene.

26. Ukwikina loli ko jikwikinaga palusungo lumo ingalaba jitu iji.“

27. Lelo po papo pakilo kya kumalisya ubusiku mulongo nabuna, bo tukusyungutila muñanja ja Atilija, pakilo pakati itolo, po babahalija balinkuti tuliti tusegelile pakisu kimo.

28. Po papo balinkusopa untofu gwa kugela amisi, balinkwaga amisi gali pamikwamba amalongo mabili. Kangi bo bangelapo, po balinkwandisya balinkusopa untofu, po papo balinkwaga gali pamikwamba mulongo namihano.

29. Lelo po papo po balinkupasya ukuti pamo tukwikinaga pamabwe, po papo balinkwenda nukusopa inangula ina kumbingo. Balinkuti: linga bwakyaga!

30. Abene babahalija balinkuti tujonge mungalaba, po papo balinkulikisya muñanja liboti, balinkufwana bikulonda akwakusopa ijingi inangula kukilomo.

31. Po papo Pauli alinkubabula nabasikalī nasausi gwabo alinkuti: linga batikujā mū mungalaba abandu bababa, po mutikuponaga umwe.

32. Po papo abene abasikalī balinkwenda nukubuta imbote sya iboti, ilyene lilinkwenda nukusatukila mmisi.

33. Po papo alinkubumilisa Pauli alinkwakufika nabo kubukye alinkubatengulila bosa alinkuti: mulilyaga ifindwibaña. Alinkubabula alinkuti: „Lilino po mūmalile ubusiku mulongo nabuna mukulinda na ji njala, mukafimaña nankanwa ifindu.

34. Ko kuno lelo une nikubabula fijo nikuti amulyege ifindu. Namanga po mukwisakuponaga bununu. Buno mwesa muno mujilile najumo lutasakusatukaga nuluñwili nulumo.“

35. Lelo po papo bo afumile pakujoba lilili, po papo alinkwega ikisyese alinkugwa ulupi kwa Kyala bo bikuketa bosa, alinkukimeñanya alinkwenda nukulya itolo.

36. Po papo bope balinkwenda nukuhoboka bosa balinkulya ifindu.

37. Lelo twesa muno twajilile twe bandu mungalaba mumo twali bamia babili namalongo mahano namabili nantandatu pamwaña (276).

38. Lelo bo bikwite ifindu, po papo po balinkuti tupepulege ingalaba jigege mbepe. Po papo amalesi gā ngano balinkugataga muñanja.

39. Nulubunju lelo bo bukile, po balinkwaga bakakimaña ikisu. Balinkulyaga lolī ilikunda ili lyali nubutengamu, po papo balinkujobana balinkuti: atū-

gesyege tukete bo jitiike ukufyuka pala ingalaba.

40. Po papo balinkusibuta imbote sya nangula, silinkusatukila muñanja. Balinkwabula imbote isi basikungile ingafi sya kupingila. Balinkufyusya umwenda gwa kukilomo ugwa kwendesya balinkugulabisya kumbepo. Po papo balinkujila bisya kubutengamu kula ingalaba.

41. Po papo balinkwakufika pamo apa inanja jili nakosana-kosa. Po papo ingalaba jilinkwenda nukwikiña papo. Kukilomo jilinkwilumika itolo, jilinkusita nukusukanika. Kumbingo lolī ko jilinkupanguka (amajiga).

42. Abene lolī abasikalī balinkujobana balinkuti: abapiñigwa aba atubagoge. Namanga batigi: ā bikogelaga bikujongaga.

43. Umwene sausi lolī papo atigi numpoke Pauli, po papo alinkubakanisya isi bajobene. Alinkubabula alinkuti: aba linga bameñe ukogela, bo baliatalaga nkyeni bañelege misi baponele pisilya.

44. Abangi alinkuti bo bikogelelaga namatapwa nifipiki fya ngalaba. Lelo po papo po balinkwenda nukuponela pisilya bunobuno bosa itolo.

28.

1. Lelo po papo bo tuponile pisilya twesa, po tulinkwenda nukulumaña ulusungo lululu ukuti lo ulu bikuti jo Melite ingamu.

2. Po papo abenekisu mumo balinkuja bololo itolo pakutwambilila, ubololo ubu mundu atikubwaga bwila. Balinkutuko-

kesya numoto balinkutwīngisya nanńumba twesa bo batubwene nukutima ifula nukukangama imbepo.

3. Po papo umwene Pauli alinkubunganya akakose kā tubabu alinkubika pamoto. Po papo jilinkusoka mumo injoka jilinkubopa umoto, po papo jilinkunduma pakiboko.

4. Abenekisu lolī bo bakabwene akandu aka ukusyuta pakiboko kyake, po balinkubulana balinkuti: utigi ndosi umundu uju. Bo atile mbonile inanja lilino bunobuno itolo, po kangi umwene Lubukisyo atikundeka kubumi.

5. Po papo umwene alinkukasańandila mmoto akajoka aka alinkwangala unnu itolo.

6. Abene lolī balinkuketa, balinkuti kikwisulaga ikiboko, pamo ikutigi naligiti ukufwa. Lelo bo baketile bangele fijo, bo bagile nakamo akabibi katikumwisila, po papo balinkugalabuka itolo balinkuti jo Kyala utigi.

7. Lelo pabupipi itolo papo po ali nikisu kyake unkulumba gwa lusungo lulo, uju ali jo Pubili ingamu. Jo alinkutwambilila alinkututanga bununu ifindu ubusiku butatu.

8. Umwene ugwise gwa Pubili uju, jo tulinkwakwaga abinile fijo nakakina nulwa kumwana. Po papo Pauli alinkwīngila mumo ali alinkwiputa, alinkumbikapo ikiboko, lelo po papo umwene alinkwenda nukubumbuluka.

9. Po papo po balinkwenda nukubungana papo bosa nabangi abońwa abā palusungo papo, bope balinkwenda nukubumbuluka.

10. Po papo balinkwenda nukutwimika ulwimiko lu lwīngi fijo. Lelo bo tukusumuka ukubuka, po balinkutubopela nimbopo josa.

11. Lelo po papo bo tugonile imyesi mitatu, po tulinkwipaka mungalaba ja mw-Alekandeli, iji jāgonile palusungo papo mapepo; ija kifwani kya bipasya bā Jupiteli kukilomo. Po papo tulinkubuka.

12. Tulinkwakufika mu-Silakusi, mo tulinkulinda katatu.

13. Tulinkufuma papo tulinkuloboka tulinkwakufika mu-Legi. Lelo bo tulindle kamo mumo, po papo jilinkwinuka imbepo iji bikuti jo Noti. Jo jilinkwaktwīngisya mu-Putyoli pabusiku bwa bubili.

14. Mo tulinkubaga abakilisiti abinitu. Bo balinkututengulila balinkuti muligonapo. Lelo po papo tulinkwenda nukugona ubusiku buhano nabubili. Lelo po papo po tulinkusumuka ukubuka mu-Loma lelo.

15. Abene abakilisiti abinitu abā mu-Loma, bo bapilike ukuti tuli munjila, po balinkwaktwambilila. Balinkwenda josa itolo, bamo balinkwakufika pa-Apifolo, bamo balinkwakufika pa-Tilitabelini, po tulinkwaganila nabo. Umwene Pauli bo ababwene abene, po alinkwenda nukugwa ulupi alinkuti ndaga gwe Kyala. Po papo alinkwenda nukukiba itolo.

16. Lelo po papo tulinkwakufika mu-Loma. Umwene Pauli lolī balinkuti ajege mwene itolo nunsikalī jumo ugwa kundindilila.

17. Lelo po papo, bo agonile ubusiku butatu, po alinkubabilikila abakulumba mba-

Juta. Lelo bo babungene, alinkujoba nabo alinkuti: „Mwe bamyitu, nikubabula nikuti mbiñigwe mu-Jelusalemu, ndagi-gwe mmaboko gā ba-Loma ne ngabaliga nasimo naban'-Isilaeli ne ngasiliga niñiho sya bisukulu bitu.

18. Abene lelo aba-Loma bo basipilike inongwa syangu, po balinkuti: tumwabule une. Namanga bāgaga najimo inongwa une ija kūngogela.

19. Abene lolī aba-Juta balinkukana. Lelo po papo ko kuja balinkūfimbilisya babo. Lelo po papo une ndinkwenda nukuntambula Kesali ndinkuti: po ngimba jo ikusitumulaga jujo. Lolī mungati ndile pamo ndi nasyo simo isya kubohela abā kikolo kyitu. Himma.

20. Syo sisyo mbabilikile umwe, ndile mbaketege njobege nanumwe. Namanga unololo ugu fwele lilino go fwele gwa palusubilo ulu ikusubila Isilaeli gwesa.“

21. Po papo abene balinkukana balinkuti: „Uswe nakalata akisamo najumo mu-Jutai ugwa kutubula inongwa syako, nun-Juta umwinitu akisamo najumo kumyitu kuno nugwa kukufumunya simo imbibi nugwa kukujoba simo ugwe.

22. Lolī tukuti syo nñunu linga kutubula ugwe isi linga gwino-gwine. Namanga akapanga kinu aka kitapwile aka, ko tupilike itolo uswe ukuti mosamosa itolo bikulwa nako.“

23. Lelo po papo balinkulagilana nagwe ubusiku. Lelo po papo balinkubuka kumyake kuno agonaga ba bingi. Bo alinkubalinganya alinkusisimiki-sya fijo isya kitangalala kya

Kyala. Alinkubatobesya isya Jesu alinkwegela namungomelesyo sya Mose nambasololi. Alinkwanda na lu lubunju alinkwakupela na ga majolo.

24. Po papo lelo bamo silinkubakola isi ajobaga, bamo lolī balinkufuja itolo.

25. Bagile lelo batikwamulana bununu, po papo balinkubalabila. Po papo umwene Pauli alinkongelapo akasyu kamo kene alinkuti: „Ngimba agolwisyen naloli Mbepo mwikemo apa abisemwe ababulilaga mwa-Jesaja unkunguluka apa atigi:

26. Bukaga kubandu bababa ubabulege utigi: ukupilika nimbulukutu syinu ko musakupilikaga, lolī mutisakusyaganyaga. Ukuketa namaso ko musakuketaga, lolī mutisakusyaganyaga.

27. Buno indumbula sya bandu bababa sipelile ukuja sito itolo ubutupe. Imbulukutu syabo sili namapuli ukupilika. Baniñile amaso, papo bikuti tungaketaga namaso tungapilikaga nimbulukutu inongwa tungasyaganyaga mundumbula tungapindikaga, angisakutubumbulusyaga une.

28. Isaga mbabule une lelo, ubupoki bwa Kyala ubwa kubapoka abandu bo abatumile ba bapanja, abene lolī bo bikupilikaga.“

29. [Lelo po papo bo ajobile lilili, po balinkwenda nukusoka aba-Juta, balinkwananya fijo.]

30. Umwene Pauli alinkumala ifyinja fibili alinkugona nnumba jake iji abahombaga indalama aba balimwasime, mo ali-

nkubambilila bosa aba babu-
kaga kukunketa.

31. Alinkukifumūsyā ikitanga-
lala kya Kyala alinkubabula

abandu inongwa sya Jesu Ki-
lisiti umalafyale. Alinkusijoba
itolo unsitakunkanīsyā naju-
mo umundu.

Ilyepisitili ili Pauli abasimbilaga aba-Loma.

1.

1. **Joune Pauli** ne nāmata
gwa Jesu Kilisiti, ne āmbilikīle
ukuti njege mwāpositili, ne ā-
sungwīle ukuti njege gwa ku-
joba ilībāngeli lya Kyala;

2. ili āfīngīle ngani li ijolo,
ili āfīngilaga mbakūnguluka
bake aba balibikīle mwa ba-
kalata abikemo;

3. ili likunjoba umwanake Jesu
Kilisiti umalafyale gwitu, uju
kulubafu lwa bundu āpapīgwe
mumbeju ja Ndabiti,

4. uju kulubafu lwa Mbepo
gwa lwīkemekesyō ābonekīle
mfika fya maka ukuja jo ju
mwana gwa Kyala, pala asyū-
kege kubafwe.

5. Jo uju twambilīle mu mmya-
ke niipyana nubwāpositili ubwa
kunkabila abā kusikonga isya
lwītiko lwa kujītikila ingamu
jake mfikolo fyosa itolo fya
bandu.

6. Mo muli nanumwe mfikolo
fififi, mwe ababilikīle Jesu
Kilisiti.

7. Nīkubasimbila mwesa
mwe bakundwe bā Kyala mwe
muli mu-Loma, mwe babi-
likiligwa mwe bikemo. Nīku-
baponya nīkuti: na-Kyala tata
twesa na-Jesu Kilisiti umala-
fyale jo abasajege niipyana
nulutenganyo.

8. Nīkutala pakubagwila ulupī
mwesa itolo kwa Kyala gwa-
ngu, nīkujobela mwa Jesu Ki-

lisiti nīkuti ndaga gwabomba;
papo nagīle ulwītiko lwinu lu-
fumwīke ikisu kyosa.

9. Jope na-Kyala uju nīku-
mbombela mumbepe sya munda
mmyangu apa nīkufumūsyā ilī-
bāngeli lya mwanake, — jope
nīkuti āmbwene ukubakumbu-
ka umwe kisitakulindila une.

10. Buno bwila munīputo sya-
ngu isi nīkwīputa po nīkuti:
ndisi jujo ju Kyala, linga pamo
nāgaga musī gumo ānītike na-
nīne ukuti nīseko kumyinu ku-
kuko.

11. Namanga nīganīle fijo u-
kwisako kukubaketa umwe,
papo nanīne nīkuti ngabapepo
kamo akakungilwa kā mwa
Mbepo akā kubakasya.

12. Nīkubala ukuti (bo nīsīle-
kufikako, po ukuti) tukasubisa-
nikisyege lu lwītiko ulu tui
nalo twesa nanumwe nanīne.

13. Lolī ndīkufīnda une mwe
bamyitu, nandisenye itolo ka-
bili-kabili ukwīnogona mundu-
mbula syangu ndinkuti mbuke-
ge kuli mwe bīnangu. Lolī
fimo fīkūngomola bwila fīsīle-
kufika kulilino kuno. Namanga
nātigi mbege kamo akaseke
na mu mmyinu mumo, bo papo
mbele nambāpanja abangi.

14. Buno nīpelīle ukuja gwa
kūmelela bosa itolo, naba-Gi-
liki nabā kunja nabā mahala
nabasitamahala.

15. Po papo lelo linga nālī
joune, nanumwe mwe bā mu-

Loma angali nikubabula ilibangeli ili.

16. Namanga une ndikufwa isoni pibangeli. Namanga ndibwene une, nagile go maka itolo ga Kyala aga kubapoka bosa aba bikwitika, nun-Juta nkyeni nun-Giliki bububo.

17. Namanga libukingwile ubugolofu ubu apelile Kyala ubu butile nukufuma ndwitiko butile nukulabisya mu ndwitiko kangi. Bo lilyo lisimbigwe mwa Kalata ili likuti: uju linga ubugolofu bwake bufumile ndwitiko, jo ikujan-gako kubumi.

18. Namanga ingalalisi sya Kyala sikingwike kumwana nisyapa kila kya bandu kyosa itolo iki bikumwila Kyala, nisyapa pabunyongafu bosa itolo bwa bandu, aba ubwanaloli bwa Kyala babupekisyeye mbunyongafu bwabo.

19. Namanga tosa utwa kummanilamo Kyala tuli pabwelu itolo, batume. Namanga ababulile jujo ju Kyala.

20. Namanga bosa ubupelelesye bwa Kyala ubwa kubutitu, — nikubala namaka gake ga bwila itolo, nubwakyala bwake bosa itolo, — nikuti bo ikubwaganya ugwa mahala, ikuketela mumbombo syake isi syandile papo kipeligwege ikisu. Po papo sikusoba itolo abene isya kwinkesya.

21. Buno pope napapo balimene Kyala, pope balinkusita itolo nukumwimika ukuti Kyala naloli, balinkusita nukugwa ulupi kumyake. Himma syope nisi bamwilogonaga silinkwipela bwasi itolo. Lelo po papo ningisi ji-

linkwenda nukugwa mundumbula syabo isitamahala isi.

22. Abene bo bikwitufya bikuti tuli namahala, po balinkwipela ukuja bakofofu itolo.

23. Ubwene ubukulumba bwa Kyala unsitakwandukamo, bo balinkusamisya balinkufwanikisya bo ikifwani nikya mundu umbugujufu nikya njuni nikya finamana fya malundi mana nikya tumbakasya tosa.

24. Ko kuno Kyala alinkwenda nukubataga muno bali mu mfinono fya mundumbula syabo, alinkubatagila mbunali bwa kwijwelula itolo babo imibili.

25. Namanga basipindulaga isya naloli isi sikunjoba Kyala, balinkusipela ukuja sya butungulu. Balinkundeka umpeli umwenelwimiko bwilabwila naloliloli, balinkwenda nukukindilila pakufyimika fi fipeligwa, fyo balinkufibombela fifyo.

26. Ko kuno Kyala alinkwenda nukubataga ukuti bapyege itolo ifino ifya kwijwelula. Namanga nabakikulu babo balekile muno bapeligwe umbili, bapindwile itolo, gukubomba isi bakapeligwemo.

27. Bope nabaambala bububo. Balekile ukuja nabo abakikulu bo papo bapeligwe, bapilanile babo batupu bo basambukile mfinono. Unambala alinkwenda nukubomba isi sili mwiko nunambala-nine. Lelo po papo balinkwenda nukwikabila mu mmibili gyabo muno ifihombigwa ifi fyababagile, ifya kubahomba palonangiko lwabo.

28. Lelo bo apa bope batigi Kyala akabagila ukumana bununu, bo jope Kyala alinku-

gelela papo alinkubatagila mũnĩnogono isi sũkabagila, nukubomba alinkubataga ukuti babombege itolo isi sũli mũũko.

29. Papo bũswĩle ubunyongafũ bosa nubugasĩ indũmbũla nubũnoĩwafyosa nububĩbĩ itolo, bĩkwĩte nulukafũlano nubugogĩ nukulwa nulusyobo niĩho itolo imbĩbĩ.

30. Bahehĩ bũheli basyokela-Kyala bũ matingo basyokela-bĩnabo bĩkwĩtũfya bene bũgula-mbĩbĩ imbya bũlabapapĩ.

31. Basĩtamahala bafũfyalwĩtikano ulu mũwĩtikene nabo, basĩtabumaĩnani basĩtalupakisyo.

32. Abene pope nũpa balumeĩne ulutũmũlilo lwa Kyala ulu atũmũlĩle nganila ulu atũle: bosa aba linga bĩkubomba sũsũsũ bafwene nako ku kufwa kwene, pope abene, himma batũle nukusĩbomba itolo babo batũle nukubasekelela aba linga bĩkusĩbomba bĩkuti, bo banũũũ.

2.

1. **Ko** kuno nĩkuti: sũkajako nasĩmo isya kwĩnokesyũ ugwe gwe mũndũ gwe linga kubalonga sũmo abangi. Buno syosa isi linga kundonga jumo unnĩno, syo kangi kwĩjobela mũmo gwĩmwene ububĩbĩ nanũngwe, namanga nanũngwe syo kubomba sũsyo kundonga unnĩno.

2. Lolĩ uswe tũmeĩne ukuti Kyala atĩkusoba apa ikubalonga babo linga bĩkubomba sũsũsũ, ikutalula itolo nalolĩ.

3. Lelo ugwe gwe mũndũ gwe kubalonga babo bĩkubomba sũsũsũ, bo nanũngwe uli pakubomba sũsyo na jujukwe, po kingamo kuti une nĩkuponaga ukũndonga Kyala?

4. Kingamo kubusyokela ugwe nubololo bwake ubu bujũlũle itolo, nulwĩfĩmbilisyo ulu ikwĩfĩmbilisya bwĩla, nũpa bwĩla ikuti „lyambepa?“ Ukabubona ubololo bwake ugwe ukuti bukulonda ukukulabisya kulupinduko?

5. Lolĩ ugwe papo ngafũ itolo indũmbũla syako, papo sũkalumaĩnamo sũkũ nulupinduko, po papo kingamo utũle: nĩkwĩlundikilaga ingalalisĩ sya pabusũkũ bwa ngalalisĩ apa Kyala isakubonekaga pabwelũ ukuti ikugolosya itolo ukulonga syosa umwene.

6. Buno umwene bosa isakubapũlaga pa pambombo syabo jumojumo uju isyake uju isyake.

7. Aba linga bĩkumilisya itolo ukwĩjula imbombo innũũũ, aba bĩkulondela mũmo nubukulumba nulwimiko nubusĩtakufwamo, bo ikubapaga ubumĩ bwa bwĩla.

8. Abene lolĩ abapelakulundukana, aba bĩkusũla isya nalolĩ, aba bĩkusũtika syene sũ sya bunyongafũ lolĩ, bo ikubapaga ningĩmbuko ningalalisĩ.

9. Ikubikaga nubutolwe nubukamandanĩgwa pandũmbũla sya bandu bosa aba bĩkubomba sũmbĩbĩ. Ikutalaga pan-Juta ikukongaga napan-Giliki.

10. Abene lolĩ aba bĩkubomba sũ nnũũũ, bo ikubapaga nubukulumba nulwimiko nulutengano. Ikutalaga pan-Juta ikukongaga napan-Giliki.

11. **N**amanga umwene Kyala najumo umũndũ atĩkunsalila mbunũũũ kumaso.

12. Buno bosa aba batũlũle inongwa ingomelesyo bo bakajana syo, bo bĩsakupũtũgũwaga

kisitakulongeligwa mungomelesyo. Kangi bosa aba batulile inongwa ingomelesyo bo bali nasyo, bo bisakulongeligwaga mu mungomelesyo.

13. Namanga mungati bo bagolofu kwa Kyala aba linga bikupilika kwene ku kupilika ingomelesyo, himma babo linga bikusikonga lolì ingomelesyo bo lolì bo bisakujobigwaga ubugolofu.

14. Namanga abāpanja bwila apa bikukonga itolo mungomelesyo bo bakaja nasyo isyene, apa bikuti itolo bo tupelilwe; bo po papo bipelile ukuja ngomelesyo itolo babo, bipelile ukuja sisyo bakaja nasyo.

15. Namanga abene babonike ukuti sisimbigwe itolo mundumbula syabo ingomelesyo. Babonike mope namunibonelo syabo apa bikwibona itolo babo, namuninogono syabo apa simo sikufundana sisyo ndupu, apa simo sikunosanikisya sisyo ndupu kangi.

16. Apa nikuti bisakulongigwaga, po nikubala pabusiku ubu abandu bosa isakubalongelaga mwa Jesu Kilisiti na si sya kubutitu inongwa syabo; bo lilyo nikujoba bwila mwibangeli ili nikubabula umwe.

17. Keta lelo, ugwe kwijoba ubu - Juta, usikile si ngomelesyo, kwitufya kuti ndi mundu gwa Kyala,

18. usimeñe isi iganile umwene usimalile itolo syosa, namuno sitapukene (ninnunu nimbibi) usilingenye ugwe papo kupilika bwila ingomelesyo,

19. gwibwene gwimwene nukuja gwe ndongolelanjila ja bafwamaso, nukuja gwe lumuli lwa ba mungisi,

20. nukuja gwe mfundamahala ga bakoñofu, nukuja gwe mmanisi gwa bafyele, namanga gwagile mungomelesyo mumo, mo usibwene namunuma nisyabumañi bosa nisyanañi.

21. Apene lelo apa kubamañisya abangi, po ugwe utikwimañisya gwimwene? Apa kuti mungahijaga, po kangi kuhija jujukwe?

22. Apa kuti mungalogwaga, po kangi kulogwa jujukwe? Apa kuti gili mwiko une gya-bakyala, po kangi kuleba mwa-Tempeli jujukwe?

23. Apa kwitufya kuti uswe tuli nasyo ingomelesyo, po kangi Kyala kunjwelula itolo jujukwe nulukilanyo lwako ulu kusikilanya sisyo si ngomelesyo?

24. Bo lilyo lisimbigwe ili likuti: „jouwwe mwe ingamu ja Kyala mujipelile ukutukigwa amahelu mbāpanja.“

25. Namanga ukubutigwa ko kwaki ko kununu, linga gwe mundu kukonga itolo mungomelesyo. Lolì linga ingomelesyo usikilenye, bo po papo bo ububutigwa bwako bwipelile ukuja busitakubutigwa itolo.

26. Apene lolì linga umwene unsitakubutigwa, linga amalile itolo akongile syosa isi Kyala akomelisyemungomelesyo atilesyo sya bugolofu sisyo, nikuti bo po papo bo Kyala unsitakubutigwa jujuju ikunjobaga ikutigi: ko kuja mbutigwa itolo?

27. Lelo po papo umundu jujuju, uju pakikolo akaja mbutigwa, uju asimalile ingomelesyo ukusikonga, jo kwisakwagaga ikukulonga ugwe gwe kusikilanya itolo ingomelesyo bo uli nagwe kalata gwa ngo-

melesyo bo uli nabo nububu-tigwa.

28. Namanga ungati bo n-Juta itolo po papo, uju linga n-Juta muñuma itolo. Ungati bo abutigwe itolo po papo, uju linga abutigwe muñuma itolo mu mbili.

29. Himma uju linga n-Juta kubutitu loli, bo n-Juta naloli; uju linga abutigwe ububutigwa bwa mundumbula ubu bufumile mwa Mbepo, — bomma ubu bukongile mwa kalata itolo, — bo abutigwe naloli. Jo ulwimiko lwake batikumwimikaga ba bandu, himma umwene isakumwimikaga ju Kyala.

3.

1. Po papo lelo nikulalusya nikuti: aba-Juta babakindile fikij lelo abangi abandu? Ubwene ububutigwa bo bubapele fikij lelo?

2. Bubapele itolo fijo gwe, kosa-nakosa. Namanga Kyala atalile abapele sisyo ajobaga ijolo (atile syo mulindililege).

3. Bule lelo? Apene apa linga bamo bendile nukusita ukuja balilisi pakabombo kakaka, po kuti ubusitabililisi bwabo bububu kingamo bukomolaga ubulilisi bwa Kyala?

4. Syommiña ungasulwa! Isaga loli ngubule une muno siji-lile: gwa naloli umwene Kyala, bosa abandu batungulu itolo, bo lilyo lisimbigwe, ili likuti:

„Po ukuti bakujobege ubugolofu ugwe isi kulonga, si-jege ndobe isyako apa kulongana nabo.“

5. Apene lelo linga ubunyongafu bwitu uswe bukubwimika ubugolofu bwa Kyala, po tutubulege uswe lelo? Po ngi-

mba Kyala nnyongafu itolo ju-jo utigi, apa ikutufundila mbukalale? Jouswe twe bandu, bo tukuja bunobuno.

6. Syommiña ungasulwa! Linga bo syali bunobuno, po akilongaga bulebule Kyala ikisu?

7. Namanga linga ubutungulu bwangu bukumpa ubukulumba Kyala papo bukubujumbika ubwanaloli bwake, po at' ando-ngege ubutulanongwa une lelo?

8. Nikuti po angali tukujoba sisyo bikutuhelula bamo apa bikuti tukuti: atubombege si mbibi, buno mo sikufumaga innunu. Bo aba agolwisye itolo umwene, apa ikusitumulila ngani inongwa syabo.

9. Bule lelo? Tubakindile abangi uswe (twe ba-Juta)? Himma tukabakinda napana-ndi. Buno itasi tubalongile bosa itolo naba-Juta naba-Giliki tutile balambile itolo bosa kubutulanongwa.

10. Bo lilyo lisimbigwe ili likuti:

„Akajako najumo ungolofu, najumo itolo.“

11. Akajako najumo ugwa kusyaganya inongwa, akajako najumo uju ikundonda Kyala.

12. Bosa basobile injila, bosa bonangikile lumo. Akajako najumo uju ikubomba innunu, himma najumo itolo po papo.

13. Abene kumilo go mapumba aga gali bwasi itolo, indimi syabo lusyobo lutupu. Bafumbile ikitanda kya njoka nkanwa mmyabo.

14. Nkanwa mukulefuka nifigune nubukali abene.

15. Amalundi gabo gatikuhaba apa bikubuka pakona ililopa.

16. Bukañange butupu, bujwelufu butupu muno bendile.

17. Ijene injila ja lutenganyo jo bakajimaña.

18. Ulutilo ulwa kuntila Kyala lo bakalubika kumaso abene."

19. Lelo uswe tumeñe: syosa isi sikujoba ingomelesyo syo sikubabula babo bali mmalundi mungomelesyo. Bosa abandu ukuti sibafundikege kukanwa; kyosa nikisu ukuti kipelege ukuja kya kukilonga ju Kyala.

20. Namanga imbombo isi gwe mundu kubomba papo silagile si ngomelesyo, syo sitisakumpaga najumo umundu ubugolofu kumaso kwa Kyala. Namanga ingomelesyo syo sikupelela ku kubumaña bu butulanongwa umundu.

21. Lelo ubwene ubugolofu ubu ikutupa Kyala, bo bubonike pabwelu bwene itolo, sikabutupusya si ngomelesyo. Bujobigwe ukuja bo bubo namungomelesyo nambasololi.

22. Lolli nikubala ubugolofu ubu ikutupa Kyala, ubu bukufuma ndwitiko lwa kumwitikila Jesu Kilisiti, ubu atile bwa bosa itolo aba bamwitike. Namanga bafwene itolo bosa, bakakindana.

23. Namanga bosa itolo batulile inongwa, bosa itolo bali kyagi ubununu ubu Kyala atigi bikujaga nabo.

24. Ikubakungila itolo juju ubugolofu papo gwa ipyana umwene. Ikubakungila ndubango ulu ababangilaga Kilisiti Jesu.

25. Uju Kyala alinkunsakulila ngani alinkuti mwilopa lyake mo ikwipelaga ukuja kandu ka kusajanilapo nabo aba bikumwitika. Alinkuti: mo bukubonekelaga ubugolofu bwangu une. Papo asilekile itolo inongwa isi batulaga bwila ijolo, apa abalaga bwila Kyala.

26. Alinkuti nalilino bunobuno mo bukubonekelaga ubugolofu bwangu une. Alinkuti: mbonekege nukuja ne ngolofu jujune nimwene, mbonekege nukubajoba ubugolofu bope naba linga bamwitike Jesu.

27. Bule lelo, ulwitufyo luli kugu? Mma, lwigaliligwe panja itolo. Lo lukomelesyo luliku ulu lwigalile panja? Kali lo lukomelesyo ulu lukuti bombaga fimo? Himma lo lulagilo ulu lukuti itikaga itolo.

28. Po papo lelo tukumalisya tukuti: po papo lelo umundu ikubwagila mundwitiko ubugolofu bo akabombamo nasimo imbombo sya kukonga mungomelesyo.

29. Umwene Kyala jo Kyala gwa ba ba-Juta bene lelo? Nikuti Kyala gwabo na ba bapanja? Ena, umwene jo ju Kyala gwabo na ba bapanja.

30. Namanga Kyala ali jumo jwene. Nauju atile nababutigwa ikubajoba ubugolofu ubu bukufuma ndwitiko, nauju atile nabasitakubutigwa ubugolofu ikubajobela mundwitiko ulu bitike, — jo juju ntupu.

31. Ko kuja lelo ko komola tusyomwile nulwitiko ingomelesyo kingamo? Syommiña ungasulwa! Himma ko kusyimika tusyimike fijo itolo.

4.

1. Lelo umwene Abulaha-
mu umwisukulu gwitu jo tukuti
umbili gwake gunkabile fikij?

2. Namanga Abulahamu linga
sinkabile ubugolofu si mbombo
syake isi abombile, bo ngimba
ali nasyo isya kwitufya umwe-
ne. Kwa Kyala lolij ko akaja
nasyo.

3. Kali sisisi syo ikutubule
Kalata? Buno syo ikuti: „Abu-
lahamu alinkwenda nu-
kwitika kwa Kyala, lelo po
papo Kyala alinkwenda nukuti:
ko kuja bo bugolofu ulwitiko
lwake.“

4. Umwene umundu lelo uju
linga abombile akabombo, jo
ifihombigwa fyake batikumpa
ukuti fikungilwa fya mwipya-
na. Himma po ikukaba itolo
ifya pamaka gake.

5. Lolij uju linga atiku-
subilila pakabombo ka-
ke, uju ikumwitika itolo
Jujo ikubapa ubugolofu
nabatulanongwa, jo ul-
witiko lwake umwene
ikuti ko kuja bo bugolo-
fu itolo.

6. Bo lilyo jope na-Ndabiti
ikunjoba ubusangalufu umundu
uju linga Kyala anjobile ubu-
golofu bo akabombamo nakamo
akabombo,

7. apa ikuti: „basangalufu aba
baswegigwe nisi basilaga
ingomelesyo, aba ninongwa
syabo sifisigwe.

8. Nsangalufu umundu uju
umalafyale inongwa syake
atikumbalila nakumo.“

9. Ubwene lelo ubusangalufu
bububu bule, kali bo ikunjoba
ju mbutigwa mwene, kali pamo
ikunjoba jope nunsitakubuti-

gwa? Buno tutile: Abulahamu
alinkumbalila lu lwitiko ali-
nkuti ko kuja bo bugolofu.

10. Kali umwene ambalilaga
bo ali bulebule? Kali bo abu-
tigwe kali pamo bo akali nuku-
butigwa? Buno akalimbale bo
abutigwe, himma alimbale bo
akali nukubutigwa.

11. Lelo po alinkwenda nu-
kwambilila nikimañilo iki
kya lwiho lwa kubutigwa, lelo
po papo ububutigwa ubu buli-
nkwapela ukuja kikolekelo itolo
kya kubusisimikisya ubugolofu
ubu lwalinkabile ulwitiko bo
akali nukubutigwa. Papo Kya-
la atigi ikujaga gwisabo bosa
naba bikwitika bo bakabuti-
gwa, bope ukuti bise babalili-
gwege ubugolofu.

12. Kangi atigi ikujaga gwi-
sabo bope na ba babutigwa
aba linga batile nukubutigwa
batile nukukaña mmakato ga
lwitiko lwa tata Abulahamu, ulu
alitike bo akali nukubutigwa.

13. Namanga ulufingo ulu afi-
ngene nabo ba-Abulahamu ni-
mbeju jake josa, ulu atile bi-
kukingilangapo kyosa ikisu
ukuti kilingo, lo akalimpelile
mungomelesyo umwene, himma
alimpelile mbugolofu bwa pa-
lwitiko.

14. Namanga linga bo bajaga
bingilapo-kilingo kikiki ba ba
mungomelesyo, po angali ulwi-
tiko lwipelile ukuja hwasij itolo,
po angali lomwike itolo na lu
lufingo.

15. Namanga isyene ingome-
lesyo syo sikupela ingalalisi.
Namanga apa linga sikajapo
ingomelesyo, po lope nulukila-
nyo nalumo.

16. Ko kuno nikuti kilingo
kikwendelaga ndwitiko papo

atigi kikujaga kikungilwa kya mwipyana, papo atigi po nisi aŋingene nabo sikujisilaga naloli josa imbeju (ja Abulahamu). Loli mungati pamo nikubabala bene babo bendile mungomelesyo ukuja mbeju ja Abulahamu, himma nikubabala bope naba bendile ndwitiko lwa Abulahamu, uju ipelile ukuja jo tata twesa.

17. Bo lilyo lisimbigwe ilya kuti: „ngupelile gwisabo ifikolo fi fingi itolo.“ Bo ali bunobuno kumaso kwa Kyala, uju amwitikaga umwene, uju ikubasyusya nabafwe, uju ikufibilikila itolo nifi fikajako fikufwana filiko.

18. Umwene (Abulahamu) bo nafimo ifya kusubila, po alinkwitikila lu lusubilo ulu asubilaga ukuti nisakwipelaga ukuja gwisabo ifikolo fi fingi itolo; bo lilyo lisimbigwe, ilya kuti: „bo jisakujaga bunobuno imbeju jako.“

19. Pope napa umwene asyelepo panandi itolo ukumala ifyinja amalongo mulongo (100), pope alinkusita nukujeta ulwitiko bo ikwiketa umbili gwake ugu gwafwile, bo ikunketa naSala ukuma imbapo.

20. Umwene lalinkusita nukujako nalumo nulufujo ulwa kumpelela ukwilamwa ulufingo lwa Kyala ukuti pamo lusitege ukwisa. Himma umwene alinkwikakisyu mu ndwitiko, alikumpa ubukulumba Kyala.

21. Umwene alinkummana itolo naloli mundumbula syake ukuti ifi linga aŋingene nagwe umundu, fyo amene nukupela fikantolamo.

22. Po papo sisisi Kyala syo alinkwenda nukumbalila alinkuti: ko kuja bo bugolofu.

23. Loli apa sisimbigwe pakalata isi sikuti: „alinkwenda nukumbalila alinkuti ko kuja bo bugolofu,“ po mungati sya jujo mwene pakalata papo,

24. himma syitu na jujuswe, twe tukwisakubaliligwaga nanuswe linga nanuswe tumwitike jujo ansyusyaga mbafwe umalafyale gwitu Jesu.

25. Uju Kyala apa antagaga mbufwe po alinkuti ikubufwilaga bu bukilanye bwitu bosa, kang'i apa ansyusyaga po alinkuti mo bajobeligwege ukuja bagolofu uswe.

5.

1. Po papo lelo papo ulwitiko lutupelile ukujobigwa ubugolofu, po papo umalafyale gwitu Jesu Kilisiti atutengenye nagwe Kyala.

2. Jo uju atwigulile twe linga twitike pakifigo kya kwingilila mwipyana lilili ili twimilemo. Lelo po papo tukwitufya ulusubilo ulu tukusubila ukwakufika kubukulumba bwa Kyala.

3. Loli mungati ko tukwitufya kene kakaka. Himma bope na bu butolwe tukwitufya. Papo tubumeŋe ubutolwe ukuti bukupela ubufindaŋoma.

4. Ubwene ubufindaŋoma bukupela ubuŋambala indumbula, ubwene ubuŋambala indumbula bukupela ulusubilo.

5. Ulwene ulusubilo loli lo lutikunsusya umundu, namanga ulugano lwa Kyala onile itolo mundumbula syitu Mbepo mwikemo uju tumwambilile.

6. Buno naloli Kilisiti endile nukutufwila twe batulanongwa,

bo tasi tuli boŋwa itolo. Alinikutufwila pakyinja kyake iki alinogwine mwene.

7. Buno jope numundu ungo-
lofu, bali jumo jumo itolo aba
bikumfwila. Abene loli aba bi-
kufwila panongwa simo innunū,
bo ndisi loli bo bikujako bamo
aba bikufumamo.

8. Umwene Kyala loli, ulwake
ulugano ulu atuganile uswe, lo
alwimikile ngani pala Kilisiti
atufwilege uswe bo tasi tuli
mitulanongwa itolo.

9. Po at' asitege ukukindilila
fijo lelo lilino ukutupoka ku-
ngalalisi? Nīkubala lilino apa
tujobeligwe ngani mwilopa lya-
ke ubugolofu.

10. Namanga linga bwatu-
sajenye na-Kyala bu bufwe
bwa mwanake bo tuli balugu
itolo tasi uswe, po lelo ubwene
ubumi bwake busitege ukutu-
poka twe tusajanile nagwe
ngani lilino?

11. Loli mungati syo tuli na-
syo syene sisisi, himma nukwi-
tufya tukwitukifya mwa Kyala
tukuti jo ju Kyala gwitū. Syo
tukujobela mu mwa Jesu Kili-
siti umalafyale gwitū, uju atu-
kabile nulusajano lilino.

12. Ko kuno nikuti: nkisu muno
ubutulanongwa a butwele
umundu jumo jwene, lelo po
papo ubutulanongwa bulinkwe-
nda nukutwala ubufwe. Lelo
po papo ubufwe bulinkwenda
nukusatanila mbandu bosa bu-
nobuno, papo bosa batulile
inongwa.

13. Pope napalapala syakali
ingomelesyo, pope ubwene ubu-
tulanongwa bwalimo nkisu. Loli
papo umundu atikulongigwamo
ubutulanongwa bo ingomelesyo
sikajamo.

14. Pope loli bwila itolo na-
pakufuma pa-Atamu ukwisaku-
fika pa-Mose, pope ubufwe
bwali buafyale itolo. Bwaba-
lambike bosa itolo abandu na-
ba bakatulile inongwa iji jili
bo lu lukilanyo lwa Atamu, ulu
akilenye ulukomelesyo. Umwe-
ne Atamu loli kyo kifwani
kya uju ajaga pakwisa.

15. Loli mungati ifyene ifiku-
ngilwa fili bo lu lutyelemuko
lula; himma. Namanga apene
apa linga ulutyelemuko lwa
mundu jumo jwene jula, linga
lugogile ba bingi abandu, po
likindilile itolo niipyana lya
Kyala ukubalefikila ba bingi
kangi. Nīkubala li ipyana ili
abapaga itolo ilya mundu ju-
mo jwene uju, ilya Jesu Ki-
lisiti.

16. Kangi fyope nifpegwa fi-
kindile itolo, fikaja bo kako
lwapelaga ulutyelemuko lwa
mundu jumo jwene jula. Nama-
nga ukwene ukulongigwa ku-
fumile munongwa ja mundu
jumo jwene, kubapelile ukujob-
igwa ububibi abandu. Loli
ifyene ifikungilwa fya ipyana
ili lisakukile pandyelemuko si
ningi itolo, fyo fibapelile uku-
jobigwa ubugolofu abandu.

17. Namanga ubwene ubufwe
linga bwalipelile buafyale ito-
lo, linga bosa abandu bwabala-
mbikile muli jumo jwene jula,
papo atyelemwike jumo jwene
jula, po kangi bosa aba bikwe-
ga itolo niipyana ili likule-
fuka itolo nubugolofu ubu iku-
bapa itolo umwene — nikuti
po bikukindililaga itolo abene
pakwipela baafyale bo bali
kubumi. Bikwipelaga baafy-
fale muli jumo jwene bope,
mu mwa Jesu Kilisiti.

18. Po papo lelo une nkuti: bo apa ulutyelemuko lumo lwe-ne lula lubatwalile ukujobigwa ububibi bosa abandu, — bo litendike lyope nijsyu limo lyene ilya kubajoba ubugolofu abandu, lyope libatwalile ubugolofu ubupelabumi bosa abandu.

19. Namanga bo apa bipelaga batulanongwa abingi bala, papo asitaga ukupilika umundu jumo jwene jula, — bo bisakutendekaga bunobuno, bikwisakupeligwaga bagolofu itolo ba bingi kangi, papo apilikaga jumo jwene uju.

20. Isyene ingomelesyo syo sikongile munuma ukwisa. Syali sya kulubasya ulutyelemuko ukuti lujege lwingi itolo. Apene lolu apa linga ubutulanongwa bubele, po lyope niipyana lyendile nukukindilila ukulefuka itolo,

21. po ukuti lyope niipyana lyendelege mbugolofu ukwipela inafyale, po ukuti lipelege nubumi ubusitakumalika siku mwa Jesu Kilisiti umalafyale gwitu; bo apa bope nubutulanongwa bwalipelile bunafyale, bulinkupela nubufwe.

6.

1. Kali ko kuja tukutubulege lelo papapa? Kali tukuti isaga tujege mu mbutulanongwa, po ukuti ilipyana mo libalilege?

2. Syomniina mungasulwa! Twe tufwile itolo kubutulanongwa, mo twati twandisyemo kangi?

3. O, umwe kingamo mukimana ukuti twesa twe tokesigwe mwa Kilisiti Jesu, tokesigwe itolo mbufwe bwake ubu atufwilaga?

4. Buno apa twasyililigwe lumo nagwe, nkubala pala tokesigwege mbufwe bwake, po twasyililigwe ukuti po twise tujege mbumi ubupya nanuswe, bo apa jope na-Kilisiti ubukulumba bwa gwise bunsyusisye mbafwe.

5. Namanga linga tongene nagwe pakufwila bubo butupu ubufwe twesa, po ngimba pope napakusyuka po tukwisakongana nagwe bububo.

6. Buno nanuswe tumele ukuti umundu gwitu unkulu uju jope akomeligwe lumo nagwe pakikohekano, jo akomeligwe ukuti umbili gwa butulanongwa ugu gumalikege, nanuswe ukuti tungongelangapo ukububombela akabombo ubutulanongwa lilino.

7. Buno uju linga afwile, jo po papo jo alamukene nabo itolo ubutulanongwa.

8. Apene lelo linga tufwilile lumo nagwe Kilisiti, po tumele itolo uswe ukuti mope nambumi tukwisakujaga twesa nagwe.

9. Namanga tumele ukuti Kilisiti lilino apa asyukile mbafwe, po atikwandisyamo kangi ukufwa. Ubwene ubufwe butisakwandisyamo siku ukwipela malafyale gwake.

10. Namanga ubufwe ubu afwile, bo abufwilile bu butulanongwa alinkumalikisya nganila; ubwene lolu ubumi ubu mumi itolo lilino, bo gwa ju Kyala umwene.

11. Bo mutendekege bunobuno lelo nanumwe. Apa mukwiketa po mwimana gege ukuti: tufwile itolo kubutulanongwa. Apene apa tuli bumi lilino, po tuli ba ju Kyala mwa Kilisiti Jesu.

12. Po papo lelo ubutulanongwa fikuti bungipelaga buñafyale mumbili gwinu gwa bufwe muno, fikuti mungafitikaga ifiñoño fyake.

13. Tope nutumbakasya twa mumbili gwinu to mungabuni-ngaga ubutulanongwa ukuti twipelege twa kubombela ubunyongafu. Himma mwiningege itolo ku kwa Kyala loli, mubonekege itolo ukuti muli bumi mwe mwafwile. Tope nutumbakasya twa mumbili gwinu, tope munningege Kyala twipelege twa kubombela isya bugolofu.

14. Buno ubutulanongwa po butisakubalambikaga umwe. Namanga sikabakaba si ngomelesyo, himma libakabile li ipyana loli.

15. Bule lelo? Kali po kingamo tutulege itolo inongwa lelo papo sikatukaba si ngomelesyo, papo litukabile li ipyana lelo? Syommiña mungasulwa!

16. Umwe mukimaña lelo? Buno uju linga mwipelile ukuja batumwa bake mutile jo tukupilikaga kumyake, buno jo muli batumwa bake jujo po papo, jo fikuti mumpilikege itolo isi linga ikubatuma. Mumo mujege batumwa ba butulanongwa, lelo po mulabilege kubufwe; mumo mujege batumwa ba lupilikisyo, lelo po mulabilege kubugolofu.

17. Loli lilino po nikugwa ulupi kwa Kyala une, nikuti ndaga. Namanga ukuja batumwa ba butulanongwa ko mwali batumwa ijolo, loli lilino po ilibangeli mulitike itolo nindumbula syosa, bo papo babamañisye.

18. Lilino lelo papo mubangi-gwe kubutulanongwa, po mwij-

pelile ukuja batumwa ba bugolofu.

19. Isaga njobele mumo bikujobela abandu itolo, papo muli bandu nanumwe itolo muli bonwa. Bo apa ijolo utumbakasya twa mmibili gyinu mwatupelaga tutumwa twa buñali twa busitangomelesyo, mulinkuti tubombege itolo isi sikaja sya mungomelesyo, bo mutendekege kangi nalilino utumbakasya twa mmibili gyinu mutupelege tutumwa twa bugolofu mutigi tukubombaga ulwikemesyo.

20. Namanga apa mwali batumwa ba butulanongwa, po mwali babuke itolo kubugolofu.

21. Po mwapaga seke ngi lelo? Nikuti po mwapaga isi lilino sikubisusya untu? Namanga isyene kusulo bwali bufwe butupu.

22. Loli lilino apa mwabwike kubutulanongwa, apa mwipelile ukuja batumwa ba Kyala, po mukupa iseke syinu isi silabile kulwikemesyo. Isyene loli kusulo bumi itolo bwa bwila.

23. Namanga ifihombigwa ifi bukubahomba ubutulanongwa bo bu bufwe; ifyene loli ifikungilwa ifi ikubakungila Kyala bo bu bumi bwa bwila, ubu atupelile mwa Kilisiti Jesu umalafyale gwitu.

7.

1. Mwe bamyitu umwe, mukasimaña umwe ingomelesyo? Namanga apa nikujobananumwe, po nikujoba naba basimeñe ingomelesyo. Buno bwila itolo apa aliko kubumi umundu, po sinkabile itolo, sipelile ukuja malafyale gwake.

2. Keta mwe, buno jope nukikulu uju linga ali pandume, jo ingomelesyo sinkungile kundume bwila itolo bo aliko kubumi undume. Alifwaga loli undume, po loli po ikomoka kulukomelesyo ulu lwalinkungile kundume.

3. Po papo lelo apa linga ikusimila njungi bo tasi aliko kubumi umwene undume, po bikutigiti ndogwe itolo unkikulu. Alifwaga loli undume, po loli po abwike itolo kulukomelesyo lula, po atikujaga ndogwe, napa linga ikujaga nundume ujungi.

4. Bo mutendike lelo nanumwe, mwe bamyitu. Nanumwe ko kaja mufwile kungomelesyo, mufwilile mumbili mwa Kilisiti. Po papo mwendile nukwipela ukuja ba jungi itolo, mwendile nukwipela ukuja ba jula asyukege mbafwe. Po twesa ukuti tumpelage iseke Kyala.

5. Namanga bo tasi tukukonga isya mbili ugu gwa mbibi, po ubupye bwa butulanongwa ubu sikusambula si ngomelesyo po bulinkubomba mosa ntumbakasya twa mmibili gyitu. Lelo po papo po tulinkwenda nukupa iseke imbelabufwe.

6. Lilino loli po tomwike kungomelesyo, papo tufwile kuli aka katupinile. Lelo po papo twendile nukubombela mbubombelo ubupya ubu bukufuma mwa Mbepo; tulekile ukubombela mbubombelo ubukulu, bula bwakongaga itolo muno syasimbigwe mwa Kalata.

7. Kali ko kuja tukutubulege lelo papapa? Kali tukuti: ningomelesyo nubutulanongwa sili simo syene? Syommiña, ungasulwa! Himma

ubwene ubutulanongwa bo angali ngabumaña itolo une si sobe si ngomelesyo isi simbulile. Buno fyope na fi fiñoño angali ngafimaña une, linga ingomelesyo sikalimbulile linga sikatile: ungañoñwaga.

8. Lelo po papo ubutulanongwa bulinkwenda nukutandabukila ndulagilo, bulinkūsambulila ifiñoño fyosa muno fjilile munda mmyangu. Namanga apa sitikujapo ingomelesyo, po nubutulanongwa bukufwana bufwile itolo tasi.

9. Loli une bo ngaja nasyo tasi ingomelesyo ijolo, po ndinkuja mumi itolo. Lelo po papo ulukomelesyo po lulinkuti nise; lelo po bulinkwenda nukusyuka nubutulanongwa bope bulinkuja bumi. Po loli une po ndinkwenda nukufwa.

10. Lelo po papo ndinkwaga lu lulagilo lulo lwali lwa kumba ubumi, lo kangi ndinkwaga lo lumbele bu bufwe lulo.

11. Namanga ubutulanongwa bwendile nukutandabukila munda ndulagilo mumo bulinkūsyoba une, bulinkūngoga na lu lulagilo.

12. Po papo lelo une nikuti: ningomelesyo syo syaki, syo nikemo; lope nululagilo lo lwaki, lope lwikemo lugolofu lununu.

13. Kingamo lelo ko kuja akanunu aka ko kambelile ukufwa? Syommiña ungasulwa! Himma bu butulanongwa, papo bwali bwa kuboneka itolo ukuja butulanongwa naloli, po bulinkwenda nukūngoga nakandu akanunu kakaka. Lelo po papo ubutulanongwa bulinkubonekela munda ndulagilo ukukindilila itolo ukuja butulanongwa naloli.

14. Namanga tūšimeŋe isyene ingomelesyo ukuja sya ju Mbepo, lolī une ne gwa mbili gwa mbibi. Lelo umbili gwangu gwa mbibi ugu gūnūlīle itolo une gūmbelīle ntumwa gwa butulanongwa.

15. Namanga nukwibona une ndikwibona bununu isī nīkubomba. Namanga mungati nīkubomba sīsyo nīganīle ukubomba, himma sīsyo ngigana itolo ukubomba, syo kangi nīkwaga nīkubomba sīsyo.

16. Apene lelo linga nīkubomba sīsyo ngigana une, bo po papo bo nsītikīle nganila ingomelesyo ukuja syo nnunu itolo sīsyo.

17. Ko kuja lelo ngaja jo jujune ne nīkubomba sīsīsī, himma ko kuja bukubomba bu butulanongwa ubu bujengīle itolo munda mmyangu.

18. Namanga meŋe une: mū mmyangu muno, nīkubala mūmbili gwangu gwa mbibi muno, mo nafimo fīkajengamo ifīnunu une. Namanga ukwene ukwīgana ko kwakī ko nīganīle itolo ukubomba innunu une, lolī apa nīkuti nsībombe lelo, po kangi nīkwaga sīndolīle itolo.

19. Namanga innunu isī nīganīle une, syo ndīkubomba; ka kabībī lolī aka ngīgana, ko kangi nīkubomba kako.

20. Apene lelo linga nīkubomba itolo sīsyo kangi, sīsyo ngigana, po ngimba ngaja jo jujune ne nīkusībomba; himma po ngimba bukubomba bu butulanongwa ubu bujengīle itolo munda mmyangu.

21. Lelo po papo une, ne nīkuti mbombege sī nnunu, kangi nīkwaga lufwene lukomelesyo itolo munda mmyangu,

ulwa kuja bwengo itolo bu butulanongwa.

22. Namanga umwene umundu gwangu gwa nkatī jo sīnkyelīle itolo ingomelesyo sya Kyala.

23. Lolī mū ntumbakasya twa mūmbili gwangu mo nīkwaga lulīmo itolo ulungi ulukomelesyo, lo lukulwa ubwīte nulukomelesyo lwa mmahala gangu, lukūmbela mpīnīgwa itolo gwa lukomelesyo lwa butulanongwa ulu luli ntumbakasya twa mūmbili gwangu muno.

24. Ne mūndu ne njwelufū une, jwanī āmboke kumbili ugu gulambīle kubufwe bububu?

25. Kyala lolī jo nīkungwila ulupī mwa Jesu Kilisiti umalafyale gwitū. Po papo lelo une ne mūndu itolo, mmahala gangu mo nīkusīkongga sī ngomelesyo sya Kyala, mūmbili gwangu gwa mbibi lolī mo nīkulukonga lu lukomelesyo lwa butulanongwa.

8.

1. Po papo lelo nakumo itolo ukujobīgwa ububībī aba bali mwa Kilisiti Jesu.

2. Namanga ulukomelesyo lwa Mbepo umpelabumī lo lūmbangīle une ne ndi mwa Kilisiti Jesu, lūmbangīle kulukomelesyo ulu lukupela nubutulanongwa nubufwe.

3. Namanga aka kāsitolīle itolo ingomelesyo (sya Mose), papo umbili gwitū gwa mbibi ugu gwasīpelīle uboŋwa (ingomelesyo), ko abombīle itolo Kyala apa āntumaga ju mwanake jujo, apa āmfwanikisyaga bo jujuswe twe batulanongwa umbili, apa ātigi gwa kumala ubutulanongwa. Po papo ubutulanongwa

alinkubupyūtila mumbili gwa bundu gugo,

4. papo alinkuti po ubugolofu ubu syatulongaga ingomelesyo bukubombigwaga na mu mmyitu uswe, twe lilino tutikukonga isya mbili gwa mbibi, twe tukukonga itolo si sya Mbepo.

5. Namanga abana-mbili gwa mbibi bo bikwinogona tu tundu twa mbili gwa mbibi; abene loli abana-Mbepo bo bikwinogona tu tundu twa Mbepo.

6. Namanga ugwene umbili gwa mbibi gulabile kubufwe pakwinogona, umwene Mbepo loli jo alabile nakubumi nakulutengano.

7. Papo isi gukwinogona umbili gwa mbibi sili kilugu na Kyala. Namanga sitikwilamba kungomelesyo sya Kyala, namanga nukuma ko sikakuma ukwilamba.

8. Abene loli abana-mbili gwa mbibi bo batikunkyela Kyala.

9. Umwe loli mukaja bana-mbili gwa mbibi, himma muli bana-Mbepo, linga Mbepo gwa Kyala naloli ajengile itolo munda mmyinu. Loli uju linga akaja nagwe Mbepo gwa Kilisiti, bo akaja munda gwake.

10. Apene loli linga Kilisiti muli nagwe munda mmyinu, po ugwene umbili go mufwile ubutulanongwa, isyene imbepo loli syo muli bumi ubugolofu.

11. Apene loli linga umwene Mbepo gwa uju ansyusyaga mbafwe Jesu, linga muli nagwe linga ajengile itolo munda mmyinu, po nanumwe umwene uju ansyusyaga mbafwe Kilisiti, po nanumwe imibili gyny imifwe igi isakugipaga ubumi,

papo Mbepo gwake muli nagwe, ajengile munda mmyinu.

12. Po papo lelo mwe bamytu, nikuti ko kuja tuli ba kumeleligwa lelo uswe. Loli tukaja ba kutumelela gu mbili gwa mbibi ugu, tukaja ba kusikonga isya mbili gwa mbibi.

13. Namanga linga mukukonga si sya mbili gwa mbibi, po mukwisakufwaga. Apene loli linga imbombo sya mbili gwa mbibi mukusigoga na Mbepo, po mukwisakujangako.

14. Namanga bosa abalinga ikubendesya ju Mbepo gwa Kyala bo bana-Kyala itolo babo.

15. Buno umwene Mbepo uju mwambilile, jo akaja gwa butumwa, akaja gwa kubalabisya kulutende kangi. Himma jo Mbepo gwa bwana umwene uju mwambilile, jo uju tukukutilamo tukuti: „Abba“ ko kuti tata.

16. Buno juju ju Mbepo ikusitikila imbepo syitu ikuti: muli bana ba Kyala.

17. Apene lelo linga tuli bana, bo po papo bo tuli bingilapokilingo; bo tuli bingilapokilingo kya Kyala; bo tuli bingilanisi na-Kilisiti, linga naloli tukukubililwa lumo nagwe ulwa kwisakujumbikiligwa lumo nagwe kangi.

18. Namanga apa nikwinogona une po nikuti: syosa isi tukukubilwa lilino isya pakisu iki, syo sikabagila pakusifwanikisya pabukulumba ubu tukuja pakwambilila bo bubonike linga siku.

19. Buno fyope nifipeligwa fyosa apa fikulikalika, po ikyenifilabisye papo bisakubone-

kaga abaña-Kyala ukuja baña-Kyala naloli.

20. Namanga fyope nifipeli-gwa filambike kububugujufu; loli mungati fyāliganile fyene itolo ukwilambika, himma filambikile muli jujo āfilambikaga. Filambike nulubilo fikusubila.

21. Buno fyope na fi fipeligwa fififi, linga siku po fisakubangigwaga ulu fipelile ukuja fitumwa fya bubofu, fyope fisakufikaga kubwabuke ubu bisakujaga nabo abana bā Kyala bo bafikile kubukulumba.

22. Namanga tufime ne nanuswe ifipeligwa fyosa ukuti fisisilekufika kulilino kuno fyope fikwikema itolo bwila, fyope fikwigonja.

23. Loli mungati fikwikema fifyo fyene. Himma na jujuswe twe tulubukile Mbepo, — na jujuswe tukwikema munda, tukulikalika tukuti: linga twapeligwaga bana lelo, linga twabangigwaga umbili!

24. Namanga apa twapokigwaga, po alinkuti musubilege. Ulwene ulusubilo loli po lukaja lusubilo lwene, linga akandu aka kusubila gwe munda linga ukabwene mmaso. Namanga ifi linga ufibwene mmaso, fyo gwat' usubile bulebule?

25. Apene loli apa linga tukusubila ifi tukafibona mmaso, po tukufisa ilyojo itolo pakufigulila.

26. Bo atendike bunobuno lelo jope na ju Mbepo. Jope ikutupokela ubonwa bwitu. Buno kope na ku kwiputa ko tukamaña uswe ukwiputa bo papo fikuti twiputege. Himma, kope ikutwimila jujo ju Mbepo, ikutujobela ndwikemo ulusitamasyunagamo.

27. Umwene loli uju asilingenye itolo na si ndumbula syitu, jo asime ne itolo syosa isi ikugamba Mbepo, buno syosa isi linga ikubajobela abikemo umwene, syo sikongene itolo nagwe Kyala.

28. Loli tume ne uswe: bossa aba banganile naloli Kyala, tosa utundu tukutulana itolo pakubatendekesya, nikubala aba ababilikile, bo papo alinogonile ngani umwene.

29. Buno aba abamañile ngani li ijolo umwene, bo alinkubasungulilangani alinkuti bo bikufwanaga nikifwani kya mwana; umwene po ukuti ajege jo gwa kipanda mbanamundu ba bingi.

30. Abene loli aba abasungulile ngani, bo alinkwenda nukubabilikila. Abene aba ababilikile, bo alinkwenda nukubajoba ubugolofu. Abene aba abajobile ubugolofu, bo alinkwenda nukubapa nubukulumba.

31. Po tutubulege lelo sisisi? Himma tukuti: apene apa linga Kyala, ali kulubafu lwitu uswe po jwan' at' ajege ndugu gwitu?

32. Umwene uju na ju mwana jujo atampakisyaga, uju alinkuntaga itolo loli ukuti atufwile uswe, — jo at' asite ukutukungila lumo nagwe fyosa itolo lelo?

33. Po jwan' at' inuke pakubalanga simo abasunguligwa bā Kyala? Buno aliko Kyala uju ikubajoba ubugolofu.

34. Po jwan' at' abajobege ububibi? Buno aliko Kilisiti Jesu uju atufwilile; ena akindilile ndigi, buno asyukile nu-

kusynka; uju ali kukiboko iki-lilo kya Kyala, uju nukutwimila ikutwimila uswe.

35. Po jwan' at' atupemesyege kulugano lwa Kilisiti? Kali butupemesyege ubutolwe kali ubukamandanigwa kali kutupemesyege ukufwimigwa kali jitupemesyege injala kali butupemesyege ubusita gya kufwala kali kutupemesyege ukupon' ukufwa kali lutupemesyege ulubo?

36. Bo lilyo lisimbigwe na mwa Kalata ili likuti:

„Papo tuli bandu bako, po papo tukugogigwa bwila itolo tukufuma na lu lubunju tukwisakufika na ga majolo. Apa bikutwinogona abandu po bikuti twe nosi itolo sya kuboligwa uswe.“

37. Lolij uswe syosa sisisi tukindilile itolo ukusitolela muli jujo atuganile.

38. Buno mene une naloli: fyosa itolo na bu bumij na bu bufwe na ba bandumij na simbepo inafyale na tu tundu twa lilino bunobuno na tu twa linga siku na fi fika itolo

39. na bu bwunufu na bu busolofu na linga ko kandu kamo akangi akapeligwa, fyosa itolo fitisakumbemesyaga siku une kulugano lwa Kyala, ulu lubonekile mwa Kilisiti Jesu umalafyale gwituj.

9.

1. Nikujoba isya naloli ne ndi mwa Kilisiti, ndikujoba isya butungulu, sikunitikila itolo syope ninibonelo syangu, isi nibonile mwa Mbepo mwikemo

2. apa nikuti: sulumenye ulusulumanyo ulukulumba naloli

une, syope nindumbula syangu sitikulindila, sikumbaba bwila.

3. Buno nanine natigi ndigi: linga nagunigwaga ikigune une ikya kumbemesya kwa Kilisiti, linga mo baponelaga abamyitu une, aba tuli kikolo kimo kyene nabo umbili.

4. Buno abene bo ban'-Isilaeli. Bwabo babo ubwana ubwa kuja bana ba Kyala. Bwabo babo ubukulumba. Syabo babo initikano isi alitikene nabo Kyala. Syabo babo ningomelesyo isi abapaga. Bwabo babo ubunago. Syabo babo nifingo isi (Kyala) afigene nabo abandu.

5. Babo babo nabisuku bitu abakulumba; jope na ju Kilisiti afumile mu mmyabo umbili, Kyala itolo gwa fyosa, umwimikigwa bwila nabwila itolo, Amen.

6. Lolij mungati kingamo ko kuja lifubile itolo lelo ilisyu lya Kyala. Mungati bosa aba bafumile mwa Isilaeli, bo ban'-Isilaeli batupu bosa lelo.

7. Jope nimbeju ja Abulahamu mungati bo bana - Abulahamu batupu josa itolo. Himma, buno umwene atile:

„Imbeju jako jisakutambuligwaga mu mwa Isihaka.“

8. Ko kuti mungati bo bana ba Kyala itolo babo linga bapapigwe mumbili. Himma abene bo aba bapapigwe papo afigile ulufingo umwene, bo lolij bo bikujobigwaga ukuja jo mbeju.

9. Buno lyo isyu lya lufingo ili atigi:

„Pakynja nda papapa, po ngwakwisaga, po ngwisakwagaga apapile umwana undumyana Sala.“

10. Mungati po simalike. Himma jope na ju Lebeka bububo itolo, bo ampele ulwanda jumo jwene jula Isihaka, tata twesa.

11. Namanga bo bakali nukupapigwa, bo bakali nukubomba nasimo ninnunu nimbibi.

12. po (Kyala) alinkumbulila ngani Lebeka alinkuti: „mbasa isakujaga mpina gwa musindika.“ Papo Kyala atigi: syimege itolo isi ninogonile ngani nimwene isya kunsungula jumo, isi sikafumile mumbombo simo isi babombaga babo. Himma isyene syafumile mu mbwigane itolo ubu iganaga jujo ikubilikila.

13. Bo lilyo lisimbigwe mwa kalata ili likuti: „Jakobu jo nunganile, Esau lolu jo numbengele.“

14. Kali ko kuja tukutubulege lelo papapa? Kali pamo tukuti: siliko simo ninyongafu kwa Kyala? Symmifa ungasulwa!

15. Buno umwene ikumbula Mose ikuti: „une nikumpakisyaitolo uju linga nigagile nimwene ukumpakisyaito; nikundilila ikisa itolo uju linga niganile nimwene ukundilila ikisa.“

16. Po papo lelo nikuti: jo gwaki nauju ikwigana, jo gwaki nauju ikwijula. Himma ju Kyala mwene, uju ikumpakisyaito, linga atile numpakisyaito jujo!

17. Buno Kalata ikumbula Falao ikuti: „syo sisyo ngwimikile ugwe, papo ndile amakagangu bisakuswigilaga pa pamyako ugwe. Lelo po papo ingamu jangu jende nukufumu-ka ikisu kyosa itolo.“

18. Po papo lelo nikuti: umwene Kyala bamo ikubapakisyaito,

bamo ikusisimanya indumbula syabo, bo papo ikwigana itolo mwene.

19. Ugwe lelo kingamo kuti: po at' umane bulebule nanine lelo? Jwan' aliko ugwa kusindana nasyo isi inogonile ngani umwene?

20. Gwekana nungwe gwe mundu ugwe! Gwe gwat' ulongane na-Kyala lelo ugwe? Indeko iji ikubumba umundu, kali jope jimmelelege uju ikujibumba jitigi: bo gwat' umbumbege bunobuno lelo ugwe?

21. Apene linga umbumbandeko egile ubulongo abumbile atile simo nindeko sya kabombo akanunu atile simo nisya kabombo akabibi, ji mbuli jijo ja bulongo, — po jwan' atubule?

22. Apene lelo linga umwene Kyala agelile si ndeko sisyo atigi syo bikumbonelamo nubukalale syo bikumañilaga namaka, — nikuti linga syo kangi ikusitetsya, linga bwila ikuti „lya mbepa,“ si ndeko sisyo asikalalile isi atile sya kupyutigwa, — po jwan' atubulege lelo?

23. Apene linga atigi mo bikumañilaga ukuja ne mwene-nabo ubukulumba jujune mu mundeko sya lupakisyaito atendekekisyaito ngani ukuti sijege sya pabununu, — po jwan' atubulege lelo?

24. Namanga jouswe twe atubilikile atile na mu mba-Juta atile na mu mbapanja.

25. Bo lilyo ikujoba na mwa Hoseja ikuti:

„Aba bakali bandu bangu une, bo nikubapaga ija „Bandubangu“. Jope nunkikulu uju akali nkundwe kumya-

ngu, jo nīknmpaga ija „Nkundwe“.

26. Lelo papopapo itolo, papo ababulege atigi: „mukaja bandu bangu umwe“, po isakubapelaga papo itolo ija „Bana bā ju Kyala uju aliko.“

27. Umwene Isilaeli lolī Jesaja ikunkolelela ikuti:

„Napapo linga aban'-Isilaeli bājaga bo gu nsanga gwa kuñanja ubwīngi, pope po gikuponaga gi mīsyalila gyene itolo po papo.“

28. Namanga umwene ikumalaga ukulonga inongwa, isakusitumūlilaga mbugolofu, buno umalafyale isakusitumūlilaga ngani inongwa nkisū muno.“

29. Kangi Jesaja ikujobela ngani bo sīkali ikuti:

„Linga untwa Sebaoti akātusyakisye imbeju, po angali twipelīle ukuja bo ju Sotoma po angali tufwene na ju Gomola.“

30. Kali ko kuja tukutubulege lelo? Mma tukuti: abene abāpanja aba batijulaga ukulonda ubugolofu, bo bikwambilila itolo ubugolofu. Bikwambilila ubugolofu ubu bukufuma ndwītiko.

31. Umwene Isilaeli lolī uju ijulaga ukulonda lumo ulukomelesyo ulupelabugolofu, jo akunilwe itolo akalwaga nalumo.

32. Fīkī? Mma itolo papo batijulaga ulwijulo lwa ndwītiko. Himma bo bikwijula abene po balinkufwana sīkubapaga sī mbombo syabo ubugolofu. Po papo balinkwenda nukwīkoma pībwe lya kwīkomapo.

33. Bo lilyo lisīmīgwe mwa Kalata, ili līkuti:

„Keta mū-Syoni mo mbikīle

ilībwe lya kwīkomapo, mbi-kīle umbwe gwa kubapesya abandu. Uju linga ikumwītika lolī, jo atīsakusisīgwamo.“

10.

1. Mwe bamyitū umwe, syo nāsekelaga mūdumbūla syangu linga bāponaga, syo nīkubīputila na kwa Kyala.

2. Nīkubītīkila une nīkuti basīkalalīle isya Kyala, lolī apa basīkalalīle, po bakasyaganya bununū kangī.

3. Namanga abene bakābumēne ubugolofu bwa kwa Kyala, po papo balinkuti twimikege bu bwitū ubugolofu jujuswe. Po papo balinkwenda nukusīta ukwīlambika kubugolofu bwa kwa Kyala.

4. Namanga Kilisiti isīlekumalisya ingomelesyo, bosa aba bīkumwītika ukuti babwagege ubugolofu.

5. Umwene Mose apa ikubujoba pakalata ubugolofu, ubu gwe mūndu kubwaga linga ukongīle mūngomelesyo, po ikuti: „umūndu uju linga ikusībomba itolo, jo sīkumpa ubumī.“

6. Ubwene lolī ubugolofu ubu bukufuma ndwītiko bo bukuti: komma ukuti: „alīko jwanī ugwa kufyūka kumwāña?“ Namanga bo ukanīle utīle akafyukako Kilisiti.

7. Kangi bukuti: komma ukuti: „alīko jwanī ugwa kusulūka ukubuka kubwīna bwa ngolongo?“ Namanga bo ukanīle utīle Kilisiti akabukamo mbafwe.

8. Himma ubwene upilīke isī bukujoba? Buno bukuti: ilīsyu līsegelīle kumyako, līlī

nkanwa mmyako, lili mundumbula syako.“ Lyo isyu ili likuti amwitikege umwe; lyo ili tukulifumushya uswe.

9. Buno linga kunjoba pabwelu nundomo gwako Kilisiti kuti: jo ju ntwā; linga sikukolile itolo mundumbula syako isya kuti: Kyala ansyusisye mbafwe, bo uponile.

10. Namanga apa linga sikukolile ugwe mundumbula syako, po kujobigwaga ubugolofu; linga kusijoba itolo pabwelu nundomo, po kupona.

11. Namanga Kalata gwa Kyala ikuti:

„Bosa aba linga bamwitike umwene, bo atikubasusyaga.“

12. Namanga bakalekanilapo napanandi naba-Juta naba-Giliki, himma bafwene itolo. Namanga umalafyale ali jumo jwene bosa. Bosa aba linga bikwiputa kumyake, umwene ali nafyo fyosa ifya kubapa, nafimo fikasoba.

13. Namanga „bosa aba linga bikujitambula ndwiputo ingamu ja ntwā, bo bikuponaga.“

14. Jo bati bantambulege bulebule lelo ndwiputo, uju bakamwitika? Po bati bamwitikege bulebule lelo, bo bakapilika nasimo inongwa syake? Po bati bapilikege bulebule lelo inongwa syake, bo najumo akababulamo?

15. Po bati bababule bulebule lelo bo najumo akabatuma? Bo lilyo lisimbigwe, ili likuti:

„Bo bununu buki amalundi aba batwele inongwa innunu sya lutengano, aba batwele inongwa innunu sya kutupoka.“

16. Lolij ukwene ukusikonga

inongwa sya ibangeli ko bakasikonga bosa. Namanga al'uju Jesaja ikuti: „malafyale, po jwanij aliko uju sikunkola isij tukubabula?“

17. Po papo lelo une nikuti: ulwitiko lukufuma mundumi ijij linga umundu atwele, ijene indumij jo jikufuma mwisyu ili linga ajobile Kilisiti.

18. Lelo nikulalusya une nikuti: abene bakapilika lelo? Gwekana nungwe! Buno

„akogo kabo kabalanile nkisu kyosa, amasyu gabo gajilekufika nakuno kimalikile ikisu iki bajengilepo abandu.“

19. Po nikulalusya lelo une nikuti: pamo abene aban'-Isilaeli bo bakasyaganya? Buno atalile Mose atile:

„Nikubapelelaga akabinij umwe, aka kubabinika abandu aba bakaja bandu bene, nikubapelelaga nubukalale ubwa kubakalalila abandu abasitamahala.“

20. Umwene Jesaja jo ikwitupika itolo ikuti:

„Banagile une babo bakandondaga, bambwene babo bakalalusyaga ukuti ali kugu une.“

21. Apene apa ikubajoba aban'-Isilaeli po ikuti: nandile mu ndubunju nisilekupela naga majolo, bwila nikubanjila amanja abandu aba bikwila bwila, aba bali ninganj.

11.

1. Po papo lelo nikulalusya une nikuti: apa Kyala abandu bake abatagile itolo lelo? Syommiina ungasulwa! Kabuno nanijne ndi mw-Isilaeli, nanijne

fumile mumbeju ja Abulahamu, nkikolo kya Benyamini.

2. Himma Kyala akabataga abandu bake, aba abamañile ngani li ijolo. Umwe mukasi-maña isi Kalata ikujoba panongwa sya Elija pala? Pala umwene ikumbulila Isilaeli kwa Kyala pala ikuti:

3. „Malafyale abasololi bako babagogile, ifigemo fyako fya kwikemekesyapo bapanngwile; po papo syele nimwene une, kangi bikuti tungoge une ubumi bwanngu.“

4. Ugwene undomo gwa Kyala po gulinkumbula liliku? Himma ugwene po gulinkuti: „buno une nisyakisyabandu baelifu bahano nababili (7000), aba bakampindilamo amafundo Baali.“

5. Bo sitendike bunobuno nalilino, gisyele imisyalila igi ligisungwile li ipyana lyake.

6. Apene lelo linga ligisungwile li ipyana, po ngimba sikagisungula si mbombo isi babombile abandu. (Namanga linga syagisungwile si mbombo isi babombile), po angaja lipyana likaja lyo ipyana lyene.

7. Bule lelo? Mma, ifi Isilaeli gwesa alondaga, fyo akafyaga. Bafyagile bene ba basunguligwa. Abangi bosa bo bendile nukukokoñala itolo indumbula.

8. Bo lilyo lisimbigwe ili likuti: „Kyala abapele nimbepo imbelakuma amahala, namaso amasitakuketa, nimbulukutu isitakupilika, isilekufika nabo kulilino kuno.“

9. Jope na-Ndabiti ikuti:

„Apene pabulilo ifindu abene, po paliipelaga lutamba lwa hululila, paliipelaga ili-

ba; paliipelaga luyesyo, paliipelaga lubukisyo lwa kubabukisyo.

10. Balipupalaga amaso bangaketaga. Ubakoñolege inñuma bwila.“

11. Nikulalusya lelo une nikuti: ulwene ulu bikomaga ikilundi kali lwali lwa kubagwikisya ngani lelo? Syommaña ungasulwa! Himma buno ulutyelemuko lwabo lwisilekubapelela ukupona abapanja, papo Umwene atigi po bisakwinukaga akabini aban'Isilaeli.

12. Apene lelo linga ulutyelemuko lwabo lukipelile ubukabi ikisu kyosa, linga ulunaganiko lwabo lubapelile ubukabi abapanja, po kali lupelege poki ukupela ubukabi ulwilungo lwabo, linga bisilekwilungo kangisya?

13. Syo nikubabula umwe, mwe mufumile mbapanja. Namanga mumo njilile ukuja mwapositili gwa bapanja une, mo mumo njilile nukukajumbika itolo akabombo kangu aka,

14. papo nikuti linga pamo nabapelelaga akabini abinangu aba tuli ilopa limo lyene nanine, lelo po nende nukubapokela papo bamo.

15. Namanga apene apa linga ukutagigwa kwabo kwalipelile ukuja lusajano lwa kisu kyosa, po ukwene ukwambililigwa kwabo po kusite ukwipela bumu ubufumambufwe lelo?

16. Lolli apa linga fikemo ifya kunogelesya nkanwa, bo kike-mo itolo kyope na ki kifuge kyosa kya findu. Pope napa linga mwikemo unsi, bo fikemo itolo syope na si samba (syosa sya mpiki).

17. Apene lelo linga sîmo isamba sîkoñwike, lelo po papo ugwe gwe gwali nsyunguti gwa mmatengele gwendile nukupyanilapo papo syali, lelo po papo ugwe gwendile nukulilanila nabo unsi, muno bukufuma ububisi bwa nsunguti,

18. po gwandege ungıtufyaga kusamba innino isi. Lolı linga utile nitufyege, po gwıse ukumbukege ukuti unsi go gukamela mu mmyako ugwe, himma jougwe gwe umelile munsı jugwe lolı.

19. Ugwe lelo pamo kulonga kuti: buno isamba syakoñwike mo ukuti mbyanilemo une.

20. Nakā syo syakı! Buno isyene syakoñwike papo syafujaga, ugwe apa umelile po umelile lu lwıtiko. Po gwandege lelo ungijumbikaga gwımwene, himma tılagā itolo.

21. Namanga apene apa linga umwene Kyala akāsıpakısyaga na sı samba sya pakikolo, po at' akupakısyege lelo ugwe?

22. Ugwe swıga lelo na bu bololo bwa Kyala na bu bukalı bwake. Kuli aba bāgwıle ko nkalı; kumyako ugwe lolı ko mololo itolo, linga mo kulinda mu mbololo bububu jujukwe. Gwandege lolı ungakoñolıgwaga nanungwe.

23. Bope nabalabala lolı linga batıkulindamo ndufujo lwabe, po bope bıkwandilamo. Namanga Umwene ısakubamekesyamo kangı, namanga umwene Kyala kukantola ukubamekesyamo kangı.

24. Namanga apene linga ugwe gwe akutumwıle pansyunguti ugu gwali gwa mmatengele pakikolo, akupyanısyepo pansyunguti gwa nkaja, muno ukāpe-

lıgwemo, po bapele pokı lelo abene ukwandıgwa ukumesıgwa kangı pansyunguti gwabo? Nıkubabala aba syalı syo samba mu mbubumbukilo.

25. Namanga lelo mwe bāmyıtı, papo nıkuti mungısyobaga amahala gınu umwe, po papo nıkuti nangafındaga nı-nongwa sya kubıtıtı sısıı. Namanga ulwıkasyo ulu bıkwıkasya, lo lubambulenye itolo aban'-Isilaeli bamo; lukubumililaga lukwakufıkaga nabo papo abāpanja bısakukulukaga ukwıngıla.

26. Lelo po papo po Isilaeli gwesa ısakuponaga jope, bo lıyo lısbıgwe ılı lıkuti:

„İkwısakufımaga mu-Syoni ugwa kubapoka, jo ikwısakujosyaga nıkılo mwa Jakubu.

27. Lo lwıtıkano lwangu ulu nısakwıtıkana nabo lululu, bo sosısyepo ubutulanonongwa bwabo.“

28. Kulubafı lwa ıbangeli papo lınu nanumwe, ko bıpelıle ukuja balugu abene. Lolı kulubafı lwa busungulıgwa papo bafımıle mbı sabo, ko bakundwe.

29. Namanga Kyala atıkwandukamo sıku nıfıkungılwa fyake fıı linga abakungıle nganı abandu, lope nulubılikılo lwake ulu linga ababilıkıle nganı abandu atıkwandukamo.

30. Bo papo nanumwe ijolo mwamwılagā Kyala, kangı mulıkwenda nukulwaga ulupakısyo muno bıkwıla babo,

31. bo batendıke lelo bunobuno bope, lılıno po bıkwıla abene, papo bagıle mulwagıle ulupakısyo umwe, bope ukuti bıse balwagege ulupakısyo lıngā sıku.

32. Namanga Kyala abigalile nkflo, abafwenye itolo bosa, papo atigi a nikubapaki-syaga jujune nimwene bosa kangi.

33. Kyo kisiba kiki ubuloli Kyala, nubwa mahala nubwa bumañi! Jwan' at' asyaganyege isi ikulonga umwene? Jwan' at' asilinganye injila syake isi ikwenda umwene?

34. Jwan' aliko ugwa kusimana isi inogwine umalafyale? Jwan' aliko ugwa kumbula ugwa kuti: bo utendekege bunobuno utigi utigi?

35. Jwan' aliko uju alimpelile ngani fimo ifya kuti linga siku po nanine nisakummelelaga ifya kumbukisyapo?

36. Buno fyosa itolo fifumile mu mmyake jujo fibumbukile mu mmyake jujo, kangi filabile ku kumyake jujo. Jo tumwimikege jujo lelo, tukafikege nakubusitakumalika nāsiku. Amen.

12.

1. Po papo lelo mwe bamyitu umwe, nikubatengulila, nikujobela mfibabilisi fya Kyala ifi ali nafyo munda, nikuti: amuningege imibili gyinu, gyo gijege lyo ikemo lynu ilyumi itolo, ilyelu, ilikyeligwa kwa Kyala. Bo bujege bo buñago bwinu bwa mahala bubo.

2. Mwandege mungafwanaga nikisu kikiki munuma. Himma mwandukege itolo ububumbe bo muli pakwijanda numojo gwinu; po nanumwe mukusimanağa isi iganile Kyala mu-

kutigi sitile sitile, na si nnuu na si ngyeligwa kumyake, na si mbelelesye.

3. Nikujobela mwipyana ili ambele nanine, nikubabula mwesa muno mujilile jumojumo nikuti: pakwijinogona po mungikisyaga papo pabagile ukwijinogonela umwe. Himma pakwijinogona loli po amahala gajengeko umwe, jumojumo mwigelelege muno Kyala abagelile ulwitiko uju ulwake uju ulwake.

4. Namanga nanuswe mumbili gwitu gumo gwene ugu, mo tuli nutumbakasya tu twingi twa mumbili. Lelo tope nutumbakasya twa mumbili tututu tosa tuli ntubombo ntubombo.

5. Bo tutendike lelo nanuswe, twe bingi twipelile ukuja mbili gumo gwene mwa Kilisiti; uju kambakasya ka nnine uju kambakasja ka nnine.

6. Twesa tuli nifikungilwa fyitu uju ifyake uju ifyake, fyo fijilile mwipyana lilyo atupele jujo, uju ilyake pasima uju ilyake pasima. Jumo ali nubukunguluka, jo ifikungilwa fyake fikuboneka muno linga ubukunguluka bwake bukongene nulwitiko.

7. Jumo ali nububombeli bwa kubabombela abangi, jo fikuboneka mbubombeli bwake ubu ikubabombela. Jumo ameñe ukubabula inongwa abandu, jo fikuboneka muno ikujobela inongwa.

8. Jumo ameñe ukubatengulila bununu abandu, jo fikuboneka ndutengulilo lwake. Jumo ali nubupe, jo fikuboneka apa atikwinogonela nisingi papo. Jumo nkulu gwabo abanine, jo fikuboneka muno akafunga-

m̄le itolo akabombo kake. Ju-
mo ikubomba fimo ifya bususi-
lwa, jo fikuboneka muno ifya
bususilwa fyake ikubomba u-
nsangalufu itolo.

9. Ulugano fikuti lungajaga
lwa kulila ifindu. M̄s̄isyoke-
lege syosa imbibi, m̄syumili-
lege si nnunu.

10. Ulwene ulugano lwa ku-
ganana mwe babo batupu mwe
banamundu, lo lugege lwa m̄-
ndumbula naloli. Ukwene uku-
tilana ko ukindililege itolo pa-
kuntila unnino.

11. Ukwene ukukafungamila
itolo akabombo ko mungaogele-
lekaga. Isyene imbepo sya m̄-
nda, syo sipyege itolo. M̄umbo-
mbelege ju malafyale.

12. Ndusubilo lwinu ulu
mukusubila mo musanye-
ge itolo. Apa linga mu-
kukubilwa, po mufindege
itolo. Apa linga mukwi-
puta, po mumilisyege ito-
lo ukwiputa.

13. Ifi linga abikemo bapo-
ndilwe, fyo mubatule. M̄ba-
mbililege n̄umba syinu abah-
hesya.

14. Aba linga bikubafwima bo
m̄basajege. Am̄basajege itolo,
m̄ngabagunaga siku.

15. Am̄batule ukusekela
aba linga bikusekela, m̄-
batule ukulila aba linga
bikulila.

16. Am̄jege ndumbula jimo
jene mwesa muno mujilile. M̄-
nginogonaga isya lwijumbiko
(lwa kwijumbika mwibene), hi-
mma mwalisanyege nabapimba.
Komma ukwijoba amahala mwib-
bene.

17. Najumo m̄ngambukisyaga
imbibi pambibi syake isi iku-
bapelela umwe. M̄winogone u-

kubomba si nnunu bo bikuba-
keta bosa abandu.

18. Linga mwagile pabitike
umwe, po mwalisanye nabo
bosa abandu.

19. Umundu umwininu m̄nga-
mbukisyaga mwibene, mwe ba-
ganigwa bangu, himma m̄syepu-
kilege ingalalisi. Buno lisi-
mbigwe ili likuti: „ulubukisyo
lwangu nimwene, nikubikaga
papo jujune, bo ikuja umala-
fyale.“

20. Linga lelo gwagile undugu
gwako afwile injala, po umpepo
ifindu, alyege. Linga gwagile
umilwe ululaka, po umpepo
amisi, anwege. Buno linga bo
utendike bunobuno, bo po papo
bo ubungenye ingalabuga sya
moto pantu pamyake.

21. Komma ukulamba kumbibi,
hima imbibi usilambikege ni-
nnunu jjugwe.

13.

1. Mwesa mwilambikege
kubatwa aba babakabile.
Buno bukajako nabu-
mo ubutwa, ubu akimika
ju Kyala. Bosa ubu bu-
liko lilino, bo imike juju
ju Kyala.

2. Po papo nikuti uju linga
ikubila abatwa, bo akilile kamo
akandu, aka imike ju Kyala.
Abene lolu aba bikwila, bo bi-
kwijegela ngani bene ukulo-
ngigwa.

3. Namanga abakulumba ba-
kaja ba kubatila babo bikubo-
mba si nnunu, himma ba ku-
batila babo bikubomba si mbi-
bi. Apene lelo linga gwiganile
ukuti bangajaga ba kubatila
abatwa ugwe, po bombaga itolo
si nnunu, po kwisakwagaga bi-
kukwimika abene.

4. Namanga apa Kyala abimike, po atile bikukubombelaga ka kanunu jujukwe. Po papo lelo linga kubomba simo imbibi ugwe, po loli po tilaga. Buno lukaja lwa kwijangakisyta itolo ulubo ulu bakolile. Namanga banamata ba Kyala abene, babukisi, ba kubafunda babo linga bikubomba imbibi.

5. Po papo lelo fikuti gwilambikege, loli ungilambikilaga lu lutende lwene ulwa kuti pamo bafundege, himma apa kwilambika, po gwilambikege papo gwibwene munibonelo syako.

6. Ko kuno nanumwe mukusonga nisongo. Namanga abakwa bo babombeli ba Kyala, bikwijula itolo kako nabalaga akabombo.

7. Po papo lelo nikuti bosa mubapege itolo kako linga fikuti mubapege. Ugwa songo ja numba jo mumpege isongo ja numba; ugwa songo ja pampaka jo mumpege isongo ja pampaka; ugwa kuntila jo muntilege; ugwa kumwimika jo mumwimikege.

8. Mungajaga nongwa nijimo numundu nujumo ugwa kubamelela. Ji ja kuganana jene, jo mujege nongwa, jo mufwane mukumelanila. Buno uju linga anganile unnine, jo po papo jo amalile syosa indagilo.

9. Buno syosa indagilo, nulwa kuti „ungalogwaga“ nulwa kuti „ungagogaga“ nulwa kuti „ungahijaga“ nulwa kuti „ungatotomelaga“ nisingi syosa itolo isi linga silipo, syosa sikamandenye sili mwisyu lilili li lya kuti: „nunnino unganenge bo papo gwiganile gwimwene.“

10. Ulwene ulugano lutikubomba nasimo imbibi isya kumonanga unnino. Po papo lelo ulugano lwipelile ukuja lumalikisyo itolo lwa ngomelesyo.

11. Syosa sisisi lelo syo mubombege papo mukilingenye ikyinja muno kijilile. Namanga akabalilo ka kusoka ntulo umwe kisile. Buno ukupokigwa uswe kusegelile lilino, kukaja bo palapala twandaga itolo ukwitika.

12. Ikilo kijongile, umusi gwisile. Atusilekege lelo imbombo sya mungisi, twigelekege ingwego sya lumuli.

13. Bo tukwenda mosamosa po twijufyege, tubonekege ukuja twe ba pamusi. Tungajaga ba bufuguja, tungajaga ba kwitekelela, tungajaga ba musaka, tungajaga balufu kubulogwe, tungajaga ba kulwa, tungajaga ba kubinikana akabini.

14. Himma mumfwalege loli ju Jesu Kilisiti umalafyale. Apene loli apa linga mukugutendeke-sya umbili, po mwandenge mungagulabisyaga kufino.

14.

1. Uju linga monwa ulwitiko, jo mumwambililege bununu. Loli apa mukumwambilila, po mungati gwa kundonga isi ikwinogona umwene.

2. Keta jumo ikuti nikulya fyosa itolo une ndwitiko lwa-ke, umwene umonwa loli jo ikulya li iseke lyene.

3. Umwene uju linga atikusala ukulya, jo mwandenge angansyokelaga lelo uju ikufipika fimo ifindu. Jope nauju ikufipika fimo, jo anganjobaga ububibi uju ikulya fyosa, buno

umwene Kyala abambilile bosa itolo.

4. Gwanj ugwe gwe gwat' unjobege ububibi umundu gwa mundu? Napa linga imile napa linga ikugwa, bwila itolo bo gwa ju malafyale gwake jujo. Ukwima ko ikwimaga loli, buno untwa ame ne ukunkasya ukuti imege.

5. Jumo ikubusungula bumo ubusiku ikuti bukaja bo bu buninge. Ujungi ikuti bosa ubusiku bufwene itolo. Bosa loli fikuti sibakolege itolo isi linga binogwine uju isyake uju isyake.

6. Uju linga abwimike ubusiku bumo, jo amwimikile ju malafyale. Jope nauju ikulya fyosa, jo ikundila ju malafyale, namanga ikugwa nulupi kwa Kyala. Jope nauju ikufipika fimo ifindu, jope ikumpikila ju malafyale, jope ikugwa nulupi kwa Kyala.

7. Twesa itolo muno tujilile, napa linga tuliko kubumi, po najumo ugwa kuja bwake jujo ubumi bwake. Pope napa linga tukufwa, pope najumo ugwa kwifwila mwene.

8. Namanga napa linga tuliko kubumi, po bwa ju malafyale ubumi bwitu; pope napa linga tukufwa, pope po tukumfwila ju malafyale. Po papo lelo nikuti: napa linga tuli bumi, napa linga tukufwa, bwila itolo po tuli ba ju malafyale.

9. Namanga syo sisyo Kilisiti atile nukufwa atile nukugomokela kubumi, papo atigi njege malafyale gwabo bosa na ba bafwe na ba bumi.

10. Ugwe loli kunjoba fikij ububibi unnino? Nungwe gwe

jujungi, kunsyokela fikij unnino? Buno twesa muno tujilile tukwakubonekaga pabulongelo bwa Kyala.

11. Namanga lisimbigwe ili likuti: „na buno napa ndiko, gosa namafundo gikwisakwipi ndilaga kumyangu, syosa nindimi sikwisakundambulaga jujune ne Kyala, bo ikuja untwa.“

12. Po papo lelo nikuti: twesa itolo muno tujilile tukwisakwijobelaga kwa Kyala, uju isyake uju isyake.

13. Oko lelo atulekege ukujobana ububibi. Himma syo mwitikane loli sisisi umwe mutigi: najumo angampelelaga nasimo nisya kwikina nasimo nisya kumpesya unnine.

14. Me ne une, mfibonile mwa Jesu umalafyale, ukuti fikajako nafimo ifi fili mwiko fyene itolo. Fyene fifyo linga gwe mundu kufipa ukuja mwiko jujukwe, fyo loli fyo fikwipela ukuja mwiko kumyako ugwe.

15. Apene loli apa linga unnino fikumpelela ukwinogona ifindu ifi kulya ugwe, bo po papo bo ulwendo lwako lukaja lwa ndugano. Gwandege ukumona nga nifindu fyako ifi kulya ugwe unnino, uju Kilisiti amfwilile.

16. Mwandege lelo akandu akanunu, aka muli nako kanga tukigwaga amahelu.

17. Namanga ikitangalala kya Kyala mungati pamo fya kulya pamo fya kunwa. Himma ikyene bo bu bugolofu na lu luten gano na lu lusekelo mu mwa Mbepo mwikemo.

18. Namanga uju linga Kilisiti ikumbombela muli sisisi syosa, jo loli jo ankyelile itolo Kyala,

jo bope nabandu bikutigi abombile ajile.

19. Po papo lelo nikuti: oko atusikalalilege na si mbelalutengano na si sya kujengana twe babo batupu.

20. Komma ukupangula akabombo ka Kyala nifindu fyako ifi kulya ugwe. Ukuja finunu ko finunu itolo fyosa, lolu po fikwipela ukuja fya bubibi itolo linga gwe mundu kulya bo sikwikingamo indumbula syako.

21. Bo uli nunu itolo gwe mundu, linga kujileka ninama kubuleka nubwalwa kufileka fyosa itolo ifi linga unnino ikwikingamo.

22. Ugwe gwe uli nalo ulwitungo, gwe gwaki lelo, ija nalo gwimwene kukuko, linga akubwene Kyala bo po papo. Nsungalufu itolo uju linga atikwibona ububibi isi linga asimehe.

23. Lolu uju linga ikulya napa ikwilamwa munda, jo ijobile ngani ububibi mwene, papo atikulila ndwitungo. Buno kosa aka linga gwe mundu kubomba bo ukitoteka ndwitungo, bo butulanongwa itolo.

15.

1. Lolu uswe twe bakafu fikuti tubatetesyege ubonwa bwabo abinitu aba bakaja bakafu, tungikyelaga twibene.

2. Twesa itolo fikuti tubakyelege abinitu aba tupalamene nabo uju abake uju abake, tubakyelege lu lwa kubatula ukuti babalege ubununu, bijengege itolo ukuti namba.

3. Namanga jope na ju Kilisiti akalikyelile mwene. Himma umwene atendike bo lilyo lisimbigwe ili likuti: „induko sya

babo bikukutuka ugwe, syo singwililepo jujune.“

4. Buno syosa isi syasimbigwe ijolo, syo syasimbigwe ukuti mo twegelege amahala uswe; po ukuti na bu bufisalyojo na lu lunugunasyo ulu ikutunugunakisyā kalata fitupelelege ulusubilo.

5. Umwene lolu Kyala, umpe lanubufisalyojo nulunugunasyo, jo abapepo ukuti mujege ndumbula jimo jene mwesa muno mujilile, mukongege lu lwa Jesu Kilisiti.

6. Mwesa ukuti mujege ndomo gumo gwene itolo pakuntufya Kyala, ugwise gwa malafyale gwitu Jesu Kilisiti.

7. Po apa nikuti amwambililane lelo mwesa bo apa nanumwe Kilisiti abambilile ukuti mujege ba kuntufya Kyala.

8. Keta une nikuti Jesu Kilisiti alipelile ukuja gwa kubabombela ababutigwa, papo alinkuti sisilege mmyake isya nalolu isi ajobile ngani Kyala, nulufingo ulu afigene nabo abisukulu bitu ukuti lubonekelege mu mmyake ukusitakwandukamo.

9. Bope nabapanja ukuti bantufyege ulupakisyo Kyala, bo lilyo lisimbigwe ili likuti: „syo sisyo nikukutufyaga nambapanja, jope ningamu jako nikujipalilaga ulwimbo.“

10. Kangi pabungi ikuti: „mwe bapanja amusekelege lumo nabandu bake.“

11. Kangi ikuti: „amuntufyege umalafyale mwesa mwe bapanja, amumwimikege mwe fikolo mwesa.“

12. Kangi Jesaja ikujoba ikuti: „kikujangako akasamba aka katulwile munsu mwa Isai, iku-

jangako ugwa kwĩnũka pakwĩpela ukuja malafyale gwa bāpanja, jo bĩkwĩsakunsubililaga abāpanja.“

13. Umwene Kyala lelo umpelalusubilo losa, jo abĩsusyege nulusanyo nulutengano losa ulu lukufuma ndwĩtiko, po ukuti amaka gā Mbepo mwĩkemo gabapelelege ukuti mũlefũkege ĩtolo ulusubilo.

14. Nĩne lolĩ apa nĩkubaketa umwe mwe bāmyitũ, nĩne meñe ĩtolo ukuti nanũmwe mwĩswĩle ĩtolo nubunũnũ bosa, mũmalĩle namahala gosa, mũmeñe nukutalusanya mwe babo batupu.

15. Pamopamo mwa kalata jujuju po ngĩndĩlĩle ukwĩtũpika pakubasĩmbila umwe papo ndĩnkuti ko kubakumbusya nĩkubakumbukĩsyamo, papo lĩkũfĩmbilĩsyā ilĩpyana ilĩ āmbele une Kyala,

16. ilĩ atĩle ikujaga gwa kumbombela Jesu Kilisiti mbāpanja une, ilĩ atĩle ikujaga mputĩ gwa ĩbangeli lya Kyala une; po ukuti bankyelege umwene abāpanja, bo nĩkubatwala kumyake ukuti ikemo, bo abapelĩle bĩkemo Mbepo mwĩkemo.

17. Po papo lelo nĩkuti ndĩ nasyo une isya kwĩtũkĩfya mwa Kilisiti Jesu, ne ndĩ nkabombo kā Kyala.

18. Buno une ndĩkukĩba pakujoba sĩmo nĩsĩ Kilisiti akānduma une ukuti syo ubombege isya kubapelela ukwĩtika abāpanja. Nĩkubala nĩsya masyu nĩsya kubomba ĩtolo;

19. nĩsĩ ndĩnkubombela nammaka gā fĩswĩgũ nagā fĩka. Nĩkubala isya kubombela mũmmaka gā Mbepo mwĩkemo. Ndĩnkumalĩsya ĩtolo ukulijoba

ilĩbangeli lya Kilisiti, ndĩnkufuma nalyo namũ-Jelusalemu namfĩsũ ifĩ fĩpalamene mũmo, ndĩnkwakufĩka nalyo namw-Ilĩlĩki.

20. Lolĩ bwĩla bo nĩkubomba sĩsĩsĩ, po ndĩnkwiwĩjula ukuti ilĩbangeli nangajakulijoba mũno bajĩmeñe ingamũ ja Kilisiti, papo ndĩnkuti nangajakupyani-lapo pakujenga pamo apa ulwalo bāĩsĩyepo abangi.

21. Himma une ndĩnkukonga lilyo lĩsĩmbĩgwe ilĩ lĩkuti: „umwene bĩkumbonaga babo bakababulamo sĩkũ inongwa syake innũnũ; inongwa syake bĩkusyaganyaga babo bakapĩlikamo sĩkũ.“

22. Syo sĩsyo sĩngomwĩle kabĩlĩkabili bo nĩkuti nĩseko kumyĩnũ kukuko.

23. Lilino lolĩ, papo nagĩle pamalĩke pabũjo une mfĩsũ fĩfĩfĩ fya kunokuno ndĩko, papo kope nukuñũnũwa nandĩle patalĩ ifyĩnja fĩ fĩngĩ ĩtolo nĩkuñũnũwa bwĩla nĩkuti lĩnga nĩsangako kumyĩnũ uko,

24. po papo lelo po nĩkwendaga mũ mmyĩnũ bo nĩkubuka nkĩsũ kya mũ-Sipanija. Namanga nĩkusubila ukuti nende ukubaketa bo nĩkukĩnda. Lelo umwe po mwĩse mũkambĩke kuko, bo tasĩ twangelapo tũpugĩle.

25. Lolĩ lilino po tasĩ nĩkubuka mũ-Jelusalemu, ndwele ifya kwakubapako abĩkemo.

26. Namanga nabā mũ-Maketonija nabā mw-Akaja bĩnogwĩne bene balondĩle fĩmo ifya kulĩlanila nabo abĩkemo abalondo bā mũ-Jelusalemu.

27. Namanga ukwĩnogona ko bĩnogwĩne bene, lolĩ kope nukuja bamelelĩgwa bā balabala ko bamelelĩgwa ĩtolo. Namanga

apa linga abāpanja balilanile nabo ifya Mbepo balabala, po fikuti fifwane fya lumelo bope ifya mumbili ifya kwakubata-gila balabala.

28. Lelo bo njilekumala kaka-ka, bo njilekubapa mmaboko bununu iseke sisisi, po nisa-kwendaga mu mmyinu mumumo lelo ukubuka mu-Sipanija.

29. Lolij meñe une, linga niji-lekufikako kumyinu kukuko, po nisakubatwalilaga losa itolo ulusajo lwa Kilisiti muno lujilile.

30. Lelo bagwitu, nikupyele-sya kumyinu une, nikupyeleke-sya namumalafyale gwitu Jesu Kilisiti nandugano ulu ikupela Mbepo mwikemo nikuti atwiju-lanilege nanine nanu-mwe ndwiputo ulwa kuniputula une kwa Kyala.

31. Mwiputege nukuti mboki-gwege une kuli aba bikufuja mu-Jutai; mwiputege nukuti akabombo aka nikubuka nako mu-Jelusalemu kipelege ukuja kakyeligwa itolo kubikemo bamumo,

32. po lelo po linga nagile Kyala itike, po nise nendegene nsangalufu itolo ukwisako kumyinu kukuko, po nise ngatusyepo pamyinu.

33. Umwene lolij Kyala umpelalutengano, jo ajege nanumwemwesa. Amen.

16.

1. Lolij une nikubalagilila Febe ulilumbu gwitu, uju ikututula akabombo nkipanga kya mu-Kenkileja.

2. Nikuti mumwambililege bununu mwe muli mumalafyale, bo papo pabagile itolo ukubambilila abikemo. Munjile kosa aka linga mwa-gile afumbilwe. Na-

manga jope umwene atutulaga twe bingi itolo, nanine nabangi.

3. Mumbonekesye na-Pilisika na-Akwila aba tuli babombanisij nanine akabombo ka Kilisiti Jesu.

4. Bo aba bakipakisyaga na ga makosi gabo bo bikuti tumpoke ubumi bwangu une. Mungati ndi nimwene lolij une pakugwa ulupi kumyabo, himma fyosa nifipanga fya mbapanja fikugwa ulupi kumyabo fikuti ndaga mubombile.

5. Mumbonekesye kyope nikipanga iki kikukomana nnumba jabo. Mumbonekesye na-Epeneti umwinangu, uju alipelile ukuja filubukilwa pakumwitika Kilisiti mw-Asija.

6. Mumbonekesye na-Malija, uju ijulaga fijo pakubabombela umwe.

7. Mumbonekesye na-Andilonika na-Junija, aba tuli kikolo kimo kyene nanine. Bo aba twali nnololo gumo gwene twesa nanine; bo aba bafumwike itolo mbapositili; bo aba batalile nkyeni namyangungu ukuja mwa Kilisiti.

8. Mumbonekesye Ampilyati umwinangu uju tumañanile mumalafyale.

9. Mumbonekesye na-Ulibani uju ikututula akabombo ka Kilisiti, na ju Sitaki umwinangu.

10. Mumbonekesye na-Apele, uju abonike itolo fijo ukuja mu mwa Kilisiti. Mumbonekesye nabaña-Alisitobuli.

11. Mumbonekesye na-Helotijo, uju tuli kikolo kimo kyene nanine. Mumbonekesye bosa nabaña-Nalikisi, aba bipelile ukuja ba ju malafyale.

12. Mumbonekesye na-Tilifena na-Tilifosa abakikulu, aba bi-

kwijula akabombo kā malafyale. Mūmbonekesye na-Pehisi unkiḱulu umwīnangu, uju jope ijulaga akabombo kā malafyale.

13. Mūmbonekesye na-Lufu unḱunguligwa itolo gwa malafyale, na ju nna, uju ipelile akuja juba gwangu nanine.

14. Mūmbonekesye ba-Asinkiliti na-Filego na-Helimi na-Patiloba na-Helima na ba bakilisiti bosa aba bikwangala nabo.

15. Mūmbonekesye ba-Filologi na-Julija, ba-Neli nuḱlumbu gwake, ba-Olimpa nabikemo bosa itolo aba bikwangala nagwe.

16. Amuponanyege mwe babo batupu, muḱonanye nulufipo ulwikemo. Fikubaponya umwe fyope nifipanga fya Kilisiti fyosa.

17. Lolij nḱubalagila une gwitu nḱuti: muḱamaḱege aba bikuti nukubasomanya bikuti nukubapelela isya kubapesya, aba batikukonga muḱi siḱsyo bābamaḱisye aba bābamaḱisya umwe. Bo muḱoḱanganaga nabo.

18. Namanga abandu bababa bo batikumbombela Kilisiti umalafyale gwitu. Himma, bu bula bwabo bwene, bo bikubombela. Abene papo bikujoba amasyu amatebelefu, papo bikubasyobela ubulye-pabili abandu, po papo bikubasyoba itolo abā ndumbula isitakuḱimaḱa imbibi.

19. Umwe lolij muḱumwike mosamosa ukupilika. Syo nḱusekela fiḱo une. Lelo une niḱganile ukuti muḱamale gosa amahala agā kuḱimaḱa innuḱu.

Kangi niḱganile ukuti muḱege balemafū itolo kumbibi.

20. Umwene Kyala lolij umpe-lalutengano atisakuhabapo ukuntikanya Setano ukuti ajege kuḱi kumalundi ginu. Ilipyana lya Jesu Kilisiti umalafyale gwitu lyo lijege nanuḱuwe.

21. Bikubaponya umwe ba-Timoti uju nḱubomba nagwe, na-Luki na-Jasoni na-Sosipateli aba tuli kikolo kimo kyene nanine.

22. Nanine ne-Teliti ne simbile kalata uju, nḱubaponekesya muḱmalafyale.

23. Jope na-Gaji uju atwambilile nuḱumba jake twesa nanine nḱipanga kyosa, jope ikubaponya. Ikubaponya na ju Elasiḱi undindililandalama sya kaja aka, ikubaponya na-Kwaliti unḱilisiti umwinitu.

25. Umwene Kyala lolij uju agamalile gosa amahala, jo amenē nukubakasya umwe. Buno syo siḱsyo nḱufumuḱsya nanine muḱibangeli ili ngolile une; syo siḱsyo siḱfumuḱile namuḱongwa sya Jesu Kilisiti isi siḱwilile kosa; syo siḱsyo siḱbonekile na papo siḱḱingukege isya kubutitu itolo, isi syalibilile bwila ifyinja fyosa ijolo.

26. Lilino lolij po siḱilekuboneka pabwelu itolo, apa bosa abāpanja biḱilekuḱimaḱa mwa bakalata bā bakunguluka. Nḱubala siḱsyo alagile ngani Kyala gwa bwila, apa atigi mo biḱa-kuwilambaga ku sya lwitiko.

27. Ju Kyala jujuju jo nḱuti: atunjobege mwa Jesu Kilisiti ubukulumba ubusiḱsya bwilabwila itolo. Amen.

Ilyepisitili ili Pauli ābasimbilaga aba-Kolinti ilitasi.

1.

1. **Joune Pauli, ne Kilisiti** Jesu āmbilikile ukuti njege mwapositili, papo āliganile Kyala pabwigane bwake. Ndi na-Sositeni unkilisiti umwinitu.

2. **Nikubasimbila mwe bā nkipanga kya Kyala kya mū-Kolinti, mwe mwelukile mwa Kilisiti Jesu, mwe ababilikile ukuti mujege bikemo, mwe mūbilikiligwe lumo nabo bosa ababikujitambula ingamu ja malafyale gwitu Jesu Kilisiti apa bikwiputa mosamosa, na mūmmyabo babo na mūmmyitu muno.**

3. **Nikubaponya nikuti na-Kyala tata twesa numalafyale Jesu Kilisiti, jo abasajege niipyana lyake nulutenganyo lwake.**

4. **Umwe mūmbelile ukugwa ulupi bwila une kwa Kyala gwangu, ilipyana ili Kyala abapelile mwa Kilisiti Jesu umwe.**

5. **Namanga fyosa itolo mukabile mwipelile ukuja baloli, papo mūli mū mmyake jujo, mutile namasyu gosa gā kujoba mutile nubumañi bosa bwa kusimaña inongwa,**

6. **bo papo syope nisi twanjobaga Kilisiti uswe, syendaga nukwisisimikisya itolo mmyinu umo silinkuboneka ukuja sya naloli itolo.**

7. **Po papo fyope na fi fikungilwa fyosa itolo muno fijilile mukapondwa nafimo. Lilino po mukulugulila lwene lu lwibo-**

nesyo ulu ikwisakwibonekesyaga umalafyale gwitu Jesu Kilisiti linga siku.

8. **Uju nukubakasya umwe isakubakasyaga jujo, isakwakufikaga nanumwe na ku kubumalikisyo, mwe basitanalimo itolo napabusiku bwa malafyale gwitu Jesu Kilisiti.**

9. **Nsubili itolo umwene Kyala uju ababilikile atile mwise mulilanile nagwe umwanake Jesu Kilisiti umalafyale gwitu.**

10. **Loli nikubatengulila mwe bamyitu, nikujobela mungamu ja malafyale gwitu Jesu Kilisiti nikuti: mulijobaga simo syene mwesa; nindapukano singajangamo nasimo nkipanga kyinu umo. Himma mwitikanege itolo mosa na muno galabile amahala na muno mukusinogonela inongwa.**

11. **Namanga mwe bamyitu. mbilike une kubaña-Kiloe ukuti mukulwa.**

12. **Nikubala apa mwesa itolo umwe jumo ikuti: ndi nña-Pauli une; ujudi ikuti: ndi nñ'-Apolo une; ujudi ikuti: ndi nña-Kefa une; ujudi ikuti: ndi nña-Kilisiti une.**

13. **Kali atapukene Kilisiti, bipelile ukuja bingi? Kali abafwilile pakikohekano ju Pauli? Kali mokesigwe mungamu ja ju Pauli?**

14. **Po nikugwa ulupi une kwa Kyala, papo mwesa muno mujilile ngamosya najumo umundu une. Bene ba-Kilisipi na ju Gaji, bo mbosisye bene.**

15. Papo ndinkuti najumo umundu angisakūnjobaga une ukuti okesyaga mungamu jake une.

16. Ena loli, bope nabā nūmba ja Sitefana mbosise jujune. Po papo. Abangi bo ndisi, bo nditi ngamosyapo najumo ujungi.

17. Namanga apa Kilisiti āndumaga une, po akālīndumile kukosya. Himma, une ālīndumile kukufumūsyā ilibangeli. Kangi lyope akālīndumile ukuti ndijobele mūnjobelo ingomu, buno po angali ikikohekano kya Kilisiti kipepwike itolo.

18. Namanga ilisyu ili likukijoba ikikohekano bukonofo itolo aba balabile kubupyutigwa. Uswe loli twe tukupokigwa: maka itolo gā Kyala.

19. Namanga lisimbigwe ili likuti:

„Amahala gā benemahala nikupyutaga une, bope nubumagañi bwa bamagañi nikufufanyaga.“

20. Ali kugu nugwa mahala? Ali kugu nunkanikalukani abā nkisu kikiki? Nikuti Kyala amahala gā kisu kikiki agapelile bukonofo itolo.

21. Namanga ikyene ikisu kyo kyatolilwe ukumañila mmahala gake Kyala namahala aga kili nago ikyene. Po papo umwene Kyala alinkwenda nukwigana mwene ukubapoka bukonofo bwa nongwa isi tukufumūsyā uswe lilino aba bikitika.

22. Kabuno abene aba-Juta bo bikuti mutupepo ifika fya kumañilamo; abene aba-Giliki bo bikulonda ga mahala.

23. Uswe loli tukumfūmūsyā

ju Kilisiti unkomelīgwa-pakikohekano, uju aba-Juta bankolile ukuja kandu kā kubapesya abandu; uju abene abāpanja bankolile ukuja bukonofo itolo.

24. Abene loli aba babilikiligwe, bosa itolo naba-Juta naba-Giliki bankolile ukuja jo ju Kilisiti, ukuja jo Maka-gā-Kyala, ukuja jo Mahala-gā-Kyala.

25. Buno ningofofo sya Kyala sibakindle amahala abandu; bope nuboŋwa bwa Kyala bubakindle amaka abandu.

26. Nūmwe mwe bāmyitu amuketege apa Kyala ābabilikilaga. Bule, po bali bingi abā mahala aga bikuti go mahala abene abandu? Po bali bingi abenekisu? Po bali bingi abā muñifwila?

27. Himma na tu tukofofo utu nkisu muno bikuti to tukofofo itolo, to loli to alinkusala Kyala, alinkuti mo nikubasukisyaga abā mahala. Na tu toŋwa utu nkisu muno bikuti to toŋwa itolo, to alinkusala Kyala alinkuti mo nikubasukisyaga abā maka.

28. Na gi mipina nkisu muno, na gi misyokelīgwa, gyo alinkusala Kyala, nigi nkisu muno bikuti gikaja mīndu gyene, alinkuti mo nikugyomolelaga igi gibwene gyene ubundu.

29. Papo Kyala atigi kumaso kumyake ko angajangako najumo umundu ugwa kwitufya mwene.

30. Umwe loli mwibukile mu mmyake jujo mwe muli mwa Kilisiti Jesu, uju Kyala ampelile mahala gitū, ampelile bugolofu bwitū, ampelile bwikemo bwitū, ampelile bubangi bwitū.

31. Papo ātigi sisege sisyō sīsīmbigwe isī sīkuti: uju linga ikwītufya mwene, jo itukifyege mūmalafyale.

2.

1. Nanjine mwe bāmyitū, pala mīkege pamyinū papo, po inongwa ingulumba sya Kyala isī, po ndinkusīta ukubabulila nammasyu gā kubatobesya itolo umwe nammahala.

2. Namanga nālinogonile ngani une ndinkuti: bo tūli twesa nanūmwe, po fikuti nangasimānaga nasimo isīngi, po fikuti nummañege ju Jesu Kilisiti mwene; umwene nummañege ju gwa pakikohekano.

3. Nanjine apa nāli kumyinu kukuko, po nāli moñwa itolo, po nukutetema natetemaga fijo.

4. Syope ninongwa isī nābabulaga, isī nāfūmūsyaga, syope ndinkusīta ukusijobela mmasyu agā lutobesyo gā mahala gā nkīsu mūno, himma ndinkuboneka itolo ukusijobela na mwa Mbepo na mū mmaka.

5. Papo ndinkuti ulwītiko lwinū lungīsakwītotekega pamahala gā bandu, himma ndinkuti lwīselwītotekege pa pama gā Kyala.

6. Abene lolī abakusī (ulwītiko) bo tukubabula amahala. Agene lolī gakaja mahala gā nkīsu kikiki, gakaja mahala gā bakulumba bā nkīsu kikiki ababkwagaga.

7. Himma agene amahala agatukujoba uswe, go mahala gā Kyala agā kubūtītū; agā najumo umundu akagāganyamo sīkū, agā ālyimikīle ngani Kyala bo fikali fyosa nifyinja fya nkīsu mūno alinkuti gā kwīsakutūpa ubukulumba uswe.

8. Agene amahala gagaga go bosa abakulumba bā nkīsu mūno najumo akagamaña. Namanga linga bāgameñe, po umalafyale umwenebukulumba po angali bakankomela pakikohekano.

9. Himma abene bakagamaña, bo lilyo lisīmbigwe ili likuti:

„Isī nikisige nakimo kikatamo, isī nimbulukutu najimo jīkapilikamo, isī sīkingilamo namundumbula sya mūndu, syo abatendekeki-sye sisyō itolo Kyala babo banganile.“

10. Uswelolī Kyala syo atukīngulīle na-Mbepo gwa-ke. Namanga Mbepo jo ikwenesya mosamosa ikufika na mūno Kyala ipelīle ukuja fišiba itolo.

11. Namanga twe bandu — jwanī asyagenye isya mūnda munnine? Nikuti sī mbepo sya mūndu syene, isī sīli mūnda mmyake jujo, syo lolī syo sīsyagenye isī sīli mūnda mmyake. Bo sītendike bunobuno syope nisya mūnda mwa Kyala, syope najumo akasyaganyamo; ju Mbepo gwa Kyala mwene, jo asyagenye.

12. Nanūswe lolī Mbepo uju twambilīle akaja gwa nkīsu mūno, himma umwene jo ju Mbepo gwa kwa Kyala. Jo twambilīle ukuti tūfīmañege ifī Kyala atukungile.

13. Ifyene apa tukufifūmūsyā, po tūtīkufijobela mmasyu agatūpilīke kumahala gā bandu, himma ifyene tukufijobela mmasyu agatūpilīke kwa Mbepo. Abene nāba bankongīle Mbepo, bo tukubafwanya nasyo isya Mbepo pakubabula.

14. Lolī umwene umundu linga gwa nkīsu mūno itolo, jo sīku-

kinda itolo kumwana isya Mbepo gwa Kyala. Namanga umwene ikuti ngoñofu itolo, sintolile itolo ukusimana, buno isyene fikuti umundu akongege lu lwa Mbepo ulwihho apa linga ikuti nsyaganye.

15. Lolì umundu uju linga gwa ju Mbepo, jo lolì jo ikusyaganya syosa itolo inongwa. Umwene lolì akajako najumo umundu ugwa kumwaganya.

16. Buno „jwani aliko ugwa kusimana isi inogwine umalafyale? Jwani aliko ugwa kumbula simo ugwa kuti utigi utigi?“ Lolì uswe tuli nasyo isi inogwine Kilisiti.

3.

1. Nanjine lelo mwe bamyitu, nagile kundolile itolo ukujoba nanumwe ukuti muli ba ju Mbepo. Himma apa nikujoba nanumwe une, po mbabwene ukuja mwe ba mbili itolo, po mbabwene ukuja mwe bafyele itolo munongwa sya Kilisiti.

2. Po papo ndinkubakundisya lu lukama lwene umwe, ndinkusita ukubaswila ifindu ifikafu. Buno mwakali umwe ijolo ukulya ifikafu. Himma nakulilino kuno mukali.

3. Namanga nalilino po muli ba mbili gwa nkisu muno itolo tasi umwe. Namanga apa linga mutile nukubinikana akabinj mutile nukulwa, po sitege ukuti muli ba mbili gwa nkisu itolo lelo une? Po sitege ukuti lope nulwendo lwinu mukwendela lu lwa bandu itolo?

4. Namanga apa linga jumo ikuti: une ndi nna-Pauli; ujuungi ikuti: une ndi nu'-Apolo, po sitege ukuti muli bandu ba mbili itolo une?

5. Umwene Apolo mfiki? Pauli mfiki? Nikuti tuli banamata itolo. Tubatwalile itolo ulwitungo umwe nikuti? Kangi nanuswe tugelile itolo mumo atupelile umalafyale uju akake akabombo uju akake.

6. Keta akangu une akabombo kali ka kubyala. Umwene Apolo akake kali ka konelela amisi. Ukwene ukumesya lolì ko alinkumesya ju Kyala.

7. Po papo lelo na ju mbyali na ju monelelamisi batikuketigwa bo babili. Himma ju Kyala mwene, uju ikumesya lolì, jo ikuketigwa mwene.

8. Ko kuja lelo nauju ikubyala nauju ikonelela amisi bali jumo jwene itolo bo babili. Bikwambililaga ifihombigwa fyabo bo babili uju ifyake uju ifyake, fikufwanaga itolo nakabombo kabo aka babombaga.

9. Namanga uswe twe ba kuntula itolo akabombo Kyala, umwe mwe ngunda gwa Kyala lolì, mwe bujenge bwa Kyala.

10. Une ngongile mwipyana ili ambele umwene, nendile nukwalisya ulwalo lwa pasi, ne mwifyusi itolo ne gwa mahala. Aliko ujungi (lilino) uju ikujifyusya (inumba) ukujenga. Bosa lolì aba bikujifyusya (inumba) ukujenga, bo fikuti bandege, biketege bununu apa bikujenga.

11. Namanga najumo akamaña ukwalisyamo ulungi ulwalo mumbali muli ulu lwalikisigwe ngani — nikumbala ju Jesu Kilisiti.

12. Lolì fyosa itolo ifi linga abandu bikujenga palwalo lululu, nalinga sahabu nalinga fesa nalinga tubwe utupala

nalinga fipiki nalinga lisu nalinga mabanga —

13. bosa itolo akabombo kabo kikwisakubonekaga pabwelu itolo linga siku, uju akake uju akake. Namanga ubusiku bulabula bukwisakukalataga itolo kosa. Buno fyosa gukwisakukingulaga gu moto. Lelo po papo po akabombo ka bosa uju akake uju akake, gusakukage-laga gu moto muno kajilile, gusakutigi aka kali bulibe aka kali bulibe.

14. Uju linga akabombo kake aka ajengilepo palwalo lululu, linga kaponile ukupya, jo isakwambililaga ifihombigwa.

15. Uju linga akabombo kake kapile umoto, jo isakupondwaga ifihombigwa. Umwene lolu jo gwaki, jo ikuponaga. Ukupona lolu ko isakufwanaga endile mu mmoto itolo jope.

16. Umwe mukimana lelo ukuja mwe numba inikemo sya Kyala? Mukamama Mbepo gwa Kyala ukuti ajengile munda mmyinu?

17. Uju linga ikonanga inumba inikemo ja Kyala, jo Kyala isakumonangaga jope. Namanga inumba ja Kyala jo inikemo itolo, — jo jujumwe.

18. Mwandege najumo angisyobaga mwene. Linga jumo umwininu ikuti: nditi ndi mahala une, jo aliipelaga ukujaja nkofofu itolo nkisu kikiki, po isakwagaga ipelile ukuja gwa mahala.

19. Namanga amahala ganakisu kikiki bukofofu itolo kwa Kyala. Namanga lisimbigwe limo ili likuti:

„Abā mahala ikubakolela mbukomu bwabo ububibi.“

20. Kangi limo likuti: „umalafyale asimehe ininogono sya ba mahala ukusita kuja ninogono syene.“

21. Po papo lelo nikuti: najumo angitukifyaga mbandu itolo. Namanga fyosa fyinu jujumwe.

22. Nalinga jo ju Pauli nalinga jo ju Apolo nalinga jo ju Kefa nalinga kyo ki kisu nalinga bo bu bumu nalinga bo bu bufwe nalinga to utu tulike lilino nalinga to utu tukuja pakwisa — fyosa itolo fyinu jujumwe.

23. Umwe lolu muli ba ju Kilisiti, umwene Kilisiti gwa ju Kyala.

4.

1. Abandu apa bikutuketa uswe, po fikuti batumahege ukuja twe banamata ba Kilisiti, fikuti batumahege ukuja twe balindilili ba kutulindilila utwa kubutitu twa Kyala.

2. Akene akangi lolu aka balindilili bikuketeligwamo bo bu bulilisi, jumojumo ukuja ndilisi.

3. Une lolu syo ndikubikilake numojo, nalinga mukundonga simo umwe, nalinga bikundonga simo abandu pabusiku bwabo bwa kulongela inongwa. Himma na jujune nimwene ndikwilonga nasimo.

4. Namanga ngibonamo simo une. Lolu mungati ko kunoga sinogile mumo inongwa syangu une lelo. Aliko lolu umwene ugwa kundonga une. Jo juntuwa.

5. Ko kuno nikuti komma ukusitumulila ngani nasimo inongwa bo pakali. Mundeke tasi isege ju malafyale. Jo ikwisakusisokolaga pabwelu nisi sibilile mungisi, syope na si ni-

nogono sya mundumbula ikwisakusitupusyaga umwene. Po lolì po bosa bisakujaga nulwimiko ulu lufumile kwa Kyala, uju ulwake uju ulwake.

6. Lolì mwe bāmyitū, sisisi apa nikusijoba, po nikutubala twe babili nanine na-Apolo. Lelo bo nikusisimba, po ndinkubinogona umwe, papo ndinkuti po mukumañilaga mū mmyitū uswe ukukonga ndwiho ulu lukuti: pakwijinogona kōmma ukwikisya pali isi sisisimbīgwe. Syo nikubabula papo nikuti nanumwe lelo mwandege najumo angansyokelagajumo umundu papo atile nitukifyege njungi.

7. Namanga nikulalusya une nikuti: jwanì akusungwile ugwe atile ujege pasima kubanino? Fyo filiku ifi uli nafyo ifyako gwimwene ifi ukāmbilila? Ape ne lelo po kwitufya fikì, kufwana ukāmbilila, bo gwambilile itolo nanungwe?

8. Mwikutile ngani. Mukabile ngani ubukabi. Mwipelile ukuja banafyale mwibene, bo tupondilwe uswe. Lolì une nikuti: nkì abapelege banafyale nalolì! Buno po angali nanuswe tukwipelela banafyale lūmo nanumwe.

9. Namanga apa nikuketa une, po twe bāpositili Kyala une aliti atubikile kuñuma kuli bosa, tuliti twe bā kufwa itolo. Buno twipelile ukuja kasumo itolo kā kuketelamo nikisū kyosa itolo na ba bāndumì (bā Kyala) na ba bandu.

10. Uswe tuli bakoñofu, papo tuli na-Kilisiti; umwe lolì mwe bā mahala itolo, papo muli mū mwa Kilisiti. Uswe tuli boñwa; umwe lolì muli bakafu. Umwe

mulì bimikigwa; uswe lolì tuli basyokeligwa.

11. Twisilekufika nakulilino kuno tutile ninjala jikuluma bwila, tutile nikyumilwa tukumilwa bwila, tutile nukwenda itolo tukwenda itolo, tutile nukukomigwa amapi tukukomigwa, tutile nukubeta tukubeta.

12. Tukwijula akabombo namaboko gitū. Aba bikututuka, bo tukubasaja. Apa tukufwimigwa, po tukufisa ilyojo.

13. Aba bikututuka amahelu, bo tukubatetesya ukujoba nabo. Akaja kosa twipelile ukuja mīndu itolo igi bikupyagila. Kosa nakubandu bosa twipelile ukuja kiko itolo nakulilino kuno.

14. Mungati pamo po nikuti mbakeñesyeye umwe apa nikubasimbila sisisi. Himma po nikuti mbagolosyeye amahala mwe banangu mwe nengwikeko umwe.

15. Buno pope nāpa linga bājaga baelifu mulongo itolo ubwīngi aba bikubafunda amahala gā Kilisiti umwe, — pope bājaga bīngi lelo bope nabise-mwe? Namanga jōune ne mbapapile mwa Kilisiti Jesu umwe, mbapapile niibangeli.

16. Lo lulo nikupyelesya kumyinu nikuti: amukongege mūñiho syangu une.

17. Syo sisyo nuntumile na-Timoti kumyinu, umwanangu unkundwe kumyangu, uju numbonile mumalafyale ukuja nsubili itolo. Jo isakubakumbusyaga injila syangu isi nendelaga mwa Kilisiti Jesu, isi nikubabula mfipanga fyosa mosamosa itolo.

18. Bamo bikwijumbika bene lolì, bagile nditi ndikwisako kumyinu kukuko une.

19. Ukwene ukwisa ko ngwisako loli une kumyinu kukuko. Ndisakuhabapo, linga nagile umalafyale itike. Po nisakubamaña lelo aba bikwijumbika bene, loli mungati nikubala ukubamaña amasyu itolo aga bikujoba, himma nikubala ukubamaña amaka.

20. Namanga ikitangalala kya Kyala mungati kili mu mmasyu, himma kili mu mmaka itolo ikyene.

21. Bule lelo umwe? Mukulonda fikij? Pamo nise ndwale ulukilij bo nisileko, pamo nise ndwale na lu lugano na ju Mbepo gwa butengamojo? (Amwisalilege jujumwe.)

5.

1. Mufumwike ubulogwe bosa itolo umwe mmyinu mumumo. Kangi bope nubulogwe tubu bakabumaña na ba bapanja, bope mufumwike itolo umwe. Nikubala ubu jumo umwini egile unka-gwise.

2. Kangi umwe napa bo sili bunobuno, po mukwijumbika nukwijumbika mwibene papo itolo! Une nikuti patumbile mufwane mukupala ifwa itolo, mwendege nukunsosya nkipanga kyunu umundu uju abombile akabombo kakaka.

3. Namanga une ne ngajako kukuko umbili, ne ndi kukuko imbepo syangu loli, — une nsitumulile ngani inongwa sya mundu uju abombile kakaka bunobuno, fwene ndi kukuko itolo.

4. Lelo bo tukomene twesa pamopene nanumwe nimbepo syangu papo na ga maka ga malafyale gwitu Jesu gope

papo, po ndumulile ngani une ndile: tukujobela mungamu ja malafyale gwitu Jesu,

5. umundu jujuju tukuninga Setano ukuti ampyutege itolo umbili gwa mbiji. Isyene imbepo syake po ukuti sise siponege pabusiku bwa malafyale Jesu.

6. Himma mungati nunu isi mwifumwisye. Mukagumaña. umwe unkesa? Buno pope napa linga nnandi itolo ugwene, gukulunga ikisyese kyosa.

7. Amugupyagilege unkesa unku lu, mwipelege ukuja kisyese ikipya itolo, buno mukapasuligwa. Kabuno kope nakitu akañosi ka Pasa kaboligwe, nikumbala ju Kilisiti.

8. Ko kuno nikuti, apa tukunagula Pasa, po fikuti tunganagulilaga namunkese unku lu namunkese gwa bubiji gwa bugasi. Himma isaga tunaguli lege namumpiye gwa bwele namumpiye gwa bwanaloli.

9. Nababulile une mwa kalata gwangu jula ndinkuti: komma ukwijonganya nalogwe.

10. Loli mungati nabalaga bosa itolo nalogwe ba nkisu muno nabañwatosa itolo aba batikuketela amaso nabalebi nabimika-gyabakyala. Namanga po angali fikuti musokele ngani itolo nkisu muno.

11. Himma mwa kalata gwangu mula mo ndinkugamba ndinkuti: komma ukwijonganya nagwe umundu uju ikwijoba ubukilisiti bo ndogwe, bo noñwatosa itolo, bo mwimika-gyabakyala, bo ntukabandu, bo gwa kwitekelela, bo ndebi. Bo aba ndinkubabala bababa, ndinkuti aba linga bo bali bunobuno, bo na fi findu mungalyaga nabo.

12. Bo nati mbalonge abāpanja? Umwe mutikubalonga ba bā nkipanga bene?

13. Abene abāpanja bo baki, bo ikubalongaga ju Kyala. Po papo lelo amunsosyemo nkipanga kyinu umo ungasij ujo.

6.

1. ①, bo mutendike umwe? Bamo umwe apa bikuja nasyo simo isya kubamelela abina bo, po batikutila? Himma po bikwulongana nabo itolo pabasitabugolofu? Balekile ukulongana nabo pabikemo?

2. Mukabamaña umwe abikemo ukuti bisakukulongaga ikisu kyosa? Apene lelo apa linga mukwisakukulongaga nikisu kyosa itolo, po mwati musite ukubagila pakulonga utunongwa utupepe fijo utu?

3. Mukimaña ukuti tukwisakubalongaga na ba bāndumi (bā Kyala)? Po twati tututolege lelo tu twa pamwaña tututu?

4. Apa mukulongana simo isya pamwaña apa, po kangi mukubimika babo bakaja bandu bene nkipanga, bo mukuti: batulonganyege?

5. Po nikuti mufwege isoni itolo lelo apa nikulalusya nikuti: kingamo ko kuja lelo mukajako nagwe najumo itolo po papo umwini ugwā mahala ugwā kubalonganya abakilisiti abanine?

6. Himma umwe kingamo mutile abakilisiti nukulongana bikulonganaga itolo babo batupu, kangi bikulonganaga napa-basitalwitiko?

7. Lyop'ibaña: buno ko kusyala itolo musyele ubukilisiti apa mukuja nongwa nunnino. Ka ukundeka unnino akujigege

— fikij? Ka ukundeka unnino akusyobege — fikij?

8. Himma, umwe mukuti nukuligana mukuti nukusyobana mwe babo batupu mwe bakilisiti.

9. Kingamo mukabamaña umwe abasitabugolofu ukuti batiskwilingilapo pakilingo kya kitangalala kya Kyala? Mwandege ukusob'ibaña, buno bosa nabalogwe itolo nabimika-gyabakyala nabalogwa-nabankabangi naba bikwipela bakikulu naba bikulogwa nabañambala abinabo

10. nabahiji nabañonwatosanabā lwitekēlelo naba bikubataka abinabo nabalebi — bosa itolo batiskwilingilapo pakilingo kya kitangalala kya Kyala.

11. Nanumwe bamo bo mwali bunobuno ijolo. Lolij lilino po musuguswile, mwipelile ukuja bikemo, ubugolofu mubwagile namungamu ja malafyale Jesu Kilisiti na mwa Mbepo gwa Kyala gwitū.

12. Ukuja fyangu une, ko fyangu fyosa. Lolij fitikumba ubununu fyosa. Ukuja fyangu une, ko fyangu fyosa. Lolij une ngigana ukuti kamo kambinege.

13. Ifindu fyo fya bula, bope nubula bwa findu. Lolij Kyala isakujosyaga fyo fibili na bu bula na fi findu. Lolij ugwe ne umbili go gukaja gwa bulogwe, himma gwa ju malafyale, jope na ju malafyale gwa gumbili.

14. Umwene Kyala lolij nanuswe isakutusyusyaga namakagake bo papo alinsyusisye numalafyale.

15. Umwe mukagimaña imibili gyinu ukuja to tumbakasya

twa mbili gwa Kilisiti? Po nati negege utumbakasya twa Kilisiti lelo ntupelege tumbakasya twa nkikulu undogwe? Syonim'ina ungasulwa!

16. Umundu uju ikuja nunkikulu undogwe mukammaña kingamo umwe ukuti ipelile ukuja mbili gumo gwene itolo nagwe? Buno „bo babili bikwipelaga mbili gumo gwene“ bo alinkuja Kalata.

17. Lolij uju linga ikuja na ju malafyale, jo bali mbepo jimo jene nagwe.

18. Amububopege ubulogwe. Buno bosa ubutulano ngwa ubu linga gwe mundu kutula, bo buli mumbali itolo mumbili. Umwene lolij uju linga ikulogwa, jo ikutula inongwa kumbili gwake.

19. Kangi mukimaña umwe ukuti mwesa imibili gyinu syo numba inikemo sya Mbepo mwikemo uju ali munda mmyinu, uju afumile kwa Kyala? Nukuja binu umwe mukaja binu jujumwe.

20. Namanga muligwe nifya kubula umwe. Po papo lelo amumwimikege Kyala mu mmibili gyinu.

7.

1. Isyene sila mwalisimbile lelo, syo nikuti: kununu gwe mundu ukusitakwegu unnikulu.

2. Lolij papo ubulogwe bukwiile kosa, po papo fikuti bosa abanambala bajege nabakasi babo, uju ugwake uju ugwake. Bope nabakikulu bosa fikuti bajege nabalume babo, uju ugwake uju ugwake.

3. Undume jo fikuti ampepo ifyake unikasi, jope nunkasi

bububo lolij, jope fikuti ampepo ifyake undume.

4. Unnikulu umbili gwake gukaja gwake jujo, himma gwa ju ndume. Jope nundume bububo, jope umbili gwake gukaja gwake jujo, himma gwa ju nkasi.

5. Mungapikanaga. Pene papo linga mwitikanile linga mubalile nubusiku, linga mutile tasi tukuhobokelanilaga papo tuli nulwiputo, — po ndisi, po mpikanepo, na po mwise mwaganile kangi, Setano ukuti angabapefyaga papo mukamaña ukwifimbilisya.

6. Sisisi lolij syo nikubitikila itolo, syo ndikukomelesya ukuti lukomelesyo.

7. Namanga ukwigana une ko naliganile ukuti bosa abandu bajege bo jujune. Lolij papo lelo Kyala akatufwanya ifikungilwa fya ipyana ifi atukungile, himma tuli mfikungilwa mfikungilwa.

8. Abene lelo nabakenja nabakikulu abafwile bo nikubabula nikuti: pali panunu ukuja bo jujune bunobuno abene.

9. Lolij linga bagile kubatolile itolo ukwifimbilisya, po ngimba beganege. Namanga nukwegana nukupya — kununu ku kwegana.

10. Abene lolij aba linga beganile ngani, bo nikubalagila ululagilo, — lolij mungati jo jujune ne nikubalagila, himma jo ju malafyale — nikuti unnikulu angasokaga pandume.

11. Lolij uju linga asokile pandume, jo angegigwaga kubangi, himma abujile

kundume amañane nagwe kangi. Jope nunñambala nĩkuti angansosyaga unkasĩ.

12. Abangi bosa lolĩ bo nĩkubabula si syangu nĩmwene, ndĩkubabula sya malafyale nĩkuti: linga jumo unkilisiti egile unĩkĩkulu unsiatakwiitika inongwa sya Kyala, lelo unkasĩ gwake uju iñanege jujo ukuja nagwe, po angansosyaga.

13. Pope, linga nĩkĩkulu, linga egĩgwe kunñambala unsiatakwiitika inongwa sya Kyala, lelo unñambala uju iñanege ukuja nagwe, po angasokaga panñambala uju.

14. Namanga unñambala uju unsiatakwiitika inongwa sya Kyala ipelile mwĩkemo mũ mũnkasi gwake. Jope nunkĩkulu unsiatakwiitika inongwa sya Kyala uju, jope ipelile mwĩkemo mũ mundume unkilisiti. Namanga linga bo siĩkali bunobuno, po angali nabanĩnũ bañali itolo. Lilino kabuno bĩkemo itolo.

15. Lolĩ apene linga umwene unsiatakwiitika inongwa sya Kyala iñaniĩle mwene ukusoka, po mũndekege asokege. Namanga apa linga bo siĩtendiĩke bunobuno, po nunkilisiti unñambala nunkilisiti unĩkĩkulu bangatigi pamo ko kuja nĩlipiĩĩle ngani. Himma buno Kyala apa atũbilikilaga, po alĩnkuti bĩkujaga ndutengano uswe.

16. Gwĩbwene kugu gwe nĩkĩkulu ukuti kusakumpokaga undumego? Nũngwe gwe nñambala gwĩbwene kugu ukuti kusakumpokaga unkasĩgo?

17. Apene lolĩ linga mwagĩle siĩkajako siĩsiĩ, po nĩkuti po mũjege mũmo abajabiĩle ikijabo kyĩnũ nkĩsũ mũno umalafyale,

uju ikyake uju ikyake; mũjege mũmo mwali bo iĩkubabilikila Kyala. Syo nĩkukomelesya siĩsiĩ bunobuno mĩpanga fyosa.

18. Uju linga abilikilĩgwe bo abutiĩgwe, jo angakusyaga kangi. Uju linga abilikilĩgwe unsiatakubutiĩgwa, jo mũngambutiĩgwa.

19. Nububutiĩgwa butĩkukupa nafĩmo, nubusiĩtakubutiĩgwa butĩkukupa nafĩmo. Himma ku kusĩkonga si ndagilo sya Kyala, ko lolĩ.

20. Mwesa mũjege mũ nka-bombo kako mwabombaga bo mũkubilikilĩgwa, uju akake uju akake.

21. Linga gwali ntumwa apa gwabilikilĩgwaga, po ungiĩnogonaga nasĩmo. Lolĩ linga gwa-gĩle paboniĩke pabwabukilo, po pakĩndĩle ubunũnũ, lelo po papo gwabukege itolo.

22. Buno nauju linga ali ntu-mwa bo iĩkumbilikila umalafyale, jo mwabuke itolo gwa ju malafyale. Jope nauju ali mwabuke bo iĩkubilikilĩgwa, jope bo atendiĩke bunobuno, ntumwa itolo gwa ju Kilisiti.

23. Muliĩgwe nifya kubula. Komma ukwĩpela ukuja batumwa bĩ bandu lelo.

24. Mwe bĩmyĩtũ, amũjege mũ nkabombo kako mwabombaga bo mũkubilikilĩgwa kumaso kwa Kyala.

25. Abene abalindwana lolĩ bo akĩmbamo nalumo ululagilo une umalafyale. Bo nĩkubabula itolo isi nĩnogwĩne nĩmwene, ne umalafyale ambaki-sye ikisa, ne ambela nukuja ne nsubilĩgwa.

26. Une apa nĩkwĩnogona, po nĩkuti kunũnũ ukuja bunobuno

itolu. Papo ubukamandanigwa bukuja pakwisa lilino, po papo nikuti po nnuṅu umundu ukuja bunobuno itolo.

27. Linga gwikungile ngani mṅkikulu, komma ukuti: linga nābukaga. Apene lolī linga ukikungila mṅkikulu, komma ukuti po negege unṅikulu.

28. Lolī pope nalinga gwegile unṅikulu, pope bo ukatulamo nongwa. Jope nundindwana linga bamwegile, jope bo akatulamo nongwa. Bu butolwe bwene lolī bwa mumbili bo bukubagaga aba linga begene bunobuno. Lelo une papo natigi mbapoke.

29. Mwe bāmyitu umwe, isaga mbabule une: ikyinja kisyele kinandi lilino. Ko kuno nikuti nāba linga begile abakikulu, bope fikuti bafwane bakega.

30. Bope nāba linga bikulila, bafwane batikuliila. Bope nāba linga bikusekela, bafwane batikusekela. Bope nāba linga bikukaba fimo, bafwane bakakabamo nafimo.

31. Bope nāba linga ikisu iki bikukilya fimo, bo bafwane batikukilya nafimo. Namanga umbili gwa kisu kikiki ugwa muṅuma muno go gukwandukaga.

32. Lolī une nati mbatule ukuti mungajaga nasyo nasimo isya kwijaja ukwinogona umwe. Buno unsitakwega jo ikwijaja ukwinogona si sya malafyale, ikuti kali po ndubule ukunṅyela umalafyale.

33. Umwene umwegi lolī jo ikwijaja ukwinogona si sya nkisu muno, ikuti kali po ndubule ukunṅyela ju nkasi. Lelo

po papo alabile kosa nakosa indumbula.

34. Bope nabakikulu abasitakwegigwa nalinga bakikulu nalinga balindwana itolo, bope bikwijaja ukwinogona si sya malafyale, papo bikuti tujege bikemo numbili nimbepe sya munda. Lolī apa linga babegile, po bikwinogona si sya nkisu muno, bikuti kali po tutubule ukunṅyela ju ndume.

35. Sisisi lolī syo nikubabula sya kubatula itolo. Ndikuti mbabikepo ungoje; himma papo nikuti mwijufyege mṅmumililege bunuṅu umalafyale mwe basita nafimo ifya kubasimanya umwe.

36. Lolī pamo jumo umundu ikwinogona ikuti anikumpelelaga ukobeligwa umwanangu undindwana linga ikukangalila pakaja; ikuti po fikuti beganenge. Jo alibombaga kako inogonile ngani. Buno bo akatulamo nongwa. Baleke beganenge.

37. Lolī kangi ujungi pamo asitumulile ngani ukusinogona mundumbula syake inongwa isi. Agile nafimo fitikumfimbilisya. Ikubomba itolo kako linga iganile mwene. Nukwibatika ibatikile ngani mundumbula syake atile umwanangu undindwana ikuja pa pakaja apa. Jope bo abombile bunuṅu itolo.

38. Po papo lelo une nikuti: uju linga bikumwega umwanake, bo anosisye itolo; jope nauju linga batikumwega umwanake, bo anosisye itolo akindilile.

39. Unṅikulu ikungisenye itolo nundume bwila itolo, bo aliko kubumi undume. Alifwaga lolī undume, po lolī po najumo atikummelela, linga ikumwega uju linga anganile.

Mumalafyale lolij mo fikuti beganilege.

40. Lolij une apa nikwinogona po nikuti: akindililaga ukuja nsangalufu linga ajaga itolo bunobuno. Lolij nanine nikuti ndi nagwe Mbepo gwa Kyala nina.

8.

1. Ijene lolij inama iji bikemesisye kugyabakyala jo tujime. Buno ukumaña ko tumeña twesa. Ukwene ukumaña kukupela ukwijumbika; ulwene ulugano lolij lo lukusijenga indumbula.

2. Uju linga ikwitufya mwene ikuti meña simo une, bo po papo bo akali nukusimañila mumo umundu fikuti asimañilege.

3. Lolij uju linga anganile Kyala, jo Kyala ammeña jope.

4. Ukwene lelo ukulya inama iji bikemesisye kugyabakyala, ko tumeña uswe ukuti nagimo gyabakyala nkisu muno, kangi tumeña uswe ukuti akajako najumo ujungi Kyala, aliko Jujo mwene.

5. Namanga pope napa linga bajangako aba bikubajoba ukuja bo bakyala nakumwana kula napakisu apa; kabuno baliko nalilino nabakyala ba bingi nabatwa ba bingi;

6. himma uswe pope Kyala ali jumo jwene itolo, ju gwise gwa bosa, uju tosa utundu tufumile mummyake jujo; uju nanuswe tulabile ku kumyake jujo. Uswe jope nuntwa ali jumo jwene itolo, ju Jesu Kilisiti; uju apelile tosa utundu, uju atupelile na jujuswe twe bandu.

7. Lolij ukwene ukumaña ko

bakakwila bosa itolo. Buno bamo bisilekufika nakulilino kuno bisibisenye nagyo gyabakyala bikuti giliko nalolij. Po papo apa bikulya inama, po bakali bikuti makemo itolo ga gyabakyala abene. Lelo po papo sikuñala inibonelo syabo inonwa isi.

8. Umwene Kyala atisakutuketela muli ifi twalyaga. Nukutubumbulila ko fitikutubumbulilamo nafimo ifi linga tukulya. Kope nukupondwa ko tutikupondwaga nafimo linga tulekile ukulya.

9. Mwandege lolij umwe, amaka ginu aga gangipelaga ukuja ka kubagwisya abininu abonwa.

10. Namanga ugwe gwe umeña syosa itolo lelo, pamo jumo unnino agege uli pakulya ifindu nnumba ja gyabakyala, — nikuti po umwene papo monwa itolo inibonelo syake, po singampelelaga ukulya ifya gyabakyala jope lelo sisisi?

11. Lelo po papo unnino umonwa uju ende nukonangikila pabumañi bwako ubu umeña syosa ugwe; — unkilisiti itolo unnino uju Kilisiti alimfwile jope.

12. Lelo po papo apa linga bo mukutula inongwa bunobuno kubakilisiti abininu, apa linga mukubafulasya ninibonelo syabo inonwa, bo po papo bo mutulile inongwa kwa Kilisiti.

13. Po papo lelo une nikuti: apene linga nagile ifi nikulya fikumpesya unkilisiti umwina ngu, po ngimba inama ndikulyangamo siku nasiku; papo nikuti unkilisiti umwinangu nangampesyaga.

9.

1. Ndi mwabuke nīne nīkuti? Ndi mwapositili nīne nīkuti? Jesu umalafyale gwitu numbwe-ne mmaso nīne nīkuti? Mwe kabombo kangu umwe, aka mbo-mbile mūmalafyale nīkuti?

2. Abangi bo bakī nāpa linga ngaja mwapositili gwabo une, umwe lolī ndi mwapositili gwinu umwe. Buno umwe mwipe-līle ukuja kandu kā kubusisi-mīkisya ubwapositili bwangu ukuti bwa mūmalafyale nalolī.

3. Ko aka nīkwīnokesyā une kuli aba bīkūfyata pakūnānya.

4. Uswe po fīkī fyasingaga linga twati tūlyege itolo fyosa, linga twati tūnwege itolo fyosa?

5. Uswe po fīkī fyasingaga linga twati twegege unkwīkulu unkwīlisiti umwīnītu nanuswe ugwa kwembela nagwe, bo apa begīle abakīkulu nabangi abā-positili abīnītu nabāmyabo bā malafyale na-Kefa?

6. Kingamo jo jujuswe twe babili itolo nanīne na-Balinaba twe fīmo fītūfīmīlīsye fītīle mūngakalekaga akabombo aka tūkubomba namaboko gitū?

7. Jwan' at' ihombe mwene ubusīkalī mbwīte? Jwan' at' asīte ukumīla iseke sya mafīlū aga ikubombela? Jwan' at' asīte ukongela ulukama lwa ntīmo ugu ikutīma?

8. Isyene isī nīkujoba sīsīsī syo nagwīle ne mūndu itolo ne mwīnīnu lelo? Ingomelesyo sītīkujobela papo syope?

9. Buno lisīmīgwe mūngomesyo sya Mose ili līkuti: „ingambaku ijī jīkukupulīla ingano, komma ukujīpīnā kukanwa.“ Apa Kyala ikusīnogona sī ngambaku?

10. Atīkutūbala jujuswe lelo? Jo jujuswe nalilino apa sīsīmbīgwe sīsīsī, buno undīmī apa ikulīma, po fīkuti asubīlege ifī ikulīma. Umwene umpulangano apa ikupula, po fīkuti asubīlege ifya kujabana numwene-ngano.

11. Uswe lelo apa twabasopīle ifya Mbepo umwe, po mūndu atīgī tūkīndīlīle itolo lelo linga tūkutondola ifya mumbīlī mmyīnu?

12. Linga mūbītīkīle sīsīsī abangi itolo, po tūkupelaga pokī uswe? Lolī uswe fyo tūkegapo fīfīfī pope nāpa fyālī fyītu itolo. Hīmā tūlīnkūwīfīmīlīsya itolo uswe mosamosa, papo tūlīnkuti tūngalipelelaga kamo akā kulīkābīsya ilībāngelī lya Kilīsītī.

13. Umwe mūkabamānā nāba bīkūnāgula ubūnāgo ubwīkemo ukuti bīkūlyā fī fya mwa tempelī? Mūkabamānā nāba bīkulīnda mū nkubombela pakīgemo kya kwīkemekesyapo ukuti bīkujabana nakyo ikīgemo kya kwīkemekesyapo?

14. Bo atēndīke lelo jope numalafyale, alagīle atīle aba bīkulūmbīlīla ilībāngelī bo bīkulīlīlaga mwībangelī ifīndu.

15. Une lolī fīfīfī fyo ngījēgelamo nakamo une. Nāpa nīkubasīmībila sīsīsī, po mūngatī pamo nīgānīle ukuti bo mūtēndekege bunobuno lelo mūmbege fīfyo nīkubala. Hīmā, buno nukufwa une numūndu ukufufya isī nīkwītūfyā — une kunūnu ku kufwa.

16. Namanga nisī linga nīkulīfūmusyā ilībāngelī syo sīkajā sya kwītūfyā une; buno līfīmīlīsye itolo une līlyo. Namanga

linga nati site ukulifumunya, po hi tata itolo — (po nalabilaga kugu)?

17. Namanga linga nikwigana nimwene ukubomba, bo po papo bo ngabile mumo ifya kuhomba. Loli linga nikubomba itolo ne ngigana itolo nimwene, bo ngubomba itolo papo andagile jujo akahombo.

18. Ifyene ifihombigwa fyangu fyo filiku lelo? Fyo fihombigwa une ifyio linga ilibangeli nikulumbilila itolo kisitakuhomba najumo umundu, linga nikufileka itolo fyope nifi fyalimba-gile ukwegela mwibangeli.

19. Namanga une ne ndi mwabuke itolo kuli bosa (— ne ngaja ntumwa gwa mundu —) nendile nukwipela ukuja ntumwa gwa bosa itolo kangi, papo ndinkuti po nikubakabaga ba bingi.

20. Aba-Juta, bo ndinkwipela ukuja n-Juta nanine; papo ndinkuti po nikubakabaga bamo naba-Juta. Aba balabile mmalundi mungomelesyo, bo ndinkwipela ukuja gwa mmalundi mungomelesyo nanine ne ngaja mmalundi mungomelesyo une; papo ndinkuti po nikubakabaga bamo naba bali mmalundi mungomelesyo.

21. Aba bali itolo ingomelesyo, bo ndinkwipela ukuja itolo ingomelesyo nanine ne ngaja itolo ingomelesyo sya Kyala une, himma buno ndi nasyo isya Kilisiti; papo ndinkuti po nikubakabaga bamo naba bali itolo ingomelesyo.

22. Aboŋwa bo ndinkwipela ukuja moŋwa nanine; papo ndinkuti po nikubakabaga bamo naboŋwa. Bosa nipelile ukuja mwŋnabo itolo; papo ndinkuti

ngesyege syosa itolo isya kubapoka bamo.

23. Loli syosa isi linga nikubomba, syo nikulibombela li ibangeli, papo nikuti nanine lijege lyangu lumo nabangi.

24. Umwe lelo mukabamaŋa aba bikubopa pafingani- nilo? Kabuno ukubopa ko bikubopa bosa, loli akene akuma akā kuŋaka ko ikuŋaka jumo jwene itolo. Bo mubo-pege lelo nanumwe bunobuno, po musakuŋakaga akuma nanumwe.

25. Bosa loli abā mufinganilo bo bikufipika itolo fyosa. Aŋene bala bo bikufipika papo bikuti tukabege ingiga ingofufu. Uwe loli apa tukufipika fyosa, po tukufipika papo tukuti tukabege ingiga isitakukofukamo.

26. Une lelo apa nikubopa, po ndikubopa mwalo itolo. Nāpa nikuhukula nikibuli, po ndikuhukulila kumbepo itolo.

27. Himma une umbili gwangu ugu nikwibulika kumaso, nikugupela ntumwa itolo, papo nikuti nangisakuŋomokaga mbondilwe itolo une bo ndi pakubalinganya abangi.

10.

1. Lelo ngigana une mwe bāmyitu ukuti mungasimaŋaga isya bisukulu bitu, isi bosa bali kusi kwibingu, isi bosa balinkuloboka iŋanja.

2. Bosa balinkokesigwa mwa Mose namwibingu mula namuŋanja mula.

3. Bosa balinkulya fimo fyene fifyo, fi findu fya Mbepo.

4. Bosa balinkunwa fimo fyene fifyo, fi finwegwa fya Mbepo. Namanga bānwaga mwibwe lya

Mbepo ili lyabakongaga. Ilyene ilibwe ili lolì ali jo ju Kilisiti.

5. Bosa lelo muno bājilile bā-linkyelile Kyala? Himma, kabuno bafwilile ndungalangala ba bingi.

6. Isyene lelo sisisi apa sipe-laga, po syali sya kwisakwēgelamo amahala uswe, nanuswe ukuti tungañoŋwaga imbibi bo apa bañoŋwaga balabala.

7. Mungipelaga bā kugibombela gyabakyała igingi nanumwe, bo apa abene bamo bagibombelaga. Bo lilyo lisimbigwe ili likuti: „Abandu balinkufitugalila napakulya napakunwa, kangi balinkusumuka pakufina.“

8. Kangi tungalogwaga nanuswe bo apa abene bamo balogwaga, ulu bendege nukugwa 23000 musi gumo gwene itolo.

9. Kangi tungangelaga umalafyale nanuswe, bo apa abene bamo bangelaga, ulu bendege nukufwa kunjoka.

10. Mungasyonganikaga nanumwe bo apa abene bamo basyonganikaga, ulu endege nukubapyuta itolo ugwandumigwa Kyala ungoji.

11. Isyene lelo syosa sisisi apa syabagaga balabala, po syali sya kwisakwegelamo amahala uswe. Apa syasimbigwaga, po syali sya kwisakutusoka uswe, twe butufikile ubumalikilo ikisu.

12. Po papo lelo: uju linga ikuti nditi nimile une, jo aliketaga bununu angagwaga.

13. Buno lukabagamo tasi nalumo ulugemo ulwa kugakinda amaka ginu mwe bandu. Umwene Kyala lolì jo gwa kunsubila itolo. Namanga

atikwitika umwene ukuti ulugemo lubakindege amaka umwe. Himma umwene apa ikubatumila ulugemo, po ikubapelela kumo papo pope napabusokelo, papo umwene ikuti lungabatolaga.

14. Po papo lelo mwe bina-ngu mwe nengwikeko umwe, nikuti amububo-pege ubunago bwa gyabakyała.

15. Nikubabula mwe benemahala nikuti? Oko lelo, amusinogonege jujumwe isi nikujoba.

16. Ifinga ja lusajo iji tukusaja bo bulilanişi bwa mwilopalya Kilisiti nikuti? Ikisyesyeki tukumeñanya bo bulilanişi bwa mumbili gwa Kilisiti nikuti?

17. Lelo papo ikisyesyeki kili kimo kyene, po papo nanuswe twe bingi twe tukulya tukwipela ukuja mbili gumo gwene, papo tulile kisyesyeki kimo kyene twesa.

18. Mubaketege aban'-Isilaeli abā nkikolo. Apa bikulya amakemo, po bipelile ukuja balilanişi nikigemo kya kwikemeke-syapo nikuti?

19. Apa musyagenye isi nikujoba une? Kali ko kuja nikwitika nikuti inama iji bikwikemesya kugyabakyała go makemo naloli? Kali ko kuja nikwitika nikuti lyakyała itolo naloli lyakyała?

20. Himma nikugamba une nikuti: ifi abāpanja bikwikemesya, fyo bikwikemesya kwa bambepo abañali, fyo batikwikemesya kwa Kyala. Lelo une ngigana ukuti mujege balilanişi nabambepo abañali umwe.

21. Po mwatigi monganye lelo ukunwa mutigi nifinga ja malafyale mutigi nifinga ja ba-

mbepo abañali? Buno najumo akamaña ukonganya. Po mwatigi monganye lelo ukulya mutigi nifya pakitalati kya malafyale mutigi nifya pakitalati kya bambepo abañali? Buno najumo akamaña ukonganya.

22. Ogo bagwitu! mutile tunsambule akabini umalafyale? Tunkindile amaka lelo?

23. Ukuja fyangu une, ko fyangu fyosa; lolì mungati fikumba ubununu fyosa. Ukuja fyangu une, ko fyangu fyosa; lolì mungati fikunjenga mundumbula fyosa. Himma.

24. Najumo angatwilogonaga tu tusumo twake jujo, himma atwilogonege tu twa nnine lolì.

25. Josa inama iji bikula pabulilo inama, jo mulyege itolo. Mungabanyaga ulwa kuti pamo twibatamisyege inibonelo.

26. Buno na ki kisu kya ju malafyale. Fyosa itolo nifi fili mumo fyosa fyake jujo.

27. Apene linga jumo unsitakusitika inongwa sya Kyala ababilikile kukulya ifindu pamyake, linga umwe mwiganile ukwakulya, po mukalyege itolo fyosa ifijabo ifi bikubajabila. Mungajakwanyaga ulwa kuti pamo twibatamisyege inibonelo.

28. Lolì linga mwagile jumo (ikusasanya mwene), ikubabula ikuti: balikemesisye kugyabakyala inama iji, po mungalyaga. Mumwilogonege jujo abatitaga musinogonege na si nibonelo.

29. Lelo apa nikuti inibonelo, po ungati pamo nikubala si syako ugwe, himma po nikubala si sya nnino. Namanga ubwene ubwabuke bwangu lelo ubu nabukile une, bo ati abujobege ububibi ujungi itolo, papo bu-

mpelile ukwilogona munibonelo syake?

30. Apene lelo linga une ngwile nulupi kwa Kyala bo nikulya, po fyati fijege fya kunduka amahelu abangi fifyo mfigwile nulupi kwa Kyala?

31. Po papo lelo nalinga mukulya nalinga mukunwa nalinga fyo findu fikifilinga mukubomba, — fyosa itolo fikuti fipelege ukuja fya kumwimikila itolo Kyala.

32. Bosa itolo lelo naba-Juta naba-Giliki naba nkipanga kya Kyala, — bosa mwandege umwe mungabapelelaga kamo aka kwikiamo abene.

33. Buno nanine bo ndendike, nikuti mbakyelege bosa ntundu tosa itolo. Ndikwilondela utwa kumbelela ubununu jujune, himma nikulonda utwa kubapelela ubununu ba bingi, papo nikuti bapone bosa.

1. Amukongege lu lwangu ulwihò, bo papo nanine nunkongile Kilisiti ulwake.

11.

2. Syo nikubatufya umwe isi mukungumbuka une ntundu tosa. Nutulagilo utu nabalagile tope mutumilisye bununu.

3. Lolì nikuti mbabule ukuti bosa abandu abañambala Kilisiti ntu gwabo. Umwene unki-kulu lolì untu gwake jo ju ndume. Umwene Kilisiti untu gwake jo ju Kyala.

4. Bosa abandu abañambala aba bikwikinga untu napa bikwiputa napa bikukunguluka, bo bikugujwelula itolo untu gwabo.

5. Abene bosa abakikulu lolì aba batikwikinga untu napa

bikwiputa nāpa bikukunguluka, bo bikugujwelula itolo untu gwabo. Namanga po abene bikufwana bamwile inwili.

6. Namanga linga mwagile unkikulu atikwikinga untu, jo ngimba munseñelege ngani ninwili. Papo lelo mwiko un-kikulu nukuseña inwili nukumwa, po alikikingaga untu ngimba lelo.

7. Umwene umundu unñambala loli jo nafimo fitikumfimbili-sya ukuti gwikingege untu, namanga kifwani kya Kyala umwene, mo ikubonekela nubukulumba Kyala mu mmyake. Umwene unkikulu loli jo gwa kubonekelamo ubukulumba ju nñambala.

8. Namanga ukufuma ko mungati afumile munkikulu ju nñambala; himma ju nkikulu loli, jo afumile munñambala.

9. Namanga apa Kyala abapelaga, po mungati alinkuti unñambala ikujaga gwa kuntula ju nkikulu, himma po alinkuti ju nkikulu loli jo ikujaga gwa kuntula ju nñambala.

10. Po papo lelo fikuti un-kikulu afwalege kamo pantu akā kummañilamo ukuti mundu gwa bandu, papo bikutuketa bope nabāndumī bā Kyala.

11. Syene syo mukolege loli si sya kuti: mumalafyale, mo munkikulu bakamandene itolo nundume, jope nunñambala bakamandene itolo nunkasi.

12. Namanga bo apa unkikulu afumile munñambala, bo atendi-ke kangī jope nunñambala ikupeleligwa mu munkikulu jope. Loli fyosa itolo fikufuma kwa Kyala.

13. Oko, amwinogone jujumwe mwibene: kali abagile lelo

umwe unkikulu ukwiputa kwa Kyala unsitakwikingamo pantu?

14. Umwe mutikwimañila namuno tupeligwe twe bandu ukuti umundu unñambala linga akusisye inwili indali, bo ijwelwile mwene po papo?

15. Umwene unkikulu loli linga akusisye inwili indali, bo inosisye itolo. Namanga umwene inwili indali isi ambilile sya kwikinga.

16. Loli linga aliko jumo uju iganile itolo ukukanikana lukani, — himma uswe lukajamo ulwihō lululu mosa namfipanga fya Kyala fyosa.

17. Isyene isi nikuja pakubabula lilino, syo ndikubatufya. Buno apa mukukomana, po ingomano syinu sitikubapela banunu, himma sikubapela babibi.

18. Namanga — po ndalege lelo ukubala — namanga mbilike une ukuti apa mukukomana, po mukuja mundapukano mundapukano. Lelo nukungola une sisisi ko singolilepo simo.

19. Namanga ko kwaki ko fikuti mujege nabo aba bikusoka nkipanga muno mujilile, po ukuti abene aba babonike ubukilisiti naloli, ukuti babonekege itolo napabwelu.

20. Loli umwe apa mukukomana pamopene, po mungati ko kulya mukulya findu fya malafyale, himma.

21. Namanga apa mukulya, po mukukanganika itolo pakufiñaka ifya kulya uju ifyake uju ifyake. Lelo po papo bamo bikwenda nukupondwa ifindu, bo abinabo bapafwike itolo.

22. Ka ukulya kukaja ifindu umwe — fiki? Ka ukunwa ku-

kaja ubwalwa — fikij? Sisobile inumba? Kingamo umwe mutile ikipanga kya Kyala tukukisyo-kelaga? Abene aba bakaja nafyo nafimo bo mutile tukubalumbusyaga umwe? Po une mbabulege liliku lelo? Kali mbatufyege? Himm'ibana, syo ndikubatufya sisisi.

Mat. 26, 26-28. Mal. 14, 22-24. Luk. 22, 19-20.

23. Namanga syo nambilile kumalafyale une sisyo mbapele nanumwe isya kuti: umalafyale Jesu ikilo kila bandilege, po alinkwega ikisyesye,

24. kyo alinkumeñanya bo iputile alinkuti: ugu go gu mbili gwangu, ugu mukumeñeligwa umwe. Bo mutendekege bunobuno bwila, ko kajege ka kungumbukila jujune.

25. Jope nifinga bububo, alinkugelela bo balile ifya majolo, po jope alinkwega alinkuti: ifinga iji lo lwitikano ulupya lwa mwilopa lyangu. Bwila apa linga mukunwa, po mutendekege bunobuno, ko kajege ka kungumbukila jujune.

26. Namanga bwila itolo apa linga mukulya nikisyesye iki, linga mukunwa nifinga iji, po bwila ko kufumushya mukufumushya ukufwa kwa malafyale, mukwakufika nako papo ikwisila jujo.

27. Po papo lelo uju linga ikulya nikisyesye iki, uju ikunwa nifinga iji bo akabagila, jo ikujaga ninongwa ja mbili niilopa lya malafyale.

28. Po papo lelo gwe mundu fikuti gwimañege bununu tasi, na po gwis' utigi nukulya

umbili gugugu utigi nukunwa ifinga jijiji.

29. Namanga linga gwe mundu kuti nukulya kuti nukunwa ifindu fififi gwe nsitakubagila, bo po papo bo gwilile bo gwinwelile ku kulongigwa itolo, papo utikugumaña ukuti go gu mbili (gwa malafyale) ugu kulya.

30. Fyobene bamo abininu umwe ba bingi itolo boñwa, bamo bikugona nutulo.

31. Namanga linga twimañaga bununu jujuswe twibene, po angali tutikulongigwa.

32. Lolij apa linga tukulongigwa po ikutufunda amahala umalafyale, papo ikuti tungajakujobeligwamo lumo nikisu ububiji.

33. Po papo lelo bagwitu nikubabula nikuti: apa mukokomana pakulya ifindu, po muligulanaga bununu.

34. Linga jumo agile jikuluma injala, jo alililaga ngani kukaja. Po ulukomano lwinu lutikwipelaga lwa kujobeligwamo ububiji umwe. Isingi isi sisyele syo syaki, syo ngwisa-kumalaga bo nisileko kukuko.

12.

1. Lolij abene-Mbepo mwe bamyitu, bope niganile ukuti mubamañege bununu.

2. Mumeñe nanumwe ukuti apa mwali bapanja ijolo, po mulinkwitika itolo ukubuka kugyabakyalala igi gili kinunu itolo, mulinkukonga itolo bo bikubalusa babo babalusaga.

3. Ko kuno lelo nikubabula nikuti: bosa aba bikujobela mwa Mbepo gwa Kyala, bo najumo akamaña ukujoba ilya kuti: „jwanj angonege Jesu?“

Kangi nikuti najumo akamaña ukuti: „Jesu jo ju malafyale.“ Mwene jujo linga ali na-Mbepo mwikemo lolì, jo ameñe mwene.

4. Lolì ifyene ifikungilwa fyo tuli mfikungilwa mfikungilwa, umwene Mbepo lolì jo jujo ntupu.

5. Akene akā kubombelanila, ko tuli nkabombo nkabombo, umwene umalafyale lolì jo jujo ntupu.

6. Agene amaka agā kupelelamo ifika go tuli mmaka mmaka, lolì umwene Kyala uju ikupela amaka aga gosa muli bosa itolo, jo jujo ntupu.

7. Apene lolì apa bikupegwa bosa aba bikupegwa isi ikwibonekesyamo Mbepo, apa bikupegwa uju isyake uju isyake, po bikupegwa ukuti batulane muno bajilile.

8. Namanga jumo Mbepo ikumpa ilisya lya kujoba isya mahala. Ujungi ikumpa ilisya lya kumafisya inongwa, ili lijilile muli jujo ju Mbepo.

9. Ujungi ikumpa lu lwitiko muli jujo ju Mbepo. Ujungi ikumpa ifikungilwa fya kubumbulusya ababine, ifya mwa Mbepo uju ali jumo jwene.

10. Ujungi ikumpa ulwa kupela ifika fya maka. Ujungi ikumpa bu busololi. Ujungi ikumpa ga mahala gā kusimañila imbepo muno sijilile. Ujungi ikumpa bu bujobelandimi imbya. Ujungi ikumpa ukusilinganya indimi sisisi.

11. Syosa sisisi ikubomba jujo ju Mbepo, bosa ikubajabanya uju isyake uju isyake, bo papo ikwigana mwene.

12. Namanga bo apa umbili guli gumo gwene, guli nutumbakasya tu twingi itolo,

lelo utwene tosa utumbakasya twa mbili tu twingi tuto, twipelile ukuja mbili gumo gwene, — bo atendike bunobuno jope na ju Kilisiti.

13. Namanga nanuswe tokesi-gwe mwa Mbepo jumo mwene ukuti twipelege ukuja mbili gumo gwene twesa itolo, na twe ba-Juta na twe ba-Giliki, na twe batumwa na twe bābuke. Twesa tunwile Mbepo jumo jwene.

14. Namanga gope numbili gukaja kambakasya kamo kene gosa, himma twingi itolo utwene utumbakasya mumbili muno.

15. Apene apa linga ikilundi kyangiti ndi: une ko kuja ngajane gwa mumbili buno ngajane kiboko une; po kisitege ukuja mumbili lelo naloli?

16. Jope nimbulukutu linga jatigi ndi: une ko kuja ngajane gwa mumbili, buno ngajane kisige une, po jisitege ukuja ja mumbili lelo naloli?

17. Apene apa linga gosa umbili kyajaga kisige kitupu, po gwapilikaga nafiki ukupilika? Linga gosa jajaga mbulukutu ndupu, po gwaketaga nafiki?

18. Lilino lolì po Kyala utumbakasya twa mumbili abikile bo papo iganaga mwene, aka apa aka apa.

19. Apene linga tosa utumbakasya muno tujilile linga twipelaga ukuja kambakasya kamo kene, po gwajaga kugu ugwene umbili?

20. Lilino lolì po utumbakasya to twingi itolo, ugwene umbili lolì go guli gumo gwene.

21. Ikyene ikisige kitikujobamo kukiboko kitikuti: gwe gwaki ugwe utikumbobelamo

nafimo. Gope nuntu gutikujobamo kumalundi gutikuti: mwe baki umwe mutikumbombelamo nafimo.

22. Himma tu tumbakasya twa mumbili tuto tukufwana to tukindile uboŋwa, to kangi tuli nakabombo fijo tuto.

23. Utwene utumbakasya twa mumbili gwitu utu tutukolile ubupepepo uswe, to kangi tukukindilila pakutufwika tuto uswe nimyenda gya kutwimikila. Lelo po papo utwa soni to kangi tukwenda nukukindilila pakunosigwa.

24. Utwene utumbakasya twa mumbili gwitu utu tunogile twene to tutikulonda ubunosigwa ubu. Umwene Kyala lolŋ bo ikonganya umbili, po endile nukukindilila pakutwimikila ngani tuto twafwanaga tukunilwe,

25. papo atigi lungajangamo nalumo nulutapukano mumbili, himma utumbakasya alinkuti tufwanege itolo tosa pakwĩngonelanila.

26. Nalilino bo sili, pope napa linga kamo akambakasya ka mumbili kikukubilwa, bo po papo bo tukukubililwa lumo tosa nutunŋe. Pope napa linga kakabile ubununu kamo, bo po papo bo tukusekela lumo tosa nutunŋe.

27. Umwe lolŋ (apa mukongana pamopene, po) muli mbili gwa Kilisiti, apa mukuja uju mwene uju mwene, po muli tumbakasya itolo.

28. Bamo lelo Kyala nkipanga muno abimike. Atalile atile abapositili; bakongile abā kati, bo bakunguluka; bakongile abā butatu, bo bamaŋisi; bakongile abapelafika; bakongile abā

fikungilwa fya kubumbulusya; nāba bikubapokela abinabo; nāba bameŋe ukubatika tosa nkipanga; nabā bujobelandimi imbya muno sijilile.

29. Bosa lelo bapositili? Bosa bakunguluka? Bosa bamaŋisi? Bosa bapelafika?

30. Bosa bali nifikungilwa fya kubumbulusya? Bosa bajobelandimi imbya? Bosa bikulinganya indimi sisisi?

31. Amwijulege ukufyaga ifikungilwa ifikinde ubununu. Une lolŋ nikuja pakubanangisya ijene injila ingindilisi fijo ubununu.

13.

1. Pope napa linga najobelaga nisya bandu nisya bandumi ba Kyala indimi, site ukuja nalo lolŋ nulugano papo, — pope bo nipelile ukuja kyela itolo iki kikuŋita, bo nipelile ukuja kajisi itolo aka kikulila.

2. Pope napa linga najaga nubukunguluka bosa itolo, napa linga nasimaŋaga nisya kubutitu syosa itolo, napa linga namalaga nubumaŋi bosa itolo, napa linga najaga nalo nulwitungo ulusamisyafyamba itolo, site ukuja nalo lolŋ nulugano papo, — pope bo ne lindu itolo.

3. Pope napa linga ikyuma kyangu kyosa nabajabanyaga abalondo, napa linga umbili gwangu nitikisyaga ukuti gupyege itolo mmoto, site ukuja nalo lolŋ nulugano papo, — pope fitikumbumbulila nafimo fififi.

4. Ulwene ulugano bwila lukuti „lya mbepa“, lololo. Ulwene ulugano lukaja nakabini, ulugano lutikwitufya lwe-ne, lutikwijumbika lwene.

5. Lutikupela inisusyantuu, lutikutwĩngona tu tusumo twake,

lutikusila ilyojo, imbibi lutikubika kwibya,

6. lutikusekela linga umundu apelile inyongafu, himma ulwene lukusekelanila nisyana lolij.

7. Ulwene lukubanokesya bosa, ulwene syosa sikulukola, lukusubila syosa, syosa itolo lukufisa ilyojo.

8. Ulwene ulugano lutisakutumukamo siku. Butile nubukunguluka bosa, bo bukwisakwagaga itolo. Butile nubujobelandimi imbya, bo bukwisakumalikaga itolo. Butile nubumaña nongwa, bo bukwisakwagaga itolo.

9. Buno napa tukusimaña inongwa lilino po tukumegeñulako itolo, napa tukukunguluka po tukumegeñulako itolo.

10. Apene lolij linga siku linga bwisilekwisa ubupelelesye bosa, po ulwene ulwa kumegeñula lukwisakwagaga itolo.

11. Apene apa nali nkeke, po ndinkujobela ulwa bukeke, po ndinkwinogonela ulwa bukeke, ninongwa ndinkulungikila ulwa bukeke. Lilino lolij apa nipelele ukuja nambala itolo lilino, po nsitagile itolo isya mbukeke.

12. Lilino tasi po tukufwana tukuketela nkimomweta, tukulagusya itolo. Linga siku lolij, po tukwisakuketanaga nagwe mmaso. Lilino tasi po nikumegeñulako itolo ukummaña umwene, linga siku lolij po nisakummañaga itolo bo papo nanine amene umwene.

13. Po papo lelo isyene isi sikujako bwila lo lwitiko na lu lusubilo na lu lugano, syo itatu sisisi. Ulwene lolij ulukulumba nakunnine lo lu lugano.

14.

1. Oko lelo, amwijulege ulugano lululu. Lolij fyosa nifikungilwa fyosa fya Mbepo mwijulege ukuja nafyo. Ikyene lolij ikya bukunguluka kyo kijege nkyeni bwila.

2. Namanga uju linga ikujobela mbujobelandimi imbya, jo atikujoba kubandu, himma jo ikujoba ku kwa Kyala. Namanga najumo atikupilika isi ikujoba. Himma umwene ikujobela mwa Mbepo isya kubutitu.

3. Umwene lolij uju linga ikukunguluka itolo, jo ikujoba kubandu abanine ikujenga ulwitiko lwabo ikubatengulila ikubasubisya.

4. Uju linga ikujobela mbujobelandimi imbya, jo ikwijenga mwene ulwitiko lwake. Umwene lolij uju linga ikukunguluka, jo ikukijenga ki kipanga kyosa ulwitiko.

5. Une nikuti linga mwesa mwajobelaga mbujobelandimi imbya! Akene lolij akakulumba ko ka kukunguluka linga mwesa mwakungulukaga. Namanga nukunguluka nunjobelandimi imbya — nkulumba ju nkunguluka. Pene lolij po linga atile nukulinganya papo po ndisi, po nkulumba jope nunjobelandimi imbya, namanga po kyope nikipanga kikabile kamo aka kukijenga papo.

6. Oko lelo bagwitu, apene apa linga natigi niseko kumyinu kukuko, lelo po nende nukujobela mu mundimi imbya, site lolij ukubabula itolo nisi (umalafyale) angingulile imbya nisyana bumañi itolo nisyana bukunguluka nisyana bumañisi, — bo

po mbabumbulile fikij lelo u-mwe?

7. Buno tope nutusitandumbula tosa utu tukulila, nalinga lyo ilonge nalinga kyo kisan-go, tope bo tutendike. Linga tutikuboneka bununu ulusumo ulu bikukuba, po jwan' at' alumañege kugu ukuti bikukuba lusumo lulibe?

8. Namanga jope ningangabwite linga jifubanjike ukulila, po jwan' at' itendekesyege atigi sumwike kubwite?

9. Bo mutendike lelo nanumwe. Linga mutikujoba amasyu aga gatambalele itolo, apa mukujobela mundimi imbya po jwan' at' asyaganyege kugu isij mukujoba? Namanga bo po papo bo sipululukile kumbepo isij mukujoba.

10. Bo bwingi buki injobelo nkisu muno, syo jwani abalege! Jimo jisite ukutalusya lelo?

11. Apene lelo linga nagile ndikupilika injobelo ja mundu kuno jilabile, bo ndi gwa munja itolo kuli uju ikujoba; jope nauju ikujoba bo gwa munja itolo kumyangu une.

12. Bububo lelo nanumwe. Papo mufikalalile fi fikungilwa fya Mbepo, po mulijulaga lelo ukuti fijege fya kukijenga kipanga, mo fifukilege itolo.

13. Po apa nikuti uju linga ikujobela mbujobelandimi imbya, jo aliiputaga ukuti amañege nukusilinganya.

14. Namanga apa linga nikwiputula mbujobelandimi imbya, po imbepo syangu, po syo syaki, po syo sikwiputa itolo; isyene injinogono syangu lolij bo ngumba itolo.

15. Fikij lelo? Mma nikuti:

nukwiputa ko nikwiputaga na lu lwa mwa Mbepo na lu lwa kulwaganya itolo bosa abandu; nukwimba ko nikwimbaga na lu lwa mwa Mbepo na lu lwa kulwaganya itolo bosa abandu.

16. Kabuno Kyala linga kumpalila mu mwa Mbepo ugwe, po unnino uju asyelepo ifikungilwa fyako, po ati asyomolelege bulebule ukuti „Ameni“ isij kugwa ulupij ugwe, bo akasyaganya isij kujoba ugwe?

17. Ugwe gwe gwakij, gwe unosisye itolo pamo ukugwa ulupij, lolij umwene unnino jo lutikunjenga indumbula.

18. Une nikugwa ulupij kwa Kyala nikuti ndaga, papo mba-kindile itolo mwesa ukujobela mundimi imbya.

19. Lolij une nkipanga bo kikomene, po nukujoba utusyu tuhano itolo utu bikutwaganya bosa abinjangu, nukujoba amasyu baelifu ba bingij itolo aga mbujobelandimi imbya — po une nisalilaga tuhano tututu utwa kugolosya itolo ukujoba, papo angali nikuti twa kubalinganya abinjangu.

20. Mwe bamayitu, komma ukwipela ukuja bakeke kangij amahala. Lolij imbibi syo mwipelege ukuja bufyele itolo. Agene amahala lolij, go mwipelege ukuja bakusij itolo.

21. Mungomelesyo mo lisimbigwe ili likuti: „abandu abanijakujobaga nabo nindimi ihesya nimilomo imihesya, lolij abene pope batjakupilikaga kumyangu, bo ikuja untwa.“

22. Bo butendike bunobuno nubujobelandimi imbya ubu, kika itolo kya kumañilamo, lolij kikaja kyaba bitjike, hi-

mma kyāba bakītika. Ubwene ubukunguluka lolī bo bukaja bwa basitakwītika, himma bwāba bitike ubwene.

23. Keta linga kikomene kyosa ikipanga pamopene, lelo po papo bosa bende nukujobela mundimī imbya, lelo po papo po bingilege mūmo nāba basyele sisīsī nabasitakwītika, — po bangatigi mukimbīle ikigilī mwesa umwe?

24. Apene lolī linga bosa bikukunguluka itolo, lelo po papo po ingilege lolī linga jo ju nsitakwītika linga jo uju asyelepo sisīsī, po bosa bikuntobesyaga itolo inongwa, po bosa bikummañaga itolo muno ajilīle.

25. Po syope nisya kubutitu isya mundumbula syake siku-bonekaga pabwelū itolo, lelo po papo po ende nukugundama pasī iputege kwa Kyala, ende nukwītika itolo ukuti Kyala nalolī muli nagwe jujumwe.

26. Nīkubala fikī lelo mwe bāmyitū? Mma nīkubala nīkuti: apa mukukomana, po jumo ikuja nulwimbo, jumo ikuja nisya kumañisa, jumo ikuja ninongwa imbya isi Kyala ansetukīsyē, jumo ikuja nubujobelandimī imbya, jumo ikuja nisya kugalabula indimī isi. Syosa sisīsī lelo po fikuti sijēge sya kujengana mwe babo batupu.

27. Linga balīko lelo aba bikujobela mbujobelandimī imbya, po fikuti bajobege babili itolo, ndisi linga pamo batatu, po papo. Bo bakonganega itolo bununū musopelo. Fikuti ajepo lolī nugwa kusilinganya ukuti syo isi syo isi.

28. Apene lolī linga akajako najumo ugwa kugalabula, po fikuti babatamege nkipanga

mumo, bijobelege bene bo bijekīle na-Kyala.

29. Abene abakunguluka bo fikuti bajobege lolī linga babili linga batatu. Bosa abangi babamañe bununū isi bikujoba.

30. Apene lolī linga jumo simwagīle imbya itolo bo tasi atugele, po fikuti abatamege uju atalīle ukujoba.

31. Namanga ukwene ukukunguluka ko ndisi, pope nāpa linga mukukunguluka mwesa itolo bo po papo, linga mukongene bununū, po bosa bikusimañaga isya kusimañaga, po bosa ko kubatengulila mubatengulīle.

32. Kabuno imbepo sya bukukunguluka syo bikusifunga abakunguluka abenenasyo.

33. Namanga umwene Kyala akaja jo Kyala gwa bufwalanganifu, himma gwa lutengano umwene. Bo sili bunobuno mosa namfipanga fyosa fya bikemo.

34. Abene abakasī binū bo fikuti babatamege apa mukukomana mfipanga. Namanga abene mwīko ukujoba. Himma fikuti bijīsyēge abene bo lilyo lijōbīgwe namungomelesyo (sya Mose).

35. Lolī linga bikuti tusimañe simo, po balibānyaga abalume babo kukaja. Buno mwīko abakikulu ukujoba bo kikomene ikipanga.

36. Ndisī pamo ilīsyu lya Kyala libukīle mū mmyinū umo? Ndisī pamo nukufika lijīlekufika pa pamyinū pene? Ndisī?

37. Linga mulīko nagwe uju ibwene mwene ukuja nkunguluka, ukuja na-Mbepo umwene, jo alisimañaga lelo isi simbīle papapa une ukuti syo sī ndagilo sya ju malafyale.

38. Lolì uju linga ìkuti: ndisi une ngasìmaña, jo gwakì jo alitigi ndisi ngasìmaña lelo.

39. Po papo lelo mwe bāmyitù, ñikuti amwìjulege ubukunguluka, lolì bope nubujobelandimì imbya mungasingaga.

40. Lolì syosa mwìjufyege mwìbatikege bununu.

15.

1. Lolì mwe bāmyitù ñikubakumbusya ilìbangeli ili nababulìle une, ili nukwambilila mulyambilìle umwe, ili nukwìtotekamo mwìtotìkemo,

2. ili nukubapoka ñikubapoka, linga mukulikola bo papo mbabulìle. Pene lolì linga mulìtike mwalo ìtolo, po lolì po litìkubapokaga.

3. Buno ndalìle ukubabula sìsyo nanìne nalyambilìle isya kuti: Kilisiti afwilìle panongwa syitù bo lilyo lyasìmbìgwe mwa Kalata.

4. Mbabulìle nisya kuti alinkusyilìgwa nisya kuti alinkusyuka pabusìku bwa butatu bo sìsyo sìsìmbìgwe mwa kalata.

5. Mbabulìle nisya kuti alinkumbona Kefa, nisya kuti po balinkukonga ukumbona na bāmwìlongo nababili.

6. Ulwanuma po balinkumbona pali kimo kyene nabakilisiti abñitù aba bakindìle napabamia bahano (500) ubwìngì, aba balìko kubumì nalilino ba bìngì, bamo lolì bagonìle utulo twa bufwe.

7. Ulwanuma po alinkumbona Jakabu. Ulwanuma kangì po balinkumbona abāpositili bosa ìtolo.

8. Kuñuma kuli bosa ko numbwene nanìne ne nditi nalyonangìke ìtolo ukupapìgwa.

9. Namanga une ne nrandi kuli bosa abāpositili, nukujobigwa ukuja ne mwapositili ngabagila, papo nakifwimaga ikipanga kya Kyala.

10. Lyo ipyana itupu lya Kyala lolì apa ñipelìle ukuja kako ñipelìle lilino. Lelo ilyene ilìpyana lyake ili lìnagìle une, lyo likìpela lya kuja bwasi ìtolo, himma kabuno mbakindìle bosa ukubomba. Lolì mungati jo jujune ne mbombìle, himma lyo li ipyana lya Kyala ili ndi nalyo.

11. Nalinga jo jujune lelo, nalinga bo balabala, twesa ìtolo bo tukusìfumusya bunobuno uswe, bo nanumwe mwendìle nukusìtika bunobuno.

12. Apene lelo apa linga Kilisiti tumfumwìsyè ukuti asyukìle mbafwe, po bātigi bajo bege bulebule lelo umwe bamo aba bìkuti batìkusyukamo abafwe?

13. Lolì linga abafwe batìkusyukamo, po ngimba jope na ju Kilisiti akasyuka.

14. Apene lolì linga akasyuka Kilisiti, bo po papo bo sili bwasi ìtolo (bo sika ja sya nalolì) isì tukufumusya uswe; bo lope nulwìtiko lwinu ulu mwìtìke luli bwasi ìtolo.

15. Bo nanuswe twìpelìle ukuja bā kunjoba isya butungulu Kyala, papo tukuntungulupila tukuti ansyusìsyè Kilisiti uju akansyusya — ngimba nalolì batìkusyukamo abafwe.

16. Namanga linga batìkusyukamo nalolì abafwe, bo jope na ju Kilisiti akasyuka.

17. Apene lolì linga Kilisiti akasyuka, bo po papo bo ulwìtiko lwinu lutìkubapa nafimo umwe, bo mukali muli

mū mbutulanongwa bwinu nalilino;

18. bo po papo bo bope nāba bagonelile mwa Kilisiti utulo twabo twa bufwe, bo bope bonangikile ngani.

19. Linga umwene Kilisiti tukunsubilila pa pamwana apa pene uswe, bo po papo bo tubakindile itolo bosa abandu ukuja bapelakisa uswe.

20. Lilino lolī po Kilisiti asyukile mbafwe nalolī, ipelile ukuja ntasi gwabo bosa abagonile utulo twa bufwe.

21. Namanga papo nukufwa atupelile umundu, po papo lelo kope nukusyuka ikutupelelaga ju mundu kangi.

22. Namanga bo apa bosa abandu bikufwila mwa Atamu ubufwe, bo bisakutendekaga bububo kangi na mwa Kilisiti bosa bikwisakusyukilaga kubumi.

23. Bosa lolī bisakusyukaga muno bakonganile musopela. Ikutalaga ju Kilisiti ukuti filubukilwa. Po bikukongaga ababikujaga ba ju Kilisiti bo ikufika.

24. Po bukwisaga ubumalikilo, apa ubunafyale ikunningaga Kyala ugwise bo afumile pakupyuta tasi syosa nimbepo inafyale nubukulumba bosa ubungi namaka agangi gosa.

25. Namanga fikuti ajege malafyale jujo „ukwisakufika papo abalugu bake bosa ikubalambika kusi kumalundi gake.“

26. Ugwa kusulo undugu ugwa kwisakupyutigwa jo Bufwe.

27. Namanga fyosa andambikile kusi kumalundi gake. Apene lolī apa ikuti andambikile fyosa, po sili pabwelu itolo isya kuti po asyele umwene jujo andambikilaga fyosa.

28. Apene lolī apa linga fyosa filambile kumyake, po jope na ju mwana ikwisakulambaga kuli uju andambikilaga fyosa. Po Kyala ukuti ajege jo jujo ntupu muli bosa.

29. Po bikutubulege lelo ababikubogela ukosigwa abinabo aba bafwile? Bikubogela fikī ukosigwa, ngimba abafwe batikusyukamo?

30. Uswe tukupona fikī bwila ukufwa nanuswe?

31. Nabuno nāpa nikwitukifya mū mmyinu umwe ulwitufyo lwa mwa Kilisiti Jesu umalafyale gwitū, mwe bamyitu, nikufwa ubusiku bosa une (ndikulindamo nabumo).

32. Linga nalwilaga ndwa bandu itolo apa nalwaga nifinamana mw-Efesi, po nakabaga fikī? Abafwe linga batikusyuka nalolī, po ngimba tutigi: „oko atulyege tunwege, buno kilabo bo tufwile.“

33. Komma ukusob'ibana buno „amabasa amabibi gikonanga iniho innunu.“

34. Amulemukege bununu mulekege ukutula inongwa. Buno bamo umwe mukammaña Kyala. Syo nikubabula sya kubisusya imitu.

35. Lolī pamo jumo ikulalusya ikuti: abafwe bisakusyukaga bulebule lelo? Bisakusokelaga mbili nkī?

36. Gwe nkoñofu ugwe buno fyope nifi kubyala nungwe, fyofikutala ukufwa, nā po fyende nukumela.

37. Buno pope nāpa kubyala fimo ugwe, pope po utikubyalagu mbili gugo gukuja pakumela. Himma po kubyala akaseke aka kali itolo, linga kā ngano linga kā fingi itolo ifindu.

38. Ju Kyala lolì jo ìkukapa gugo linga ìganìle mwene umbili. Syosa imbeju ìkusipa imìbili, ijì ugwake ijì ugwake.

39. Jope niñama mũngati jili buñama bumo bwene josa. Himma, nija bandu jili pasìma, niñama ja fìtìmìgwa jili pasìma, nija njuni jili pasìma, nija nswi jili pasìma.

40. Gyope nimìbili gitìle nigya kumwaña, gitìle nigya pakìsu. Lolì gyope nigya kumwaña gili nubununu bwake pasìma, gyope nigya pakìsu apa gili nubununu bwake pasìma.

41. Ubununu bwa ìsuba buli bwene, bope nubununu bwa ndondwa buli bwene. Syope nindondwa mũno sijilìle siki ndene ubununu.

42. Bope nabafwe bo bate ndìke bunobuno pakusyuka. Ukubyalìgwa ko bìkubyalìgwa ababofu ìtolo; ukusyuka lolì ko bìsakusyukaga ba basìtakubolamo.

43. Ukubyalìgwa ko bìkubyalìgwa abajwelufu ìtolo; ukusyuka lolì ko bìsakusyukaga ba banunu ìtolo. Ukubyalìgwa ko bìkubyalìgwa aboñwa ìtolo; ukusyuka lolì ko bìsakusyukaga ba bakafu ìtolo.

44. Ukubyalìgwa ko gukubyalìgwa umbili gwa bundu ìtolo; ukusyuka lolì ko gusakusyukaga gu mbili gwa mbepo. Namanga gulìko numbili gwa bundu, gulìko gope numbili gwa mbepo.

45. Bo lilyo lisimbìgwe ili lìkuti: „po papo Atamu umundu untasì jula, alinkwenda nukwìpela ukuja mũndu umumì ìtolo.“ Umwene Atamu gwa kusulo jo ipelìle ukuja mbepo imbelabumì umwene.

46. Bwìla sítìkutala sì sya mbepo. Himma bwìla sítìkutala sì sya bundu; isyene isya mbepo syo sítìkonga ìtolo mũñuma.

47. Umundu untasì jula jo afumìle pasì ãli gwa mfù; umwene ugwa bubili umundu jo afumìle kumwaña, jo ju malafyale.

48. Bo papo ãli ugwa mfù, bo bali bope nabā mfù. Bo papo ãli ugwa kumwaña, bo bali bope nabā kumwaña.

49. Bo papo atukosìsyè ulukope lwake ugwa mfù, bo ìsakutukosyaga ulukope lwake jope nugwa kumwaña.

50. Syo nìkubabula mwe bāmyitu nìkuti: numbili niìlopa fyo fìkamaña ukwìngilapo pakilìngò kya kitangalala kya Kyala, bope nububofu butìkwìngilapo pabusìtabubofu.

51. Keta nìkubabula isya kubutìtu une: ukugona utulo twa bufwe ko tütìsakugonaga twesa; lolì ukwanduka ko tükwìsakwandukaga twesa,

52. nakalìnga ìtolo napabupìnyo ifisìge, bo jìkulila ingangabwìte ja kusulo. Namanga jìsakulilaga ingangabwìte, lelo po papo abafwe bende nukusyuka abasìtabubofu nabumo ìtolo; lelo po papo nanuswe po twende nukwanduka.

53. Namanga akabofu aka fìkuti kafwalege ubusìtakubolamo; kope nakafwe aka fìkuti kafwale ubusìtakufwamo.

54. Lolì linga siku linga akabofu aka kishilekufwala ubusìtakubolamo; linga akafwe aka kishilekufwala ubusìtakufwamo, bo po papo bo lisìle lelo ilìsyu ili lyasimbìgwe ili lìkuti:

55. ubutolì bubumìlìle ìtolo ubufwe. Kali kugu

gwe bufwe akasufi kako? Ugwe busyuka buli kugu ubutoli bwako?

56. Bo bu butulanongwa ubu bubupele akasufi ubufwe, syo si ngomelesyo isi sibupele amaka ubutulanongwa.

57. Atutigi „ndaga gwabomba“ kwa Kyala uju ubutoli bwila ikutupela mwa Jesu Kilisiti umalafyale gwitū.

58. Po papo lelo mwe bamyitu mwe nengwikeko umwe, nikuti amwikumbilege mungasukanikaga; mubombege mulefukege itolo akabombo ka malafyale bwila, mwimanaege ukuti tutikwijula itolo apa tukumbo-bela umalafyale.

16.

1. Ifyene loli ifya kusan-gula ifi ndinkuti mubasangulilege abikemo, fyo nanu-mwe musangulege mukongege muno mbalagilile aba mfipanga fya mu-Galatija.

2. Bwila pabusiku ubutasi bwa pamulungu, po musagule kamo mubikege uju mwene uju mwene. Mulundikege kipelege ukuja kuma kajile mumo bujilile ubukabi bwinu ubu mukabile. Mwandanege itolo bo ngali une, tungisakwandaga ukusangula bo mfikile kukuko.

3. Lelo bo nshilekufikako loli, po ngwisakubasimbilaga nabakalata abininu aba linga mubabwene jumwe ukuti babagile ukubatuma. Bo bikwisakwakufibikaga mu-Jelusalemu ifi linga mubungenye umwe.

4. Linga nagile fibagile loli ukubuka nafyo na jujune, po tukwendaga twesa nanine.

5. Ukwisako kumyinu ko

ngwisaga loli bo mmalile ikya mu-Maketonija. Namanga mo nikwendaga.

6. Pamyinu loli po ndisi, pamo po ngwisakugonapo, pamo ngwisakumalaga namapepo ukugona. Po mukwisakwakumbikaga kuno linga nikubuka.

7. Namanga nikuti nangabaketaga bwenda itolo lilino umwe, bo nikukisanya itolo. Namanga nikusubila ukuti ngwisakugonapo pamyinu papapo, linga nagile anitike umalafyale.

8. Mw-Efesi muno loli mo nikugonaga tasi nikulyaga nikyaka kya Pentekositi.

9. Namanga mo knigukile iki-figo ikikulumba une ikya kabombo akingi fijo. Bope naba bikufifanya nanine bo bingi itolo.

10. Apene loli linga isileko Timoti, po mwise mwandege lelo umwe mungampelelaga ulutende. Buno jope ikubomba akabombo ka malafyale, ali bo jujune.

11. Najumo angansyokelaga. Mwise munsumusyege nulutengano; lelo po ikwisaga kuno ndiko une. Namanga nikubagulila papapa nabakilisiti abinitu aba bali nagwe.

12. Isyene isya Apolo unkilisiti umwinitu, jo nandisenye ukuntengulila fijo ndinkuti: ka ukubuka nabo abakilisiti abinitu. Nikubala aba babukaga kukuko kumyinu. Umwene loli asitile itolo po papo, atile ndikubukako lilino. Loli linga siku linga agile palinganike, po musakumbonaga.

13. Amujege maso lelo, mwimege ndwitiko mwipelege ukuja banambala itolo, mukakege namaka.

14. Kosa aka linga mukubomba, ko mubombele ndugano.

15. Lolij nikubatengulila mwe bamyitu nikuti: inumba ja Sitefana jo mujimeŋe. Mubameŋe ukuti bali bo ba kulubukila ikya mw-Akaja. Mubameŋe ukuti balibikile itolo nka-bombo ka kubabombela abikemo.

16. Po papo nikubatengulila nikuti: bo mwibike mmalundi gabo aba linga bo batendike bunobuno lelo nanumwe. Bosa naba bipelile ukuja babombanisij bitu uswe, aba bikwijula akabombo, bo mwibike mmalundi gabo.

17. Sekile fijo lolij une apa bisilekungeŋeta une ba-Sitefana na-Folitunati na-Akajiki. Namanga ko kuja jo jujumwe mwisilekungeŋeta jujumwe mwe mukajapo apa, apa bisile abene.

18. Namanga batasangalwisye itolo twesa indumbula nanine nanumwe. Bo mubamaŋe bununu lelo aba linga bo bali bunobuno.

19. Fikubaponya ifipanga fya mw-Asija. Bikubaponekessa mumalafyale fijo ba-Akwilana-Pilisika nikipanga kyosa iki kikukomana nnumba jabo.

20. Bikubaponya bosa abakilisiti abininu. Amuponanyege jujumwe, muponanye nulufipo ulwikemo.

21. Al'ulu nuluponyo lwangu ne Pauli ulu nikusimba niki-boko kyangu nimwene.

22. Uju linga akangana umalafyale Jesu Kilisiti, jo agunigwe. Ikwisa untwa.

23. Mipyana lya Jesu Kilisiti untwa lya lijege nanumwe.

24. Ulugano lwangu ulu mba-ganile mwa Kilisiti Jesu luli nanumwe mwesa.

Ilyepisitili ili Pauli abasimbilaga aba-Kolinti, ilya bubili.

1.

1. Jone Pauli ne mwapositili gwa Kilisiti Jesu, ne aningisye ju Kyala, papo aliganile jujo pabwigane bwake. Ndi na-Timoti umwinitu unkilisiti. Nikubasimbila na mwe ba nkipanga kya Kyala kya mu-Kolinti na mwe bikemo mwesa mwe mujengile mosa mw-Akaja.

2. Nikubaponya nikuti: na-Kyala tata twesa numalafyale gwitū Jesu Kilisiti, jo abasajege niipyana lyake nulutenganyo lwake.

3. Atuntufyege Kyala ugwise gwa malafyale gwitū Jesu Kilisiti, ju tata umwenekibabilisij kyosa munda, ju Kyala umwenu subisyo,

4. uju ikutusubisya nanuswe mbutolwe bwitū bosa, nanuswe aba bali mbutolwe po ukuti tumaŋege ukubasubisya bope nulubisyo ulu nanuswe Kyala atusubikisye.

5. Buno bo papo situlefukile nanuswe ingubilo isij akubilwaga Kilisiti, bo lutendike lope nulubisyo lwitū, Kilisiti alupelile ukuti lulufukege itolo lope.

6. Nāpa linga tutolilwe itolo lolj uswe, bo tutolilwe ubutolwe bwa kwegela nulusubisyo nubupokigwa umwe. Nāpa linga tukusubisigwa uswe bo tukusubisigwa ulwa kwegela ulusubisyo umwe, ulu lukuboneka apa mukufinda ubufinda-ñoma, apa mukukubilwa sisyo tukukubilwa nanuswe.

7. Lope nulusubilo lwitu ulu tubasubilile umwe lukakile itolo; papo tumeñe uswe ukuti mwe mwali binitu itolo mungubilo isi twakubilwaga twesa, mukujaga binitu kangi mope nandusubilo ulu tukusubila.

8. Namanga tukuti tungafindaga kumyinu mwe bamyitu ubutolwe ubu twatolilwe mw-Asija uswe. Buno mo tulinkutwikigwa ifikinde itolo ubusito, ifikinde napamaka gitu uswe. Muswige nukuti kusobile kulekile itolo ubumi uswe.

9. Himma, tulinkutumulila ngani tulinkuti bo bumo tufwile. Umwene lolj (syo atutumilaga) papo atigi tungikilaga kumyitu uswe, papo atigi twikilege ku kwa Kyala uju ikubasyusya nabafwe.

10. Jo uju atupokile kubufwe ubukulumba bububu; jo uju nalilino ikutupoka bwila itolo; uju tukusubila ukuti nalinga siku ikwisakutupokaga bwila,

11. linga nanumwe mukutwimila apa mukupyelesya ndwiputo lwinu. Lelo po papo po bisakwendaga nukutugwila ulupi ba bingi itolo ikikungilwa kyitu iki lutupelile ulwiputo lwa ba bingi abandu.

12. Namanga ulwene ulwitufyo lwitu ulu tukwitufya uswe, lo ulu inibonelo syitu isi twibonile twagile sikutuka-

nila sikuti nkisu kyosa ulwendo lwitu tubonike itolo nukuja twe ba ndumbula inelu tubonike itolo nubwele ubu ikupela ju Kyala. Mope na mu mmyinu mumumo mo tukindilile nukukindilila itolo ukuboneka. Tukafwana tukwendela mbukomu ubu bukufuma mumbili. Himma tulinkuboneka itolo ukuja twe ba mu mwipyana lya Kyala uswe.

13. Namanga mungati tukubala singi itolo apa tukubasimbila. Himma tukubala sisyo mukusyaga napakalata, sisyo mukusimana bwila itolo jujumwe, sisyo nikusubila ukuti mukwakufikaga nasyo nakubumalikilo ukusimana.

14. Bo apa nanuswe mutumeñepo panandi ukuja twe ba kwitukifyamo umwe uswe, bo apa nanuswe tukwisakwitukifyaga mu mmyinu umwe nuswe pabusiku bwa malafyale gwitu Jesu.

15. Lelo po papo, papo mbikile sisisi lelo umwe, po ndinkuti nikutalaga pamyinu ukwenda, ndinkuti po bikongelangapo ukukaba nilingi ilipyana ilya bubili umwe.

16. Ndinkuti ngwisakufumaga mu mmyinu mumo ukubuka mu-Maketonija. Ndinkuti kangi nikufumaga mu-Maketonija ukubuka kumyinu kangi. Ndinkuti po mukwisakwakumbikaga mu-Jutai umwe.

17. Apene lelo apa ninogona sisisi, kali po nali mmwana itolo? Pamo isyene isi nikwinogona une syo nikwinogonela lu lwa mbili itolo? Kingamo nikonganya nikuti nilya Ena Ena nilya Mma Mma pamopene kali?

18. Nabuno nāpa Kyala ati-
kwandukamo lolī, lyope niisyo
ili twababulaga umwe lyope
tukālyongenye nilya Ena nilya
Mma.

19. Namanga jope numwana
gwa Kyala Kilisiti Jesu uju
tumfumwisye mmyinu mumumo
nanine na-Silwani na-Timoti,
jope akālyongenye go mabili
nilya Ena nilya Mma papopa-
po itolo. Himma, umwene jo
ENA itolo bwila.

20. Namanga syosa isi Kyala
afingene nanuswe sisilekwipela
ukuja jo Ena itolo mu mmyake
jujo. Sisilekwipela ukuja jo
Ameni itolo, mo ukuti tumwi-
mikilege Kyala uswe.

21. Jo ju Kyala lolī uju twesa
nanumwe nanuswe ikutukaki-
sya mu mwa Kilisiti, uju atu-
pakile niñemba,

22. uju nukutukolekela ikiko-
lekelo kyake atukolekile itolo,
uju atupele na-Mbepo ukuti
kije kyo kipingikilwa mundu-
mbula syitu.

2.

23. Nabuno nāpa ndiko kubu-
mi une lolī, ikūnganilaga na
ju Kyala une apa nikuti ko
kupakisya nābapakisyaga pala
mbujege mu-Kolinti palapala.

24. Mungati nikugamba nikuti
tuli bañafyale uswe ulwitiko
lwinu. Himma tuli bā kubajila
isya kusekela umwe. Namanga
apa mwimile umwe, po luba-
pele ukwima lu lwitiko.

1. Lolī nanine po ndinkwipa-
kisya nimwene nanine apa ndi-
nkuti ndikwandisyako ukwi-
sako kumyinu kukuko
bo sulumenye.

2. Namanga linga ndile mba-
pelelege ubusulumanye umwe,

po ajeko aliku lelo ugwa kūsa-
ngalusya une? Nikuti muliko
jujumwe mwibene, mwe nikuba-
pelela ubusulumanye kangi?

3. Po papo ndinkubasimbila
sisyo mbasimbilege, papo ndi-
nkuti bangajakūmbelela ubu-
sulumanye babo bātumbile bā-
mbelelege isya kusekela une.
Namanga syo mbameñe une
umwe mwesa, ukuti isi niku-
sekela une syo nanumwe mu-
kusekela sisyo mwesa nanu-
mwe.

4. Namanga ndinkubasimbila
ne gwa mbutolwe ne nkama-
ndanigwa itolo indumbula, ne
galinkupyoleka itolo namasosi.
Mungati natigi mbapelelege
ubusulumanye nanumwe. Hi-
mma ndinkuti po bikūmañaga
ulugano une ulu lukubalefikila
itolo umwe.

5. Lolī umwene uju ape-
lile ubusulumanye, jo u-
busulumanye bububu mungati
pamo bo āmbelile jujune ni-
mwene. Himma, nikuti mwesa
nanumwe ābapelilepo. Ndisi
lolī, papo nikuti nangakindili-
laga pakubajoba umwe.

6. Kako lelo! Mumfundile ka-
ko mwe mumfundile mwe bi-
ngipo.

7. Po papo lelo, mufwanege
mukusyutuka lelo, munswenge
munsubisyege. Keta, mumo
mwage ubusulumanye bukindi-
lile pakummila itolo gwesa.

8. Po apa nikubatengulila
lelo umwe nikuti: lilino lelo po
alwagege lu lugano kumyinu.

9. Namanga syo ndinkubasi-
mbila, syope na sisisi papo
ndinkuti mo nikubamañilaga
ukuja mwe basubili itolo umwe,
linga nagile mukupilika syosa
itolo.

10. Uju linga munswile simo umwe loli, bo nunswile na jujune. Namanga nanjine isi linga nikunswa umundu une, apa nikunswa simo, syo nikunswa bo nikubinogona jujumwe kumaso kwa Kilisiti.

11. Papo nikuti Setano angatusyobaga. Buno isyene isi umwene inogonile ngani mundumbula syake, syo jwan' asyele ukusimana?

12. Bo njilekufika mu-Tiloja loli, bo nikuti njobege niibangeli lya Kilisiti, po ndinkwakwaga umalafyale anigulile itolo kukifigo.

13. Loli ndinkusita nukuhoboka munda une, papo nagaga ngamwaga Titi umwingu unkilisiti, po papo ndinkulagana nabo ndinkusumuka itolo ukubuka mu-Maketonija.

14. Atutigi: „ndaga gwabomba“ loli kwa Kyala uju bwila ikutupela mwa Kilisiti ubululutili, uju nulunusi lwa nongwa sya kumamnilamo jujo, atupele jujuswe atile syo mubasyege sikwilege akaja kosa.

15. Buno twipelile ukuja luma itolo lwa ju Kilisiti, apa ikutunusya Kyala mosa na muli aba bikupokigwa na muli aba bikupyutigwa.

16. Bamo aba, bo twipelile ukuja lunusi ulufuma-mbufwe ulupela bufwe kangi. Abangi bala loli bo twipelile ukuja lunusi ulufuma-mbumi ulupelabumi kangi. Loli syo jwan' abagile lelo sisisi?

17. Namanga uswe tukaja bo abingi bosa. Iisya lya Kyala uswe likaja lya kukabilamo. Himma uswe apa tukujoba, po amasyu gitu gikufuma na mbwele na mwa Kyala, twe ba

mwa Kilisiti itolo, twe ikutuketa na-Kyala.

3.

1. Apene lelo apa tukujoba sisisi, kali ko kwandisya tukwandisya kangi tukwilagilila kumyinu kingamo? Kali tuli bo abangi, tukusuma bakalata abā kutulagilila kumyinu? Pamo tukuti mutusimbilege bakalata bā kutulagilila jujumwe?

2. Umwene ugwitu kalata jo jujumwe. Musimbigwe mundumbula syitu. Bosa abandu babamehe umwe bikubajoba itolo bo apa umundu ikujoba pakalata.

3. Buno mubonike itolo umwe ukuja mwe kalata gwa Kilisiti. Mwe kabapelile ka kitu akabombo. Mukasimbigwa namasisi. Himma musimbigwe nabepo gwa Kyala uju aliko. Mukasimbigwa patupapate twa mabwe, himma musimbigwe patupapate twa ndumbula sya bandu.

4. Bo luli bunobuno ulwikilo lwitu ulu tumwikile Kyala uswe, ulu atupele Kilisiti.

5. Mungati tumaganike jujuswe twibene pakwinogona simo jujuswe twibene. Himma ubwene ubumaganji bwitu ubu tumaganike bo bufumile ku kwa Kyala.

6. Jo atumaganisye ukuti tujege twe babombeli bā mwa Tesitamenti umpya, uju akajila mu nkasimbo itolo. Himma umwene ajilile mu mwa Mbepo. Buno akasimbo ko kikugoga. Umwene Mbepo loli jo ikupa ubumi.

7. Buno bope nububombeli bula bwagogaga abandu ubu bwasiimbigwe nakasimbo piwe —

nikuti bope bwali nubusisya bwake. Namanga aban' - Isilaeli bātīlaga ukunketa kumaso Mose, papo āli nsisya ubusisya itolo, ubu butīkuhaba nukulemuka.

8. Po bwati busite ukuja nubusisya ubukinde lelo ububombeli, ubu bukumbombela Mbepo?

9. Apene lelo linga ububombeli ubu bwabajobaga ububibi abandu, — linga bope bwali nubusisya bwake, po bwati busite ukulefuka itolo ubusisya ubwene ububombeli ubu bukutujoba ubugolofu lelo (twe bandu)?

10. Namanga papapa pabubombeli apa, po bulabula bwali nubusisya bwake, po bufubile ubusisya. Papo ubwene bububu ububombeli bukindile ubusisya.

11. Buno linga kope nakalaka kāmālikaga, — linga kope kalyendile mbusisya bwake, — po ngimba kikukindililaga ubusisya aka kikujako bwila.

12. Po papo lelo, papo tūlī nulubilo lululu, po papo twikikye itolo, tukujoba itolo tutikufinda.

13. Tukaja bo ju Mose uswe uju ikingaga akā kwikinga kumaso, papo ātigi aban' - Isilaeli bangakaketaga ukujonga kako kājaga pakumalika.

14. Abene lolī nukuma bumile ulwīnogonelo. Buno nakulilino kuno akakingilo kala kāli papo pa - Tesitamenti unkulū katikukinguka abene apa bikwimba. Buno akene kikingile mu mwa Kilisiti.

15. Himma nakulilino kuno, apa bikwimba kalata gwa Mose, po akakingilo kali papo pandumbula syabo.

16. Linga siku lolī linga bisilekupindikila kumalafyale, po akakingilo aka kikwisakukingukaga.

17. Umwene umalafyale lolī jo ju Mbepo. Lelo apene apa linga alipo Mbepo gwa malafyale, po bo bu bwabuke butupu papo.

18. Uswe lolī twesa tusakwiketelaga ubusisya bwa malafyale nkimomweta, twe bakinguke itolo kumaso. Tusakwandukaga tusakufwanaga nagwe ulukope. Tukufumaga mbusisya bumo tukongelapo tukwingilaga mbusisya ubungi ubunine. Bo papo ikutwendesya jujo ju Mbepo-malafyale.

4.

1. Po papo lelo papo tutendike bunobuno uswe ububombeli ubu atupelile ndupakisyo lwake ulu atupakisyaga, po papo tutikuololoka.

2. Himma uswe tusipikile itolo isya kubutitu inisusyantusyo sa isi sili mwiko. Tubulekile nubukomu ububibi bosa, syope ninongwa sya Kyala tutikusipindula. Himma uswe bu bwanaloli lolī bo tukwilagilila kunibonelo sya bandu isi bikwibonelamo bosa. (Syo tukubomba) bo ikutuketa Kyala.

3. Lolī linga twagile ilibangeli lyitu ili tukufumunya uswe, linga twagile likingile, bo likingile itolo kuli babo bikupyutigwaga.

4. Bo aba Lyakyala lya pamwana apa libapupesye itolo ulwīnogonelo abasitakwitika aba. Libapupesye ukuti bangalubonaga ukwaka ululangamuli lwa ibangeli ili likunjoba ubu-

kulumba Kilisiti, nikubala ululangamuli lwa kifwani kya Kyala.

5. Namanga tutikuti twifumuyege twibene uswe. Himma tukumfumuya ju Kilisiti Jesu tukuti jo malafyale jujo. Uswe tukuti tuli batumwa binu, papo tukumwinogona ju Jesu.

6. Buno Kyala uju alujobile ulumuli ukuti lwakege lufumege mungisi, jo akile itolo mundumbula syitu, papo atigi ululangamuli lufumege mu mmyitu uswe, twe tubumehe ubukulumba bwa Kyala ubu bubonekile kumaso kwa Kilisiti.

7. Lolij akagano akapala kakaka ko tukupikile munde ko sya mfu, po ukuti amaka amakindilisi gabonekege ukuja ga ju Kyala, gangafwanaga gafumile mu mmyitu uswe.

8. Ukukamandanigwa ko tukamandanigwe kosakosa itolo, lolij tutikutolwa itolo. Ukusoba ko sikusobamo, lolij tutikuti kusobile kulekile po papo uswe.

9. Ukufwimigwa ko tukufwimigwa, lolij tutikulekigwamo mbwite. Ukutubiga pasi ko bikutubiga pasi, lolij tutikufwamo.

10. Bwila apa tukusyungutila, po mumbili mmyitu muno tukufwa ukufwa uku afwilaga Jesu. Papo tukuti bope nubumi bwa Jesu bwise bubonekelege mumbili mmyitu muno bope.

11. Namanga uswe twe tuliko kubumi tukutagigwa mbufwe bwila, papo tuli ba ju Jesu. Bope nubumi bwa Jesu po ukuti bwise bubonekelege mumbili gwitu umfwe gugugu bope.

12. Po papo lelo ko kuja ubufwe bukuboneka ukubomba mu mmyitu uswe, ubwene ubumi lolij bo bukuboneka ukubomba mu mmyinu unwe.

13. Papo lelo tuli nagwe ju Mbepo jujo ju mpelalwitiko, jujo ajobigwe mmasyu aga gikuti: „nitike lo lulo njobile nukujoba“, po papo nanuswe tukwitika, lelo po papo nukujoba tukujoba.

14. Buno tummehe uju ansyusyaga umalafyale Jesu, tummehe ukuti nanuswe isakutusyukisyaga lumo na-Jesu, tummehe ukuti kope nakumaso kumyake ikwakitubikilaga lumo nanumwe.

15. Syosa sisisi lolij, — papo ikubinogona jujumwe umwene, papo ikuti ilipyana ili libalile mu mbingi, po likwisakupelaga ulupi ulu lukulefuka itolo pakumpa ubukulumba Kyala.

16. Ko kuno nikuti tutikuololoka uswe. Himma, uswe napa linga ikubulutuka itolo umundu gwitu gwa munuma uju, po jo gwaki. Buno umwene ugwa nkati jo ikwijandusanya bosa ubusiku.

17. Namanga ubwene ubutolwe bwitu ubupepe ubu, ubu butikuhaba nukukinda, bo bukukindililaga fiyo pakutupelela ubukulumba ubusito itolo bwa bwila.

18. Bukutupelela uswe twe amaso tutikuketa kuli ifi fikuboneka itolo pabwelu, twe amaso galabile kuli ifi fitikuboneka pabwelu lolij. Namanga ifi fikuboneka itolo mmaso fyo fya lilino itolo. Ifyene lolij ifi fitikuboneka mmaso fyo fya bwilabwila.

5.

1. Namanga ijene inumba jitu ja hema ija pamwana papapa iji napa linga jikwisakupanguligwaga, pope tumehe uswe ukuti po tukwisakujaga ninjenge iji ajengile Kyala, inumba isitakujengigwa namaboko ija bwilabwila kumwana kula.

2. Namanga fyobene nukukuta tukukuta fijo uswe, papo tunonilwe ukukatishanya itolo ukufwala ikijumba kyitu ikifumakumwana kila.

3. Buno po linga naloli tu-fwele, po tutisakwendaga itolo.

4. Namanga nalilino apa tuli muhema jijiji, po tukukuta itolo twe basito nindumbula, papo tukaliganile ukwifula. Himma uswe twaliganile ukukatishanya ukufwala, papo tukuti akafwe aka linga kamiligwaga kubumi.

5. Umwene loli uju atutendekekisye nganila uswe ukuti twise tusyagege sisisi, jo ju Kyala uju atupelile ngani nambepe ukuti kije kyo kipingikilwa umwene.

6. Po papo lelo twikikye itolo bwila. Nukwimana loli ko twimehe ukuti lilino apa tuli mmyitu mumbili muno tasi, po tuli kubutali kumyitu kumalafyale.

7. Namanga lukututalusya lu lwitiko munjila jitu muno, mungati pamo sikututalusya simo isi tukuketa mmaso.

8. Nikuti twikikye loli. Ukwe-ne ukusama ko tukuti linga twasamaga mumbili muno, linga twajakujenga kukaja kumalafyale.

9. Ko kuno tukwijula tukuti tunkyelege jujo mosa namosa

itolo, napa linga tuli kukaja napa linga tuli kubutali.

10. Namanga twesa tukwakubonekaga papo ikulongela inongwa Kilisiti. Po twesa tukwakufyagaga fifyo tubombile bo tuli mumbili gugugu, uju ifyake uju ifyake, linga fyo finunu linga fyo fibibi.

11. Po papo lelo papo tummehe umalafyale ukuti joga kutiligwa, po papo tukubatengulila abandu. Umwene Kyala loli jo tubonike itolo pabwelu kumyake ukuti tuli bulibe bulibe. Loli une nikusubila ukuti nanumwe mutubonile munibonelo syinu mutile bali bulibe bulibe uswe.

12. Mungati tukwandisya tukwilagilila kumyinu kangi uswe. Himma apa tukubabula sisisi, ko kubapa kamo aka kwikungamo bo mukwitukifya mmyitu umwe, bo mukubusya kuli aba bikwitufya si sya munuma itolo, aba batikwitufya isya mundumbula.

13. Namanga linga twakimbile ikigili, po twalinkimbiile ju Kyala. Linga lilino tutengene itolo, bo jo jujumwe tukubingona jujumwe.

14. Namanga lo lugano lwa Kilisiti ulu lukutufimbilisya bunobuno uswe. Buno tutumule ngani uswe tutile: linga bosa abafwilile jumo mwene, bo po papo bo bafwile bosa itolo.

15. Apene lelo apa abafwilinga bosa umwene, po alinkubafwila ukuti aba bali kubumi lilino, bangajaga babo. Himma bajege ba jujo atile nukubafwila atile nukubasyukila.

16. Po papo lelo uswe tukwanda lilino po najumo tutikummanila muno ajilile umbili. Napa linga Kilisiti twalimme ne muno ajilile umbili ijolo, lilino po himma tukammañila muno ajilile umbili.

17. Po papo lelo uju linga ali mwa Kilisiti, bo apeligwempya itolo. Utwa mbukulu to tujongile, keta tubonike utupya itolo.

18. Lolijyosa fififi fifumle ku kwa Kyala, uju mwene itolo jujo isajenye nanuswe. Isajanile nanuswe mu mwa Kilisiti, lelo kangali alinkwenda nukutupa nakabomboka kufumasya ulusajano lululu.

19. Ulu Kyala ajaga mu mwa Kilisiti alinkwenda nukwisajanya mwene nikisu, alinkusita nukubabalila ingilanyo syabo isi bakilanyaga indagilo syake abandu, alinkwenda nukulibika nkanwa mmyitu ilisyu ili likufumasya ulusajano lululu.

20. Po papo lelo tuli bandumi tukumwendela ju Kilisiti. Napa tukubatengulila umwe, bo jo ju Kyala ikujobela mu mmyitu uswe. Ko kuja lelo jo ju Kilisiti ikupyelesya, apa tukupyelesya uswe kumyinu apa tukuti: mulisajanaga na Kyala.

21. Buno umwene (alinkumwega) uju akabume ne nukubumaña nakumo ubutulanongwa, jo alinkwenda nukumpela butulanongwa itolo, alinkutupelela jujuswe; uswe ukuti mu mmyake jujo mo twipelege ukujabugolofu itolo kwa Kyala.

6.

1. Twe babombanisi lolij tukubasukanya umwe tukuti: ilipyana lya Kyala komma ukwambilila ukuti lya itolo.

2. Buno jope ikuti: ngupilike pakyinja ikikyeligwa ngutulile pabusiku bwa bubangi. Keta lelo po pakyinja ikikyeligwa lilino, po pabusiku bwa bubangi lilino.

3. Najumo tutikumpelela nakamo aka kwitabanya, papo tukuti akabombo kitu uswe aka tuli nako kangobeligwaga.

4. Himma ntundu tosa itolo tukwilagilila ukuja twe babombi ba Kyala, twe bafisalyojo mosa nambutolwe nambukamandanigwa nambuffine;

5. napa tukukomigwa napa bikutwigalila nnumba sya ba nlololo napa bikufwalanganya akaja nankabombo aka tukwijula napa tukukyelesya bukye napa tukufipika ifindu;

6. nandwijufyo losa ulu tukwijufya nambumañi bosa ubu tusime ne inongwa nankusitakukalala mbibimbibi nambololo na mwa Mbepo mwikemo nandugano ulu lukaja lulyaifindu;

7. namuno tukujobela isya nalolij nammaka ga Kyala namuno tukulwila ingwego sya bugolofu nakukililo nakukimama;

8. napa tukwimikigwa napa tukujweluligwa napa tukufumugwa imbibi napa tukufumugwa innunu napa tukufwana tuli basofyabandu bo tuli ba nalolij;

9. napa tukufwana najumo akatumaña bo bosa abandu batume ne, napa tukufwana tu-

kusilika bo tuli bumi itolo, nāpa tukufwana tukufundigwa bo tutikufwa;

10. nāpa tukufwana tusulume nye bo tuli basangalufu bwila, nāpa tukufwana tuli balondo bo tubatwalile ubukabi ba bingi, nāpa tukufwana tukaja nafyo nafimo bo tuli nafyo fyosa itolo.

11. Twinwile imilomo tukuti tujobe nanumwe mwe ba-Kolinti, tweletike itolo nindumbula.

12. Munda mmyitu muno mukaja mufine apa tubingisye umwe, lolu muli bafine indumbula umwe.

13. Ka ukubika papo nanumwe. Ukweleka nanumwe fiki? Nujukoba ukuti muli banangu umwe.

14. Komma ukukolanila nabasitalwitiko ikigoligoli kyabo. Fyo fili bulilansi lelo nubugolofu nubusitanngomelesyo? Fyo fili bulilansi lelo nulumulungisi?

15. Ukwene ukwalisanya na-Kilisiti na-Belyali bali bwalisanye lelo? Numwitiki nunsitakwitika bali mbujabanilo ifindu lelo?

16. Niinumba inikemo ja Kyala nigyabakyala bali mbwitikano lelo? Namanga inumba inikemo ja Kyala uju aliko jo jujumwe. Bo lilyo Kyala atigi: nikujengaga mu mmyabo, nikusyungutilaga mu mmyabo. Une nikujaga ne Kyala gwabo, abene bikujaga bandu bangu.

17. Po papo nikuti amusokege mmyabo, mwisungulege, bo ikuja untwa. Mungakulufanyaga nifinali. Po nikubambililaga uwe,

18. po nikwipelaga ukuja ne

gwisemwe une, lelo po papo umwe mwende nukwipela ukuja mwe banangu nabalumyana nabalindwana, bo ikuja untwa umwenemaka gosa.

1. Lelo mwe binangu mwe nengwikeko umwe, papo tuli nasyo ifingo sisisi, po fikuti twijelusyege losa ulwina-syo nulwa kwinasya umbili nulwa kwinasya imbepo sya munda, tulondege ubwikemo ubupelesye twe tukuntila Kyala.

7.

2. Oko lelo amutupepo pabujo mundumbula syinu, buno najumo tukampelela nasimo imbibi uswe, tukamonanga najumo umundu uswe, najumo nugwa kunsyobela ubukomu ifyake uswe umundu.

3. Apa nikubabula sisisi, po mungati nikuti mbajobege ububibi umwe sisisi. Himma buno njobile itasi ndile muli mundumbula syitu umwe. Nalinga tukufwa po tuli twesa, nalinga tuliko kubumi pope po tuli twesa itolo.

4. Mbikile itolo umwe mundumbula syangu, nikwitukifya mu mmyinu fijo, niswile nulubisyo, nisy kusekela une sikulefuka itolo pope nāpa tuli mbutolwe itolo.

5. Namanga bo tujilekufika mu-Maketonija, pope tulinkwaga napamo pabuhobokelo imibili gyitu gigigi. Himma tulinkukamandanigwa kosa nakosa. Munuma bulinkuja bwite butupu, nkati mo lulinukuja lutende lutupu.

6. Lolu umwene Kyala, uju ikubasubisya aba linga banololwike indumbula, jo alinkutu-

subikisya ulu twaganilege na-Titi.

7. Lolì mungati lwatubisya-ga lu lwaganilo lwene ulu twaganilaga nagwe. Himma akene aka katubisya-ga uswe, lo lusbisyo ulu mwalinsubisye jujumwe umwene. Namanga ikutubula nubusukwe bwinu ubu musyukilwe kumyangu une, nukulila kwinu nubukalale bwinu ubu musikalalile naloli inongwa syangu. Lelo po papo po ndinkwenda nukukindilila ukusekela une.

8. Buno nisi nabapelile ubusulumanye nakalata gwangu jula, syo mungati nikuti pamo nasobile. Himma pope napa linga natingipo pamo sobilepo — papo nalyagile kalata jula abapelilepo ubusulumanye —

9. po lilino lolì po nikusekela. Lolì mungati nikusekela lulo mwasulumanye itolo umwe. Himma nikusekela lulo nagile ubusulumanye ubu bubapelile ulupinduko. Namanga ubusulumanye bwinu ubu mwasulumanye, bo bwakongile pabwigane bwa Kyala; papo umwene atigi: tungabonangaga napamo uswe umwe.

10. Namanga ubwene ubusulumanye ubu bunkyelile Kyala bo bukupela ulupinduko ulupelakupokigwa, ulu najumo atikajobamo siku ukuti nasobile. Ubwene ubusulumanye bwa nkisu muno lolì bo bukupela ukufwa.

11. Umwe mutikuketa lelo ubwene ubusulumanye ubu bunkyelile Kyala ubu mwasulumanye umwe? — Ko kwijula kuki umwe lilino apa bubasambwile! Ko kwinosya kuki ndi-

gi! Syo ngalalisi ngi ndigi! Lo lutende luki ndigi! Ko kusyukwa kuki ndigi kumyangu! Ko kwijumika kuki ndigi! Ko kufunda kuki ndigi! Mubonike kosa nakosa lelo ukuja belu inongwa jijiji.

12. Apene lelo apa mbasimbi-lege kalata jula, mungati po ndinkubinogona bo babili nuntulanongwa nummelanongwa. Himma une po ndinkubinogona jujumwe, ndinkuti po ulwijulo lwinu ulu mukwijula inongwa syitu lukubonekaga itolo nakumaso kwa Kyala.

13. Syo syendile nukutubisya sisi. Lolì pamwana palubisyo lululu po tulinkukindilila pakusekela isi asekelaga Titi. Buno mwesa munhobwile imbepo syake sya munda mmyake.

14. Buno isi nabatufyaga kumyake umwe, syo mukasusya napamo une. Himma itolo, bo papo syosa isi twababulaga umwe syali sya naloli itolo, bo lutendike lope nulwitufyo ulu twitufyaga kwa Titi, lope lwipelile ukuja lwa naloli itolo.

15. Umwene indumbula syake syongilepo nukongelapo ukubalefikila umwe, apa ikukumbuka ulwitiko ulu mwamwitikaga mwesa itolo, apa mwmwambililege mwe mulinkuti nukutula mulinkuti nukutetema.

16. Syo nikusekela une, papo nagile mbikile syosa umwe.

8.

1. Lolì tukubabula mwe bamiyu, ilipyana lya Kyala ili abapele aba mfipanga fya m Maketonija.

2. Buno abene pope napa ubukamandanigwa bwabagemaga

ulugemo lu lwingi fijo, po abene lulinkulefuka itolo ulusekelo. Pabulondo bwabo ubwingilile po balinkwenda nukulefuka itolo ifya kusopa ifya bupe.

3. Buno nikubakanila une nikuti bendile nukwigana bene itolo ukusopa balinkugelela mumo fyajilile ifyabo, himma balinkukisya nukukisya mumo fyajilile ifyabo ndigi.

4. Balinkututengulila fijo balinkupyelesya kumyitu balinkuti mutwikilege nanuswe ilipyana ili lya kujilanila nabo aba bikubabombela abikemo.

5. Abene komma nukupela papo twasubilaga uswe. Himma, namanga balinkutala pakwisopa bene itolo babo nakumalafyale nakumyitu uswe, bo papo abatumaga Kyala.

6. Lelo po papo po tulinkwenda nukunsukanya Titi, tulinkuti ulimalisyaga ngimba namba - Kolinti akapyana aka kusangula, aka twalyandile mmyabo.

7. Lolij une nikubabula nikuti: linga mwalefukaga itolo nakapyana kakaka, bo papo mukulefuka fyosa itolo bwila mutile nulwitiko mutile nubumañisi mutile nukumaña syosa mutile nulwijulo ulu mukwijula tosa itolo mutile nulugano ulu mutuganile uswe.

8. Syo ndikulagila lulagilo. Himma papo nagile abangi bikwijula, po papo nikuti ndumañe ulugano lwinu ngete bo lugano nalolij.

9. Namanga mulimeñe nanumwe ilipyana lya malafyale Jesu Kilisiti uju endaga nukubalondokela umwe, bo mwenenafyo

fyosa itolo, papo atigi po ubulondo bwake bukubapelaga basito umwe.

10. Lolij ko kubabula nikubabula itolo isi nikwinogona une. Namanga une nikuti syo patumbile mubombege sisisi, mwe mwandile nkyinja kila mutile nukubomba mubombile mutile nukwigana mwiganile.

11. Oko lelo amumalisyege lolij nukubomba. Bo apa bwalipo nubwigane bwa kwigana, bo kope nukumalisya ukuti kujeko bububo lelo, kope kongege mumo fijilile ifi muli nafyo.

12. Namanga ubwigane linga buliko gwe mundu, po ubununu bwako bukugeligwa muli fifyo uli nafyo, butikugeligwa muli fifyo ukaja nafyo.

13. Namanga mungati nikuti mbahobole indumbula abangi bo nikubakamandanya umwe. Himma nikuti mbafwanyege itolo mwesa.

14. Bo lilino lelo, po ifi fikulefuka umwe fibafwanyege balabala mumo bali kyagi abene, po linga siku pope ifi linga fikwisakulefukaga abene, po fikwisakubafwanyaga umwe kangi mumo linga muli kyagi fimo nanumwe. Lelo po papo po mwende nukufwana itolo mwesa.

15. Bo lilyo lisimbigwe ili likuti: bope naba basalaga fingu filinkusita ukulefuka; bope naba basalaga finandi, filinkusita ukuja kyagi.

16. Nikugwa ulupi kwa Kyala lolij une nikuti ndaga, papo nagile abikile bu bukalale bubo ndi nabo nanine mundumbula sya Titi ubwa kuti mbatule umwe.

17. Buno bo nikuti nunsukanye, po ndinkwaga ikwitika. Ena nukukalala ko ndinkwaga akalalile ngani mwene pakwigana mwene ukwisako kumyinu kukuko.

18. Lolij tunsumukisye lumona gwe numwinitu jumo unkilisiti, uju afumwike innunu munongwa sya ibangeli mosa mfipanga.

19. Lolij mungati afumwike ku kufumuka kwene. Himma nukunkola kope bankolile abā mfipanga, batile gwa kwenda nagwe uswe injila ja kapyana kakaka aka tukubombela uswe, aka tutile kā kumwimikila juo ju malafyale, aka tutile nanuswe kā kubonekelamo ukwigana nalolij uswe.

20. Papo tulinkuti amahala gajeko uswe, najumo angisakutuhehaga nasimo ikitundu ikikupisanye kikiki iki tubombile uswe.

21. Namanga tukwibatikila ngani si nnunu uswe kosa nakosa nakumaso kumalafyale nakumaso kubandu.

22. Tuntumile lumona nabo lolij nujungi umwinitu unkilisiti, uju tumbwene kabili-kabili ntundu tu twingi ukwijumika nalolij. Lilino lolij po twagile akindilile nukukindilila ukwijumika papo abikile umwe.

23. Linga mukulalusya umwe mukuti mfiki umwene Titi, himma po nikuti jo mwingu une, tuli babombanis akabombombombela umwe. Linga mukuti bo bafiki abene abinitu abangi aba, himma po nikuti: bo aba fibatumile ifipanga. Lwimiko lwa ju Kilisiti abene.

24. Baliketaga lelo nulugano lwinu ukuja lwa nalolij lope,

nulwitufyo ulu twitukifyaga mmyinu lope baliketaga ukuti lwa nalolij, fyosa ifipanga fipangigege.

9.

1. Ifyene lolij ifya kubasangugulila abikemo, fyo nati simbe fyak'ina.

2. Namanga mbamehe une ukuti mwitike po papo, buno syo sisyo nikwitufya napa nikujoba nabo aba - Maketoni nikuti: abene abā mw-Akaja bo balitike ukusangula mu nkyinja. Syope nisi bendile nukwinka pakusangula abene abingi lubatitile itolo lulo balyagile mukalele umwe.

3. Lolij ulu mbatumile abinitu, mungati fiki. Himma papo nikuti isi twitukifyaga mmyinu isya kagano kakaka, singajakwipelaga sya kujoba itolo. Himma nikuti bise bagege mwilinganikisye nganila bo bafikile, bo lilyo mbabulege une.

4. Aba-Maketoni aba linga nikwisako nabo, bangisakwaga mukali mukwiliganya itolo, lelo po papo po twende nukwisula untu uswe — umwe ndigi pamo — isi twasubilaga.

5. Syo sisyo nendile nukuti kanunu ukubasukanikisya ngani abinitu, ukuti batalege nkyeni abene ukwisako kumyinu kukuko; bakandanega ukutendekesya ulusajo lwinu ulu mwafingile ngani ulu mwatile tukutendekesyaga. Na po uswe twise twage fitendekisye fibonike ukuja fya lusajo nalolij, fipangifwanaga fya bwimi.

6. Sisisi lolij une nikuti: uju linga ikuñasya itolo ukusopa, jo gisakujaga mapepe itolo nukutondola;

uju linga ikonelela itolo ukusopa, jo gisakujaga masito itolo nukutondola.

7. Bosa basopege fifyo linga bilinganikisye nganila mundumbula syabo, uju ifyake uju ifyake. Najumo angasopaga ifya kumbaba munda, najumo angasopaga ifya kumfimbilisya itolo. „Namanga ju nsopelambusangalufu, jo lolij jo anganile Kyala.“

8. Ameñe lolij umwene Kyala ukubonelela itolo gosa amapyana muno gajilile, nanumwe po ukuti mulefukege itolo syosa imbombo innunu, bo bwila fikelilwe itolo umwe.

9. Bo lilyo lisimbigwe ili likuti:

„Onile itolo ukusopa abapele abafweje. Ubugolofu bwake bukujangako bwilabwila.“

10. Umwene lolij uju ikuti nimbeju ikumwambilisya unsopambeju, ikuti nikisyesye ikumwambilisya uju ikulya, jo isakubambilisyaga nanumwe imbeju isakujibasyaga jijege ningi itolo. Jo isakubamekesyaga niseke sya bugolofu umwe.

11. Lelo po papo bo mukabile fyosa itolo, po mwende nukuboneka ubupe umwe. Lelo po papo ubwene ubupe bwende nukupela ukugwa ulupi kwa Kyala bo tujilekubika.

12. Buno akabombo aka mukubomba ifya kusangula lilino mungati ko kufwanya mukufwanya itolo ki kyagi kyene kya bikemo. Himma akene kapelile nukulefuka itolo isya kugwa ulupi lu lwingi kwa Kyala.

13. Lelo po papo bo bakabwene akabombo kinu kakaka ukunoga itolo, po bise bendege

nukumwimika Kyala abandu, papo bisakwagaga mutile nukukonga nalolij muno mukulitika ilibangeli lya Kilisiti, mutile nubupe itolo pakubatula nabene babo nabangi bosa.

14. Lelo po papo mope namuniputo syabo isij bikubiputula umwe, po bende nukuja nalyo li lya kuonwa fijo, ilya kuti linga twaganilaga nabo mmaso umwe, papo bagile Kyala akiindilile pakuboneka ilipyana pamyinu.

15. Lolij umwene Kyala jo tutigi „ndaga gwabomba“ kumyake ifikungilwa fyake ifisitafinine nafimo ifi.

10.

1. Une lolij ne Pauli nikubasukanikisya na bu bololo na bu butengamojo bwa Kilisiti, ne mwagile nikwijisya itolo apa tukuketana mmaso nanumwe, ne nikukiba itolo apa nikuja pabutali.

2. Nikupyelesya nalolij kumyinu nikuti bo nisileko, po mwise mwandege mungisakumbelelaga ukukiba itolo une ubukifu ubu nikuti pamo ngwisakujobelamo bo nikulongana nabo bamo, aba bikuti bikukonga sij sya mbili gwa mbibi apa bikutubala uswe.

3. Namanga napa linga ulwene ulwendo tukwendela lu lwa mumbili gwa mbibi ugu, — ubwene ubwite lolij ubu tukulwa, bo gutikututuma umbili gwa mbibi ugu.

4. Namanga ingwego syitu sya bwite isij tukulwila, syo sikaja sya mbili gwa mbibi. Himma isyene sya maka itolo na kwa Kyala, sya kuponjolela namalinga.

5. Tukusyokya na si ninogono, tukusipangula na si mbaso syosa isi bapasile ukuti inogwa sya Kyala singakindaga kubandu bosa. Syosa ninogono sya nkisu tukusifunga ukuti silambege ku kwa Kilisiti.

6. Bwila twilinganikisye nganila uswe tukuti twise tubafundege bosa aba bikwila, linga twisilekwaga mwitike, mumalile umwe.

7. Syo mukuketa syene isi sikuboneka nammaso? Uju linga ibwene mwene atile ndi mundu gwa ju Kilisiti une, jo alitwinogonaga mwene kangi nanuswe alitumañaga ukuja twe bandu ba ju Kilisiti nanuswe lelo, bo papo gwa ju Kilisiti jope.

8. Buno pope nalinga natigi ngindilile pakwitufya amaka gitu aga umalafyale atupele, aga atupele ga kujenga ulwitungo lwinu, aga akatupele ga kupangula fimo, pope anga sitikujako nasimo une inisusyantuu.

9. Syo nikubabula itolo sisisi, papo nikuti nangafwanaga nikuti mbanomosye itolo nabakalata aba nikubasimbila.

10. Buno abene apa bikunjoba une, po bikuti: „bakalata bake basito bali namaka, lolu apa ikujapo jujo umbili, po monwa itolo; jope ninjobelo jake apa ikujoba jikaja ja kujitila.“

11. Uju linga bo ikuja buno-buno, jo alinogonaga bununu, buno imbombo syitu bo twisilekufikako kukuko, po bikwisakwagaga sifwene itolo namasyu gituu, aga twasimbaga pakalata bo tasi tuli kubutalipo.

12. Namanga uswe, po twati tufufulile napakusolana nabo

napakwifwanya nagwe jumo lelo ugwa balabala bikwilagilila bene? Himma buno abene napa bikwigelanya babo batupu, po bikwigelanya itolo, napa bikwifwanya itolo babo batupu, po amahala nagamo abene.

13. Uswe lolu apa tukwitufya, po tutikukilanya nakubusitakigelelo nakimo. Himma uswe tukukonga papo kipelile ikigelelo kya mpaka, ugu Kyala atugolokisye atile po twise tugelelege, apa atigi tukufikaga pamyinu apo uswe.

14. Namanga apa tukwelesya akabombo kitu uswe, po mungati ko kukindilila itolo tukindilile bo tukali ba kujakufika napamyinu umwe. Kabuno al'uswe nalilino twisilekufikako itolo ku kumyinu kukuko niibangeli lya Kilisiti.

15. Po apa nikuti ulutufyo lwitu ulu tukwitufya uswe lutikukilanya nakubusitakigelelo, tutikwitukifya nakabombo aka bijulaga abangi. Himma tukusubila lolu uswe tukuti linga lwisilekubala ulwitiko lwinu umwe mmyinu umo, po tukwisakujumbaga nanuswe mmyinu umo mumpaka gwitu. Lelo po twende nukukindilila lelo.

16. Na po tukwisakukindaga napamyinu tukwakubabulaga ilibangeli naba bajengile nkyeni mmyinu, papo tukuti tungajakwitufya mmipaka gya jungi itolo, akabombo aka atende kisye amalile ngani jujo.

17. Uju linga ikwitufya mwene lolu, jo itukifyege mumalafyale.

18. Namanga mungati jo abonike itolo ubununu jujo linga ikwilagilila mwene. Himma jujo linga ikundagilila ju mala-

fyale loli, jo mmañigwa apa ikugeligwa.

11.

1. **Linga** mwatigi „gwaki“ une, bo mūmbwene tumo utwa bukoñofu. Himma kabuno nalilino po mukuti „gwaki“ itolo une.

2. Namanga kangolile aka-bini apa nikubaketa umwe. Nikubala akabini ka Kyala. Namanga mbahahile umwe. Nunhahile unambala jumo une, ju Kilisiti, papo ndinkuti nikumpibilaga undindwana umwelu.

3. Loli nikupasya nikuti pamo Njoka nanumwe abasofyege amahala, abasosyepo pabwelu indumbula ubu bukubabagisya kwa Kilisiti, bo palapala ansyobege Efa pabukomu bwake ububiji.

4. Namanga umwe linga isaga ujungi ugwa kwisa, linga ababulaga Jesu ujungi uju tukababulile jujuswe; linga mwambililaga Mbepo uju ali pasima itolo, uju mukalyambilile; linga pamo babatwalilaga ilibangeli ili lili pasima itolo kuli ili mwalyambilile, po angali mukuti „paki“ panunu pope umwe.

5. Namanga ngibonamo une ukuti pamo bangindile pamo abapositili abakinde ubukulu- mba bala.

6. Napa linga pamo syelepo ubwengo ukujoba une — paki, ukwene ukujoba syosa inongwa kope bo syele lelo? Kabuno syo bosa batubwene itolo ntundu tosa utu twabombelaga mu mmyinu umo.

7. Ndisi pamo ndulile inongwa une apa nijisyaga njmwene,

apa ndigi po mwisemufyukilege umwe? Nikubala papo ilibangeli ndinkubabula itolo kisita-kubamelela ifya kuhomba une.

8. Ifingi ifipanga fyo ndinkupoka ifyabo, ndinkwambilila ifihombigwa bo ndi pakubabombela jujumwe akabombo.

9. Pope napa nali mu mmyinu mumumo, bo nagile ndolilwe fimo, pope po ngalintenisyepo najumo umwe. Namanga ifi linga nagaga ndolilwe, fyo balinkundula abakilisiti abinitu aba bafumaga mu-Maketonija. Ntundu tosa ndinkuti nanga-bapelelaga ubusito umwe, nalilino bwila bo nikutendekaga bunobuno.

10. Nabuno napa ndi nabo munda mmyangu muno ubwanaloli bwa Kilisiti, ulwitufoyo lululu lo najumo atisakufundikako kukanwa une mfishu fya mw-Akaja mumumo.

11. Fiki? Ngabagana umwe kingamo? Ambwene na ju Kyala ukuti mbaganile naloli.

12. Loli bo papo natendekaga bwila, bo nalilino bo nikutendekaga bububo itolo bwila. Papo nikuti nsijokesye ngani isya kutandabukilamo aba bikulonda isya kutandabukilamo, po ukuti babonekege ukufwana itolo nanuswe na muli isi bikwitufya abene.

13. Namanga aba linga bo bali bunobuno bo bapositili ba batungulu, babombi balusyobo. Munuma bikwifwanikisya ukuti bapositili ba Kilisiti.

14. Syo jwanj at'aswigege lelo! Buno jope na ju Setano, jope munuma musj gumo ikwijandula ikufwana gwandumj gwa lumuli itolo.

15. Po ngulumba fikij lelo, linga bope nabañamata bake bikwijandula muñuma bikufwana nabañamata bā bugolofu?

16. Nkwandisya nikuti: mwe, najumo angānjobaga ubukoñofu une. Apene lolij linga syo mukukana, po ngimba po mutigi „gwaki“ buno nkoñofu itolo une. Lelo po mundekege nanine nitufyege simo.

17. Isyene lolij isij nikujoba lino, syo mungati nikujobela mumalafyale. Himma syo nikujobela mbukoñofu itolo apa nikikye bunobuno pakwitufya nimwene.

18. Apene papo nagile bikwitufya isya mbili ba bingi, po nati site ukwitufya nanine?

19. Namanga abakoñofu umwe bo mukuti „baki“ itolo, papo mwagile mumalile gosa amahala umwe.

20. Po mukuti „paki“ apa linga jumo ikubapela batumwa bake, linga jumo ikubalya itolo, linga jumo ikubasyobela ubukomu itolo, linga jumo ikwijumbika mwene, linga jumo ikubakoma amapi kumaso.

21. Ko nikwitikila ison'ibaña lelo nikuti: e, ko twali boñwa uswe. Lolij isij linga jumo ikilemo syo nikilemo sisyo nanine. Lolij syo nikujobela mbukoñofu sisisi.

22. Kali abene bikuti tuli bahibuli? Une ndi mfikij? Kali abene bikuti tuli ban-Isilaeli? Une ndi mfikij? Kali abene bikuti tuli mbeju ja Abulahamu? Une ndi mfikij?

23. Kali abene bikuti tuli banamata bā Kilisiti? Uti mfwane nikujobela nkigilij nin'ina: ngabakinda lelo une? Akabombo mbakindile.

Imbunusi fwene nani? Ukupijigwa niñololo mbakindile. Ukufwa ko kabilikabili itolo.

24. Kuba-Juta ngomigwe kahano ifikotij amalongo matatu nafihano nafina (39).

25. Fundigwe katatu nutukilij; ndikigwe namabwe kamo; ingalaba ngupwike katatu; napamusi napakilo ndinkwelela itolo pañanja pakati pabutundumafu.

26. Mbakindile injila ukwipukulanya, mbakindile ukupona ukufwa muñisi, mbakindile ukupona ukungoga imiñambu, mbakindile ukupona ukungoga abā kikolo kyitu, mbakindile ukupona ukungoga abapanja, mbakindile ukupona ukungoga abā nkaja, mbakindile ukupona ukufwa mmatengele, mbakindile ukupona ukungoga abakilisiti abā lusyobo.

27. Mbakindile nulwijulo nakabombo, mbakindile nukukyelesya bukye kabili kabili itolo, mbakindile ukungufya ninjala nikyumilwa, mbakindile nukufipika ifindu kabilikabili, mbakindile nukuma imbepo nukuja itolo imyenda.

28. Syo ngali nukubala syosa nisij isij sikuboneka mumbalij. Nisij bikungilila bwila abandu, nisij nikwijaja ukwinogona ifipanga fyosa nikwikatasya itolo.

29. Jwan' at' ajege moñwa, po sij' ukuja moñwa nanine? Jwanij jo bati bampesyege, po sij' ukupila lumo nanine?

30. Linga patile gwitufyege une, po ngwitufyaga sij' sya boñwa bwangu une.

31. Kyala ugwise gwa malafyale Jesu, ugwa kwimikigwa bwilabwila, jo ameñe ukuti atikujoba isya butungulu une.

32. Mu-Ndamasika ulifumu gwa malafyale Aleta alinkukalindilila akaja ka mu-Ndamasika alinkuti nunkole une.

33. Po papo balinkunesya nkitundu pakatubulilo ka mwimato. Po papo ndinkwenda nukupona mmaboko gake.

12.

1. Ukwene ukwitufya ko fikuti nitufyege. Kutikumbumbulila nafimo lol. Namanga sumwike pakubabula nifisetuka ningingulilo isi umalafyale angingulilaga isya kubutitu.

2. Nummene une umundu gwa mwa Kilisiti, lilino po fikindile ifyinja mulongo nafina. Kali ajaga mumbili? Ndisi. Kali asokile mumbili? Ndisi. Ju Kyala mwene jo amene. Lelo umundu jujuru jo alinkuakigwa alinkupulusanya alinkwakwilingila ku kyabutatu ikya kumwana.

3. Umundu jujuru jo nummene une. Kali ajaga mumbili, kali asokile mumbili, syo ndisi; ju Kyala mwene jo amene.

4. Lelo jo alinkuakigwa alinkwakwilingila mwa Palatisi, mo alinkwakupilika amasyu aga mundu akajobamo siku, aga twe bandu tutikujobamo siku.

5. Sisisi lol syo nikwitufyaga linga ndile nitufyege simo. Isyangu nimwene syo ndikwitufyaga, mwene mu mboŋwa bwangu lol. mo nikwitufyaga linga ndile nitufyege simo.

6. Pope nalinga natigi nitufyege nimwene, pope ndajaga nkoŋofu une, buno pope po najobaga si sya naloli. Lol kope nkulekile, papo nikuti mumo nage jumo ikukindilila ukuni-

mika, ikukisya napapo ambonile, napapo apilike ukuti atile atile une.

7. Lelo nanine Umwene papo atigi angisakwijumbikilaga ingingulilo imbala sila une, po papo ategile ulusufi mumbili mmyangu, nikumbala ju gwandumu gwa Setano, uju ikumbulika nifibuli, papo Umwene ikuti nangijumbikaga nimwene.

8. Jo mbyelisye katatu kuntuwa ndinkuti: ulinsosyangamo mmyangu muno.

9. Umwene lol alinkumbula alinkuti: fwanaga nalyo lipyana lyangu ugwe, buno amaka (gangu une) mo gikwipelela ukuja mapelelesye itolo mu mboŋwa. Ko kuno kungyelile ukwitufya mu mboŋwa bwangu, po amaka ga Kilisiti ukuti gafwanega gikusololokela kumwana, gikujenga itolo mu mmyangu muno.

10. Lo lulo nikusekela namboŋwa napa bikunangalila nambutolwe napa bikufwima nambukamandanigwa, ubu bukunisisila papo ndi mundu gwa Kilisiti. Buno apa nikuja moŋwa, po nikuja namaka itolo.

11. Nipelile ukuja nkoŋofu itolo. Mufimbilisye jujumwe. Patumbile lol mundagililege jujumwe. Namanga bakandekelala napamo abapositili abakinde ubukulumba bala, napapo linga nibwene ukusita kuja mundu nimwene.

12. Ifyene ifimanilo fya kumanilamo ubwapositili une fyo fibonike na mu mmyinu mumumo, apa bwabonekaga bosa nubufisalyojo, namfiswigu namfika namfitengusi.

13. Apa mukufiketa ifingi ifipanga fyosa, po musyele fiki

umwe? Níkuti kene kako sítile ukubatenya une, ko musyele kene. Muliswag'ibaña inongwa ijí ndulile kumyinu ijí une.

14. Keta lo lwa butatu ulwa lilino ulu nilingenye kangí níkuti níseko kumyinu kukuko, kangí pope ndisakubatenyaga umwe. Namanga une ndikulonda fí fyinu, himma níkubalonda jujumwe. Namanga mungati bo bana abafíkuti babakabilege ikyuma abapapí babo, himma ba bapapí lolí bo fíkuti babakabilege abanabo.

15. Une lolí kuñafu nukutaga ikyuma kyangu, e, níkwitaga nímwene gwesa ítolo bo níkuti nsípoke sí ndumbula syinu. Pope nápa linga syele fíjo une ukuganigwa kumyinu, une níkulufuka ítolo ulugano lwa kubagana umwe.

16. Bo síli níkuti lolí: ukubapelela ubusíto ko ngabapelelapo nabumo, lolí ukubasyoba ko mbasyobíle ubukomu ne gwa bukumu ububíjí?

17. Aba nabatumaga kumyinu bosa, jo aliku uju ndinkubasyobelamo ifyinu?

18. Nalinsukenye ju Titi, ndinkuti bukag'ína kabakete umwe. Ndinkuntumila lumo nagwe unkilisiti umwinitu jula kumyinu. Apa umwene Titi abasyobíle fímo ifyinu? Tukáli Mbepo jumo jwene pakwenda? Tukáli makato gamo gene?

19. Mwandíle lí ítasí mukuti tukwínokesya ku kumyinu umwe uswe. Himma mwe, buno uswe apa tukujoba, po tukujobela kumaso kwa Kyala mu mwa Kilisiti. Syosa lolí sya kubajenga ulwítiko juju-

mwe, mwe bínitu mwe twe-ngwíkeko umwe.

20. Namanga níkupasya ukuti pamo linga níšilekufíkako kumyinu kukuko, po níse nage muli bangí ítolo, mukaja bo papo nátigi pamo bo bali umwe. Kangí níkupasya ukuti pamo nanumwe mwíse mwage ndi jungi ítolo naníne, ngaja bo papo mwatigi pamo bo alí une. Níkupasya ukuti pamo níse nage mutíle nukulwa nakabíni nukukímbukanila nukulundukana nukohelanila nukuhehana nukwijumbika ujumwene ujumwene pubufwalanganifu ítolo.

21. Níkupasya ukuti pamo linga níšilekufíkako kumyinu kukuko, po níse nage Kyala gwangu íkúnísyá ítolo une. Níkuti pamo po níse nage bíkūmbelela ukulíla ba bíngí aba batulíle inongwa lí íjolo. Níkuti pamo po níse nage batíkupinduka nubuíalí bwabo nubulogwe bwabo nubulufu ubukwakwa ubu babombíle.

13.

1. Lilino lo lwa butatu ulu ulwa kwísako kumyinu kukuko une. Inongwa syosa po tukusílongaga linga bali babíli linga bali batatu aba básíbwene.

2. Ukubasoka ko nabasokíle ngani pala njeko kumyinu kukuko ulwa bubíli lula. Kangí níkwandísyá bububo níkubasokela ngani bo ngalípo lílino bosa nába batulíle lí íjolo inongwa nabangí ítolo bosa, níkuti linga nandísyé níšíleko, po mungati po nísakubá tetesyaga umwe.

3. Papo nagíle mukulonda kamo akā kummañílamó Kilisiti

ukuti ikujobela na mu myangu une. Umwene apa ikubabombela simo umwe, po nabumo itolo uboŋwa, himma maka matupu umwene mmyinu mumumo.

4. Namanga ukukomeliŋwa pakikohekano ko akomeliŋwe papo ali moŋwa, lolŋ apa mumŋ lilino po mumŋ papo gwa maka gā Kyala. Bo tutendiŋe nanuŋwe. Apa tuli boŋwa po tuli boŋwa bu boŋwa bwake juŋo, lolŋ tukwiŋsakujaga bumŋ lumo nagwe, ubumŋ ubu bukwiŋsakufumaga mu mmaka gā Kyala, ubu bukwiŋsakulabilaga mu mmyinu umwe.

5. Amwiŋegele mukete bo muŋi ndwiŋtiko nalolŋ. Mukibona umwe ukuti Jesu Kilisiti ali munda mmyinu? Ndisi, po linga pamo muŋi bapepe itolo.

6. Lolŋ syo nikusubila une, nikuti uswe lolŋ mutubwene ukusiŋtakuja bapepe uswe.

7. Lolŋ uswe tukupyelesya kwa Kyala tukuti ubimile bangatulaga nasimo imbibi umwe. Lolŋ mungati syo tukwiŋputa papo tukuti po mo tukubonekelaga ubupelelesye jujuswe mumo, himma jujumwe lolŋ papo tukuti babombege si nnuŋu umwe, pope nāpa linga twafwanaga tukaja bapelelesye uswe.

8. Namanga uswe tukamaŋa nukubomba nakamo aka kalabilene nisya nalolŋ. Himma uswe tukameŋe kene kako linga kakongesenyē nisya nalolŋ.

9. Namanga po tukusekela pope nāpa linga tuli boŋwa uswe, linga muŋi bakafu jujumwe. Lolŋ syope bo tukubiŋputila si sya kuti linga mwipelaga ukuja bapelelesye itolo nanumwe.

10. Ko kuno nikubasiŋbila siŋsiŋsi bo ndi kubutali, papo nikuti nangisakubombela isya bukali bo niŋileko kukuko papamaka gangu aga ambele umalafyale, aga atile gā kujengela, aga akatiŋe gā kupangulila.

11. Po papo lelo mwe bamyiŋtu, muŋonege lelo. Amwiŋegele ukuja bapelelesye itolo, muŋubilege, mwamulane bunuŋu, mutengane, po jope na-Kyala umwanelugano losa umwanelutengano losa, po ikujaga nanumwe.

12. Muŋonekesanye ulufipo ulwiŋkemo. Nanumwe bikubaponya bosa abikemo.

13. Iliŋpyana lya Jesu Kilisiti untwa nulugano lwa Kyala nulukomano lwa Mbepo mwikemo lujege nanumwe mwesa.

Ilyepisitili ili Pauli abasiŋbilaga aba-Galati.

1.

1. **Joune Pauli** ne mwapositili, ne nukumbilikila bakambilikila ba bandu, ne nukuŋŋisya bakāŋŋisya ba bandu (pakabombo kangu), ne aŋŋisye lolŋ na ju Jesu Ki-

lisiti na ju Kyala ugwiŋe uju ansyusyaga mbafwe umwene.

2. Nikubaponya mwe bā mfiŋpanga fya mu-Galatija. Bope nabakilisiti aba ndi nabo papapa bosa bikubaponya.

3. Iliŋpyana lijege nanumwe, nulutengano ulu lukufuma na

kwa Kyala ugwise na kwa Jesu Kilisiti untwa gwitū,

4. uju iningaga gwesa itolo apa atufwilaga pabutulanongwa bwitu, papo atigi mbapoke uswe mbasosyemo nkyinja kya lilino ikibibi iki, bo sisyo aiganile ngani Kyala tata gwitū twesa;

5. uju fikuti tumpege ubukulumba bwilabwila. Amen.

6. Nikuswiga itolo une papo nagile bo mutendike bunobuno mukahaba nukumpika uju ababilikile mwipyana lya Kilisiti mulabile mwibangeli ilingitolo.

7. Lolij mungati lingi nalolij. Himma pene papo balikobamo ababikuti tubasofanyege umwe, ababikuti tulipindule ilibangeli lya Kilisiti.

8. Himma lolij napa linga twajaga jujukuswe, linga twatigi tulilekege ilitubabulile ilibangeli linga twatigi tubabule ilingi itolo, — po angali tuli ba kuguniligwa kubupyutigwa itolo. Napa linga ajaga jowandumi gwa kumwana, linga atigi ndikindege ilibangeli ilitubabulile uswe, linga atigi mbabule ilingi itolo, pojope ajaga gwa kuguniligwa kubupyutigwa itolo.

9. Bo lilyo njobile lilino, lyonikwandisya nikuti linga jumokatigi ndikinde ilimwambilile ilibangeli, mbabule ilingi itolo, jowgwa kuguniligwa kubupyutigwa itolo.

10. Namanga nikulalusya nikuti: une ubukundwe kalililino po nikuti ngabege kubandu kali nikuti ngabege kukwa Kyala — bule? Kali nikuti mbakyelege ba bandu kingamo? Namanga une nikuti

linga nakali natigi mbakyelege tasi ba bandu nalilino, po angali ngaja namata gwa Kilisiti.

11. Lolij nikubabula unebagwitū nikuti: ilibangeli ilinikulumbilila bwila, mungati pamo agwilemo mundu.

12. Nanine ukumba ko mungati ambele pamo munda une, nukumanisya ko akamanisya najumo umundu. Himma asetukisye itolo lolij ju Jesu Kilisiti.

13. Buno nanumwe mupilike nikuti muno nali bo tasi ndin-Juta itolo, ukuti alibulibe une. Ulu ndinkukindilila pakukifwima ikipanga kya Kyala ndinkukijukula itolo.

14. Ndinkongelapo bununu pakwipela ukuja ne n-Juta itolo, ndinkubakinda nabinangu babingi nkikolo kyitu, abatwafwene nanine ingulilo. Ndinkukindilila itolo pakusikalalila indagilo isibatulagile abisukulu bitu, ndinkukindilila pakusyimika sisyo.

15. Lolij umwene Kyala alisungulile ngani bo tasi ndimunda mwa juba. Alinkumbilikila mwipyana lyake,

16. bo iganile mwene ukunangisya nanine munda mmyangu umwanake, papokatigi ikusifumusyaga inongwa syake innunu mbapanja une. Po papo po ndinkusita nukundalusya najumo umunda ugwa mbili niropa uue.

17. Mope na mu-Jelusalemu mo ndinkusita ukubukamo kubaketa ababatalile nkyenimmyangu mbwapositili. Himma ndinkusita nukuhaba ukubuka mw-Alabija lolij. Kangi ndinkwakwisa ndinkubuka munda Ndamasika.

18. Ulwañuma lolì bo ngonìle ifyinja fìtatu, po lolì po ndinkubuka mu-Jelusalemu, ndinkuti ngammañe Peteli. Ndinkugona nagwe imìlungu mibili.

19. Abangi abāpositili muno bajilile ndinkuṣita nukwaganila nagwe najumo mmaso. Mwene ju Jakobi ju gwamyabo gwanntwa, jo ndinkwaganila nagwe mmaso.

20. Isyene isi nikubasimbila, nabuno nāpa Kyala ikūngeta, ndikujoba sya butungulu.

21. Ulwañuma po ndinkubuka mfisu fya mu-Silija nikya mu-Kilikija.

22. Abene abā mfipanga fya bakilisiti fya mu-Jutai bo bakālīmeñe mmaso une.

23. Ku kupilika kwene ko bāpilike itolo ukuti uju atufwimaga ijolo, jo lilino ikusifumunya inongwa innunu sya lwitiko lulo apalaganyaga ijolo.

24. Po papo balinkwenda nukuntufya Kyala panongwa syangu.

2.

1. Ulwañuma bo ngonìle ifyinja mulongo nafina pamwana, po kangi po ndinkufyuka ukubuka mu-Jelusalemu. Tulinkufyuka twesa na-Balinaba. Jope na-Titi ndinkuja nagwe.

2. Ukumbula lolì ukuti bukaga ko kyalimbulile ki kisetuka. Po papo ndinkwakubalinganya ilibangeli ili nikulumbilila mbapanja. Abene aba bikujobigwa ubukulumba bo ndinkubalinganya bo twijekile nabo, papo ndinkuti bo bamañege une linga pamo nikwijula mwalo, linga pamo nalijulile mwalo ijolo.

3. Himma ndinkwakwaga na ju Titi uju nali nagwe un-Gi-

liki, ndinkwakwaga batikumfimbilisya ukuti abutigwege ububutigwa.

4. Abene lolì aba batupelelaga sisisi bo bakilisiti ba butungulu aba balibile itolo ukwilingila nkipanga. Bo balinkutugwengwelela itolo pakwingila, balinkuti tubatendelege uswe ubwabuke ubu twabukile mwa Kilisiti Jesu, papo batigi tubapinege ifigoligoli uswe.

5. Bo tulinkuṣita nukubitikapo napanandi itolo ulwa kuti pamo tulambege kumyabo, papo tulinkuti ubwanalolì bwa ibangeli bujega bwinu jujumwe bwila.

6. Abene lolì aba bikujobigwa ukuja bo bakulumba balibe, bo bakañongelapo nasimo isya kufimbilisya. Ubwene ubukulumba bwabo ubu bali nabo ijolo ukuti bwali bulibe bulibe bo umojo gukajako une. Buno Kyala atikubasalila mu mbununu kumaso abandu.

7. Himma abene balinkumbona itolo une ukuti akabombo aka kubabula ilibangeli abasitakubutigwa kangu jujune, bo papo kope ka ju Peteli aka kubabula ababutigwa.

8. Namanga umwene uju ampaga amaka ga bwapositili bwa mba-Juta Peteli, jo nanine jo ambele amaka gangu ga bwapositili bwa mbapanja.

9. Lelo bagelile bo bambwene ilipyana ili alimbele une umwene, po bosa na-Jakobi na-Kefa na-Johani, aba bafumwike ukuja syo mbanda, — po papo tulinkukolana nabo ikiboko ikililo kya bumañani nanine na-Balinaba, tulinkwitikana ilya kuti uswe tukujaga mu mbapanja, abene lolì bikujaga mu mbabutigwa.

10. Si sya kubakumbuka abalondo uswe, syo tulinkulagana syene. Isyene lolì syo isi nìjulağa bwila ukubomba.

11. Umwene Kefa lolì bo abukile mw - Antyokija, muno twali, po tulinkuketana nagwe mmaso ndinkummelela itolo, papo nalyagile siliko inongwa umwene.

12. Namanga bo bakali ukwakufika kuno twali abanine, ababafumaga kwa Jakabu, po ifindu alinkulya itolo nabapanja umwene. Lelo bo babonike abene, po alinkwibabila itolo alinkusita ukongana nabo (abapanja), papo abatilaga abambubutigwa.

13. Lelo po papo bope nabangi abafuma-mbujuta bosa balinkwenda nukutungulupila lumo nagwe. Lelo po papo ko kwenda nukumpefya jope na ju Balinaba ubutungulu bwa-bo ubu.

14. Une lolì bo mbabwene ukuti bakatalula panjila ingolofu ja nongwa sya nalolì sya ibangeli, po ndinkujoba nagwe Kefa bo bikupilika bosa, ndinkuti: linga ugwe, gwe uli n-Juta pakikolo, linga kukonga lu lwa bapanja, linga ululekile ulwa ba-Juta, po kubafimbili-sya fikì abapanja kuti amukongege ulwa ba-Juta?

15. Namanga uswe tuli ba-Juta pakikolo, tukaja batulanongwa abafuma-mbapanja.

16. Lolì tumeñe nalolì nanuswe ukuti ubugolofu najumo umundu atikujobeligwamo mumbombo syake isi linga abombile isya kukonga mungomelesyo. Nikuti tumeñe uswe ukuti bosa bikujobigwa bwene bu bwa palwitiko lwa kumwi-

tikila Kilisiti Jesu. Po papo nanuswe twendile nukumwitika Kilisiti Jesu tulinkuti po nanuswe tukujobigwaga ubugolofu ubufuma-ndwitiko lwa kumwitikila Kilisiti, bomma ubufumamumbombo sya mungomelesyo. Buno imbombo sya mungomelesyo sitikunkabilamo najumo umundu ubugolofu.

17. Apene lolì linga uswe twe tukulonda ukujobeligwa muma mwa Kilisiti ubugolofu, linga bikwaga tuli batulanongwa itolo na jujuswe kangì, bo po papo bo ngimba Kilisiti ipelile ukuja gwa kubujila ubutulano-gwa jope lelo kingamo? Mwe, syo mungasulwibaña!

18. Namanga linga nikusyanda sisyo napangwile, linga syo nikujenga sisyo kangì, bo po papo bo nitikile papo ukuti nasobile.

19. Namanga une ingomelesyo simbelile ukuja ne mfwe itolo kungomelesyo, papo syatigi nipelege ukuja ne mumi mwa Kyala une. Ngomeligwe lumo na-Kilisiti pakikohekano une.

20. Po papo lelo ko kuja ndekile ukuja jo jujune ne ndi mumi lilino. Himma mumi ju Kilisiti munda mmyangu. Namanga ulu ndi mumi umbili gwa pasi ugu lilino, lo ndi mumi lu lwitiko lwa kumwitikila umwana gwa Kyala uju atile nukungana atile nukufwila une.

21. Ko kuno ndikulitaga ilipyana lya Kyala une. Namanga linga ubugolofu bukufuma mungomelesyo, bo po papo bo Kilisiti afwile itolo bo akabomba nafimo.

3.

1. Mwe ba-Galati mwe basita-mahala umwe, jwani uju abapitile kangi? Buno ko kuja twabasimbile ikifwani kya Jesu Kilisiti ukuti mumbonege namaso ginu unkomeligwa pakikohekano itolo.

2. Syo nikuti mbilikege kumyinu syene sisisi: apa mwambililaga Mbepo mwikemo, kali po afumile mumbombo isi mwabombaga mungomelesyo umwe, kali pamo afumile muli isi mwapilikaga isya lwitiko?

3. Bo mutendike ubusitamahala? Isi mwalyandile mwa Mbepo, syo lilino kingamo mukumalisya ukuti sya mbili itolo?

4. Syosa isi syabisilaga, syo kingamo syabisile mwalo itolo? Apa linga naloli syabisilaga mwalo lelo.

5. Umwene uju ikubapa na Mbepo, uju ikupela nifika fya maka mmyinu mumumo, kali umwene apa ikupela, po fikufuma mumbombo isi mubombile umwe isya kukonga mungomelesyo lelo? Pamo fikufuma muli isi mukupilika isya lwitiko?

6. Sili bo si sya Abulahamu nikuti? Buno umwene jo „alinkwenda nukwika kwa Kyala, lelo po papo umwene Kyala alinkwenda nukuti: ko kuja bo bugolofu ulwitiko lwake.“

7. Keta lelo babo linga bitike bo bana ba ju Abulahamu.

8. Papo loli Kalata alimmani ngani Kyala ukuti abapanja ikubajoba ubugolofu linga bitike, po papo alinkumbulila ngani li ijolo (Abulahamu) inongwa innunu sisisi alinkuti: „fyosa

ifikolo fya bapanja fisakusajiligwaga mu mmyako ugwe.“

9. Po papo lelo bosa aba linga bitike bo bisakujobeliligwaga lumona-Abulahamu umwitiki.

10. Namanga bosa aba linga bimile mumbombo isi babombile isya mungomelesyo, bo ba nkigune itolo. Namanga lisimbigwe ili likuti: „bagunigwe bosa aba batikuja muli syosa sisyo sisimbigwe mwa kalata gwa ngomelesyo, aba batikusikonga.“

11. Isyene loli syo sili pabwelu itolo isi nikuti kwa Kyala najumo umundu atikujobigwamo ubugolofu, uju linga ikukonga itolo mungomelesyo. Buno umwene ikuti: „uju linga ubugolofu bwake bufumile mu ndwitiko, jo ikujangako kubumi.“

12. Isyene loli ingomelesyo syo sikitoteka mu ndwitiko. Himma isyene sikuti: „uju linga ikusikonga, jo sikumpaga ubumi.“

13. Umwene Kilisiti atubangile kukigune kya ngomelesyo apa ipelaga ukujakigune kya kutupoka uswe. Buno lisimbigwe mwa Kalata ili likuti: „bosa aba linga bikusyuta pakipiki bo bagunigwa.“

14. Syo abombaga ukuti ulusajo lwa Abulahamu bope nabapanja lubisilege mwa Kilisiti Jesu, nanumwe ukuti Mbepo, uju afingile atile ikwisaga, nanuswe ukuti tumwegelege lu lwitiko.

15. Mwe bamyitu, lilino nikujobela muno bikujobela abandu itolo. Nikuti buno Tesitamenti gwa mundu — muno ikulagilila isya kulagila — linga bamwi-

itikile abā kumwītikila, po najumo atikongelapo nakamo.

16. Lelo isyene ifingo syo Kyala āfingene nagwe na ju Abulahamu na ji mbeju jake. Buno apa ikujoba umwene po atikuti: „mumbeju“ si ŋingi itolo. Himma ikubala lumo lwene ikuti: „ndubeju lwako“, ikumbala ju Kilisiti.

17. Nīkugamba une lelo nīkuti: ingomelesyo isi sikongile paŋuma ifyinja bamia bana namalongo matatu pamwaŋa (430), syo sitikumfufanya Tesitamenti uju ikunjoba Kilisiti, uju Kyala alimwītikile li ijolo; sitikulo-mola ulufingo.

18. Buno linga syatwīngisyangapo si ngomelesyo pakilingo, po angali ulwene ulufingo lutikutwīngisyapo. Umwene Kyala lolī Abulahamu ankungile itolo ikilingo, ankungile mu ndufingo.

19. Isyene ingomelesyo lelo sya fikī? Mma syo si pyanilepo pamwaŋa papo ingilanyo syalipo. Syali sya kujapo bo lukali ulubeju ulwenelufingo. Isyene ingomelesyo syo bālyimike ba bāndumi bā Kyala, bālyimikile ki kiboko kya ndamulī.

20. Umwene undamulī atikuja gwa jumo jwene. Lolī umwene Kyala jo ali jumo jwene.

21. Bule lelo, ingomelesyo kingamo sikusigomola ifingo sya Kyala? Syommiŋa ungasulwa! Namanga linga syajangapo simo ingomelesyo isi sīkupela ubumi, po lolī po angali ubugolofu bukufuma mu mungomelesyo.

22. Lolī umwene Kalata fyosa afigalile mu mbutulanongwa, ifya lufingo po ukuti fifumege

mu ndwītiko lwa kumwītikila Jesu Kilisiti, fisege kuli bosa babo linga bikumwītika.

23. Ulwene ulwītiko lolī bo tasi lukali ukwisa, po twaligaliligwe mungomelesyo isi syatulambike, tulinkulindililigwa tulinkwisakufika papo lubonekege ulwītiko ulwaŋuma.

24. Po papo ingomelesyo sipelile ukuja fundabana sya kutufundila kwa Kilisiti, twesa ubugolofu ubu tukujobigwa uswe ukuti bo bufumege mu ndwītiko.

25. Lilino lelo papo lwisile ulwītiko, po tusokile uswe mmalundi mufundabana.

26. Namanga mwesa lelo ulwītiko ulu mumwītikile Kilisiti Jesu umwe lubapelile bana bā Kyala.

27. Namanga mwesa mwe mokesigwe mwa Kilisiti, mwesa mumfwele itolo Kilisiti.

28. Akajapo papapa najumo nun-Juta nun-Giliki, akajapo najumo nuntumwa numwābuke, akajapo najumo nunnambala nunkikulu. Buno mwesa muno mujilile mwipelile ukuja jumo jwene itolo mwa Kilisiti Jesu.

29. Apene lelo linga muli bā ju Kilisiti, bo po papo bo muli mbeju ja Abulahamu, muli bā kwīngilapo pakilingo bo lilyo lyafīngigwe.

4.

1. Une nīkuti ugwa pakilingo bo nkeke tasi, po najujo nuntumwa bafwene itolo bo babilī, bakalekanila napanandi, pope nāpa mwenenafyo fyosa ifyuma umwene.

2. Himma jope tasi ikuja mmalundi nambaswilī nambalindililī ikwakufika pakyinja kikyo akomelekisye ngani ugwise.

3. Nanuswe bo tutendike: apa twali bakeke, po nanuswe twalambile kungeke sya kisu iki.

4. Lolij ikyinja bo kishile, po papo po Kyala alinkuntuma umwanake umpapigwa munkikulu, uju alambaga nakungomelesyo.

5. Bosa aba bali mmalundi mungomelesyo po ukuti ababangege; nanuswe po ukuti tubwagege ubwana.

6. Lilino lelo papo muli bana, po papo Kyala abatumile Mbepo gwa mwanake mundumbula syinu, jo uju ikukuta ikuti: Abba, ko kuti: tata.

7. Po papo lelo ubutumwa bumalike itolo lilino gwe mundu. Himma uli mwana itolo. Apene lelo linga uli mwana, bo po papo bo gwipelile ukuja mwingilapo-kilingo kya Kyala, bo ikukwingisyapo ju Kyala.

8. Lolij apene pala mukalimene Kyala, po mulinkubabombela bakyala, aba bakali, bakyala bene.

9. Lilino lolij apa mumene Kyala, — apa abame ne umwe Kyala ndigi — po mwati wandisye kangu mugomokele kungeke sila inonwa inyafu sila? Syo mwati mutigi tukusibombela kangu sisyo lelo?

10. Musungwile mutile nubusiku mutile nimesi gimo mutile nifyaka fya nkyinja mutile nifyinja ifikulumba.

11. Nikupasya akabombo aka nalijulile pamyinu une, nikuti pamo nalijulile itolo.

12. Nikupyelesya kumyinu mwe bamayitu nikuti amwipelege ukuja bo jujune, bo papo nanine nalipelile ukuja bo jujumwe. Buno mukandiga nasimo une.

13. Mume ne lolij nanumwe ukuti ulutasi lula mbabulege ilibangeli, po bwalifimbilisye bu bonwa bwa mbili.

14. Mulume ne lope nulugemulu gwabagemaga umwe umbili gwangu. Lolij umwe mulinkusita nukusyokela nukuswela namata une. Himma mulinkunambilila itolo ukuti ndi gwandumigwa Kyala, ukuti ne Kilisiti Jesu itolo ndigi!

15. Bwali bo busangalufu bukij lelo, ubu mwali basangalufu umwe palapala! Namanga mene une: linga fitikaga, po angali mufyulile nifisige fyinu, angali mumbele une.

16. Kali po papo po nipelile ukuja ne ndugu gwinu une lilino papo mbabulile isya nalolij?

17. Bikwijula ubukundwe kumyinu abene, lolij batikwijula bununu. Himma abene bikulonda itolo ukubepusya mbaangi, papo bikuti po mwisakwijulaga ubukundwe kumyabo babo.

18. Ukwene ukwijula ubukundwe ko kununu bwila linga mukwijula ubukundwe kumundu munongwa innunu, linga mutikwijula itolo pene papo linga ndiko kumyinu kukuko une.

19. Mwe banike bangu umwe, mwe nandisye kangu nikwigo nja bwila ukuti ndi nnemwe, ngwisakulekaga papo linga nisisilekwaga Kilisiti abumbwike munda mmyinu.

20. Linga najaga pa pamyinu papo lilino lolij! Po angali isysu lyangu likwanduka itolo; buno mundegeye umwe.

21. Amumbule lelo mwe mukuti tukujaga mu mmalundi mungomelesyo uswe. Kali ingomelesyo mukapilika isi sikujoba?

22. Buno lisimbĩgwe mũmo ili likuti: Abulahamu ali nabana abalumyana babili. Jumo ali gwa gwa mmafiġa, jumo ali gwa munda-bisi.

23. Lolĩ ugwa gwa mmafiġa jo apapĩgwe lu lwa mũmbili itolo. Umwene ugwa munda-bisi lolĩ jo apapĩgwe papo alimfiŋĩle ndufĩngo.

24. Syo nikufwanikisya itolo. Namanga bo batesitamenti bo babili bababa. Jumo ugwa pakyamba Sinai uju, jo ikupapa ba batumwa batupu. Jo ju Hagali.

25. Lelo Hagali kyo kyamba Sinai mw-Alabija. Kili lukindi lumo lwene na-Jelusalemu gwa lilino. Buno jope ipelile ukuja ntumwa lumo na ba banake.

26. Lolĩ umwene Jelusalemu ugwa kumwana jo ju ndabisi, jo juba twesa umwene.

27. Buno lisimbĩgwe (mwa Kalata) ili likuti:

„Sekelaga gwe ngumba, gwe utikupapamo; kangani kaga ululutile mbibimbibi gwe utikwĩgonja; buno bĩngĩ abana bā nkenja, babakĩndĩle abā uju egĩgwe kunnambala.“

28. Umwe lolĩ mwe bāmyitu mukongĩle lu lwa Isihaka, mũli bana bā lufĩngo.

29. Lolĩ nisya lilino sili bo si sya ijolo. Buno nalilino uju apapĩgwe kumbili itolo ikumfwima uju apapĩgwe kwa Mbepo.

30. Umwene lelo Kalata ikutubule? Ikuti: „nkage ugwa mmafiġa numwanake, buno nugwa gwa mmafiġa nugwa munda-bisi batikwĩngilanilapo pakilĩngo.“

31. Po papo lelo mwe bāmyi-

tu, uswe tukaja bana bā gwa mmafiġa. Himma tũli bana bā munda-bisi.

5.

1. Apa atwabulaga Kilisiti, po atwabulaga ukuti tũjege bābuke itolo. Anwijumikege lelo mũngikungaga kangi nkigolĩgoli kya butumwa.

2. Keta joune ne Pauli nikubabula nikuti: linga mukubutĩgwa ububutĩgwa, po Kilisiti atĩsakubabumbulilaga nafimo.

3. Une lolĩ bosa aba linga bikubutĩgwa ububutĩgwa, bosa nikwandisya nikubabula nikusĩmĩkĩsya fiyo nikuti: po ngimba fikuti basĩmale syosa ingomelesyo (sya Mose) ukusĩkonga.

4. Bo po papo bo mwĩsosi-syepo itolo pa-Kilisiti po papo mwe ubugolofu mukuti sikutu-paga si ngomelesyo. Bo mũsolotwĩke itolo mwĩpyana mũno mwali.

5. Namanga uswe ikutũtũla ju Mbepo, apa tukusĩgũlila isi tukusubila, nikubala isya kwĩsakujobĩgwa ubugolofu uswe ubu bukufuma ndwĩtiko ulu twĩtĩke.

6. Namanga linga uli mwa Kilisiti Jesu, po na bu bubutĩgwa butĩkukupa nafimo, kope na ku kusĩtakubutĩgwa kutĩkukupa nafimo. Himma lu lwĩtiko lwene, ulu lukubomba imbombo sya lugano, lo lolĩ.

7. Ukubopa mũfiŋganilo ko mũlinkubopa bunũũ. Jwanĩ abagomwĩle atĩle mũsĩlege isya nalolĩ?

8. Ulusongo ulu lubasongĩle lo lukafuma kuli jula ababilikĩle.

9. Ugwene unkese pope nāpa linga nnandi itolo gukulunga ikifuge kyosa.

10. Une mbamañile mūmalafyale umwe ukuti nanumwe mutisakwīnogonaga isingī. Himma mbameñe une ukuti mukwīsakwīnogonaga sīsyō ngwīnogonānāñe. Umwene lolī uju ikubasofanya umwe, jo kīsakumwagaga akā kumfūnda, nāpa linga jo nongī undibe.

11. Lolī une mwe bāmyitū umwe, apene apa linga ngali nalilino nīkulumbilila bu bubutīgwa nīkuti amūbutīgwege umwe, — po bati bāfwimege lelo aba bīkūfwima? Himma po papo po angali ikikohekano kimalīke ukuja kya kubapesya nīkuti.

12. Baliifūlila ngani kā! aba bīkubasambulanya umwe.

13. Namanga umwe mwe bāmyitū umwe, apa mūbilikilīgwe, po mūbilikilīgwe ukuti mūjege bābuke. Mwandegē lolī ubwābuke bwīnū ubu bungīpelaga ukuja lulalo lwa kwendapo umbili gwīnū gwa mbībī. Lu lugano lolī lo lubatumege ukuti mūbombelanile mūno mūjilīle.

14. Namanga ingomelesyo syosa itolo mūno sījilīle sīmalekīle nkasyu kamo kenē kakaka aka kīkuti: „unganegē nunnīno bo papo gwīganīle gwīmwenē.“

15. Lolī linga mutīle nukuñwesana mutīle nukulyana, po mwandegē mūngamalanaga.

16. Syo nīkubabula une nīkuti: amwendelege mū mwa Mbepo, po mutīsakubombaga kako linga fīkubatuma ifiñóño fya mbili gwa mbībī.

17. Buno numbili gwa mbībī na-Mbepo fīkindene ukūñóñwa. Gope numbili gwa mbībī gukuñóñwa ifyake, jope na-Mbepo

ikuñóñwa ifyake. Fyo fīlasene fyo fībili bunobuno. Fīkuti mūngabombaga sīsyō mwīganīle umwe ukubomba.

18. Lolī linga ipelīle ukuja gwa kubalongolela nkyenī ju Mbepo, bo po papo bo mukaja mmalundi mūngomelesyo.

19. Lolī syo sili pabwelū itolo imbombo sya mbili gwa mbībī. Sītīle nīsyā bulogwe nīsyā būñalī nīsyā bulufū kubulogwe;

20. nīsyā kwīpelela gyabakyaala igingī nīsyā bulosī nīsyā fīlugu nīsyā kulwa nunnīno nīsyā kabīnī nīsyā kukīmbukānila nīsyā kulundukana nīsyā kutapūkana nīsyā kupīkanīka nkipanga nīsyā kukafūlana nīsyā kugogana;

21. nīsyā kwītekēlela nīsyā bufūguja nīsīngī itolo isī sīlī bo sīsīsī. Syo nābabulīle ngani, syo kangī nīkwandīsyā nīkubabulīla ngani nīkuti: aba bīkubomba sīsyō, bo batīsakwīngīlapo sīkū pakīlīngō kya kītangalala kya Kyala.

22. Isyene lolī iseke sya Mbepo syo isī: sītīle nīsyā lugano nīsyā lusanyo nīsyā lutengano nīsyā kutī „lyā mbepa“ bwīla nīsyā bololo nīsyā būnūnū nīsyā lwītīko nīsyā butengamojo nīsyā lwīfīmībilīsyō.

23. Abene aba bo bali bunobuno, bo ingomelesyo sītīkulasana nabo.

24. Abene lolī aba bā ju Kilīsītī bo bagukomīle pakīkohekano umbili gwabo gwa mbībī, bagukomīle lumō nīfīñóño nīfītōmelō.

25. Linga ubumī bwītū tūkulīla mwa Mbepo, po lope nulwendo lwītū fīkuti twendelege mū mwa Mbepo.

26. Fikuti tungipelaga ukuja bañoñwalwimiko ulu luli bwasi itolo, ulu lukupela nulusomanyo nulukafulano.

6.

1. Mwe bamyitu umwe, pope napa linga jimo inongwa jimwambulenye jumo umundu umwini, po umwe mwe baña Mbepo po muntule mungolosege kangi mwe batengamojo itolo. Nanungwe gwiketetege singakupefyaga nanungwe.

2. Mupokelanile ifitwalo fyinu, po mukujaga bakongangomelesyo sya Kilisiti bunobuno.

3. Namanga linga jumo umundu ikwijinogona mwene ikuti ne nongi ne ndibe une, bo umwene lindu itolo, bo po papo bo isyobile mwene itolo po papo.

4. Lolij akabombo kako gwe mundu, ko ukaketege ukamañege fijo, po kwisakujaga nasyo isya kwitukifya mmyako jujukwe, po mutisakwigelanyaga nujungi.

5. Buno twesa twisakupimbagafitwalo fyitu, uju ikyake uju ikyake.

6. Uju ikumañisigwa ilisyu, jo fikuti ajabane nagwe uju ikummañisya ifinunu fyake ifi linga ali nafyo.

7. Mwandege mungasobaga: Kyala atikobeligwa! Buno ifi linga gwe mundu kusopa, fyokwisakutondolaga fifyo kangi.

8. Buno uju linga ikusopela mumbili gwake gwa pasi, jo isakutondolaga lu lonangiko mu mumbili gwake gwa pasi mumo; lolij uju linga ikusopela

mu mwa Mbepo, jo isakutondolaga ubumi bwa bwila mu mwa Mbepo mumo.

9. Lolij aka kubomba innunu ko tungakatalaga. Namanga linga tutikujeta, po tukwisakutondolaga untondolo pakyinja kyake.

10. Po papo lelo lilino, papo palipo pabubombelo innunu, po tubabombelege innunu bosa abandu. Abene lolij aba tuli lwitiko lumo lwene nabo, bo tukindililege pakubabombela innunu.

11. Muswigege ubutali utusimbo, utu mbasimbile nikiboko kyangu kikiki.

12. Bosa aba biganile ukuboneka ubununu umbili mufuma itolo, bo bikubafimbilisya ububutigwa, bikuti fikuti mubutigwege, papo bikupasya ukuti ikikohekano kya Kilisiti pamo kibapelelege ukufwimigwa.

13. Mungati pamo abene ababutigwa bababa bikusikonga nalolij ingomelesyo. Himma lolij umwe bikulonda ukuti mubutigwege ububutigwa, papo bikuti twitufyege isya mumbili gwinu jujumwe abene.

14. Une lolij nafimo ifingi ifya kwitukifyamo. Himma nikwitukifya ki kikohekano kya Jesu Kilisiti umalafyale gwitu kyene, uju nikisu une kifwilile mu mmyake jujo, uju nanine ikisu nkifwilile pakikohekano mu mmyake jujo kangi.

15. Buno linga uli mwa Kilisiti Jesu gwe mundu, po nububutigwa kakaja kandu kene, po bope nubusitabubutigwa kakaja kandu kene kope. Himma ku kwandigwa ukupeligwa kwene ko kandu kako lolij.

16. Bosa lelo aba linga ulwendo lwabo bikugolokesya nki-golokesyo kikiki, bo bikukabaga nulutengano nulupakisyo. Bikujaga jo Isilaeli gwa Kyala.

17. Po papo lelo najumo angandisyaga pakundenya ka-

ngi une. Buno simbigwe ifimano fya Jesu mumbili mmyangu muno une.

18. Ilipyana lya malafyale gwitū Jesu Kilisiti, lyo lijege nimbepo sya munda mmyinū mwe bāmyitū. Ameni.

Ilyepisitili ili Pauli ābasimbilaga ab-Efesi.

1.

1. Jone Pauli ne mwapositili gwa Kilisiti Jesu, ne āningisye ju Kyala papo aliganile jujo pabwigane bwake. Nikubasimbila na mwe bikemo mwe muli mw-Efesi, na mwe mūmwitike Kilisiti Jesu mwesa.

2. Nikubaponya nikuti: na Kyala tata twesa na-Jesu Kilisiti umalafyale gwitū abasajege niipyana lyake nulutenganyo lwake.

3. Atuntufyege Kyala ugwise gwa malafyale gwitū Jesu Kilisiti, uju twesa twe tūli mwa Kilisiti atusajile nulusajo losa lwa Mbepo ulufumakumwana.

4. Buno umwene atusungulile mwa Kilisiti bo kikali nikisu iki ukupeligwa; alinkuti bajege bikemo itolo, bajege belu nifilema fyosa kumaso kumyake uswe.

5. Umwene ndugano lwake ulu atuganile alinkutusungulila ngani, alinkuti mwa Jesu Kilisiti mo bikwisakwipelelaga banangu umwene, bo sisyo aliganile mwene pabwigane bwake.

6. Alinkuti mo likukabaga ulutufyo lyope niipyana lyake ilikinde ubukulumba, ili atonelele mū munkundwe gwake jula.

7. Buno apa linga tūli mū mmyake jujo uswe, bo tūli nububangigwa ubu litubangile ililopa lyake. Nikubala bu buswe bwa ngilanyo isi twakilanyaga indagilo syake. Lelo ubwene bwingi itolo bufwene itolo niipyana ili likelilwe itolo,

8. ili likindilile ukutulefikila uswe, lilinkututwalila lumo namahala gosa muno gajilile nululingisanyo lwa kutulingisanya tosa utundu.

9. Lyo atupele apa atubulaga isya kubutitū, isi umwene atile: ānikupelaga sisyo aliganile mwene, isi alibatikile ngani mundumbula syake.

10. Nikubala isi atigi sya kwisakwitendekesyaga linga siku bo fisile ifyinja fyake. Nikubala si sya kwisakufibunganyikisyaga pamopene mwa Kilisiti fyosa itolo nifya kumwana nifya pasi apa.

11. Mū mwa Kilisiti, uju nanuswe endile nukutupela benekilingo, twe atwimikile ngani, bo lilyo alinogonile ngani jujo. Uju fyosa ikupelela mūmo ikwigana mwene pabwigane bwake.

12. Syo ābombaga papo atigi tukujaga bā kuntufya ubukulumba umwene nanuswe, twe twalyandanile ngani ukunsubilila Kilisiti.

13. Uju nanumwe bo mupilike ilisya lya naloli, nikubala ilibangeli ili likuti mupokigwe ili mulitike nukulitika, po mwendile nukubikigwamo mu mmyake nikimañilo kya Mbepo mwikemo, uju umwene atile isakwisaga.

14. Namanga umwene Mbepo kyo kipingikilwa kya kilingo kyitu. Kyo kipingikilwa kya kutumañilamo nukuti tubangigwe uswe twe tuli bake jujo, nukuti tuli ba kuntufya ubukulumba umwene.

15. Ko kuno nanine bo mbilike nulwitiko ulu muli nalo umwe, ulu mumwitikile umalafyale Jesu nulugano ulu mubanganile abikemo,

16. po ndikulindila, himma bwila nikubagwila ulupi nikubakumbuka bwila muniputo syangu isi nikwiputa.

17. Nikubasumila na-Mbepo gwa mahala na-Mbepo gwa kusyaganya isya kubutitu bo mummeñe naloli jujo. Syo nikuti abapepo ju Kyala gwa malafyale gwitu Jesu Kilisiti, ju tata gwitu, umwenebukulumba bosa.

18. Nikubasumila nikuti abamulikege amaso ga mundumbula syinu, numwe ukuti mufimañege ifya lusubilo ulu atupelile muno atubilikile, mufimañege ukuti fitile fitile. Nikubala ubukulumba bwa kilingo kyake, ubu bubonike mbikemo. Bo nikuti mubumañege muno bujilile ukuti butile butile.

19. Nikuti abamulikege ukuti gope namaka gake aga gikubomba mu mmyitu uswe twe twitike, gope ukuti mugamañege ukuti makulumba itolo

makindilisi gatile gatile, gikubonekela mbukambaku bwa maka gake.

20. Nikubala gala agatumege pala ansyusyege mbafwe Kilisiti, pala antugasyege kukiboko kyake ikililo kumwana,

21. pala ankisyege napabakulu ba bandumi napamafumu (ga bandumi) napaba maka napafitangalala napali bosa abajobigwangamu muno bajilile nankisu kikiki nankisu kila kisa-kwisaga.

22. Fyosa itolo andambikile jujo mmalundi mmyake. Umwene ampelile ntu gwa kipanga, ampelile gwa kuja pamwana pali fyosa.

23. Ikyene ikipanga lelo go gu mbili gwake, bo bukwile bwa uju akwilile mosamosa itolo ntundu tosa.

2.

1. Nanumwe mwafwile ijolo namungilanyo nambutulano-gwa.

2. Mo mulinkwangala mulinkukonga nulwiho lwa nkisu iki, nulwiho lwa nkulu gwabo abenempalanga. Nikujibala ji mbepo iji jikubomba akabombo kake mbanalufujo.

3. Bo aba nanuswe ijolo twangalaga nabo twesa, nanuswe tulinkufitika ifinoño fya mbili gwitu gwa mbibi, tulinkubomba kako gwatutumaga numbili gwitu gwa mbibi, kako syatutumaga ninogono syitu isi twinogonaga; nanuswe tulinkuja ba ngalalisi (sya Kyala) bo bosa itolo pa pakikolo.

4. Umwene Kyala lolu, papo mwenelupakisyo losa, papo atuganile lu lugano lwake lu lwingi fijo,

5. po papo alinkwenda nukutupela lumo na-Kilisiti ubumi, twe twafwilile ngani mungilanyo syitu. — Lyo ipyana itupwibaña apa muponile.

6. Alinkutusyukisya lumo na-Kilisiti alinkututugakisya lumo nagwe kumwaña twe tuli mu mwa Kilisiti Jesu.

7. Papo umwene atigi abā mfyinja ifi fikwisaga po bikwisakumbonelaga mbololo bwake, ubu atuhobokile mwa Kilisiti Jesu uswe ukuja gwa ipyana ilisitakupela napamo ubwingi.

8. Namanga libapokile li ipyana, libapokile lu lwitiko ulu mwitike umwe. Lolì mungati jo jujumwe mubombile jujumwe. Himma abakungile itolo ju Kyala.

9. Akabakungilamo mumbombo simo isi pamo mubombilemo umwe, papo umwene atigi najumo angisakwitufyaga mwene.

10. Namanga twe fibumbigwa fyake jujo uswe, atupelile mwa Kilisiti Jesu ukuti twisetubombege imbombo innunu, isi Kyala atutendekekisye ngani li ijolo, isi alinkuti mo bisakwagalaga uswe.

11. Po apa lelo nikuti amukumbukege lelo ukuti ijolo mwali bāpanja itolo pakibumbuko. Abene aba bikujobigwa ukuja bo babutigwa ububutigwa bwa mumbili, ubu bikubuta namaboko, bo balinkubajoba ukuja mwe basitabubutigwa umwe.

12. Buno po mukali nagwe Kilisiti. Mwali bandu itolo kukikolo kya ban'-Isilaeli. Mwali bā kunja ifingo isi afingene nabo Kyala, isi atigi sikwisakwisaga. Nkisu muno mo mu-

kali nasyo nasimo isya kusbilila, jope na ju Kyala mukali nagwe itolo.

13. Lilino lolì po mwe muli mwa Kilisiti Jesu, mwe ijolo mwali kubutali, lilino po ililopa lya Kilisiti libasegelisye itolo.

14. Namanga jo ipelile ukuja lutengano lwitu jujo, papo atukamandenye twe twali pabili. Lelo po papo twendile nukwipela ukuja jumo jwene itolo, papo apangwile ulupaso ulu lwatutapulanyaga; nikubala ki kilugu.

15. Syo alinkubomba apa apyutaga ingomelesyo mumbili gwake gwa pasi, isi sili nindagilo nutukomelesyo; papo atigi po bo babili bikwipelaga ukuja mundu jumo mwene umpya mu mmyake jujo.

16. Bo babili alinkubasajanya na-Kyala mumbili gumo gwene, kilinkubasajanya na-Kyala ki kikohekano, apa ikilugu alinkukigogela papo pakikohekano.

17. Po papo alinkwisa alinkubabulila mwibangeli ulutengano, mwesa na mwe mwali kubutali nabā mbupipi.

18. Buno apa tukusegelela twesa lilino kwa tata na twe ba-Juta na mwe bāpanja, apa tukusegelela twe bā Mbepo jumo jwene itolo, po atwigulile jujo mwene.

19. Po papo lelo, lilino umwe po kumalike itolo ukuja mwe bā kunja ukuja mwe baponi itolo. Himma lilino po mujenganile nabikemo, muli bana bā nūmba ja Kyala itolo nanumwe.

20. Nanumwe mujengigwepo palwalo lwa mabwe lwa bapositili nabakunguluka, ulu Kili-

siti Jesu ipelile ukuja go gu ntu gwa nguto jujo.

21. Uju ubujenge bosa bukukula itolo linga tukolanile mu mmyake jujo utumbakasya twake tosa, bukwipela ukuja namba inikemo mumalafyale.

22. Uju nanumwe linga muli mu mmyake jujo, po mukujengeligwapo lumo nanumwe, mukwipela po pabujo Kyala muno ikujila mwa Mbepo.

3.

1. Syo sisyo ne Pauli (nipelile ukuja) ne mpiingwa gwa gwa Kilisiti Jesu, ne nikubakubilwa jujumwe mwe bapanja apa mbingwe.

2. Mupilike nikuti ulutendekesyo lwa ipyana lya Kyala, ulu ambele une ukuti mbatwalileko umwe?

3. Buno isya kubutitu sisisi syo angingulile imbya itolo une bo ikumbula, bo sisyo mbasimbilege itasi. Nikubala sila ndumulanyege itolo ukubasimbila itasi.

4. Mo linga mukwimba muno simbile une, mo mukumañaga amahala une munongwa sya Kilisiti isya kubutitu.

5. Buno syo isi mfyinja ifikulu abana ba bandu bakabuligwemo, bo apa bakinguliligwe lilino nabapositili bake abikemo nabakunguluka, aba bali mu mwa Mbepo bosa.

6. Nikubala bosa aba linga bali mwa Kilisiti Jesu, aba ilibangeli libapelile nukwilingilanila nabikemo pakilingo nukuja mbili gumo gwene nabo, nukulilanila nabo isi Kyala afingene nabo ulufingo.

7. Lyo ibangeli ili nanine nipelile ukuja gwa kulibombela

nine, muno nanine Kyala angungile ilipyana lyake, ili ambelile muno amaka gake gikubombela ifi linga gikubomba.

8. Ena, ambele jujune ne mba-kindile itolo fijo bosa abikemo ubupimba. Nikuti ambele jujune ilipyana ili nilya kubabula abapanja ubuloli bwa Kilisiti, ubu najumo umundu akabwaganyamo muno bujilile.

9. Ambele nilya kubamulika bosa abandu ukuti bambone Kyala ukuti atile atile pakutendekesya isya kubutitu, isi sibilile bwila itolo mu mwa Kyala umpelafyosa, syandile papo kipeligwege ikisu.

10. Syo afindile ijolo papo atigi ikipanga kikubabulaga lilino itolo nabakulu (ba bandumi) namafumu kumwana amahala ga Kyala amalabila kosa nakosa gagaga.

11. Bo sisyo alinogonile ngani bwila itolo mu mbukulu. Sisyo sisilekwipelela mu mwa Kilisiti Jesu umalafyale gwitu.

12. Uju linga tuli mu mmyake, po ulwitiko ulu tumwikile jujo, po lukutupa ukusegelela kumyake twe basitakutila twe tumwikile itolo jujo.

13. Fyobene nikwiputa ukuti nangajetaga mungoje syangu isi nikubakubilwa umwe, isi sipelile ukuja sya kubimika umwe.

14. Fyobene nikupinda nama-fundo gangu nikumpindila tata,

15. uju fyosa ifikolo naku-mwana nankisu muno fikwita-mbulila mu mmyake jujo ingamu.

16. Nikwiputa kumyake ukuti nanumwe abapege amaka, aga kukakila umundu umpya gwa nkati, ukuti abapelege mumo

bujilile umwene ubuloli bwa bukulumba bwake, ukuti abapelege mwa Mbepo gwake.

17. Jope na-Kilisiti nikwiputa ukuti mundumbula syinu ajengelege lu lwitiko lwa kumwitikila; nanumwe ndugano ukuti musololege imisi mwikumbilege;

18. po ukuti nanumwe mwisemushyaganikisyeye lumu nabo bosa abikemo muno sijilile itolo nambwelefu nambutali nambusolofu nambwinufu.

19. Nulugano ulwa kungana Kilisiti po ukuti mwisemuluma nege ukuti lo lununu lulo, lukindilile nakumahala gosa. Nanumwe ukuti mwisulege itolo mufikege pabwisule bwa Kyala bosa itolo muno isulile umwene.

20. Umwene loli uju ame ne ukubomba fiyo, uju ikukindilila kuli fyosa nifi tukusuma nifi tukwinogona uswe, papo umwene jo ju mwenemaka aga gikubomba akabombo mmyitu uswe,

21. jo tumwimikege nankipanga na mwa Kilisiti Jesu nabwilabwila nakubusitakumalika siku nasisiku Ameni.

4.

1. Po papo lelo ne mbiniligwe mumalafyale nikubatengulila nikuti: pakwenda amubagilege muli sisyo mubilikiligwe apa ababilikilaga jujo.

2. Mwijisyege ulwijisyo losa mujege batengamojo monganyege nilya kuti „lya mbepa“ bwila mujilanile ndugano.

3. Mwijule ukulumilila ulwa kujila ukuja jumo jwene mwesa mwa Mbepo, lubapiñanyege lu lutengano.

4. Buno muli mbili gumo gwenene, muli Mbepo jumo jwene

mwesa, bo papo lope nulusbilo lwinu ulu mubilikiligwe umwe luli lumo lwene lope.

5. Muli malafyale jumo jwene, muli lwitiko lumo lwene, muli kosigwa kumo kwene.

6. Muli Kyala jumo jwene, uju jo gwise gwa bosa, uju abalambike bosa, uju ikubombela muli bosa, uju nukujenga ajengile muli bosa.

7. Loli twesa muno tujilile atujabenye ilipyana uju ilyake uju ilyake, atugelile pakigelelo kya fikungilwa ifi atukungile Kilisiti.

8. Lyo ili batigi: „bo ikufyuka kumwana po apupile abapupilwa bake, abandu alinkwenda nukubapa ifya kubapa.“

9. Ilyene loli ilya kuti „afyukile“ lyo likunjoba ukuti nukusuluka ko atalile ukusuluka ukubuka kuñumba sya pasi fiyo nkisu nkati nikuti?

10. Umwene loli uju asulukaga jo uju kangi afyukile kumwana, akindle ajilekufika ku kya kumwana fiyo kumwana, papo ikuti ngwilege itolo mosa.

11. Jo uju bamo abapelile bapositili, bamo abapelile bakunguluka, bamo abapelile ba kulifumasya ilibangeli, bamo abapelile batimi, bamo abapelile bamañisi.

12. Atile ba kubatendekesya abikemo, ukuti bafwane nako akabombo aka kubabombela abandu. Nikubala aka kuguje nga umbili gwa Kilisiti.

13. Alinkuti ba kwisakupela papo twesa tufikege napalwitiko lumo lwene twesa ulwa kumwitikila umwana gwa Kyala, napabumañi bumo bwene twesa. Alinkuti ba kwisakupela papo

tukulege ubuñambala ubupelelesye uswe tufikege napakigelelo kya bukusi ubupelelesye bwa ju Kilisiti.

14. Nanuswe ukuti po tulekege ukuja bufyele bwila ubu bukwelela pamajiga bukulabila nakuno nakuno, ubu bukupetanikila kosa nakosa nimbepo syosa sya bamañisyambya. Nulusyobo lwa bandu nubukomu ububibi po fingatukagilaga mubululila sya butungulu.

15. Himma po ukuti tukongege lolı sı sya nalolı twe bā ndugano, tukulege tumalikilege mu mmyake jujo ju Kilisiti untu gwitı.

16. Buno umbili gosa ugu gupakasanye utumbakasya tosa, ugu gwilungisanikisye tu tupunguño twake, go gukwegela mu mmyake jujo amaka gā kukula, gukongile mumo tukubombela akabombo kabo utumbakasya tosa aka akake aka akake, gukwijenga gwene, gukwijengela ndugano.

17. Lelo syo isi nikubabula nikubasisimikisya mumalafyale nikuti: amulekege ukwenda bo apa bikwenda abapanja abangi, aba bikwendela mu mbubugujufu ubu bikwagula bene.

18. Aba ininogono syabo kabakomile itolo akakisi, aba batumukilwe ubumi ubufuma kwa Kyala, papo nukumaña bakamaña nasimo, papo nukusisimanya basisimenye nindumbula syabo.

19. Abene papo basukile itolo nulwinogonelo, po papo batikufwamo nisoni. Himma bitagile itolo bipelile ukuja balufu kubulogwe, bikubomba syosa itolo inñali, batikuketela namaso apa bikuññwa tosa itolo.

20. Umwe lolı apa mwammañaga Kilisiti po mukalimneñe bunobuno,

21. linga nalolı mumpilike jujo, linga nalolı nukubamañisya bamañisyaga mu mmyake jujo ubwanalolı ubu buli mwa Jesu.

22. ubu bukuti mwifulege numundu unku lu uju ndwendo lwake akongaga isya mbukulu, uju ionangilaga ifiñoño fya lusyobo.

23. Ubwene ubwanalolı bukuti mwandukege lolı mumbepo sya lwınogono lwını,

24. mwıselekesyege umundu umpya, uju pakupe ligwa abambileko kwa Kyala. Nikubala nubugolofu nubwikemo ubu bukufuma mu mbwanalolı.

25. Ko kuno nikuti amulekege ukujoba isya butungulu; mwesa mujobege isya nalolı uju nunnıne uju nunnıne. Buno twe tumbakasya muno tujilile uju akā nnıne uju akā nnıne.

26. Linga mukukalala, po mwandegede mungatulilaga papo ninongwa. Mwandegede ilisuba lingajongaga bo sikali ingalalisi syını ukupuga isi linga syabambulenyey.

27. Umohesi mwandegede mungampaga pabukaño.

28. Uju linga ahijilemo fimo, jo angandisyaga ukuhija kangı. Jo ijulege lolı abombege simo innunı namabokogake, jope ukuti ajege nafyo ifya kumpa uju linga akaja nafyo nafimo.

29. Gosa amasyu amabofu go mwandegede mungasosyaga nkanwa mmyını. Himma musosyegega manunı gene, aga gikusijenga indumbula sya binını apa linga mwagile fikuti mu-

jobege sġmo. Gajege gā kuba-
tula aba linga bġkupilika.

30. Mwandege mungampelela-
ga ubusulumanye Mbepo mwġ-
kemo gwa Kyala, buno ikima-
ńilo Kyala ababikġle mġ mmya-
ke jujo ikya kwġsakubamańila-
mo umwe pabusġkġ bwa kuba-
ngġgwa umwe.

31. Muġosyege mmyinġ mġ-
mġmo bosa nubukalġ ningġmbu-
ko syosa ningalalġsġ syosa nu-
njwego gosa, syosa nisya ku-
tukana amahelġ na bu bubġbġ
bosa ġtolo.

32. Lolġ mwġpelege ukuja bo-
lolo kubġninġ, muġege nikiba-
bilġsġ munda mmyinġ, muġwa-
nege bo papo jope na-Kyala
abaswelġle mwa Kilisiti nanġ-
mwe isyinġ inongwa.

5.

1. Amġkongege ulwġho lwa
Kyala, muġbonekege ukuja mwe
bana mwe bakundwe. Nanġ-
mwe mwendelege mġ ndugano,

2. bo papo jope na-Kilisiti
atuganġle uswe alinkwenda nu-
kutufwila alinkwġpela ukuja
fya kusopa fya kwġkemekesya,
ifya luma uluńafġ kwa Kyala.

3. Buno nubulogwe nubu-
ńalġ bosa nubunńwe ubu bu-
tikuketela namaso, fyo fġkuti
mungafġmańaga na ġġ ngamġ
umwe, bo papo muġbagġle mwe
bġkemo.

4. Mungasġmańaga nisġ sġli
mwġko ukujoba nkanwa mmyi-
nġ nisya bukońofġ nisya su-
nga imbosyamġno, buno syo sġ-
kabagila sġsġsġ. Muġsġmańe lolġ
sġ sya kugwila ulupġ.

5. Buno syo nġkuti muġsġmańe-
ge nalolġ isya kuti najumo nu-
ndogwe najumo nunńalġ najumo
nuńńwatosā atġsakwġngilapo

pakġlġngo kukitangalala kya
Kilisiti kya Kyala. Namanga
umwene unńńwatosā nńamata
ġtolo gwa gyabakyala ġgingġ.

6. Mwandege najumo anga-
basyobaga namasyu aga ġali
bwasġ ġtolo, buno syo sġsyo sġku-
batwalġla ġgalalġsġ sya Kyala
abańalufġjo.

7. Mwandege mungġpelaga u-
kuja balġlanġsġ nabo lelo.

8. Buno ġjolo po mwali
ngġsġ ġtolo, lolġ lilino po
mwġpelġle ukuja lumġlġ
mġmalafyale. Pakwenda
amwġbonesyege ukuja mwe
bańal lumġlġ lelo.

9. Namanga ulwene uluseke
lwa lumġlġ lutġle nubunġnġ bosa
lutġle nubugolofġ lutġle nubu-
joba sya nalolġ.

10. Amġsġgelege bunġnġ mu-
sġmańege isġ sġnkyelġle uma-
lafyale.

11. Mungġpelaga ukuja
babombanġsġ nāba bġku-
bomba imbombo sya mu-
ngġsġ, isġ sġtikupamo se-
ke nasġmo. Himma muġba-
tobesyege nukubatobesya
ġtolo pabwelġ umwe.

12. Namanga isġ bġkubomba
kubutġtġ abene, syo mwġko nu-
kusġjoba nkanwa.

13. Syosa sġsġsġ lolġ apa ulu-
mulġ lukusġtobesya, po sġkubo-
neka pabwelġ ġtolo ukuti bo
sġli sġġle sġġle. Namanga syosa
isġ linga sġbonġke pabwelġ, bo
lumġlġ ġtolo syope.

14. Ko kuno bātiġi: lembuka
gwe uġonġle utulo usumġkege
mbafwe, po ġkukumulġkaga Ki-
lisiti.“

15. Mwandege fġjo lelo mwġ-
lingisanyege bunġnġ ulwendo
ulu muġkwenda bwġla. Munga-
fwanaga mulġ basġtamahala.

Himma mubonekege itolo ukuja mwe ba mahala naloli.

16. Mwilinyege bwilabwila itolo pakubomba apa linga pabonike pabubombelo fimo. Buno tuli mbusiku ububibi.

17. Ko kuno nikubabula nikuti mungipelaga ukuja bako-nofu. Himma mubonekege itolo ukuti mubumehe ubwigane bwa Kyala ukuti butile butile.

18. Kope nukugala mungagalaga ubwalwa, namanga ukugala kukupela ukwibululunya itolo. Himma mwikutege ju Mbepo.

19. Apa linga mukwangala mwe babo batupu (mwe bakilisiti), po mwijangakisyeye na si nimbo sya kwiputa na si nimbo itolo na si nagulano isi mukwagulila mwa Mbepo mwikemo. Mumwimbilege Kyala, munkubilege nifisango mundumbula syinu.

20. Kyala tata mungwilege nulupi bwila pali fyosa, mungwilege mungamu ja malafyale Jesu Kilisiti.

21. Mwilambisanikisyeye mwe babo batupu, papo mukuntila Kilisiti.

5, 22-6, 9: Kol. 3, 18-4, 1.

22. Abakikulu bo balambege kubalume babo, bo apa bikulamba nakuntwa.

23. Buno undume go gu ntu gwa nkasi, bo apa jope Kilisiti ntu gwa kipanga. Namanga umwene jo ju mpoki gwa mbili gwake.

24. Lolli nikuti bo apa kipanga kilambile itolo kwa Kilisiti, bo fikuti batendekege bububo nabakikulu, bope fikuti balambege kubalume babo ntu-ndu tosa.

25. Nanumwe lolli mwe ba-

nambala, amubaganege abakasi binu, bo apa jope na-Kilisiti akiganile ikipanga endile nukukifwila,

26. papo atigi nkipelege kikemo. Nikubala pala akyelusyeye pala akyosyeye namisi aga gali nijsyu.

27. Papo umwene jujo atigi nijimikilege ikipanga ikisisya itolo ubununu, ikisitakababye nakamo, ikisitangiina nasimo, ikisita nutumo nutungi utu linga bo tuli tosa. Himma alinkuti kijege kikemo kijege kyelu itolo na fi filema.

28. Bo fikuti batendekege bunobuno bope nabaambala. Bope fikuti babaganege abakasi babo ukuti mbili gyabo babo itolo. Namanga uju linga anganile unikasi gwake bo iganile mwene itolo.

29. Namanga najumo akagubengamo siku umbili gwake. Himma ikuti nukuguswila ifindu ikuti nukugutendekesya, bo apa jope Kilisiti ikipanga kyake ikukiswila ifindu ikukitendekesya.

30. Buno twe tumbakasya twa mumbili gwake uswe.

31. „Ko kuno umundu ikunde-kaga nugwise nunna ikumumililaga ju nkasi, lelo po papo bo babili bababa po bende nukwipela ukuja mbili gumo gwe-ne itolo.“

32. Isya kubutitu sisisi, syo ngulumba naloli. Une lolli nikubala nisya Kilisiti nisya kipanga kyake.

33. Lolli nanumwe fikuti mubaganege abakasi binu, uju ugwake uju ugwake, mufwane mwiganile mwibene. Umwene unzikulu lolli jo fikuti antilege undume.

6.

1. Mwe bana umwe, mubiti-kege abapapi binu, mubonekege ukuja mumalafyale nanu-mwe. Namanga syo ngolofu sisisi.

2. „Mwimikege nuguso nuoko“, lo lulagilo ulutasi lululu ulu luli nulufingo.

3. Nkubala ulu lukuti: „po kwisakunogaga pamwana apa, po kwisakugonaga fijo.“

4. Nanumwe mwe bisabo, mwandege ukubasambula abaninu. Himma apa mukubakusya, po mubalabisiyege kumalafyale napa mukubafunda napa mukubagolosa amahala.

5. Nanumwe mwe banamata, numwe mubiti-kege abanafyale binu, aba babakabile umbili. Mubatilege mubatete-mege mwe basitakwinogonela kosakosa indumbula, mufwane mukumwitika ju Kilisiti.

6. Mungababombelaga itolo bo bikubaketa; pakubomba po mungafwanaga nabo aba bikuti tukabege ubukundwe kubandu. Himma umwe mubonekege itolo ukuja mwe banamata ba ju Kilisiti. Isi iganile Kyala mubonekege ukusikonga nindumbula syosa itolo.

7. Mubabombele mwe basangalufu itolo, mufwane mukumbombela ju ntwā, mufwane mutikubabombela ba bandu.

8. Mumañege ukuti akabombo akanunu aka linga mwe bandu mubombile uju akake uju akake, ko isakubahombaga ju ntwā, nalinga muli banamata nalinga muli babuke itolo.

9. Na mwe banafyale babo, bo mutendekege bububo nanumwe. Mwandege ukubafi-

nga bwila. Mukumbukege mutigi: buno nanuswe tuli nugwitu umalafyale kumwana, uju atikunsalila mbununu kumaso umundu.

10. Isya kubumalikilo lelo mwe bamayitu syo nikuti: amukakilege mumalafyale nammakaga lutobe lwake.

11. Mwigelekege syosa ingwego sya Kyala muno sijilile, isya kubapelela ukwima bo ikubonelela ubukomu umohesi.

12. Namanga ubwite ubu tukulwa uswe, bo tutikulwa numbili niilopa. Himma tukulwa nabakulumba, tukulwa naba maka, tukulwa nabalambikakisu ba mungisi jijiji, tukulwa nimbepo ingasi sya mumpalanga muno.

13. Ko kuno nikuti amwigelekege syosa ingwego sya Kyala muno sijilile lelo. Syo sibapelelege ukwimamo pabusiku ubupalapala bula, po ukuti mwisemubatolege abalugu bo mwitendekisye mumalisisye.

14. Amwimege lelo mwifundikililege ubwanaloli ukuti ngwamba; mufwalege ubugolofu ukuti kyela kya kusiga ikipambaga.

15. Ulwa kwilinganikisya nganila isya kujoba ilibangeli lya lutenganyo, fyo fijege fyo fikato fifyo fya mmalundi ginu.

16. Mongelepo mutigi nulwitungo, lo mukolelege jijege jo ngulu ja kusimikisyamo ingwego syosa ingosye sya Ngasi.

17. Mufwalege ubupokigwa ubu mpokigwe ukuti kitili kya pantu; mutigi niisyu lya Kyala mukolelege, lo lujege lo lubo lwa Mbepo lulo.

18. Sisisi syo mubombege bo

mutile nukwiputa mutile nuku-
pyelesya bwila itolo iniputa
ifuma mwa Mbepo. Syo muje-
ge maso itolo sisisi mutigi nu-
kusyumilisya fijo mutigi nuku-
bimila bosa abikemo.

19. Muniputilege nanine ukuti
ndyagege ilisyu apa nikwinula
imilomo pakujoba nkanwa, lelo
po papo po nende nukukiba
itolo pakusifumunya isya ku-
butitu sya ibangeli,

20. Ili nikubukula ne mpiingwa
munololo itolo. Muniputilege
ukuti apa nikulijoba, po ngibege
itolo ndijobege itolo bo papo
libagile ukujobigwa.

21. Nanumwe lolì papo nikuti
mutumañege utwa kumyangu
kuno ukuti agonile atile atile

une, po papo ikubabulage syosa
ju Tikika unkilisiti umwinitu
uju tumañene nagwe, uju tu-
mwikile fijo pakabombo ka
malafyale.

22. Syo sisyo nanine nuntu-
mile kumyinu sisisi, papo ndi-
nkuti mutumañege utwa ku-
myitu kuno. Nukubasubisya
papo ndinkuti ikwakubasubi-
syaga nindumbula umwe.

23. Na-Kyala tata na-Jesu
Kilisiti umalafyale abapege
nulutengano nulugano mwe
bamyitu, onganyege papo na
lu lwitiko.

24. Ilipyana lijege nabo bosa
aba umalafyale Jesu Kilisiti
banganile lu lugano ulusitaku-
bolamo.

Ilyepisitili ili Pauli abasimbilaga aba-Filipi.

1.

1. Jo uswe twe ba-Pauli
na-Timoti twe banamata ba
Kilisiti Jesu tukubasimbila
mwesa na mwe bikemo mwe
muli mwa Kilisiti Jesu mwe
mujengile mu-Filipi na mwe
balindilili na mwe mukukibo-
mbela ikipanga.

2. Tukubaponya tukuti: na-
Kyala tata twesa na-Jesu Ki-
lisiti umalafyale abasajege ni-
ipyana nulutenganyo.

3. Bwila apa nikubakumbuka
umwe, po nikugwa ulupi
kwa Kyala,

4. buno bwila apa nikubipu-
tila mwesa, po bwila nikwi-
puta nulusanyo,

5. papo nagile mwipelile ukuja
balilanisì itolo mwibangeli mu-
fumile pabusiku ubutasi bula
mwisilekufika kulilino kuno.

6. Namanga syo mbikile umwe
ukuti uju akandile akabombo
akanunu mundumbula syinu, jo
isakukamalisyaga isakufikaga
nako pabusiku bwa Kilisiti Jesu.

7. Namanga syo simbagile une
ukubinogona mwesa sisisi, pa-
po muli mundumbula syangu
umwe, mwesa mwe muli balila-
nisi bangu napipyana namu-
nololo gwanga na muno niku-
litikila libangeli muno nikuli-
sisimikisya.

8. Buno jope na-Kyala ambwe-
ne une ukubasyukwa umwe, a-
pa mwesa nikubasyukwa mbu-
syukwe bwa munda mwa Kili-
siti Jesu.

9. Lolì syo nikwiputa une ni-
kuti ulugano lwinu linga lo-
ngelangapo bununu ukubala,
linga lwabapelelaga nukusya-
ganya inongwa nukwisibisa-
nya nasyo.

10. Nĩkuti linga po mwendaga nukumaña ukusĩsungula imbelelesye ukuti syo isi syo isi, lelo po papo po mwendege nukwela ĩtolo, mũngajaga nalyo nalimo ilya kubalonga pabusĩkũ bwa Kilisiti.

11. Namanga po mũkwĩsakwagaga mwĩswĩle niseke sya bugolofũ isi apelĩle Jesu Kilisiti, isya kumwĩtikila Kyala isya kuntukifya.

12. Lolĩ nĩkuti mbabule mwe bĩnangu syosa isi sĩnagĩle une ukuti syongĩlepo bunũnũ ukubasya ilĩbangeli.

13. Mũswĩge nanũmwe nikilundilo kyosa kya basĩkalĩ bā Kesali, bosa ĩtolo nabangi, ukusĩbona ingoje syangu ukuti mbĩnĩlĩgwe mwa Kilisiti.

14. Bope nabakilisiti aba bĩpelĩle mũmalafyale ukuja bĩnitu uswe, bope babele ĩtolo aba bĩkĩlemo mũngoje syangu, aba bendĩle nukukĩndilila ukukĩba pakusĩjoba ĩtolo inongwa abasĩtalutende ĩtolo nalumo.

15. Bamo ko balĩko nāba sĩkubatuma isya kuti tupelege nisya kukafũlana nisya kulwa apa bĩkumfũmũsya Kilisiti, lolĩ balĩko bope bamo nāba bĩkumfũmũsya papo banganĩle ĩtolo nalolĩ.

16. Abene bababa bo lubatumĩle lu lugano, papo bāmbwene une ukuti jo gwa kulikanila ilĩbangeli.

17. Balabala lolĩ apa bĩkumfũmũsya Kilisiti, bo bukubatuma bu bupelandundukano papo bĩkuti tumongelepo ubukamandanĩgwa une mũngoje syangu, bakaja belũ.

18. Pakĩ lelo? Pene po linga bĩkumfũmũsya ku kumfũmũsya ĩtolo ju Kilisiti, nalinga fĩkĩ ifĩ

linga fĩkubatuma. Pope nāpa linga bĩnogwĩne isĩngi ĩtolo apa bĩkumfũmũsya, po nĩkusekela une, pope nāpa bĩkumfũmũsya ulwa nalolĩ, pope nĩkusekela une. Himma ukusekela ko nĩkusekelaga bwĩla ĩtolo une.

19. Namanga meñe une ukuti sĩsĩsĩ syo nĩsakwagaga sĩpelĩle ukuja sya kũmboka une, papo mũtĩle nanũmwe mũkũnĩputila, atĩle jope na-Mbepo gwa Jesu Kilisiti ikũndula fĩjo.

20. Bo sĩsyo nĩkulikalika ĩtolo une, sĩsyo nĩkusubila ukuti ndanĩsakususĩgwamo. Himma nĩkuti nalilino nĩsakunjumbikaga ĩtolo kisĩtakufĩnda Kilisiti mũmbili gwangu mũno bo papo nĩkunjumbika bwĩla, nĩsakunjumbikaga bwĩla ĩtolo nalinga ndĩko kubumĩ nalinga fwĩle.

21. Namanga bo bumĩ une ndi mumĩ ĩtolo linga ndi na ju Kilisiti. Ukufwa une ko kukaba ĩtolo.

22. Apene lolĩ papo nagile bope nubumĩ bwa mũmbili ubu bwa kupa iseke sya kabombo, po kũndolĩle ĩtolo ukwĩsalila.

23. Sĩmbumbĩle ĩtolo syo ĩbili sĩsĩsĩ. Ukwĩgana ko nĩganĩle ukusumũka ĩtolo ukwakuja na-Kilisiti, namanga ko kukĩndilĩle ĩtolo fĩjo nalolĩ ubunũnũ.

24. Umwe lolĩ mũmbelĩle ukuti kujege kunũnũ ku kuja mũmbili tasĩ une.

25. Lelo papo syo nsĩkĩle sĩsĩsĩ, po papo meñe une ukuti tasĩ nĩkujako, meñe ukuti tasĩ nĩkujaga nanũmwe mwesa ne gwa kubabākisya nukukula nukusekela ndwĩtiko umwe.

26. Nĩkubapelelaga nukulefũka ĩtolo isya kwĩtukifya mmyangu umwe mwe bandu bā Kilisiti Jesu, bo nandĩsye nĩsĩleko kukuko.

27. Ku kubagila kwene lolì kofìkuti mubagilege bununu ukuja mwe benekaja mwibangeli lya Kilisiti, po nanine, nāpa linga nìkubaketa bo nìsileko, nāpa linga nìkupilika ìtolo utwa kumyinu bo ndi kubutali, — nìkuti po nanine ngwisakubamañaga ukuti bimile mwa Mbepo jumo jwene bosa, bali ndumbula jimo jene pakutulana ukusilwila ubwite isya lwitiko ulu mulitikile ilibangeli umwe.

28. Nìkuti aba tukulwa nabo, po ngwisakubamañaga umwe ukuti mutikubatiła napamo. Sisisi lolì syo sya kumañilamo ukuti abene bo bā kupyutigwa, umwe lolì sya kubamañilamo ukuti muli bā kupokigwa. Sisisi syo sikufuma kwa Kyala.

29. Buno umwe isya kwa Kilisiti syo mukakungilwa lwene lu lwitiko lwa kumwitikila. Himma mukungilwe nulukubilo ulu mukukubilwa papo muli bandu bake.

30. Nanumwe mukusindana lu lusindano lulo mwalyagile nìkusindana nanine, ulu nalilino mupilike ukuti nanine ngali ndi nalo.

2.

1. Lelo linga luliko umwe nulukumbusanyo ulufuma kwa Kilisiti, linga luliko nulubisiyo ulufuma ndugano, linga buliko nubulilanisi ubu ikupela Mbepo, linga luliko nulugano lwa mundumbula, linga kiliko nikibabilisi munda,

2. po mūñisukisyege ulusekelo, mujege niñinogono simo syene mwesa, mujege nulugano lumo lwene mwesa, mwesa mujege nindumbula jimo jene ìtolo pa-

kukinogona akene aka kali kamo kene.

3. Munginogonaga nasimo nisya kupela ukulundukana nisya kwijimikila ulwijimiko ulu luli bwasi ìtolo. Himma mwijisyege mwesa mutigi unwinangu āngindile ubukulumba.

4. Mwesa mungatwinamilaga uju tu twake uju tu twake. Himma tope na tu twa bininu mutuketege mwesa.

5. Munda mmyinu mwijinogonelege mumo ijinogonelelaga na-Kilisiti Jesu.

6. Uju akatigi fipupilwa ìtolo ulu āli bo ju Kyala, napapo mbubumbe āli Kyala ìtolo.

7. Himma umwene alinkwipela ukuja bwasi ìtolo, alinkwega ububumbe bwa butumwa, alinkufwana mundu ìtolo, namunuma alinkuboneka ukuti mundu.

8. Alinkwijisya mwene, alinkwenda nukwitikila na ku kubufwe, ena na ku kubufwe bwa pakikohokano.

9. Syo sisyo jope na-Kyala endile nukumfyukisya, endile nukumpela papo ningamu iji jisiki ndile ningamu syosa.

10. Amafundo gā bosa nabā kumwana nabā pasi nabā kusi po ukuti gipindilege mungamu ja Jesu.

11. Nindimi syosa ukuti sinjobege Jesu Kilisiti ukuja jo ju malafyale jujo, simwimikilege mumo na-Kyala ugwise.

12. Po papo lelo mwe nengwikeko umwe, amūñitikege nalilino bo papo mukūñitika

bwila. Mungafwanaga mukūñitika pene papo linga ndi papo pamyinu. Himma po mukindililege itolo lilino apa ndi kubutali, po mwijulege ukwipelela ukupokigwa, monganyege nukutiŵa nukutetema papo.

13. Namanga jo ju Kyala uju ikubapelela nukwigana nukubomba mundumbula syinu, papo abaganile umwene.

14. Tosa utu linga mukubomba, to mubombege mwe basitakusyonganikamo mwe basitakulwamo numojo.

15. Po mukwisakwipelaga ukuja mwe basitakujobigwapo nasimo, mwe belu itolo imindu gyosa; po mukwisakwipelaga ukuja bana ba ju Kyala mwe basitafilema nafimo, pope napa linga mongene nabandu abanyongafu aba, aba balemele itolo nukulemala. Buno mo mukulangala itolo ukuti ndondwa nkisu ikititu iki,

16. apa mukulyumilila ilisya lya bumi. Syo nikwisakwitukifyamo une pabusiku bwa Kilisiti, namanga nukubopa ngabopamo mwalo ulubilo, nukwijula ngijulamo mwalo.

17. Himma lolu pope napa linga bikona ililopa lyangu une ukuti ikemo lya kukusya, napa linga bangusyangapo napikemo napakabombo ka lwitiko lwinu, po nikusekelaga itolo une, po nikusekelaga lumo nanumwe mwesa.

18. Bo mutendekege lelo nanumwe musekelege. Amusekelege lumo nanine.

19. Nikusubilila mumalafyale Jesu lolu une nikuti pamo pasyele panandi itolo une ukuntuma kumyinu Timoti, papo na-

nine nikuti nise nhobokeye bo mbilike utwa kumyinu kukuko.

20. Namanga akajako najumo ujungi une, uju ali bo jujuju indumbula, buno umwene utunongwa twinu tosa isakutwinogonaga umwelu itolo mundumbula.

21. Namanga bosa abingi bo bikwilondela tu twabo babo, batikulonda si sya Kilisiti Jesu.

22. Mumene lolu nanumwe muno abonekile (ubununu), muno alinkumbombela une ukuti mwana ikumbombela ju gwise, apa twabombaga twesa nanine akabombo ka ibangeli.

23. Jo nikusubila ukuti nikuntumaga papopapo itolo bo nibwene nimwene isyangu nanine kuno silabile.

24. Nanine lolu nikile mumalafyale ukuti ndisakuhabapo nanine ukwisako kumyinu kukuko.

25. Lilino lolu po nagile kununu ukuntuma ju Epafulotiti unkilisiti umwinitu, umwinangu pakabombo, umwinangu nambwite, uju alisilekubika fifyo mwalindumile ifya njala fila.

26. Namanga nagile asyukilwe fijo ikuti linga najakubaketa umwe mwesa. Kangi nagile sili mmwana itolo indumbula umwene, papo alyagile mpilike umwe ukuti abinaga umwene.

27. Namanga ukubina ko abinile naloli, pasyele panini itolo nukufwa. Lolu Kyala jo alinkwenda nukumpakisya. Lolu mungati ampakisye jujo mwene. Himma ko kuja ambakisye najujune, papo atigi angakatishanyaga ubusulumanye pabusulumanye ubunine une.

28. Po papo nendile nukongelapo bununu nukunkujisya, papo ndinkuti po bisakusekelaga kangi umwe bo mumbwene mmaso, papo ndinkuti po nanine nisa-kongelapo ukuhoboka bununu ubusulumanye ubu sulumenye njne.

29. Mumwambililege ulwa mumalafyale lelo mwe basangalufu itolo, bwila mubatilege aba linga bo bali bunobuno.

30. Buno ko kabombo ka Kilisiti aka kalimpelile ukupona ukufwa, papo alinkusita nukwipakisya ubumi bo ikuti nisyeyege ikyagi iki fyasyele ifi mwalindumile umwe ifya kundula une.

3.

1. Sisyele si sya kuti amusekelege mumalafyale mwe bamyitu. Apa nikukomba sisyo bwila pakubasimbila simo syene sisyo une, po sitikundinga une; umwe loli nikuti po mukakaga.

2. Mwandege imbwa isyo, mwandege ababombi ababibi abo, mwandege aba bikwionanga itolo ukwibuta ububutigwa.

3. Namanga twe ba bubutigwa bwa naloli uswe, Kyala tukumbobela mu mwa Mbepo, tukwitukifya mwa Kilisiti Jesu, tutikwikila mu mumbili gwa pasi ugu.

4. Ko nanine nali nasyo simo isya kwikila mumbili itolo. Linga jumo ujungi at' atigi ndi nasyo isya kwikila mumbili une, po angindaga lelo une?

5. Buno mbutigwa ububutigwa bo ngonile ubusiku lwele; ndi ni-Isilaeli ikisu; ndi ni-Beniamini ikikolo; ndi n-Hibuli, ndi

mwana gwa ba-Hibuli; mungomelesyo ndi mfalisai.

6. Isya lwijumiko syo ndinkukifwima itolo ikipanga; isya bugolofu bwa mungomelesyo syo ndinkusita ukuja nalyo nalimo ilya kunjoba.

7. Loli sisyo ijolo natigi bo bukabi ngabile une, syo kangi lilino nsibonile mwa Kilisiti ukuja syo sya kumbesya ndupu itolo.

8. Himma po papo lilino syosa nsibwene ukuja sya kumbesya ndupu, papo nkubwene ukummana Kilisiti Jesu umalafyale gwangu ukuti ko kukindilile itolo ubununu, uju mbekisye mu mmyake syosa, uju syosa nsibonile mu mmyake ukuja gyo mindu mitupu gya kwijala, papo nikuti nunkabe ju Kilisiti mwene.

9. Jo nikuti linga nabonekaga ukuja mu mmyake jujo! Nikuti nangajaga nabo bu bwangu ubugolofu ubufuma mungomelesyo! Himma nikuti njege nabo ubugolofu ubu lukumbelela lu lwitiko lwa kumwikila Kilisiti, ubu bukufuma kwa Kyala ubu bwitotike pa palwitiko.

10. Nikuti linga nammanaaga jujo, linga nagamaaga nama-ka aga gali ndusyukilo lwake ulu asyukilaga; linga nakumanaaga nukulilanila nagwe ingubilo syake isi akubilwaga.

11. Papo nikusubila ukuti linga nikufwanapo nagwe ukufwa, po pamo ngafikepo nanine pabusyuko ubwa kufuma mbafwe.

12. Ndikuti po papo ngabile, ndikuti po papo ndi mpelelesye. Himma nikwijula une loli nikuti linga nakabaga, papo nanine angabile Kilisiti Jesu.

13. Mwe bāmyitu, na jujune ndikwīnogona ukuti po papo ngabile. Himma kamo lolī ko nīkubomba: nīkwībwa utwa kuñuma tosa, nīkwīgololela kutwa kukyenī lolī.

14. Amaso gali pa pampaka gwa fīnganilo, bo nīkwījula akuma akā kuñaka akā lubilikilo lwa kumwaña lwa Kyala ulu āmbilikīle mwa Kilisiti Jesu.

15. Twesa lelo twe tūmalīke ubukusī, twesa tūlīnogonaga sīsīsī. Apene lolī linga sīmo mūsobīle ukwīnogona, po syope Kyala isakubakīngulilaga sijege pabwelū syope.

16. Kwene ku kusogola mūli isī tūsyagenye, ko fikuti tūso-gole twesa itolo tūkongege nīgolokesyo kimo kyene twesa.

17. Nanūmwe ulwendo mūngongege une mwe bāmyitu. Mūbaketege babo bīkwendela mūmo tūbapēlīle akā kuketelamo.

18. Buno bīngī aba bīkwenda ijingī itolo. Bo aba nīkubabula bwīla umwe, kangī nalilino nīkubabula ne nīkulila namasosī itolo nīkuti: bo balugu bā kīkohekano kya Kilisiti.

19. Abene kusūlo ko kupyūtīgwa kutupu, namanga abene lyakyala lyabo bo bu bula. Ukwītūfyā abene bīkwītūkīfyā inīsūsyantū syabo. Ukwīnogona abene bīkwīnogona sī sya nīksū mūno po papo.

20. Namanga ubwene ubwitu ubwenekaja buli kumwaña, kuno gope namaso gitū galabile, papo tūkuti ko ikufūmaga umpokī gwitu Jesu Kilisiti umalafyale.

21. Uju umbili gwitu gwa bupīmba bwitu bububu,

isakwandulaga mūñuma gujege bo gumbilī gwa-ke gwa kubukulumba, papo umwene ali nama-ka gā kulambikila fyosa itolo.

4.

1. Po papo lelo mwe bāmyitu mwe nengwīkeko umwe, mwe syukīlwe fījo, mwe lusekelo lwangu, mwe ngiga jangu, bo mwītotekege bunobuno mūmalafyale.

2. Nīkunsūkanya na ju Ibo-tija, nīkunsūkanya jope na ju Sintike nīkuti balimañanilaga mūmalafyale.

3. Ena nīkupyeesya naku-myako gwe nkunganisī gwangu gwe nsubilī nīkuti batulīñā nungwe, buno abakīkulu bo babili bababa bo twalījulāñle nanīne pakufūmusya ilībāngeli bo tūli naba-Kīlementi nabāngi aba bāndulaga akabombo, aba ingamū syabo sīli mwa kalata gwa bumī.

4. Amūsekelege mūmalafyale bwīla, kangī nīkwandisya nīkuti amūsekelege.

5. Bosa abandu babamañe ubutembelefu umwe. Umalafyale ali kifukī.

6. Komma ukwījaja nafīmo ukwīnogona. Himma, syosa isī linga mūmbīngilīle Kyala, syo mūmbulilege ndwīpūto losa nandupyeesyo ulu longene nukugwa ulupī.

7. Ulwene lolī ulutenganyo lwa Kyala, ulu luga-kindīle gosa amahala lo lukusyubatilaga mwa Kilisiti Jesu nīndūmbūla syīnū nīñīnogono syīnū.

8. Nīkumalisya lelo mwe bāmyitu nīkuti syosa nisya naloli, syosa nisi sīkuboneka ukuti sībagisye itolo, syosa ningolofu, syosa niñelu, syosa ninnunū pakuketa, syosa ninnunū pakupilika, linga pamo syo isi sīkuboneka itolo ubununū, linga pamo sya kutufigwa, syo mūsīnogonege syosa sisisi.

9. Nisi mbamañisye nisi mwambilile kumyangu nisi mupilike kumyangu syo mubombege sīsyo. Po jope na-Kyala umwanelutenganyo, po jope ikujaga nanumwe.

10. Lolī po sekile fijo mūmalafyale une, papo lilino po nagile mwandisye kangī musangile pakūñinogonela ifya kūndondela. Ukuñinogona ko kwakī ko mukūñinogona bwila, lolī papo mukālinganike bununū.

11. Mungati syo nīkujobela mbutumukilwa ubu pamo ndumukilwe une. Himma buno une nišibile ukufwana nafyo bwila itolo fiŷyo linga ndi nafyo.

12. Buno ndi nnunū une pope nāpa linga fili kyagi, kangī ndi nnunū une pope nāpa linga fikulefuka itolo. Nišibisenye nato tosa natosa une. Nīkubala nukwīkuta ifindu nukufwa injala, nukulefuka ifindu nukukubilwa itolo, nīkuti tosa nišibisenye nato une.

13. Nafimo fikāndola une, papo ndi mūli jujo ikūmba amaka.

14. Lolī po mujile apa tulilaniñe nanine mbutolwe bwangu.

15. Lolī mūmeñe nanumwe mwe ba-Filipi, papo lyandi-gwege ilībangeli ukujobigwa,

pala fūmege nalyo mu-Maketonija une, po nakimo ikingi ikipanga kikipelamo ukuja kīnangu pakubala twesa nanine indalama, nisi nīkulya nisi nīkwambilila. Jo jujumwe mwibene po papo.

16. Buno pope nāpa nāli mū-Tesaloniki, po mūlinkūndumila ifya njala, mūlinkuti ulutasi lula mūlinkuti lope nulwa bubili lula.

17. Mungati pamo une nīkulonda ukuti mūmbege ifya kūmba une. Himma une nīkulonda sī seke syene, papo nīkuti kibalege ikyuma kyinu iki mukulundika.

18. Po ndi nafyo fyosa lelo lilino. Ko kuja fikulefuka nukulefuka itolo. Fīkwilile une, papo āmbege Epafulotiti fiŷyo mūndumilege umwe, fikununga uluma, fipelile ukuja ikemo ili ikwambilila Kyala, ili linkyebile jujo.

19. Umwene Kyala gwangu lolī isakubisukisyaga mosa muno mūli kyagi, isakugelelaga pabulolī bwake, isakupelele-syaga itolo, mwesa mwe mūli mwa Kilisiti Jesu.

20. Umwene lolī Kyala, tata twesa, atumwimikege tukafikege nagwe nakubusitakumalika siku nasiku. Amenī.

21. Mubaponye bosa abikemo aba bali mwa Kilisiti Jesu. Bīkubaponya abakilisiti abininu aba ndi nabo papapa.

22. Bīkubaponya bosa abikemo, bakindilile fijo pakubaponya abā mū nūmba ja Kesali.

23. Ilyene ilipyana lya malafyale Jesu Kilisiti lyo lijege nimbepo syinu.

Ilyepisitili ili Pauli ābasimbilaga aba-Kolosi.

1.

1. **Joune Pauli** ne mwa-positili gwa Kilisiti Jesu, ne āningisye ju Kyala papo ali-ganile jujo pabwigane bwake, ndi na-Timoti unkilisiti umwīnangu.

2. Tukubasimbila na mwe bīkemo bā mū-Kolosi na mwe bakilisiti mwe bīnitu mwe mūmwītike Kilisiti. Tukubaponya tukuti: Kyala tata twesa abasajeye niipyana nulutenganyo.

3. **Bwila** apa tukwīputa ulwīputo, po tukubagwila ulupī umwe kumalafyale gwitū Jesu Kilisiti tukuti: „ndaga gwa-bomba“,

4. papo tupilike nulwītiko lwinu ulu mūmwītikīle Kilisiti Jesu, nulugano lwinu ulu mūbaganile bosa abīkemo.

5. Tukuti „ndaga“ nulusubilo ulu umwene ababikīle umwe kumwana, ulu mwapilike li ijolo mwisyu lya nalolī lya ibangeli,

6. ili lijilekufika nakumyinu kukuko. Namanga ilyene nankisu kyosa likupa iseke likubāla, bo papo likupa iseke na mū mmyinu mūmūmo lyandile pabasiku bubo mutigi nukupilika mutigi nukulimaña nalolī ilipyana lya Kyala.

7. Namanga ilyene lili bo papo abamañisyege Epafula unñamata umwinitu uju tumañene nagwe, unsubili itolo pakabomboka Kilisiti aka ikubabombela umwe.

8. Jo atubulile nulugano lwinu ulu abapele Mbepo.

9. Po papo nanuswe twandile musī gugo tupilikege sisisi, tukalekamo siku, himma bwila tukuti nukubiputula tukuti nukubasumila tukuti linga mwa-fikaga pabupelelesye pakusimaña isi iganile umwene, tukuti linga mwasimañaga na mū mmahala na mū mbumañi ubu ikupela Mbepo.

10. Namanga po mukwisakumbagilaga umalafyale mukwisakunkyelaga nalolī, po mukwisakupaga niseke sya mbombo innunu, po mukwisakongelapo bununu nukummaña umwene Kyala.

11. Nukukaka po mukwisakukakilaga mmaka gā bukulu-mba bwake. Lelo po papo sisisi po sibapelelege nubufisalyojo nubusitakukalala bosa ubu bongene nubusangalufu itolo.

12. Lelo po papo po mwendege nukugwa nulupī kwa tata, uju atubagisye ukuti tujege bingilanisi pakilingo nabīkemo ndumulī mūla;

13. uju atupokile muno ingisi jipelile ukuja nñafyale itolo, atusamisyeye ajilekutubika kukitangalala kya mwana ke unkundwe kumyake.

14. Uju tubwagile mū mmyake ububangigwa ubu tubangigwe, ubwa mwilopa lyake, nikubala bu buswe bwa nongwa.

15. Jo uju Kyala unsitakuboneka mmaso ankosisye ulukope lwake. Jo gwa kipanda kufipeligwa fyosa.

16. Buno fyosa fipeleligwe mū mmyake jujo, ni-

fya kumwana nifya pasi apa, nifi fikuboneka mmaso nifi fitikuboneka, na ba batambikigwa na ba bafafyale na ba bakulu na ga mafumu. Fyosa itolo fitile nukwipelela mummyake jujo fitile nukupeligwa ukuti fijege fya-ke jujo.

17. Umwene aliko bo fikali fyosa. Asobe jujo, po angali fikubululuka fyosa.

18. Nukuja ntu ko ntu gwa mbili jujo. Nikubala ukuja ntu gwa kipanga. Papo umwene bwandilo itolo jujo, gwa kipanda itolo nukufuma mbafwe, papo Kyala atigi ajege jo ju ntasi jujo ntundu tosa.

19. Papo Kyala aliganile ukuti ubwakyala bwake bosa muno bujilile bujengege itolo mummyake jujo.

20. Aliganile umwene ukuti fyosa fisajanilege nagwe mummyake jujo, bo apelile ulutengano niflopa lyake lya pakikohekano. Nikuti aliganile ukuti fisajanilege nagwe jujo mu mwa Kilisiti fyosa itolo, nifya pasi apa nifya kumwana.

21. Nanumwe ijolo po mwali ba kikolo ikingi itolo, mwali balugu ininogono syinu, mulinkusifungamila si mbombo sya bugasi.

22. Lilino loli po isajanile nanumwe mumbili gwake gwa bundu apa afwaga, papo atigi mujege bikemo itolo mungajaga nafyo nafimo ifilema, mujege belu itolo isya kubalanga bo ikubabika kumaso kumyake umwe.

23. Linga naloli mukulumilila ulwitiko, linga mwikumbile, linga mwitotike itolo, linga

nafimo fitikubasegulamo kulusubilo ulu libapele libangeli ili mupilike, ili lifumwike mifeligwa fyosa ifi fili kusimpalanga, ili nanine ne Pauli nipelile ukuja gwa kulibombela.

24. Lilino loli po nikusekela apa nikubakubilwa umwe, apa nikumalisya ikyagi iki kyasyele kubutolwe bwa Kilisiti, apa nikukimalikisya mumbili gwangu une; apa nikugubombela umbili gwake jujo, — nikukibala ki kipanga.

25. Buno kyo nanine nipelile ukuja gwa kukibombela, ngongile mbubombeli ubu Kyala ambele une ubwa kubabombela umwe, ubwa kulijoba lyosa itolo muno lijilile ilisyu lya Kyala.

26. Nikubala isya kubutitu isi sifisigwe itolo sifumile namfynja fya mbukulu namfikolo fya mbukulu. Lilino loli po sibasetukile abandu bake abikemo,

27. aba Kyala atigi isya kubutitu sisisi bikusibonaga ukuja nginde itolo ubukulumba bo situpukile mbapanja. Namanga sisisi mungati fiki, himma jo ju „Kilisiti itolo mummyinu, lusubilo lwinu lwa kusubilila ubukulumba.“

28. Jo uju tukufumunya inongwa syake, apa tukubasoka bosa abandu jumojumo, apa tukubamañisya bosa abandu jumojumo namahala gosa agatuli nago. Papo tukuti bosa abandu jumojumo tukababike kumaso kwa Kyala abapelelesye itolo ubupelelesye bwa mwa Kilisiti.

29. Syo sisyo nanine nikwijula nikulwa, nikugelela pa-

maka gake aga jope ikubombela mu mmyangu une.

2.

1. Namanga niganile une ukuti mubumañe ubwite bwangu ukuti butile butile ubu mumbelile nanumwe nabā mu-Laotikija, bosa nāba bakāmbonamo mmaso une umbili.

2. Papo nikuti bipelege ukujabakifu indumbula, bilungisanikisyege ndugano, bakabege kyosa ikyuma kya lwanaganikisyo ulu lutalwile itolo ukusyaganya syosa itolo, po ukuti bisebasimañege isya kubutitu isya Kyala. Nikubala isi sibonekile mwa Kilisiti,

3. uju kyosa ikyuma nikya mahala nikya bumañi bosa kibilile mu mmyake jujo.

4. Syo nikubabula sisisi, papo nikuti najumo angisakubasofyamo ikilungi nindobesyake indungulu.

5. Namanga nāpa linga ndi kubutali itolo umbili, pope po isyene imbepo syangu syo ndi nanumwe kukuko, po nikusekela apa linga nagile mutile nukubamba itolo ndukindi lumolwene mutile nukwipela ukujalyo ilinga itolo ulwitiko lwinu ulu mumwitikila Kilisiti.

6. Amwendelege mu mwa Kilisiti Jesu mumalafyale lelo, bo papo mumwambilile.

7. Musololekesye mu mmyake imisi, mwijengege pa pamyake jujo, mwitotekege nulwitiko lwinu, mukongege mumo bābabulaga aba babamañisyaga, mufwane mukulefuka itolo ukugwa nulupi.

8. Mwandege najumo angisakubapupa itolo nubuganamahala gā nkisu ubu ali nabo, nulu-

syobo ulu luli bwasi itolo ulu lukongile ntulagilo twa bandu itolo, ulu lukongile mungeke sya nkisu mumo, ulu lukakonga mwa Kilisiti.

9. Buno bosa ubwakyala ubwa kuja juju Kyala naloli bulimo itolo mu mmyake bwila, ubupelelesye itolo naloli.

10. Nanumwe linga mukuja mu mmyake jujo bo mwiswile muli nafyo fyosa itolo. Namanga umwene go gu ntu gwa bukulu bosa itolo nugwa bufumu bosa itolo mumo bujilile.

11. Umwene kope nukubutigwa mubutigwe mu mmyake jujo. Mungati nikubala ububutigwa ubwa kubutigwa nama-boko. Himma une nikubala ubwa kwifula umbili gwa mbibi ugu. Nikubala ububutigwa ubu abutigwe Kilisiti.

12. Buno apa mosigwaga ko kusyiligwa mwasyililigwe lumolagwe, kangi mumo mukosigwa mumo mo mulinkwenda nukusyukila lumolagwe kangi, lulinkubasyusya lu lwitiko lwinu ulu mwagitikilaga amaka gā Kyala, uju alinsyusisye na ju mwene mbafwe.

13. Lelo po papo umwe mwe mwali bafwe itolo, papo mwali namungilanyo syinu nambusitabubutigwa umbili gwinu gwa mbibi, nikuti po papo umwene alinkwenda nukubapela lumolagwe ubumi, apa abaswaga syosa ingilanyo syinu.

14. Nikubala apa omolaga umpupa gwa nongwa, ugu gwa-tumelelaga ugwa tulagilo. Alinkugusosya itolo po papo, apa agukomelaga pakikohekano;

15. apa alinkubafula itolo nabakulu bā bāndumi namafumu

alinkubalumbusya pawelw ali-
nkubalulutilila papo pakikohe-
kano.

16. Po papo angajangako lelo
najumo ugwa kubalonga
nukulya nukunwa ninongwa
sya fyaka fya pakyinja nifya
pamwesi nifya pamilungu.

17. Namanga tututu to tussyu-
ngulu itolo twa tuto tukuja
pakwisaga, ugwene umbili jo
ju Kilisiti.

18. Najumo angabasyobaga
akuma kinu ka mufinganilo.
Bangabasyobaga aba bikwisa-
lila bene nulwijisyo lwabo nu-
buñago ubwa kubañagulila a-
bandumi. Abene bikwikolanya
itolo nutu bakatubonamo siku
mmaso, bikwijumbika itolo nisi
sikajako, papo lukubatuma lu
lwinoogono lwa mbili gwabo
gwa mbiji.

19. Abene batikumumilila ju
Ntu, uju umbili gosa gufumile
mu mmyake ukubala ulubalo
ulu apelile Kyala. Nikubala
umbili ugu gukutulana, ugu
gwilungisenye nutupunguño nu-
tusipa.

20. Linga naloli mufwilile
lumo na-Kilisiti, linga na-
loli musokile mungeke sya nki-
su muno, po bati bababikepo
utulagilo ukuti mukali tasi muli
ba nkisu muno ubumi lelo?

21. Nikubala utulagilo utu
tukuti: mwiko nukukola, mwiko
nukufimana nkanwa, mwiko
nukufipalamasya.

22. Lelo utwene tosa utu bi-
kujoba, to tundu utu tukumalika
itolo apa gwe mundu kutulya.
To linga utukongile tuto, bo
ukongile namuno bikulagila ba
bandu itolo, namuno bikulinga-
nya ba bandu itolo.

23. Isyene isi bikulagila aba-

ndu, ko sikufwana sya mahala
loli napa bikuñagula ubuñago
ubu bisalile bene napa bikwi-
jisya bene napa batikwipakisya
umbili. Loli syo sitikukubumbu-
lila nafimo gwe mundu. Buno
syo sya kukupelela ukufukwa
itolo umbili gwa mbiji.

3.

1. Apene lelo linga na-
loli musyukile lumo na-
Kilisiti, po mulondege i-
fya kumwana, kuno Kili-
siti itugesye kukiboko
ikililo kya Kyala.

2. Mwinogone si sya ku-
mwana, munginogonaga si
sya pasi apa.

3. Namanga mufwile itolo. Li-
lino lelo po ubumi bwinu bw-
bilile lumo na-Kilisiti mwa
Kyala.

4. Linga siku loli linga isile-
kuboneka Kilisiti, ju Bum bwi-
nu, po mukwisakubonekelaga
lumo nagwe mwe bakulumba
itolo.

5. Po papo nikuti amutu-
gogege utumbakasya twa
mumbili gwinu utwa pasi apa,
utu tukubomba nubulogwe nu-
bunali nubupye ubwa kupila
mumbiji nubunoñwe bosa ubu-
biji nubunoñwatoso, namanga
ubwene bo bwa kugibombela
gyabakyala.

6. Sisisi syosa syo isi sikuba-
twalila ingalalisi sya Kyala
bosa abanalwilo.

7. Nanumwe ijolo po muli-
nkwangala nasyo sisisi, apa
syapatile ubumi bwinu bosa.

8. Lilino loli po musitagege
syosa sisisi, ningalalisi ningi-
mbuko nububiji nisya kutuka-
na amahelu nisi sili mwiko
nukujoba nkanwa mmyinu.

9. Mungabulanaga isya butungulu. Mwifūlege umundu unkūlu nimbombo syake syosa,

10. mwendege nukwīselekesya ju mpya, uju ikwījandula ikufika pabumañi bwa kusimaña syosa itolo, ikukonga mūmo anko-sisye ulukope jujo ampe-laga.

11. Mū mbupya mūno mo najumo nun-Giliki nun-Juta, najumo numbutigwa nunsitabubutigwa, najumo nugwa kunja nunsitañiho, najumo nuntumwa numwabuke. Himma jo ju Kilisiti ntupu muli bosa.

12. Papo lelo muli basunguligwa bā Kyala, papo muli bikemo, papo muli baganigwa, po papo amwīselekesyege mutigi nikibabilisi kya munda, mutigi nikisa, mutigi nubololo, mutigi nulwījisyo, mutigi nubutengamojo, mutigi nulwa kuti „lya mbepa“ bwila.

13. Amutesanye, mušwane isi linga muli nasyo isya kumelani. Bo apa jope numalafyale abaswile nanumwe isyinu, numwe bo mutendekege bububo, mušwanege itolo nanumwe.

14. Pamwaña pali syosa sisisi po mongelengepo nulugano, ulu lwipelile ukuja ngwamba itolo ja bupelelesye.

15. Ulwene lolī ulutenganyo lwa Kilisiti lo lugege luñafyale mundumbula syinu, buno lo lulo mubilikiligwe bo muli mbili gumo gwene. Lope nulupi mugege nalo.

16. Ilyene ilīsyu lya Kilisiti lyo lijengege lyosa itolo muno lijilile munda mmyinu. Amahala gajengepo gosa bo mukumañisanya bo mukutengulanila.

Kyala mumpalile ulwa kuntu-fya mundumbula syinu, bo muli nulupi bo mukumpalila niñimbo sya kumpalila, niñimbo sya kuntu-fya, na si ñagulano isi mukwagulila mwa Mbepo mwikemo.

17. Syosa isi linga mukubomba nalinga go masyu mukujoba nalinga ko kabombo itolo mukubomba, syosa mubombelege mungamu ja Jesu umalafyale. Nukungwila ulupi na Kyala ugwise ko mungwilege mungamu ja Jesu mūmo.

18-4, 1: Efes. 5, 22-6, 9.

18. Mwe bakikulu amula-mbege kubalume binu, bo papo mubagile mwe muli muntwa.

19. Mwe bañambala numwe mubaganegē abakasī binu mungajaga bakali.

20. Mwe bana amubapilikege abapapi binu ntundu tosa, namanga syo nnuñu kuntwa.

21. Mwe bisabo mwandegē ukubasambula abaninu, buno linga mukubasambula, po pamo mwisemwage bikujeta itolo.

22. Mwe bañamata nanumwe mubapilikege ntundu tosa abañafyale binu aba babakabile umbili, mungababombelaga itolo pene apa linga bikubaketa, bo apa bikubomba aba bikuti tukabege itolo bu bukundwe bwa kukundwa kubandu. Himma mubabombelege mwe basitakwīnogonela kosakosa indumbula, mubonekege ukuti bikuntila untwa.

23. Aka linga mukubomba ko mubombelege indumbula syosa itolo, mubonekege ukuti bikumbombela ju ntwā, mušwane mutikubabombela ba bandu itolo.

24. Buno mumeñe nanumwe ukuti mukwisakwambililaga kuntuwa ifya kubahomba. Nkubala ki kilingo. Mumbombelege ju malafyale, ju Kilisiti lelo.

25. Namanga uju linga ikubomba simo inyongafu, jo ikwiskwambililaga sisyo inyongesye, buno Umwene atikunsalila mbununu kumaso umundu.

4.

1. Mwe bañafyale abañamata binu mugolosyege pakubahomba mubafwanyege. Mukumbukege ukuti nanumwe muli nugwinu umalafyale kumwana.

2. Ulwiputo lo mwijumikege. Mujege maso bo mukwiputa, mugwege nulupi.

3. Monganyege nulwa kutwiputula nanuswe, Kyala ukuti atwigulilege kukifigo kya kwendamo ilisyu, tusijobege itolo isya kubutitu isya Kilisiti, isi simbelile ukupinigwa une;

4. nanine (muniputilege) ukuti nsitupusyeye pabwelu itolo, bo papo fikuti nsijobege nalilino.

5. Amahala gajeko bo mukwangala nabapanja. Bwila bage mwilingenye ubusiku bosa.

6. Bwila amasyu ginu aga mukujoba gajege manafu itolo gafwane mulungile numunu. Bwila mumañege ukubamula bununu bosa babo linga mukujoba nabo, bo papo pabagile.

7. Utwakumyangu kuno tosa isakubabulaga ju Tikika umwinitu unkilisiti uju tumañene nagwe, uju tumwikile fijo pakabombo, umwingu mbuñamata ubu tuli banamata ba malafyale.

8. Syo sisyo nanine nuntumile kumyinu sisisi, papo ndinkuti

akapilikege utwa kumyinu kukuko, nukubasubisya papo ndinkuti ikwakubasubisya gani ndumbula umwe.

9. Ali nagwe Onesimu unsubili, umwinitu uju tumañene nagwe, uju afumile mu mmyinu mumumo. Bo bikubabulaga tosa utwa kunokuno.

10. Ikubaponya na ju Alisitaliki, uju batukungisenye twebabili munololo, na - Malika untani gwa Balinaba, uju mbabulege mwa kalata. Jo linga siku linga isileko, po mwise mumwambililege bununu.

11. Ikubaponya na - Jesu uju bampele ija Jusiti. Bo ndi nabo bene bababa ababombanila nanine akabombo ka kitangalala kya Kyala abafumambubutigwa, bo bipelile ukuja ba kuhobokelamo une.

12. Ikubaponya jope na-Epafula, uju afumile kumyinu kukuko unnamata gwa Kilisiti Jesu, uju ikubalwila bwila umwe muniputo syake isi kwiputa, ikuti linga bimaga abapelelesye itolo umwe, ikuti linga basimalaga syosa ukusimana isi linga iganile Kyala.

13. Namanga syo nikunkanila nanine nkuti himma kwipukulanya itolo ukubabombela nanumwe nabamu-Laotikija nabamu-Hyelapoli.

14. Ikubaponya jope na-Luka unganga gwitu, uju tumañene nagwe. Jope na ju Ndema ikubaponya.

15. Mubaponyege bope nabakilisiti abinitu ba mu-Laotikija na-Nimfa nakapanga aka kikukomana nnumba jake.

16. Bo mwimbile kalata uju, po mukabatumilege nabamu nki-

panga kya mu-Laotikija, bope bimbege. Lelo jope nakalata uju mbasimbilege abene abā mu-Laotikija, jo mwimbege nanumwe.

17. Mumbule Alikipu mutigi: uketege bununu akabombo aka

akupele umalafyale, ukabombege bununu.

18. Jone Pauli nikubikapo nuluponyo lwa kiboko kyangu kikiki. Amukumbukege ingoje syangu. Libasajege lelo ilipyana.

Ilyepisitili ili Pauli abasimbilaga aba-Tesaloniki, ilitasi.

1.

1. Jo uswe ba-Pauli na-Silwani na-Timoti tukubasimbila mwe bā nkipanga kya mu-Tesaloniki mwe muli na mwa Kyala tata namumalafyale Jesu Kilisiti. Tukubaponya tukuti lijege nanumwe nijpyana nulutenganyo.

2. Bwila tukubagwila ulupi mwesa kwa Kyala tukuti ndaga gwabomba. Tukukumbuka nukubajoba nanumwe tutikulindamo apa tukwiputa.

3. Apa tukuja kumaso kwa Kyala kwa tata twesa, po tukukumbuka nakabombo kinu, aka kikufuma ndwitiko. Tukukumbuka nulwijulo lwinu ulu lukubatuma ulugano, ulu bukubatuma nubufisalyojo bwinu ubu bwitotike ndusubilo lwinu, ulu mukunsubilila untwa gwitū Jesu Kilisiti.

4. Buno mwe bāmyitu mwe Kyala abaganile, tubamehe uswe apa mwasunguligwaga.

5. Buno ilibangeli ili twababulaga pala tufikege nalyo mmyinu mumumo, po likalyendile mu mmasyu gene. Himma po lyalyendile na mu mmaka na mwa Mbepo mwikemo. Tulinkuboneka nukuboneka ukuti

lyatukolile naloli uswe, bo papo nanumwe mutumehe ukuti twali bulibe twatile twatile uswe mmyinu mumumo, tulinkubingona jujumwe mwibene.

6. Nanumwe mulinkwipela ukuja bakongi bitu uswe nabaju ntwā. Pope napapo mwakamandanigwe fijo, po mulinkwambilila ilisyu mulinkusekela ulusekelo ulu abapelelaga Mbepo mwikemo.

7. Sisisi syo mulinkwenda nukwipela ukuja bā kuketelambosa abitiki nabā mu-Maketonija nabā mw-Akaja.

8. Namanga akogo kā nongwasya ntwā kafumile mu mmyinu mumumo kamalile nikya mu-Maketonija nikya mw-Akaja. Himma nulwitiko lwinu ulu mwmwitikile Kyala lufumwike akaja kosa. Lelo po papo tukuti po tukumbulaga jwanu uju akasimana sisisi?

9. Buno bope apa bikutujoba uswe, po bikupanga babo bikuti bo batendike bunobuno batile batile uswe apa twabafikagu umwe; nanumwe bikubajoba bikuti bo batendike bunobuno batile batile apa bagilekaga gyabakyala, apa bapindikilaga kwa Kyala uju aliko ugwa naloli umwe.

10. Lilino amaso umwe po gali ku kumwanake uju ikwisaga ikufumaga kumwana, uju alinsyusisye kubafwe. Nkumbala ju Jesu uju atupokile kungalalisij isij sikujaga pakwisa.

2.

1. Namanga mutumene na jumwe mwe bamyitu ukuti ulu twabafikaga, po akabombo kitu kakali kasitaseke itolo.

2. Himma pope napapo twafumile napakukubilwa napakwangaliligwa mu-Filipi, bo sisyo musime ne na jumwe nikuti, pope po tulinkukibila mu mwa Kyala gwitu itolo, tulinkubabula umwe ilibangeli lya Kyala twe bwatubumbanile itolo ubwite bu bwingi.

3. Namanga ulutengulilo ulu bwila tukubatengulila abandu uswe, lutikufuma nambusobe ubu pamo tukusoba, lutikufuma nambuñali indumbula, lutikufuma nambukomu.

4. Himma apa tukujoba uswe po tukujobela mumo atubonile Kyala atile bo babagile ukubapela mmaboko ilibangeli uswe. Tutikujoba bo aba bikuti tubakyelege ba bandu. Himma uswe apa tukujoba po tukuti tunkyelege ju Kyala uju asibwene nindumbula syitu ukuti sitile sitile.

5. Namanga kope nukujobela mbubununganifu mukagamo siku tukujobela mbubununganifu uswe kubandu, kope nukulabakisyamo munongwa sya Kyala itolo bo tunonilwe itolo bu bukabi kope tukalabasyamo. Jope na ju Kyala atumene.

6. Kope nukuti batwimikege uswe abandu, kope tukalonda-

mo siku uswe. Tukalondamo siku ukuti mutwimikege pamo umwe, batwimikege pamo abangi. Apene lolij apa linga twatigi amutwimikege umwe papo tuli bapositili ba Kilisiti, po jwani atubulege?

7. Himma lolij uswe, tulinkuja batembelefutolo mu mmyinu mumumo, tulinkuja bo ju nkikulu uju ikubongesya ilibele abanake.

8. Lelo po papo, papo tubengukile itolo fijo umwe, po papo tulinkwigana itolo twibene tulinkuti tungabaningagali ibangeli lya Kyala lyene. Himma tulinkuti tubapege na bu bumi bwitu uswe, papo mwalipelile ukuja bakundwe fijo kumyitu umwe.

9. Namanga mukibwa nikuti mwe bamyitu, nakabombo kitu aka twabombaga nulwijulo lwiitu ulu twijulaga? Buno tulinkubomba namaboko gitu napamusi napakilo, papo tulinkuti mwesa muno mujilile tungamwilikilaga najumo ukuti kamo akasito, himma tulinkubabula li ibangeli lya Kyala po papo.

10. Nanumwe mutubwene, atubwene na ju Kyala ukuti twali bikemo twali bagolofu, tukali nalyo nalimo ilya kutulonga apa twangalaga nanumwe mwe bitiki.

11. Buno musime ne nanumwe isij tulinkubatengulila mwesa uju mwene uju mwene, isij tulinkutendeka bo ju mundu umwenebana uju ikubasukanya abanake, tulinkubasukanya nukubasukanya.

12. Tulinkubasisimikisya itolo ukubabula tulinkuti: pakwenda po mubagilege kwa Kyala uju ababilikile atile mwingilege na-

nkitangalala kyake nambukulumba bwake.

13. Ko kuno nanuswe tutikulindila, bwila tukugwa ulupi kwa Kyala tukuti „ndaga ubombile“, papo twagile apa mwambililaga ilisya lya ndumija Kyala kumyitu, po mukambilila ukuti lya bandu itolo. Himma po mulinkwambilila bo papo lili naloli mulinkuti lya ju Kyala, ili nalilino likupela fyosa itolo mmyinu mwe mwitike.

14. Namanga umwe mwe bamyitu, mwipelile ukuja ba konga ulwiholwa ba mfipanga fya Kyala fya mu-Jutai fila, ifi fili mwa Kilisiti Jesu, buno nanumwe aba muli kikolo kimo kyene nabo babangalile umwe, bo papo bope naba-Juta babangalilaga balabala.

15. Bo aba balingogile na ju malafyale Jesu na ba bakunguluka babagogile, nanuswe batukagile. Bo aba jope na ju Kyala batikunyelamo, aba bilugulenyeye itolo nabandu bosa.

16. Bo aba bikusinga kumyitu bikuti mungababulaga abapanja isya kubapoka. Ko kuja abene bwila ubutulanongwa bwabo bikuti bumemege itolo nkigelelo. Po papo loli syope ningalalisi sya kubumalikisyo sibambulenyeye itolo.

17. Uwe loli mwe bamyitu, twagile tutumukilwe ulwa bupina kumyinu panandi itolo, pakabalilo itolo. Nkubala ukutumukilwa ukuketana mmaso, mungati nikubala indumbula. Po papo twendile nukukindilila pakwijula ukuti twaganilege mmaso nanumwe, twendile nukusyukwa fijo.

18. Syo sisyo twaliganile ukwisako kukubaketa umwe. Une

ne Pauli ndile nulutasilula, kangi nandisye nulwa bubili lula, kangi tulinkwaga ikutugomola loli ju Setano.

19. Namanga une nikuti kumaso kumalafyale gwitu Jesu Kilisiti bo ikwisa, po jwanugwa kwipela ukuja lusubilo lwitu, jwanugwa kwipela ukuja lusekelo lwitu, jwanugwa kwipela ukuja ngiga jitu ja kumogela? Kabuno jo jujumwe nikuti!

20. Namanga mwe bukulumba bwitu jujumwe, mwe lusekelo lwitu jujumwe.

3.

1. Po papo lelo bo twagile situtolile ukufinda itolo sisisi, po tulinkutumulila ngani tulinkuti uswe tukubujaga twibene mw-Ateni.

2. Tulinkuntuma Timoti umwinitu, umbombi gwa Kyala, uju tuli twesa nagwe pakabombo ka ibangeli lya Kilisiti. Tulinkuti bukaga kabakasye umwe, kabasukanye isya lwitiko lwabo.

3. Papo tulinkuti najumo angatokaga mbukamandanigwa ubu mukamandanigwe lilino. Namanga mume ne nanumwe ukuti syo sisyo tupeligwe.

4. Namanga apa twali kumyinu kukuko, po tulinkubabulila ngani tulinkuti tukwisakukamandanigwaga loli. Lelo po papo po silinkwisa sisisi, mulinkusimana nanumwe.

5. Syo sisyo nanine bo nagile pandolile ukufinda itolo sisisi, po papo ndinkuntuma kumyinu kukuko ugwa kwisakumbula ulwitiko lwinu papapa, papo ndinkupasya ukuti mumo ungelinage abagelile, mumo nage na-

kabombo kitu aka twabombile kafubanjike itolo.

6. Lilino lolı apa Timoti isile kuno, apa afumile kumyinu kukuko, apa ikutubula nulwıtiko lwinu nulugano lwinu, apa ikutubula ikuti bwila mukutukumbuka bununu, ikuti nanu mwe mutusyukilwe uswe bo apa nanuswe tubasyukilwe umwe,

7. po papo po tulinkwenda nukuhoboka utwa kumyinu. Lulinkwenda nukutuhobola ulwıtiko lwinu nambukamandanigwa nambutolwe bwitu bosa ubu butwagile.

8. Buno lilino po tuli bumi itolo apa twagile mwıtotıke mumalafyale umwe.

9. Tufyage kugu ifya kugwila ulupi kwa Kyala ulusekelo losa, ulu mutupelile ukusekela kumaso kwa Kyala gwitu umwe?

10. Napamusı napakilo tukindilile fijo nalolı tukupyelesya kumyake tukuti linga twaganilaga mmaso nanumwe, tukuti linga twajakubisukisya nikyagi iki linga musyelepo ulwıtiko umwe.

11. Umwene lolı na-Kyala tata twesa numalafyale gwitu Jesu Kilisiti, jo atugolokesyege injila ja kubuka kumyinu.

12. Umwe lolı umalafyale abisusyege ulugano, mulefukege itolo. Nıkubala nulwa kugana na mwe babo batupu nulwa kubagana bosa abandu, bo papo nanuswe tukulefuka ulugano lwa kubagana umwe.

13. Nindumbula syinu po sısakukakaga, po nubwikemo bwinu butısakujaga nalyo nalimo ilya kubujoba kumaso kwa Kyala tata twesa, bo ikwisa nabikemo bake bosa untwa gwitu Jesu.

4.

1. Sisyele lelo mwe bamyitu, sı sya kupyeesya kumyinu, sı sya kubasukanikisya mumalafyale Jesu, sı sya kuti mongelengepo bununu mumalisye itolo isi twababulile isi tulinkuti napakwenda po mutigi mutigi, napakunkyela Kyala po mutigi mutigi.

2. Namanga musımeıe indagilo isi twabapelile mumalafyale Jesu ukuti syali ndagilo ndibe syatile syatile.

3. Buno syo iganile Kyala sı sya kwikemesya umwe, sı sya kubupika nubulogwe.

4. Mwesa lolı mumanege ukukaba indeko syinu uju ijake uju ijake, mukabege mwe bikemo itolo, mwe ba lwijufyo.

5. Mungakabaga bo indumbula syinu sikupya mbuıonwe bo abapanja, aba bakammaıa Kyala.

6. Najumo angakilanyaga pakunsyoba unnıne pakyusi, buno Kyala ısakubafundaga ikwisakubikaga papo pali syosa sısisi, bo papo nanuswe twababulile ngani umwe twabasisımikisye.

7. Buno Kyala apa atubilikilaga, po akatile mwısege kubuıalı. Himma umwene atwesısyem bwıkemoitolo apa atubilikilaga.

8. Po papo lelo uju linga ikusısyokela sısisi, jo mungati ikubasyokela ba bandu. Himma jo ikunsyokela ju Kyala uju abikile na-Mbepo gwake munda mmyinu.

9. İsyene lolı isya bumaıanaıı bwa kumaıana mwe babo batupu mwe baıamundu syo mundu atıkubasımbilamo. Na-

manga syo abamañise ju Kyala umwe isya kumañana mwe babo batupu.

10. Namanga bo mutendike nalilino ukumañana nabo bosa nabiniñu abakilisiti abā mu-Maketonija mosa. Tukubate-ngulila lolì mwe bāmyitu tükuti mongelengepo ukulefuka nisingi.

11. Syo sijege ngulumba umwe nisya kuja mye itolo. Musifungamilege isyinu, uju isyake uju isyake. Mubombege nama-boko ginu akabombo uju akake uju akake, bo lilyo tubalagilege najjolo,

12. po nabāpanja bikubabonaga ukwijufya bununu umwe, po nukupondwa mutisakupondwamo nafimo umwe.

13. Isyene lolì mwe bāmyitu, isyāba bagonile utulo twa bufwe, syo tukigana ukuti mungasimañaga, papo tükuti mungasulumanyaga umwe bo bosa itolo aba bakaja nalusubilo nalumo.

14. Namanga linga syo situkolile uswe isya kuti Jesu atile nukufwa atile nukusyuka, po bububo itolo po bope nāba bagonile mwa Jesu utulo twa bufwe Kyala isakubendekesyaga lumo nagwe.

15. Buno lyo isyu lya malafyale itolo apa tukubabula tükuti: uswe twe tukujaga kubumi, twe ikwisakwagaga tusyele pamwaña apa bo isilekwisa umalafyale, tutisakubalekelelaga aba bagonile utulo twa bufwe.

16. Namanga juju ju malafyale bo umwene ikusuluka ukwisa bo afumile kumwaña, po isakwendelaga mwisyu lya kuba-suka abandu bo likobela. Ni-

kubala namwisyu lya nkulu gwa bāndumi namungangabwite ja Kyala bo jikulila. Lelo po papo po bisakwendaga nukutala ukusyuka babo bafwilile mwa Kilisiti.

17. Lelo po papo twendege nukukonga uswe twe tuliko kubumi twe tusyele pamwaña apa. Lelo po twendege nukufakiligwa lumo nabo babo mwibingu, po tubukege pakwaganila numalafyale mwmwela itolo. Lelo po papo po tujege twesa numalafyale bwila itolo.

18. Go musubisanye amasyu gagaga lelo.

5.

1. Ifyene lolì nifyinja na tu tubalilo to mundu atikubasimbilamo.

2. Namanga nanumwe mubulingisenye ubusiku bwa malafyale ukuti busakwisaga bo ju ndebi uju ikwisa pakilo.

3. Apa linga bisakutigi: patengene pali jonjolo itolo, po lukwisakubambulanyaga itolo ulupyuto nakalinga itolo, bo apa ubufumbwe bukumwambulanya unzikulu gwa kifuba. Po najumo atisakuponaga.

4. Umwe lolì mwe bāmyitu mukaja bā mungisi, mukaja bā kubambulanya itolo ubusiku bula ukuti ndebi.

5. Buno mwesa muli bañalumulì, muli bañamusì. Uswe tukaja bañakilo, tukaja bañangisi.

6. Po papo lelo nikuti: oko lelo tungagonaga utulo bo abangi bala. Himma atujege maso itolo, nifindu tufihobolege.

7. Buno aba bikugona utulo, bo bikugona pakilo, bope nāba

bikugala ubwalwa bo bikugala pakilo.

8. Uswe lolì twe bañamušì atufihobolege ifindu. Tufwalege nulwìtiko nulugano ukuti kyela kya kušìga ikipambaga nulubilo lwa kusubila ukupokigwa tufwale ukuti kitilì kya pantu.

9. Namanga Kyala apa atwimike po akatwimika ukuti tujeye bā sì ngalalìšì. Himma umwene po atwimike ukuti tujeye bā kukaba ubupokigwa ubu atupokile umalafyale gwitù Jesu Kilisiti;

10. uju apa atufwilaga po atigi: nalinga bali maso, nalinga bali ntulo uswe, po bwila itolo, tujeye bumì itolo nagwe jujo.

11. Ko kuno lelo nkuti: amukumbusanyege, mujenganege, bo papo mukutendeka nalilino.

12. Lolì tukupyelesya kumyinu mwe bamyitu tukuti mubimikege bununu nāba bikwijula ukubabombela umwe nāba bipelile ukuja batalušì binu, nāba bikubagolosya amahala.

13. Bo fikuti mukindililege napakubimika napakubagana papo bikubomba ka kabombo kako bikubomba. Mwalisanye mwesa muno mujilile.

14. Tukubatengulila lolì mwe bamyitu, tukuti mubagolosyege amahala ababwapufu, mubasubisyege aba indumbula šinololwike, mubatesyege aboñwa, bosa mujeye mbolambola pakubakalalila.

15. Mwandege najumo mungambukisyaga imbibi pambibi syake isi ikubapelela umwe. Himma bwì-

la nalinga mukwangala nabiniyu nalinga mukwangala nabangi itolo bosa, po mubalondelege šinnunu.

16. Bwila mujeye basangalufu.

17. Mulindile mu nkwipta.

18. Ntundu tosa mugwege ulupi. Buno syo iganile sisisi Kyala ukuti syo mubombege mwe muli mwa Kilisiti Jesu.

19. Komma ukusimya umoto gwa Mbepo.

20. Amasyu ga bukunguluka mungagasyokelaga.

21. Mutumañege bununu tosa utundu, mwisalilege utukinde ubununu.

22. Tosa utwa kufwana muli babibi mutwepukilege.

23. Umwene lolì Kyala, umwenelutengano losa, jo abapelege bikemo kosa nakosa, mujeye bapelelesye itolo nimbepo numojo numbili, mulindege mbusitanalimo ilya kubalanga napabusiku bwa kwisila umalafyale gwitù Jesu Kilisiti.

24. Nsubili itolo umwene uju ikubabilikila, nukumalisya umwene šakumalisyaga akabombo kake.

25. Mwe bamyitu mutwimilege ndwiputo apa mukwiputa.

26. Bosa abakilisiti abinitu mubaponekesyege lu lufipo ulwikemo (ulwa bumañani).

27. Nkuti mujiganikile mualafyale mutigi: kalata uju bikwimbaga bosa abakilisiti abikemo.

28. Mlipyana lya malafyale gwitù Jesu Kilisiti lijege nanumwe.

Ilyepisitili ili Pauli ābasimbilaga aba-Tesaloniki, ilya bubili.

1.

1. Jo uswe twe ba-Pauli na-Silwani na-Timoti, tukubasimbila mwe bā nkipanga kya mu-Tesaloniki, mwe muli na mwa Kyala tata twesa na mwa Kilisiti Jesu umalafyale.

2. Tukubaponya tukuti: na-Kyala tata twesa na-Jesu Kilisiti umalafyale abasajege niipyana nulutenganyo.

3. Mutupelile ukugwa ulupi bwila kwa Kyala mwe bamyitu, namanga syo sibagile. Buno ulwitiko lwinu lukulile lukindilile, lope nulugano lwinu ulu mugananile muno mujilile lubele,

4. mutikuketa apa nanuswe tukindile pakwitukifya mu mmyinu mfipanga fyosa fya Kyala, tukubujoba ubufindanoma bwinu nulwitiko lwinu ulu lubonike mosa nambufwimigwa nambutolwe ubu mukukubilwa.

5. Syo sipelile ukuja sya kuketelamo ukugolosya Kyala apa ikulonga. Nanumwe sibapele ukuti mubagilege nkitangalala kya Kyala, iki kibapelile nukukubilwa uku mukukubilwa.

6. Namanga aba bikubakamandanya umwe lilino bope isakubabukisyaga bu bukamandanigwa umwene.

7. Umwe loli mwe mukukubilwa isakubabukisyaga lu lutsyo ulwa kutukisya lumo nanuswe, bo asumwike pakufuma

kumwana pakwibonesya lelo umalafyale Jesu, bo ikwisa nabandumu ba maka gake.

8. Bo ikwisila mundapi sya moto kukubabukisya nababo bikusita ukumana Kyala nababo bikulila ilibangeli lya malafyale gwitu Jesu.

9. Aba bisakufundigwaga ulonangiko ulwa bwila itolo, bo bapemesigwe nakumaso kumalafyale nakubukulumba siku bwa maka gake.

10. Nikubala bo isilekwipela ukuja bukulumba butupu umwene mbikemo bake, bo isilekwipela ukuja kiswigu kitupu muli bosa aba bamwitike pabusiku bubo. Buno ulusisimikisyo lwitulu tubasisimikisye umwe, lubonike ukuja lwa naloli lelo.

11. Mo tulabisye nulwiputo apa tukubiputula bwila umwe tukuti Kyala gwitu linga ababagisyaga palubilikilo ulu ababilikile, linga amalisyaga bosa nubwigane bwinu ubu mubuganile ubununu, linga amalisyaga nakabombo ka lwitiko mmaka gake.

12. Po ningamu ja malafyale gwitu Jesu jisakukabilaga ubukulumba mu mmyinu umwe. Po nanumwe mwisakukabilaga ubukulumba mu mmyake jujo papo, bo lili ilipyana lya Kyala gwitu. Nikubala ilya malafyale Jesu Kilisiti.

2.

1. Isyene loli mwe bamyitu, nisyakwisila umalafya-

le gwitu Jesu Kilisiti nisya kukomana pakwaganila nagwe uswe, syo tukupyeesya kumyinu,

2. tukuti: indumbula syinu singalalamukaga mbibimbibi. Bangabano mosyaga nimbepo pamo nijsyu pamo nakalata, uju aliti afumile kumyitu uswe, nifiki fyosa ifi linga fikuti ubusiku bwa malafyale bwisile.

3. Najumo angabasyobaga napa linga bikugesya syosa iniho. Buno ubwene bukali. Tasi lukutalaga lu lupiko ulukulumba. Tasi ikubonekaga pabwelu umundu gwa butulanongwa, umwana gwa bupyutigwa,

4. umwenelufifanyo uju ikwijumbika mwene ikuti ngindile une ubukulumba nakuli gwesa uju ikujobigwa ukuja jo Kyala nakuli kosa aka mundu ikwiputula ulwiputo. Isakukindaga itolo napakwitugasya nnumba inikemo ja Kyala, isakwifumusyaga mwene atigi ne Kyala jujune.

5. Bule, mwibjibe umwe ukuti syo isi ndinkubabula sisisi anali kukuko kumyinu?

6. Lilino akene aka kikungomola tasi, aka kikuti angabonekaga bo bukali ubusiku bwake, ko mukamehe.

7. Ubwene ubusitangomelesyo nasimo bukomile ukubomba kubutitu. Asyele itolo ukwepusigwa pakati napakati jujo ikusigomola tasi.

8. Lelo po papo bo epusigwe umwene, po isakubonekaga ju Busitangomelesyo, uju umalafyale Jesu isakundyaga itolo nimbepo ja nkanwa mmyake, uju isakumpyutaga nuluboneko lwake ulu isakubonekaga bo ikwisa.

9. Nikuti umwene isakumpyutaga uju ikumpelelaga ukwisa ju Setano, uju isakwisilaga namfitengusi fyosa namfiswigu namfika fya butungulu.

10. Isakwendelaga ndusyobolosa lwa busitabugolofu ulwa kubasyoba babo balabile kulonangiko, papo basitile ukwambilila ulugano lwa kubugana ubwanaloli, ulu angali lubapokile.

11. Ko kuno Kyala ikubatumila amaka amapelakusoba, aga kubasofya ukuti basitikege si sya butungulu,

12. bosa ukuti balongigwege aba basitaga ukubwitika ubwanaloli, aba bwabakyelile bu busitabugolofu.

13. Uswe loli mwe bamyitu mwe abaganile untwa, uswe fikuti tugwege ulupi bwila kwa Kyala apa tukubinogona umwe, papo Kyala abasungulile ngani pa pabwandilo, atile mwe bakupokigwa mwe muli mbwike mo ubu ikupela Mbepo, mwe muli ndwitiko ulu mukubwitikila ubwanaloli.

14. Syo isi ababilikile umwe niibangeli ili twabatwalile uswe, ili tulinkuti mwisemuka bege ubukulumba bwa malafyale gwitu Jesu Kilisiti.

15. Po papo lelo mwe bamyitu, amwitotekege. Musikolege isi mupilike kumyitu, isi mulinkusimana namwisyu lya ndomo itolo na mwa kalata uju twabasimbilaga uswe.

16. Umwene loli umalafyale gwitu Jesu Kilisiti na ju Kyala tata twesa, uju atuganile uswe, uju mwipyana lyake atupele nulubisyo ulusitakumalika nasiku nulubilo ulununu,

17. jo abasubisiyege indumbula nukubakasya abakasyege mosa muno mukuti nukubomba si nnu nu mukuti nukujoba ga manunu.

3.

1. Sisyele lelo mwe bamyitu, si sya kuti: amutwimile ndwiputo, inongwa sya malafyale ukuti sibopege itolo ukubala, sijumbege nukujamba bo papo sijumbile na mu mmyinu umo.

2. Mutwiputilege nanuswe ukuti tupokigwege kubandu abilanongwa abagasi aba. Namanga ulwitiko lukaja lwa bosa.

3. Nsubili lolu umwene umalafyale. Jo isakubakasyaga isakububatilaga nakungasi.

4. Lolil syo tubikile umwe, papo twesa tuli mumalafyale, tukuti isi tukubalagila umwe syo mukubomba nalilino, syo mukwisakubombaga nabwila itolo.

5. Umwene lolu umalafyale jo indumbula syinu asitalukisiyege nakulugano lwa Kyala nakubufindaoma bwa Kilisiti.

6. Lolil mwe bamyitu, tukubalagilila mungamu ja malafyale gwitu Jesu Kilisiti tukuti: bosa abininu aba linga mwagile babwapufu ulwendo, aba mwagile nukukonga batikukonga mundagilo isi twabapele uswe, bo mwikwabege kumyabo mungangalaga nabo.

7. Namanga nanumwe mulume ne ulwihu ulu fikuti mutukongege uswe ukuti lutile lutile. Mutume ne nanuswe ukuti tukali babwapufu apa twali kumyinu kukuko.

8. Mutume ne ukuti nifindu tukalyamo fya mundu ifisita-

kula. Himma tulinkubomba itolo akabombo tulinkwijula napamusi napakilo, papo tulinkuti mwesa muno mujilile tungamwilikilaga najumo umundu.

9. Mungati fimo fyasingaga linga twaliganile. Himma itolo papo tulinkuti twipelege ukuja ba kuketelamo umwe. Papo tulinkuti mukwisakutukongaga ulwihu.

10. Namanga apa twali kumyinu kukuko, po tulinkubalagila ilya kuti, uju linga mwagile ikusita ukubomba akabombo jo angalyaga nifindu.

11. Namanga tupilike uswe ukuti bamo mmyinu mumumo babwapufu, batikubomba akabombo, himma bikupusanikila nka bangi.

12. Bo tukubalagila bababa tukubasukanikisya mumalafyale Jesu Kilisiti tukuti: mubombege kimyemye akabombo kinu, mulyege fi fyinu jujumwe ifindu.

13. Umwe lolu mwe bamyitu, mungakatalaga ukubomba innanu.

14. Lolil uju linga mwagile atikugitika amasyu aga tusimbile mwa kalata jujuju, jo mumma nege, mungangalaga ngwe, isoni po ukuti simwagege.

15. Mungatigi ndugu itolo po papo. Himma munsokege itolo ku kunsoka kwene lolu abonekege ukuja mwininu.

16. Umwene lolu umwenelutengano losa jo abapege ulutengano namosamosa namunihu syake syosa muno ikupela bwila. Umalafyale ajege nanumwe mwesa.

17. Uluponyo lwa kubaponekesya lo nikusimbila ki kiboko kyangu nimwene ne

Pauli. Kyo kimañilo kikyo mwa bakalata bosa. Bo niku-simba bunobuno une.

18. Mlipyana lya malafyale gwitu Jesu Kilisiti lijege namwe mwesa.

Ilyepisitili ili Pauli ānsimbilaga Timoti, ilitasi.

1.

1. **Joune Pauli ne mwapositili gwa Jesu Kilisiti, ne āndagile na-Kyala umpoki gwitu na-Kilisiti Jesu ulusubilo lwitu.**

2. **Nikukusimbila gwe Timoti gwe uli mwanangu naloli ndwitiko. Nikukuponya nikuti: na-Kyala tata na-Kilisiti Jesu umalafyale gwitu akusajege niipyana nulupakisyo nulutenganyo.**

3. **Bo lilyo ngubule pala mbuke mu-Maketonija, bo nikukubula lilyo nalilino nikuti ujege mw-Efesi, papo nikuti ubalagilege ululagilo aba bikumañisya isingi itolo utigi komma ukumañisya isingi.**

4. **Ubabule bangaketaga nutusumo ningamu sya mfikolo muno sikonganile musopelo, isi sikapela napamo ubutali. Namanga isyene sikindilile pakutupusya ingani sya kukanikana, silekile ukulabisya munihosya Kyala isi tukusyaga munongwa sya lwitiko.**

5. **Isyene lolu indagilo isi kubalagila ugwe, syosa sipyelukilege kulugano ulufuma namundumbula inelu namunibonelo isi sibwene bu bununu nandwitiko ulusitabulyafindu.**

6. **Buno bamo bapagwike panjila jijiji, bajisindile inuma balabile kunongwa sya tusumotwa kupanga itolo.**

7. **Abene bikuti twipelege ukuja bamañisyangomelesyo bo bakasyaganya nukusyaganya nisi bikujoba nisi bikusisimikisya itolo ukuti sya naloli.**

8. **Ko nanuswe tusimeñe ingomelesyo (sya Mose) ukuti syo nnuñu itolo linga gwe mundu kusikongela mumo sijelile sisyo si ngomelesyo;**

9. **linga usimeñe ingomelesyo ukuti sikaja sya ngolofu, linga usimeñe ukuti sya basitango-melesyo naba batikwilambika, sya basitakuntila Kyala nabatulanongwa, sya basitabwike-mo nabumo naba bipelile ukuja matindibofu itolo, sya bagogabisabo nabagogabannabo, sya bagogabandu,**

10. **sya balogwe, syaba bikulogwa nabañambala abinabo, sya bulabandu, sya batungulu, sya bajiganikandungulu nabalapela syosa isingi itolo isi siliko isi silasene ninongwa inumi.**

11. **Nikubala inongwa sya mwibangeli ilikinde ubununu lya Kyala unsangalufu, ili ambelile mmaboko une.**

12. **Nikugwa ulupi une kwa Kilisiti Jesu umalafyale gwitu, nikuti „ndaga ubombile“, uju ambele amaka, papo ambwene ubusubili pala ambikegenkabombo.**

13. **Ne ijolo nantukaga amahelu, ne namfwimaga, ne na-**

ntingukilaga. Lolì po ndwagile ulupakisyo lilino, papo syo nabombaga bo ngibona bununu sisisi, bo ngali nukwitika ulwitiko.

14. Lolì papo lyakelilwe itolo ubwìngi ilipyana lya malafyale gwitu, po papo lilinkongana ulwitiko lwa kumwitikila Kilisiti Jesu nulugano lwa kungana.

15. Ilisyu lilili lyo isubili itolo, libagile nukulyambilila itolo ili likuti: Kilisiti Jesu apa isile nkisù muno, po isile nkubapoka abatulanongwa, aba nipelile ukuja ne ntasi gwabo bosa jujune.

16. Lolì apa ambakisyaga ulupakisyo lululu une Jesu Kilisiti, po ambakisyaga ukuti bamañilege mu mmyangu ne ntulanongwa ne ntasi ulwìho lwa kuti „lya mbepa“ bwila umwene, papo atigi numpele gwa kuketelamo une bosa abakwisakumwitikaga ulwitiko ulukababumi ubusitakumalika siku.

17. Umwene lolì umalafyale gwa fyinja fyosa, unsitakufwamo unsitakumbona najumo umundu, nikumbala ju Kyala uju ali jumo jwene, jo nikunjoba nulwimiko nubukulumba nakubusitakumalika siku nasiku. Amenì.

18. Syo sisisi lelo indagilo isi nikukulagila gwe Timoti gwe mwanangu, bo sisyo bakukungulukile ngani nikuti: mo ulwilege lelo nubwite ubununu.

19. Uje nalo papo lope ulwitiko nulwibonelo ulwa kwibonela si nunu, ulu bamo balutagile, bendile nukukupuka ukuti bwato isya lwitiko.

20. Bo aba bali naba-Hime-naji na-Alekandeli, aba numpele Setano une, papo nikuti bafundigwege ukuti bangahe-lulaga.

2.

1. Nikubasukanya lelo nikuti syo sitalege nkyeni kuli syosa, isya kubiputula bosa abandu. Nikubala niñiputo sya kupyeesya, niñiputo itolo, niñiputo sya kubimila abangi, niñiputo sya kugwila ulupi,

2. isya kubiputula nabañafyale naba bali mbukulumba bosa, po ukuti nanuswe pamwana apa tugone ubumi ubu buli sangalu, ubu buli jonjolo itolo, twe batila-Kyala, twe tunde-kile itolo jujo syosa.

3. Namanga syo nunu sisisi kumaso kwa Kyala kumpoki gwitu, syo asiganile umwene,

4. uju iganile abandu bosa ukuti bapokigwege bafikege pakubumaña itolo ubwanaloli.

5. Namanga Kyala ali jumo jwene. Jope nauju ikubalamulanya na-Kyala nabandu ali jumo jwene jope, nikumbala ju mundu Kilisiti Jesu.

6. Jo iningile mwene, ipelile ukuja ka kubabangila bosa abandu. Syo syali sya kwisakujobigwaga pakyinja kyake.

7. Syo isi nanine nimikigwe ukuti njege ne gwa kusifumusa ne mwapositili. Nikujobanaloli, mungati nikukalaganya. Nimikigwe ukuti njege ne mmañisi gwa bapanja ne gwa kubamañisya nulwitiko nubwanaloli.

8. Niganile lelo ukuti akaja kosa biputege ba bañamba-

la, bĩnule amaboko amikemo, abasitabukalale nabumo, abasitakwilamwa.

9. Bope nabakikulu nĩganĩle ukuti bafwale imyenda imĩnoge itolo, baboneke ukuja nisonĩ nulwijufyo. Banginosyaga umbili ningiga induke nutundu twa sahabu niĩnambo nutuselesye utwa ntengo gwa patali.

10. Himma fikuti bĩnokesyeye si mbombo innũũ, bo papo babagile abakikulu aba bikuti tukuntĩla Kyala uswe.

11. Ukumaĩna inongwa unki-kulu ko fikuti amaĩnege kimyemye, iĩsyeye itolo ulwiji-syo losa.

12. Unkikulu une siĩgĩle itolo nĩkuti angajobaga inongwa. Kope nukwipela ukuja malafyale umwene kundume siĩgĩle une. Himma nĩkuti ajege myemyemye itolo.

13. Namanga atalĩle ju Atamu ukupeliĩgwa, Efa lolĩ jo akongiĩle muĩũma.

14. Nukusongiĩgwa akasongiĩgwe ju Atamu. Himma asongiĩgwe ju nkikulu; lelo po papo po alinkwenda nukonanga.

15. Ukupokiĩgwa lolĩ unki-kulu ko ikupokiĩgwaga bo ikupapa abana, linga bĩkuja mu ndwĩtiko na mu ndugano nandwĩkemesyo ulu longene nulwijufyo.

3.

1. Nĩsyu ili lya lya nalolĩ ili lĩkuti: uju linga iĩganĩle ukuja ndindilililĩ nkipanga, jo aĩonĩlwe akabombo akanũũ.

2. Umwene undindililakipanga lelo jo fikuti ajege mwelũ isya kunkolelapo. Fikuti ajege ndume gwa nkikulu jumo jwene. Fikuti afĩhobole ifĩndu. Fikuti

ifĩmbilisyeye tosa. Fikuti iĩjufyeye bunũũ. Fikuti abatabile abahešya. Fikuti amaĩnege ukujoba inongwa.

3. Fikuti angajaga nganabwalwa. Fikuti angajaga ndufũ pakulwa. Himma fikuti ajege ntembelefu, ajege nsitabwĩte, angajaga nganandalama.

4. Fikuti amaĩnege bunũũ ukuja malafyale itolo nĩũmba jake, abanake abalambikege, onganyeye nubusĩsya bwa kuja nsĩsya itolo umwene.

5. Lolĩ uju linga bantolĩle naba nĩũmba jake ukuja malafyale gwabo jujo, jo at' akitendeke-syege bulebule ikipanga kya Kyala?

6. Fikuti angajaga mwiĩgililino itolo mbukilisiti. Buno po mũmo age amatiĩgo gampelĩle ulufunyenye, lelo po papo po ende nukwaga amwambulenye itolo ugwa kumohela, iĩkunjoba imbiĩbi.

7. Umwene fikuti banjobege si nũũũ na ba bapanja. Buno mũmo age siĩmwambulenye itolo induko sya kuntuka, mũmo age iĩkolĩle nandutambo ulu antegiĩle ugwa kumohela.

8. Bope nabandyakonĩ bububo, bope fikuti bajege basĩsya itolo, fikuti bangajaga bā ndimĩ isi sipasene. Fikuti bangajaga bā kinwelo. Fikuti ikyuma bangakabilaga mũno muli mwĩko.

9. Fikuti isya kubutĩtu isya lwĩtiko babikege muĩĩbonelo isi bĩbonĩle ubwelũ.

10. Bope nabababa fikuti tasi mũbagelege, nā po lelo bĩngilege mbundyakonĩ, linga mwa-gĩle belũ isya kubalanga.

11. Bope nabakikulu abandyakonĩ bububo, fikuti bajege

basisya itolo bangajaga nulo-
ho, bafihobole ifindu, bajege
basubili itolo ntundu tosa.

12. Abene abandyakoni fikuti
bajege begankikulu jumo jwe-
ne. Fikuti bajege banafyale
itolo nakubanabo nanumba
syabo.

13. Namanga aba linga biku-
bomba bununu akabombo kabo
ka bundyakoni, bo bikwikabila
pabwimo pabununu, nukujoba
itolo ko bikusijobaga itolo isya
lwitiko lwa kumwikila Kili-
siti Jesu.

14. Napa nikukusimbila sisisi,
po nikusubila ukuti pamo pa-
syele panandi ukwisako kumya-
ko kukuko une.

15. Lolilinga gwagile nga-
bile, po sikukubulaga ulwendo
lwa kwendela numba ja Kyala
sisisi ukuti fikuti utigi utigi.
Apa nikuti „numba“, po niku-
bala ikipanga kya Kyala uju
aliko, iki kipile nukuja mba-
nda itolo nukuja lwego lwa ku-
bwegekesya ubwanaloli.

16. Isyene isya kubutitu sya
butila-Kyala syo najumo atiku-
kana. Himma bosa itolo ba-
sibwene ubukulumba:

Kyala asetukile mumbili
gwa bandu,
abonekile mwa Mbepo ubu-
golofu,
bambwene abandumi (ba
Kyala),
afumwike mbapanja,
bamwitike abankisu,
afyusigwe mbukulumba u-
busisya.

4.

1. Mbepo lolilinga atalwile itolo
ukutubula ikuti: mfyinja fya
kusulo po bamo bikwisaku-
lupikaga ulwitiko, bisa-

kupilikisyaga nakumbepo iso-
fyabandu nakunongwa isi sisa-
kubamañisyaga imbepo inñali,

2. isi syendile mbulyafindu
bwa bajobandungulu, aba si-
basisile ikimañilo kyabo muñi-
bonelo syabo babo.

3. Abene ukwega abakikulu
bikusinga. Fimo ifindu bikuti
mufipikege, ifi Kyala apelile
ukuti balyege itolo bagwege
nulupi aba bitike aba babumeñe
ubwanaloli.

4. Buno fyosa ifipeligwa fya
Kyala finunu itolo. Nafimo fi-
kaja mwiko linga konganya
nulupi apa kwambilila.

5. Namanga nijsyu lya Kyala
nulwiputo lwa kufiputula, fyo
fikufisaja.

6. Linga syo kubategelekesya
sisisi abakilisiti abinitu, bo
gwe mbombi gwe nnunu gwa
Jesu Kilisiti, bo likukusisye
nijsyu lya lwitiko, nilya lu-
mañisyo ulununu, ulu uluko-
ngile bwila naloli.

7. Utusumo ututindibofu twa
bakikulu abakangale to usitege
ukupilika. Gwisibisanyege ni-
sya kuntila Kyala.

8. Namanga ukwisibisya gu
mbili ko kukukubumbulila fi-
nandi itolo. Ukwene ukun-
tila ju Kyala lolilinga ko
kukukubumbulila fi fi-
ngi itolo, buno kuli nu-
lufingo lwa bumi, nubwa
lilino nubu bukwisaga.

9. Ilyene ilisyo lilili isubili
itolo, libagile itolo nukulya-
mbilila.

10. Namanga syo sisisi isi tu-
kusibombela, isi nukutukigwa
tukutukigwa itolo, papo tunsu-
bilile ju Kyala umumi, umpoki
gwa bandu bosa, uju akindile
ukuja mpoki gwa bitiki.

11. Syo ubalagilege, syo ubamañisyeye sisisi.

12. Najumo angakusyokelaga ubukeke. Himma gwipelege ukuja gwa kuketelamo abitiki namasyu nulwendo nulugano nulwitiko nubwelu.

13. Gūmilisye itolo nukwimba nabo pakalata nukubasukanya nukubamañisya, ukafikege nabo papo nikwisila.

14. Ikikungilwa kya Mbepo iki uli nakyo ungafufanyaga. Nikubala iki bwakupele ukunguluka ubu bwalyongene nukubikigwapo amaboko ugwe apa bakubikangapo abakulu nkipanga.

15. Syo gwijulege sisisi, syo usifungamilege, bosa ukuti bakubone ukongelapo bununu ukukula.

16. Gwiketege bununu gwimwene, usiketege syope niongwawa isi kubabula, mo gwangalege muli sisyo. Namanga linga bo utendike bububo, bo po papo bo gwipokile najujugwe bo ubapokile bope naba bikukupilika.

5.

1. Uju linga nkulumbapo kumyako ifyinja, jo ungan-kemelaga. Himma unsukanyege itolo ukuti guso. Abakekepo kumyako ubasukanyege ukuti bamyinu.

2. Abakikulu abakulumbapo kumyako ifyinja bo ubasukanye ukuti banoko. Abakekepo kumyako ubasukanye ukuti balumbu, ubasukanye gwe mwelu itolo.

3. Abakikulu abafwile ubatilege. Nikubala aba bafwililwe naloli loli.

4. Linga jumo unkikulu u-

mfwile ali nabana pamo ali nabisukulu, po fikuti batalege ukumañila pabakamu babo bababa ukubomba isya kuntila Kyala, babapepo ifya kubabukisya abapapi babo. Namanga syo nnunu kumaso kwa Kyala.

5. Umwene unkikulu loli uju linga mfwile naloli, uju asyele mwene itolo, jo ikusubila ku kwa Kyala, jo atikulindila, bwila ikuti nukupyelesya ikuti nukwiputa napamusi napakilo.

6. Loli uju linga ndufu itolo fyosa ifinifu, jo afwilile ngani itolo napa linga aliko kubumi.

7. Syo ubafunde sisisi, bope ukuti bipelege ukuja belu itolo isya kubajoba.

8. Loli uju linga atikubalondela ifindu abakamu bake, linga atikubalondela na ba bakenake, bo po papo bo alejile itolo ulwitiko, bo ankindile ububibi na ju nsitakwitika.

9. Apene loli apa linga mutile tunsimbe ingamu jake jumo unkikulu umfwile, po mungankolaga uju akali ukufika pamalongo ntandatu ifyinja. Po munkole uju alyegigwe kundume jumo jwene itolo,

10. uju bosa abandu bikunjoba si mbombo innunu, uju linga aswilile nabana, uju linga nabahesya abatambilaga bununu, uju linga abikemo abasugusussyaga mmalundi, uju linga abatulaga aba mbutolwe, uju linga akongaga kosa itolo akabombo akanunu.

11. Abene abakikulu abafwile abakekepo bo ukanege, buno abene apa bikuonwa isingi isi silasene na-Kilisiti, po bikulonda abanambala.

12. Lelo po papo ko kwijege-la bikwijegela ukulongigwa

ilya kuti batagile isi bātaliŕe ukwītikila.

13. Kangi nukwiŕibila bikwiŕibilila papo nukwembela nūmba syosa abasītakubomba nakamo akabombo. Lolī bakaja bolo bu bolo bwene. Himma na bu busogosela miŕogosela itolo abene. Bikupinga nankabombo kā bangi, nukujoba bikujoba isi ŕikabagila.

14. Une abakekepo aba bo niŕganile ukuti begiŕwege kubanambala, bapapege abana, batendekesyē inūmba syabo, papo nikuti bangampaga napamo pabukaŕo uju linga ali kilugu nanuŕwe, uju ikuti mbobelege.

15. Namanga baliko aba batuŕindile inūma uswe bankongile Setano.

16. Lelo linga jumo unkilisiti nalinga nāmbala nalinga nkikulu, linga ali nabakikulu abafwile abakamu bake, jo fikuti abaswilege ifindu; bangakilikilaga ikipanga. Namanga une nikuti ikyene ikipanga kyo kikubaswilaga abakikulu abafwile aba bafwililwe itolo naloli.

17. Abene abakulu binu aba bikukitendekesyā bununu ikipanga bo fikuti mutigi babagile ukuti mukindilile fijo umwe pakubatila. Nikubabala babo bikwijula ninongwa nukulumbilila nukumaŕisya.

18. Namanga Kalata ikuti: ingambaku iji jikukupulila ingano komma ukujipiŕna kukanwa. Kangi ikuti: umbombi abagile pafiŕhombigwa fyake.

19. Inongwa isi linga bikundonga jumo unkulu, jo gwambilile pene apa linga bali babililinga bali batatu ababasibwene.

20. Aba linga batulile inongwa ubatobesyēge pakilundilo, abangi po ukuti biŕibatilege.

21. Syo nikukusiŕimikisya kumaso na kwa Kyala na kwa Kilisiti Jesu nakubāndumi abasunguliŕwa bā Kyala nikuti ŕisisi syo ujege nasyo gwe niŕtakuŕitumulila ngani mmyako itolo inongwa bo ukapilika bununu, gwe niŕtakulongela mbukundwe.

22. Najumo ungakanganikaga pakumbikapo amaboko, ija mwelū inongwa sya bangi. Najujungwe ujege mwelū itolo bwila isyako.

23. Ulekege ukunwa amisi itolo, unwepo tu twalwa twa mafilū lolī, papo niitundubili lyako likafwana bununu, papo nuboŕwa uli moŕwa kabilikabili.

24. Bamo abandu inongwa syabo isi bikutula ŕikubonekela ngani, ŕibalongolile nkyeni ukubuka kubulongelo, bamo lolī bo ŕibakongile muŕuma isyabo.

25. Bo ŕitendike syope nimbo mbo innunu, syope ŕili pabwelū itolo, lolī syope niŕi ŕili paŕima syope ŕitikwiŕibililamo bwila.

6.

1. Bosa abatumwa aba linga bakungigwe, bo fikuti babamaŕege abenenabo ukuti babagile ukubimika. Ningamu ja Kyala ninongwa isi tukubamaŕisya po ukuti ŕingobeligwaga.

2. Aba linga abenenabo bakilisiti, bo fikuti bangabasyokelaga bangati buno tuli banamundu. Himma bo fikuti bakindililege pakubabombela fijo, batigi papo bakilisiti bope, papo tubaganile nukubagana. Namanga bope bikwijula ŕi

nnunū isi bikubabombela. Syo ubamañisyege sisisi, syo ubalagilege fijo.

3. Uju linga ikujoba isingi itolo inongwa, uju linga atikusigwila ninongwa inumi sya ju malafyale gwitu Jesu Kilisiti sisisi, nisi sikutubula ukuntila Kyala,

4. bo namatingo gampelile ulufunyenye bo akasimana nasimo. Himma bo abinile itolo ukuñonwa nisy lukani nisy bwite bwa masyu, isi sikupela nukukafulana nukulwa nukutukana amahelu nukukolana imbi bi mundumbula

5. nukuligana bwilabwila abandu aba bonangikile ngani amahala, aba batumukilwe ubwanaloli, aba bikuti mo mbukabilo itolo ikyuma ulwa kuntila Kyala.

6. Ukuja bukabilo ko mo mbukabilo loli ulwa kuntila Kyala linga gongenye nulwifimbilisyo gwe mundu.

7. Namanga twali itolo apa twisaga nkisu muno, po papo lili pabwelu ilya kuti nukusokamo nkisu muno kope twisakusokaga twe tuli itolo kangi.

8. Loli linga tuli nafyo nifya kulya tuli nagyo nigya kufwala, po tuli fwanaga nafyo itolo lelo.

9. Abene loli aba bikuti tukabege bu bukabi, bo bikwitaga nandugelo namuhululila namfionono fi fingi itolo ifikonofu, ifi fikumonanga umundu, ifi abandu fikubibisya nandonangiko nambupyutigwa.

10. Namanga ubugana-

ndalama go gu nsi gwa mbibi syosa, bamo aba bwapatile bendile nukusoba injila ja lwitiko, syendile nukubatusanya itolo si mbabo si ningi itolo.

11. Ugwe loli gwe mundu gwa Kyala, sibope syosa sisisi. Gwijule nubugolofu nukuntila Kyala nulwitiko nulugano nubufisalyojo nubutengamojo.

12. Bopaga pafinganilo innunū ja lwitiko, buñakege ubumi bwa bwila, ubu nukubilikiligwa ubilikiligwe, gwitikile nulwitikilo ulununū bo bikupilika ba bingi aba kupilika.

13. Nkukulagilila kumaso na kwa Kyala uju fyosa ikufipa ubumi, na kwa Kilisiti Jesu uju itikilaga ulwitikilo ulununū pa-Ponti Pilati.

14. Nkukulagilila nkuti: bwila ululagilo ulu ngulagile ulubatilege, lungakabaga nakababye nakamo, lungaja nako nakamo aka kulujobamo simo, ukafikege nalo pa pabubonekelo bwa malafyale gwitu Jesu Kilisiti.

15. Nkubala ubu isakutupu-syaga bo fisile ifyinja fyake juju ju Nsangalufu, ju Mwene-maka mwene, ju malafyale gwa banafyale bosa, ju ntwa gwa batwa bosa.

16. Uju ubusitakufwa bwake juju mwene, uju ajengile ndumulij ulusitakusegelelamo umundu, uju najumo umundu akambonamo siku, uju nukumana ukumbona najumo akamana. Jo fikuti tutigi nukuntila tutigi nukumpa amaka amasitakumalika siku. Ameni.

17. Aba bakabile ifyuma pamwana apa, bo ubalagilege bangipaga ubukulumba, nu-

kusubila bangasubibilaga nkyuma kyabo iki mundu akakibona muno kijilile. Himma babule basubililege mu mwa Kyala uju aliko lolij, uju fyosa ifi ikutupa fi fingingi itolo, fyo ikutupa fya kulya itolo.

18. Babule babombege si nnu-nu; ena bajege balolij itolo imbombo innunu; bajege bape itolo; balilanile nabangi.

19. Bilundikililege ikyuma iki kikwisakwipelaga ukuja lwalo itolo ulununu lwa kwimapo linga siku, bope ukuti

bisebabufakege ubumij ubu bumij itolo nalolij.

20. Gwekana gwe Timoti, kakete bununu akandu aka upeligwe mmaboko, ugusindege inuma nunjwego gwa bukonofu, ugu guli bwasi itolo, usisindege inuma ninganij isij silabilene itolo, isya bumañij ubu bikuti bumañij bo bukaja bumañij bwene.

21. Buno bamo bo bikuti tubwagile uswe, po bendile nukupaguka ndwitiko. Ilipyana lijege nanungwe.

Ilyepisitili ili Pauli ansimbilaga Timoti, ilya bubili.

1.

1. **Jonne Pauli** ne mwapositili gwa Kilisiti Jesu ne anjngisye Kyala, papo aliganile jujo ukuti fumusyeye ubumij ubu buli mwa Kilisiti Jesu une.

2. Njikukusimbila gwe Timoti gwe mwanangu gwe nengwikeko ugwe. Njikukuponya nikuti: na-Kyala tata na-Kilisiti Jesu umalafyale gwitu jo akusajege niipyana nulupakisyo nulutengano.

3. Njikugwa ulupij kwa Kyala uju nandile mu mbisukulu bangu bwila njikumbo-bela ne gwa nibonelo inelu. Umbelile ukugwa ulupij juju-gwe bwila apa njikukukumbuka ugwe bo njikwiputa napamusi napakilo.

4. Po njikusyukwa fijo kumyako apa njikukumbuka amasosij gako. Njikuti po angali njikwisula ulusekelo linga twaganilaga.

5. Namanga nagile fimo fi-

ngumbwisye ulwitiko lwako ulu uli nalo ulusitabulyafindu nabumo, ulu lwatalile lwajengile akaja itolo namumwisukulugo mwa Loi, namunoko mwa Inike lwajengile akaja itolo, ulu ngwikile itolo nanungwe njikuti lujengile akaja na mu mmyako ugwe.

6. **Lo** lulo ndile ngukumbye ndigi ukikubililege kya-kege kangij ikikungilwa kya Kyala iki gwalyambilile pala ngubikepo amaboko une.

7. Namanga umwene Mbepo uju atupele Kyala, jo akaja gwa boga. Himma gwa maka, gwa lugano, gwa lwifimbilisyo umwene.

8. Po papo lelo ungafwagasonij ukunjoba itolo umalafyale gwitu, nakumyangu ne mpiñigwa gwake ungafwagasonij. Himma isaga tukubilwege twe-sa nanijne panongwa sya ibangeli, upelege papo akupelile amaka Kyala.

9. Uju atupokile atubilikile nulubilikilo ulwikemo, ulu lukali lwa kutuhomba mbombo simo isi twabombile uswe. Himma, ulu akongaga itolo na muli sisyo alinogonile ngani jujo namwipyana lyake ili atupelile ngani mu mwa Kilisiti Jesu, bo fikali nukubaligwa nafimo ifyinja fya kisu kikiki.

10. Nkubala ili lilino lolu po libonekile lumo numpoki gwitu Kilisiti Jesu, uju ajosisye itolo ubufwe, abubikile pabwelu itolo nubumi lolu nubusitakubola, papo lifumwike libangeli.

11. Nkubala ili nanine ambelilemo nubutwalandumu nubwapositili nubumansya-bapanja.

12. Ko kuno nukukubilwa nukukubilwa sisyo nukukubilwa. Himma nukwisula untu une ko ndanikwisulamo untu. Namanga nummene une uju numwitike ukuti jo nongi ndibe. Nukumwikila une ko numwikile ukuti akandu kangu aka mbeligwe mmaboko isakukubatilaga isakufikaga nako napabusiku bulabula.

13. Ko kajege kandu ka kuketelamo ugwe lelo ga masyu amumi, aga upilike kumyangu bo uli nandwitiko nandugano lwa kuja mwa Kilisiti Jesu.

14. Nakandu aka ngupelile mmaboko akanunu fijo, ko ukubatililege mu mmaka ga Mbepo, uju ajengile akaja mu mmyitu nkati.

15. Ubamehe nkuti bosa aba mw-Asija ukuti basindile inuma une, aba bali naba-Figeli na-Helemogeni.

16. Umwene lolu umalafyale jo ise ansajege nulupakisyo lwake ju Onesifoli nabanake bosa,

buno anagalwisye kabilikabili une mundumbula syangu, gope nunololo gwangu umwene gutikumwisusya untu.

17. Himma umwene bo isilekufika mu-Loma muno, po akahabapo, andondile anagile.

18. Umalafyale ansajege ukuti ise alwagege ulupakisyo ulwa kumpakisyu umalafyale pabusiku bulabula. Akene lolu akabombo aka abombile mw-Efesi umwene, ko ungingdile ugwe ukukamaña kosa.

2.

1. Ugwe lelo gwe mwanangu, kakaga itolo mwipyana ili lili mwa Kilisiti Jesu.

2. Syosa isi upilike kumyangu bo bikupilika nabangi ba bingi, syo ubapepo abandu abasubili, aba bikumana ga bope nukubamana sya nabangi.

3. Nungwe lelo umbokele ukukubilwa, ubonekege ukuja gwe ndwabwite bwa Kilisiti Jesu.

4. Najumo undwabwite atikwitanikisya tu tunongwa twa kukabila ifindu, papo umwene ikuti njege nunu kundongosi gwa bwite.

5. Uju linga ikusindana ulusindano lolu, jope atikukaba ingiga linga alekile ukukonga mungomelesyo sya lusindano apa ikusindana.

6. Buno undimu uju ikulima ungunda, jo fikuti atalege jujo ukulya iseke sya ngunda.

7. Bika bununu isi ngukubula. Namanga umalafyale ikukupaga amahala aga kusyaganya syosa.

8. Nkumbukege bwila Jesu Kilisiti uju asyukile mbafwe, ugwa mumbeju ja Ndabiti, bo

papo likunjoba ilibangeli ili nikufumusya une.

9. Ili limbelle nukukubilwa, lisilekufika nanine namungoje isi ngungigwe ukuti ndi mpe-lambibi. Isyene inongwa sya Kyala lolı syo sikakungigwamo.

10. Ko kuno nikufisa itolo iyojo, papo nikubinogona aba abasalile Kyala, papo nikuti bope bafikepo napabupokigwa ubu atupokile Kilisiti Jesu napabukulumba ubusitakumalika siku.

11. Lyo lya kulisubilila ilısyu lilili ili likuti: linga tukufwila lumo nagwe, bo po papo bo nukuja kubumi ko tukujila kubumi lumo nagwe.

12. Linga nanuswe tukufisa iyojo, bo po papo bo nanuswe tukwipelelaga ukuja banafyale lumo nagwe. Linga uswe tukundejela umwene, bo po papo bo jope isakutulejelaga nanuswe.

13. Apene lolı napa linga tukutaga ubusubili uswe, pope po ikuja nsubili bwila itolo umwene. Namanga umwene akamaña ukwileja.

14. Syo ubakumbusyeye sisisi usisimikisyeye fijo nakumaso kwa Kyala ubabule banga-kanisanyaga ulukanı, ulu lutikubabumbulila nafimo, ulu lukubonanga itolo aba linga bikupilikisya.

15. Gwijulege ukuti Kyala akubonege ukuja gwe mwikili itolo, akubonege ukuja gwe mbombi gwe nsitakwisula untu pakabombo kako, akubone nukugolosya itolo pakubajabanya ilısyu lya nalolı abandu.

16. Ugwepukilege unjwego gwa bukoñofu ugu guli bwasi itolo. Namanga aba linga ba-

guganile, bo bikongelapo bunu-ny pakumfuja Kyala.

17. Lyope niısyu lyabo likuñe-ta itolo ukuti kilonda kya kitego, bo aba bali na-Himenaji na-Fileti.

18. Bo aba bapagwike panongwa sya nalolı, bikuti ukusyuka ko tısyukile po papo. Lelo po papo ko kufufanya bikulufufanya ulwıtiko lwa bamo.

19. Ulwene lolı ulwalo lwa Kyala ulukafu lo lwimile itolo lutikujuganika, luli nikimañilo iki kikuti: „abameñe umalafyale abake“, niki kikuti: „bosa aba linga bikujıtambula ingamu ja malafyale, bo batandamalege kubunyongafu.“

20. Numba ingulumba lolı mo sitikujamo syene si sya sahabu nısyu fesa indelema. Himma sikujamo nısyu fipiki nısyu bulongo. Kangi simo sikuja sya kabombo akanunu, simo sikuja sya kabombo akañali.

21. Uju linga lelo ijelwisye itolo ntundu utu nabalaga, jo ikwipelaga ukuja ndelema ja kwimikigwa, ikwipelaga ukuja ndelema inikemo iji ikubombela umwenenajo, iji jıbagile itolo pakabombo kosa itolo akanunu.

22. Fıbopege ifiñoño fya mbukeke, gwıjule lolı nubugolofu nulwıtiko nulugano nulutenganyo, mo gonganile nabo bosa aba bikumpala umalafyale nındumbula inelu.

23. Gwıkwabe lolı kunganı syosa sya bukoñofu, isya mbukeke, usımañege ukuti sikupa-pa bu bwite.

24. Lolı unamata gwa malafyale fikuti angalwaga. Himma fikuti ajege ntembelefu itolo kubandu bosa, fikuti amañege

nukumañisya inongwa nukufisa ilyojo mumbibi syosa isi bikumpelela abandu.

25. Aba linga bikwila, bo fikuti abafundege amahala unte ngamojo itolo; buno ndisi, pamo Kyala abapege ulupinduko, bende nukubumaña ubwanaloli.

26. Lelo po papo bende nukulemuka itolo ubwalwa bwa Mohesi, bapone ndutambo lwa ke ulu abakolile, lelo po papo po bende nukubomba sisyo iganile ju Kyala.

3.

1. Lolì syo usimañe sisisi, ukuti mbusiku bwa kusulo po fisakwisaga ifyinja ifipalapa itolo.

2. Namanga po bikwisakujapo abandu aba bikwigana bene nabaganandalama naba bikwitufya bene naba matingo nabatukamahelu naba bikubila nabapapi babo naba batikugwa ulupi nabasitabwikemo

3. nabasitabumañani naba luteteluko naba loho naba batikwifimbilisya ifiñoño naba kipahu naba bakasigana innunu

4. nabalili nabasitakwilinganya bununu naba amatingo gabapelile ulufunyenye naba bakindilile ukufigana ifiñoño bafibikile nkyeni na kwa Kyala.

5. Abene muñuma muno bikufwana bikuntila Kyala, lolì apa ulwene ulutilo lululu lukuti mbombege fimo munda mmyabo, po bikukana. Bo ubasindege inuma bababa.

6. Binabo itolo naba bikwiji ngikisya bu bukomu nnumba sya bandu, lelo po papo bende nukutusyoba utukikulu utu twilundikile ubutulanongwa bu

bwingi, utu fikutwembesya fi fiñoño fi fingi itolo.

7. Utwene ukumañisigwa ko tukumañisigwa bwila inongwa, lolì tutikufikamo siku pakubumaña ubwanaloli.

8. Bo apa naba-Janesi na-Jambulesi balwaga na-Mose, bo batendike nabababa, bope bikulwa nubwanaloli. Abandu aba amahala bonangike itolo, ulwitiko lwabo lukaja napamo pabulumañilo.

9. Batisakubala lolì, namanga bosa abandu bisakubabonaga itolo pabwelu ubukoñofu, bo papo bwabonike nubwa balabala.

10. Ugwe lolì ungonjile jujune nulwa kujoba inongwa nulwa kwendela ulwendo nulwa kwilinganikisya nganila ulwitiko nukusitakukalala mbimbibi nulugano nubufisalyojo

11. nukufwimigwa nukukubilwa nulu ndinkukubilwa namw-Antyokija namw-Ikoni namw-Lisitila. Ubumeñe bosa itolo ubufwimigwa ubu natwikigwe. Lolì bosa itolo umalafyale ambokile une.

12. Lolì bosa aba linga bikuti tujege mu mwa Kilisiti Jesu twe batila Kyala itolo, bo bikufwimigwaga.

13. Abene lolì abandu abagasi nabā ikwabo bo bikongelanga po bununu ukonanga, bikutigi nukubasonga abangi, bikutigi nukusongigwa babo.

14. Ugwe lolì ulindege na muli sisyo umañisigwe na muli sisyo sikukolile, buno ubameñe naba bakumañisye.

15. Gwimeñe nanungwe ukuti ufumile mu mbukeke ukubamaña bakalata abikemo, aba ba-

meñe nukukupa amahala aga gikulabisya kubupokigwa linga umwĩtike Kilisiti Jesu.

16. Buno bosa bakalata aba abatuĩle Mbepo gwa Kyala bameñe ukukutula napakusijoba inongwa napakusitobesya imbĩbĩ napakungolosya umũndu napakumũnda amahala gā bugolofu umũndu.

17. Umũndu gwa Kyala po ukuti ajege mpelelesye itolo ubunũũ, ajege mwengo itolo kosa akabombo akanũũ.

4.

1. Nĩkusĩsimĩkĩsya itolo fijo pakukubulila kumaso na kwa Kyala na kwa Kilisiti Jesu uju ikwĩsakubalongaga nabumĩ nabafwe, nĩkuti: nabuno nāpa ikwĩsakubonekaga, nabuno nāpa ikwĩsakwĩpelaga ukuja malafyale umwene —

2. fũmũsyaga ilĩsyu, inũkaga nalyo bwĩla itolo nāpa linga palinganĩke nāpa linga pakalinganika batobesye bake-mele basũkanye. Pakubasũkanya po gonganyege utigi nukubatetsya utigi nukubabula inongwa syosa.

3. Namanga kĩkwĩsaga ikyinja, po ulumañĩsyu lwa nongwa inũmĩ isĩ, po bĩsakutigi lukāli, bĩsakutigi lo twemma uswe, po bĩsakukongaga mfiñoño fyabo pakwĩlondela ikilundilo itolo kya bamañĩsĩ bo bagĩle mũkuñegela itolo mũmbulukutu syabo.

4. Imbulukutu syabo bĩsakusĩsyutulaga kunongwa sya nalolĩ bende nukusĩlabĩsya kutusũmo.

5. Ugwe lolĩ nasĩmo sĩngakugāsyaga. Komma ukulutĩla ulukubilo. Bombaga akabombo kā mpimbabangeli. Malĩsya akā bupũtĩ bwako.

6. Namanga une nĩkuja pakonĩgwa lilino ukuti ikemo. Ubusĩku bwa kusũmũkĩla une bwĩsĩle.

7. Ubwĩte ubunũũ ndwĩle. Malĩle ukubopa mũfĩnganilo. Ulwĩtiko ndũmilĩle.

8. Po papo lilino ambikĩle ingiga ja pabugolofu, ijĩ isakũmbaga ju malafyale pabusĩku bulabula, jujo ju ndongela mbugolofu. Lolĩ atĩsakũmbaga nĩmwene. Himma isakubapaga bosa aba bakuganĩle ukuboneka kwake uku isakubonekaga.

9. Ungahabaga, gwĩsege kumyangu kuno mbibimbibi.

10. Namanga Ndema ajongĩle papo endĩle nukukigana ikĩsu kikiki, abukĩle mũ-Tesaloniki. Kilesensi abukĩle mũGalatija, Titi abukĩle mũNdalimatija.

11. Asyele ju Luka mwene pamyangu apa. Gwende ukumwega na-Malika bo kwĩsa, gwĩsege nagwe. Buno ikũndula fijo pakabombo kangu.

12. Umwene Tikika jo nuntumĩle mw-Efesi.

13. Ikilundo kyangu iki nākĩlekĩle mũ-Tiloja pa-Kalipu utwalege bo kwĩsa, na ba bakalata. Igyene imĩpupa gyo nĩkulonda fijo.

14. Alekandeli umpondafĩbũngu jo ambelĩle sĩ nĩngĩ itolo imbĩbĩ. Isakumbukĩsyaga ju malafyale isakubikaga papo pambombo syake jope.

15. Jo gwandegge nanũngwe, buno asĩbengĩle fijo inongwa syitu.

16. Ulutasĩ ulu nĩlongege inongwa syangu, po alĩkusĩta nukujako najumo ugwa kũnjĩla, po bājongĩle bosa. Kyala angĩsakubamelelaga.

17. Umalafyale lolij jo alinkū-njila alinkūngasya itolo, papo alinkuti alimalikisyeye ukulifumūsyā ilibangeli une, bosa abāpanja ukuti bapilikege; lelo po papo ndinkwenda nukupona nkanwa mungalamu.

18. Nukūmboka isakūmbokaga umalafyale kumbibij syosa isij bikūmbelela une, isakūningisyaga nkitangalala kyake kya kumwana. Jo nijumpa ubukulumba nakubusitakumalika siku nasiku. Amen.

19. Umbonekesyege na-Pilisika na-Akwila ninumba josa ja Onesifoli.

20. Elāsiti abujile mu-Kolinti. Tilofimu lolij jo nalindekile abijile mu-Mileti.

21. Gwendelelege gwisege bo gakali amapepo. Bikukuponya na-Ibuli na-Pudensi na-Lini na-Kilautija nabakilisiti abijitu bosa.

22. Umalafyale ajege nimbe-po syako. Iijpyana lijege nanumwe.

Ilyepisitili ili Pauli ānsimbilaga Titi.

1.

1. Joune Pauli ne nāmata gwa Kyala, ne mwapositili gwa Jesu Kilisiti, ne gwa kukasya ulwitiko lwa basaligwa bā Kyala, ne gwa kubasya ubumañij bwa kubumañila ubwanalolij ubupelakuntija Kyala.

2. Lelo ubwene ubwapositili bo ndi mwapositili, papo nimile palusubilo lwa kusubila ubumij bwa bwila, ubumij ubu Kyala, uju akamaña ukutungulupa, āfingene nanuswe li ijolo fijō bo fikali nifyinja ukubaligwa.

3. Uju pabusiku bwake jujo alitupukisye pawelū ilisyu lya-ke, apa lilinkufumūsigwa, ili nanine mbeligwe mmaboko, bo papo āndagile umpokij gwitu Kyala.

4. Njikukusimbila gwe Titi gwe mwanangu nalolij, gwe ngupaple mumo tuli lwitiko lumo lwene twe babili. Njikukuponya njkuti: na-Kyala tata na-Kilisiti Jesu umpokij gwitu, jo akusajege nijpyana nulupakisyo nulutengano.

5. Syo sisyo nakulekile mu-Kileti, papo ndinkuti kusakutigi nukumalisya ukutendeke-sya utu twasyele, kusakutigi nukubika abakulu abenefipanga nkaja nkaja, bo papo nanine nakulingenye ugwe.

6. Unkolege uju linga gwagile atikujobigwamo nasimo, uju egile unzikulu jumo jwene, uju abanake bakilisiti, aba najumo akabakolamo nukubululusya nukusitakupilika.

7. Namanga undindililakipanga jo fikuti ajege mwelū itolo isya kunjoba, fikuti abonekege ukuja mwimikigwa gwa Kyala, fikuti angakongaga sisyo iganile mwene, fikuti angajaga nkallifu, angajaga gwa kinwelo, angajaga ndufu pakulwa, ifya kukaba fikuti angakabilaga muno muli mwiko.

8. Himma fikuti ajege ntambilabahesya lolij, ajege ngannunū, amañege ukwijufya, ajege ngolofu, ajege mwikemo, amañege nukwifimbilisya.

9. Fikuti umilisyeye ukujoba amasyu aga gikuboneka itolo

ukuja gā nalolī, aga gafumile munongwa isi bambulile, po isakumañaga jope ukubasukanya abangi ninongwa inumi isi, isakumañaga nukubatobesya aba bikukanikana nagwe ulukanj.

10. Namanga bo baliko bingi itolo, aba batikwilamba, bikujwega itolo utusumotwa kupanga itolo. Bikubasonga nabangi. Isyene sisisi syo bakindilile fijo aba bafumile mbubutigwa.

11. Bo fikuti mundu abigaleko kukanwa. Abene bikufufanya inumba josa itolo muno linga bingile, bikumañisa isi sili mwiko nukumañisa, papo abene bikuti tukabege ikyuma iki kili mwiko nukukaba.

12. Jumo uju ali nkunguluka gwabo babo abajobile atile: „aba-Kileti bwila batungulu, miñamana imigasi, myolo itolo imilyabulye.“

13. Syo sitalwile sisisi, sya nalolī itolo. Fyobene nikuti ubatobesyege ubakemele bāndukege bipelege ukuja bumi ulwitiko.

14. Bangatugwilaga nutusumotwa ba-Juta, nutulagilo twa bandu aba babusindile amakosi ubwanalolī.

15. Fyosa fyelu itolo linga uli mwelu jjugwe gwe mundu. Abene lolī abasitalwitiko aba, bo nafimo ifyelu. Himma bañali itolo na si ñinogono syabo na si ñibonelo sya kwibonela abene.

16. Ukunjoba Kyala ko bikunjoba nkanwa bikuti tummeñe, lolī mumbombo syabo, mo bikuleja itolo bikuti tukammaña. Bipelile ukuja kiñañasi, bikufuja itolo. Bapepe itolo kukabombo kosa.

2.

1. Ugwe lolī jobaga itolo isi sibagile munongwa inumi isi tukubabula uswe.

2. Abañambala abakulumba babule bafihobole ifindu, bajege basisya itolo, bijufyege, bajege bumi itolo nulwitiko nulugano nubufisalyojo.

3. Bope nabakikulu abakulumba bububo, muñuma fikuti babonekege ukubagila mbwikemo, bangajaga nuloho, bangipelaga ukuja batumwa itolo kubwalwa ukunwa bwingi. Fikuti bamañege ukubabula bununu inongwa abinabo.

4. Po bikubagolosyaga nabanuguna babo ukuti babaganene nabalume babo, babagane nabanabo.

5. Fikuti bijufyege, bajege belu indumbula, babombege bununu nnumba syabo, balambege kubalume babo, po najumo atisakusitukaga amahelu inongwa sya Kyala.

6. Bope nabalumyana bububo, bope bakumbusye bijufyege bununu.

7. Ntundu tosa ugwe gwipelege ukuja gwa kuketelamo imbombo innunu abene, napa kubabula inongwa bakubonege nukusitakonganya nisingi, bakubonege nukuja gwe nsisya itolo.

8. Iisyu lyako lijege lyumi itolo, lingajaga napamo pabujobigwa bubibi, uju linga ikulwananuswe po ukuti isulege itoluntu bo apondilwe itolo imbibi isya kutujoba uswe.

9. Abañamata ubabulege balambege itolo kubenenabo ntu-

ndu tosa. Bagesyege ukubakyela, bangajaga nilya kubusya.

10. Bangibaga natumo. Himma babonekege itolo ubusubili ubununu bosa, po bisakwagaga inongwa sya mpoki gwitū Kyala basinosiye mosamosa.

11. Buno libonike ilipyana lya Kyala ili likubapelela ubupokigwa bosa abandu.

12. Likutufunda ukuti tulupikege ulwa kusitakuntila Kyala, ukuti tufipikege nifino fya nkisu, bo tuliko kubumi pamwana apa po ukuti twijufyege twigolosyege tuntilege Kyala.

13. Tusimanaege ukwisa imbelabusangalufu isi tukusubila, bope nubukulumba bwa Kyala unkulumba, nikubala ubwa mpoki gwitū Kilisiti Jesu, tbumanege ukuti busakubonekaga.

14. Uju atufwilile papo atigi mabangege uswe mosa muno tukali nandagilo, papo atigi nijelukisiyege abandu abā kuja bake jujo aba basifungamile si mbombo innunu, bikuti tukubomba sisiyo syene.

15. Syo ujobege sisiyi, syo ubasukanikisiyege, syo ubatobesiyege, ubonekege nukuti sya kukomelesya itolo naloli. Najumo angakusyokelaga.

3.

1. Bakumbusye balambege itolo nakubenekisu nakubatawa, babitikege bununu. Bwila bage bilinganikisiye nganila kosa akabombo akanunu.

2. Bangantukaga najumo umundu amahelu. Bakutilege ukulwa, bajege batembelefu. Ntundu tosa babonekege ubute ngamojo apa bikwangala nabanu bosa.

3. Namanga nanuswe ijolo po twali basitamahala tulinkwila tulinkusobanika. Twali bama mata ba fiono naba finafu fyosa muno fijiile, tulinkwangala nambubibi nandukafulano. Twali mindu, nanuswe tulinkubengana twe babo batupu.

4. Apene loli apa abonekaga nubilolo nukubagana abandu Kyala umpoki gwitū,

5. po papo po alinkwenda nukutupoka. Loli ungati atupokelaga si mbombo syitu sya bugolofu isi pamo twabombile uswe. Himma alinkutupokela lu lupakisiyo lwake loli, alinkutupoka na ga misi ga kwandigwamo ukupapigwa na lu lwanduko ulu ikutwandulila Mbepo mwikemo.

6. Uju atonelile ju mwingi itolo, uju atonelile mwa Jesu Kilisiti umpoki gwitū.

7. Nanuswe litujobile ubugolofu ilipyana lya jujo, nanuswe po ukuti twipelege ukuja ba kwingilapo pakilingo kya bumi bwa bwila, bo papo lujilile ulusubilo.

8. Lyo isubili ilisyu lilili. Syo isi niganile ukuti ubabule usisimikisiyege itolo, bosa aba bamwitike Kyala ukuti twage basyumiliye imbombo innunu. Syo nnunu sisiyi, syo sikubata abandu.

9. Isyene loli nisi bikukanikana ingonofu itolo nisi bikukanikana ingamu sya mfikolo muno sikonganile musopelo nisi bikulwa pakukanikana ingomesyo isi sipelile ukuja bwite itolo, syo usisindege itolo ilikosi syosa, buno sitikumbubulila nafimo umundu, sili mwalo itolo.

10. Umundu uju linga agwilepo indapukano nkipanga, jo unsokege kamo, linga kabili, nã po gwikwabege itolo kumyake.

11. Ummañege ukuti uju linga bo atendike bunobuno, bo agwile itolo po papo bo atulile inongwa, bo itumulile ngani jujo isyake.

12. Linga gwagile nuntumile kumyako linga jo Alitema linga jo Tikika, po gwise gwendelelege ugwe ukwisa kumyangu mu-Nikopoli muno. Namanga mo ndile nikugonaga amapepo muno.

13. Ba-Sena ummañsyango-melesyo na-Apolo ubatule fijo pakubabopela imbopo ja munjila. Ukete bangapondwaga nafimo.

14. Bosa abinitu lolij ubabule bamañege ukwijula sij mbo-mbo innunu, bope ukuti bajege nafyo ifya kufwana nafyo pabutolwe ubu linga bubonike, bangajaga bagumba iseke innunu.

15. Bikukuponya bosa abandi nabo papapa. Utuponekesyege bosa aba bamañanile nanuswe ndwitiko. Nipyana lijege nanumwe mwesa.

Ilyepisitili ili Pauli ānsimbilaga Filemoni.

1. Joune Pauli ne mpiñigwa gwa Kilisiti Jesu, ndi na-Timoti unkilisiti umwinitu. Tukukusimbila na gwe Filemoni gwe mmañani, gwe mbombanisi gwitu.

2. Tukukusimbila nanungwe gwe Apija gwe ilumbu gwitu, nanungwe gwe Akipu gwe ndwilanisi gwitu pabwite. Tukukusimbila nanungwe nikipanga kyosa iki kikukomana nũmba jako (gwe Filemoni).

3. Tukubaponya tukuti: na-Kyala tata gwitu numalafyale Jesu Kilisiti abasajege niipya-na lyake nulutengano.

4. Bwila nikukugwila ulupij kwa Kyala, apa nikukukumbuka muniputo syangu isij nikwijuta,

5. papo mbilike nulugano nulwitiko lwako, ulu lulabile nakumalafyale Jesu nakubinitu abikemo bosa.

6. Nikukwijuta nikuti linga ubulilanisi ubu tuli balilanisi ulwitiko nanuswe nanumwe, linga bwabonekaga ukubomba fimo lelo, linga bwakupelelaga ukusimaña ugwe syosa innunu isij tuli nasyo, isij silabile kwa Kilisiti.

7. Namanga ulugano lwako lutupelile ukusekela fijo, lutusubisye nukutusubisya. Buno indumbula sya bikemo syendile nukuhobokela mu mmyako ugwe, gwe gwamyitu.

8. Ko kuno lelo linga natigi njobege itolo kisitakufinda, linga natigi njobeke mwa Kilisiti, po pope angali nikujoba, angali nikulagila itolo isij ubagile ugwe ukubomba, angali nikuti syo isij syo isij.

9. Lolij papo ndile nikujobelaga ndugano itolo, po papo nikupyelesya itolo ku kupyelesya kwene kumyako. Ena bo ndendike bunobuno lelo, ne

Pauli ne nkangale itolo, ne kangi nongilepo nukongelapo lilino nipelele ukuja ne mpiñigwa gwa Kilisiti Jesu,

10. nikuti: bo ndendike, nikupyelesya kumyako isya mwanangu, uju numpapile mungoje syangu muno. Nikumbala ju Onesimu.

11. Ijolo po akakubombelaga nafimo, lilino lolij po ikutubombela bununu twe babili nanine nanungwe. Jo uju nungomwile ndile: bukaga kwa Filemoni.

12. Ugwe lolij umwambililege lelo umwene, — indumbula syangu isyo ndigi.

13. Une nati nungomole ambobelege une mungoje syangu, isij limbelile ilibangeli muno. Ndinkuti po angali ko kuja ko kumbombela kumbombela jujugwe une.

14. Lolij papo nagile ngigana ukwijegela nimwene kubutitu bo ukitika ugwe. Papo ndinkuti nangafwanaga ngufimbilisye akanunu kako aka kumba, po ndinkuti kaje ka kwigana gwimwene itolo jujugwe.

15. Namanga une nikuti pamo syo sisyo ajongile pamyako panandi, papo Kyala atigi po kwisakujaga nagwe bwila itolo lelo.

16. Lolij lilino po atikujaga ntumwa gwako itolo. Himma ikusokaga itolo pabutumwa lelo, ikujaga nnino itolo ummanani. Papo akindilele ukuja mwianangu une, po ikupelaga

pokij ukuja nnino ugwe lelo namumbili namumalafyale?

17. Linga lelo umbwene une ukuja ne nnino nalolij, po umwambililege umwene mwane jo jujune unambilile jujune.

18. Lolij linga onangile fimo kumyako, linga anile simo, fyo umbalilege jujune, ijige nongwa jangu jujune.

19. Jone Pauli nikusimba nikiboko kyangu nikuti: nikukuhombaga jujune. Syo ndikukukumbusya isij uli ninongwa nanungwe kumyangu ija kwihomba kumyangu gwesa itolo jujugwe.

20. Ena gwamyitu, isaga nanine ngabege tumo kumyako, ngabilege mumalafyale. Isaga uhobolege indumbula mwa Kilisiti.

21. Apa nikukusimbila, po nikile itolo mmyako ukuti isakunitikaga. Mehe une ukuti kwisakukisyaga napali sisyo njobile une.

22. Pope napabugono undekekesyege nganila. Namanga nikusubila ukuti iniputo syinu sisakumbelaga ukuja ne kikungilwa kya kwisakubakungila umwe.

23. Ikukuponya Epafula, uju tukungilwe lumo nagwe munololo, mwa Kilisiti Jesu.

24. Bikukuponya ba-Malika na-Alisitalika na-Ndema na-Luka, aba bikundula akabombo.

25. Ilipyana lya malafyale Jesu Kilisiti lijege nimbeppo syinu.

Ilyepisitili Iya ba-Hibuli.

1.

1. Kyala uju ijolo ajobelaga mbakunguluka, uju alinkujobela pa pingi itolo, uju alinkujobela namunho si ningi itolo bo ikubabula batata inongwa, jo pabusiku bwa kusulo lilino, po isilekujobela mumwanake apa ikutubula uswe inongwa.

2. Nikuti isilekujobela mumwanake uju ambikile ukuti ajege jo mwingilapo-kilingo kya fyosa, uju nifisu apelile mu mmyake jujo apa afipelaga.

3. Umwene ndangalila itolo gwa bukulumba bwa Kyala, kifwani itolo kya mumo ajilile ukuja Kyala. Fyosa itolo apa filiko, po afipele ukujako jujo nijsyu lyake Iya maka gake. Umwene ipelile ukuja lwelusyolwa kwelukilamo mu mmyake jujo uswe ubutulanongwa bwitu, lelo po papo endile nukwakwitugasya kukiboko ikililo kya Mwenebukulumba ubusisya kubwifufu kula.

4. Umwene alinkubakinda na ba bandumi ubukulumba. Pakubakinda po alinkugelela mumo na ji ngamu jake jisikindile ubukulumba isyabo, nikubala iji ingilepo umwene.

5. Jo aliku ugwandumi uju ajobilemo siku kumyake Iya kuti:

„Gwe mwanangu ugwe, ngupapile gu musyugu?“

kangi nilya kuti:

„Une nikwipelaga ukuja ne gwise une, umwene ikwipelaga ukuja jo ju mwanangu une?“

6. Pope loli napa Kyala isakumwingsiyaga kangi ugwa kipanda nkisu iki bajengilemo abandu, po ikuti:

„Bosa nabandumi ba Kyala bisakwiputaga kumyake.“

7. Apene loli apa ikubajoba abandumi, po ikuti:

„Abandumi bake ikubapela mbepo. Abanamata bake ikubapela ndapi sya moto.“

8. Apene apa ikunjoba umwana loli, po ikuti:

„Ikikota kyako kya buñafyale, gwe Kyala, kyo kya bwilabwila itolo, ijene ingwego jako ja butwa jo ji ngwego ja bugolosyanongwa.“

9. Ubuganile ubugolofu ugwe, ububengile ubwilangomelesyo. Ko kuno gwe Kyala, Kyala gwako akupakile ulusekelo ukuti nemba, akukisisye napabanino bosa.“

10. Kangi ikuti:

„Pabwandilo gwe malafyale po ukyalile pamo pabwimo ikisu, fyope nifisu fya kumwana upelile jjugwe namaboko gako.“

11. Ifyene fisakujongaga, ugwe loli kujangako bwila. Fyosa fisakukulupaga itolo ukuti nselekesye.“

12. „Kusakufipindanyaga ukuti kilundo, lelo po fyende nukwanduka. Ugwe loli gwe jujo itolo bwila, fyope nifyinja fyako fitikumalika-mo.“

13. Jo aliku ugwandumi uju ambulilemo siku atile:

„Itugasya kukiboko kyangu ikililo kuno, tasi abalugu bako mbapelege kakota ka kubikapo amalundi ugwe?“

14. Bosa syo mbepo innamata nikuti? Isi ikusituma kukubabombela babo bikuja pakubwilingilapo ubusangalufu ukuti kilingo.

2.

1. Ko kuno fikuti tongelepo bununu ukusyumilisya sisyo tupilike, bwila tupa-syege ukuti pamo tukupesya.

2. Namanga apene apa linga ilisya ili bajobile abandumi, linga lyope lyalipelile ukuja lya naloli itolo, linga bosa naba balikilanyaga itolo naba balilaga, linga syabagaga itolo isya kubafunda,

3. po tukuponaga bulebule lelo uswe, linga tukubusyokela ubupokigwa ubu bo buli bunobuno ubukulumba? Buno ukubujoba ko abwandile ju malafyale ukubujoba, lelo po papo po balinkwenda nukutubula babo bapilikaga bope balinkusisimikisya.

4. Jope na-Kyala alinkongelapo kangi pamwana ukubusisimikisya, apa alinkupelelapo nifiswigu nifika nifitengusi fi fingi itolo muno fijilile, napa abajabanyaga na-Mbepo mwikemo abandu, apa alinkugelela itolo mumo iganaga mwene.

5. Namanga ikisu ikijengigwa iki tukukijoba uswe, iki tukuti kikwisaga, kyo akabapa abandumi ukuti bajege banafyale mumo.

6. Himma, ajobile loli jumo pamo asisimikisye atile:

„Fyo findu fikijumundu apa kunkumbuka ugwe? Fyo findu fikijope numwa-

na gwa mundu apa kunketa ugwe?

7. Panandi po umpelile mpi-mbapo nakubandumi, kangigwendile nukumfwika nubukulumba nulwimiko pantu ukuti ngiga. Fyosa nifi upelele ugwe namaboko gako, fyo umpele jujo.

8. Fyosa ufilambike ufibikile kusijumalundi gake.“

Namanga apa alambikaga fyosa kumyake, po akasyasya nakamo akasitakukalambika kumyake. Loli apa tukuketa lilino, po tasi tutikwaga fyosa filambile kumyake.

9. Umwene loli ju Jesu uju pabunandipo ajaga mpimba nakubandumi, jo loli jo tukwaga lilino afwikigwe nubukulumba nulwimiko ukuti ngiga, papo Kyala mwipyana lyake atigi ikubumaaga jujo ubufwe, bosa abandu ukuti mo bise baponelege mu mmyake mumo.

10. Namanga umwene uju fyosa itolo fyake jujo, uju fyosa nukupela apelile jujo, jo pabagile ukuti apa ikubatwala kubukulumba abanake ba bingi, — nikuti po pabagile ukuti umwenebupokigwa bwa-bo amwendesyege ndukubilo apa ikumpela mpelelesye itolo.

11. Namanga bosa itolo — nauju ikubelusya abanine naba bikwelusigwa — bosa itolo bafumile muli jumo jwene. Ko kuno jope isoni nasimo umwene, ikubajoba itolo ikuti „bamyitu“,

12. apa ikuti:

„Ingamu jako nikubabulaga abamyitu. Nikukwimbilaga ulwimbo bo nimile pakati pakipanga.“

13. Kangi pabungi ikuti; „une nikumwikilaga jujo.“ Kangi pabungi ikuti: „keta alune nanjue nabana aba ambele Kyala.“

14. Lelo papo abene abana ko kuja kilingo kyabo itolo niilopa numbili, po papo jope bububo itolo, jope ifwenye nabo. Egile fifyo jope, papo atigi numpyuṭege jujo abukolile mma-boko ubufwe, atigi numpyuṭilege bu bufwe. — Nikumbala ju Setano.

15. Po ukuti ababulege bosa aba ulutende, ulu batetemaga ukufwa, lwabapelile batumwa itolo bwila bo baliko kubumi.

16. Namanga akatile mbatule ba bandumi nikuti? Himma ba baña-Abulahamu lolij bo atigi mbatule.

17. Fyobene patigi afwane nabo abamyabo ntundu tosa, jope ukuti ipelelege ukuja mputi unkulumba gwa lupakisyo, ugwa kuja nsubili itolo ntundu tosa utu tulabile kwa Kyala, ugwa kuhomba ilikemolya kumala itolo induligwa sya bandu.

18. Namanga sisyo akubilwaga umwene, apa ageiligwaga jope, syo ameṅe ukubatula babo bikugeligwa bope.

3.

1. Po papo lelo mwe binangu mwe bikemo, mwe tubilikiligwe twesa ububilikiligwa bwa kumwana, amundulalilege amaso umwapositili, umputi unkulumba gwitu uju tukunjobela nulwitiko lwa kumwitikila, nikumbala ju Jesu,

2. uju ali nsubiligwa kuli uju

alimpelile, uju ali bo ju Mose nnumba jake josa.

3. Namanga Jesu uju bali-mbwene ukuti abagile ulwimiko ulukinde itolo nakuli ulu bamwimikilaga Mose, bo papo jope nunjengañumba bwila ikujijinda inumba ulwimiko.

4. Namanga syosa inumba bikujako aba bikusitendekesya, lolij uju ikutendekesya fyosa itolo, jo ju Kyala.

5. Ubwene ubusubili bwa Mose nnumba josa ja Kyala bwali busubili bwa namata itolo, uju ali gwa kusisimikisya sisyo ajaga pakumbula Kyala.

6. Ubwene ubusubili bwa Kiliti lolij bwali busubili bwa mwana, uju abikigwe panumba ja Kyala. Ijene inumba jijiji jo jujuswe, linga tumilisyeto twikikye lu lusubilo lwitu ulu tukusubila, linga tukwitu-fya lulo bwila, linga tukwaku-fika nalo nakubumalikilo.

7. Po papo lelo, bo lilyo ikujoba Mbepo mwikemo ikuti:

„Gu musyugu lelo linga mukupilika ilisyu lyake,

8. po mungasisimanyaga indumbula syinu bo palapala pabusisyalyojo pala, pabusiku bwa kungela une ndungalangala mula,

9. pala bangelege abisemwe, pala batigi tukete bo atupelile fimo une. Bo balinkutendeka bunobuno bo bafibwene fyosa ifi mbapelelege ifyinja amalongo mana.

10. Ko kuno ndinkubakalalila aba lujungo lulalula ndinkwenda nukuti: bwila bikusoba indumbula. Injila syangu lolij bakasimana abene.

11. Po papo ndinkwenda nukujiganika mbukalale bwangu muno nakalele ndinkuti: naloli nabububo batšakwakwĩngilamo kubutusyo bwangu.“

12. Mwandege lelo mwe binangu, mwesa muno mujilile najumo angajaga gwa ndumbula ingasi, ija lufujo, ija kumpika Kyala uju aliko.

13. Himma mukumbusanye loli ubusiku bosa, bwila itolo bo bulipo ubwa kubujoba ukuja bwa „mũsyugu“, po ukuti mwesa muno mujilile ulusyobo lwa butulanongwa lungasi-manyaga indumbula sya jumo.

14. Namanga twipelile ukuja bajabana-Kilisiti, linga naloli ulwijumiko lwitu ulu twalyandilemo linga tukulũmilila bwila itolo tukwakufika nalo na ku kubumalikilo.

15. Bo lilyo lisimbĩgwe ili likuti:

„Gu mũsyugu lelo linga mwagile mukupilika ilĩsyu lyake, po mungasi-manyaga indumbula syinu, bo palapala pabusĩsyalyojo pala.“

16. Namanga bo baliku aba bansi-syaga ilyojo bo bapilike inongwa? Himma bosa itolo aba Mose abasosi-sye mw-Egipiti nikuti?

17. Abene aba Kyala abakalile ifyinja amalongo mana bo baliku? Bo aba batulile inongwa nikuti? Bo aba imibili gyabo gilinkugwa ndungalangala nikuti?

18. Abene aba ajiganikaga, aba atigi: batšakwakwĩngilaga kubutusyo bwake, bo baliku? Bo aba bafujaga nikuti?

19. Mo mumo tubamañile lelo

ukuti akene aka kabagomolaga ukuti bangĩngilaga kubutusyo, ko ku kusitakwĩtika.

4.

1. Po papo lelo atutetemege uswe, tupasyege ukuti pamo jumo umwĩnitu uju tuli nagwe pamo twage ikutumũkilwa bo luliko ulwene ulufingo, bo batulekile balabala, ulwa kuti palipo nalilino pabwĩngililo pabutusyo bwa Kyala.

2. Namanga indumi innunu jo jĩtwagile nanuswe, tuli bo balabala nanuswe. Loli abene ilĩsyu lya ndumi lilinkušta nukubabumbulila nafimo, papo babo bapilikaga bo bakonganyaga nulwĩtiko papo.

3. Namanga uswe twe twĩtike tukwakwĩngilaga kubutusyo, bo lilyo lijobĩgwe ili likuti:

„Po papo ndinkwenda nukujiganika mbukalale bwangu muno nakalele ndinkuti: naloli nabububo batšakwakwĩngilamo kubutusyo bwangu.“

Syo alinkujoba bo akabombo kake amalile ngani pala kipepigwege ikisu.

4. Namanga ubwene ubusiku bwa buhano nabubili bo abujobile pamo apa ikuti: „lelo po papo po alinkutusya Kyala pakabombo kake kosa pabusiku bwa buhano nabubili.“

5. Kangi papapa po tukwaga ikuti: naloli nabububo batšakwakwĩngilamo kubutusyo bwangu.“

6. Apene lelo papo pakali nalilino pasyele pabwĩngililo bamo kubutusyo, kangi papo batumũkilwe abene aba jatũle ukubaga indumi innunu jila, papo batumũkilwe lulo bafujaga,

7. po papo ikwandisya umwene ikubwimikila ngani ubungi ubusiku ikuti: „gu musyugu“ apa ikujobela nkanwa mwa Ndabiti bo pagonile fijo. Bo lilyo njobege itasi ili ndigi Kyala atile:

„Gu musyugu linga mukupilika ilisyu lyangu, po mungasisimanyaga indumbula syinu.“

8. Namanga linga Joswa abatwele kubutusyo, po angali akandisya ukubujoba ubungi ubusiku Kyala, ubwa kwisa linga siku.

9. Po papo lelo pakali, nalilino palipo pabutukisyo abandu ba Kyala.

10. Namanga uju linga ingile kubutusyo bwake, jo atusisye akabombo kake jope, bo papo jope na-Kyala atusyaga akake.

11. Oko lelo atwijulege ukwilingila pabutusyo bulabula, najumo ukuti lungangwisyaga ulufujo bo lulalula twatigi lwa kuketelamo.

12. Namanga ilisyu lya Kyala lyumi itolo, likubomba, lyugi itolo lisikindile niñubo isya bwe mbe kosakosa, likupulusanya itolo likwakufika napakuhinjanya numojo nimbepo, nutumbakasya twa mumbili nubomba bwa mfifupa, lisibwene namuno silabile nisi tukwagula itolo nisi tukwinogona mundumbula syitu.

13. Nakamo nakapeligwa aka kwibililamo umwene kumaso kumyake. Himma fyosa fili itolo, fikingwike apa gikuketa amaso ga mwene, uju tukwakwamulanaga nagwe.

14. Po papo lelo, papo tuli nagwe umputi unkulumba, uju apulungenye fyosa ifya kumwana, nikumbala ju Jesu ju mwana gwa Kyala, po papo oko tulumililege ulwitiko ulu tukulujoba (nkipanga).

15. Namanga uswe tukajako numputi unkulumba uju kuntolile ukutupakisyu uboŋwa bwitu. Himma umwene uju tuli nagwe uswe jope sinsongile syosa, bo apa nanuswe sikutusonga, lolu umwene — papo akatulamo nongwa nijimo.

16. Oko lelo, atukibege itolo ukusegelela kukikotakya butwa kya ju Ipyana, ko tukambililege nulupakisyu, tukalyagege niipyana ilya kututula bo tutolilwe musi gumo.

5.

1. Namanga bosa abaputi abakulumba aba bikufuma mbandu, bo bikubimila ba bandu abinabo kwa Kyala, bo ba kutwala nifya kusopa nifya kwikemesya ifya kujosya ubutulalongwa.

2. Bo bikumaŋa bununu nukubatetesya naba batulile inongwa bo bakibona naba bikusoba, papo bope uboŋwa bubasiganile kosakosa.

3. Bo ubu bubapelile nukutwala na fi fyabo bope ifya kujosya induligwa syabo babo, bo apa bikutwala nifya bandu.

4. Kangi najumo atikwijegelamo mwene ulwimiko lululu. Himma jujo linga ambilikile ju Kyala lolu, bo papo jope na-Aloni abililikiligwe.

5. Bo atendike jope na ju Kilisiti, jope akalijimike mwenepa ipelaga ukuja mputi unkulumba. Hinma amwimike jujo ambulaga atigi:

„Ugwe uli mwanangu, ngupapile gu musyugu.“

6. Pope napabungi ikuti:

„Ugwe uli mputi gwa bwila, ukongile ndwiholwa Melekiseteki.“

7. Umwene mbusiku bwake bwa kuja mumbili muno, po alinkutwala nisyakusuma nisyakupyelesya fijo alinkonganya ninguto ingulumba namasosi, syo alinkutwala kuli uju amehe nukumpoka kubufwe. Lelo po papo umwene alinkwenda nukumwitika alinkujosya ulutende ulu atetemaga.

8. Umwene pope napapo ali mwana, pope ukwene ukupilika ishi andagilaga, ko alinkumañila muno akubilwaga.

9. Lelo po papo bo ipelile ukuja mpelelesye itolo umwene, po alinkwenda nukwipela ukuja gwa kubapelela ukupokigwa bosa aba linga bikumpilika jujo ishi ikubalagila,

10. bo Kyala anjobile ukuja jo mputi unkulumba ugwa ndwiholwa Melekiseteki.

11. Ukuja ningi ko syali ningi isya kunjoba umwene, lolu mbalapala ukusilinganya papo muli basito ukupilika umwe.

12. Namanga umwe mwe patumbile mwipelege ukuja bamañisi itolo jujumwe, papo mugonile nasyo nono, po kangi mukulonda ugwa kubamañisya jujumwe shigeke itolo, ishi syalyandilemo inongwa sya Kyala. Kangi mwipelile ukuja ba kongalibele, mukile ukuja mwe balyafindu ifikafu.

13. Namanga bosa abata si bikonga libele, bo bakisibila nasyo isya bugolofu, namanga bufyele itolo abene.

14. Ifyene lolu ifikafu fya bakusi, aba amahala mengo itolo pakufisungulanya nifinunu nifibi, papo bisibisenye nafyo.

6.

1. Po papo lelo atusilekege inongwa sya Kilisiti ishi tukwandila bwila ukujoba, tukindege itolo pakujoba isya mbukusi. Tungandisanyaga bwila pakwalisya ulwalo. Nikubala nulwa lupinduko lwa kusileka imbombo ifwe, nulwa lwitiko lwa kumwitikila Kyala,

2. nulwa kubabula abandu nisyakosigwa nisyakubabikapo amaboko, nulwa nongwa syakusyuka abafwe, nulwa nongwa syakulongigwa ukusitakumalika shiku.

3. Ena bo tukutendekaga nalilino, linga twagile Kyala atwitike.

4. Namanga abene abamulikigwe pamo, ababafinogelisyefipegwa fya kumaña, ababajabiligwe Mbepo mwikemo,

5. aba balimehe ubunafu nijisyulya Kyala, ababagamehe namaka ga kisu kila kikali —

6. nikuti abene linga bandisye bagwile kangi, bo po papo bo najumo akamaña ukubandulila lu lupinduko kangi. Buno bo bandisye itolo, umwana gwa Kyala bankomile kangi pakikohekano, bampelile gwa kobeligwa.

7. Namanga kyope nikisu iki kikonwa ifula iji jikukitimila kabilikabili, iki nabandu abatukubalimila kikubamekesya ni-

findu ifi fili nakabombo, kyope kikwambilila akake akameña kā lusajo ulu lukufuma kwa Kyala.

8. Ikyene lolī iki linga kikusosya nimitulatula niliṣu itolo, kyo kibonike ubupepe, kyo kisyele panandi itolo nukuguni-gwa. Ikyene kyo kikumaliki-laga mu mmoto.

9. Lolī umwe mwe binitu mwe twengwikeko umwe, pope nāpa tukujoba bunobuno, po tubikile isingi itolo umwe, po tukuti isyinu syo nnuṣu kuli isi tubalile, tukuti isyinu sisōsōlile kubupokigwa.

10. Namanga Kyala mungati nsitabugolofu umwene. Himma umwene atikwibwaga nakabombo kinu aka mubombile nulgano lwinu ulu mujiganile ingamu jake, ulu munngisye nāpa mwababombelaga abikemo nāpa mukubabombela nalilino.

11. Lelo uswe twiganile ukuti mwesa itolo, jumojumo, mubonekege lulo itolo ulwijulo ulwa kwijula ukuti musimañe itolo syosa isi tukusubila uswe ulwa kwakufika nalo ku kubumaliliko.

12. Po mutisakwipelaga ukuja basito indumbula. Himma po mukubakongaga ulwiho lolī babo bendile nandwitiko nambusitakusila ilyojo. Mukubakongaga pakulwilingilapo ulufingo ulu afigene nanuswe (Kyala) atile sikwisaga syo isi syo isi.

13. Namanga pala Kyala afigane ulufingo na - Abulahamu, po alinkujigila mu mmyake Jujo, papo akaliko najumo unkinde nakumyake ubukulumba ugwa kujigilamo,

14. alinkuti: „Nikukusajilaga lu lusajo nikukubakisya lu lubāsyo.“

15. Lelo umwene (Abulahamu) bo aketile ku kumyake amaso kisitalyojo, po papo po alinkusyaga isi bāfigene.

16. Namanga abene abandu bo bikujiganikila muli aka kabakindile ubukulumba, lelo po papo ulujigo po lwende nukutumula losa ulukanj ulu bakani-kaga abene, lelo po papo po syimege sijege ngafu itolo papo.

17. Umwene lelo Kyala apa atigi ngindilile itolo pakubabula abingilapo-kilingo kya lufingo ukuti isi iganile umwene sitikwandukamo, po alinkubikapo nulujigo papo;

18. papo atigi bajege nasyo isya kubasubisya uswe. Alinkuti basyagege ntundu tubili utusitakwandukamo tututu, utu Kyala akamaña ukutungulupilamo. Alinkutubala jujuswe, twe tubopile tutile tulukole nulubilo ulu atutegelekisye.

19. Ulwene ulusubilo lululu lwipelile ukuja nangula ja ndumbula syitu, iji jimeñe ukwikola, ija maka itolo. Jikwilingila jikukinda nankati mwibalika ili bapingike.

20. Nikubala muno atwilingile uswe Jesu undongosi gwitu, uju ipelile ukuja mputi unkulumba gwa bwila, uju akongile ndwiho lwa Melekiseteki.

7.

1. Umwene Melekiseteki uju, jo malafyale gwa mu-Salemu, mputi gwa Kyala unkinde. Jo uju aganilaga na-Abulahamu bo afumile pakubokya abanafyale, uju alinkwenda nukunsaja.

2. Jo uju Abulahamu alinku-mpagulila ifya pilongo utundu tosa. Ingamu jake pakujigala-

bula jo „malafyale gwa bugolofu“, kangi umwene malafyale gwa mu-Salemu, ko kuti „malafyale gwa lutengano“.

3. Atikujobigwa nugwise. Atikujobigwa nunna. Batikujobigwa nabañeña bake. Butikujobigwa namuno bwalyandilemo ubusiku bwake. Butikujobigwa namuno bwamalikile ubumi bwake. Himma afwene itolo loli numwana gwa Kyala. Mputi itolo bwila kisitakupela napamo.

4. Muswigege lelo, bo bukulumba buki jujuju, uju na ju Abulahamu umwisukulu gwitu ampagulilaga ifya pilongo mipupilwa ifi apupile.

5. Bope bamo nabaña-Lebi aba bakolile ubuputi, bali nulagilo lwabo, ulwa kuti musangule ifya pilongo mban'Isilaeli, mukongege mungomelesyo. Ko kusangula lelo bikusangula mu mbamyabo babo, aba bafumile munsana gwa Abulahamu bope.

6. Umwene Melekiseteki loli uju pakikolo akafuma mmyabo bababa, jo alinkusangula ifya pilongo kwa Abulahamu, alikwenda nukunsaja jujo ali nulufingo lwa Kyala.

7. Loli syo najumo atikukana: bwila bo jo ju nnandi uju ikusajigwa kunkulumba.

8. Papapa lelo, po ifya pilongo fyo bikwambilila ba bandu aba bikufwa, kula loli ko ikwambilila uju ajobigwe ukujako kubumi.

9. Lelo po papo jope na ju Lebi, uju ikusangula ifya pilongo, ko kuja jope ahombile ifya pilongo mwa Abulahamu mula.

10. Namanga ali mu munsana

gwa gwise, pala Melekiseteki aganilege nagwe.

11. Apene lelo linga ubwene ubuputi bwa baña-Lebi linga bwatupelelaga bosa itolo ubupelesye, — namanga aban'Isilaeli ingomelesyo isi bali nasyo syo bapeligwe mbuputi bwabo — nikuti linga bwatupelelaga bosa itolo ubupelesye, po ati asumuke gwaki ujungi umputi ugwa palwihho lwa Melekiseteki? Po ali nafiki ukujobigwa ukuja gwa lwihho lwa Aloni?

12. Namanga apa linga bukusamisigwa ubuputi, po patumbile syope ningomelesyo sisamisigwege.

13. Namanga umwene uju sikunjoba sisisi, ali gwa kikolo ikingi itolo, iki najumo akafumamo siku ugwa kubomba pawikemekesyo.

14. Namanga syo sili pabwelu itolo isya malafyale gwitu ukuti atulwile nkikolo kya Juta, iki Mose akakibulilemo nasimo isya buputi.

15. Loli po kangi sikukindilila bununu ukuja pabwelu sisisi, linga tukukumbuka ukuti umputi ujungi uju ikusumuka, jo afwene na-Melekiseteki,

16. uju ubuputi bwake bukali bwa munihho sya ndagilo isi sikungile mwilopa lya kikolo (kya Lebi), uju bwali bwa mu mma aka gikufuma mbumi ubusitakufwamo loli.

17. Namanga umwene ikumbula ikusisimikisya itolo ikuti: „Ugwe uli mputi gwa bwila, ukongile ndwihho lwa Melekiseteki.“

18. Namanga kulubafu lumoko komoka lomokile papo ululagilo ulu lwatalile nkyeni,

papo lwali loŋwa, papo lukā-bombaga nafimo.

19. — Namanga ingomelesyo syo sikapela nabumo ubupelelesye. — Kulubafu ulungi loli ko kwingila lukwingila itolo ulusubilo ulukinde ubununu, ulu lukutupelela ukusegelela kwa Kyala.

20. Kangi lope nulujiganiko lwalipo papo lope.

21. Namanga abene bala apa bipelaga ukuja baputi, po bakaliko nalo ulujiganiko lwa kubajiganikila. Umwene uju loli, jo ali nalo ulujiganiko lwa uju ikumbula ikuti: „Umalafyale ajiganike atisakwandukamo atile: ugwe uli mputi gwa bwila.“

22. Mo mumo abonekile Jesu ukuja gwa kulupa ubukafu siku ulwitikano lululu, ulu lulukindle ubukulumba ulunine lula.

23. Kangi abene balabala bali bingi itolo muno bakonganile mbuputi, papo ukufwa kukanisye ukuja mbuputi bwila.

24. Umwene jujuju loli, papo ikujako bwila, po papo ubuputi bwake butikwambukila njungi.

25. Ko kuno amene nukubapokela ngani itolo bosa aba linga bikwendela mu mmyake jujo ukusegelela kugwise, papo umwene mumi bwila, nukubanokesya ikubanokesya.

26. Namanga umwene umputi unkulumba ugwa kufwana nabo ubutolwe bwitu uswe jo fikuti ajege mwikemo, ajege mwelu imbibi, ajege mwelu amababye, ajege nsunguke kubatulanongwa, ipelege ukuja mwunufu itolo nakufisu fyosa fya kumwana.

27. Fikuti angajaga bo aba-

puti abakulumba bababa, aba bwila ubusiku bosa tasi fikuti bikemesyege ilikemo lya pabutulanongwa bwabo babo, na po bakindege pakubikemesya ilya pasyabo abandu abinabo. Namanga umwene sisisi syo amalile ngani kamokene, pala ikemesyege mwene pabwikemesyo.

28. Namanga ingomelesyo syo silinkubabika mbuputi ubukulumba ba bandu aba bikuja nuboŋwa, ilyene ilisyu lya kujiganika loli, ili likongile munuma mungomelesyo, lyo likumbika ju mwana umpelelesye itolo bwilabwila.

S.

1. Isyene loli muno sipyelukile syosa isi tujobile, syo isi tukuti: bo ali umputi unkulumba uju tuli nagwe uswe, itugesye kukiboko ikililo kukikota kya butwa kya mwe-nebusisya ubukulumba kumwana.

2. Ipelele ukuja mbombi gwa kubomba nambwikemo namuhema ja naloli iji imike ju malafyale, iji bakimika ba bandu.

3. Namanga bosa abaputi abakulumba babikigwe pakabombo ka kutwala nifya kusopa namakemo aga gaboligwe. Ko kuno jope na jujuju fikuti ajege nafyo ifya kutwala.

4. Namanga linga ajaga nkisu muno nalilino, po angali nubuputi akaja mputi umwene, papo balipo abaputi aba bikutwala ifya kusopa, aba bikukonga mumo silagile ingomelesyo.

5. Abene loli bikubomba aka kukibombela ki kifwani itolo, gu nsyungulu gwa fya ku-

mwaña, bo lilyo Mose apili-kege kwa Kyala bo ikuti nimikege ihema. Níkubala ili lilinkuti: „Keta lelo, bo ikuja umwene, fyosa ubombege fijege bo ka kã kwegela kala ngunangisyege pakyamba.“

6. Lolì lilino po umwene ipelile ukuja mbombeli gwa pakabombo akakinde itolo ubununu, papo ipelile ukuja ndamuli gwa lwitikano ulukinde ubununu.

7. Namanga linga ulwene ulwitikano ulutasi lula, lula balitikene, linga lwajaga lwelu itolo isya kulujoba, po angali bakalonda pabungi pabwitikanilo ulwitikano ulupya.

8. Namanga po ikubafunda umwene, apa ikujoba nabo apa ikuti:

„Keta bukwisaga ubusiku, bo ikuja untwa, po ngwisakwimikaga ulwitikano ulupya ulwa kwitikana niñumba ja Isilaeli niñumba ja Juta.

9. Ulwene lutisakujaga bo lu lwitikano lula nalitikene nabisabo musì gula mbakolege amaboko, bo nikuti mbasosye nkisu kya mw-Egipiti. Buno abene bakalumilile ulwitikano lula twalitikene, lelo nanine po ndinkusita ukubabikilako numojo. Bo ikuja untwa.

10. Buno ulwene ulwitikano ulu tukwisakwitikilanilaga nanine niñumba ja Isilaeli bo bukindile ubusiku bulabula, lo lululu: nikutigi nukubika ingomelesyo syangu muninogono syabo, nikutigi nukusimba pandumbula syabo, lelo po papo po nikwipelaga ukuja ne Kyala

gwabo une, lelo po papo po bope abene bendege nukwipela ukuja bandu bangu. Bo ikuja untwa.

11. Po najumo atisakumbulaga inongwa numpalamanì gwa-ke uju apalamene nagwe. Po najumo atisakumbulaga nugwamyabo ilya kuti: „Isaga ummañe untwa“. Buno po bosa itolo muno bajilile, bisakumañaga une nunnandi nunkulumba.

12. Po ngwisakubahobokelaga ulu bali itolo ubugolofu, po bope nubutulanongwa bwabo nubwilangomelesyo bwabo, po ndisakukumbukamo siku.“

13. Lelo apene apa ikuti „ulupya“, po ulutasi alujobile papo ukuja lo lukulu. Lolì akene aka linga kakulwipe, linga kangele, bo kasegelile pakujonga itolo.

9.

1. Lope nulwitikano ulukulu lula ko lope lwali nutukomelesyo twake twa buñago, jope niñumba inikemo lwali najo ija nkisu muno.

2. Namanga nihema jajengi-gwe, jali niñumba indasi ija kukifigo kuno. Mo kyalimo nikikolelañale nikitalati iki babikilepo nifiyesye ifikemesigwa. Mo muno batigi mo mbwikemo.

3. Kusofu lolì kwibalika lya bubili, ko jali ihema iji batigi mo mbwikemo fijo.

4. Mo kyali ikigemo kya kufukisyapo ilyosi. Kyo bapondile kya sahabu kyosa. Mo lyalimo niisanduku lya lwitikano ili mosa munuma bakomile utupapate twa sahabu. Lelo mwisanduku muno mo kyalimo

nikisulu kya sahabu iki bābikilemo Mana. Mo lwalimo nulukili lwa Aloni, ulu lwasefwike. Mo twalimo nutubwe utupapate utu asimbilepo ulwitikano.

5. Pamwana pisanduku loli po bālipe abakelubu bā bukulumba, aba bāpakingaga pabusajanilo. Loli to tutikutujoba kamo kamo lilino utwene tututu.

6. Bo bātendike bunobuno loli ukujitendekesya ihema. Lelo muhema ja kukifigo kuno, mo bwila balinkwilingila ba baputi, apa bābombaga akabombo kā buñago bwabo.

7. Muhema ja kusofu loli mo bwila pakyinja alinkwilingila kamo kene ju mputi unkulumba mwene. Loli alinkusita ukwilingila itolo. Himma bwila alinkwilingila na li ilopa. Lyo alinkutala pakwikemesya ilya pabusobe bwake juju nubwa bandu bosa.

8. Mo ājobelaga mumo Mbepo mwikemo alinkuti: ko kuja injila ja kubuka mbwikemo fijo jikali tasi ukwiguka lilino, bo tasi jimile ihema ja ku kifigo kuno.

9. Kyo kyali kifwanikisyo kya kufwanikisyo itolo isya lilino, kyali kya kuti nifya kusopa nifya kwikemesya ifi bikutwala abandu, fyo fikamaña ukubata misya inibonelo isi ikwibonela juju linga ikuñagula ubuñago.

10. Ifyene ifya kwikemesya fififi fyo filinkupyanilapo pamakemo gā kulya nagā kunwa nagā mumo basugusuyaga busugusule ubwingi itolo. Nīkubala tu tukomelesyo twabo twa nkisu mumo itolo, utu bākomelise batile twa kwakufika nato papo fikubonekelaga ifyene ifipelesye.

11. Umwene Kilisiti loli jo ipelele ukuja mputi unkulumba gwa fyuma ifi fyakali ukwisa, ifya muhema inginde nubukulumba nubupelesye, iji jikajengigwa namaboko. Nīkubala iji jikaja ja mbupeligwa bwa kisu kikiki.

12. Umwene mbwikemo mumo akingilila ililopa lya mbongo nilya fifwanda. Himma umwene ingilile li ilopa lyake juju kamo kene. Ajilekwagula ububangigwa bwa bwilabwila.

13. Apene lelo linga niilopa lya mbongo nilya ngambaku numfwandilo gwa ndama ugu babamisilaga babo bānalile, nikuti linga gwabelusyaga babo gwabapaga ubwelu bwa mbili ubwa muñuma itolo,

14. po lipele poku lelo ilyene ililopa lya Kilisiti, uju itwele mwene kwa Kyala unsitakababye nakamo, uju itwalile mwa Mbepo gwa bwila? — Nikuti po lipele poku ilyene ukusyelusya inibonelo syitu isi twibonilemo ukuñala imbombo ifwe uswe? Lipele poku ukutupela bā kumbombela ju Kyala uju aliko nanuswe?

15. Lo lulo ipelile ukuja ndamuli gwa kutwala ulwitikano ulupya, bosa aba babilikiligwe po ukuti bingilengepo pakilingo kya bwila, kikyo afigene nabo. Bosa ukuti bingililege lulo asifwilile syope na si nongwa, isi batulile abā ndwitikano ulukulu lula.

16. Namanga linga alipo Tesitamenti gwa kulagilila, po fikuti abonekege ukufwa juju alagilaga isya kulagilila mwa Tesitamenti mumo.

17. Namanga Tesitamenti gwa kulagilila po ikwanda ukukaka

apa linga afwile uju alagilaga. Namanga bo mumu tasi umwene uju ikulagila, po Tesitamenti atikujapo namaka.

18. Ko kuno na lu lwitikano ulukulu lula lwimikiligwe mu mwilopa lope.

19. Namanga palapala agelile Mose ababulile abandu bosa syosa indagilo sya mungomelesyo, po papo po alinkwega alinkuti niilopa lya fifwanda ni-lyamba mbongo alinkonganya namisi, alinkuti nulusyoya ulukese, alinkuti nimbungapunga ja lutete, lelo po papo alinkumisila napakalata alinkubamisila nabandu bosa.

20. alinkuti: „Lilili lya ilopa lya lwitikano ulu Kyala alagile atile lo lwitikane nagwe jujo.“

21. Lelo po papo jope nihema, tosa nutwela twa buñago alinkumisila bububo niilopa.

22. Lelo ndisi ko kuja tukuti mungomelesyo mo fyosa itolo bikwelusya niilopa. Bope nubuswe bukajako nabumo itolo ubusitailopa lya konigwa.

23. Bo fyatendike bunobuno ifyene ififwani fya tundu twa kumwana, fyo fikuti fyelusi-gwege bunobuno. Igyene lolu imibili gyabo gyo gibagile ga makinde ubununu amakemo.

24. Namanga umwene Kilisiti akilingilamo mbwikemo ubujengigwa namaboko, ubu bwali bwa kuketelamo itolo ukuti ubwene ubwa nalolu bo buli butile butile. Himma umwene ajilekwilingila ku kumwana, ajilekwibonesya lilino kumaso kwa Kyala, ko ikutwimila (twe bandu).

25. Kope nukwilingilamo umwene akajakwilingilamo ukuti ikemesyege kabilikabili, bo apa umpati unkulumba ikwilingila

mbwikemo bwila pakyinja apa ikwilingila niilopa ili likaja lyake.

26. Himma, buno po angali umwene andisenye bwila ukukubilwa papo kipeligwege ikisu iki. Lilino lolu po isilekuboneka kamo kene pabumalikilo ikisu iki. Isilekomola ubutulanongwa niikemo lyake jujo.

27. Lelo bo apa bope nabandu bakomelekesigwe ngani ukuti bafwege kamo kene, na po kwisege ukulongigwa,

28. bo atendike bububo jope na-Kilisiti, ikemesisye kamo kene, papo atigi nitwike ubutulanongwa bwa bingi, mbusosyepo. Ulwa bubili lolu po babo amaso gabo gali ku kumyake, po bisakumbonaga bo isile kukubapoka, bo akitwika nasimo induligwa.

10.

1. Namanga ingomelesyo syali nunsyungulu itolo gwa nunu isi sikwisaga. Ulwene ulukope lwa syene muno sijilile nalolu lo sikali nalo. Ko kuno ubwene ubupelelesye sikamaña ukubapela mmakemo gabo abandu aba bikwikemesya, napa batikulindila napa bikwandisanya bikwikemesya bwila pakyinja.

2. Linga agene amakemo gabo aga, linga go gabapaga ubupelelesye, po angali gatumwike li ijolo ukutwaligwa nikuti? Po angali babo banagulaga ubunago, po angali bagile batikwandisyamo ukwibona induligwa, bo bogile kamo kene nikuti?

3. Himma agene gipelile ukujaga ga kwikumbukisyamo itolo induligwa bwila pakyinja.

4. Namanga ililopa lya ngambaku nilya mbongo litikusisoyamo induligwa.

5. Ko kuno apa ikwisa nkisu muno umwene, po ikuti:

„Namakemo nifya kukuninga ugwe ifya kulya fyo ukigana. Gu mbili lolij go undendekisye.

6. Namakemo amokye gosa namakemo ga panduligwa gope gakakukyela ugwe.

7. Po papo ndinkuti: keta nishile, bo sisyo njobigwe mwipalapate lya Kalata, nishile kukubomba sisyo gwiganile ugwe gwe Kyala.“

8. Bo atalile atile: „namakemo nifya kukuninga ugwe ifya kulya namakemo amokye namakemo aga panduligwa“, — namanga go aga batwalaga bo papo syababulaga si ngomelesyo —,

9. po kangi ikongelapo nilya kuti: „keta nishile kukubomba sisyo gwiganile ugwe.“ Ko komola itolo ikomola si ndasi papo ikuti nsyimikege si ngongesi.

10. Lelo isyene isi iganile umwene, syo isi litupelile bikemo uswe ilikemo lya mbili gwa Jesu Kilisiti, ili ikemekisye ngani kamo kene.

11. Kangi bosa abaputi ubunago bwabo bikunagula bwila ubusiku bosa (kangi kilabo kangi kilabo). Bikwandisanya bikwikemesya gago amakemo kabilikabili, aga gakamehe ukusisoyapo induligwa.

12. Umwene lolij agelile ikemesisye ilikemo limo lyene itolo, ilya kumalila ngani induligwa syosa, po papo ajilekwitugakisya ngani kukiboko ikilile kya Kyala.

13. Lelo po papo umwene ikuketela papo „abalugu bake bisakwipelaga ukuja kakota ka kubikapo amalundi gake“.

14. Namanga umwene bosa aba bikupeligwa bikemo, bo abapelile ngani nukuja bapelesye itolo bwila, papo ikemesyege kamo kene umwene.

15. Buno jope na-Mbepo mwikemo ikutubula sisisi ikusisimikisya itolo. Namanga bo umwene atalile atile:

16. „Bo ikuja untwa ikuti: lululu lo lwitikanano ulu naitigi ngwisakwitikanaga nabo bo bukindile ubusiku bulabula. Ingomelesyo syangu nikubikaga mundumbula syabo, ena nukusimba nikusisimbaga pabukumbukilo bwabo.

17. Lelo po papo po ninduligwa syabo isi batulaga nubwilangomelesyo bwabo ubu basilaga ingomelesyo syangu, po ndisakukumbukaga siku.“

18. Apene lolij apa linga si swegigwe itolo sisisi, bo po papo bo gope namakemo aga kwikemekesya panduligwa, bo gamalike itolo gope.

19. Po papo lelo mwe binangu, papo ililopa lya Jesu litwigulile pabwingililo bwa kwingila mbwikemo twe basangalufu itolo,

20. nikubala pabwingililo ubu atwigulile injila imbya itole imbelabumi. iji jipulusenye itole jendile mwibalika lya mbwikemo. Nikubala mumbili gwake gwa bundu.

21. Nikuti papo tuli nagwe jope numputi unkulumba uju abikigwe panumba ja Kyala,

22. po papo lelo atusegelele lelo twe ba ndumbula sya na-

loli, twe lutukolile itolo po papo ulwitiko, twe nindumbula simisigwe ubumisigwa bula bukusosyamo ukwibona ubugasij, twe togile itolo umbili namisi amelu.

23. Atulūmililege nuluwitiko ulu tukulwitikilamo ulusubilo lwitu twe basitakuluhobolamo. Buno nsubili itolo umwene uju afigene nanuswe ulufingo lululu.

24. Atuketane tutitane nulgano nimbombo syosa innunū.

25. Tungabujaga kulukomano muno tukukomanila palwiputo, bo apa bamo lwipelile ukuja lwiho itolo abene ukubuja. Himma atukumbusanye loli uswe, tukindililege nukukindilila lilino papo nanumwe mububwene ukusegelela ubusiku.

26. Namanga linga tukutula itolo inongwa nalilino isi tusbwene ukuja syo nongwa, nikubala lilino bo atupele ukubumaña ubwanaloli umwene, bo po papo bo nalimo ilingi ilikemo ilya kumala induligwa syitu.

27. Himma bo lusyele loli lwene lu lutende ulusisya, ulwa kuketela kubulongigwa ubu bukwisaga. Himma bo busyele nubukalale ubu buliti moto itolo, ubwa kwisakubalya itolo bosa abafuji.

28. Bosa aba linga basisyoke-laga ingomelesyo sya Mose, bo balinkusita nukubapakisya. Himma balinkubagogela pandomo gwa bandu babili linga batatu aba babalataga.

29. Umwe lelo bule apa mukwinogona? Mukuti po bikupe-laga pokij ukubabagila ku kufundigwa ukukinde ububibi aba linga batile numwana gwa Kyala bankañile namalundi, batile niłopa lya palwitikano

balijobile ukuja mwiko, ili libapele ubwikemo, batile nambepo gwa ipyana bantukile amahelu?

30. Buno tummeñe nanuswe uju atile: „ulubukisyo lwangu jujune, nukubika papo ko nikubikaga papo jujune nimwene, bo ikuja untwa“; uju kangi ikuti: „umalafyale isakubalolongaga abandu bake.“

31. Musisya itolo, mupelakisa mmaboko ga Kyala linga mo ugwelile gwe mundu.

32. Amwikumbusyege loli ubusiku bwa ijolo, pala mwijumikaga ubwite ubwingi itolo, ubu bwabapelelaga ubukamandanigwa, ubu mwakamandanigwaga bo mufumile pakumulikigwa.

33. Nikubala nubu mwakubilwaga induko syabo, isi babatukaga umwe nubukamandanigwa bwabo ubu babakamandanigaga umwe, ubu bwabapelile ukuja kasumo itolo umwe aka kuswiga bosa abandu; nubu mwakubilwaga, papo mwalipelele ukuja binabo nabalabala bendaga lulo lu lwendo lululu.

34. Ulu mulinkuti nukubapakisya abā munololo, mulinkuti nukusekela itolo bo abandu bikupupa ifyinu, papo mwalimeñe ukuja nakyo munda mmyinu ikyuma ikikinde ubununu ikisitakumalikamo siku ikya kumwana.

35. Komma ukubutaga lelo ubukifu bwinu, ubu buli nifya kubuhomba ifikulumba.

36. Namanga tasi po fikuti mufisege ilyojo, na po mukwisakunyengaga sisyo afigene nanumwe atile anikubapaga, bo mubombile sisyo igañile Kyala.

87. „Namanga pasyele panini fijo, po ikwisaga uju ikwisaga, po atikukabilaga.
88. Loli uju linga ubugolofu bwake bufumile ndwitiko, jo ikujangako kubumi. Loli uju linga ikwibabila, jo indumbula syangu sitikunkeyelaga.“
89. Uswe loli tukaja ba lwibabilo, aba balabile kubupyutigwa. Himma uswe tuli ba lwitiko tulabile kubupokigwa.

11.

1. Ukwene ukwitika loli ko kukola linga sikukolile itolo munda isi kusubila gwe munda, ko kukwaga linga sikwagile munda nisi ukasibonamo siku mmaso.
2. Namanga lo lwitiko lululu, ulu lubapelile ukujobigwa sinununu nalilino abanana.
3. Lo lu lwitiko ulu lukutubula ukuti ifisu fyalitendekisye papo ajobile itolo ilisya Kyala, papo atigi fyosa ifi tukuketa namaso, tufimanahege ukuti fya-fumile musitakuboneka.
4. Lo lu lwitiko ulu lulinkulipa ukuja ikulumba ilikemolya Abeli nakulya Kaini, ili ikemesyaga kwa Kyala. Lo ulu lulinkumpelela nukujobigwa ubugolofu apa Kyala alinkumwitikila pali fiyo alintwalile. Lo lulo ikujobelamo nalilino umwene napa afwile li ijolo.
5. Lo lu lwitiko ulu lwampellega ukusamisigwa Enoka, ukuti angakumanaaga ukufwa, apa balinkusita nukumwaganya nakumo, papo alinsamisye ju Kyala. Namanga umwene ajobeligwe ngani, bo akali nuku-

samisigwa ukuti alinkyelile Kyala.

6. Loli najumo atikunyelamo unsitalwitiko nalumo. Namanga uju linga ikuti segelele kwa Kyala, jo fikuti sinkolege itolo isya kuti aliko umwene, sinkolege itolo nisya kuti gwa kwisakubahombaga bosa aba linga bambingilile naloli.

7. Lo lu lwitiko ulu Noaka, bo apilike kwa Kyala isi yakali nukuboneka, ulu lulinkumpelela ukusongola ingalaba kisita nukwila, ija kuponelamo aba numba jake. Lo lulo ulu lulinkumpelela nukukilonga ikisu. Lelo po papo alinkwenda nukwilingilapo pakilingo kya bugolofu ubu bubabile itolo ndwitiko.

8. Lo lu lwitiko ulu Abulaha-mu, bo abilikiligwe, ulu lulinkumpelela ukwitika itolo ukusoka ukubuka, papo pajaga pakwipela pakilingo kyake. Alinkusoka itolo unsitakumana nakuno abukaga.

9. Lo lu lwitiko ulu lulinkumpelela ukujenga mumbali itolo ukuti mponi nkisu kya lufingo mula. Mulinkufwana mo mbu-hesya itolo. Pala agonege muhema naba-Isihaka naba-Jakobu, aba bali bingilanisi nagwe palufingo lulo abafingile Kyala.

10. Namanga umwene amaso aketaga kukaja kala ka lwalo lwa naloli, aka numwifyusi njengi gwake jo ju Kyala.

11. Lo lu lwitiko ulu jope nasa Sala lulinkumpa amaka ga kwambilila imbeju, bo akindile namfyinja fya kupapila abana. Papo umwene alinkolile ubusubili jujo afingene nagwe ulufingo.

12. Lelo po papo balinkwenda nukupapigwa kumundu jumo jwene uju afwile nukufwa, uju amalike abana aba bali bo si ndondwa sya kumwana ubwingi, aba bali bo gu nsanga gwa mumbali muhanja, ugu najumo atikubalamo.

13. Bosa bababa bafwilile ndwitiko bo bikufwa, kisitakwaganila nafyo ifi afingene nabo Kyala. Himma fyo balinkufibona itolo ku kubutali, balinkuponanya nafyo itolo kubutali. Balinkwijoba bene balinkuti tuli bahesya itolo, tuli bagonapanandi nkisu muno.

14. Namanga aba linga bo bikujoba bunobuno, bo batikufinda ukuti bikulonda pakaja pamyabo.

15. Apene lolij linga bagamba-ga kikyoo bafumilemo ikisu, po angaja bapagile pabugomokelo kukuko.

16. Lolij lilino po bikulikali-kila kukisu ikikinde ubununu, kukya kumwana. Po apa jope na-Kyala atikufwa isoni, apa ikujobigwa ukuja jo Kyala gwabo. Namanga nukubatendekesya ko abatendekesya akaja.

17. Lo lu lwitiko ulu Abulhamu lulinkumpelela ukuntwala kubwikemekesyo Isihaka pala ageligwege. Lelo po papo umwene uju alyagile sisile isi Kyala afingile, jo kangali alinkuntwala ju mpapigwa jumo jwene ntiga.

18. uju ajobigwe ilya kuti: „Kusakujobeligwaga mu mwa Isihaka imbeju ugwe.“

19. Umwene papo atigi Kyala ali nago amaka ga kunsyusya nambafwe umundu. Ngimba nalolij ko kuja mo ajilekumwegela.

20. Lo lu lwitiko ulu Isihaka lulinkumpelela ukubasajila ifi fyakali na-Jakobu na-Esau.

21. Lo lu lwitiko ulu lwampelelaga nukubasaja bo babili abana-Josefu Jakobu bo ikuja pakufwa, ulu lwampelelaga nukwiputa bo itekisye mungili jake.

22. Lo lu lwitiko ulu lwampelelaga nukukumbuka isya kusoka aban'-Isilaeli Josefu bo ikuja pakumalika, ulu lwampelelaga nukubalagila isya fifupa fyake.

23. Lo lu lwitiko ulu abapapi ba Mose lwabapelelaga ukumfisa imyesi mitatu, papo balyagile mwana nnunu fijo. Balinkusita nukutetema ululagilo lwa malafyale.

24. Lo lu lwitiko ulu Mose bo akulile lwampelelaga ukuti nemma ukujobigwa ukuja ne mwana gwa nsyala gwa Palao.

25. Papo umwene atigi nukukubililwa lumo nabandu ba Kyala nukupafuka ifya butulalongwa pakyinja ikipimba itolo — kununu ku kukubililwa lumo nabandu ba Kyala. Lelo po papo syo alinkwisalila.

26. Alinkuti ubujwelufu bwa kujwelukila mwa Kilisiti bufikindile fyosa ifyuma fya mw-Egipiti ubusito. Papo umwene aketelaga kubuhombelo.

27. Lo lu lwitiko ulu lwampelelaga ukujonga mw-Egipiti unsitakusitila ningimbuko sya malafyale. Papo akakilaga muli jujo ju nsitakuboneka, alinkufwana ambwene.

28. Lo lu lwitiko ulu lwampelelaga nukulya Pasa nukwanda ulwa kumisila ililopa. Papo atigi Ungoga-ba-fipanda angabapalamasyaga.

29. Lo lu lwitiko ulu lwaba-pelelaga ukuloboka inanja ifubifu (aban'-Isilaeli), balinkufwana bikwenda pabumu itolo, apa ab-Egipiti balinkumilwa bo bikuti tugesyenanuswe.

30. Lo lu lwitiko ulu lwaga-pelelaga ukugwa amamoto gā mu-Jeliho, bo gasyembeteleligwe ubusiku buhano nabubili.

31. Lo lu lwitiko ulu lwampokaga Lahabu ugwa musaka, ukuti angafwilaga lumonabasitakwitika, pala abatendesij abambililege ukuti namu gwabo.

32. Syo njobege syaki nisi-
ngi? Buno po nāpondwaga pabujobelo linga natigi mbange nisyā Gityoni nisyā Balaka nisyā Simusoni nisyā Jifuta nisyā Ndabiti nisyā Samweli nisyā bakunguluka bosa,

33. aba ulwitiko lwabo lwabapelelaga nukulambika ifisu fya banafyale nukugolosya ukulonga inongwa nukubisila sisyo Kyala afigene nabo nukusisindila kukanwa ingalamu

34. nukusimya indapi sya moto nukupona kubwembe bwanngwego nukukaba amaka mbonwa nukukaka mbwite nukufikaga ifilundilo fya balugu.

35. Bope nabakikulu ulwitiko lulinkubasyukisya kubufwe abafwe babo. Balinkubambilila abumi itolo. Abangi loli balinkwangaliligwa nifyela fya kubangalila abandu, balinkusita itolo bo abandu bikuti tubabule. Papo abene batigi tukafikege pabusyukilo ubukinde ubununu.

36. Abangi balinkugeligwa nakulobelo ulu bobeligwaga na-

kufikoti ifi bakomigwaga nakumiololo nakuumba sya bamunololo.

37. Balinkutikigwa namabwe, balinkubutigwa nasege, balinkugeligwa, balinkufwa ingwego, balinkubeta bo bafwele ningubo sya nosi ningubo sya mbene, balinkupondwa itolo fyosa, balinkukamandanigwa, balinkukubilwa itolo.

38. Ikisu iki kikabagile ukuti bajengepo. Balinkubeta itolo nammatengele namfyamba namumbanga namumbako sya kisu.

39. Lelo bosa bababa, abaulwitiko lwabo lwabapelelaga ukujobigwa fijo ubununu, bosa sikabisila sisyo afigile Kyala isi atile sikwisaga.

40. Papo atusungulile ngani kamo akakinde ubununu jujuswe, papo atigi bangajakutulekelelaga pakwipela ukuja bapelelesye balabala.

12.

1. Po papo lelo nanuswe, papo bo lili bunobuno ubukulumba ilibingu lya ba kutukanila, ili litunyenetelile nakosa nakosa, nikuti po papo lelo nanuswe atutagege pasi fyosa nifi fikutupelela ubusito, bosa nubutulanongwa ubu butikuhaba ukututabanya amalundi, tubopege twijumikege pafinganilo iji jitambalele nkyeni mmyitu.

2. Tundulalilege Jesu, uju atile nukutulongoela nkyeni panjila ja lwitiko atile nukupelelesya itolo ukwitika jujo. Uju alinkusanya nubusangalufu ubu bwalitegelisye kumyake, alinkwijegela ki kikohekano, alinkusita nukubikako nu-

mojo kubujwelufu bwa kikohekano ubu kyampelelaga. Lelo po papo po alinkwenda nukwakwitugasya kukiboko ikililo kukikota kya Kyala.

3. Namanga linga mukuti tungakatalaga indumbula syinu, linga mukuti tungajetaga, po mulindusamilaga uju alinkufisa itolo ilyojo bo bikumwila bunobuno abatulanongwa.

4. Apa mukusindana ulusindano nubutulanongwa umwe, po mukali ukwakufika nalo napilopa.

5. Lope nulusubisyo mwibibwe ulu lukujoba nanumwe mwe bana itolo ba Kyala lukuti:

„Gwe mwanangu ungalusyokelaga ulufundo lwa ntwala ulu ikukufunda, unga-jetaga apa sikukutoba kumyake.

6. Namanga uju linga untwananganile, jo ikumfunda, bosa abana aba ikubambilila, bo ikubasunula nutukili.“

7. Apa linga mukukubilwa isya kubafunda, bo Kyala ikuti mbonekege ukuja ne gwisabo. Aliko lelo umwene umwana, uju ugwise atikumfundamo?

8. Lolilinga muli itolo umwe isya kubafunda, isi bikufundigwa bosa, bo ngimba muli sigwana itolo, bo mukaja bana bene.

9. Kangi batata aba batupapile umbili ugu, apa batufundaga, po tulinkubatila nikuti? Po twati tusitege lelo ukukindilila pakulamba kugwisabo gwa mbepo syosa? Po twati tusitege ukulamba ulwa kwisakukabila mumo ubumi?

10. Namanga abene bala bo batufundaga ikyinja ikipimba

itolo, balinkutufundila mumo binogonelaga babo. Umwene lolilinga apa ikutufunda, po ikulonda ukututendekesya, papo ikuti babwagege bope ubwikemo bwake uswe.

11. Syosa lolilinga ingili sya kutufunda apa tukuja nasyo, po sikufwana sikaja sya kusekela. Himma po sikufwana sya kusulumanya bu busulumanye. Ulwanuma lolilinga po sikubapelela uluseke lwa bugolofu ulu lukutenganya indumbula bosa abalinga bisibisenye nasyo.

12. Po apa nikuti: „amugakasyege namaboko aga gajetile, mugakasye gope namafundo aga gumile,

13. namalundi ginu mugakwejelege unsebo ungolofu,“ po ukuti aka linga kikumyoonoka kangafyoonokaga, himma kakindege pakubumbuluka.

14. Amwijule ukwalisanya nabandu bosa, mwijulege nulwikemesyo. Namanga najumo atisakummañaga mmaso untwa, uju linga akaja nalo ulwikemesyo.

15. Muketege najumo angalisindaga amakosi ilipyana lya Kyala. Nagumo nunsigwa bukali gungatululaga ugwa kubakatasya, ugwa kubañasya ba bingi.

16. Najumo angipelaga ukuja ndogwe. Najumo angipelaga ukuja ntindibofu bo ju Esau uju ubwikipanda bwake ulaga itolo nikijabo kimo kyene kya findu.

17. Namanga ko mumene lelo nanumwe ukuti ulwanuma bo ikuti ningilepo pakilingo kya lusajo, po alinkutagigwa. Namanga akapagile pabupindu-

kilo. Himma po alinkupondwa, nāpa ulusajo āsumaga nama-sosi.

18. Buno umwe mukĩsamo nakukyamba iki mundu ikukola namaboko, nakumoto ugu gwakaga, nakubutĩtu nakungĩsi nakumbelo

19. nakukogo kā ngangabwĩte nakumasyu aga gālilaga, aga bakanaga aba bāpilikaga balinkuti twemma ukupilikisya uswe.

20. Namanga lyabapelile ulutende ili ālagĩle ili ātĩle: „linga mwagĩle kimo ikiĩamana kĩsilekupalamasya ikyamba iki, po mwisemukitĩkege namabwe.“

21. Kyope nikisetuka bukālĩ busĩsya. Mutĩkuketa na ju Mose ukuti: „ulutende lūnagĩle, nikutetema?“

22. Himma umwe mwisilekusegelela kukyamba Syoni, kukaja kā Kyala uju alĩko, kwa Jelusalemu gwa kumwaña nakufĩlundilo fya bāndumĩ ifĩ najumo atĩkubalamo,

23. nakulukomano nakukipanga kya bā fĩpanda aba basĩmbĩgwe ingamũ kumwaña, na kwa Kyala uju ikwĩsakubaloningaga bosa, nakumbepo sya bagolofũ aba bamalĩke ubupelelesye,

24. na kwa Jesu unsajani gwa lwĩtikano ulupya, nakwĩlopa lya kumĩsigwa ili lĩkujoba innũũ kuli sila lyajobaga ilya Abeli.

25. Mwandege mungasĩtaga ukupilikisya kuli uju ikujoba, buno napene apa linga bāpondwaga pabuponelo bope nabalabala apa bātigi twemma ukupilikisya kuli uju ājobaga nabo pakĩsu apa, po ngimba uswe tukukindilila ĩtolo fijo

ukupondwa pabuponelo linga tukunsĩnda inũma uju ikufuma kumwaña pakujoba nanũswe.

26. Uju ilĩsyu lyake ijolo lya-junganyaga ikĩsu, uju lilino lolĩ po afĩngĩle atĩle: „pasyele pamo pene pakwĩsakuseĩnenda ikĩsu une. Lolĩ mũngati nĩkubala ki kya pasĩ kyene, himma na ki kya kumwaña.“

27. Ilyene lolĩ ili lĩkuti: „pasyele pamo pene“, lyo lĩkutanũsya ĩtolo lĩkufijoba ukusamĩsigwa fyosa ifĩ fĩkujunganikaga, po ukuti fĩjengeko fyene fĩfyo fĩtĩkujunganikamo. Ifyene lolĩ ifĩ fĩkujunganika, fyo ifĩ fĩpe-lĩgwe.

28. Po papo lelo uswe twe tukwambilila ikitangalala ikĩsĩtakujunganika napamo, oko atũgwege ulupĩ tũtigi „ndaga gwabomba“. Lelo bujege bo buĩnago bwitũ bububu ubukye-lĩgwa na kwa Kyala, tonganyege nukuntĩla nukumwimika.

29. Namanga nugwitũ Kyala moto ĩtolo undyafyosa.

13.

1. Ubumañani bwa kumañana mwe babo batupu mwe bañamũdu, bo bujengeko bwĩla.

2. Mũngĩbwaga ukubatambila bunũũ abahesya. Namanga bamo abĩninũ papo bālĩ nulutam-bilo, po bendĩle nukubaswila ifĩndu na ba bāndumĩ (ba Kyala) bo bakĩbona nukwĩbona abene ukuti tukubatambila ba bāndumĩ.

3. Mũbakumbukege abā mmĩñololo, mũfwane mũli bĩnabo mũ mmĩñololo nanũmwe. Mũbakumbukege aba bĩkukubilwa imbĩbĩ, mũngĩbwaga ukuti mukālĩ mũli nimĩbili nanũmwe.

4. Ulwīho lwa kwegana balwimikege bosa abandu, mwandegede ukuńasya ikitala. Namanga nabalogwe itolo nabalogwa-nabanka-bangi bo isakubalongaga ju Kyala.

5. Indumbula singalabilaga kubuganandalama. Himma muwane nafyo fifyo linga muli nafyo. Buno ajobile Jujo atile: „Ndisakukulekaga siku ndisakukwibwaga siku.“

6. Po papo lelo po fikuti tukibege itolo tutigi:

„Untwa ikundulaga une, ndikutila nafimo, po jwanj ati atubulege nanine?“

7. Mubakumbukege aba babatalusyaga injila, aba bababulaga inongwa sya Kyala. Mubalingisanyege bununu muno bwamalakilaga ubumi bwabo, mubakongege ulwitiko.

8. Umwene Jesu Kilisiti jo atikwandukamo. Himma jo jujo ntupu bwila itolo, nalilino ali bo papo ali na mu mma jolo, ikujaga jo jujo itolo nakubusitakumalika nasiku.

9. Mwandegede inongwa isi bikubabula iningi itolo nihesya isi, singabalusanikisyaga kosakosa. Namanga ko kanunu linga indumbula sikukakila mwipyana, linga sitikukakila ntulagilo twa mfindu fya kulya, utu tukababumbulilamo fimo aba linga bikutukonga.

10. Nanuswe tuli nikingemo kyitu kya kwikemekeyapo, loli ikyene kitikubitikisya ukulilamo babo bikubomba aka buputi muhema.

11. Namanga fyosa ifyumi ifi ililopa lyabo umputi unkulumba ikwilingila nalyo mbwikemo ilya

kumala induligwa, fyo imibili gyabo gikupya umoto kunja kumasasa.

12. Ko kuno jope na ju Jesu akongile papo jope, ajilekukubililwa panja pafipata, apa atigi mbelusyeye abandu niilopa lyake jujo.

13. Oko lelo nanuswe atusokege tubuke kuno aliko kunja kumasasa, nanuswe twitwikege ubujwelufu bwake jujo.

14. Namanga tukajako nakaja aka kujako bwila papapa uswe. Himma tukulonda aka kwisakujako linga siku.

15. Kyala tulintwalilaga mungamu jake jujo lelo amakemo ga lutufyo lwa kuntukifya jujo bwila itolo. Nikubala iseke sya milomo igi gikujitika ingamu jake.

16. Loli mungibwaga ukubomba imbombo sya bususilwa nisya kulilanila nabangi. Namanga go makemo gago, go gankyelile Kyala gago.

17. Mubitikege isi linga bikubabula aba bikubatalusya injila, mujege batofu kumyabo. Namanga ko kuja bikukyelesya itolo apa bikugyubatila imyojo gyinu. Muketege ko babombege abasangalufu itolo, bangonganyaga nukwitangula. Namanga linga bikwitangula, po akabombo kabo katisakubapelelaga innunu umwe.

18. Mutwimilege ndwiputo. Namanga uswe syo situkolile isya kuti inibonelo syitu syo twibonile si nnunu ndupu, papo mosa namosa twiganile ukuboneka ukuja twe bagolofu itolo uswe.

19. Syo ngindilile fijo pakubasukanya isya kuti mutwimilege ndwiputo, papo nikuti pa-

mo po ngwisakwagaga ngahaba ukwisako kumyinu kukuko kangi.

20. Umwene Kyala lolij, umwenelutengano losa, uju ambusisye Jujo kuno ali kubafwe, ju ntimi unkulumba gwa nosi syake, uju limpelile ntimi li ilopa lyake lya palwitikano lwa bwila, nikumbala ju malafyale gwitū Jesu Kilisiti,

21. nikuti: Kyala uju jo abapege ukumalika itolo nkabombo kosa akanunu umwe, po ukuti mubombege sisyo iganile umwene. Jo apelege si ngyeligwa kumaso kumyake mmyitu twe-sa, syo apelelege mu mwa Jesu Kilisiti, uju fikuti tumpepo ubu-

kulumba bwila itolo tukafikege nagwe nakubusitakumalika nasiku.

22. Lolij nikupyelesya kumyinu mwe bamyitu nikuti lingabasi-syaga ilyojo ilisyu lya kubasukanya lilili. Buno mbasimbile kapimba itolo.

23. Nikubabula nikuti: umwinitu Timoti bamwabwile muno balinkungile. Jo ngwisaga nagwe kukubaketa umwe linga nagile akakabila.

24. Mubaponye bosa naba bikubatalusya injila, bosa nabikemo. Bikubaponya nanumwe bosa abā mw-Italija.

25. Ilipyana lijege nanumwe mwesa.

Ilyepisitili lya Peteli, ilitasi.

1.

1. Joune Peteli ne mwapositili gwa Jesu Kilisiti. Nikubasimbila mwe mwipelile ukuja baponi mosa muno mubalanile namu-Ponti namu-Galatija namu-Kapatokija na mw-Asija namu-Bitinija,

2. mwe pakubasungula Kyala po akongile papo abamañile ngani, po abasungwile ndwikemesyo lwa Mbepo ulu abikemesisye, papo atigi nanumwe mukongege isi ikubabula Jesu Kilisiti, munisigwege mwilopa lyake. Nikubaponya nikuti: niipyana lijege nanumwe, nulutengano lubalege bwila mu mmyinu lujege lwingi itolo.

3. Atuntufyege Kyala ugwise gwa malafyale Jesu Kilisiti, uju endile nukutwandisya ukutupapa ukuti tujege nulusbilo ulumi itolo, papo luke-

lilwe itolo ulupakisyo lwake umwene, uju atupapile muno asyukilaga mbafwe Jesu Kilisiti.

4. Papo alinkuti bisebingilepo pakilingo ikisitakubolamo siku umwe, ikisitakababye nakamo, ikisitakukofukamo, iki ababikile kumwana.

5. Nikubala ikyinu umwe mwe ulwitiko lwinu lukububatila mu mmaka ga Kyala, po ukuti nanumwe mukafikege mbupokigwa ubu butendekekesigwe ngani ukuti bwisebukinguligwege itolo bo bufikile ubusiku bwa kusulo.

6. Syo mukusekela umwe mwe tasi lilino po musulumenyepo panandi ndugelo losa muno lujilile, ulu mukugeligwa linga iganile jujo.

7. Ulwene ulugelo apa lukubaga umwe, po lukubaga ukuti ulwitiko lwinu ulu lunkindile itolo ubupala na ju sahabu, uju jope

ikwelukila mu mmoto nāpa atikuhāba ukumalika, — nikuti ulugelo lukubaga ukuti ulwītiko lwinu lwiselubapege nulu-tufyo nulwimiko nubukulumba, bo isilekutupuka Jesu Kilisiti.

8. Uju munganile itolo bo mukambona mmaso, uju mumwītike itolo bo mukaganilamo nagwe mmaso lilino, uju abapelile ukusekela mu mmyake ulusekelo ulu muntu atikulutambulamo, ulukinde itolo ubununu.

9. Papo mupēgile ngani pabumalikilo ulwītiko lwinu. Nikubala pabupokigwa bwa ndum-bula.

10. Bo bupokigwa bububu ubu balondaga fiyo abakunguluka. Balinkufwana bikubukonga itolo mmakato apa basololaga ilipyana ili batigi lisakubagaga umwe.

11. Balinkwanisya balinkuti: kali kyo kyinja kiliku, kali kyo kyinja kiki, iki asosolile Mbepo gwa Kilisiti uju bali nagwe. Buno jo asijobelaga ngani ningubilo isi atigi ikwisakukubilwaga Kilisiti, abujobelaga ngani nubukulumba ubu atigi bukwisakukongaga munuma.

12. Kangi balinkusyaganya lolij abene ukuti batikwibombela babo. Himma balinkusyaganya si sya kuti bikubabombela jujumwe lolij apa babombaga isi mupilike lilino, isi mupilike kuli aba bababulile umwe ilibangeli, aba abatulile Mbepo mwikemo uju afumile kumwana. Nikubala inongwa isi bope na ba bandumi bikunonwa bwila ukwilingilamo bikuti: linga twingilangamo nanuswe.

13. Ko kuno nikuti amwifundikililege umpango munzana

gwa lwingonelo lwinu, mufihobole nifindu. Losa nulubwilo lwinu mulabisiyege pipyana, ili likubisilaga lumo na-Jesu Kilisiti apa ikwisakubonekaga umwene.

14. Mubonekege ukuja mwe bana ba kupilika isi umuntu ikubabula. Mwandege mungafwanaga nifino fyinu ifi fyalambike ulutasi lula mwakali amahala.

15. Himma mufwanega nagwe ju mwikemo uju ababilikile umwe. Nanumwe mwipelege ukuja bikemo itolo ulwendo lwinu losa.

16. Buno lisimbigwe ili likuti: „amwipelege ukuja bikemo papo nanine ndi mwikemo.“

17. Buno linga mukunjoba ukuja jo gwisemwe umwene uju inongwa ikulonga unsitakubasalila mbununu kumaso abandu, uju ikulongela itolo mumo siji-lile imbombo sya bandu, uju isyake uju isyake, — po fikuti ifyinja fya buhesya bwinu mwe-ndelege ndutende.

18. Mwimanaege ukuti mukuligwa nutundu utu tukujonga bo ju fesa na ju sahabu, apa muligwaga kulwendo lwinu ulu lwali mwalo itolo, ulu babakosisye abisemwe.

19. Himma muligwe niilopa ilipala lya Kilisiti. ili lili bo li lya kanosi akasita-nakalema nakamo, akasita-nakababye nakamo.

20. Ukusunguligwa ko umwene asunguliligwe ngani bo kiki nikisi iki ukwalisigwa, ukwene ukuboneka lolij ko isilekubonekela kufyinja fya kusulo fififi, papo atigi mbagege umwe,

21. mwe abapelile ukumwitika Kyala, uju ansyasyaga namba-fwe, uju ampaga nubukulumba. Syo abombaga papo atigi nulwitiko lwinu nulubilo lwinu lulabile ku kwa Kyala.

22. Musyelwisye indumbula syinu papo mulabile kubwanaloli, po papo lelo po mukindle pakuganana ulugano lwa bunamundu ulusitabulyafindu. Po papo lelo amugananege ulwa mundumbula inelu ulusitakumalikamo siku.

23. Buno apa mwandigwe ukupapigwa, po mukafuma mumbeju iji jikubola. Himma po mufumile mumbeju isitakubolamo, mufumile mwisyu lya Kyala ilyumi, ili likujako bwila itolo.

24. Buno:

„Bosa abandu bali bo ilisu, bosa nubukulumba bwabo buli bo bu bulenge bwa lisu. Iliisu lyumile, ubulenge bulagele.

25. Ilyene ilisyu lya malafyale loli, lyo likujako nakubusitakumalika siku nasiku.“

Lyo isyu ili bababulile mwibangeli umwe lilili.

2.

1. Po papo lelo amubutage kubutali bosa nububibi bosa nubukomu bosa nubulyafindu losa nulukafulano losa nuloho.

2. Muhoŋwege ulukama lwa mahala ulusitalusyobo, mufwane mwe bufyele ubupapigwa lilino itolo. Lo lubakusyenge lubatwalege kubupokigwa,

3. linga naloli munnogelisyebololo umalafyale.

4. Uju mwisile kumyake, kwibwe ilyumi, ili ukusyokeligwa ku bandu, ko isyokeligwa

itolo, loli kwa Kyala ko isunguligwa itolo, ko lyimikigwa.

5. Nanumwe lelo mwitikege ukujengigwa ukuti mabwe amumi, mwipelege ukuja namba ja Mbepo mwikemo, mwipelege ukuja baputi abikemo, mujege ba kutwala amakemo ga mwa Mbepo, aga Kyala ikusekela ukwambilila mwa Jesu Kilisiti.

6. Ko kuno lisimbigwe mwa Kalata ili likuti:

„Keta mwa Syoni mo nikubika ilibwe lya panguto ilisaligwa ilipala. Uju linga amwitikile jujo, jo atisakusisigwamo.“

7. Umwe lelo mwe mwitike, umwe lipelile ukuja kandu akimikigwa. Abene loli aba bikufuja, bo „ilibwe ili balisyokile abajengaumba, lyo lipelile ukuja ntu gwa nguto“,

8. lipelile ukuja ibwe lya kwikomapo ikilundi, gwipelile ukuja mbwe gwa kupesya abandu. Nikubabala aba bikwikoma papo bikufuja. Syo sisyo babikiligwe ngani.

9. Umwe loli mwe kikolo ikisunguligwa, mwe baputi abanafyale, mwe bandu abikemo, mwe bandu bake jujo, mwe ba kufumasya ubupelelesye bwa-ke jujo ababilikilaga mungisi, jujo alinkwisakubabika ndumuli lwakelwa kuswiganika itolo.

10. Mwe ijolo mukali kikolyene, lilino loli po muli kikolo kya ju Kyala. Mwe ijolo najumo akabapakisyaga, lilino loli po muli bapakisigwa itolo.

11. Mwe nengwikeko umwe, nikubatengulila mwe bajenganoitolo, mwe baponi itolo, nikuti amufipikege ifiŋoŋo fya

mumbili gwa mbibi ifi fikulwa ubwite numojo.

12. Ulwendo lwinu ulu bikubaketa abapanja lugege lununu itolo. Syosa sisyo bikubohela lilino, bikuti muli batulanongwa, po kangi linga siku, pabusiku bwa kwisakuketigwamo abene, bo basilingisenye bununu imbombo syinu ukuja syo nnunu itolo naloli, po kangi sisesipelege ukuja sya kuntutukifyamo Kyala sisyo abene.

13. Amwilambikege kuniho syosa isi bimike abandu, mwilambikilege mumalafyale. Mulambege na kwa Kesali, mutigi papo alambike kosa akaja jujo.

14. Mulambege na kwa bawanamukubwa abakulumba, mutigi papo abatunile jujo atile: mubafundege abatulanongwa mubimikege abanunu.

15. Namanga syo iganile sisisi Kyala, ukuti ubukoñofu bwa bandu abalemafufu aba mubasindilege ninnunu isi mukubomba umwe.

16. Mubonekege ukuja mwe babuke, loli ubwabuke bwinu bungipelaga ukuja bwa kusiga imbibi. Himma mubonekege loli ukuja mwe banamata ba Kyala.

17. Amubimikege bosa abandu, mubaganenge abakilisiti abininu, muntile Kyala, mumwimikege umalafyale Kesali.

18. Mwe banamata ba nnumba, amulambege kubañafyale binu, mubatilege fijo. Mungati nikubabala ba banunu, ba bololo bene. Himma nikubabala bope na ba bakali.

19. Buno lo lwimiko itolo lulo, linga gwe mundu kukubilwa papo gwimañile mwa Kyala,

linga bikukwangalila gwe nsitanongwa itolo.

20. Apene apa linga mwatigi tufisege itolo ilyojo pambibi isi linga bikubakoma bo mutulile simo inongwa, kali po syo sijege sya kwitufya lelo? Himma; loli linga mukufisa ilyojo bo mukukomigwa pambombo simo innunu itolo isi linga mubombile, po loli po lwimiko lutupu kwa Kyala lulo.

21. Buno syo sisyo mubiliki ligwe nanumwe, namanga jope Kilisiti abakubilwe nanumwe, mo alinkubalekela aka kuketelamo umwe, nanumwe ukuti mukongege mmakato gake.

22. Uju akatulamo nongwa nijimo, uju nulusyobo mundu akalwagamo siku nulumo nkanwa mmyake.

23. Uju bo bikuntuka akabusyamo nalimo ilya kubatuka jope. Uju bo ikukubilwa akajobamo nalimo ilya kufinga. Uju syosa alinkunninga jujo ikutumulila mbugolofu inongwa syosa.

24. Uju ninduligwa syitu alinkufyusya jujo mwene mumbili gwake pakipiki, alinkuti po bikufwaga itolo kunduligwa bikujangamo mu mbugolofu uswe. Uju mubumbulukile mfifulalo fyake jujo.

25. Namanga itasi po mwali bo si nosi isi sikubunganika syene, lilino loli po mugomokile kuntimi gwinu kundindilili gwa ndumbula syinu.

3.

1. Bububo lelo nanumwe mwe bakikulu. Nanumwe amwilambikege kubalume binu, po namba linga bikusita ukulitika ili-

syu, po lukubasongaga ulwendo lwa mwe bakasi babo, bo mukajobamo nalimo nijsyu lya kujoba,

2. bo balubwene balwenesiseye itolo lu lwendo lwinu ulwelu ulu mukwendela ndutende.

3. Unkikulu fikuti anganogelaga bu bunoge bwa munuma nubwa munwili induke nubwa mfisondele fya sahabu nubwa kufwala imiselekesye.

4. Himma ubwene ubunoge bwa nkikulu jo ju munda gwa nkati uju najumo atikunketa, ugwa bunoge ubusitakumalikamo, ugwa ndumbula indengamojo, isi sili mye itolo. Buno syo sipelelesye ubununu sisyu kumaso kwa Kyala.

5. Namanga bo batendike bunobuno ukwinosya abakikulu abikemo aba ijolo, aba bansubililaga ju Kyala, apa balinkulamba kubalume babo.

6. Bo ju Sala uju apilikaga kwa Abulahamu alinkunti „malafyale“. Uju mwipelile ukuja mwe banake umwe, linga mukubomba si nnunu nanumwe, linga mutikutila nakimo kitengusi.

7. Bububo na mwe ba mbala, amahala gajeko numwe apa mukwangala nabo abakasi binu. Mubama nege ukuja bo bo wapo nakumyinu. Bope mubajabilege ulwabo ulwimiko, mubama nege ukuti mukwilingilanilaga nabo pakilingo kya ipyana lya bumi. Po nanumwe iniputo syinu po ukuti mungisakwagaga fimo fipatile.

8. Ilya kusulo lelo lyo nikuti: amujege ndumbula jimo jene mwesa, mujege nulupakisanyo, mugananege mwe babo batupu mwe banamundu. Mu-

jege nikibabilisi munda, mujege nulwiji syo.

9. Komma ukubusanikisya imbibi pambibi. Linga jumo ikukutuka komma ukumbukisya ilya kuntuka nanungwe. Himma mujege nalyo li lya kusajana loli, namanga syo sisyu mubilikiligwe si sya kulwilingilapo ulusajo.

10. Buno uju linga iganile ukulya ubumi, uju iganile ukuketa ifyinja ifinunu, jo fikuti alugomolege ululimi lwake lungajobaga imbibi, agigomolege nimilomo gya ke ukuti gingajobaga isya kubasyoba abangi.

11. Jo fikuti asisindilege inuma imbibi, abombege si nnunu, alondege lu lutenganyo, ijulege lulo.

12. Namanga amaso ga malafyale gabalulalile ba bago lofu, imbulukutu syake silabile kulwiputo lwabo, loli kumaso kumalafyale kubilukile abapelambibi.

13. Po jwanj atatubulege nanumwe lelo linga mukukonga si nnunu umwe?

14. Loli napa linga mukukubilwa isya pabugolofu, pope bo muli basangalufu itolo. Mungogopaga apa bikubogofya abene, mungajaga mmwana.

15. Loli amwikemesyege Kilisiti umalafyale mundumbula syinu. Nkanwa mmyinu mufumbege bwila isya kubalinganya bosa aba linga bikulalusya bikuti: ulusubilo ulu muli nalo lwitotike mfiki? Loli mujobelege nambutengamojo ndutende.

16. Munibonelo syinu mwibonege si nnunu, po ukuti sisyu

linga bikubohela bikuti muli babombambibi, syo kangi bisulilege imitu babo bikuluseka ulwendo lwinu ulu mukwendela mwa Kilisiti.

17. Namanga nukukubilwa pannunu isi linga mukubomba nukukubilwa pambibi, kukiindle ubununu ku kukubilwa pannunu linga Kyala iganile pabwigane bwake ukuti mukubilwege.

18. Buno jope na ju Kilisiti afwile kamo kene pabutulanongwa. Ju ngolofu alinkubawila ba basitabugolofu nabumo, papo atigi mbasegelesyege kwa Kyala, apa alinkugogigwa ulwa mumbili, apa ulwa mumbepo lolu alinkupeligwa mumu itolo.

19. Lelo po papo alinkwendela mumbepo mumo, alinkwakulumbilila inongwa kubasyuka ba nnumba ja bakoligwa,

20. aba basitile ukwitika ijolo, pala ubololo bwa Kyala bwila butigi „lya mbepa“, bwila „lya mbepa“, pakyinja kya Nwaka pala, pala jisongoligwege ingalaba, iji amisi gabaponekesyengemo abandu banandi itolo, lwele itolo po papo.

21. Go aga nanumwe gikubapoka lilino apa mukosigwa. Namanga agene galagala gope gafwanikisyaga ukosigwa. Ukwene ukosigwa lolu mungati ko kujosya ikiko kya mumbili. Himma ko kumbingilila Kyala inibonelo isi sitikwibona nasimo, isi atupelile Jesu Kilisiti apa asyukaga.

22. Uju abukile kumwana, uju ali kukiboko ikililo kya Kyala, uju balambile kumyake nabandumi itolo namafumu gabo nabandumi ba maka.

4.

1. Papo lelo jope na-Kilisiti atukubilwe apa ali mumbili, po papo nanumwe mwigelekege sinogono sisyo inogonaga jope. Mwigelekege ukuti ngwego sya kulwila ubwite, buno uju ikukubilwa mumbili, jo ikuleka ukutula inongwa.

2. Ifyinja ifi fisyale ifya bumi bwa mumbili, fyo atikukonga mfinono fya bandu. Himma fyo ikukonga muli sisyo iganile Kyala mbwigane bwake.

3. Namanga ko kuja kako tubombile kako lelo, apa twabombaga isi bikwigana abapanja bwila itolo ifyinja fyitu fyosa ifi tuginile pamwana apa. Nikubala apa tulinkwendela nambulufu ubulogwe namfinono namuno bikugala ubwalwa nambufuguja nankwitikelela namuno gyabakyala gyabo bikugibombela isi sili mwiko itolo.

4. Fyobene bikuswiga itolo apa bagile mutikubopa nabo ukwitaga mwitubwi lya kwibululusya itolo muno bikubopela abene, lelo po papo po bikwenda nukubatuka amahelu umwe.

5. Bo aba isakubanyaga uju ilinganikisye nganila, uju ikwisakubalongaga nabumi nabafwe.

6. Namanga ko kuno bope nabafwe babuligwe ilibangeli, bope po ukuti pope napa linga bikulongigwa umbili mumo bikulongeligwa bosa abandu, po isyene imbepo syabo ukuti sijege kubumi bo apa jope na-Kyala ali kubumi.

7. Lolu ubwene ubumalikilo tosa utundu busegelile itolo. Po papo lelo mwifimbilisyege,

mufihobole nifindu, ulwiputo po ukuti mwiputege bununu.

8. Akene lolì akā nkyeni kuli fyosa ko nikuti amwijumikege ulugano lwa kuganana nalolì. Namanga ulwene ulugano lukusikinga nimbibi nāpa linga ŋingi itolo.

9. Linga mukwendanila, po mwambililanile bununu, mungisyonganyaga.

10. Mwesa ifikungilwa ifi mwambilile fijege fya kubombelani. Mubonekege ukuja mwe balindililì bā kufilindilila ifikungilwa fya Kyala ifi fijelile itolo.

11. Linga jumo ikujoba simo, po sibonekege ukuja sya mwisyu lya Kyala; linga jumo ikuti mbabombelege abinangu, po abombelege mmaka aga ikumpa Kyala. Po mwisakwagaga ntundu tosa Kyala mukunjumbikila mwa Jesu Kilisiti, uju bumbagile nubukulumba namaka ukwakufika kubwilabwila itolo. Amenì.

12. Mwe binangu mwe nengwikeko umwe, mungaswigaga umoto ugu gwisile ugwa kubagela, mungafwanaga kabagwilile kamo akandu akahesya.

13. Himma musekelege itolo, mugelele mumo bujilile ubukubilwanisi nanumwe na-Kilisiti, po papo nalinga siku linga bwisilekuboneka ubukulumba bwake, po mukwisakululutilaga itolo ukusekela.

14. Linga bikubatuka papo muli ningamu ja Kilisiti, bo muli basangalufu itolo. Buno bo po papo bo Mbepo gwa bukulumba gwa Kyala bo itugesye pa pamyinu.

15. Ukukubilwa lolì umwe ko

najumo angakubilwaga nisya pabugogi nisya pabuhiji nisya kupinga nkabombo kā bangi.

16. Lolì linga mukukubilwa si sya bukilisiti, papo muli bakilisiti, po syo singabapaga isoni umwe. Himma po akagano kakaka kope kipelege ukuja kā kumpelamo ubukulu-mba Kyala.

17. Buno ikyinja kisile ikya kutala paŋumba ja Kyala ukulongigwa. Apene lelo linga kutalile pamyitu uswe, po kali bapone bulebule aba bikulifuja ilibangeli lya Kyala?

18. Apene lelo linga jope na ju ngolofu ikupona ukutumukilwa ukupokigwa, po bati baboneke kugu nauju ikumwila Kyala nuntulanongwa?

19. Ko kuno nikuti: aba linga Kyala iganile ukuti bakubilwege, bo fikuti imyojo gyabo bandagililege ju Kyala bammaŋege ukuja jo ju mpeli unsubilij jujo, bandagililege mumbo-mbo innunu isi bikubomba.

5.

1. Abakulu abenekipanga aba muli nabo bo nikubasukanya ne nkulu ne mwina-babo, ne nalimbwene na-Kilisiti ukukubilwa, ne mwenenabo nubukulumba ubu bukwisakubonekaga linga siku.

2. Nikubasukanya nikuti: amugutimege bununu untimo gwa Kyala ugu muli nago, mugubatilege. Lolì mungafwanaga fimofibapifilikisye. Himma mwiganenge mwibene. Bungabatumaga bu buŋonwabukabi ubu buli mwiko. Himma sibatumege itolo si ndumbula;

3. mungipelaga ukuja baŋafyale bā kipanga. Himma mwì-

pelege ukuja bā kuketelamo untimo.

4. Po linga siku lelo bo isilekuboneka ju Nkulu-gwa-batimi, po mukwisakunyengaga ingiga ja bukulumba isitakukofukamo.

5. Nanumwe mwe balumyana bububo: amulambege kubakulu binu. Mwesa mwilambisanikisyeye mwe babo batupu, mwinyembetelelege ndwijisyo lwa mundumbula, buno „Kyala abā matingo ikubagomola, abene lolī aba bijisye bene, bo ikubakungila ilipyana.“

6. Po papo lelo nikuti amwijisyege nkiboko kya Kyala iki kili namaka, po ukuti ise abafyusyege jujo linga siku.

7. Syosa isya kwijaja ukwinogona syo muntagilege itolo jujo, buno umwene ikubijajila umwe.

8. Ifindu mungalilaga ikipafu. Mujege ngenge, buno ugwa nongwa jinū, Setano, jo asatile mosamosa, atendike bo ji ngalamu iji jikubuna. Ikulonda itolo ugwa kunkoma.

9. Jo mutosanye nagwe ulwa buñambala ndwitiko, mwimañe-

ge ukuti abininu bosa aba bali nkisu muno, syo bikukubilwa sisyo bope.

10. Umwene lolī Kyala umweneipyana lyosa, uju ababilikile mwa Kilisiti ukuti mwisemwingilege mbukulumba bwake bwa bwila, jo isakubapelaga bapelesye itolo jujo, isakubakasyaga, isakubapaga amaka, isakubatotekaga umwe mwe mukubilwepo panandi.

11. Jo mumpenge nubukulumba namaka bwilabwila. Amenī.

12. Mbasimbile ki kiboko kya ju Silwani unkilisiti umwini- nu unsubili nikuti. Mbasimbile tunandi itolo, papo ndinkuti nukubasukanya mbasukanyepo nukubasisimikisya mbasisimikisyepo ukuti ilipyana ili mwi- milepo lyo lilyo lyo lya naloli lilyo, lya ju Kyala.

13. Kikubaponya ikipanga kya mu-Babeli iki kisungulili- gwe lumo nanumwe. Ikubaponya na ju Malika umwanangu.

14. Amuponanye nulufipo lwa lugano. Ulutengano luje nanu- mwe mwesa mwe muli mwa Kilisiti.

Ilyepisitili lya Peteli, ilya bubili.

1.

1. Joune Simoni Peteli, ne nñamata ne mwapositili gwa Jesu Kilisiti. Nikubasimbila mwe mwambilile ulwitiko nanumwe ulu luli bo lu lwitū uswe ubupala, ulu abapēlile mbugolofu bwake Kyala gwitū, nikumbala ju mpokī Jesu Kilisiti.

2. Nikubaponya nikuti: niipyana nulutenganyo fikelwege itolo mmyinū apa mukummaña

bununū na-Kyala na-Jesu umalafyale gwitū.

3. Buno amaka gake gā bwa- kyala bwake gatupele fyosa itolo nifya bumī nifya kuntīla Kyala, papo gatupēlile mūmo tummañile jujo atūbilikilaga. Uju atūbilikile nubukulumba bwake namaka gake gā bwa- kyala.

4. Mo muno afigene nanuswe ifingo inginde nubukulumba inginde nubupala, isi atuku-

ngile itolo, isya kubatula umwe ukuti mufwane nagwe ubwakyala, lilino apa mulubopile ulonangiko ulufuma mfiñofo fya nkisu.

5. Po papo lelo amwijulege ulwijulo losa itolo. Palwitungo po mukatikepo nubununu ubu bukuboneka itolo. Pabununu bububu loli po mukatikepo nubumañi bwa kusimaña syosa.

6. Pabumañi loli po mukatikepo nulwifimbilisyo. Palwifimbilisyo loli po mukatikepo nubufisalyojo. Pabufisalyojo loli po mukatikepo nukuntila Kyala.

7. Pakuntila Kyala loli po mukatikepo nubuganabininu. Pabuganabininu loli po mukatikepo nulugano itolo.

8. Namanga linga muli nasyo sisisi, linga sikubala nukubala, po sitikubapelaga bolo, sitikubapelaga basitaseke, bo mukuti tummañe umalafyale gwitu Jesu Kilisiti.

9. Namanga uju linga akaja nasyo sisisi syosa, jo mfwamaso itolo, jo mwambusila itolo, jo ijegile ikibwa itolo papo ibibwe ulu alyelwike ubutulano ngwa bwake bwa ijolo.

10. Po papo lelo mwe bamnyitu amwijulege ukuboneka itolo naloli ukuti Kyala atile nukubabilikila atile nukubasungula. Namanga apene apa linga syo mukubomba sisisi, bo po papo bo mutisakwikomamo siku ikilundi.

11. Namanga po musakwagaga mutendekekesigwe fijo kisitabwimi nabumo pabwilingilo pakitangalala ikisitakumalika siku kya malafyale gwitu Jesu umpoki gwitu.

12. Ko kuno ndisakwibwamo

une ukubakumbusya sisisi, pope napa linga musimeñe, napa linga mukakile itolo mbwanaloli ubu muli nabo.

13. Une loli nikuti bo ngolwisye itolo linga nikubasukila ulwa kubakumbusya bwila botasi ngali ndi mihema jangu jijiji.

14. Buno meñe une ukuti pasyele panandi itolo, po jikomokaga ihema jangu jijiji, bo lilyo ambulile umalafyale gwitu Jesu Kilisiti.

15. Ko nikwijulaga loli ukuti bwila mujege nako kamo aka kwisakubakumbukisya sisisi napa linga mbukile une.

16. Namanga apa twababulaga namaka nubwisilo bwa malafyale gwitu Jesu Kilisiti uswe, po tukakongile ntusumu utu bagulile mbukomu bwabo abandu. Himma buno twalipelele ukuja ba kubuketela mbupipi itolo ubukulumba bwake ubusisya.

17. Namanga umwene alinkwambilila nulwimiko nubukulumba kwa Kyala ugwise, apa ilisyu lilinkufuma mbukulumba ubukinde ubununu, apa lilinkwisakufika pamyake lilinkuti: uju jo ju mwanangu unkundwe kumyangu, uju angyelele naloli.

18. Ilisyu lilili lyo tulinkupili na jujuswe bo likufuma kumwana, pala tujege twesa nagwe pakyamba ikikemo pala.

19. Kangi tuli nalyo lyope niisyu lya bakunguluka ili likindilile itolo ukwitoteka, lyo bo mujile itolo linga mukulyumilila lilyo ukuti nñale iji jikwaka pabutitu, linga mukwakufika nalyo papo bukukya ubusiku papo ikuso-

kela mundumbula syinu ju Kipandabusiku.

20. Syo fikuti sijege nkyeni itolo ukusimana umwe sisisi: gosa amasyu ga bakunguluka mwa Kalata go mundu atikwi-gambulila mwene.

21. Namanga nalimo ilisyu lya bukunguluka likafumamo muno ikwigana mwene umundu. Himma abandu abikemo ba Kyala bagajobaga bo abakulile ju Mbepo mwikemo.

2.

1. Loli balimo bope naba-kunguluka ba butungulu mban'Isilaeli mula, bo apa nanumwe mmyinu muno bikwisakujamo nabamañisi ba butungulu. Bo bisakwibaga itolo ukwingsiya indapukano nkipanga, imbelabupyute butupu. Bisakundejelaga umwenenabo uju abulile. Bisakwijegelaga ubupyutigwa ubu butisakuhabapo ukubaga.

2. Lelo po papo po bisakwendaga nukubiganya ubulufu fyosa ba bingi. Bo aba injila ja naloli bisakujipelaga ja kutukigwa amahelu.

3. Mbuñowatosa bwabo bisakubasyobelaga inongwa inagulano umwe, isya kukabilamo fimo abene. Apene loli pabutumukilo inongwa syabo patikukabila, nubupyutigwa bwabo butikugonamo nutulo.

4. Namanga bope na ba bandumi aba batulile inongwa Kyala akabapakisye. Himma alinkubagutula mungolongo abakungigwa ningoje sya ngisi iji jili fi itolo. Alinkubataga alinkuti babikigwege tasi, bafikege pabusiku bula bwa kulongela.

5. Kyope nikisu ikikulu kila nmwene akakipakisye, pala amubatilege ju Nwaka mwene, uju bali lwele gosa, uju afumasyaga ubugolofu. Nikubala pala onege umwelesyo pakisu kya basitakuntila Kyala.

6. Kope nakaja kala, nakamu-Sotoma nakamu-Gomola alinkukosya numoto, kalinkwipela ukuja mfwandilo itolo. Alinkukatumulila nganila alinkuti bukwapelaga ukuja bufwalanganifu itolo. Alinkuti kikujaga ka kwisakuketelamo bosa aba kwisakusitaga ukuntila Kyala.

7. Jope na ju Loti ungolofu, jope alinkumpoka, uju lwantenyaga munda ulwendo lwa basitakupela napamo ukupafuka ubulogwe.

8. Namanga imbombo syabo inilangomelesyo silasila, syo silinkwandisanya ubusiku bosa ukusyantalila indumbula syake ingolofu, bo ikuti nukusiketa bo ikuti nukupilika syosa juju ju ngolofu.

9. Bo atendike bunobuno umwene umalafyale, amene ukubapoka ndugelo aba bikuntila Kyala, abene abasitabugolofu loli bo amene ukubabika tasi ukuti bisebafundigwege pabusiku bwa kulongela.

10. Abene loli naba bikusikonga isya mbili gwabo gwa mbibi mfinono fyabo ifi bañonilwe ku kwinasya kwene, bo ikukindililaga itolo ukubafunda, bosa naba bikubasyokela bosa abakulumba. Abene bikwitupika itolo, bikubomba sisyo linga bikwigana bene, nukubatuka amahelu abenebukulumba abene batikutetema.

11. Syo bikubomba nāpa bababwene na ba bāndumi, aba babakindile nukukaka namaka, nāpa bababwene abene ukuti batikubajoba amahelu kumalafyale.

12. Abene abandu bababa lolī bali bo fi fiñamana ifiñitama-hala nagamo, ifi fya kukola itolo fya kugoga apa fikupapigwa, papo bo fipeligwe. Bikusihelula itolo nisi bakasimana. Abisakufwilaga mu ndonangiko lwabo ulu bonangikile ngani.

13. Lelo po papo bendege nukupondwa nifihombigwa fya busitabugolofu bwabo ifi bātigi tukukabaga. Abene fyo fiñafu itolo fifyo apa bikulya ifya bulufu bosa muno bujilile ubwa pamwana apa. Abene mibabye itolo, milema itolo, gya mwiko itolo. Bikupafuka ifi bikukabila ndusyobo. Bikuti tulyege nanumwe ifindu fya pabwangale ubukulumba.

14. Mu mmaso gabo mo batile ba bakikulu bā bulogwe, gatikwikutamo imbibi. Bikubasonga aba bakali ukukaka indumbula. Indumbula syabo sisibile itolo nubunonwatosi. Banakigune itolo.

15. Bajilekile injila iji jitam-balele itolo, basobile, bakongile injila ja Bilyamu unna-Byoli, uju anonwaga ifihombigwa fya bunyongafu,

16. uju silinkuntoba lolī isi akilenye mungomelesyo. Namanga imbimbamitwalo iji jili kinunu itolo, jo jilinkujobela ilisyu lya mundu jilinkuti nungomole unkunguluka muno asobile amahala.

17. Abene syo nibuko isitamisi, go mabingu aga gikuku-

lila kosakosa umbelo. Abene ababikile ubutitu bwa ngisi ja kusitakumalika siku.

18. Bikujoba amasyu amatupe, aga gali bwasi itolo, aga kubasongela namfiono fya mbili gwa mbibi nakubulufu fyosa itolo abandu aba linga bagile pasyele panandi itolo ukupona kuli aba bikwendela mbusobe.

19. Bikuti tukubapaga ubwabuke, bo abene batumwa itolo ba lonangiko. Buno aka linga kakutolile gwe mundu ko kakupelile ntumwa gwake itolo.

20. Namanga bikugelela babubopile ubunali bwa nkisu muno, papo bakindile pakummana umalafyale Jesu Kilisiti umpoki, po papo kangibandisyeye bitabanyege mumo, ubwene bubatolege itolo. Lelo bo po papo bo isya numa sisisi bo sisikindile itolo ububibi nindasi sila.

21. Namanga po bajaga banunupo linga bakajime ne injila ja bugolofu. Lolī lilino papo bagelile bajime ne, po kangibakindile pakusisinda ilikosi indagilo inikemo isi babalagile.

22. Po papo lelo ko kuja sibagile naloli isi tukujobela mbupingamu tukuti: „Imbwa jigomokile kumatesi gake. Ingulube iji ufumile pakujosya jikwibungulusya mmatope kangi.“

3.

1. Ngahaba mwe binangu, mwe nengwikeko umwe ukubasimbila nakalata gwa bubili uju. Bo babili ndinkubasimbila ba kubakumbusya papo ndinkuti mbasukanye butupukege itolo ubwelu bwa ndumbula syinu.

2. Papo ndinkuti mukumbu-kege namasyu gā bakunguluka abikemo, aga bajobile ngani, nululagilo lwa malafyale umpoki gwitu, ulu babatwalile abapositili binu.

3. Syo sitalege nkyeni sisisi ukusimana umwe ukuti mbusiku bwa kusulo, po bisakubonekaga abobelalobelo, aba bisakwendelaga mfiñoño fyabo ulwendo lwabo.

4. Bo bisakutigi: ali kugu lelo apa atigi anikwisaga? Buno papo bafwilile batata, po papo fyosa fili bo papo fyali bo fikwandigwa ukupeligwa, fitikwanduka.

5. Papo bisalile bene ukwibwa, po papo bibibwe nukuti ifya kumwana fyo fyaliko nakubukulu, nukuti ikyene ikisu kya pasi kyo kifumile mmisi, gakipelile ga misi papo ajobaga Kyala ilisyu.

6. Fyo ifi filinkukipyuta ikisu kya mbukulu kila bo kijwisi-gwe mmisi.

7. Lolı fyope na fi fya lilino ifi, nifya kumwana fila nikya pasi iki, fyope ilisyu lyake lilyo lifibikile tasi, fyope lifibikile ukuti po fisefipyege umoto pabusiku bwa kuti nukubalongela bwa kuti nukubapyutula abandu aba batikuntila Kyala.

8. Kamo lolı mwe binangu mwe nengwikeko umwe, kamo nikuti ko mungibwaga: buno umwene umalafyale ubusiku bumo bwene buli bo fi fyinja ifi fili elifu (1000), fyope nifyinja elifu (1000) fili bo bu busiku ubu buli bumo bwene.

9. Umwene umalafyale atikukabisa ukutwala isi afigile, bo lilyo bamo bikuti akabise. Himma umwene ko kuti „lya

mbepa“ itolo ku kumyinu umwe, papo akigana ukuti bapyuti-gwege. Himma umwene iganile ukuti bosa balabile kulupinduko.

10. Ukwisa lolı ko bukwisakwisaga ubusiku bwa malafyale. Bukwisakwisaga bo ju nhiji. Lelo po ifya kumwana fikwisakukajandikaga itolo pakumalika, po utwibukilo utu ndu tosa twibukile tukwisakupyaga twende nukubalanila, po kyope nikisu kya pasi iki nibombo syosa isi sili pamwana fikwisakupyaga, mya itolo.

11. Lelo bo mufibwene fyosa fififi ukujonga, po mwati musitege ukwinogona lelo ukuti fikuti tujege bikemo ulwendo tuntilege Kyala umwe?

12. Nikubabala umwe mwe amaso mukuketa kubusiku bwa Kyala ukwisa, mwe mukubukujisya nukubukujisya, ubu bukwisakufipelelaga ukujonga nifya kumwana bo fikupya umoto, nutwibukilo twa tosa tuskwengukaga itolo bo tunekile itolo.

13. Uswe lolı amaso gali kuko, papo afigile jujo atile nikubapelelaga nifya kumwana ifipya nikya pasi ikipya, ifi busakujengangamo ubugolofu.

14. Po papo lelo mwe binangu mwe nengwikeko umwe, papo ko gali amaso umwe, po papo mwijulege, umwene ukuti po ise age muli itolo namababye nifilema, ise age muli mndutengano.

15. Ubwene ubusitakukalala mbibimbibi bwa malafyale gwitu bo mubumañege ukuti bo ubu bukubapoka, bo lilyo Pauli umwinitu uju tumañene nagwe

abasimbilege pamahala gake, aga jope ampele Kyala.

16. Umwene syo sisyo itolo mwa bakalata bake bosa. Bwila ikusimba si nongwa sisisi. Simo lolı syo mbalapala itolo ukusyaganya, syo isi bamo nabasitakusimana inongwa nabasitakwitoteka bununu mbukilisiti bikusinyongasya, bo papo bikubanyongasya nabakalata abangi. Lelo po papo sikwenda nukwipela ukuja sya kubapyuta itolo babo.

17. Umwe lolı mwe binangu mwe nengwikeko umwe, papo musimanaile ngani, po mwandenge lelo ubusobe bwa basitangomelesyo nasimo bungabankilaga lumo, lelo po papo po mwende nukwaga munukwike muno mwalikumbile umwe.

18. Amubalege lelo niipya-na nubumani bwa kumaniila umalafyale gwitı Jesu Kilisiti umpoki. Jo tumwimikege nalilino na ku kubusiku bwa kusitakumalika siku.

Ilyepisitili Iya Johani, ilitasi.

1.

1. Tukubabula kako kaliko napabwandilo, aka tukabwene namaso gitı gagaga, aka tukakolile namaboko gitı gagaga. Nikumbala ju Isyu umwenebumi.

2. Namanga ubumi ubu bulinkuboneka pabwelı. Tulinkububona uswe. Bo ubu tukubasisimikisya umwe tukubabula bu bumi ubusitakumalika ubu, ubu bwali pagwise, ubu butusetukile uswe.

3. Kako tukabwene nammaso, kako tupilike nukupilika mubulukutu, ko kako tukubabula nanumwe, papo tukuti nanumwe tujege balilaniş twesa itolo nanuswe nanumwe. Ubwene lolı ubulilaniş ubu tuli nabo uswe, bo ubu tuli balilaniş nugwise numwanake Jesu Kilisiti.

4. Apene lelo apa tukubasimbila sisisi, po tukubasimbila ukuti nanumwe ulusekelo lwinu umwe lujege lupelelesye itole.

5. Ijene lolı indumi iji tupilike kumyake, iji tukubabula nanumwe, jo iji tukuti: umwene Kyala lumuli, ningisi najimo itolo mu mmyake.

6. Linga twati tutigi tuli nubulilaniş nagwe, bo tukwangala mungisi, po angali tuli batungulu itolo, po angali tutikubomba isya naloli.

7. Apene lolı apa linga tukwangala ndumuli, bo apa jope umwene ali ndumuli, bo po papo bo tuli nubulilaniş twe babo batupu, lyope niilopa Iya Jesu Iya mwanake, bo likutwelusya bosa ubutulanongwa.

8. Linga twatigi ubutulano-ngwa tukaja nabo uswe, po angali tukwisyoba, po angali bope nubwanaloli tukaja nabo nabumo munda mmyitu muno.

9. Lolı linga tukwilata ubutulanongwa bwitu, bo nsubili umwene bo ngolofu, po ikutuswa ubutulanongwa bwitu, po ikutwelusya bosa ubusitabugolofu ubu tukaja bagolofu uswe.

10. Linga tukuti tukatulamo nongwa uswe, bo tukumpa ubutungulu umwene, bo lyope nijsyu lyake tukaja nalyo munda mmyitu muno.

2.

1. Mwe banike bangu umwe, syo nikubasimbila sisisi, papo nikuti mungatulaga inongwa, papo nikuti pope napa linga jumo atulile inongwa, po ukuti mumaŋege ukuti tuli nagwe ugwa kutunokesya kwa tata. Nikumbala ju Jesu Kilisiti ungolofu.

2. Umwene lyo ikemo ili lyomwile induligwa syitu. Lolij mungati omwile si syitu syene induligwa. Himma omwile induligwa sya kisu kyosa umwene.

3. Apene lolij po tukwimaŋila uswe ukuti tummeŋe umwene, apa linga twagile tusibikile mundumbula indagilo syake.

4. Uju linga ikuti: une nummeŋe, bo kangi isyene indagilo syake akabika mundumbula, bo ntungulu itolo, bo ubwanalolij akaja nabo nabumo munda mmyake.

5. Lolij uju linga alibikile mundumbula syake iljsyu lyake, bo nalolij bo ulugano lwa Kyala lwipelile ukuja lupelelesye itolo munda mmyake. Mo mumo nanuswe tukwimaŋila ukuja mu mmyake uswe.

6. Uju linga ikuti ndi mu mmyake jujo une, jo fikuti ulwendo lwake lugege bo lu lwa mwene ulu endaga umwene.

7. Mwe binangu mwe nengwikeko umwe, mungati nikubasimbila ulupya itolo ulula-

gilo. Himma nikubasimbila lu lukulu, lulo mwali nalo mu mbukulu. Ulwene ululagilo ulukulu ulu lyo li jsyu ili mwapilike.

8. Kangi nikubasimbila ulupya itolo ululagilo, ulu lubonike ukuja lwa nalolij na mu mmyake jujo na mu mmyinu umwe. Buno ijene ingisi jo jili pakujonga, lwandile ulumuli lwa nalolij ukumulika.

9. Uju linga ikuti: une ndi ndumuli, bo akangana ugwamyabo, bo tasi akali. Himma bo ali mungisi itolo.

10. Uju linga anganile ugwamyabo, bo ali mu ndumuli bwila, bo akaja nasyo nasimo munda mmyake isya kumpesya.

11. Umwene lolij uju linga ambengile ugwamyabo, bo ali mu mungisi, bo ikwangala mu mungisi, bo akibona nakuno alabile, buno ingisi jimpelile ubufwamaso.

12. Nikubasimbila mwe banike umwe, papo nagile ubutulanongwa bwinu musweligwe mungamu jake.

13. Nikubasimbila mwe batata umwe, papo nagile mummeŋe ukujako uju aliko bwila na mu mbwandilo. Nikubasimbila mwe balumyana umwe, papo nagile muntolile ungasij. — Mbasimbile mwe banike umwe, papo nagile mummeŋe ugwisemwe.

14. Mbasimbile mwe batata umwe, papo nagile mummeŋe ukujako uju aliko bwila na mu mbwandilo. Mbasimbile mwe balumyana umwe, papo nagile muli bakafu, papo lyope nijsyu lya Kyala nagile bwila likuja mu mmyinu, litikujongamo, pa-

po jope na ju ngasi nagile muntolile.

15. Komma ukukigana ikisu. Fyope nifi linga kili nafyo ikisu mungafiganaga. Uju linga akiganile ikisu, bo ulugano lwa kungana tata twesa bo akaja nalo munda mmyake.

16. Buno fyosa ifi kili nafyo ikisu, nifino fya mbili gwa mbibi nifino fya maso nulwijumbiko lwa kwijumbikila pamwana apa, fyo fikafuma kwa tata twesa. Himma fyo fifumile nkisu muno.

17. Lelo ikyene ikisu kyo kikujongela lumo nifino fyake. Umwene lolu uju linga ikubomba isiganile Kyala, jo atikujonga. Himma jo ikujangako bwila.

18. Mwe banike umwe, po pakabalilo ka kubumalikilo lilino. Lelo bo sisyo mupilikege ukuti ikwisaga Ndabilana-na-Kilisiti, bo batendike nalilino batupwike abalabilana-na-Kilisiti ba bingi itolo. Mo mumo tukumaila ukuti po pakabalilo ka kubumalikilo lilino.

19. Ukufuma ko bafumile mmyitu muno pakifumo, lolu bakali binitu. Buno linga bali binitu, po angali tuli nabo mmyitu muno nalilino. Lolilino apa basokile, po basokile ukuti mo babonekelege ukuti bakaja binitu bosa aba tuli nabo.

20. Umwe lolu abapakile ubupakigwa juju ju Mwikemo. Lelo po papo mwesa musimehe itolo inongwa.

21. Apa mbasimbilege, po mungati pamo ndile nikubasimbilaga papo nagile mukabumaila ubwanaloli. Himma mbasimbile itolo papo nagile mubumehe, papo nagile bope nubutungulu bosa mubumehe ukuti bukafuma mbwanaloli.

22. Jwanu untungulu? Nikuti juju linga ikukana ikuti Jesu akaja jo ju Kilisiti? Bo ju ju Ndabilana-na-Kilisiti uju linga ikukana ikuti bakajako bo babili na ju gwise na ju mwana.

23. Bosa aba linga bikunkana umwana (bikuti akaja mwana mwene), bo jope na ju gwise bakaja nagwe. Uju linga ikunjoba umwana ikuti aliko, bo ali nagwe na ju gwise papo.

24. Numwe lelo isi mupilike mu mbwandilo syo mujege nasyo munda bwila mungajosyaga. Apa linga mukuja nasyo bwila, linga mutikujosya isi mwapilike mu mbwandilo, bo po papo bo nanumwe mukuja na mu mwana na mu ngwise.

25. Ulwene ulufingo ulu afingene nanuswe ulu atigi anikubapaga uswe, bo bu bumu ubusitakumaila siku.

26. Syo mbasimbile sisisi, papo baliko aba bikubasofya.

27. Numwe lelo, papo bope nubupakigwa ubu abapakile juju mukujaga nabo, papo butikujonga, po papo ko kuja mukaja ba kubabula simo jumo. Himma isyene inongwa syosa naloli sili bo papo ubupakigwa bwinu bukubabula syosa, sikaja sya butungulu. Amujege mu mmyake lelo bo papo bubabilile ubwene ubupakigwa, mungajongaga.

28. Lilino lelo mwe banike umwe, po mujege mu mmyake jujo, mungajongangamo, po ukuti linga siku linga isilekuboneka umwene, po ukuti po twisetukajege basangalufu itolo, po ukuti tungisakufwaga isoni kumyake bo isile.

29. Umwene linga mumme ne ukuja jo ngolofu itolo, bo syope musime ne nisyu kuti bosa aba linga bikubomba isya bugolofu, abapapile jujo.

3.

1. Keta ko kutugana kuki tata, papo atile bikujobigwaga ukuja bana ba Kyala uswe! E, nalilino tuli bana itolo. Ko kuno ikisu kikatuma na uswe, papo kikalimene na-Jujo.

2. Mwe binangu mwe nengwikeko umwe, lilino po tuli bana ba Kyala. Isyene loli isya kuti linga siku po bikwisakwipelaga ukuja kandu kalibe uswe, syo sikali ukuboneka. Loli uswe tumene ukuti linga siku linga isilekuboneka umwene, po tukwisakujaga bo Jujo itolo. Buno po tukwisakumbonaga bo papo ali naloli.

3. Loli bosa aba linga bikunsubilila pali sisisi umwene, bo bikwijelusya itolo bo papo jope umwene mwelu itolo.

4. Loli bosa aba linga bikutula inongwa bo basilile papo itolo na si ngomelesyo. Namanga ubutulanongwa bo bu bwilangomelesyo itolo bubo.

5. Buno mumme ne umwene ukuti apa abonekaga, po abonike papo atigi nsosyepo induligwa syabo uswe. Umwene loli ubutulanongwa nabumo itolo munda mmyake.

6. Bosa aba linga bikujaga mu mmyake jujo bwila, aba batikusokamo mmyake, bo batikutula inongwa. Bosa aba linga bikutula inongwa, bo nukumbona bakambonamo, nukummana bakamma namo.

7. Mwe banike umwe, mwandegede najumo angabasofyaga. Buno uju linga ikubomba bu bugolofu bo ngolofu itolo, bo apa jope umwene ngolofu itolo.

8. Umwene uju linga ikutula ubutulanongwa bo afumile mwa Setano, buno umwene Setano andile mu mbwandilo bwila ikutula si nongwa. Syo sisyo simpelile ukuboneka umwana gwa Kyala, papo atigi nsipalaganye imbombo sya Setano.

9. Bosa aba linga apapile Kyala bo batikutula ubutulanongwa, namanga imbeju ja Kyala jili mu munda mmyabo bwila, nukumana abene bakumana itolo ukutula inongwa papo abapapile Kyala.

10. Mo mumo bikubonekela nabana ba ju Kyala nabana ba ju Setano. Namanga naba batikubomba ubugolofu bo bakafuma mwa Kyala. Naba bakabagana abamyabo bope bakafuma mwa Kyala.

11. Buno ijene indumi iji mwandile mu mbwandilo iji mukupilika bwila, jo iji jikuti amugananege.

12. Fikuti tungajaga bo ju Kaini uju afumile mu-Ngasi, uju alinkumbola nugwamyabo. Ukwene ukumbola apa ambolaga kali po ambolelaga nongwa jiliku? Himma itolo papo isyake imbombo syali mbibi, bo ngolofu itolo isyene isya gwamyabo.

13. Syo mungaŋomokaga mwe bāmyitu linga mwagile ikisu iki kibabengile.

14. Uswa twimeŋe ukuti tū-sokilemo itolo mu mbufwe, twingile itolo mbumi, buno tū-baganile abāmyitu. Uju linga akangana ugwamyabo, jo ali mu mbufwe itolo.

15. Bosa aba linga bababengile abāmyabo bo bagogabandu itolo. Lelo nanumwe mubameŋe abagogabandu bosa ukuti ubumi bwa bwila batikujamo nabo munda mmyabo.

16. Nanuswe ulwene ulugano lo twisilekulumaŋila muno umwene atufwilile ubumi bwake. Po papo lelo nanuswe fikuti bo tutendekege bububo nanuswe, nanuswe tubafwilege ubwitu ubumi abāmyitu.

17. Apene lelo apa linga jumo ali nafyo ifyela fya nkisu muno, lelo po papo age ugwamyabo atolilwe itolo ifyela fififi, po papo umwene lolij amwigalilege indumbula syake, — po ati atigi nunganile tne Kyala munda mmyake lelo?

18. Mwe banike bangu umwe, isaga lelo tungagananilaga na li isyu lyene, na gu ndomogwene. Himma isaga tugananile na ka kabombo ka kubombelanila na bu bwanalolij itolo.

19. Ko kako tukwisakwimaŋilamo ukuja twe ba mbwanalolij uswe. Lelo po papo po tukwisakwendaga nukusibatamisyā kumaso kumyake Jujo nindumbula syitu.

20. Apa linga twagile indumbula syitu sikutubona ububibi, po Kyala akindle ubuku-

lumba nakundumbula syitu, nukumaŋa umwene ko ameŋe syosa itolo.

21. Mwe binangu mwe nengwikeko umwe, apene apa linga twagile indumbula syitu sitikutubona ububibi, po tukusegelela twe basangalufu itolo kwa Kyala.

22. Lelo po papo po fyosa ifi linga tukusuma kumyake po tukwagaga ikutupa fyosa, papo syope nindagilo syake tukusibika mundumbula, nukubomba ko tukubomba kako kankyelile umwene.

23. Ulwene ululagilo lwake lo ulu lukuti: fikuti tujitikege ji ngamu ja mwanake Jesu Kilisiti, kangi lukuti fikuti tugananege nukuganana twe babo batupu bo lilyo atulagile.

24. Kangi uju linga asibikile mundumbula syake indagilo sya mwene, jo ikujaga mu mmyake Jujo bwila, jope umwene ikujaga mu mmyake bwila. Apene lolij pabwimaŋilo uswe ukuti tui nagwe Jujo munda mmyitu umwene, — po pa-Mbepo uju atupele Jujo.

4.

1. Mwe binangu mwe nengwikeko umwe, mungasitikaga itolo syosa imbepo. Himma musigele imbepo tasi musimaŋe ukufuma kwa Kyala. Buno bingij abakunguluka ba butungulu, aba babonike nkisu muno.

2. Ikyene ikimaŋilo kya kujimaŋilamo imbepo ja Kyala kyo iki: syosa imbepo isi sikumwitika Jesu Kilisiti uju alyendile mumbili gwa bundu ukwisa, bo sya kwa Kyala.

3. Isyene imbepo syosa isi sitikumwitika Jesu uju, bo sika-

ja sya kwa Kyala, bo sya ju Ndabilana-na-Kilisiti uju mupilike ukuti ikwisaga. Nalilino po isile ali nkisu muno.

4. Umwe lolij mwe banike umwe, mufumile mwa Kyala mubatolile balabala, papo uju muli nagwe munda mmyinu umwe, nkulumba itolo kuli jula ali nkisu muno.

5. Abene ba nkisu muno itolo, fyobene nukujoba bikujoba si sya nkisu muno, fyobene kyope nikisu iki kikubapilika.

6. Uswe lolij tufumile mwa Kyala. Ko kuno jope nauju linga ammehe Kyala ikupilika isi tukujoba uswe. Uju linga akafuma mwa Kyala, jo atikupilika isi tukujoba. Mo muno tukusimani la imbepo syosa nija bwanalolij nija lusyobo.

7. Mwe binangu mwe nengwikeko umwe, isaga tunganenege twe babo batupu, buno ulugano lo lufumile kwa Kyala, kangi jope nauju linga ikubagana abandu jo apapigwe kwa Kyala, jo ammehe Kyala.

8. Lolij uju linga atikubagana abandu, bo akammaña Kyala, buno Kyala lugano.

9. Ulwene ulugano lwa Kyala mmyitu muno lo lubonekile muno Kyala antumaga nkisu muno umwanake umpapigwa jumo jwene ntiga, papo atigi jo ikubapaga ubumi uswe umwene.

10. Ulwene ulugano ukuboneka mungati pamo lubonekile ndugano ulu tunganile Kyala uswe. Himma ulwene ukuboneka ko lubonekile muno atunganile Jujo, muno alinkwenda nukuntuma umwanake ugwa kwipela ukuja ikemo lya

komola ubutulanongwa bwitu uswe.

11. Mwe binangu mwe nengwikeko umwe, apene lelo papo twagile bo atendike bunobuno ukutugana uswe umwene, po fikuti nanuswe lelo tunganenege twe babo batupu.

12. Kyala najumo akambonamo siku mmaso. Lolij linga tunganene uswe twe babo batupu, bo po papo bo jope na Kyala ikujaga mu mmyitu muno, bo lope nulugano lwake lwipelile ukuja lupelelesye itolo mmyitu muno.

13. Ikyene ikimañilo kya kwimañilamo nanuswe ukuti tuli mu mmyake Jujo uswe, ikya kummañilamo numwene ukuti ali mu mmyitu uswe jope, kyo iki linga twagile nanuswe atupele simo imbepo syake.

14. Nanuswe tutile nukumbo na tutile nukunsisimikisya itolo ukunjoba ugwise ukuti antumile umwanake, atile jo ajege gwa kukipoka ikisu.

15. Uju linga ikumwitika Jesu ukuja jo ju mwana gwa Kyala, jo isakwagaga Kyala ikuja mu mmyake bwila, atikujongamo, kangi isakwagaga jope ikuja mu mwa Kyala itolo.

16. Kangi uswe tutile nukulumaña ulugano ulu Kyala atuganile tutile nukulwitika. Kyala lugano. Uju linga ikujaga mu ndugano bwila, jo ikujaga mu mwa Kyala, jope na-Kyala ikuja ga mu mmyake jujo.

17. Mo muno lubonike ukuja lupelelesye itolo ulugano mmyitu muno, nanuswe po ukuti twise tujege basangalufu itolo pabusiku bwa kulongela, papo nanuswe nkisu muno tuli

bo papo ali jope nkisu muno Umwene.

18. Ulutende lukajamo nalumo ndugano, namanga ulugano ulupelelesye lo lukulujosya ulutende, namanga ulwene ulutende luli ningili. Uju linga ikutetema, bo tasi akali ukuja mpelelesye itolo ndugano.

19. Oko lelo, atunganege lelo Umwene nanuswe, buno atalile Jujo nkyeni ukutugana nanuswe.

20. Linga jumo umundu ikuti nunganile une Kyala bo ambengele itolo ugwamyabo, bo ntungulu itolo. Buno linga ukangana ugwamyinu, uju mukuketana nagwe mmaso, po gwati unganenge bulebule umwene Kyala, uju mukaganilamo siku nagwe mmaso?

21. Buno tuli nalo ululagilo lwake lululu, ulu lukuti uju linga anganile Kyala, jo fikuti anganenge jope nugwamyabo.

5.

1. Bosa aba linga bikumwitika Jesu ukuti jo ju Kilisiti, bo abapapile Kyala. Lelo aba linga banganile ju mpapi uju abapapile, bo po papo bo banganile jope na ju mwana uju apapigwe kumyake.

2. Ikyene ikimañilo lolu iki tukwimañilamo ukuti nalolu tubaganile abana ba Kyala, kyo iki linga twagile tunganile na Kyala, syope nindagilo syake linga twagile tushibikile mundumbula.

3. Namanga ulwene ulugano lwa kungana Kyala lo ulu linga indagilo syake tukusibika mundumbula. Lelo isyene indagilo syake syo sikaja sito ubusito.

4. Bosa aba linga abapapile Kyala, bo bakitolile ikisu. Ubwene lelo ubutoli ubu tukitolile ngani ikisu, lo lu lwitiko lwitu.

5. Umwene untolakisu jo aliku? Nikuti mwene jujo linga amwitike Jesu ukuja jo ju mwana gwa Kyala, jo akitolile nikuti?

6. Jo uju endelaga nammisi namwiloa ukwisa, ju Jesu Kilisiti. Umwene akendelaga mu mmisi gene. Himma umwene endelaga nammisi namwiloa. Umwene uju ikujoba ikusisimikisya jo ju Mbepo, namanga umwene Mbepo jo ju Naloli itolo.

7. Namanga bali batatu ababikujoba bikusisimikisya: na Mbepo namisi niilopa.

8. Lelo bo batatu bababa bo bipelile ukuja jumo jwene itolo.

9. Apene apa linga tukulwambilila ulusisimikisyo ulu bikusisimikisya ba bandu itolo, po twati tushitege ukulwambilila ulusisimikisyo lwa Kyala, ulu lukindile itolo nubukulumba lelo? Ulwene ulusisimikisyo lwa Kyala lelo lo ulu ansisimikisye umwanake.

10. Uju linga amwitike umwana gwa Kyala, jo ali nalo ulusisimikisyo munda mmyake. Uju linga atikumwitika Kyala, bo ampelile ntungulu itolo, papo asitile ukulwambilila ulusisimikisyo ulu Kyala ansisimikisye umwanake.

11. Ulwene ulusisimikisyo lululu lo ulu lubonekile apa Kyala atupege ubumi ubusitakumalika siku. Lelo ubwene ubumi bubu tukubwaga mumwanake.

12. Uju linga ali nagwe umwana gwa Kyala, bo ali nabo nubumi. Uju linga akaja nagwe umwana gwa Kyala, bo bope na bu bumi akaja nabo.

13. Syo mbasimbile sisisi, papo ndinkuti mumañege umwe ukuti muli nabo ubumi ubusitakumalika siku mwe mujitike ingamu ja mwana gwa Kyala.

14. Ulwene ulusubilo ulu tunsubilile umwene, lo ulu tumeñe ukuti fyosa ifi linga tukusuma kumyake, fyo ikutupa, linga pakusuma po tukongile mumo iganile umwene.

15. Lelo linga tumeñe ukuti ikutupa fyosa ifi linga tumbingilile, bo po papo bo tumeñe ukuti nifi twalimbingilile fyo atupelile nganila.

16. Linga jumo agile jumo unkilisiti unñine ikutula ubutulanongwa ubu bukaja bupelabufwe, po ikumwiputilaga, lelo po ikumpelaga papo ubumi. Nikubala aba ubutulanongwa bwabo bukaja bupelabufwe. Buliko ubwene ubutu-

lanongwa ubupelabufwe, bo ndikuti bo mubwiputilege ulwiputo.

17. Syosa imbombo inyongafu bo butulanongwa itolo. Loli buliko nubu bukaja bupelabufwe ubutulanongwa.

18. Tumeñe uswe ukuti bosa aba abapapile Kyala bo batikutula inongwa. Himma abene aba abapapile Kyala, bo bikumbika mundumbula syabo umwene, lelo po papo jope nu-Ngasi asitege nukubapalamasya.

19. Twimeñe uswe ukuti tufumile mu mwa Kyala. Tukimeñe kyope nikisu ukuti kili mu-Ngasi.

20. Tumeñe uswe loli ukuti umwana gwa Kyala isile, atupele ulwaganikisyo ulwa kumwaganya ju Gwanaloli. Lelo uswe tuli muli jujo mu n-Gwanaloli, nikubala mu mwanake mwa Jesu Kilisiti. Umwene jo ju Kyala gwa naloli jujo, bo bu bumi ubusitakumalika siku jujo.

21. Mwe banike umwe, mwandegede pabagyabakyaala.

Ilyepisitili Iya Johani, Ilya Bubili.

1. Jone ne nkulu nkipanga, nikukusimbila gwe mwehe gwe nsunguligwa, nikubasimbila na ba banako, abane mbaganile naloli. Loli ungati mbaganile nimwene. Himma babaganile bosa aba basyagenye isya naloli.

2. Tubaganile mu mbwanaloli ubu tuli nabo, ubu tukujaga nabo bwila.

3. Nikubaponya nikuti: na-Kyala ugwise na-Jesu Kilisiti

umwana gwa gwise, jo abasajege niipyana nulupakisyo nulutenganyo mwe ba mbwanaloli, mwe ba ndugano.

4. Sekile fijo naloli une papo nagile bamo abanako bikwendela mu mbwanaloli, bo sisyo atulagile tata.

5. Lilino lelo gwe mwehe, po nikupyelesya kumyako nikuti: atugananege twe babo batupu. Loli ungati pamo nikukusimbila ulupya ululagilo. Hi-

mma lulo tuli nalo bwila itolo mu mbwandilo, lo nkukusimbila lulo nalilino.

6. Ulwene lolu ulugano lo ulu linga tukwendela mu munda-gilo syake umwene. Ulwene ululagilo lo ulu mpilike mu mbwandilo ulwa kuti amwendelege mu ndugano.

7. Buno bisilemo nkisu muno abandu abasofyabandu ba bingi, aba batikunjoba Jesu Kilisiti uju endile mumbili gwa bundu ukwisa nkisu muno. Jo ju Nsofyabandu jujuju, jo ju Ndabilana-na-Kilisiti.

8. Mwandege lelo mungakata-gaga aka tubabombile. Himma mwijule ukuti mwisemufyagege lolu fi fihombigwa ifi fiswile itolo.

9. Bosa aba linga basikilenye inongwa sya Kilisiti, aba batikuja mumo bwila, bo bakajana-Kyala. Lolu uju linga ikuja

mu munongwa sya Kilisiti, jo lolu jo ali nabo bo babili na ju gwise na ju mwana.

10. Linga mwagile jumo umundu ikwisa kumyinu, linga mwagile ikubabula isingi itolo inongwa, jo mungamwambililaga nnumba, nukumponya kope mungamponyaga.

11. Namanga uju linga ikuponanya nagwe, bo ipelile ukuja nnine itolo pambombo syake ingasi isi.

12. Ukuja ningi ko syali ningi isya kubabula, lolu papo ngigana ukubasimbila pakalata namasisi. Namanga nikusubila ukuti pamo ngwisako kumyinu kukuko, lelo po tukwisakubulanaga gu ndomo, po ukuti ulusekelo lwitu lufikege lujega luplelesye itolo.

13. Bikukuponya abana banugunago, nikubala aba nsunguligwa.

Ilyepisitili Iya Johani, Ilya butatu.

1. Jone ne nkulu nkipanga, nkukusimbila gwe Gaji, gwe mwınangu gwe nengwikeko, gwe nguganile naloli.

2. Gwe mwınangu gwe nengwikeko ugwe, linga ugonile, linga uli nkafu umbili, bo papo syope nindumbula syako sikugona.

3. Sekile fijo naloli une bo bisilekumbula abakilisiti abinitu, bikuti gwa mbwanaloli ugwe, bikuti namosa itolo muno ikwenda ugwe, mo ikwendela mu mbwanaloli itolo.

4. Inginge nakuli sisisi syo ngaja nasyo une nasimo isya kusekela. Himma nginde itolo

sisyo linga mbilike ukuti abanangu bikwendela mu mbwanaloli.

5. Gwe mwınangu gwe nengwikeko ugwe, syo ujile naloli, syo ubombile mumo twakusubililaga nanuswe isi kubabombela abakilisiti abinitu, aba nubuhesya bahesya itolo kumyako.

6. Bakujobile ulugano lwako bo kikomene nikipanga, lelo nungwe linga siku linga bisileko, po gwise ubasumusyege bununu injila, gwise ukongege mumo tubagile kwa Kyala.

7. Namanga apa basumukaga po jabasumwisye ji ngamu ja

ju ntwā, lelo balinkusita nukwega nafimo ifya kwega mbāpanja.

8. Uswe lelo fikuti tūbambilige bunūnū aba linga bo bali bunobuno, nanuswe po ukuti twipelege ukuja bā kubatula ukubomba akabombo kā bwanalolij.

9. Ukusimba ko nābasimbile simo isya kubasimbila abā nkipanga mūmo. Lolij umwene Ndyotilefi, uju iganile ukuja jo ju nkulumba gwabo, jo ikutusita uswe.

10. Po papo lelo linga siku linga nisileko kukuko, po ngwisakunkumbusyaga imbombo syake isij abombile, isij ikubomba nāpa ikutobelega amasyu amabijij. Kangi nukupela papo ungate apelile papo. Himma ongilepo atile nukusita ukubambilila abakilisiti abinitij, atile nukukanisya ikubakanisya nāba bikuti tūbambililege. Bo ikubasosya nankipanga.

11. Gwe mwīnangu, ugwe lolij

ungakongaga ulubijij ulwihō, himma ukongege lu lunūnū lolij. Namanga uju linga ikubomba sij nnūnū, bo gwa ju Kyala, lolij uju linga ikubomba sij mbijij, bo akambonamo nukumbona Kyala.

12. Bosa bikunjōba sij nnūnū Ndemeteli, bope na bu bwanalolij bukunjōba sij nnūnū, nanuswe tūkubika papo, nanuswe tūkunjōba sij nnūnū itolo. Lelo umwe mutumehe ukuti isij linga tūkunjōba uswe umūndu, bo sya nalolij itolo.

13. Ukuja nīngij ko syali nīngij une isya kukusimbila, lolij papo ngigana une ukusimba namasisij nakasimbilo.

14. Lolij nikusubila ukuti ndisakuhaba ukwisako kukuko, po tūkwisakubulanaga gu ndomo syosa.

15. Ulutenganyo luje nanūngwe. Bikukuponya abinitij. Ubaponye bosa abinitij, ubajobege sij ngamū syabo bo kubaponya.

Ilyepisitili Iya Jakubu.

1.

1. Jōune Jakobu ne nāmata gwa Kyala nugwa malafyale Jesu Kilisiti, nikubasimbila mwe bā fikolo mulongo nafibili mwe mūbalanile mosamosa, nikubaponya.

2. Mwe bāmyitij linga mwagile lubabumbile kosa nakosa ulugelo losa itolo mūno lulijile, po mutigij syo sya kusekela ndupu itolo.

3. Mwīmahege itolo ukuti ulwītiko lwīnū linga lwībonisye

ukuja lo lulo itolo nalolij, po lukupela nubufisalyojo.

4. Ubwene ubufisalyojo lolij bo fikuti bubombege akabombo akapelelesye, po ukuti mūjege bapelelesye mūmalikege itolo bunūnū, mūngasyalaga napamo.

5. Uju linga asyele amahala, jo alisūmaga kwa Kyala, jo isakumpaga. Buno umwene ikubapa bosa aba linga bikusūma, atikubalumbusya.

6. Lolij fikuti po asūmege ulwītiko, lingajangako nalimo ilya kwīlamwa mūnda. Nama-

nga uju linga ikwĩlamwa mũnda, jo ali bo ilijiga lya mũña-nja, ili gukusambulanya umbelo, ili gukukagila nakuno nakuno.

7. Umundu uju linga bo ali bunobuno, jo angĩnogonaga ukuti pamo isakwambililaga fimo kuntwa.

8. Buno indũmbũla syake ko kuja sipasene itolo, panjila syake syosa akamaña pakutalula itolo.

9. Umwene unkilisiti lolĩ uju linga mpimba itolo nkĩsu mũno, jo aliitũfyaga ubwĩnũfu bwake.

10. Umwene unkabĩ lolĩ jo itũfyege ubupimba bwake, buno ikujongaga itolo bo bu bulenge bwa lĩsu.

11. Namanga bo lisokile ilĩsu-ba nulumu lwake, po papo lilinkwenda nukupya ilĩsu, nubulenge bwake bulinkwenda nukulagala, nubunũũ ubu bwali bunũũ kumaso, bulinkwenda nukujonga. Bo isakutendekaga bunobuno jope nunkabĩ ukukofuka mũnjila syake sya kukabilamo.

12. Jo nsangalufũ umundu uju linga ikufĩsa ilyojo bo ali ndupefyo. Buno apene apa linga abonike ukulutola, po isakwambililaga ingiga jake ijĩ umalafyale afingile atile ngubapaga bosa aba linga banganile une. Nĩkubala bu bumĩ.

13. Najumo angajobaga ukuti „ikũmbefya ju Kyala une“, linga agile fimo fikumpefya, namanga Kyala imbĩbĩ sitikumpefya. Po papo jope atikumpefya nimbĩbĩ najumo umundu.

14. Bosa lolĩ — jumojumo — fikubapefya fi fiũoño fyabo apa

fikubasonga, fikubapefya nulupekefyo.

15. Lelo po papo ubuũoñwe bo bwĩnogile umwana munda, po bukwenda nukupapa ubutulanongwa. Lelo po papo ubwene ubutulanongwa bo bukulile bumalike, po bukwenda nukupapa ubufwe.

16. Mũngasobaga mwe bĩnangu mwe nengwĩkeko umwe.

17. Buno fyosa nifipegwa ifi-nũũ fyosa nifikungilwa ifipelesye fyo fya kumwaña, fikwikilila ukufuma kumpapamũlĩ, uju atikwijandusanyamo siku, uju atikwĩsyũngukisya mbujongelo bo ilĩsũba.

18. Umwene bo iganile jujo, po endile nukutũpapa niĩsyu lya nalolĩ, papo atigi bafwane bĩkwipela ukuja fya kulubukila uswe mfipelĩgwa fyake fyosa.

19. Ko kuno lelo mwe bĩnangu mwe nengwĩkeko umwe, ko kuno nĩkuti: bosa abandu fikuti bajege bengo itolo pakupilika, lolĩ fikuti bajege mbolambola itolo napakujoba bajege mbolambola itolo napakukalala.

20. Namanga twe bandu linga tukalele ubukalale, po tutĩkubomba isi Kyala ikuti syo ngo-lofu.

21. Ko kuno nĩkuti amũsosyemo ikiko kyosa kya mũndũmbũla nububĩbĩ ubu bukulefuka itolo. Ilĩsyu ili likubyaligwa munda mmyinũ lyo mwambilile mwe batengamojo itolo, namanga lyo limeñe ukusipoka indũmbũla syinũ.

22. Amwĩpelege ukuja bā kulibomba ilĩsyu. Mũngajaga bapilikĩ itolo. Buno mo mũmo mũkwĩsyobela.

23. Buno linga gwe mũndũ ilĩsyu kupilika itolo ku kupilika

kwene, linga utikulibomba, bo uli bo umundu uju iketelaga nkimomweta muno apeligwe kumaso.

24. Namanga ikugelela ijnangile, po papo ikubuka. Kangi ikwenda nukwibilwa papopapo itolo mumo ajilile (kumaso).

25. Lolij uju linga ikulwenesya nalolij ulukomelesyo ulupelelesye ulupelabwabuke, uju ikulindila itolo mu nkwenesya mumo, uju atikwipela ukuja mpiliki gwa kibwa, uju ikwipela ukuja mbombakabombo lolij, jo akabombo kake kikumpaga ubusangalufu.

26. Umundu uju linga ikuti: une ndi nñagula buñago bwa Kyala, bo ululimij lwake atikufunga nikyela kya ndugego, jo ikwisyoba mwene mundumbula syake. Jo ubuñago bwake buli mwalo itolo.

27. Ubwene ubuñago ubweluj ubusita nakababye nakamo na kwa Kyala kwa tata bo ubu: baketege nabapina nabakikulu abafwile apa bakamandanigwe, nanungwe gwijubatilege ikisuj kingakuñasyaga amababye.

2.

1. Mwe bamyitu umwe, nulwitiko ulu mumwitikile umalafyale gwitu Jesu Kilisiti umwenebukulumba, mwandege mungonganyaga nukusalilanila mbununuj kumaso.

2. Namanga linga muno mukomene pakwiputa, linga mwagaga ikwilingila umundu uju afwele atile nutusambo twa sahabu munobe, afwele atile numfwalwa ugu gukuñalika itolo ubweluj, kangi linga mwagaga aluju ikwilingila jope nondondo uju afwele umfwalwa unali,

3. lelo umwe munketege jujo afwele umfwalwa ugu gukuñalika itolo ubweluj jo mujobe nagwe mutigi: „ugwe isaga utugale papapa pabununuj apa“; lelo umwene undondo jo mujobe nagwe mutigi: „ugwe gwi-mege itolo papapo“, mumo mutigi: „isaga utugale kumalundi kukikota kyangu kya kubikapo amalundi une“,

4. — nikuti bo mutile itolo tukafwana twesa, bo mwipelile ukuja balongela mbugasij indumbula nikuti?

5. Pilika kuno lelo mwe bamyitu mwe nengwikoko umwe. Kyala nikuti abasalile ba balondo ifya nkisuj muno, bo atile bajege bakabij ba kukabila ndwitiko, bo atile bingilengepo napakilingo kya kitangalala iki afigile atile nisakubapaga babo linga banganile une?

6. Kangi umwe lolij, umwe mumwemwile umwininuj undondo. Bo bakabij nikuti aba bikubilikilila ubutwa umwe? Bo babo nikuti aba bikubalusila kubulongelo inongwa?

7. Bo babo nikuti aba bikujituka amaheluj ingamuj innunuj ijij mwegilemo imbegwa jinuj umwe?

8. Lolij, lolij linga mwakongaga ndukomelesyo uluñafyale ulu lujobigwe mwa Kalata apa ikuti: „unganenge unnino bo papo gwiganile gwimwene“, po lolij po angali munosisye.

9. Lolij linga mukunsalila mbununuj kumaso umundu, bo mutulile inongwa, bo sikubatobaga kulukomelesyo lula, po mukubonekaga ukuti mulukilenye itolo umwe.

10. Namanga uju linga abikile ingomelesyo syosa itolo munduj

mbula syake, kangi ende nukutyelemuka ndulagilo lumolwene itolo, bo alimbwile syosa itolo.

11. Namanga jujo atigi: „ungalogwaga“, jo kangi ajobile nilya kuti: „ungagogaga“. Lelo ugwe napa linga utikulogwa ubulogwe, lolij ukugoga ko kugoga, bo po papo bo gwipelele ukuja nkilanyangomelesyo itolo po papo.

12. Bo mujobege bunobuno isilinga mukujoba, bo mubombege bunobuno isilinga mukubomba. Mubonekege ukuja mwe ba kwisakulongeligwaga mungomelesyo sya bwabuke.

13. Namanga uju linga atikubomba aka lupakisyo, jo inongwa syake sikwisakutumuliligwaga mu mbusitalupakisyo jope. Ulupakisyo lukwitufya lukuti ngindle une ubukulumba nakubulonganongwa.

14. Mwe bamwitumwe, apene apa linga jumo atigi: une ndi nulwitiko, bo imbombo atikubomba nasimo, po lwambumbulilaga fikij lelo ulwitiko lwake? Apa lumehe lelo ukumpoka ulwene ulwitiko lululu?

15. Keta linga jumo umwininij, — linga nambala linga nkikulu — linga ali itolo imyenda, linga atumukilwe nifya kulya bwila,

16. lelo umwe po jumo ababulege (aba linga bo bali bunobuno) atigi: „mukagonege lelo, Kyala abatenganyege, mukotege numoto mwikutege nifindu“ bo umwe mutikubapa utundu twa mbili, po agene amasyu aga gikubabumbulilaga fikij lelo?

17. Bo lutendike lelo lope nulwitiko. Linga lu-

kaja nimbombo sya kubonekelamo, bo po papo bo lufwilile ngani lwene.

18. Lolij pamo jumo ikutigi: „bamo bikuja nulwitiko, bamo bikuja nimbombo.“ Lelo une po nikuti: na ka nikulumañaga kugu lelo ulwitiko lwako, bo ukajako nambombo nasimo? Une lolij ulwangu ulwitiko kulumañilaga mumbombo syangu.

19. Ugwe syo sikukolile nikuti isya kuti: Kyala ali jumo jwene? Enala ujile. Buno syope nimbepo inñali sisikolile sisisi, lolij isyene syongenye nukutetema.

20. Isaga gwe mundu gwe uli bwasi itolo amahala, — isaga ngubule simo isya kulumañilamo ulwitiko ulusitambombo ukuja lufwe itolo.

21. Nikuti umwene Abulahamu umwisukulu gwitij, ubugolofij kakalimpele ka kabombo aka ampimbaga umwana ke Isihaka, apa ambikaga pakigemo kya kwikemekesyapo?

22. Utikuketa? Ulwitiko lwake po lulinkubombelanila nimbombo syake. Lelo po imbombo silinkulupa ubupelelesye itolo ulwitiko.

23. Lelo po papo mo galinkwisila amasyu ga mwa Kalata aga gikuti: „umwene Abulahamu lolij alinkwenda nukumwitika Kyala, lelo po papo po alinkujobigwa ubugolofij“, alinkujobigwa nukuja jo jammañani gwa Kyala.

24. Keta lelo, po mukumañilaga papo lelo ukuti syo sij mbombo isij sikumpelela ukujobigwa ubugolofij umundu, mungati lo lu lwitiko lwene.

25. Bo atendike lolij jope naju Lahabu umwenesaka jula.

Jope syalimpelile ukujobigwa ubugolofu si mbombo syake nikuti? Apa abambililaga abatendesji, kangji alinkwenda nukubabula ijingi injila ija kubuka.

26. Namanga sitendike bo gu mbili. Buno gope numbili linga gukaja namuji bo mfwe itolo. Bo lutendike lope nulwitiko, apa lutikuja nimbombo bo lufwile itolo lope.

3.

1. Mungabubopelagawesa ubumani si mwe bamitu. Buno mume ne nanu mwe ukuti twe bamani si twisakulongigwaga ilikinde ubukali.

2. Namanga ukutyelemuka ko tukutyelemuka pa pingi twe bandu. Uju linga atikutyelemuka ululimi nakasyu nakamo, bo muntu umpelelesye itolo, bo ame ne nukugufunga gosa numbili nikyela kya ndugego.

3. Ukete nifalasi, apa tukusibika ifyela nkauwa ifya kusifimobilisya ukuti sitwiti kege juju swe, po gope numbili gosa gwa falasi tukugusyungusya kosakosa.

4. Ukete syope ningalaba, isi sitile nubukulumba ngulumba itolo, sitile nukwendela gi mibelo sikwendela gi gya maka itolo, syope bikupinga nakapingilo akanandi itolo bikusilabisya kuko ikwigana juju ikupinga.

5. Bo lutendike lope nululimi. Ko kambakasya akanini itolo, lolu ukwitufya ko lukwitufya si ngulumba itolo. Buno nakatululukila ka moto akanini itolo, kope kikukosya amatengele amakulumba.

6. Lope nululimi katululukila

ka moto. Ntumbakasya utunine twa mumbili gwitu mo ululimi lwipelile ukuja kisu itolo kyosa kya bunyongafu. Lukuhasya umbili gosa. Iligeleti lyosa lya kwendela uswe pamwana apa lukulikolekesya umoto. Lope lujilekokola umoto kumoto gwa kulupanga.

7. Namanga fyosa itolo ifikolonifya fiamana nifya malundi mana nifya njuni nifya njoka nifya mwanja fikwitika ukufifunga. Ena nukufifunga ko bafifungile abandu.

8. Ulwene ululimi lolu lo najumo umuntu akafungamo siku. Akandu akabibi akasitakutokamo kakaka, aka kiswile itolo ikimanji ikigogabandu.

9. Umalafyale tukuntukifya lulo, kangji nabandu aba bape ligwe ukuja kifwani kya ju Kyala, bo tukubagunila lulo kangji.

10. Undomo gumo gwene gago gucusosya gosa naga kutufya naga kuguna. Pakabagila mwe bamitu ukuti bo tutendekege bunobuno uswe.

11. Ijene inibuko ja misi jikusosyamo namañafu namakali amisi nkina kamo kene?

12. Ugwene unkuju mwe bamitu, gukupamo indilolo? Umpiki gwa mafilu gukupamo iseke sya nkuju? Bo jitendike niñibuko jitikusosyamo namisi ga kilambo namañafu pamo pene.

13. Linga muliko nagwe ugwa mahala ugwa bumañi, jo tulimbonaga imbombo syake sya lwendo ulununu, tumbonelege mbutengamojo bwa mahala.

14. Lolu apene apa linga mulimo nakabini akakali muntu-

mbula syinu, linga mulimo nululundukano, po mwandege ukwitungya, po mungatungulupaga isi silasene nubwanaloli.

15. Buno amahala gagaga linga go muli nago, bo gakafuma kumwana. Himma bo ga pasi itolo, ga mbundu, ga kwa Setano.

16. Namanga muno linga kalimo nakabini muno lulimo nululundukano, mo bulimo bope nubufwalanganifu, ninongwa syosa imbibi itolo mumo.

17. Agene loli amahala ga kumwana gatalile gatile ubwelu melu, kangi gatile nukuja maganalutengano, gatile nukuja matembelefu, gatile nukwitungya linga umundu ikukufunda simo, gatile nukwisula nulupakisyo niseke syosa innunu. Agene gakamaña ukwilamwamo, gakabumaña nubulyafindu.

18. Isyene iseke sya kwapa pabugolofu syo bikubyalilalindutengano ba bapelalutenganyo.

4.

1. Bufumile kugu nubwite ubu mukulwa, sifumile kugu ninongwa isi mukulongana bwila umwe? Nikuti mo sifumile mu mfiñoño fyinu ifi fibilikile ubwite mu ntumbakasya twinu twa mumbili?

2. Mukuñoñwa fimo, loli fitikuja fyinu. Mukugoga mukubinika, loli fibatolile ukufyaga. Mukulwa mukubilikila nubwite, loli mutikupupa nafimo, papo mutikusuma.

3. Pope napa linga mukusuma po mutikwambilila, papo mukusumila ulubibi, papo mukusuma itolo fya kubululukisya mfiñoño fyinu.

4. Mwe basimilambangi umwe, mukabumaña ubumañani bwa kumañana nikisu iki ukuti kyo kilugu bo mwilugulenyetolo na-Kyala? Po papo lelo uju linga iganile ukumañana nikisu iki, bo po papo bo ipelile ukuja ndugu itolo gwa Kyala.

5. E, umwe kingamo mukuti Kalata po ikujoba itolo apa ikuti: „Mbepo uju ajengile akaja munda mmyitu apa ikutugana, po ikutugana nakabini.“

6. Ilyene ilipyana loli ili ikutupa lyo likindile nukukinda ubukulumba, po apa Kalata ikuti: „Kyala ikubagomola abā matingo, loli aba bijisisye bene, bo ikubakungila ilipyana.“

7. Amulambege lelo kwa Kyala, mutosanye nagwe Setano, po ikubabopaga.

8. Amusegelele kwa Kyala, po jope isakusegelelaga kumyinu. Amusugusule mmaboko, mwe batulanongwa; mwelusye indumbula syinu, mwe ba ndumbula isi sipasene.

9. Amwibonege ukuja mwe bajwelufu, musulumanyege mulilege. Iseko syinu sipindukege sipelege ukuja busulumanye, lope nulusekelo lwinu lupindukege lwipelege ukuja butojofu.

10. Amwijisyege kumaso kumalafyale, po ikwisakubafyusyaga kangu umwene.

11. Mwandege ukohelanila mwe bamyitu. Namanga uju linga ikumohela ugwamyabo, uju linga ikunjoba ububibi, bo asyohile si ngomelesyo, bo asijobile nububibi sisyo. Apene loli linga ingomelesyo kusijoba ububibi, po ulekile ukuja mbo-mbi gwa ngomelesyo. Himma

po gwipelile ukuja ndongi itolo gwa ngomelesyo loli.

12. Ali jumo jwene nunkomelesyangomelesyo nundongano-nongwa. Jo uju ameñe nukupoka nukupyuta. Ugwe loli, gwe kunjoba ububibi unnino gwani?

13. Oko lelo mwe mukuti: tukubuka kukaja akalibe linga gu musyugu linga ki kilabo, ko tukwakugonaga ikyinja kimo, ko tukwakwendesyaga nikyusi tukabege nukukaba ikyuma.

14. Bo mukuja mwe mukafibona ifi bukutwalaga ubwa kilabo. Ubwene ubumi bwini findu fiki? Muji itolo gwa ndeko, ugu gukubonekapo panandi, kangu gwende nukujongela papopapo itolo.

15. Buno patumbile mutigi: linga twagile nuntwa itike, po tukujangako, po tukubombaga nakalibe aka nakalibe kala.

16. Lilino loli po mukwitufya isi mukwijumbika mwibene. Losa ulutufyo ulu linga bo luli bunobuno, bo lubibi itolo.

17. Lelo umwene uju linga akameñe kamo akanunu aka kubomba, kangu asitege ukukabomba, bo atulile inongwa.

5.

1. Oko lelo mwe bakabi, amulilege mukutege nukukuta ubujwelufu ubu bukubisilaga.

2. Buno ikyuma kyinu kibolile, nimiselekesye gyinu galile amajenje,

3. nasahabu gwinu nafesa gwinu banwile ingami. Ingami jabo jo jisakubabililaga umwe, jisakulyaga nunofu gwa mbili gwinu ukuti moto. Alipa mulundiike ikyuma mbusiku bwa kusulo lilino.

4. Keta ifihombigwa fya batondoli aba batondolaga imigunda gyinu, ifi mulile umwe fikukolela fikulabila kumwana, jope ninguto jaba bafunjaga imigunda gyinu, jijilekufika kumbulukutu sya malafyale gwa filundilo.

5. Mulinkupafuka ifindu nkisu muno, mulinkuja balufu itolo fyosa, indumbula syinu mulinkusiswila ukuti ngita, palinkufwana po pabusiku bwa kulila inama.

6. Mutile nukunjoba ububibi mutile nukungoga ungolofu. Umwene atikubapinga munjila.

7. Po papo lelo mwe bamyitu, amufisege ilyojo tasi, ukulifisa mufikege nalyo papo ikwisilaga umalafyale. Keta jope nundimabulime amaso gali kuseke isi sili ntengo, ikusigulila, papo ikuti tasi jisyagege ifula nija mumpingo nija nkisiku.

8. Nanumwe lelo amufisege ilyojo mukasyege nindumbula syinu, buno pasegelile pabwisilo umalafyale.

9. Mwandege ukwitangulanila mwe bamyitu, po ukuti mungisakulongigwaga. Keta undongi imile pakifigo.

10. Ko mwegege nukukubilwa apa bakubilwaga abakunguluka nukufisa ilyojo apa bafisaga ilyojo aba bababilile ingamu ja malafyale umwe. Ko kajege ka kuketelamo umwe, mwe bamyitu umwe.

11. Keta bo tubakolile ubusangalufu abafindañoma. Ubufindañoma bwa Jobu mpilike, syope ninongwa syake muno umalafyale asimalikisyaga musibwene. Buno umwene umalafyale ali nikibabilisi ki ki-

ngi munda, gwa kisa naloli umwene.

12. Syo sijege nkyeni bwila loli mwe bamyitu, isi nikubabula nikuti komma ukujiganika. Mungajigilaga na ku kya kumwana na ku kya pasi nantundu tosa utungi utwa kujigilamo. „Ena“ gwinu ajege jo „Ena“ po papo. Na „Mma“ gwinu jope ajege jo „Mma“ po papo, po mutisakwibulukutilaga mbulongiwa.

13. Linga jumo umwininu ikukubilwa simo, jo aliputaga. Umwene uju linga nsagulufu itolo, jo imbege inimbo sya lutufyo.

14. Linga jumo umwininu monwa, jo alibabilikilaga abakulu abenekipanga, bo bamwiputilege ulwiputo, bo bampakile ninemba sya kumpakila mungamu ja ju malafyale.

15. Lelo po papo ulwiputo ulu lufumile ndwitiko, po lusakumpokaga uju ali pabulili, lelo po papo untwa ende nukunsyusa. Lelo po papo syope ni-

nduligwa isi linga atulile ende nukuswegwa itolo.

16. Amubulane inongwa syinu isi linga mukilenye mundagilo, mwiputilanile po mukubumbulukaga. Buno ulwiputo lwa munda ungolofu linga alufungamile, po luli namaka fijo aga kubomba fimo.

17. Elija ali munda itolo, ali bo jujuswe ukwipilikisya. Lelo jope alinkwiputa ulwiputo ulwa kuti ifula jingatimaga, lelo po papo jilinkusita nukutima ifyinja fitatu nimesi ntandatu.

18. Kangi alinkwandisya alinkwiputa, lelo po papo jilinkutima ifula kumwana, po papo ikisu kya pasi kilinkwenda nukumesya ifindu fyake.

19. Mwe bamyitu, linga jumo umwininu mwagile asobile apagwike kubwanaloli, lelo po papo jumo ende nukungomola,

20. jo alimanaaga ukuti uju linga ikungomola untulanongwa muno asobile injila, bo ampokile umundu, bo akupikilile ikilundiko kya nduligwa.

Kalata uju ansimbaga Juta.

1. Joune Juta ne namata gwa Jesu Kilisiti, ne gwamya-bo gwa Jakobu. Nikubasimbila mwe babilikiligwa, mwe abaganile ju Kyala ugwisemwe, mwe abubatile ju Jesu Kilisiti.

2. Nikubaponya nikuti lubalege umwe lugege lwingi nulupakisyo nulutengano nulugano.

3. Mwe binangu mwe nengwikeko umwe, bo numfungamile kalata gwa kubasimbila isya bupokigwa ubu tuli bupokigwa bumo bwene twesa, po ndi-

nkwaga fimo fikufimbilisya fikuti ubasimbilege ilya kubasukanya umwe, ukuti mululwilege ulwitiko ulu bapeligwe ngani kamo kene abikemo.

4. Namanga baliko bamo abandu aba bibile itolo ukwijingisya mmyinu mumumo, bendile mumbali. Aba inongwa syabo situmuliligwe nganila li ijolo, bajobigwe ukuja bo bilakyalala. Abene ilipyana lya Kyala gwitu balipindwile batile lyo litupele ukupafuka fyosa itolo.

Jope numwenefyosa umalafyale gwitu Jesu Kilisiti bikwikana kumyake bikuti akajako.

5. Lolij nikuti mba kum busyege itolo sisyo mwasimehe lumo ijolo, isya kuti umalafyale abasosisye abandu bake nkisu kya mw-Egipiti, lelo ulwanuma po alinkubapyuta abasitakwitika.

6. Nikubakumbusya bope nabandumi aba bakapalindilile bununu pabubombelo bwabo, aba balinkufileka nifijumba fyabo. Bo ababikile kusi kungisi inditu, abapinigwa niniololo imisitakumalika siku. Ababikile ukuti po bisebalongigwege pabusiku ubukulumba bula.

7. Nikubakumbusya nabā musotoma nabā mu-Gomola, nabā nkaja kosa aka kāpalamene nako kakaka, aba bafwene nabo bababa nubulogwe ubusisya. Namanga balinkuonwa ukulogwa nimibili izingi itolo. Lilino po bipelile ukuja bā kwegelamo akā kwegela. Buno bikukubilwa ukufundigwa umoto gwa bwila.

8. Bo batendike lelo bope nabagogwanjosi bababa. Bope bafwene nabalabala ukuñasya imibili gyabo. Bikusyokela bosa nubutwa. Bikubatuka amahelu abakulumba.

9. Umwene lolij Mikaeli unkulugwa bāndumi (bā Kyala) apa alwaga na-Setano, apa bakanisanyaga umbili gwa Mose, po alinkutila umwene ukunjobela ngani ububibi nukuntuka amahelu. Himma umwene alinkujoba itolo li lya kuti: „untwa akufundege“.

10. Abene lolij bababa bo bikusituka amahelu syosa nisi

bakasimana nukusimana. Ifyene lolij ifi bafilingenye ifi bikulya numbili gwabo, ifi bikulya itolo bo fi finamana ifisitamahala, fyo bikwijonangila fifyo babo itolo.

11. Bo tukuti „mulu bakij“, buno bendile injila ja Kaini, bijonile itolo mbusobe bwa ju Bilyamu, papo bikuonwa ifya kubahomba. Bapyutiligwe ngani ndwihho lwa Kola mula.

12. Abene mibabye itolo gya mwiko. Apa mukukomana pakulya ifya bumanani, po abene isoni nasimo. Himma po bikupafuka itolo ifya pabunago, bikwisakila bene. Mibingu imisitafula, igi gikukulila kosakosa imibelo. Mipiki itolo igi gilagesye amanj. Gyo misitakupamo niseke. Gyo mifwakabili ukufwa, igi gikupwike nimisi.

13. Gyo mijiga gya muhanja, igi gisambwike igi gikujefuka inisusyantutu syabo. Gyo mitondwa imisofyabandu. Umwene Kyala ababikile ingisi iji jili fi itolo ubutitu, isitakumalika nasiku.

14. Bo aba abajobelaga ngani mbukunguluka bwake Enoke, ugwa buhano nabubili ukufuma pa-Atamu ukubala, apa atigi: „keta isile untwa, isile nifilundilo fyake fya bikemo fi fingingi itolo.“

15. Isilekubalonga bosa, isilekubatobesya nimbombo syosa sya lwilo ulu bikumwila bosa abila-Kyala, namasyu gosa amakali aga bankemile umwene bosa abatulanongwa abila-Kyala.“

16. Abene bo benelusyongani-ko, bo benelunuko. Bikukonga mu mfinono fyabo ulwendo.

Undomo gwabo gukujoba amasyu amatupe itolo. Kumaso kumyako bafwane bikukuswiga ngimba bubatumile bu bulyafindu.

17. Umwe lolij mwe binangu mwe nengwikeko umwe, umwe mukumbukege isij bajobile nganila abapositili ba malafyale gwitu Jesu Kilisiti,

18. apa bababulaga umwe balinkuti: mfyinja fya kusulo po bisakubonekaga abobelij aba bikufyobela fyosa, aba bikwisakukongaga mfiñoño fyabo fya bwila-Kyala apa bikwenda ulwendo lwabo.

19. Bo aba bikupela indapukano, namanga bikuti tukukonga itolo muno tupeligwe. Mbepo jo bakaja nagwe.

20. Umwe lolij mwe binangu mwe nengwikeko umwe, amwijengepo palwalo lwa lwitiko lwinu ulukinde ubwikemo, mwiputilege mu mwa Mbepo mwikemo ulwiputo.

21. Mwibikege ndugano lwa Kyala, lo lububatilege. Amaso go gajege kulupakisyo lwa malafyale gwitu Jesu Kilisiti, ulu lukwisakubatwalaga kubumij bwa bwila umwe.

22. Bamo bo mubapakisyege, aba bikwilamwa mubapokege, mubañakege itolo mmoto.

23. Bamo lolij bo mubapakisyege ndutende. Nanumwe mugutilege umwenda ugu gunalile ikiko kya mbili gwa mbij.

24. Umwene lolij uju amene nukububatila ukuti mungatylemukaga, uju amene nukwababika kumaso kubukulumba bwake mwe belu itolo amababye mwe basangalufu itolo,

25. nikuti umwene ju Kyala uju ali jumo jwene, uju atupokile mwa Jesu Kilisiti untwa gwitu, jo tumpege nubukulumba nubusisya namaka nulutobe, nalilino nakubusitakumalika siku. Ameni.

Ulusetulilo lwa Johani.

1.

1. Lo lusetulilo lwa Jesu Kilisiti ulu, ulu alimpele Kyala, ulwa kubanangisyamo abanamata bake isij sikuja pakwipela mbibimbibi. Lo ulu alinkuntuma ugwandumij gwake ugwa kwisakumbula Johani unnamata gwake,

2. uju ajobaga asisimikisyaga ninongwa sya Kyala nulusisimikisyo ulu lukunjoba Jesu Kilisiti, uju atasyasyaga nakamo aka akabwene.

3. Bo basangalufu naba linga bikwimba pakalata amasyu ga

bukunguluka aga gasimbige munomuno mwa kalata muno, naba bikugapilika, aba bikugabika mundumbula syabo. Namanga ikyinja kisile kili kifuki.

4. Jouné Johani nikubasimbila mwe ba mfi-panga fyo fihano nafibili ifi fili mw-Asija. Nikubaponya nikuti: abasajege niipyana nulutengano uju aliko nalilino, uju aliko bwila naijolo, uju nukwisa isakwisaga kangi. Babasajege nabambepo bo bahano nababili aba banigene nikikota kya Kyala kya butwa.

5. Abasajege na ju Jesu Kiliti, unkanilanongwa unsubili, ugwa kipanda kubafwe, unku-lu gwabo bosa abanafyale bā nkisū muno. Uju atuganile uswe, atosiye mwilopa lyake induligwa syitu,

6. uju atupelile kitangalala kya malafyale uswe, atupelile baputi bā Kyala ugwise. Jo tumpenge nubukulumba namaka, tukafikege nagwe nakubusitakumalika nasiku nasiku. Amen.

7. Keta ikwisilaga mmabingu. Gisakumbonaga amaso gā bosa jumojumo. Bisakumbonaga bope nāba bālindasile. Fyope nifikolo fyosa fya nkisu muno fisakumbonaga. Ena naloli.

8. Joune A joune O, (joune Bwandilo joune Bumaliki), bo ikuja Kyala untwa uju aliko nalilino, uju aliko bwila najjolo, uju nukwisa isakwisaga kangi, ju Mwene-makagosa.

9. Une ne Johani ne mwini, ne tuli balilansi nubukamandanigwa nikitangalala nubufisalyojo bwa Jesu, — nikuti ne Johani nāli palusungo ulu bikuti jo ju Patimu ingamu. Mo syalindwele si nongwa sya Kyala nulusišimikisyo ulu tukunsišimikisya Jesu.

10. Musi gumo pabusiku bwa ju malafyale, po Mbepo alinkū-ñega, po ndinkuñomoka ilisyu ilikulumba kuñuma. Lyo lili-inkufwana lya ngangabwite

11. lilinkuti: isi linga kuketaga lilino syo usimbege mwa kalata, ubatumilege abā mfi-panga fihano nafibili, nikya mw-Efesi nikya mu-Similina nikya mu-Peligamu nikya mu-

Tyatila nikya mu-Saliti nikya mu-Filatelifija nikya mu-Laotikija.

12. Po papo ndinkusyutuka ndinkuti ngete ilisyu ili likujoba nanine, lelo po papo bo syutwike, po ndinkwaga: fikolelañale fihano nafibili fya sahabu.

13. Lelo pakati pafikolelañale apa, po ndinkwaga: mundu imile, aliti mwana gwa mundu. Ndinkwaga afwele unselekesye untali, gwisilekupela mmalundi muno. Ndinkwaga pakipambaga apa po ifundikilile umpango gwa sahabu.

14. Untu gwake na si nwi-li ndinkwaga: swē itolo ukuti lusyoja ulwelu, ukuti ngāla itolo. Amaso gake go ndinkwaga gali kē itolo ukuti ndapi sya moto.

15. Amalundi gake go ndinkwaga gikubikuka itolo ukuti kikuba ikyelu iki kinekile itolo mwitende. Ilisyu lyake ndinkwaga likobela itolo ukuti isyu lya lwisi ulwingi.

16. Ndinkwaga akolile indondwa ihano nafibili nkiboko kya-ke kya kukililo kuno. Ndinkwaga lukusoka nkanwa mmyake ulubo ulwa bwembe kosakosa, ulugi itolo. Kumaso ndinkwaga ikumulika itolo ukuti isuba apa likumulika bo lili pantu.

17. Lelo po papo bo numbwene, po ndinkugwa pasi kumalundi gake, ndinkufwana fwile. Po papo umwene alinkūmbikapo ikiboko kyake ikililo alinkuti: komma ukuti, bu-no joune ne Ntasi joune ne Gwakusulo.

18. Joune ne mumi, joune ne nafwile, kangi keta ndi mumi itolo ngwakufikaga nakubusitakumalika nasiku nasiku. Ngo-

lile nifigulilo fya kubufwe nifya kubusyuka mmaboko.

19. Simbaga lelo isi kureka, nisi siliko lilino nisi sikuja pakwisa isi sikusikongaga sisisi.

20. Usimbege ingulumba imbya nisy ndondwa ihano najibili isi usibwene pakiboko kyangu ikililo, nisy fikolelañale fihano nafibili fya sahabu ifi. Namanga indondwa ihano najibili isi bo bandumi ba fipanga fihano nafibili. Ifyene ifikolelañale fihano nafibili ifi, fyo fi fipanga fihano nafibili ifi.

2.

1. Umwene ugwandumi gwa kipanga kya mw-Efesi jo unsimbilege utigi: **Bo** ikuja uju akolile indondwa syo ihano najibili nkiboko kyake ikililo, uju ikusyungutula pakati pafikolelañale fya sahabu fyo fihano nafibili

2. ikuti: ko nkameñe une nakabombo kako, ndumeñe nulwijulo lwako, mbumeñe nubufisalyojo bwako. Ngumeñe une ugwe ukuti ababibi ugwe ukamaña ukwangala nabo, ngubwene une apa gwabagelaga aba bijobaga bene balinkuti tuli bāpositili bo bakaja bāpositili bene. Ngubwene apa ulinkubāganya ukuja batungulu.

3. Ubonike nukuja nubufisalyojo. Nukukubilwa ukubilwe papo uli ningamu jangu, ukakatalamo.

4. Lolij syo nikukumelela une isi ululekile ulugano lwa-ko lwa butasi.

5. Kumbukaga lelo apa utunwike apa gwali, upindukege, ubombege imbombo indasi isi gwabombaga ulutasi. Linga ku-

sita lolij, po kwisakwagaga nikukwisila mbibimbibi itolo, kwisakwagaga nikikolelañale kyako sosisyepo itolo une papo kyali, linga nagile usitile ukupinduka.

6. Isyene lolij syo uli nasyo syo unogilepo isi usibengile imbombo sya ba-Nikolaiti, abanane mbabengile.

7. Uju linga imbulukutu alinasyo, jo alipilikaga isi Mbe-po ikufibula ifipanga. Uju linga ikubutola ubwite, jo nisakumpaga umpiki gwa bumi ukuti go alyege, ugu guli mwa Palatisi gwa Kyala, guli pakati napakati itolo.

8. Umwene ugwandumi ugwa kipanga kya mu-Similina jo unsimbilege utigi: **Bo** ikuja ju Ntasi ju Gwakuşulo, uju afwile, uju kangimumi lilino

9. ikuti: ko mbumeñe une nubukamandanigwa bwako nubulondo bwako. Himma lolij kabuno uli nkabi nikuti? Ngameñe namahelu aga bikukutuka aba bikuti tuli ba-Juta bo bakaja ba-Juta bene, bo ba ndukomano lwa Setano itolo.

10. Komma ukutetema ugwe isi kuja pakukubilwaga. Keta umohesi ikuja pakubigalila munumba ja ba munololo bamo abininu, papo mukuja pakuge- ligwa, mukuja pakukamandanigwa ubusiku mulongo. Po gwipelege ukuja nsubili ugwe lolij ufikege nakubufwe, po ngwisakukupaga ingiga ja bumi.

11. Uju linga imbulukutu alinasyo, jo alipilikaga isi Mbe-po ikufibula ifipanga. Uju linga ikubutola ubwite, jo ubufwe bwa bubili butisakumonangaga napamo.

12. Umwene ugwandumi gwa kipanga kya mu-Peligamu jo unsimbilege utigi: **B**o ikuja uju akolile ulubo lwa bwembe kosakosa ulugi

13. ikuti: ko meŋe une muno ujengile. Buno ujengile muno kilimo nikikota kya Setano. Jope ningamu jangu ujikolile ujumilile ugwe, nulwitiko lwa kunjitikila une ukaluleja. Pope napalapala Antipa unsisimiki-syanongwa syangu, unsubili jula, pala bangogelege mu mmyinu umo, muno ajengile Setano, — pope ulumilile ugwe.

14. Lolij ndi nato tumo tuna ndi utwa kukumelela, papo nagile ulimo nabo mmyako umo bamo aba basyumilile isi Bilyamu ambulege Balaka, apa atigi ubasopelege kamo aka kubapekesya aban'-Isilaeli, naka kulya amakemo ga gyabakyala naka bulogwe.

15. Bope naba basyumilile isi bikumaŋisya aba-Nikolaiti nanungwe uli nabo bamo.

16. Oko lelo pindukaga. Lolij linga kusita ukupinduka, po kwisakwagaga nikukwisila mbimbibi itolo, nikulwa nabo nulubo lwa nkanwa mmyangu ulu.

17. Uju linga imbulukutu alinasyo, jo alipilikaga isi Mbepo ikufibula ifipanga. Uju linga ikubutola ubwite, jo nikunjabilaga Mana gwa kubutitu, jo nikumpaga niibwe ilyelu, pope piibwe papo po nikumpelapo ingamu imbya iji jisimbige, iji najumo akajimana, ija kujimana mwene jujo nikumpaga.

18. Umwene ugwandumi gwa kipanga kya mu-Tyatili jo unsimbilege utigi: **B**o ikuja umwana gwa Kyala uju amaso

gake gikwaka itolo ukuti ndapi sya moto, uju gope namalundi gake gikubikuka itolo ukuti kikuba ikyelu

19. ikuti: ko nkameŋe une nakabombo kako, ndumeŋe nulugano lwako nulwitiko lwako, mbumeŋe nububombeli bwako ubu kubabombela abanino, nubufisalyojo bwako. Nsimeŋe syope nimbombo syako sya kusulo ingulumba nakundasija sila.

20. Lolij nikukumelela isi kuntetesya itolo unjikulu Isebeli, uju ikuti ndi nkunguluka umwene, uju ikubabula isyake abanamata bangu ikubasongela nakubulogwe nakukulya amakemo ga gyabakyala.

21. Kangi nundekilepo ndile pamo po ikupindukaga. Kangi nagile akigana umwene ukupinduka ubulogwe bwake.

22. Keta lelo, po papo lelo nanine nikumbigilaga pabulili, nikumbigilaga lumo naba balogwaga nagwe. Nikubabigilaga mbukamandanigwa bu bwingi itolo, linga batikupinduka imbombo sya nikulu uju.

23. Bope nabanake nikubagogaga nubufwe. Po fisakumana gaga ifipanga fyosa ukuti jo une ne nikwenesya namufigo namundumbula. Ne ngwisakubapaga mwesa uju ifyake uju ifyake, nikukongaga muno sijilile imbombo syinu isi mwabombaga.

24. Nikubabula umwe lolij mwe bangi mwe ba mu-Tyatili mwesa, mwe mukambilila inongwa isi ababulaga Setano, mwe mukajimana ifisiba fyake (buno bo bikuja abene), — umwe nikubabula nikuti: ndisakubongelangapo ukubatwika ugungi untwalo unsito umwe.

25. Kwene ku kũmilila, ko mũmililege kako mũli nako, mukafikege nako papo nkũsilaga.

26. Jope nauju linga ikubutola ubwite nauju linga ikubika imbombo syangu mũdũmbũla syake, jo nisakumpaga abãpanja ukuti ipelege ukuja malafyale gwabo.

27. Isakubatimaga nulukili lwa kyela, isakubatajanyaga ukuti ndeko sya mbumbandeko, bo papo nanine ambele tata.

28. Kangi nikumpaga nuluto-ndwa ulu bikuti jo Kipandabusiku ingamu.

29. Uju linga imbulukutu ali nasyo, jo alipilikaga isi Mbepo ikufibula ifipanga.

3.

1. Umwene ugwandumi gwa kipanga kya mu-Saliti jo unsimbilege utigi: Bo ikuja uju akolile nimbepo ihano najibili sya Kyala nindondwa ihano najibili ikuti: ko nsime ne une imbombo syako. Buno bikukujoba ukuja gwe mumu bo ufwile itolo.

2. Lembuka ubakasyege nabangi aba bikulonda ukufwa. Namanga imbombo syako nagile sikafikapo pabupelesye kumaso kwa Kyala.

3. Kumbukaga lelo mũno gwalyambilile mũno gwapilike utigi natile natile, po gwende nukusibika mũdũmbũla lelo, gwende nukupinduka. Apene lolu apa linga utikulembuka, po nikukwisilaga ukuti nhiji, po utisakukamañamo akabalilo kangu aka kwisila une.

4. Lolu ulimo nasyo mũmo mu-Saliti simo ingamu syaba bakagiñasyamo imyenda gyabo.

Bo nisakusyungutilaga nabo bo bafwele imyelu, buno babagile.

5. Uju linga ikubutola ubwite, jo bisakumfwikaga imiselekesye imyelu. Jope ningamu jake ndisakomolaga mwa kalata gwa bumi, nukujijoba ko nikujijobaga ingamu jake nakumaso kwa tata nakubandumi bake.

6. Uju linga imbulukutu ali nasyo, jo alipilikaga isi Mbepo ikufibula ifipanga.

7. Umwene ugwandumi gwa kipanga kya mu-Filatelifija jo unsimbilege utigi: Bo ikuja ju mwikemo, ju gwa nalolu, uju akolile ikigulilo kya Ndabiti uju ikuti nukwigulako, lelo po papo po najumo angajangako ugwa kwigalako; ikuti nukwigalako, lelo po papo po najumo angajangako ugwa kwigulako.

8. Ikuti: nsime ne une imbombo syako. Keta ngwigulile ikifigokuno ulabile ikyenj, kyo najumo atisakwigalako. Ngame ne amaka gako amapepe. Ngume ne ugwe nukubika mũdũmbũla syako ilisyu lyangu. Kangi jope ningamu jangu ukalejamo ukatimo ngajimaña ugwe.

9. Keta nikukupaga bamo abandukomano lwa baña-Setano, aba bikutungulupa bikuti tulu ba-Juta bo bakaja ba-Juta bene. Keta bo nikubafimbilisyaga ukuti bisege kukugwa ulupi kumalundi kumyako, po bikumañilaga ukuti nguganile ugwe une.

10. Po papo lelo papo ilisyu lyangu ili lyakubulaga ubufisalyojo, papo ulibikile mũdũmbũla syako, papo ulyubatile, po papo nanine ngwisakukubatilaga nungwe ukuti kangakwagaga akabalilo ka kugeligwa aka kikuja pakukisila kyosa

ikisu ikijengigwa, akā kwisa-kubagela bosa aba bajengile pasi apa.

11. Keta ndisakuhaba ukwisa-ko. Kūmilile lelo kako uli nako, po ukuti najumo angapokaga ingiga jako.

12. Uju linga ikubutola ubwite, jo nisakumpelaga mbanda nūmba inikemo ja Kyala gwangu, lelo po papo atisakusokangamo siku panja. Nikusimbapo ningamu ja Kyala gwangu, ningamu ja kaja kā Kyala gwangu, nikubala akaja kā mu - Jelusalemu umpya, aka kikwikililaga kikufumaga kumwana kwa Kyala gwangu. Nikusimbapo ningamu jangu imbya.

13. Uju linga imbulukutu ali nasyo, jo alipilikaga isi Mbepo ikufibula ifipanga.

14. Umwene ugwandumi gwa kipanga kya mu-Laotikija jo unsimbilege utigi: **Bo** ikuja Ameni, unsisimikisyanongwa unsubili, ugwa naloli, uju fyandilemo mu mmyake jujo ifipeligwa fya Kyala fyosa ukupeligwa

15. ikuti: nsimeŋe une imbombo syako, buno ugwe nubutalalifu ukaja ntalalifu nubupyu ukaja mpyu. Ndisi po linga gwajaga ntalalifu, ndisi po linga gwajaga mpyu — po lolī!

16. Lilino lolī papo uli mfu-kifu itolo utile nubutalalifu ukaja ntalalifu, utile nubupyu ukaja mpyu, po papo nikuja pakukuswa nkanwa mmyangu muno.

17. Buno ugwe kuti: „buno ndi nkabi, ngabile fijo, ngapondwa nafimo.“ Lolī ukibona ugwe ukuja gwe njwelufu itolo, ukuja gwe mpelakisa itolo, uku-

ja gwe mfwamaso itolo, ukuja itolo nigya kufwala.

18. Nīkukusoka nīkuti gulege nasahabu kumyangu, uju elukile mwitende lya moto. Gulege ni-myenda imyelu, gwikingege, ubwisusyantū bwako bwa kusitakufwala bungabonekaga. Gulege nimbondanya ja kwipaka mmaso gako, po ukuti uketege.

19. Une bosa aba linga mbaganile bo nikubato-besya inongwa syabo, nikubafunda. Oko, gwijulege lelo upindukege.

20. Keta nimile pakifigo kyako nikukununda kulwigi. Uju linga ikuti nukupilika ilisyu lyangu ikuti nukunigulila kukifigo, jo nikwingilaga mmyake. Lelo po papo po twisakwendaga nukulya ifya majolo twesa nanine najujo.

21. Uju linga abutolile ubwite, jo ngwisakumpaga pabutugasanyo nanine pakikota kyangu kya butwa, bo apa nanine ndile nubwite mbutolile, ndile nukutugasanya ndugasenye natata pakikota kyake jujo kya butwa.

22. Uju linga imbulukutu ali nasyo, jo alipilikaga isi Mbepo ikufibula ifipanga.

4.

1. Lelo po papo bo sikindile sisisi, po ndinkuketa, ndinkwaga ikifigo kigwike kumwana. Ndinkwaga ilisyu ilitasi lila nagege likujoba nanine ukuti ngangabwite, lyo ndinkwaga likuti: fyukaga kuno ngunangisyege isi sikwisaga ulwanauma.

2. Po papo po nakalinga itolo po ndinkwaga Mbepo ikunega. Po papo ndinkwaga: kikota kya butwa, kili kumwana!

Pamwana pakikota po ndinkwaga jumo itugesyepo.

3. Umwene uju alitugesyepo pakunketa, po ndinkwaga afwene ibwe lya Jasipisi nilya Salityoni. Ndinkwaga ululanga lukisyembetelile ikikota kya butwa, pakuketa po lulinkufwana Simalakiti itolo.

4. Kangi ndinkwaga ifikota amalongo mabili nafina fikisyembetelile ikyene ikikota kya butwa, fikibikile pakati. Kangi ndinkwaga pakikota fififi po batugele abakulu abenekipanga amalongo mabili nabana. Ndinkwaga bafwele nimyenda imyelu mumbili, ningiga sya sahabu pantu.

5. Ndinkwaga: nifimweku fya njasi nulutajaniko lwa njasi nundindo itolo! Fyo ndinkwaga fikufuma mumo mu nkikota kya butwa. Ndinkwaga ingoka sya moto ihano najibili sikwaka siningene nikikota kya butwa. Ingoka sisisi syo si mbepo sya Kyala syo ihano najibili.

6. Kangi kukyenj kukikota kya butwa po ndinkwaga: jiliti nanja ja mangalasi. Ndinkwaga jikuboneka ukuti ibwe lya kililila. Ndinkwaga nankati nikikota kya butwa mumo mosa namumbali nkikota kya butwa, mo ndinkwaga: fyumi fili fina, fili namaso mosamosa nakubwa kuntu kuno nakubwa malundi kula!

7. Ikyene ikyumi ikitasi kyo ndinkwaga kifwene ningalamu. Ikyumi ikinine ikya bubili kyo ndinkwaga kifwene ningambaku. Ikyumi kya butatu kyo ndinkwaga kumaso kiliti mundu. Ikya buna ikyumi kyo ndinkwaga lifwene ipula likupululuka.

8. Kangi ifyumi fyo fina fififi, fyo ndinkwaga fili nifipiko, iki ntandatu iki ntandatu. Fyope ndinkwaga maso matupu namunuma nankati. Ndinkwaga fitikutusya, bwila itolo namusi napakilo fikupala ulwimbo fikuti:

„Mwikemo mwikemo mwikemo untwa Kyala, Umwene-makagosa, uju aliko bwila, uju aliko nalilino, uju nukwisa isakwisaga kangi.“

9. Lelo po papo ndinkwaga bwila apa ifyumi ifi fikunjoba nubukulumba nulwimiko nukuja gwa kungwila ulupi umwene uju atugele pakikota kya butwa, uju aliko bwila itolo nakubusitakumalika siku nasiku,

10. po ndinkwaga abakulu abenekipanga amalongo mabili nabana, po ndinkwaga bikwitaga kumaso kuli uju atugele pakikota kya butwa, bikungundamila uju aliko bwila itolo nakubusitakumalika siku nasiku. Po ndinkwaga syope ningiga syabo bikutaga pasi kukyenj kukikota kya butwa, bikwimba bikuti:

11. „Ubagile ugwe gwe ntwaga, gwe Kyala gwitwaga, ubagile ukwambilila nubukulumba nulwimiko namaka. Buno jo ugwe gwe upelile fyosa, napa fyaliko napa fyapeligwaga bo bwigane bwako butupu jjugwe.“

5.

1. Ndinkuketa ndinkwaga uju atugele pakikota kya butwa akolile kalata nkiboko ikililo. Ndinkwaga kalata uju basimbile mosa nankati namunuma. Ndinkwaga bakolekile nutokolekelo tuhano natubili.

2. Ndinkwaga ugwandumi u-gwa maka ikukolela ilisyu ilikulumba ikuti: jwani abagile nukubalula kalata uju nukwigula utukolekelo twake?

3. Po papo ndinkwaga nakumwana napasi apa nakusi kubusyuka akajako najumo nugwa kumana ukubalula kalata uju nugwa kunketamo nkati.

4. Po papo po ndinkwenda nukulila fijo amasosi une, papo nagaga bakamwaga najumo nugwa kubalula kalata uju nugwa kuketa na nkati.

5. Po papo jumo unkulu umwenekipanga muno bajilile alinkujoba nanine alinkuti: komma ukulila amasosi. Kabuno Ngalamu gwa nkikolo kya Juta, ju Nsi gwa mwa Ndabiti, jo alwile ubwite abutolile. Jo ikubalula nakalata uju, nutukolekelo twake to tuhano natubili utu ikwigulaga jujo.

6. Po papo ndinkuketa ndinkwaga pakati napakati itolo napakikota kya butwa napyumi fyo fina apa napabakulu abenekipanga, po imile Kanosi. Ndinkwaga afwene aboligwe. Ndinkwaga ali nimbebe ihano najibili namaso mahano namabili. Namanga amaso aga syo si mbepo sya Kyala syo ihano najibili, isi asitumile kukisu kyosa.

7. Lelo po papo ndinkwaga: Kanosi uju ikwisa, ikwega kalata uju nkiboko ikililo kya uju atugele pakikota kya butwa.

8. Lelo po papo bo ambilile kalata, po ndinkwaga nifyumi fyo fina nabakulu abenekipanga bosa itolo amalongo mabili nabana, bosa bikugwa pasi

kukyeni kwa Kanosi. Ndinkwaga bosa bakolile nifisango mmaboko, uju ikyake uju ikyake, niangabya sya sahabu, syo ndinkwaga siswile ifya kufukisya. Igyene imifuka loli syo si niputo sya bikemo.

9. Ndinkwaga bikwimba ulwimbo ulupya bikuti:

„Ubagile ugwe ukwambilila kalata. Ubagile ugwe nukwigula utukolekelo twake, papo gwaboligwe ugwe. Umulile Kyala niilopa lyako bosa aba bafumile namfikolo fyosa namunjobelo syosa nambandu bosa namfisu fyosa.

10. Ubapelile banafyale, ubapelile baputi ba Kyala gwitutu. Lelo po papo bikwipelaga ukuja banafyale nkisu mula.“

11. Po papo ndinkuketa ndinkwaga nikupilika ilisyu nilya bandumi ba bingi aba bakisyembetelile ikikota kya butwa nilya fyumi fila nilya bakulu abenekipanga bala. Ubwingi ndinkwaga bingi itolo fijo naloli.

12. Bo ndinkwaga bikujobela ilisyu ilikulumba bikuti:

„Abagile Kanosi uju aboligwe ukwambilila namaka nubuloli namahala nulutobe nulwimiko nubukulumba nulutufyo.“

13. Po papo ndinkwaga fyosa ifipeligwa fikujoba, nifya kumwana nifya pasi nifya kusi kubusyuka nifya pananja fyosa nifi fili mumo mosa, ndinkwaga fikujoba fikuti:

„Nauju atugele pakikota kya butwa na ju Kanosi atumpege nulutufyo nulwimiko nubukulumba namaka bwila

itolo nakubusitakumalika siku nasiku.“

14. Po papo ndinkwaga ifyumi fila fyo fina fikuti: Amen. Bope nabakulu abenekipanga bala ndinkwaga bikwitaga pasi bikwiputa kwa Kyala.

6.

1. Po papo kangi ndinkuketa ndinkwaga Kaŋosi igwile kamo akakolekelo tula twali tuhano natubili. Po papo ndinkwaga ifyumi fina ifi, kimo kikumbilikila une ilisyu ilinwamu, kikuti: isaga ukete! Jilinkufwana njasi jikutajanika.

2. Po papo ndinkuketa ndinkwaga: falasi, nelu itolo. Ndinkwaga itogilepo jumo umundu. Ndinkwaga jo akolile ubupindo mmaboko. Ndinkwaga bikumfwika ingiga. Alinkusumuka kukufilambika ifisu. Po papo alinkubuka kukufitola ifisu.

3. Po papo ndinkwaga Kaŋosi igwile nakakolekelo kabubili. Po ndinkwaga ikyumi kya bubili kikumbilikila kikuti: isaga ukete!

4. Po papo ndinkwaga: falasi, jingi, jili ke itolo ukuti moto, jikusoka. Umwene uju itogilepo jo ndinkwaga bikumpa ukuti apokege ulutengano nkisu, po ukuti abandu boganenge. Ndinkwaga bikumpa nulubo ulukulumba.

5. Lelo po papo po ndinkwaga igwile nakakolekelo kabutatu. Po ndinkwaga kikumbilikila ikyumi kya butatu kikuti: isaga ukete! Po papo ndinkuketa ndinkwaga: falasi, nditu. Ndinkwaga uju itogilepo akolile ikipimilo nkiboko kyake.

6. Ndinkwaga ilisyu likufuma mu mfyumi fina fila likuti: „ikisulu kimo kya ngano palutalama lumo! Ifisulu fitatu fya malesi palutalama lumo! Lolisiyene inemba nubwalwa bwa mafilu komma ukonanga tasi.“

7. Lelo po papo po ndinkwaga igwile akakolekelo kabuna. Po ndinkwaga ilisyu lya kyumi kya buna likumbilikila likuti: isaga ukete!

8. Lelo po papo ndinkuketa ndinkwaga: falasi, mbuba. Ndinkwaga umwene uju itogilepo, jo Kufwa ingamu jake. Ndinkwaga bukongesenyengwe na bu busyuka. Ndinkwaga bo babili bababa abapele akakindi kamo kabisu kyosa, abusisye tutatu, po ukuti abandu bafwege nulubo ninjala nimbungo nifinamana fya nkisu.

9. Lelo po papo po ndinkwaga igwile akakolekelo kabuhano. Po ndinkwaga giliko kusi kukigemo kya kwikemesyapo imisyungulu gya bandu aba baboligwe papo balitike ilisyu lya Kyala, papo nukulijoba pawelu balijobile.

10. Bo ndinkwaga bikukuta bikuti: pasyele bule, gwe Ndambikamosa gwe mwikemo, gwe gwa naloli? Ukali kingamo nalilino nukubalanga nukubabukisya ililopa lyitu bala bajengele pakisu?

11. Po papo balinkubafwika imiselekesye imitali imyelu, uju ugwake uju ugwake, balinkubabula balinkuti: mwangalepo tasi. Tasi bamalikege ubupelelesye bope nabanamata abininu nabamyinu, aba bikuja pakugogigwa bope bo apamwagogigwe nanumwe.

12. Lelo po papo po ndinkwaga igwile nakakolekelo kantandatu. Po ndinkwaga akaseñenda akakulumba itolo kisile. Ndinkwaga niisuba linile lifwene nambi ja kikutulo ubutitu. Ndinkwaga gope numwesi gosa itolo gukeselile ukuti ilopa.

13. Ndinkwaga syope nindondwa sya kumwana sikusatuka pasi pakisu, sitendike bo gi mikulila gya nkuju igi gikulagala kumbelo unkulumba lina gukulile.

14. Gope numpalanga ndinkwaga gukujonga itolo bo ilipalapate lya kalata apa mundu ikunyenga. Fyope nifyamba fyosa filinkusama papo fyali. Syope nisungo silinkusama papo syali.

15. Po papo ndinkwaga bosa nabañafyale ba nkisu namafumu amakulumba nabalongosi ba bwite nabakabi naba maka nabatumwa bosa nababuke bosa balinkwibilila namumbako namu mmabwe ga mfyamba.

16. Ndinkwaga bikujoba nafyo nifyamba bikujoba nago namabwe bikuti: amutwikilege mutufise nakumaso kuli uju atugele pakikota kya butwa nakungalalisi sya Kañosi.

17. Buno bwisile ubusiku ubukulumba bwa ngalalisi syake. Jwani ikwimaga?

7.

1. Lelo bo sikindile sisisi, po papo po ndinkwaga abandumi bana bimile panguto syo ina sya kisu. Ndinkwaga bagikolile imibelo gyo mina gya nkisu, papo batigi umbelo gungakulaga napakisu napananja napamipiki gyosa.

2. Kangi ndinkwaga: ujugi ugwandumi ikufyuka ikufuma kubusokelo ilisuba. Akolile ikikolekelo kya Kyala uju aliko. Jo ndinkwaga ikukolela ilisyu ilikulumba ikubakolela abandumi bana bala babapele ukonanga nikisu niñanja.

3. Ndinkwaga ikuti: komma ukonanga nikisu niñanja nimipiki. Tasi tubakolekelege pakyeni ikikolekelo kya Kyala gwitu abanamata bake.

4. Po papo ndinkwaga bikubabala abakolekeligwa ikikolekelo bikuti bali 144000 aba babakolekelaga mfikolo fyosa fya ban'-Isilaeli muno fijilile.

5. Nkikolo kya Juta balinkubakolekela . . . 12 000.

Nkikolo kya Lubeni balinkubakolekela . . . 12 000.

Nkikolo kya Gati balinkubakolekela . . . 12 000.

6. Nkikolo kya Aseli balinkubakolekela . . . 12 000.

Nkikolo kya Nafutali balinkubakolekela . . . 12 000.

Nkikolo kya Manase balinkubakolekela . . . 12 000.

7. Nkikolo kya Simyoni balinkubakolekela . . . 12 000.

Nkikolo kya Lebi balinkubakolekela . . . 12 000.

Nkikolo kya Isasali balinkubakolekela . . . 12 000.

8. Nkikolo kya Sebuloni balinkubakolekela . . . 12 000.

Nkikolo kya Josefu balinkubakolekela . . . 12 000.

Nkikolo kya Benyamini balinkubakolekela . . . 12 000.

9. Lelo po papo bo sikindile sisisi, po ndinkuketa ndinkwaga ikilundilo itolo ikikulumba kya bandu, abanajumo akabalaga, ababafu-

mīle namfīṣu fyosa namfīkolo fyosa nambandu bosa namunjobelo syosa. Ndinkwaga bimīle bīkuketana nikikota kya butwa, bīkuketana nagwe na-Kaṅosī. Ndinkwaga bafwele imīselekesye imītalī imyelu. Ndinkwaga bakolīle utugindwa mmaboko.

10. Ndinkwaga bīkukōlela ilīsyu ilikulumba bīkuti:

„Ubupokī ubu tupokīgwe uswe, bwa ju Kyala gwiṭu, uju atugele pakikota kya butwa, na ju Kaṅosī.“

11. Ndinkwaga bosa nabāndumī bakisyembetelīle nikikota kya butwa bakibikīle pakati, babasyembetelīle na ba bakulu abenekipanga bababikīle pakati bope, bafīsyembetelīle na fī fyumī fyo fīna bafībikīle pakati fyope. Bo ndinkwaga bīkwītaga paṣī kuyenī kukikota kya butwa bīkugundama paṣī bīkwīṭa kwa Kyala

12. bīkuti:

„Ameni, nulutufyo nubukulumba namahala nulupī nulwimiko namaka nulutobe tukutwala kumyako gwe Kyala gwiṭu bwīla itolo nakubusītakumalika sīkū na-sīkū, Ameni.“

13. Po papo jumo unkulu umwenekipanga alinkūndalusya une alinkuti: abene bosa aba bafwele imīselekesye imītalī imyelu kali bo banī, ubameṅe, bafumīle kugu?

14. Une ndinkubūsyā ndinkuti: malafyale ubameṅe jujukwe. Umwene alinkūmbula alinkuti: abene bababa bo aba bafumīle mbukamandanīgwa ubukulumba bulabula, bo aba imīselekesye gyabo batīle nukusūka batīle

nukwelukīsyā mwīlopa lya Kaṅosī.

15. Ko kuno lilino bīkuketana nikikota kya Kyala. Bīkuṅa-gulila nūmba jake inīkemo nubūṅago napamūṣī napakilo. Lelo jope umwene uju atugele pakikota īsakwīpelaga ukuja hema jabo itolo.

16. Abene jītīsakwandīsyamo nukuluma injala, batīsakwandīsyamo nukūmilwa amisi, lutīsakwandīsyamo ukubalasa nulumu lwa īṣuba, nīmūsyosa īṣīngī īṣīlinga sīlīko sītīsakwandīsyamo ukubalasa.

17. Buno umwene Kaṅosī uju ali pakati napakati pakikota, jo īsakubatīmaga, īsakubatalukīsyāga kuṅībuko imbelabumīsyā mīsi. Jope Kyala īsakubapyaṣīlaga amasosī mmaso.

8.

1. Lelo po papo po ndinkwaga īgwīle akakolekelo kā buhano nabubili. Po ndinkwaga kumwāna kwīpelīle ukuja mye itolo po papo, kugelīle pakabalilo kā īṣīnda (saa nusu).

2. Po papo po ndinkwaga abāndumī bahano nababili bala bālyimīle kumaso kwa Kyala, bo ndinkwaga bīkubapa īngan-gabwīte īhano naībīli.

3. Po papo ndinkwaga īṣīle ujungi ugwandumī, īṣīlekupalāmana nīkīgemo kya kwīkeme-kesyapo ukwīma. Ndinkwaga akolīle ikīfukīsyāmīfuka kya sahabu mmaboko. Ndinkwaga bīkunnīnga utwa kufukīsyā tu twīngī, utwa konganya nīnīpū-

to sya bikemo bosa pakigemo kya kwikemekeyapo kya sahabu, iki kinŋene nikikota kya butwa.

4. Po papo ndinkwaga ilyosi lya twa kufukisya likufyukila lumo niŋiputo sya bikemo, likufuma nkiboko kya gwandumŋi uju āli kumaso kwa Kyala.

5. Po papo ndinkwaga ugwandumŋi ikwega ikifukisya-mifuka, ikokola umoto pakigemo kya kwikemekeyapo, ikwisysya nkifukisya-mifuka, ikukitaga pasi pakisu. Lelo po papo po ndinkwaga nikupilika nundindo nulutajaniko lwa njasi nikimweku kya njasi naka-seŋenda.

6. Po papo po abandumŋi bahano nababili bala babapele ingangabwite ihano nabibili, bo ndinkwaga bikwite-ndekesya bikuti tukubege ingangabwite syabo.

7. Po papo ndinkwaga ikukuba untasi. Ndinkuŋomoka: nifula ja mabwe numoto fyongene niŋlopa. Fyo ndinkwaga fikutagigwa pasi pakisu. Po papo ndinkwaga nikisu kipile ulukindi lumo, sisyele ukupya ingindi ibili. Ndinkwaga nimipiki gipile ulukindi lumo sisyele ukupya ingindi ibili. Ndinkwaga ilisu lyosa iliteta lipile.

8. Po papo po ndinkwaga ugwandumŋi ugwa bubili jope ikukuba. Po papo ndinkwaga: kandu, kaliti kyamba kikupya umoto, kikusopigwa muŋanja. Lelo po papo po ndinkwaga iŋanja jipindwike jipelile ukuja ilopa ulukindi lumo, sisyele ingindi ibili.

9. Lelo po papo po ndinkwaga ifipeligwa ifyumi fya muŋanja

ifi fikutuja umuji fifwile ulukindi lumo, sisyele ingindi ibili. Ndinkwaga sifwile ningalaba ulukindi lumo, sisyele ingindi ibili.

10. Po papo kangi po ndinkwaga ugwa butatu ugwandumŋi ikukuba ijake ingangabwite. Lelo po papo ndinkwaga lukusatuka kumwana ulutondwa ulukulumba ulu lwapya umoto, lukufwana ngoka. Ndinkwaga lukugwa napaŋisi ulukindi lumo sikusyala ingindi ibili, napaŋibuko sya misi.

11. Ijene ingamu ja lutondwa lululu ndinkwaga bikuti jo Luŋaka. Po papo ndinkwaga inisi sikwipela ukuja luŋaka itolo syope ulukindi lumo, sikusyala ingindi ibili. Lelo po papo ndinkwaga abandu bikufwa ba bingi amisi, papo gipelaga ukuja makali gope.

12. Po papo kangi po ndinkwaga ugwandumŋi gwa buna ikukuba ijake ingangabwite. Lelo po papo ndinkwaga lukukomigwa ulukindi lumo sikusyala ibili nulwa isuba nulwa mwesi nulwa ndondwa. Fyosa filinkwina ulukindi lumo silinkusyala ingindi ibili. Napamusu silinkusita ukumulika ulukindi lumo, napakilo bububo.

13. Po papo po ndinkuketa po ndinkwaga ilipula limo likupululuka likupulusanya pakati napakati pakisu kya kumwana. Ndinkwaga likujobela ilisyu ilikulumba likuti: Hi tata, hi tata, hi tata, bosa aba bajengile pakisu pasi, amasyu ga ngangabwite sya bandumŋi batatu aba basyele ukukuba lilino.

9.

1. Po papo ndinkwaga ikukuba ijake ingangabwite ugwa buhano ugwandumi. Po papo ndinkwaga lutondwa uju asatwike kumwana uju agwile pasi, jo ndinkwaga bikuninga ikigulilo kya bwina bwa ngolongo.

2. Po papo ndinkwaga umwene ikwigulako kubwina bwa ngolongo. Lelo po papo po ndinkwaga likufuka likusoka mbwina mumo ilyosi lifwene lyosi lya kigemo kya mapamba. Ndinkwaga nijsuba lipelile ukuja ngisi itolo na gu mwela gosa gope ndinkwaga gwipelile ukuja ngisi itolo li lyosi lya mbwina lilili.

3. Kangi ndinkwaga namapalalila gikusoka ndyosi mumo gikugwa pakisu. Ndinkwaga gikupegwa amaka aga gali bo ga maka ga tupilili twankisu.

4. Ndinkwaga bikugabula amapalalila bikuti mwandege ukonanga nilisu lya nkisu nifiteta fyosa nimipiki gyosa. Mubonangege bene ba bandu abalinga mwagile bakajako nako akakolekelo ka Kyala pakyeni.

5. Ndinkwaga bakagapa ga kubagoga abandu amaka. Himmanna ndinkwaga bagapele gene ga ga kubangalila imyesi mihano. Ukubaba uku gabapelelaga ndinkwaga kuli bo ku kubaba uku tukupela utupilili linga tundumile umundu.

6. Musi gugo po abandu bisakulondaga fijo ukufwa, kangi bende nukupondwa. Bisakuonwaga batigi linga twafwaga, lolu umwene Kufwa isakubabopaga.

7. Lolu ukufwana amapalalila aga ndinkwaga gafwene nifalasi isi batendekisye sya kulwila ubwite. Pantu ndinkwaga gafwele ukuti ngiga sya sahabu. Kumaso ko ndinkwaga baliti bandu.

8. Syope niwili ndinkwaga gali nasyo, siliti niwili sya bakikulu. Amino ndinkwaga galiti muno ga ngalamu.

9. Pafipambaga ndinkwaga gafwele ukuti fisigakipambaga fya kyela. Ndinkwaga ifipiko fikulila ukuti mageleti ga falasi si ningi isi sikubopela mbwite.

10. Kangi ndinkwaga gali nimiswagala bo gi gya tupilili, tope nutusufi tulinkujako kusulo. Lelo agene amaka aga kubangalila abandu imyesi mihano go ndinkwaga gali mu mmiswagala muno.

11. Ndinkwaga gali numalafyale gwabo, ju gwandumu gwa mungolongo. Ingamu jake nkihibili jo Abatoni; nki-Giliki jo Apolyoni.

12. „Hi-tata“ untasi jo aki ndile lelo. Keta basyele ukwisa ba-„Hi-tata“ babili aba kwisakukonga pauma pali uju.

13. Po papo kangi po ndinkwaga jope na ju gwa ntandatu ugwandumi ikukuba ijake ingangabwite. Po papo ndinkwaga ilisyu limo lifumile mumbembe ina sya kigemo kya sahabu ikya kwikemesyapo iki kikuketana na-Kyala.

14. Ndinkwaga likujoba kugwandumi gwa ntandatu, uju ali ningangabwite likuti: kababule abandumu bana bala bakungigwe palwisi ulukulumba lwa ifulati.

15. Po papo po ndinkwaga bĩkwabuka abāndumĩ bana bala, aba bābatendekēkĩsyē nganila ukuti bĩsebābukile pa pakabalilo kakaka, gu mũsyugu, gu mwesĩ gugugu, ki kyinja kikiki, po ukuti bĩsebagogege abandu ulukindi lumo basyasye ingindi ibili.

16. Ndinkupilika ubwĩngĩ bwabo mũno bājilĩle abalwabwĩte abĩtogapafalasi, balinkubala balinkuti bali bo fi filundilo fi fiĩngĩ itolo.

17. Isyene ifalasi isi syāsetũkilaga une, syo ndinkusĩbona bunobuno. Ndinkwaga bope nāba bĩtogĩlepo bafwele ifĩsigakipambaga fya moto, fiĩmo fiĩlinkuja kē ukuti ilopa, fiĩmo fiĩlinkufwana nunkota gwa kibiliti. Ndinkwaga imĩtu gya falasi giliti mĩtu gya ngalamũ. Nkanwa mmyabo ndinkwaga guskusoka numoto nilyosĩ nakibiliti.

18. Lelo po papo ndinkwaga abandu bĩkufwa ulukindi lumo bĩkusyala ingindi ibili, bĩkufwa ifiĩgũne fiĩtatu ifi, nikya moto nikya lyosĩ nikya kibiliti ifi fiyafumaga nkanwa mũfalasi siĩlasĩla.

19. Namanga agene amaka gā falasi siĩsiĩ gali na mũ nkanwa na mũ mmĩswagala gyabo. Namanga imĩswagala gyabo gili bo injoka, gyope gili nimĩtu. Lelo gyo gigyō siĩkubonangila abandu.

20. Lelo po papo po ndinkwaga abangi abandu aba bāponĩle ukufwa ifiĩgũne fiifiĩ, bo ndinkwaga bātikupinduka kumbombo sya maboko gabo. Ndinkwaga bātikuleka ukwĩputa nakumbepo inĩalĩ nakugyabakyala gya sahabu nigya fesa

nigya kikuba nigya mabwe nigya fiĩpĩkĩ, igi nukuketa gitikuketa nukupilika gitikupilika nukwenda gitikwenda.

21. Ndinkwaga bātikupinduka nubugogĩ bwabo ubu bĩkugoga abandu nubulosĩ bwabo nubulogwe bwabo nubuhijĩ bwabo.

10.

1. Kangi ndinkwaga ujungi ugwandumĩ ugwa maka afumĩle kumwāna ikusulũka. Ndinkwaga afwele ilĩbingu ukuti kilundo, pantu ndinkwaga afwele ululanga. Kumaso ndinkwaga afwene bo ilĩsũba. Amalundi gake siĩlinkufwana mbanda sya moto.

2. Nkiboko kyake ndinkwaga akolĩle kalata unnandi umbalule. Po papo ndinkwaga ikilundi kyake ikya kukĩlilo akaĩle paĩanja, ikya kukĩmama akaĩle pakĩsũ.

3. Po papo ndinkwaga ikukōlela ilĩsyu ilikulumba jĩlinkufwana ngalamũ jĩkubũna. Lelo bo ikukōlela, po ndinkwaga injasĩ syo ihano naĩbili syope siĩkutajanika ilyabo ilĩsyu.

4. Lelo po papo bo siĩkutajanika injasĩ syo ihano naĩbili siĩsiĩ, po une ndinkuti siĩmbe. Po papo ndinkwaga ilĩsyu likufuma kumwāna likujoba nanĩne likuti: ukolekelege itolo isi siĩtajanĩke injasĩ syo ihano naĩbili, ukusiĩmba lolĩ ko unga siĩsiĩmbaga.

5. Po ugwandumĩ uju nalyagĩle imĩle napaĩanja napakĩsũ po ndinkwaga ikwĩnula ikiboko kyake ikĩlilo ikulabisya kumwāna.

6. Ndinkwaga ikujigila mũli uju alĩko bwĩla nakubusiĩtakumalika siĩkũ nasĩkũ, uju apelĩle

nikya kumwana nifi fili mumo fyosa, nikya pasi nifi fili mumo fyosa, niñanja nifi fili mumo fyosa. Ndinkwaga ikujiganika ikuti: ikyinja kikuja pakumalika ukujako.

7. Lolì bo lisile ilisyu lya gwandumì gwa buhano nabubili, bo ikuja pakukuba ijake ingangabwite, po sikumalikaga isya kubutitu isya Kyala, bo sisyo ababulege inongwa innu- nu abanamata bake jujo nabakunguluka.

8. Kangi nã po ndinkwaga ilisyu lila mbilikege, lila lifumege kumwana, lya ndinkwaga likujoba nanine kangi likuti: bukaga kege kalata umbalule jula akolile nkiboko ugwandumì jula imile napananja napakisù.

9. Po papo ndinkubuka kugwandumì ndinkwakusuma kalata unnandi jula. Po ndinkwaga umwene ikuti: ele, ulyege gwesa. Munda mo ikukubabaga, lolì nkanwa mo ikujaga nãfù ukuti lukì.

10. Po papo ndinkwambilila kalata unnandi jula mmaboko gã gwandumì, nã po ndinkulya gwesa. Nkanwa mmyangu muno mo alinkuja nãfù itolo ukuti lukì, lolì bo ndile, po mulinkumbaba munda.

11. Po papo ndinkwaga umwene ikumbula une ikuti: fikuti gwandisyege ukubakungulukila nabandu nifisù ninjobelo nabanafyale ba bingi.

11.

1. Kangi po papo po ndinkwaga bikumba ulutete, lulin- kufwana lukilì lwa kugelela, balinkuti: sumuka, gelaga niñumba ja Kyala inikemo nikigemo kya kwikemesya-

po, ubagele nãba bikwiputa nnumba mumo.

2. Ulwene ulubingilo lwa mumbali nnumba inikemo lolì, lo ululekege pa panja itolo ungalugelaga, buno lo mbapele abapanja. Buno kope nakaja akikemo bisakukañangaga babo imyesì amalongo mana namibili.

3. Po ngwisakubapaga amaka abandu bangu babili abasisimikisyanongwa syangu. Bo bikwisakukungulukaga mumo ubusiku elifu jumo nabamia babili namalongo ntandatu (1260), bikwisakufwalaga isanja mumbili.

4. Abene bababa gyo misyunguti mibili gila, syo ñale ibili sila syimile kumaso kuntwa kumwenekisu kyosa.

5. Apene apa linga jumo ikuti mbonange bababa, po umoto gukwenda nukusoka nkanwa mmyabo gukunya itolo. Gukubamala abalugu babo. Uju linga atigi bo mbonange bunobuno, jo angali ikwaga ikugogigwa itolo.

6. Abandu aba bo bali namaka gã kwigalako kumwana bwila ubusiku bosa ubu bikukunguluka ubukunguluka bwabo, po ukuti jingatimaga ifula. Syope niñisi mbapele namaka agã kusipindula ukuti sipelage ukuja ilopa. Kyope nikisu mbapele amaka agã kukikoma nifigune bwila itolo apa linga bikwigana babo.

7. Apene lolì linga bisilekumala akabombo kabo kã kusisimikisya inongwa, po Kiñamana uju ikufyukaga ikufumaga kubwina bwa ngolongo, po isakulwaga nabo ubwite, isakubatulaga, isakubagogaga nukubagoga.

8. Igyene imifimba gyabo gyo gisakujaga pampulo itolo nka-ja akakulumba, aka bikuti mo mu-Sotoma mo mw-Egipiti apa bikujobela mwa Mbepo. Muno balinkomile pakikohekano na ju malafyale gwabo.

9. Lelo po papo po nabandu nifikolo ninjobelo nifisu, bosa itolo bisakugibonaga imifimba gyabo ubusiku butatu naisinda ubwa buna, bisakubakanisyaga linga bagile bamo bikuti tusingilege imifimba gyabo.

10. Lelo po papo po bosa aba bajengile pasi pakisu apa, po bisakusekelaga bo bagile bafwile, bisakukinaga itolo. Bisakutumilanilaga nutwa kupana. Namanga abakunguluka bo babili bababa, bo babakufyaga itolo bosa aba bajengile pamwana pakisu.

11. Lelo po papo bo bukindile ubusiku butatu naisinda ubwa buna, po umuji gwa bumi gulinkufuma kwa Kyala gulinkwilingila mmyabo. Po papo po balinkwenda nukusumuka balinkwima itolo amalundi gabo. Lelo po papo ulutende lulinkwenda nukubaga lu lwingi itolo babo babaketaga.

12. Lelo po papo po balinkwaga ilisyu ilikulumba lifumile kumwana likubabula likuti: amufyukege kuno. Po papo balinkufyuka kumwana mwibingu, balinkubabona nabalugu babo.

13. Lelo po papo pakabalilo kako, po kalinkwisa akasenenda akakulumba, kope nakaja kalinkubulutuka ulukindi lumo silinkusyala ingindi ihano naina. Lelo po papo balinkwenda nukufwa akasenenda kakaka abandu ingamu

baelifu bahano nababili (700), bosa abangi ulutende lulinkwenda nukubaga fiyo. Lelo po papo po balinkwenda nukumpa ubukulumba Kyala gwa kumwana.

14. „Hi tata“ gwa bubili amalike, asyele ukwisa mbimbibi ju „Hi tata“ gwa butatu.

15. Kangi po papo po ndinkwaga jope nugwa buhano nabubili ugwandumi ikukuba ijake ingangabwite. Po ndinkwaga gikwinuka amasyu amakulumba kumwana go gikuti:

„Ubuñafyale bwa kisu kyosa bwipelile ukuja bwa ju malafyale gwitu nubwa ju Kilisiti gwake. Isakujaga malafyale itolo jujo bwila itolo ikwakufikaga nakubusita-kumalika siku nasiku.“

16. Po papo po ndinkwaga abakulu abenekipanga amalongo mabili nabana bala, aba bikuketana na-Kyala ukutugala pafikota fyabo, bo ndinkwaga bikwitaga pasi bikugundama, bikwiputa kwa Kyala

17. bikuti: „Tukugwa ulupi kumyako tukuti ndaga, gwe uliko nalilino, gwe gwaliko bwila, papo twagile gwegile amaka gako amakulumba gwipelile ukuja malafyale itolo lelo.“

18. Abapanja basambwike ubukalale, po bulinkwisa ubwako ubukalale. Kilinkwisa kyope nikiyinja kya kubalongelapo nabafwe, kya kubapela ifihombigwa fyabo nabanamata bako abakunguluka nabikemo bako naba bikujitila ingamu jako, nabanandi nabakulumba. Kilinkwisa nikiyinja kya ku-

bapyutilapo aba bakipyu-
taga ikisu.“

19. Lelo po papo po ndinkwaga inumba inikemo ja Kyala kumwana jikwiguka. Ndin kwaga ilisanduku lya lwitikano lwake likuboneka numba jake inikemo. Lelo po papo po ndinkwaga: nifinweku fya njasi nundindo nulutajaniko lwa njasi nakasenenda nifula iningi ja mabwe.

12.

1. Po papo po ndinkwaga kibonike ikika ikikulumba kumwana. Ndin kwaga: nkikulu, afwele ilisuba ukuti kilundo. Ndin kwaga umwesi guli kusi kumalundi gake, imilepo. Ndin kwaga pantu afwele indondwa mulongo najibili ukuti ngiga.

2. Ndin kwaga ali nikifuba, ndin kwaga ikwikema, ikwigo-
nja, akamandanigwe itolo fijo pakumpapa umwana.

3. Kangi ndin kwaga kibonike nikingi ikika kumwana. Ndin kwaga: njoka inifwila ingulumba ja moto, jili nimitu mihano namibili, jili nimbe-
mbe mulongo. Pamitu po ndin kwaga jifwele ingiga ihano najibili.

4. Ndin kwaga ubuswagala bwake bukusiya indondwa sya kumwana ulukindi lumo sikusyala ingindi itatu, bukusi-
taga pasi pakisu. Ndin kwaga injoka inifwila jimile jikuketana nunkikulu bo ikuja pakumpapa umwana papo, jikuti linga ampapile po ngwisakundyaga umwana.

5. Po papo ndin kwaga ampapile umwana undumyana ugwa kubatima ningili ja kyela aba

mfisu fyosa. Po papo ndin kwaga umwana anakigwe babukile nagwe kwa Kyala kukikota kyake kya butwa.

6. Ndin kwaga unlikulu ajongile mmatengele muno Kyala alintendekekisyen ganila pabujo. Mo alinkujongela ukuti mo banswilege ubusiku elifu jumo nabamia babili namalongo nta-
ndatu (1260).

7. Po papo po ndin kwaga: bwite, bukulwa kumwana! Na-
Mikaeli nabandum bake bikulwa na ju Nifwila. Jope Nifwila nabandum bake ndin kwaga bikulwa.

8. Ndin kwaga atoligwe. Ndin kwaga bakapaga napamo pabujo abene kumwana. Ndin kwaga pakasyala napamo pabujo abene.

9. Po papo po ndin kwaga atuwike Nifwila unkulumba, ju Njokangulu, uju bikuti jo Mohesi, bikuti jo ju Setano ingamu, uju ikusofanya ikisu kyosa iki bajengilemo abandu. Ndin kwaga bantuukisyen pasi pakisu, bope nabandum bake ndin kwaga batuukile lumo n-
gwe.

10. Lelo po papo po ndin kwaga ilisyu ilikulumba kumwana likujoba likuti:

„Lilino po nubupoki namaka nubunafyale bwipelile ukuja bwa ju Kyala gwitu. Ipelile ukuja malafyale ju Kilisiti gwake jujo. Buno bantuukisyen pasi uju ikubabulila bwila abamyitu, uju ikubabulila kwa Kyala napamusinapakilo.

11. Bantolile mu mwilopa lya Kanosi namwisyu lya kusisimikisya inongwa syake abene. Bope nubumi bwabo

bakabupakisyamo bajileku-
fika nabo nakubufwe.

12. Syo mukinege mwe fisu
fya kumwana, mukinege
mwesa nanumwe mwe mu-
komile mumo amatembe. Uli
gwaki loli ugwe na gwe
kisu kya pasi na gwe na-
nja, buno ikilileko kumyinu
kukuko umohesi, akimbwike
fijo papo ibwene jope ukuti
papimba itolo pabubombelo
umwene."

13. Lelo po papo Nifwila
bo ibwene ukuti ndufukile pasi,
po ndinkwaga ikumfwima
unkikulu uju alimpapile u-
mwana undumyana jula.

14. Umwene unkikulu loli ndi-
nkwaga bampele amapiko ma-
bili ga ipula ilikulumba, aga
kupululukila kubujo bwake
mmatengele mula. Ko ndi-
nkwaga bikunswila ikyinja ki-
mo nifyinja fibili nikyinja kimo
ikya isinda, alinkusita nuku-
mbona mmaso Njoka.

15. Ndinkwaga Njoka ikuswa
amisi nkanwa mmyake, luli-
nkufwana lwisi itolo ukunkonga
munuma unkikulu, papo atigi
apisege ulwisi.

16. Po papo ndinkwaga ikisu
kikuntula unkikulu, kikwasama
nkanwa, kikulumila ulwisi ulu
aswaga nkanwa mmyake Ni-
fwila.

17. Po papo po ndinkwaga
Nifwila akalele fijo isya nki-
kulu. Ndinkwaga ikubuka ku-
kulwa ubwite nabangi aba ba-
syele aba mbeju ja nkikulu,
aba batile nindagilo sya Kyala
babikile mundumbula syabo,
batile nukusisimikisya bikusi-
sisimikisya inongwa sya Jesu.

18. Ndinkwaga ikwakwima
pambali paanja.

13.

1. Po papo ndinkwaga Kiña-
mana ikufyuka ikufuma muña-
nja mumo, ali nimbembe mu-
longo, ali nimitu mihano
namibili. Ndinkwaga pa-
mbembe afwele ingiga mulo-
ngo. Pamitu gyake po ndi-
nkwaga sisimbigwe ingamu sya
mahelu.

2. Po papo ndinkwaga Kiña-
mana uju numbwene, ndinkwa-
ga afwene niibole. Amalundi
gali bo ga mwimba. Undomo
go ndinkwaga go guliti gwa
ngalamu. Po papo ndinkwaga
Nifwila ikumpa namaka gake
nikikota kyake kya butwa na-
maka ga mingi itolo aga ku-
pelela fyosa.

3. Po papo ndinkwaga gumo
untu gwa Kiñamana uju gufu-
lele ukuti mundu abolaga ulwa
kugoga. Kangi ndinkwaga iki-
fulalo kya kungoga iki kyu-
mile kangi. Po papo ndinkwaga
ikisu kyosa kikunswiga itolo
Kiñamana uju.

4. Po papo ndinkwaga bikwi-
puta kwa Nifwila papo ba-
gaga ampele Kiñamana uju
amaka. Ndinkwaga bikwiputa
na kwa Kiñamana uju bikuti:
jwanj aliko uju ali bo ju Ki-
ñamana uju, jwanj at' alwemo
nagwe ubwite?

5. Po papo ndinkwaga Kiña-
mana bampele undomo gwa
kujoba ningulumba itolo na-
mahelu. Ndinkwaga bampele
amaka aga kubombela syosa
itolo isi iganaga jujo imyesi
amalongo mana namibili.

6. Po papo ndinkwaga inwile
imilomo ikujoba nkanwa iku-
ntuka amahelu na-Kyala, iku-
jituka amahelu ningamu jake

nihema, ikubatuka amahelu bope naba bajengile ihema syabo kumwana.

7. Ndinkwaga ambulile nubwite bwa kulwa nabo abikemo, ubwa kubatola. Ndinkwaga ambulile namaka aga kufitola fyosa nifikolo bosa nabandu syosa nijobelo fyosa nifisu.

8. Ndinkwaga bikwisakwiputa kwa Kinamana juju bosa aba bajengile pasi pakisu, abingamu syabo sikasimbigwe ngani pala kipeligwege ikisu mwa kalata gwa Kanosi uju aboligwe.

9. Uju linga imbulukutu alinasyo, jo alipilikaga sisisi.

10. Uju linga ikubabunganikisya kubupupilwa abangi, jo isakubunganikisigwaga kubupupilwa jope. Uju linga ikubagogela ingwego abangi, jo isakufwilaga ji ngwego jope. Buli papapa nubufindaoma nubwitiki bwa bikemo.

11. Po papo po ndinkwaga Kinamana ujungi ikufyuka ikufuma pakisu. Ndinkwaga alinimbembe ibili siliti sya kanosi, ukujoba ko ndinkwaga ikujoba ukuti jo Nifwila.

12. Ndinkwaga ikubomba syosa isi abombaga Kinamana untasi jula, ikubombela kumaso kumyake. Ndinkwaga ikisu kyosa nabandu bosa aba bajengile pakisu ikubafimbilisya ukuti biputege kwa Kinamana untasi, jula ikifulalo kyake ikipelabufwe kila kyalyumile.

13. Ndinkwaga ikupela nifika ifikulumba, nifya kutunusya umoto kumwana bo bikuketa abandu.

14. Ndinkwaga bosa aba bajengile pakisu ikubasyobela fika fififi ifi bampele ukuti ape-

lege kumaso kwa Kinamana unnine, namanga ikubabula aba bajengile pakisu ikuti: amupelege ikifwani kya ju Kinamana jula afulalege ulubo, jula kangendege nukupona.

15. Kangi ndinkwaga bampele ukuti akipege umuji gwa bumi ikifwani kya Kinamana unnine. Po kilinkwenda nukujoba ikifwani kya Kinamana. Ndinkwaga amehe nukubapelela ukufwa bosa aba basitaga ukwiputa kukifwani kya Kinamana.

16. Ndinkwaga nabapimba nabakulumba nabakabi nabalondo nababuke nabatumwa ikulagila ukuti babasisilege ikimani, bamo pakiboko kyabo ikililo bamo pakyeni.

17. Kangi ndinkwaga ikulagila ukuti nukula nukwendesya ikyusi ko najumo angulaga angendesyaga, uju linga bakansisilapo linga ngamu ja Kinamana linga mbalo sya ngamu jake.

18. Amahala gali papapa lelo! Uju linga amehe ukwinogona, jo alisyaganyaga kuno silabile imbalo sya Kinamana. Namanga syo mbalo sya mundu. Sili pabamia ntandatu namalongo ntandatu nantandatu pamwana (666).

14.

1. Kangi po ndinkuketa ndinkwaga Kanosi imile pakyamba Syoni. Ndinkwaga bimile nagwe papo abandu 144000, aba ningamu jake jujo ningamu ja gwise basimbigwe pakyeni.

2. Lelo po papo po ndinkwaga ilisyu lifumile kumwana likobela ukuti lwisi lwingi itolo

alu lukobela, likutajanika itolo ukuti njasi iji jikutajanika. Kangi ndinkwaga ilisyu ili napilikaga likulila ukuti kisango, mundu ikukuba.

3. Ndinkwaga: ko kwimba bikwimba, luliti lwimbo lupya bagwile. Ndinkwaga bikwimba apa bikuketana nakyo ikikota kya butwa, apa bikuketana nafyo nifyumi fyo fina fila, apa bikuketana nabo abakulu abenekipanga bala. Ndinkwaga lubatolile bosa abangi ukulumaña ulwimbo lululu, balumeñe bene bala bali 144 000, bala babangigwe kukisu.

4. Bo aba bakinasyamo siku mbakikulu. Namanga balindwana itolo abene (ubwelu). Bo aba bikunkonga Kanosi mosa muno ikubuka. Bo aba babangigwe mbandu muno bajilile, bipelile ukuja ba kubalubukila na-Kyala na-Kanosi.

5. Ndinkwaga nkanwa mnyabo lukabonekamo nalumo nulusyobo, buno belu itolo abene ifilema fyosa.

6. Lelo po papo kangi po ndinkwaga ugwandumi ujungi ikupululuka ikupulusanya napakati napakati ikya kumwana, akolile ilibangeli lya bwila mmaboko ilya kubabula bosa aba bajengile pakisu, ilya kufumasya namfisu fyosa namfikolo fyosa namunjobelo syosa nambandu bosa.

7. Ndinkwaga ikujoba ilisyu ilikulumba ikuti: „amuntilege Kyala amunjobege ubukulumba, buno kishile akabalilo kake aka kulongelamo ikisu. Amwiputege kuli uju apelile atile nikisu kya kumwana, atile nikisu kya pasi, atile niñanja, atile niñbuko syosa sya misi.“

8. Ndinkwaga ujungi ugwandumi ugwa bubili ikuti: „agwile, agwile Babeli. Kaggwile akaja akakulumba, aka fyosa ifisu kafinwesya ubwalwa bwake bwa kukimbilila ubulogwe.“

9. Po papo kangi ndinkwaga ikubakonga abanine ugwa butatu ugwandumi. Jope ikujoba ilisyu ilikulumba ikuti: „uju linga ikwiputa na kwa Kinamana jula nakukifwani kyake, kangi nukwambilila ikwambilila ubusimbe bwake — linga po pakyeni linga po pakiboko —

10. bo jope ikunwaga ubwalwa bwa ngimbuko sya Kyala, ubu umwene engile ubusitakutagilamo namisi mufinga jake ja ngalalisi syake. Jo isakwangaliligwaga numoto na kibiliti bo bikuketa nabandumi abikemo; bo ikuketa na ju Kanosi.

11. Lyope nilyosi lya bwanagaliligwa bwabo likufukaga bwila itolo nakubusitakumalika siku nasiku. Pakajapo napamo pabuhobokelo abene napamusi napakilo naba linga biputile na kwa Kinamana jula nakukifwani kyake naba linga bambilile ubusimbe bwa ngamu jake.“

12. Buli papapa ubufindañoma bwa bikemo, aba babikile mundumbula syabo nindagilo sya Kyala nulwitiko lwa kumwikila Jesu.

13. Lelo po papo po ndinkwaga ilisyu lifumile kumwana likumbula likuti: simbaga utigi: tukwanda lilino tukuti basangalufu aba bikufwila mumalafyale.“ Jope na-Mbepo ikwitika ikuti: „ena basangalufu, papo biku-

tusyaga akabombo kabo. Isyene imbombo syabo innunū sikongesenye nabo.“

14. Po papo kangī po ndinkuketa ndinkwaga: iḅingu, lyelu! Ndinkwaga pamwana pīḅingu po itugesye jumo, afwene mwana gwa mundu pakunketa, pantu afwele ingiga ja sahabu, nkiboko akolīle ummage umugī gwa kutondolela.

15. Po papo ndinkwaga ujuḅngi ugwandumī ikusoka nūmba ja Kyala inīkemo, ikunkōlela ilīsyu ilikulumba jula atugele pīḅingu ikuti: tuma-ga ummage gwako gwa kutondolela ugo, buno kīḅile akabalilo kā kutondolela, gope nuntondolo gwa kīḅu gubififwe.

16. Po papo ndinkwaga uju atugele pīḅingu ikutaga ummage gwake paḅi pakīḅu. Lelo po papo po kilinkwenda nukutondoligwa ikīḅu.

17. Lelo po papo kangī po ndinkwaga ikusoka nujungi ugwandumī nūmba ja Kyala inīkemo ja kumwana, ndinkwaga jope akolīle ummage umugī gwa kutondolela.

18. Lelo po papo kangī po ndinkwaga ujuḅngi ugwandumī ikusoka nkigemo kya kwīkemekesyapo. Ndinkwaga jo mwenemoto umwene, jo ndinkwaga ikunkōlela ilīsyu ilikulumba ugwa mmage gwa kutondolela jula ikuti: „tuma-ga ummage gwako umugī ugo utondolege ifīsāsa fya mpīkī gwa mafīlū gwa kīḅu, buno iseke syake sīḅififwe.“

19. Po papo ndinkwaga ugwandumī jula ikutaga ummage gwake paḅi pakīḅu, alinkufitondola ifīsāsa fya mpīkī gwa

mafīlū gwa kīḅu, alinkufīsopa mwīkeleko lya kukamilamo amafīlū ilya ngīmbuko sya Kyala ilikulumba.

20. Lelo po papo po ndinkwaga gīkukamīgwa amafīlū pa pījala pakaja. Ndinkwaga līkusoka ilīlopa mwīkeleko mumo, ndinkwaga līkubāla līkufyuka līkwīsakufīka pafyela fya ngego sya falasi, panjila josa itolo ja pamītambo elifu jumo nabamia ntandatu (1600).

15.

1. Lelo po papo po ndinkwaga ikingi ikīka kumwana ikikulumba, ikya kuswīga itolo. Ndinkwaga abandu bahano nababali bali nifīgune fyo fīhano nafībili fya kubumalikīsyo. Buno fyo fya kumalikīsyā ingīmbuko sya Kyala.

2. Kangī ndinkwaga: kandu, kaliti nānja ja mangalasi aga gongene numoto! Ndinkwaga bosa aba bantolīle Kīnāmana jula nikifwanī kya-ke nikimañilo kila kya mbalo sya ngamu jake, — bo ndinkwaga bimīle kumbalī kuānja ja mangalasi ijī, bakolīle ifīsango fya Kyala mmaboko.

3. Ndinkwaga bīkwimba nulwimbo lwa Mose, lwa nāmata gwa Kyala, nulwimbo lwa Kaḅosi bīkuti:

„Ngulumba, sya kuswīga itolo imbombo syako gwe malafyale, gwe Kyala, gwe Mwenemakagosa. Injila syako sya bugolofu itolo, sya nalolī itolo, gwe malafyale gwa fīsū fyosa.

4. Jwanī at' asīte ukukutīla gwe ntwā? Jwanī at' asīte ukujijoba ubukulumba ingamu jako? Buno uli mwīke-

mo jujukwe gwimwene. Buno abandu ifisu fyosa bisa-kwisaga kukwiputa kumaso kumyako, buno imbombo syako ingolofu sibonjike pabwelu itolo."

5. **Kangi** bo sikindile sisisi, po ndinkwaga pigwike pabwikemo bwa muhema ja lusisimikisyo inongwa, iji jili kumwana.

6. Po papo po ndinkwaga abandumi bahano nababili bala bakolile ifigune fyo fihano nafibili mmaboko bikusoka nnumba inikemo, bafwele imyenda imyelu imisuke igi gikubalika itolo, bifundikilile umpango gwa sahabu pakipambaga.

7. Po papo ndinkwaga ifyumi fina fila, — kimo kikubapa abandumi bo bahano nababili abaningabya ihano nafibili sya sahabu isi siswile ingimbuko sya Kyala uju aliko bwila itolo nakubusitakumalika siku nasiku.

8. Po papo ndinkwaga pabwikemo piswile ilyosi nilya bukulumba bwa Kyala nilya maka gake. Po papo po ndinkwaga tasi najumo atikwingilamo mbwikemo, papo batigi tasi fimalikege ifigune fya bandumi bo bahano nababili aba.

16.

1. Po papo ndinkwaga ilisyu ilikulumba likufuma nnumba inikemo likujoba nabo abandumi bahano nababili aba likuti: mubukege mukone ingimbuko sya Kyala isi sili muningabya syo ihano nafibili isi.

2. Po papo ndinkwaga ikubuka untasi ikona ifya

ndwangabya lwake pakisu. Lelo po papo po ilyulu ilibibi, iligasi, lilinkubakola bosa abandu aba bali nubusimbe bwa Kinamana, aba bikwiputa kukifwani kyake.

3. **Kangi** ndinkwaga ugwa bubili ugwandumi jope ikona ifya ndwangabya lwake munanja. Lelo po papo lili-nkwipela ukuja ilopa itolo, lilinkufwana lya mundu umfwe. Po papo fyosa ifya muji umumi ifya mumo filinkufwa.

4. **Kangi** ndinkwaga ugwa butatu ugwandumi jope ikona ifya ndwangabya lwake, ikonela mosa namunisi namunibuko sya misi. Syosa silinkwipela ukuja ilopa itolo.

5. Po papo ndinkwaga ugwandumi umwenemisi ikuti: „uli ngolofu ugwe gwe uliko nalilino, gwe gwaliko nabwila, gwe mwikemo, buno ujile itolo ukulonga.

6. Buno abene balyonile ililopa nilya bikemo nilya bakunguluka, kangi ugwe lilino ubapele li ilopa utile lyo banwege lilyo. Syo babagile sisyo naloli."

7. Po ndinkwaga ikigemo kya kwikemekesyapo kikumomolela kikuti: ena gwe ntwala Kyala, gwe Mwenemakagosa, ugwe uli gwa naloli, uli ngolofu apa kulonga.

8. **Kangi** po papo po ndinkwaga ugwa buna ugwandumi ikona ifya ndwangabya lwake ikonela mwisuba. Jo alinkupegwa ukuti abandu abakosyege mmoto.

9. Po papo abandu balinkupya ubupye ubukulumba fijo. Po papo abene balinkuntuka amahelu Kyala umwenenafyo ifigune fififi, balinkusita nukupi-

nduka ukuti tunjobe ubukulu-
mba umwene.

10. **Kangi** ndinkwaga ugwa buhano ugwandumi ikona ifya ndwangabya lwake, ikonapo pakikota kya butwa kya Kinamana. Po papo ingisi jilinkugwa nkisu kyake kyosa, abandu balinkwulumanya indimi (ubukalale), papo pabababaga.

11. Balinkuntuka amahelu Kyala gwa kumwana papo bagaga pikubaba, papo bagaga amulu gabagile. Ukupinduka lolu ko balinkusita ukupinduka ukuti tusilekege imbombo syabo.

12. **Kangi** ndinkwaga ugwa ntandatu ugwandumi jope ikona ifya ndwangabya lwake, ikonela ndwisi ulukulumba lwa Ifulati. Po papo amisi gake galinkuma. Papo umwene atigi ndendekesye injila ja banafyale aba kufuma kubusokelo ilisuba.

13. Po papo ndinkwaga bikusoka bambepo abanali batatu nkanwa mwa ba-Nifwila na Kinamana na ju nkunguluka gwa butungulu. Filinkufwana fyula.

14. Namanga bo bambepo abanali abapelafika, aba bikubuka kubaafyale bosa ba nkisu iki bajengilemo abandu, bikubabilikila bikuti amwisege kubwite. Bikubala ubwite bwa pabusiku ubukulumba bula bwa Kyala, umwenemakagosa.

15. Keta ngwisa, bo ikuja umwene, ngwisa bo unhiji. Nsagalufu uju linga ali maso, uju imyenda gyake afwele bununu ikuti nangendaga itolo, bangambonaga kubupalapala abandu.

16. Lelo po papo bambepo bala, abanafyale balinkwakubunganyikisya pamo apa aba-

Hibuli bikuti po pa-Halimage-toni (kyamba-Magetoni.)

17. **Kangi** ndinkwaga ugwa buhano nabubili ugwandumi jope ikona ifya ndwangabya lwake, ikonela mumpalanga itolo. Po papo ndinkwaga ilisyu likufuma numba inikemo ja kumwana, likufuma pakikota kya butwa likuti: po papo simalike.

18. Po papo ndinkwaga: niki-mweku kya njasi nundindo nulutajaniko lwa njasi nakaseñenda akakulumba, aka bakakagamo siku abandu mumo bandilege ukujapo pakisu. Nikubala ubukulumba akaseñenda kakaka.

19. Lelo po papo akaja akakulumba kalinkutapukana silinkwipela ukuja ngindi itatu. Nakaja kosa ka bananja kalinkugwa. Jope na ju Babeli unkulumba Kyala alinkusita ukwibwa ukunnwesya ifinga ja bwalwa bwa ngimbuko syake.

20. Po papo syosa nisungo sya munanja silinkujonga, fyope nifyamba balinkusita nukufyaganya nakumo.

21. Namabwe amakulumba gafula, aga gali bo latili ubusito, galinkusatuka kumwana galinkubakoma abandu. Po papo abene balinkuntuka amahelu Kyala, papo jabakomaga ifula ja mabwe iji. Namanga ikigune kyake kikiki bagaga kikulumba fijo naloli.

17.

1. **Po** papo po jumo ugwa bandumi bahano nababili bala, aba bakolile inangabya ihano nabibili ndinkwaga ikujoba nanine ikuti: nduko ngakunangisye mumo ikulongigwa u-

nkikulu undogwe unkulumba jula atugele palwisi ulwĩngi pala,

2. uju balogilwe nagwe abanañafyale bā nkĩsu, uju bosa ababajengile nkĩsu bagalile ubwalwa bwa bulogwe bwake.

3. Lelo po papo ndinkwaga ambimbile une mũmbepo ajilekũmbika mmatengele. Mo ndinkwakumbona unkikulu uju. Ndinkwaga atugele pa-Kiñamana umfũbifu, ndinkwaga Kiñamana mosa mũmbili ngamũ ndupu sya mahelu. Ndinkwaga ali niĩtu miħano namĩbili nimbembe mulongo.

4. Ndinkwaga unkikulu uju afwele imĩlangali nimifũbifu, ĩnosĩsyenahabu nutubwe utupala niĩambo, akolile niĩnga ja sahabu mmaboko gake. Ndinkwaga sišwile mũmo isi siĩ mwiko syosa, bwiswile mũmo bope nubañali bwa bulogwe bwake.

5. Ndinkwaga ingamũ ĩsiĩmbigwe pakyenĩ kyake ija kuti: sya kubutĩtu. Jo ju Babeli unkulumba, unna gwa bosa abalogwe, unna gwa syosa isi siĩ mwiko nkĩsu.

6. Po papo ndinkwaga unkikulu uju agalile niĩlopa lya bikemo niĩlopa lyaba bānkani-laga Jesu inongwa syake. Po papo ndinkuswiĩganika bo nmbwene. Ndinkuswiĩganika uluswiĩgo ulukulumba.

7. Po papo ugwandumĩ alinkũndalusya une alinkuti: kuswiĩganika fiĩ? Nĩkukubulaga ju-june isya kubutĩtu siĩsiĩ nisya nkikulu nisya Kiñamana uju ampimbile uju ali niĩtu miħano namĩbili nimbembe mulongo.

8. Namanga Kiñamana uju nmbwene, ukujako ko aliko, lilino po akajako, kangi ikwiĩsakufyũkaga ukufuma kubwina bwa ngolongo, kangi asũwĩke kubupyũtigwa. Biĩsakunswiĩgaga aba bajengile pakĩsu, aba ingamu syabo siĩkasĩmbiĩgwa mwa kalata gwa bumĩ papo kipeliĩgwe ikĩsu, biĩsakunswiĩgaga bo bambwene Kiñamana uju ukuti aliko, kangi akajako, kangi ikwiĩsakujako kangi.

9. Alĩpa palĩpo papapa pawĩnogonelo amahala. Imĩtu igi gili miħano namĩbili fyofyamba fiħano nafĩbili, ifi atugelepo unkikulu.

10. Bope nabañafyale bali bahano nababili. Bagwile bahano, jumo aliko lilino, ujuungi umwĩnabo akali ukwiĩsa. Apene lolĩ apa linga siĩlekwiĩsa, po fiĩkuti iĩse agonepo panandi.

11. Jope na-Kiñamana uju aliko, uju kangi akajako, jope jo gwa buħano nabutatu, afũmĩle mbanĩne bahano nababili, kangi asũwĩke kubupyũtigwa.

12. Isyene imbembe mulongo, siĩla uketege, bope bo bañafyale. Lolĩ ubwene ubuñafyale bwabo bo bakali ukwiĩgilapo, lolĩ agene amaka aga gali bo gā bañafyale, go bambilile lumo na-Kiñamana jula, go biĩkujaga nago akabalilo kamo kene.

13. Abene bababa bo bali ndũmbula ĩmo jene pakunniĩnga Kiñamana jula namaka gabo niĩsiũ fyabo.

14. Abene bababa biĩsakulwaga ubwite na ju Kañosi. Lolĩ umwene Kañosi, jo siĩsakubotolaga papo umwene ntwaga batwa, malafyale gwa bañafyale.

fyale. Bope nāba bikuntula ubwite bo babilikiligwa batupu, basaligwa batupu, basubili batupu.

15. Kangi ugwandumi alinkumbula alinkuti: ulwisi ulu gwa-
ketaga, lula itugesyepo unki-
kulu undogwe jula, bo bandu,
fyo filundilo fya bandu, fyo
fisu, syo si njobelo muno si-
jilile.

16. Nimbembe mulongo sila
uketege, na-Kinamana jula, bo
bisakumbengaga unki-kulu jula
undogwe, bisakunsanjulaga bi-
sakumfulaga imyenda, bisaku-
ndyaga niinama jake. Kope nu-
kumokya bisakumokya ga nu-
moto.

17. Namanga Kyala syo abi-
kile mundumbula syabo ukuti
babombege sisyo inogwine ju-
jo apa bikuja ndumbula jimo
jene pakuninga ju Kinama-
na ubunafyale bwabo, papo
umwene ikuti bikwakufikaga
papo sikumalikaga sisyo ajo-
bile jujo ju Kyala.

18. Umwene unki-kulu jula
unketege, ko kaja aka kipelile
ukuja malafyale itolo gwa ba-
nafyale bosa ba nkisu.

18.

1. Lelo po papo bo sikindile
sisisi, po ndinkwaga ugwandu-
mi ujungi ikusuluka, afumile
kumwana, bampele amaka ama-
kulumba. Ndinkwaga ubukulu-
mba bwake ubusisya bukumu-
lika ikisu kyosa.

2. Po papo alinkukolela ilisyu
iya maka alinkuti: agwile,
agwile Babeli. Kagwile
akaja akakulumba. Ipelile
ukuja pabujo basetano. Ipelile
ukuja ilinga lya kubigalila ba-

mbepo abanali. Ipelile ukuja
ilinga lya kusigalila injuni syo-
sa inali, imbengwe.

3. Buno fyosa ifisu finwile u-
bwalwa bwake ubupelakigili,
ubwa bulogwe bwake. Bope
nabunafyale ba nkisu balogilwe
nagwe, bope nabendesyakyusi
bakabile nono pamyake, papo
ali nkinde itolo ubulyafyosa.

4. Po papo kangi po ndinkwa-
ga ilingi ilisyu likujoba
likufuma kumwana likuti: a-
musokege mmyake mwe
bandu bangu, mungalilani-
laga nagwe induligwa syake
isi ikutula, fyope nifigune ifi
fikumwisilaga fingabagilaga lu-
mo nanumwe.

5. Buno induligwa syake silu-
ndile sijilekufika nakumwana.
Akumbwike Kyala imbombo
syake sya bunyongafu isi abo-
mbile.

6. Amumbukisyeye bo papo
ababukisyaga umwe jope, mwa-
ndisanye itolo ukunhomba ka-
bili pambombo syake syosa isi
abombaga. Ingonga iji abenge-
laga mumwengelege mbike
papo kabili nanumwe.

7. Mumpelelege nubwangalili-
gwa nubusulumanye mugelele
papo umwene ipelaga nubuku-
lumba nubulyafyosa ubu ipaga.
Buno umwene mundumbula sya-
ke ikuti ndugesye papapa une,
ndi malafyale, ngaja mfwile,
nubusulumanye ndisakubuma-
namo siku.

8. Ko kuno fisakumwisilaga
musi gumo gwene fyosa itolo
ifigune fyake, nukufwa nubu-
sulumanye ninjala. Lelo po pa-
po po ende nukupya itolo nu-
moto, buno ali namaka umwene
untwa Kyala, uju ikutumulaga
inongwa syake.

9. Po abañafyale bā nkīsu aba bālogwaga nagwe, aba bāpafukaga nagwe fyosa bīsakundililaga amasosi, po bīsakumpālilaga ifwa, bo bālibwene ilyosi lyake bo ikupya.

10. Bīsakwimapo pabutalipo, — ulutende, bo bambwene ukwangaliligwa. Bīsakutigi: hī tata, gwe kaja gwe kakulumba, hī tata; Babeli gwe kaja kā maka ugwe, hī tata! Buno ukulongigwa kukwambulenyē itolo pakabalilo kamo kene.

11. Bope nabendesyakyusi bā nkīsu bīsakundililaga amasosi, bīsakumpālilaga ifwa, papo bīkwagaga ajongile ugwa kūla nagwe imitwalo gya mungalaba syabo.

12. Imitwalo gyabo, nigya fesa nigya mabwe amapala untengo nigya nāmbō nigya myenda imyelu imitakañifu nigya myenda imilangali nigya myenda gya lububi nigya myenda imifubifu; nutupiki utu tukununga uluma nutundu utu basongwile utwa mbembe sya sofū nutundu utu basongwile utwa fipiki ifipala nutwa kikuba ikyelu nutwa kyela ikititu nutwa mabwe gā malimoli;

13. namdalasini namangubisi nutundu twa kufukisya nimbondanya nimbokwa nubwalwa bwa mafilu niñemba sya mi-syunguti nubufu ubutine ningano niñombe niñosi nifalasi namageleti nimibili gya bandu nindumbula sya bandu.

14. Syope niseke sya mipiki isi syañoñwaga bwila indumbula syako ukumila, syope sijongile kumyako. Tosa nutu twabikukaga nutu gwinosyaga tujongile itolo po papo, utisakutwagamo siku.

15. Abendesyakyusi aba būlaga sisisi syosa, aba bāpāgile pamyake pabukabilo, bo bīsakwimaga pabutalipo, namangalusakubagaga ulutende bo bambwene ukwangaliligwa umwene, bīsakulilaga amasosi bīsakumpālilaga ifwa

16. bīsakutigi: gwe kaja gwe kakulumba, hī tata hī tata, gwe gwafwalaga imyelu imitakañifu nimilangali nimifubifu gwe gwinosyaga nasahabu nutubwe utupala niñambo, bo kitendike ikyuma kyosa kikiki kiplaganikile pakabalilo kamo kene!

17. Bosa nabendesyangalaba, bosa nāba ingalaba syabo sikwenda pañanja na ba bahalija bosa, bosa itolo nāba bikukabila pañanja ubukabi bwabo, bo balinkwima pabutalipo bope

18. balinkulila amasosi, bo bālibwene ilyosi bo ikupya umwene balinkuti: ko kañine nakaliku akaja akakulumba kakaka?

19. Balinkwipaka amatope pamitu gyabo balinkukuta balinkulila balinkusulumanya balinkuti: hī tata hī tata akaja akakulumba aka, muno bākabilaga mbuloli bwake bosa aba bali ningalaba syabo pañanja, bo katendike, kipelile ukuja lungalangala itolo pa pakabalilo kamo kene?

20. Oko nkīnilege gwe kisu kya kumwana, mūnkīnilege mwesa na mwe bikemo na mwe bāpositili na mwe bakunguluka, buno Kyala ambukisye syosa isi ābapelelaga umwe.

21. Kangi ndinkwaga jumo ugwandumi ugwa maka ikupimba ilibwe ili liliti lwala ulukulumba, ikulisopa muñanja

ikuti: bo isakutendekaga bunobuno Babeli, akaja akakulumba, isakubigigwaga pasi itolo namaka, lelo po endege nukujongela papo itolo.

22. Niisyu lya bakubafisago nilya bimbanimbo nilya bakubamalonge nilya bakubanganabwite, go najumo atisakwandilamo ukupilika mmyako muno. Bope nabifyusi aba bamaganike ubumaganj bosa, bo najumo atisakubagamo kangimmyako muno. Najumo atisakupilikamo niñala ukobela mmyako muno.

23. Najimo niñale jitisakwakamo mmyako muno. Najumo atisakupilikamo niisyu nilya mwegankikulu nilya ndindwana unsingiligwa. Buno abendesyakusy bako bo bali bo bakulumba fijo nkisu muno. Nubulosi bwako bwabasyobaga abandu ifisu fyosa.

24. Lyope niñlopa lya bakunguluka nilya bikemo lilinkuja mu mmyake jujo, nilya bosa aba baboligwe pakisu kyosa.

19.

1. Lelo po papo bo sikindile sisisi, po ndinkwaga nikupilika ilisyu ilikulumba ilya bandu ikilundilo ikikulumba fijo kumwana bikuti:

„Haleluja, nubupoki nubukulumba namaka, fyosa fya ju Kyala gwitu.

2. Buno umwene pakulonga inongwa po ikukonga mbwanaloli itolo, po ikugolosya itolo. Buno asitumwile isyanzikulu undogwe unkulumba, uju onangaga ikisu kyosa nubulogwe bwake. Lyope niñlopa lya banamata bake ili lyali mmaboko ga-

ke, lyo Kyala ambukisye abikile papo itolo.“

3. Kangi balinkwandisya balinkuti: „Haleluja“. Po papo ndinkwaga ilyosi lya mmakangalila gake likufuka bwila nakubusitakumalika siku nasiku.

4. Po papo ndinkwaga nabakulu abenekipanga amalongo mabili nabana bala, nifyumi fyo fina fila, bosa bikubunguluka pasi bikwiputa kwa Kyala uju atugele pakikota kyake kya butwa bikuti „Ameni Haleluja.“

5. Lelo po papo po ndinkwaga ilisyu likufuma kukikota kya butwa likuti:

„Amuntufye Kyala gwitu mwesa mwe mukumbombela, na mwe mukuntila mwesa na mwe bapimba na mwe bakulumba.“

6. Po papo po ndinkwaga nikupilika ilisyu, lilinkufwana lya bandu ikilundilo ikikulumba, lilinkufwana lya lwisi ulwingi fijo, lilinkufwana lya njasi iji jikutajanika fijo likuti:

„Haleluja ipelile ukuja malafyale Kyala umwene-makagosa.

7. Oko, atusekelege, tusanyege, tunjobege nubukulumba umwene, buno bwisile ubusiku bwa Kanosi bwa kumwegela unikasi. Jope nunkasi gwake unsingiligwa itendekisye.

8. Ampele ukuti afwalege imyenda imyelu imitakanifu igi gikuhalika ubusuke. Ugwene umwenda umwelu ugu, syo si mbombo sya bikemo, ingolofu.“

9. Umwene alinkumbula unelinkuti: simbaga utigi: „basangalufu aba linga bi-

kubilikiligwa ukuti balyege ifindu fya pabwegano bwa Kañosi.“ Kangi alinkuti: amasyu aga go masyu gā naloli, gā ju Kyala.

10. Po papo une ndinkubunguluka pasi kumalundi gake ndinkuti nipute kumyake. Umwene alinkukana alinkuti: „syommī-ña gwandege, buno nanine ndi nñamata itolo, ndi mwınabo bosa abāmyinu aba bikusisimi-kisya inongwa sya Jesu. Gwiputege ku kwa Kyala. Ulwene ulusisimikisyo lwa kusisimikisya inongwa sya Jesu, lo lukufuma mu mumbepo ja bukunguluka.

11. Kangi ndinkwaga kumwana kwigwike. Ndinkwaga: falasi, nelu! Ndinkwaga uju itogilepo jo Nsubili jo Naloli ingamu, nukulonga ikulongela mbugolofu, nukulwa ubwite ikulwila mbugolofu.

12. Amaso gake go ndinkwaga siliti ndapi sya moto. Pantu po ndinkwaga afwele ingiga si ningi itolo, asimbigwepo ningamu iji najumo akajimana, ajimehe mwene jujo.

13. Ndinkwaga afwele umwenda ugu bajubike mwilopa. Ingamu jake ndinkwaga jo Isyu lya Kyala.

14. Fyosa ifilundilo fya bwite ifi filiko kumwana ndinkwaga finkongile munuma, fitogile pafalasi inelu. Ndinkwaga bafwele imyenda imyelu imitakañifu igi gikuñalika ubusuke.

15. Nkanwa mmyake mo ndinkwaga jikusoka ingwego inugijja kulasila ifisu. Umwene jo isakubatimaga nulukili lwa kyela. Kangi nukukaña ko ikukaña mwikeleko lya kukamila

amafilu amapelakigili gā ngalalisi sya Kyala umwenemakagosa.

16. Ndinkwaga asimbigwe ningamu pamwenda gwake pakimama apa, ndinkwaga „jo Malafyale gwa bañafyale, jo Ntwa gwa batwa.“

17. Po papo kangi po ndinkwaga jumo ugwandumi imile mwisuba ikubilikila ilisyu ilikulumba, ikusibula syosa injuni isi sikupulusanya pakati pakisu kya kumwana ikuti: amwisege kuno, mubunganege pafindu ifikulumba fya Kyala.

18. Isaga mulyege niñama ja bañafyale niñama ja balongosi mbwite niñama ja ba maka niñama ja falasi niñama jaba bitogilepo niñama ja babuke bosa nija batumwa nija bapimba nija bakulumba.

19. Po papo po ndinkwaga: na-Kinamana jula nabañafyale ba nkisu nifilundilo fyabo fya bwite! Ndinkwaga babungene bikuti tulwege ubwite nagwe uju itogile pafalasi inelu nifilundilo fyake.

20. Po papo balinkukoligwa na ju Kinamana na ju kunguluka gwake gwa butungulu, uju abapelelaga ifika ifi abasyobelaga babo balyambilile ubusimbe bwa Kinamana, aba biputaga kukifwani kyake. Bo babili balinkutagigwa abumi itolo nkisiba kya moto iki kikupya kibiliti.

21. Abangi bosa jilinkubagoga ingwego ja jula atugele pafalasi, iji jikusoka nkanwa mmyake. Po papo syosa injuni silinkwikuja inama jabo.

20.

1. **Kangi** ndinkuketa ndinkwaga ugwandumi afumile kumwana ikusuluka, akolile nikigalilo kya kubwina bwa ngolongo mmaboko nunololo unwamu.

2. Alinkunkola Nifwila, ju Njokangulu, ju Mohesi, ju Setano, alinkunkunga ifyinja elifu (1000).

3. Alinkungutila mbwina bwa ngolongo, alinkumwigalila mumo. Alinkubikapo nikikolekelo pamwana, po ukuti alekege ukubasofya aba nkisu, tasi ukuti fimalikege ifyinja elifu ifi. Bo fikindile loli ifyene, po isakumwabalaga kangi pakyinja ikinandipo.

4. **Kangi** ndinkuketa ndinkwaga: fikota fya butwa! Ndinkwaga bitugesyepo abandu, abapele ukulonga inongwa. Ndinkugyaga nimisyungulu gya bala baboligwe imitu papo bansisimikisyaga Jesu, papo bansisimikisyaga ninongwa sya Kyala, aba basitaga nukwiputa na kwa Kinamana nakukifwani kyake, aba basitile ukwambilila nubusimbe bwake napakye ni napakiboko. Bo ndinkwaga bum i tolo, bipelile ukuja banafyale lumo na-Kilisiti ifyinja elifu.

5. Abangi loli abafwe, bo tasi balinkusita ukusyuka, tasi ukuti fikindege ifyinja elifu. Koko kusyuka ukutasi uku.

6. Bo nsangalufu itolo bo mwikemo uju linga jope ambilile ikijabo kyake ikya kusyukila lumo nabatasi bababa. Namanga bababa bo ubufwe bwa bubili bula butisakubapelelaga nafimo. Himma abene bikwi-

sakujaga baputi ba Kyala ba Kilisiti, bisakujaga banafyale ifyinja elifu lumo nagwe Jujo.

7. Lelo bo fisilekumalika ifyinja elifu ifi, po Setano ikwisakwabukaga mumo akoligwe.

8. Po isakusokaga, po ende nukubasofanya abandu ifisu fyosa fya munguto syo ina sya kisu, nikumbala ju Gogi na ju Magogi. Bisakubabunganyaga aba kulwa ubwite. Lelo ubwiningi abene bisakujaga bo gu nsanga gwa pambali pananja.

9. Po papo ndinkwaga bikufyuka bikumala kyosa ikisu muno kitambalele. Ndinkwaga bikulisyembetelela niilinga lya bikemo, bikukasyembetelela nakaja akakundwe, bikufibika pakati. Kangi po ndinkwaga Kyala ikusatusya umoto kumwana kukubalya.

10. Po papo po Mohesi uju abasyobaga, ndinkwaga ikutagigwa nkisiba kya moto nikibiliti, muno batalile ukubukamo na ju Kinamana na ju nkunguluka gwake gwa butungulu. Mo bikwangaliligwaga napamusi napakilo bwila itolo nakubusitakumalika siku nasiku.

11. **Kangi** ndinkuketa ndin kwaga: kikota kya butwa, kyelu, kikulumba! Ndin kwaga nauju alitugesyepo. Jo ndinkwaga nikisu kya pasi nikisu kya kumwana fikujonga kumaso kumyake, fitikupaga napamo pabujo.

12. Kangi po ndinkwaga bosa abafwe, nabakulumba nabapimba, bimile bikuketana nikikota kya butwa. Po papo balinkubaluligwa bakalata. Jope nakalata ujudungi ali-

nkubaluligwa, ugwa bumi. Po papo balinkwenda nukulongigwa abafwe, balinkulongeligwa mumbombo syabo isi bābombile isi syali mwa bakalata mumo.

13. Po papo ndinkwaga ina nja jikubasakula abafwe ababawilile mu mmyake, bope nubufwe, bope na bu busyuka bulinkubasakula abafwe ababali mumo. Po papo balinkulongigwa bosa itolo, uju mumbombo syake uju mumbombo syake.

14. Bope na bu bufwe na bu busyuka bulinkusopigwa nkisiba kya moto. Ikyene ikisiba kya moto iki bo bu bufwe bwa bubili.

15. Uju linga bagaga akajamo mwa kalata gwa bumi, jo alinkusopigwa nkisiba kya moto jope.

21.

1. Po papo ndinkuketa ndinkwaga nikya kumwana ikisu kipya itolo, nikya pasi kipya itolo. Namanga nikya kumwana ikitasi nikya pasi ikitasi fyajongile. Jope niñanja ndinkwaga jikajako.

2. Kangi ndinkwaga akaja akapya, nikumbala ju Jelusalemu umpya, kikusuluka kafumile kumwana kwa Kyala, kitendekisye kinosisye ukuti nkikulu ikubuka kundume.

3. Lelo po papo ndinkwaga nikupilika ilisyu ilikulumba lifumile kukikota kya butwa likuti: keta ihema ja Kyala jili mbandu. Umwene ikujengaga nabo. Abene bisakujaga bandu bake jujo. Jope umwene Kyala isakujaga nabo.

4. Isakubapyaasilaga amasosi kumaso, kope nukufwa batiskufwamo, nubusulumanye buti-

sakujangamo, ninguto jitisakujangamo, nukubaba nafimo fitisakubababamo, buno indasi syosa sikindile.

5. Jope umwene uju itugesye pakikota kya butwa ndinkwaga ikuti: keta fyosa nikufyandula nikufipela fipya. Kangi ndinkwaga ikuti: simba utigi: gosa amasyu aga go masubili ga naloli itolo.

6. Alinkumbula alinkuti: po papo simalike. Joune ne A joune ne O, joune Bwandilo joune Bumalikilo. Joune ne nikunnwesya muñibuko ja misi amapelabumi uju linga nagile umilwe; nikumpa itolo.

7. Uju linga ikubutola ubwite jo isakusingilangapo syosa sisisi ukuti kilingo, lelo une nikujaga Kyala gwake, umwene isakujaga mwanangu.

8. Abene loli naboga nabafuji nabapelakiñanasi nabagogi nabalogwe nabalosi nababombelagyabakyala bosa nabatungulu, bosa itolo ikyabo ikijabo kili nkisiba iki kikupya numoto nakibiliti, nikubala mu mbufwe bwa bubili.

9. Kangi ndinkwaga abandumi bahano nababili bala bali niñangabya sila syaliswile ifigune fihano nafibili fila fya kusulo, bo ndinkwaga jumo ikujoba nanine ikuti: nduko, ngakunangisye ungingiligwa, nikumbala ju nakañosi.

10. Po papo alinkumbimba imbepo syangu alinkwakumbika pakyamba ikikulumba ikitali, alinkunangisya akaja akikemo kala. Nikumbala ju Jelusalemu. Ndinkwaga kikusuluka kafumile ku kwa Kyala kumwana.

11. Ndinkwaga bwiswile itolo mumo ubukulumba bwa Kyala. Ulumuŵi lwake akaja aka ndinkwaga luli bo lu lwa kabwe akapala fijo, bo lu lwa kabwe Jasipisi, uju ikuŵalika itolo ukuti kililila.

12. Ndinkwaga kali niimato ilikulumba ilitali, kali nifipata mulongo nafibili. Ndinkwaga pafipata po balipo abandumi mulongo nababili. Ningamu ndinkwaga basimbilepo pafipata, si sya fikolo mulongo nafibili fya ban'-Isilaeli.

13. Nakubwa kubusokelo ilisuba ndinkwaga kali nifipata fitatu, nakubwa kiboko kya kukimama kuno ndinkwaga kali nifipata fitatu, nakubwa kiboko ikililo kuno ndinkwaga kali nifipata fitatu, nakubwa kubujongelo ilisuba ndinkwaga kali nifipata fitatu.

14. Lyope niimato lya kaja ndinkwaga lili namabwe mulongo namabili agā lwalo lwa pasi. Ndinkwaga basimbilepo ingamu mulongo nafibili sya bāpositili bā Kaŵosi.

15. Umwene ugwandumi uju ājobaga nanine, jo ndinkwaga ali nikigelelo kya sahabu, lulinuwana lutete umbili, kilinkuja kya kugelela akaja nifipata fyake namamoto gake.

16. Po papo ndinkwaga akaja kali mbubaga ukujengigwa, kali ninguto ina, kafwene itolo nambutali muno nambwelefu muno. Po papo alinkukagela akaja nikigelelo, alinkwaga kali patutambo baelifu mulongo nababili (12000). Alinkwaga kafwene itolo na mu mbutali muno na mu mbwelefu na mu mbutali bwa ku-mwana.

17. Kangi alinkugela ilimato lya kaja, alinkwaga lili pamikono mia jumo namalongo mana namina pamwana (144) bo ikugela ugwandumi muno bikugelela abandu.

18. Agene amabwe aga baje-ngile ilimato, go ndinkwaga gā Jasipisi. Akene akaja ndinkwaga bajengile nasahabu unŵita-konganya nutundu utungi, uju alangalaga itolo ukuti mangalasi amelu itolo.

19. Ulwene ulwalo losa lwa mamato gā kaja, lo ndinkwaga banosise nutubwe tosa utupala. Ulwalo ulutasi ndinkwaga lwa Jasipisi, ulwa bubili ndinkwaga lwa Sapili, ulwa butatu ndinkwaga lwa Kalikitoŵi, ulwa buna ndinkwaga lwa Simalagiti;

20. ulwa buhano ndinkwaga lwa Salitonisi, ulwa ntandatu ndinkwaga lwa Salityoni, ulwa buhano nabubili ndinkwaga lwa Kilisoliti, ulwa lwele ndinkwaga lwa Belili; ulwa buhano nabuna ndinkwaga lwa Topasi, ulwa mulongo ndinkwaga lwa Kilisopilasi, ulwa mulongo nabumo ndinkwaga lwa Hyakinti, ulwa mulongo nabubili ndinkwaga lwa Ametisiti.

21. Ifyene ifipata fyosa mulongo nafibili fyo ndinkwaga nambo ndupu, syope mulongo nafibili. Kimo ikipata lwambo lumo, kimo lwambo lumo. Umpulo gwa kaja go ndinkwaga sahabu itolo umwelu, guli bwasi itolo ukuti mangalasi.

22. Ijene inumba inikemo jo ndinkwaga jikajamo najimo mumo. Namanga inumba inikemo ja nkaja mumo jo ju ntwā, jo ju Kyala umwenemakagosa, na ju Kaŵosi.

23. Lyope niisuba litikubalamo nkaja mumo, gope na gu mwesi gutikubalamo. Namanga bukukamulika bu bukulumba bwa Kyala, inale jake jo ju Kañosi.

24. Jo ikubamulikila abā mfisu fyosa apa bikwenda. Bope nabañafyale bā nkisu bikutwalaga ubukulumba bwabo bikwisakubikaga nkaja mumo.

25. Apene pafipata po batikwigalako siku pamusi. Namanga icyene ikilo kyo kitikujamo mumo.

26. Bope nubukulumba bwa fikolo fyosa bisakutwalaga nkaja mumo, na lu lwimiko lwabo bububo.

27. Nakamo nakandu aka kali mwiko katiskwilingilamo nkaja mumo, najumo numundu umpe-lakiñañasi, najumo nuntungulu batiskwilingilamo. Bene babo linga basimbigwe mwa kalata gwa bumi, gwa Kañosi, bo lolij bo bisakwilingilamo.

22.

1. Po papo alinkūnangisya ulwisi lwa misi amapelabumi, ulwelu itolo ukuti kililila. Ndinkwaga lwibukile nkikota kya butwa kya Kyala na-Kañosi.

2. Pakati pampulo pambali palwisi naisilya ili naisilya lila po ndinkwaga gumelile umpiki gwa bumi, ugu gukupa iseke mulongo nakabili, gukwandisanya gukupa imyesi gyosa. Agene amanij gā mpiki ugu go ndinkwaga nkota gwa kubagangula abāpanja.

3. Nakamo akandu akagunigwa katiskakujangamo mumo siku. Ikikota kya butwa kya Kyala nikya Kañosi kikujaga

nkaja mumo bwila. Abene abanāmata bake bisakunagulilaga mumo ubunago.

4. Bisakuketanaga nagwe kumaso, bisakujaga ningamu jake pakyeni.

5. Ikilo kitiskakujangapo, batiskakulondaga ninale nulumu liwa isuba, buno ikubamulikilaga jujo ju ntwaju Kyala, bikwisakujaga bañafyale bwila itolo nakubusita kumalika siku nasiku.

6. Po papo ugwandumi alinkūmbula alinkuti: amasyu gagaga go masubili gā naloli. Umwene untwa Kyala umwenenasyo imbepo isi siku bakulila abakunguluka, jo antumile ugwandumi gwake, ugwa kwisakubanangisya abanāmata bake isi fikuti sisege bo pakagonapo pingi.

7. Keta ngwisa, ndisa-kukabila. Nsangalufu uju linga ikugabika mundumbula syake amasyu gā bukunguluka aga gali mwa kalata jujuju.

8. Lelo jouné ne Johani ne ndile nukupilika ndile nukuketa syosa sisisi. Lelo po papo ndinkugelela bo ndile nukupilika ndile nukuketa, po ndinkubunguluka pasi kumalundi gā gwandumi uju anangisya gā sisisi, ndinkuti nipute kumyake.

9. Umwene alinkukana alinkuti: syommūa gwandegé. Buno ndi nāmata ndi nñino, ndi mwīnabo bope nabāmyinū nabakunguluka nāba bikugabika amasyu gā kalata jujuju. Mma gwiputege ku kwa Kyala.

10. Alinkongelapo ukūmbula alinkuti: amasyu gā bukunguluka, agā mwa kalata jujuju

ungajakukolekela nikipolekela. Buno ikyinja kili kifuki.

11. Ndeke umbombambibi abombege tasi imbibi syake. Ndeke nunali abombege tasi isya buñali bwake. Ndeke nungolofu abombege tasi isya bugolofu bwake. Jope numwike-mo ndeke tasi abombege tasi isya bwikemo bwake.

12. Keta ngwisa, ndisakuhaba. Fyope nifihombigwa fyangu ndi nafyo, ifya kubahombaga bosa abandu, uju ifyake uju ifyake mumo kajilile akabombo kabo.

13. Jouné ne A jouné ne O, jouné ne Ntasi jouné ne Gwakusulo, jouné Bwandilo jouné Bumalikilo.

14. Bo basangalufu aba linga bikusuka imiselekesye gyabo imitali, bo bikujaga benenago umpiki gwa bumi, bo bisakwendaga mfipata ukwilingila nkaja.

15. Bo bikujaga pa panja itolo lolé nababwa nabalosi nabalowe nabagogi nababombelagyabakyala, bosa itolo naba batile nukubugana ubutungulu batile nukubomba.

16. Jouné Jesu, ne nuntumile ugwandumi gwangu ugwa kubabula fijo syosa sisisi muno

linga mukomene mfipanga. Jouné ne Nsi gwa Ndabiti, jouné ne lujungu lwake, jouné ne Kipandabusiku, ne lutondwa ulwelu.

17. Po papo na ju Mbepo na ju nsingiligwa bikuti: isaga! Bosa naba bikupilika, bope balijobaga lilyo batigi: isaga! Jope nauju linga umilwe jo isege, uju linga iganile jo ali-egaga amisi amapelabumi, egege kisitakula.

18. Bosa aba linga bikupilika amasyu ga bukunguluka agagali mwa kalata jujuju, bo nikubabula nikusisimikisya fijo nikuti: uju linga ikongelapo ukubikapo kamo, jo isakwagaga Kyala ikumbikapo ifigune ifi fisimbigwe mwa kalata uju.

19. Jope nauju linga ikusosyapo kamo akasyu ka mwa kalata gwa bukunguluka jujuju, jo isakwagaga Kyala ikusosyango ikyake ikijabo kya mpiki gwa bumi, nikya kaja akikemo, ifi fisimbigwe mwa kalata uju fyope.

20. Umwenelusisimikisyo lululu ikuti: ena ngwisa ndisakuhaba.

Ameni, isaga gwe ntwá Jesu.

21. Mipyana lya Jesu untwa lijéje nabo bosa abikemo.

Amibangeli namepisitili gā milungu gya kyinja kyosa.

1. Atibenti.

Mat. 21, 1-9. Luk. 1, 68-79.
Lom. 13, 11-14. Hib. 10, 19-25.

2. Atibenti.

Luk. 21, 25-36. Luk. 17, 20-30.
Lom. 15, 4-13. 2 Pet. 1, 3-11.

3. Atibenti.

Mat. 11, 2-10. Mat. 3, 1-11.
1 Kol. 4, 1-5. 2 Tim. 4, 5-8.

4. Atibenti.

Joh. 1, 19-28. Joh. 1, 15-18.
Fil. 4, 4-7. 1 Joh. 1, 1-4.

**Pakyaka 1. kya kupapigwa
Kilisiti.**

Luk. 2, 1-14. Mat. 1, 18-23.
Tit. 2, 11-14. 1 Joh. 3, 1-5.

**Pakyaka 2. kya kupapigwa
Kilisiti.**

Luk. 2, 15-20. Joh. 1, 1-14.
Tit. 3, 4-7. Hib. 1, 1-6.

**Unkonga pakyaka kya kupa-
pigwa Kilisiti.**

Luk. 2, 33-40. Luk. 2, 25-32.
Gal. 4, 1-7. 2 Kol. 5, 1-9.

Ugwa kyinja ikipya.

Luk. 2, 21. Luk. 4, 16-21.
Gal. 3, 23-29. Lom. 8, 24-32.

Unkonga pa gwa kyinja ikipya.

Mat. 2, 13-23. Mat. 16, 1-4.
1 Pet. 4, 12-19. Jak. 4, 13-17.

Epifani.

Mat. 2, 1-12. Mat. 3, 13-17.
Jes. 60, 1-6. 2 Kol. 4, 3-6.

1. Epifani.

Luk. 2, 41-52. Joh. 1, 35-42.
Lom. 12, 1-6. 2 Kol. 6, 14-7, 1.

2. Epifani.

Joh. 2, 1-11. Joh. 1, 43-51.
Lom. 12, 7-16. 1 Kol. 2, 6-16.

3. Epifani.

Mat. 8, 1-13. Joh. 4, 5-14.
Lom. 12, 17-21. Lom. 1, 13-20.

4. Epifani.

Mat. 8, 23-27. Joh. 4, 31-42.
Lom. 13, 1-10. Lom. 7, 7-16.

5. Epifani.

Mat. 13, 24-30. Mat. 7, 24-29.
Kolo. 3, 12-17. Lom. 8, 1-9.

6. Epifani.

Mat. 17, 1-9. Joh. 5, 39-47.
2 Pet. 1, 16-21. 2 Kol. 3, 12-18.

Sepitwagesime. (70.)

Mat. 20, 1-16. Luk. 10, 38-42.
1 Kol. 9, 24-27. Fil. 1, 27-2, 4.

Sekisagesime. (60.)

Luk. 8, 4-15. Joh. 11, 20-27.
2 Kol. 12, 1-10. Fil. 1, 12-21.

Esitomihi. (Unjile.)

Luk. 18, 31-43. Mal. 10, 35-45.
1 Kol. 13, 1-13. 1 Kol. 1, 21-31.

Imbokabiti. (Akutjile.)

Mat. 4, 1-11. Mat. 16, 21-26.
2 Kol. 6, 1-10. Hib. 4, 15-16.

Leminisele. (Ungumbukege.)

Mat. 15, 21-28. Luk. 10, 17-20.
1 Tes. 4, 1-12. 1 Joh. 2, 12-17.

Okuli. (Amaso.)

Luk. 11, 14-23. Luk. 9, 51-56.
Ef. 5, 1-9. 1 Pet. 1, 13-16.

Letale. (Sekelaga.)

Joh. 6, 1-15. Joh. 6, 47-57.
Lom. 5, 1-11. 2 Kol. 7, 4-10.

Amibangeli.

Jutika. (Undongege.)

Joh. 8, 46-59. Joh. 13, 31-35.
Hib. 9, 11-15. 1 Pet. 1, 17-25.

Ugwa tugindwa.

Mat. 21, 1-9. Joh. 12, 1-8.
Fil. 2, 5-11. Hib. 12, 1-6.

Pa bwa kusugusulila mmalundi.

Joh. 13, 1-15. Luk. 22, 14-20.
1 Kol. 11, 23-32. 1 Kol. 10, 16-17.

Pakyaka kya kufwila Kilisiti.

Iya kukubilwa Kilisiti. Luk. 23, 39-46.
Jes. 52, 13-53, 12. 2 Kol. 5, 14-21.

Pakyaka 1. kya kusyukila
Kilisiti.

Mal. 16, 1-8. Mat. 28, 1-10.
1 Kol. 5, 6-8. 1 Kol. 15, 12-20.

Pakyaka 2. kya kusyukila
Kilisiti.

Luk. 24, 13-35. Joh. 20, 11-18.
Abāpos. 10, 34-41. 1 Kol. 15, 54-58.

Kwasimotogeniti. (Bo abapa-
pigwa lilino.)

Joh. 20, 19-31. Joh. 21, 15-19.
1 Joh. 5, 1-5. 1 Pet. 1, 3-9.

Miselikolityasi Ndomini. (Ubo-
lolo bwa ntwa.)

Joh. 10, 12-16. Joh. 14, 1-6.
1 Pet. 2, 21-25. Ef. 2, 4-10.

Jubilate. (Amululutilege.)

Joh. 16, 16-23 a. Joh. 12, 20-26.
1 Pet. 2, 11-20. 1 Joh. 4, 9-14.

Kantate. (Amwimbege.)

Joh. 16, 5-15. Joh. 6, 60-69.
Jak. 1, 16-21. 2 Tim. 2, 8-13.

Logate. (Amuşumege.)

Joh. 16, 23-33. Luk. 11, 5-13.
Jak. 1, 22-27. 1 Tim. 2, 1-6.

Pakyaka kya kufyukila ku-
mwaña Kilisiti.

Mal. 16, 14-20. Luk. 24, 50-53.
Abāpos. 1, 1-11. Kolo. 3, 1-4.

Ekisauti. (Uñitikege.)

Joh. 15, 26-16, 4. Joh. 7, 33-39.
1 Pet. 4, 8-11. Ef. 1, 15-23.

Pakyaka 1. kya Mbepo mwi-
kemo.

Joh. 14, 23-31. Joh. 14, 15-21.
Abāpos. 2, 1-13. Ef. 2, 19-22.

Pakyaka 2. kya Mbepo mwi-
kemo.

Joh. 3, 16-21. Joh. 15, 9-16.
Abāpos. 10, 42-48. Ef. 4, 11-16.

Pakyaka kya Tiliniti. (Kyala
jumo jwene patatu.)

Joh. 3, 1-15. Mat. 28, 16-20.
Lom. 11, 33-36. Ef. 1, 3-14.

1. Tiliniti.

Luk. 16, 19-31. Mat. 13, 31-35.
1 Joh. 4, 16-21. Abāpos. 4, 32-35.

2. Tiliniti.

Luk. 14, 16-24. Mat. 9, 9-13.
1 Joh. 3, 13-18. Lom. 10, 1-15.

3. Tiliniti.

Luk. 15, 1-10. Luk. 15, 11-32.
1 Pet. 5, 5-11. Abāpos. 3, 1-16.

4. Tiliniti.

Luk. 6, 36-42. Mat. 5, 13-16.
Lom. 8, 18-27. Abāpos. 4, 1-12.

5. Tiliniti.

Luk. 5, 1-11. Luk. 9, 18-26.
1 Pet. 3, 8-15. Abāpos. 5, 34-42.

6. Tiliniti.

Mat. 5, 20-26. Mat. 21, 28-32.
Lom. 6, 3-11. Abāpos. 8, 26-38.

7. Tiliniti.

Mat. 9, 35-38. Mal. 4, 26-29.
Lom. 6, 19-23. 1 Tim. 6, 6-12.

8. Tiliniti.

Mat. 7, 13-23. Mat. 12, 46-50.
Lom. 8, 12-17. Abāpos. 16, 16-32.

9. Tiliniti.

Luk. 16, 1-12. Mat. 13, 44-46.
1 Kol. 10, 1-13. Abāpos. 17, 16-34.

Amibangeli.

10. Tiliniti.

Luk. 19, 41-48. **Mat. 23, 34-39.**
1 Kol. 12, 1-11. Abāpos. 20, 17-38.

11. Tiliniti.

Luk. 18, 9-14. Luk. 7, 36-50.
1 Kol. 15, 1-10. Lom. 8, 33-39.

12. Tiliniti.

Mal. 7, 31-37. Joh. 8, 31-36.
2 Kol. 3, 4-9. Abāpos. 16, 9-15.

13. Tiliniti.

Luk. 10, 23-37. Mal. 12, 41-44.
Lom. 3, 21-28. 1 Pet. 2, 1-10.

14. Tiliniti.

Luk. 17, 11-19. Joh. 5, 1-14.
Gal. 5, 16-24. 1 Tim. 1, 12-17.

15. Tiliniti.

Mat. 6, 24-34. Joh. 11, 1-11.
Gal. 5, 25-6, 10. 2 Tes. 3, 6-13.

16. Tiliniti.

Luk. 7, 11-17. Mat. 11, 25-30.
Ef. 3, 13-21. Hib. 12, 18-24.

17. Tiliniti.

Luk. 14, 1-11. Mat. 12, 1-8.
Ef. 4, 1-6. Hib. 4, 9-18.

18. Tiliniti.

Mat. 22, 34-46. Mal. 10, 17-27.
1 Kol. 1, 4-9. Jak. 2, 10-17.

19. Tiliniti.

Mat. 9, 1-8. Joh. 9, 24-41.
Ef. 4, 22-32. Jak. 5, 13-20.

20. Tiliniti.

Mat. 22, 1-14. Joh. 15, 1-8.
Ef. 5, 15-21. Lom. 14, 1-9.

21. Tiliniti.

Joh. 4, 47-54. Mal. 10, 13-16.
Ef. 6, 10-17. Ef. 6, 1-9.

22. Tiliniti.

Mat. 18, 21-35. Luk. 9, 57-62.
Fil. 1, 3-11. Hib. 13, 1-9.

23. Tiliniti.

Mat. 22, 15-22. Mat. 10, 24-33.
Fil. 3, 17-21. 1 Tim. 4, 4-11.

24. Tiliniti.

Mat. 9, 18-26. Joh. 10, 23-30.
Kolo. 1, 9-14. 1 Tes. 5, 14-24.

25. Tiliniti.

Mat. 24, 15-28. Joh. 5, 19-29.
1 Tes. 4, 13-18. Hib. 10, 32-39.

26. Tiliniti.

Mat. 25, 31-46. Luk. 19, 11-27.
2 Tes. 1, 3-10. Uluset. 2, 8-11.

27. Tiliniti.

Mat. 25, 1-13. Luk. 12, 35-43.
2 Pet. 3, 3-14. Uluset. 7, 9-11.